T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PREHİSTORYA ANABİLİM DALI

146594

Yüksek Lisans Tezi

MEZRAA-TELEİLAT KAZISI VERİLERİNE GÖRE HASSUNA KÜLTÜRÜ İÇİNDE "HUSKING TRAY" TÜRÜ KAPLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

14659

Bengü KILIÇBEYLİ

2501882875

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mehmet ÖZDOĞAN

Düzeltilmiş Tez

İstanbul – 2004

İ.Ü. Rektörlüğü, Bilimsel Araştırma Projeleri Yürütücü Sekreterliği tarafından desteklenmiştir. Proje No: T – 69 / 23072002

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

PREHİSTORYA Bilim Dalında **2501882875** numaralı **BENGÜ KILIÇBEYLİ'NİN** hazırladığı "**MEZRAA-TELEİLAT KAZISI VERİLERİNE GÖRE HASSUNA KÜLTÜRÜ İÇİNDE 'HUSKİNG TRAY' TÜRÜ KAPLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ**" konulu **YÜKSEK LİSANS / ~~DOKTORA~~ TEZİ** ile ilgili **TEZ SAVUNMA SINAVI,** Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği'nin 10. Maddesi uyarınca **06.04.2004 SALI** günü saat..**11.00.'de** yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin ..Kabulü.."ne* **OYBİRLİĞİ / ~~OYÇOKLUĞUYLA~~** karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ(*)	İMZA
PROF.DR.MEHMET ÖZDOĞAN	Kabul	
PROF.DR.NUR BALKAN ATLI	kabul	
DOÇ.DR.GÜLSÜN UMURTAK	Kabulüne	
DOÇ.DR.MİHRİBAH ÖZBAŞARAN	Kabulüne	
DOÇ.DR.ASLI ÖZYAR	Kabul	

Besim Ömer Paşa Caddesi Beyazıt-34452-İstanbul
Tel:0212 526 13 38 – 0212 514 01 35 Fax: 0212 520 85 04

ÖZ

Bu tez çalışmasının esası, Yakındoğu'da, Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'de görülen "Husking Tray" türü kapları, iki temel boyutuyla ele almaktır. Bunlardan ilki, "Husking Tray" bulunan yerleşmeleri, çeşitli kültürel parametreleri doğrultusunda karşılaştırmak, aralarındaki ilişki ve farklılıkları ortaya koymaktır. Bu amaçla, Yakındoğu'da, Çanak Çömlekli Neolitik Dönem yerleşmeleri, "Husking Tray" bulunmayan yerleşmeler de dahil edilerek, kazı raporları ve çeşitli yayınlar taranarak derlenmiş, tanımlanmış ve yorumlanmıştır.

Çalışmanın diğer boyutu, "Husking Tray" kaplarının ne amaçla kullanılmış olabilecekleri yönünde öneriler getirebilmektir. Bu amaçla da, öncelikle, Mezraa-Teleilat kazısı "Husking Tray" buluntuları detaylı olarak incelenmiş ve belgelenmiştir. "Husking Tray"lerin tür ayırımı, işlevsel doku yüzeyleri baz alınarak oluşturulmuştur. İkinci aşamada, bu yerleşmedeki bazı "Husking Tray" türleri yeniden üretilmiş ve daha önce, varsayımsal olarak getirilen öneriler doğrultusunda, çeşitli şekillerde kullanılmıştır.

Hem miktar, hem de tür çeşitliliği olarak, Mezraa-Teleilat'da bulunmuş olan "Husking Tray"ler, bu kapların ne için üretildikleri ve kullanıldıkları yönündeki çalışma açısından oldukça uygun bir malzeme grubudur.

ABSTRACT

The basic aim of this study is to analyze the "Husking Trays" in two main aspects, seen during the Pottery Neolithic Period in the Near East. The first aspect is to compare all the settlements, where "Husking Trays" were found, according to their cultural parameters and to find out the similarities as well the differences among them. For this purpose all the settlements, including the ones where no "Husking Trays" were found, have been listed following a thorough study of all excavation reports and various related publications and then they have been defined and interpreted.

The other aspect of this study is to be able to make proposals for what purpose these vessels may have been used. For this, first, all the "Husking Tray" samples found at Mezraa-Teleiat, have been studied and documented in a very detailed way. Classification of different "Husking Trays" has been done taking their functional surface pattern into consideration. As the second step, some of the "Husking Tray" types in the above mentioned settlement have been regenerated and utilized in the same ways, as it had been proposed before, theoretically.

Since the "Husking Tray" samples found in Mezraa-Teleiat excavation are qualitatively sufficient and include many different types, they make up the most appropriate material group to study why these vessels have been manufactured and what they might have been used for.

ÖNSÖZ

Bu tez çalışması, Şanlıurfa İli, Birecik İlçesi, Mezaa Köyü sınırları içerisinde yeralan Mezraa-Teleilat yerleşmesinin, Çanak Çömlekli Neolitik Dönem malzeme gruplarından biri olan, "Husking Tray" kaplarını, genel tanımlamayla, Yakındoğu'daki yayılım alanı ve ne amaçla üretilmiş olabilecekleri yönünde incelemek amacıyla oluşturulmuştur.

2001 yılından itibaren, Mezraa-Teleilat kazısında küçük buluntu çizimcisi olarak görev aldığım dönemlerde, kazının bilimsel başkanlığını yürüten Prof. Dr. Mehmet Özdoğan tarafından, çanak çömlek malzemesine yakın olmam nedeniyle, bu konuya yönlendirilmiş olmam, bu tez çalışmasını yapmamda en büyük etkendir. Tezin oluşturulma sürecinde, malzeme, malzeme ile ilgili sorunlar ve sorunların ortaya koyulabileceği yöntemler, özellikle deneysel çalışmalar, beni oldukça heyecanlandırmış ve bu konuda yönlendirilmemin, ne kadar doğru bir karar olduğunu göstermiştir. Hem bu nedenle, hem de çalışmalarım esnasındaki her türlü eleştirel yaklaşımları, hoşgörüsü, sabrı ve ayrıca yayınlara ulaşmam ile ilgili yardımları nedeniyle, öncelikle, danışmanım *Prof. Dr. Mehmet Özdoğan*'a, yürekten teşekkür ederim.

Çalışmanın bu aşamaya gelmesinde öncelikle, sıkıntıya düştüğüm her noktada yanımda olan *Eylem Özdoğan* ve *Martin Godon*'a, çeşitli teknik konularda yardımlarını esirgemeyen arkadaşlarım *Semra Polat*'a, *Mehmet Küçük*'e ve Yard. Doç. *Necmi Karul*'a ayrıca teşekkür ederim.

Hem maddi, hem de manevi yardımlarını esirgemeyen, yalnızca bu tez çalışması esnasında değil, yaşamımın her anında yanımda olan annem *Seyhun Kılıçbeyli*'ye, babam *Orhan Kılıçbeyli*'ye ve ağabeyim *Orhun Kılıçbeyli*'ye, can dostlarım *Ali Ataman* ve *Nurcan Yalman*'a ise ne kadar teşekkür etsem azdır.

Bengü Kılıçbeyli

Bu tez çalışması, İ.Ü. Rektörlüğü, Bilimsel Araştırma Projeleri Yürütücü Sekreterliği tarafından desteklenmiştir. Proje No: T – 69 / 23072002.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZ / ABSTRACT	iii
ÖNSÖZ	iv
TABLOLAR LİSTESİ	ix
ŞEKİLLER LİSESİ	x
LEVHALAR LİSTESİ	xii
HARİTALAR LİSTESİ	xii
METİN KISALTMALARI LİSTESİ	xiii
KAYNAKÇA KISALTMALARI LİSTESİ	xiii
GİRİŞ	1
1. ARAŞTIRMANIN KONUSU	5
1.1. DÖNEMİN TANIMLANMASI VE ÇERÇEVESİ	5
1.1.1. YAKINDOĞU'DA ÇANAK ÇÖMLEĞİN ORTAYA ÇIKIŞI VE GELİŞİMİ SORUNU VE ÇEŞİTLİ YAKLAŞIMLAR	5
1.1.1.1. SORUNUN TANIMI	5
1.2. ELE ALINAN BÖLGE	7
1.2.1. COĞRAFİ SINIRLAR	7
1.2.2. ÇEVRESEL KOŞULLAR	8
1.2.3. İKLİMSEL KOŞULLAR	9
1.3. KONUNUN ELE ALINIŞI VE ARAŞTIRMA YÖNTEMİ	10
2. HASSUNA ÖNCESİ VE HASSUNA DÖNEMİ	12
2.1. ARAŞTIRMALARIN TARİHÇESİ	12
2.2. HASSUNA ÖNCESİ DÖNEMİN GENEL TANIMI (M.Ö. 6,000 – 5,750)	15
2.3. HASSUNA DÖNEMİ'NİN GENEL TANIMI (M.Ö. 5,750 – 5,250)	18
2.4. HASSUNA DÖNEMİ'NDEKİ KÜLTÜREL BÖLGELER	22
2.4.1. KÜLTÜREL BÖLGELERE GÖRE BAŞLICA YERLEŞMELER VE TANIMLARI	23
2.4.1.1. KUZEY MEZOPOTAMYA VE DİCLE HAVZASI	23
2.4.1.1.1. GINNIG	23
2.4.1.1.2. KÜL TEPE	25
2.4.1.1.3. UMM DABAGHİYAH	27
2.4.1.1.4. TELL SOTTO	30
2.4.1.1.5. TELL KASHKASHOK II	33
2.4.1.1.6. TELUL eth-THALATHAT	34

2.4.1.1.7. HAJJI FIRUZ 37
2.4.1.1.8. BOUQRAS 42
2.4.1.1.9. TELL HASSUNA 44
2.4.1.1.10.YARIM TEPE I 52
2.4.1.1.11.NINEVEH 62
2.4.1.1.12.TELL SHIMSHARA 64
2.4.1.1.13.MATARRAH 67
2.4.1.1.14.ÇAYÖNÜ 70
2.4.1.2. FIRAT VE BALIK HAVZALARI 74
2.4.1.2.1. KUMARTEPE 74
2.4.1.2.2. MEZRAA-TELEİLAT 75
2.4.1.2.3. AKARÇAY TEPE 75
2.4.1.2.4. TELL ASSOUAD 79
2.4.1.2.5. DAMISHLIYYA 81
2.4.1.2.6. DJA'DE 82
2.4.1.2.7. TELL HALULA 84
2.4.1.2.8. KOSHAK SHAMALI 86
2.4.1.2.9. TELL SABI ABYAD 88
2.4.1.3. DOĞU AKDENİZ BÖLGESİ 99
2.4.1.3.1. TELL el-KERKH 2 99
2.4.1.3.2. TELL AIN el-KERKH 105
2.4.1.3.3. TELL ARAY I VE II 107
2.4.1.3.4. RAS SHAMRA 110
2.4.1.3.5. TELL el-JUDEIDAH VE TELL DHAHAB (AMUK A-B) 113
2.4.1.3.6. SAKÇAGÖZÜ 117
2.5. "HUSKING TRAY" TÜRÜ KAPLAR 119
2.5.1. TANIMI VE GENEL ÖZELLİKLERİ 119
2.5.2. "HUSKING TRAY"LERİN YAYILIM ALANI VE BULUNAN YERLEŞMELER 121
2.5.2.1. KUZEY MEZOPOTAMYA BÖLGESİ VE DİCLE HAVZASI YERLEŞMELERİ 122
2.5.2.1.1. UMM DABAGHIYAH 123
2.5.2.1.2. TELL SOTTO 123
2.5.2.1.3. TELL KASHKASHOK II 123
2.5.2.1.4. TELUL eth-THALATHAT 124
2.5.2.1.5. HAJJI FIRUZ TEPE 124
2.5.2.1.6. TELL RAHEKE 2 124
2.5.2.1.7. TELL KHANEKE 125
2.5.2.1.8. TELL CHEIKNE 125
2.5.2.1.9. TELL HALAF 125
2.5.2.1.10.TELL HASSUNA 126

2.5.2.1.11.YARIM TEPE I 126
2.5.2.1.12.TELL SHIMSHARA 126
2.5.2.1.13.AL-KHAN 127
2.5.2.1.14.MATARRAH 128
2.5.2.1.15.ÇAYÖNÜ 129
2.5.2.1.16.HAKEMİ USE 129
2.5.2.2. FIRAT VE BALIK HAVZALARI YERLEŞMELERİ 129
2.5.2.2.1. MEZRAA-TELEİLAT 129
2.5.2.2.2. AKARÇAY TEPE 129
2.5.2.2.3. DJA'DE 130
2.5.2.2.4. TELL HALULA 130
2.5.2.2.5. TELL KOSHAK SHAMALI 130
2.5.2.2.6. TELL SABI ABYAD 130
2.5.2.3. DOĞU AKDENİZ BÖLGESİ YERLEŞMELERİ 131
2.5.2.3.1. RAS SHAMRA 131
2.5.2.3.2. TELL AIN el-KERKH 132
2.5.2.3.3. TELL ARAY I 132
2.5.2.4. "HUSKING TRAY" GÖRÜLEN GEÇ DÖNEM YERLEŞMELERİ 133

3. MEZRAA-TELEİLAT KAZISI 134
3.1. KONUMU VE TANIMI 134
3.2. KAZI TARİHÇESİ VE TABAKALANMA 135
3.3. ÇANAK ÇÖMLEKLİ NEOLİTİK DÖNEM 137
3.3.1. MİMARİ 137
3.3.2. ÖLÜ GÖMME 141
3.3.3. BULUNTU TOPLULUĞU 141
3.4. ÇANAK ÇÖMLEK GRUPLARI 142
3.4.1. İLK EVRE MALLARI 143
3.4.2. ORTA EVRE MALLARI 144
3.4.3. ÜST EVRE MALLARI 146
3.5. MEZRAA-TELEİLAT'DA BULUNAN "HUSKING TRAY" TÜRÜ KAPLAR 147
3.5.1. "HUSKING TRAY"LERLE İLGİLİ KULLANILAN TERİM VE KAVRAMLAR 148
3.5.2. MAL ÖZELLİKLERİ 152
3.5.2.1. HAMUR ÖZELLİKLERİ 152
3.5.2.2. YAPIM TEKNİKLERİ 154
3.5.2.3. YÜZEY İŞLEMLERİ 156
3.5.3. BİÇİMSEL ÖZELLİKLER 157
3.5.3.1. TEPSİ BİÇİMLİ "HUSKING TRAY"LER 158
3.5.3.2. ÇANAK BİÇİMLİ "HUSKING TRAY"LER 159
3.5.4. İŞLEVSEL YÜZEY DOKULARINA GÖRE "HUSKİNG TRAY" TÜRLERİ 160
3.5.4.1. TEPSİ BİÇİMLİ "HUSKING TRAY" TÜRLERİ 160

3.5.4.2. ÇANAK BİÇİMLİ "HUSKING TRAY" TÜRLERİ 165
3.6. "HUSKING TRAY"LERİN TABAKALANMA SÜRECİ İÇİNDEKİ YERİ 167

4. "HUSKING TRAY"LERLE İLGİLİ GENEL DEĞERLENDİRMELER 171
4.1. İŞLEV BELİRLEME SORUNU 171
4.2. DENEYSEL YAKLAŞIM VE UYGULAMA ÇALIŞMALARI 176
4.2.1. YENİDEN ÜRETİM ÇALIŞMALARI 177
4.2.2. KULLANIM ÇALIŞMALARI 178

SONUÇ 182

KAYNAKÇA 189
KATALOG: MEZRAA-TELEİLAT KAZISINDA BULUNMUŞ OLAN "HUSKING TRAY"LER 201

EKLER: TABLOLAR 382
ŞEKİLLER 414
LEVHALAR 443
HARİTALAR 455

TABLOLAR LİSTESİ

		Sayfa
Tablo 1	"Husking Tray" mal özellikleri, yapım tekniği ve yüzey işlemleri.	384
Tablo 2	"Husking Tray" kap biçim özellikleri sınıflandırması.	393
Tablo 3	Tepsi Biçimli "Husking Tray"ler / İşlevsel yüzey doku türleri: Kenar yüzeydeki oluk doku özellikleri.	401
Tablo 4	Tepsi Biçimli "Husking Tray"ler / İşlevsel yüzey doku türleri: Dip yüzeydeki çukur doku özellikleri.	402
Tablo 5	Tepsi Biçimli "Husking Tray"ler / İşlevsel yüzey doku türleri: Dip yüzeydeki oluk doku özellikleri.	405
Tablo 6	Tepsi Biçimli "Husking Tray"ler / İşlevsel yüzey doku türleri: Dip yüzeydeki oluk ve çukur doku özellikleri.	408
Tablo 7	Tepsi Biçimli "Husking Tray"ler / İşlevsel yüzey doku türleri: Dip yüzeydeki ayrışık doku özellikleri.	409
Tablo 8	Çanak Biçimli "Husking Tray"ler / İşlevsel yüzey doku türleri (Tümü oluk dokulu): Kenardaki oluk başlangıcı özellikleri / Kenar ve dipteki oluk doku özellikleri.	410
Tablo 9	Mezraa-Teleilat'da Bulunan "Husking Tray"lerin Tabakalanama Süreci İçindeki Yeri.	412

ŞEKİLLER LİSTESİ

		Sayfa
Şekil 1	Mezraa-Teleilat kazısı hava fotografı.	414
Şekil 2	Mezraa-Teleilat kazısı genel planı.	414
Şekil 3	IIC Evresi, AM yapısı.	415
Şekil 4	IIC Evresi, AC yapısı üzerinde, AN yapısı.	415
Şekil 5	IIB2 Evresi, AY yapısı.	416
Şekil 6	IIB2 veya IIB3 Evresi, AP yapısı.	416
Şekil 7	IIB2 ve IIB3 Evreleri, AG, AP ve BG yapıları.	417
Şekil 8	IIB1 veya IIB2 Evresi, AL yapısı.	417
Şekil 9	IIB1 veya IIA2 Evresi, AH yapısı.	418
Şekil 10	IIB Evresi, Mezraa-Teleilat, Çanak Çömlekli Neolitik Döneme ait bulunmuş olan tek gömü.	418
Şekil 11	Tepsi biçimli "Husking Tray", *Oluk Dokulu* kenar parçaları **(Tür: IA2).**	419
Şekil 12	Tepsi biçimli "Husking Tray", *Oluk Dokulu* kenar parçaları **(Tür: IA2).**	419
Şekil 13	Tepsi biçimli "Husking Tray", *Oluk Dokulu* kenar parçaları **(Tür: IA2).**	420
Şekil 14	Tepsi biçimli "Husking Tray", *Kısa, Çukurumsu-Oluk Dokulu* kenar parçaları **(Tür: IA3).**	420
Şekil 15	Tepsi biçimli "Husking Tray", *Parmakla Çekmeli Çukur Dokulu* dip parçaları **(Tür IB1a).**	421
Şekil 16	Tepsi biçimli "Husking Tray", *Parmakla Çekmeli Çukur Dokulu* dip parçaları **(Tür IB1a).**	421
Şekil 17	Tepsi biçimli "Husking Tray", Kaba, *Düzensiz, Çubuk Baskılı Çukur Dokulu* dip parçaları **(Tür IB1b).**	422
Şekil 18	Tepsi biçimli "Husking Tray", *İnce Uçlu Çubuk Baskılı Çukur Dokulu* dip parçaları **(Tür: IB1c).**	422
Şekil 19	Tepsi biçimli "Husking Tray", *İnce Uçlu Çubuk Baskılı Çukur Dokulu* dip parçaları **(Tür: IB1c).**	423
Şekil 20	Tepsi biçimli "Husking Tray", *İri, Seyrek Açılmış Çukur Dokulu* dip parçaları **(Tür: IB1d).**	423
Şekil 21	Tepsi biçimli "Husking Tray", *Keskin Kenarlı, Derin Açılmış Oluk Dokulu* dip parçaları **(Tür: IB2a).**	424
Şekil 22	Tepsi biçimli "Husking Tray", *Keskin Kenarlı, Derin Açılmış Oluk Dokulu* dip parçaları **(Tür: IB2a).**	424

Şekil 23	Tepsi biçimli "Husking Tray", *Kenarları Düzeltilmiş Oluk Dokulu* dip parçaları **(Tür: IB2b).**	425
Şekil 24	Tepsi biçimli "Husking Tray", *Kaba Açılmış Oluk Dokulu* dip parçaları **(Tür: IB2c).**	425
Şekil 25	Tepsi biçimli "Husking Tray", *Özenli, Çukur + Oluk Dokulu* dip parçaları **(Tür: IB3).**	426
Şekil 26	Tepsi biçimli "Husking Tray", *Ayrışık Dokulu* dip parçaları **(Tür: IB4).**	426
Şekil 27	Çanak biçimli "Husking Tray", *Sığ Başlangıçlı, İri Oluk Dokulu* ağız parçaları **(Tür: IIA1).**	427
Şekil 28	Çanak biçimli "Husking Tray", *Sığ Başlangıçlı, İri Oluk Dokulu* ağız parçaları **(Tür: IIA1).**	427
Şekil 29	Çanak biçimli "Husking Tray", *Derin Başlangıçlı, Küçük Oluk Dokulu* ağız parçaları **(Tür: IIA2).**	428
Şekil 30	Çanak biçimli "Husking Tray", *Kabartma Başlangıçlı, Küçük Oluk Dokulu* ağız parçaları **(Tür: IIA3).**	428
Şekil 31	Çanak biçimli "Husking Tray", *Ekleme Oluk Dokulu* kenar ve dip parçaları **(Tür: IIB1).**	429
Şekil 32	Çanak biçimli "Husking Tray", *Çubukla Açılmış, Kil Eklemeli Ara Oluk Dokulu* kenar ve dip parçaları **(Tür: IIB2).**	429
Şekil 33	Yapım tekniği; ana çatıya kil ekleme yöntemi.	430
Şekil 34	Yapım tekniği; ana çatıya kil ekleme yöntemi.	430
Şekil 35	Yapım tekniği; ana çatıya kil ekleme yöntemi.	431
Şekil 36	Yapım tekniği; ana çatıya kil ekleme yöntemi.	431
Şekil 37	İşlevsel yüzey dokusu yapım tekniği; ekleme oluk dokunun izlenebidiği bir çanak parçası kesiti.	432
Şekil 38	İşlevsel yüzey dokusu yapım tekniği; ekleme oluk dokunun izlenebidiği bir çanak parçası kesiti.	432
Şekil 39	Şamot çamuruna ufalanmış bitkisel katkı ve ince kum eklenmesi ve çamurun yoğurularak, içine karıştırılması işlemi.	433
Şekil 40	Yığma çamurdan, elle bastırarak ve şekillendirilerek, söbe dip hazırlanması ve kil eklenerek kenar profilinin yükseltilmesi.	433
Şeki 41	Kenar yükseltme ile ilgili değişik aşamalar ve kabın yüzey düzeltme işleminden önceki, bitirilmiş hali.	433
Şekil 42:	İşlevsel oluk dokunun açılma aşamaları-1- (Tür grubu: IB2c'ye göre).	433
Şekil 43	İşlevsel oluk dokunun açılma aşamaları-2-	

(Tür grubu: IB2c'ye göre). 434
Şekil 44 Tür IB2c örnek alınarak yeniden üretilen "Husking Tray"in bitirilmiş hali (fırınlama aşamasından önce). 434
Şekil 45 IB2b tür grubu, 75 no.lu parça örnek alınarak yeniden üretilen "Husking Tray", içinde özgün parça ile. 435
Şekil 46 IB3 tür grubu, 116 no.lu parça örnek alınarak yeniden üretilen "Husking Tray", içinde özgün parça ile. 435
Şekil 47 IB4 tür grubu, 124 no.lu parça örnek alınarak yeniden üretilen "Husking Tray", içinde özgün parça ile. 436
Şekil 48 IB4 tür grubu, 125 no.lu parça örnek alınarak yeniden üretilen "Husking Tray", içinde özgün parça ile. 436
Şekil 49 IIA1 ve IIB1 tür grupları, 136 ve 149 no.lu parçalar örnek alınarak yeniden üretilen "Husking Tray", içinde özgün parçalar ile. 437
Şekil 50 IIA2 ve IIB2 tür grupları, 166 ve 142 no.lu parçalar örnek alınarak yeniden üretilen "Husking Tray", içinde özgün parçalar ile. 437
Şekil 51 a-h "Husking Tray"lerle, rendeleme ve tahılları kabuklarından ayırma ile ilgili deneysel çalışmaların aşamaları. 438
Şekil 52 Matarrah'da bulunmuş olan tüm "Husking Tray" kabı. (Braidwood, vd., 1952:lev.V-4). 439
Şekil 53 Tell Hassuna'da bulunmuş olan bir "Husking Tray"in şematik çizimi (Matthews, 2000: fig.16). 439
Şekil 54 Hajji Firuz'da bulunmuş olan 2 "Husking Tray"in çizimi. (Voigt, 1983: fig.81). 440
Şekil 55 Tell Kashkashok'da bulunmuş olan "Husking Tray" parçaları. (Matsutani (der.), 1991: Lev.11 2a-b). 440
Şekil 56 Akarçay Tepe'de bulunmuş olan "Husking Tray" parçası. Kabın uzun kenarı boyunca, ortasına açılmış oluk çevresinde, çubukla açılmış çukur dokulu (Arimura, vd., 2000: fig.11). 441
Şekil 57 Yarim Tepe I'de bulunmuş olan bir "Husking Tray" parçası. İşlevsel dokusu, başka yerleşmelerden tanınmayan bir örnek (Merpert ve Munchaev, 1969: Lev.II c). 441
Şekil 58 Umm Dabaghiyah'da bulunmuş olan bir "Husking Tray" parçası. İşlevsel yüzey dokusu, başka yerleşmelerden tanınmayan bir örnek (Kirkbride, 1973: Lev.10 d). 441
Şekil 59 Tell Ain el-Kerkh'de bulunmuş olan bir "Husking Tray" parçası çizimi (Tsuneki, vd., 2001: fig.8-5). 442

Sayfa

Şekil 60 Bir Orta Anadolu Bölgesi yerleşmesi olan Tepecik Çiftlik'de bulunan "Husking Tray" benzeri kenar parçası (Kazı Arşivi). 442

ÇİZİM LEVHALARI LİSTESİ

Levha 1 Mezraa-Teleilat "Husking Tray" parçaları. 443
Levha 2 Mezraa-Teleilat "Husking Tray" parçaları. 444
Levha 3 Mezraa-Teleilat "Husking Tray" parçaları. 445
Levha 4 İşlevsel yüzey dokusu yapımı ile ilgili canlandırma çizimi. 446
Levha 5 İşlevsel yüzey dokusu yapımı ile ilgili canlandırma çizimi. 447
Levha 6 İşlevsel yüzey dokusu yapımı ile ilgili canlandırma çizimi. 448
Levha 7 İşlevsel yüzey dokusu yapımı ile ilgili canlandırma çizimi. 449
Levha 8 İşlevsel yüzey dokusu yapımı ile ilgili canlandırma çizimi. 450
Levha 9 Kurut Kabı çizimi (Prehistorya Laboratuvarı kap örneklemesi koleksiyonu). 451
Levha 10 Kurut Kabı çizimi (Prehistorya Laboratuvarı kap örneklemesi koleksiyonu). 452
Levha 11 Mezraa-Teleilat çanak çömlek buluntuları. 453
Levha 12 Mezraa-Teleilat çanak çömlek buluntuları. 454

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 1 Yakındoğu ve Anadolu'da Belli Başlı Çanak Çömlekli Neolitik Dönem Yerleşmeleri. 455
Harita 2 Hassuna Öncesi Dönem Yerleşmeleri. 456
Harita 3 Hassuna Dönemi ve "Husking Tray" Bulunan Geç Dönem Yerleşmeleri. 457

METİN KISALTMALARI LİSTESİ

bkz.	bakınız
°C	santigrat derece
ca.	kalibre edilmiş
cm.	santimetre
fig.	figür
G.Ö.	Günümüzden Önce
İ.Ü.	İstanbul Üniversitesi
İÜEF	İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
İTÇ	İlk Tunç Çağı
kg.	kilogram
km.	kilometre
KYAM	Koyu Yüzlü Açkılı Mal
Lev.	Levha
m.	metre
mm.	milimetre
m^2	metrekare
m^3	metreküp
M.Ö.	Milattan Önce
PN	Pottery Neolithic
PPNB	Pre Pottery Neolithic B
PPNC	Pre Pottery Neolithic C
Şek.	Şekil
vd.	ve diğerleri

KAYNAKÇA KISALTMALARI LİSTESİ

AAAS	Les Annales Archeologiques Arabes Syriennes
ASPRO	Atlas des Sites du Proche Orient
BAOM	Bulletin of the Ancient Orient Museum
BAR	British Archaeological Researches
çev.	çeviren
JNES	Journal of Near Eastern Sudies
ODTÜ	Ortadoğu Teknik Üniversitesi
SAOC	Studies in Ancient Oriental Civilizations
TAÇDAM	ODTÜ Tarihsel Çevre Araştırma Merkezi
yay.haz.	yayına hazırlayan

GİRİŞ

Yakındoğu'da Çanak Çömlekli Neolitik Dönem ile ilgili araştırmalar 1950'li yıllarda başlamış ve yakın zamana kadar bu dönemi yansıtan kazı yerleri sınırlı sayıda kalmıştır. Bu süreç içerisinde, ilk kazı yerlerinde tanımlanan çanak çömlek türleri, Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'in adlamalarına verilmiş ve bu adlamalar, kalıplaşarak günümüze kadar gelmiştir. Ancak, alt kültür adlamaları yapılırken 50'li yılların, arkeolojik malzemeyi değerlendirme anlayışına uygun olarak, bezeme, biçim, ya da rengiyle kolaylıkla ayrılabilen kap türleri ön plana çıkmış, bunlar yalnızca dönem adları olarak değil, kültürlerin yayılımı ve birbirleriyle olan ilişkileri gibi kültürel sorunları ilgilendiren konularda da ayraç olarak kullanılagelmiştir. Bilimsel araştırmaların sayı bakımından sınırlı olduğu 80'li yıllara kadar bu ayırım ve adlama hemen hemen tartışılmadan kullanılmıştır. Ancak, son 20 yıl içerisinde kazıların çoğalması, belli bir bezeme, ya da kap biçimine/türüne göre yapılan ayırımın kültür bölgelerini, bunların gelişimini ve birbirleriyle olan ilişkilerini yansıtmada yetersiz, hatta yanıltıcı olduğunu ortaya koymuştur. Buna örnek olarak, İlk Çanak Çömlekli Neolitik'in gelişim sürecini temsil eden Hassuna Kültürü'nün tanımlayıcı ögeleri olarak seçilen belirli bir tür bezeme, "Husking Tray" türü kaplar, ya da Amik Ovası'nda görülen Koyu Yüzlü Açıklı ve "İmpresso" gibi çanak çömlek gruplarını ve adlamaları sayabiliriz.

Yakındoğu'da, Çanak Çömlekli Neolitik çağın ilk gelişim sürecini yansıtan kazıların sayısı çoğaldıkça, daha önceleri bu dönem için, geniş bir coğrafi alana yayıldığı öngörülen ve kültürel ayraç olarak kullanılan ögelerin, her bölgede aynı yoğunlukta görülmediği ve hatta bazılarının dağılımının diğerlerine göre çok daha farklı olduğu ortaya çıkmıştır. Başka bir deyişle, yakın tarihli kazılar, bize, kültürel tanımlamalarda seçilen tek bir öge yerine, buluntu topluluğu ve düzeninin dikkate alınması gerektiğini göstermiştir.

Burada, yukarıdaki gelişim süreci ile birlikte, arkeolojik malzeme ve kültür tarihi ile ilgili sorunları ele alış yöntemlerindeki gelişmelere de kısaca değinmekte yarar görmekteyiz. Bu konu ile ilgili gelişmeleri yalnızca kazı ve araştırmaların çoğalmasıyla, kullanılabilir bilginin artması olarak görmek doğru değildir. Düşünce sistemimizde meydana gelen değişiklikler, arkeolojiyi, yalnızca maddi kalıntıların kategorik bir ayırımı olarak görmenin ötesine taşımış, yaşam biçimi, beslenme şekilleri, toplumsal örgütlenme,

doğal çevre koşulları ve ortam ile olan ilişkileri gibi yeni bakış açılarını da getirmiştir. Düşünsel boyutta ortaya çıkan bu yenilikler kadar, arkeometri alanındaki hızlı gelişim de bilginin ele alınış ve yorumlanışını değiştirmiş, önceleri öngörülemeyecek kadar yeni bir boyutun girmesini sağlamıştır. Bu süreç, arkeolojide farklı bilim dallarından yararlanmanın, daha işlevsel ve aktif hale gelmesiyle başlamış, kazıların yalnızca arkeologlar tarafından değil, her türlü bulgunun, ilgili bilim adamlarının da inisiyatifi ile araştırılması ve yorumlanması gerektiği görüşüyle, çalışmalar boyut değiştirmeye başlamıştır. Bu yeni anlayış, ilk olarak R.J. Braidwood tarafından, Kuzey Irak'da bulunan Jarmo kazısında uygulanmıştır. Bu proje kapsamında, iklim bilimci, hayvan bilimci, bitki bilimci ve jeolog gibi, doğa ve fen bilimleri uzmanları da görev almıştır.

Bu yaklaşım farklılığı, arkeolojinin kendi içinde açtığı çığır olarak yorumlanabilir. Günümüzde, doğa bilimlerinin yanısıra, fizik, nükleer fizik, kimya ve biyoloji gibi bilim dalları, yukarıda da değindiğimiz arkeometri başlığı altında, yaygın bir şekilde arkeoloji bilimine katkıda bulunmakta ayrıca tortu ve iz analizi gibi yöntemler de, somut bilgiler edinmemize olanak sağlamaktadır.

Bu tez çalışması, yukarıda kısaca değindiğimiz kültürel tanımlama ve bu tanımlama için seçilen yolda çok kullanılan bir ögenin, Hassuna Kültürü ve "Husking Tray"lerin, son veriler ışığında irdelenmesini içermektedir. Bilindiği gibi, Hassuna Kültürü, Yakındoğu'daki İlk Çanak Çömlekli Neolitik kültürlerin gelişim sürecinde bir basamak olarak kabul görmüştür. Başka türlerle karıştırılamayacak kadar özel bir niteliğe sahip olan ve bu kültüre atfedilen "Husking Tray" türü kaplarla ilgili sorunlar ve bu sorunlara yaklaşımımız da, bulundukları ilk dönemden günümüze kadar değişen anlayışın içerisinde belirli bir yere konulabilir. Yaklaşık 60 yıl önce, ilk kez Tell Hassuna kazısında bulunduğunda, Hassuna Kültürüne atfedilen ve tamamıyla varsayımsal olarak, tahılları kabuklarından ayırmak için kullanılmış olabilecekleri şeklinde yorumlanan "Husking Tray" kaplarının, bugün Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'in farklı kültür bölgelerinde de üretildiklerini bilmekteyiz. Başka bir deyişle, "Husking Tray"ler, Yakındoğu'daki, farklı Çanak Çömlekli Neolitik Dönem Kültürleri arasında ortak malzeme gruplarından birisi olarak düşünülebilir.

Bu çalışmada "Husking Tray"lerle ilgili sorun ele alınırken, konunun daha iyi anlaşılabileceğini düşünerek öncelikle, Yakındoğu'da ilk gerçek çiftçi köy topluluklarının

olduğu dönem ve bu süreci temsil eden başlıca kazı yerleri tanıtılmıştır. Bu bağlamda, ileride bu konu üzerinde çalışacak diğer meslekdaşlarımıza yararlı olacağı düşüncesiyle, yerleşmelerin kazı tarihçeleri, tabakalanmaları, yerleşme düzenleri ve mimarileri ve buluntu toplulukları gibi özellikleri toplu olarak verilmiştir. Ancak, tanımlanan yerleşmelerin beslenme ekonomileri ile ilgili bilgileri, yayınlarda dengeli oranlarda verilmediğinden, yerleşmeler bazında bu konuya değinilmemiştir. Ayrıca, burada sunulan diğer bilgilere de, söz konusu kazı yerlerinin yayınlara yansıyan verileri ve bazen de bu yayınlara erişebilmemizle sınırlı olduğunu da vurgulamamız gerekmektedir.

Kuşkusuz bu çalışma, diğer merkezlere ait "Husking Tray" buluntularını görmek ve araştırmacılarla görüşebilmek olanağı olsaydı çok daha bütüncül hale gelebilirdi. Özellikle çoğu yayında "Husking Tray"lere yalnızca yüzeysel olarak değinilmesi, elimizdeki bilginin yetersizliğini ortaya koyduğu gibi, değişik malzemeleri de inceleyerek yapılan bir çalışmanın ne kadar yararlı olabileceğini düşündürmektedir.

Bu çalışmanın çıkış noktası, Güneydoğu Anadolu'da, Şanlıurfa sınırları içinde yeralan ve halen süregelen kazı yerlerinden biri olan Mezraa-Teleilat kazısıdır. Mezraa-Teleilat kazısı, Yakındoğu'da, Neolitik Dönemin PPNB'den itibaren tüm aşamalarını, kültürel kesinti olmadan barındıran bir dolguya sahip az sayıdaki kazı yerlerinden birisidir. Yerleşmenin, 3 alt evreli Çanak Çömlekli Neolitik Döneminin, ağırlıklı olarak IIB evresinde bulunan "Huskin Tray"ler, hem miktar, hem de çeşitlilik açısından, bu kaplarla ilgili ayrıntılı bir çalışma yapmak için oldukça uygun bir malzeme grubudur.

Dolayısıyla, bu çalışma kapsamında, ilgili malzeme grubu açısından iyi buluntu veren bir merkezden yola çıkarak, "Husking Tray"lerin biçimsel olarak ayrıntılı bir şekilde tanımlanması olanağı ile birlikte, bu tür kapların başka hangi yerleşmelerde bulunduğu ya da bulunmadığı, neden bazı yerleşmelerde bulunmadığı gibi sorunlar irdelenmektedir. Yukarıda belirtildiği ve ilgili bölümlerde daha ayrıntılı ele alınacağı üzere, "Husking Tray" sorununu çağın getirileriyle birlikte ele alırken, malzemeye yalnızca biçimsel ve dağılımsal açıdan değil, buluntu topluluğu içerisinde miktarı ve deneysel yöntemlerle teknolojik ve niteliksel açıdan da bakılmıştır. Burada belirilmelidir ki, yine günümüz olanakları çerçevesinde "Husking Tray"lere tortu ve iz analizleri de

yapılması, çalışmaların bütüncüllüğü açısından elzemdir ancak, bu çalışma kapsamında maliyet ve olanak yetersizliğinden, bu analizler gerçekleştirilememiştir.

Çalışmanın sunumunda, yukarıda belirtildiği gibi, Çanak Çömlekli Neolitik Dönem ve belirli buluntu yerleri tanıtılacak, daha sonra Mezraa-Teleilat'ın tanıtımına yer verilecektir. Ön bilgi niteliğindeki bu sunumu, çalışmanın esasını oluşturan "Husking Tray"lerin tanıtımı, zaman ve bölgesel dağılımı ile, bu malzemenin Mezraa-Teleilat tabakalanmasındaki yeri izleyecektir. Ardından, ortaya konulan sorunu bu bilgilerle bütünleyen deneysel çalışmalar ve elde ettiğimiz sonuçlar sunulacaktır. Sonuç bölümünde ise, daha önce değindiğimiz gibi, somut ve kesin çözümler değil, bu çalışmalar ile ortaya çıkan saptamalar toplu olarak verilecektir. Anlatım akıcılığının bozulmaması için, Mezraa-Teleilat kazısında bulunmuş olan "Husking Tray" parçalarının tek tek tanıtımı katalog olarak ve istatistiksel çalışmaları ise tablolar halinde, arkaya eklenmiştir.

Bu çalışma kapsamında Mezraa-Teleilat kazısında bulunmuş olan "Husking Tray" örneklerinin çizim ve fotoğraflarının yanısıra, özellikle "işlevsel doku yüzeyleri"nin oluşturulmasındaki deneysel uygulamalar için açıklayıcı olduğunu düşündüğümüz canlandırma resimleri de, olabildiğince çizim tekniğine uygun olarak verilmektedir. Ayrıca, diğer kazı yerlerinde bulunmuş olan "Husking Tray"lere ait çizim ve fotoğrafları da, yayınlarının elverdiği ölçüde buraya ekledik.

Daha önce belirttiğimiz nedenlerden dolayı, bu tez çalışmasıyla, ele alınan sorunun tüm yönleriyle çözülemeyeceğinin bilincindeyiz. Bu nedenle, sözkonusu çalışma en azından, Mezraaa-Teleilat "Husking Tray" buluntularının ayrıntılı olarak incelenmesi ve bu kapların, diğer buluntu yerlerine ait somut ve güncel verilerle ayrıntılı olarak tanımlanması ve yorumlanması dışında, yukarıda değindiğimiz deneysel uygulamalar bağlamında, belirli bir kap türünün yapım teknolojisini anlamaya çalışmak, işlev belirlemesi ilgili bazı öneriler getirebilmek açısından, gelecekteki yeni projeler için bir ön çalışma olarak görülmelidir. Başka bir deyişle, burada oluşturulan deneysel çalışma modelinin, ileride yapılacak bu tür çalışmalar için bir altlık oluşturacağı umudundayız.

1. ARAŞTIRMANIN KONUSU

1.1. DÖNEMİN TANIMLANMASI VE ÇERÇEVESİ

1.1.1. YAKINDOĞU'DA ÇANAK ÇÖMLEĞİN ORTAYA ÇIKIŞI VE GELİŞİMİ SORUNU VE ÇEŞİTLİ YAKLAŞIMLAR

1.1.1.1. SORUNUN TANIMI

Neolitik Kültürlerde, çanak çömlek üretiminin ve kullanımının neden, nasıl ve nerelerde başladığı, arkeologların yanıt aradıkları kilit sorulardan biridir ancak, bu konuyla ilgili bazı öneriler getirilmiş olmasının dışında, net yanıtlar henüz bulunamamıştır. Genel olarak depolama, pişirme ya da statü eşyası olarak kullanılan çanak çömleklerin, beraberinde, Neolitik Kültürlerin yaşam biçimlerine, sosyal, kültürel ve ekonomik bir değişim getirip getirmediğinin yanıtlanması, çanak çömlek kullanımının başlama nedenlerini de açıklığa kavuşturacaktır.

Her nekadar dünya genelinde Çin ve Japonya'da M.Ö. 18,000'lere inen eski uygulamalardan sözedilmekte ise de, toplumlarda çanak çömlek yapımının başlangıcı ile ilgili yaygın kanı, belirli bir teknolojiye ulaşılmış ve alışageldiğimiz anlamda üretimin, Yakındoğu'da olduğudur.[1] Ancak, bölgede çanak çömleğin ilk ortaya çıktığı dönem, M.Ö. 7. bin'den 6. bin'e geçerken, yani, arkeolojik bilgilerimizin çok az olduğu bir döneme denk gelmektedir. Bölgede, Çanak Çömleksiz Neolitikten Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'e geçişte, yaklaşık bin yıllık bir "karanlık dönem" sözkonusu olduğundan, geçiş süreci ve ilk aşamalarla ilgili önemli eksiklikler ve kopukluklar bulunmaktadır.

Yakındoğu'da, killi toprağın biçimlendirilmesi ve kullanılması, ağırlıklı olarak mimari ögelerde kullanılan killi toprak örnekleri, Levant'da, Natufien Kültüründe (M.Ö. 13.000 – 10.000), Ain Mallaha, Beidha, Mureybet, Nahal Ören ve Kuzey Irak'da, Shanidar ile, Bahroud yerleşmelerinde bulunmaktadır. Bu yerleşmelerde çukurların sıvanması, ocak yapıları ve silolar, samanla karıştırılmış killi toprakla yapılmıştır. Beidha ve Mallaha'da

[1] Çin ve Japonya'daki ilk çanak çömlek örnekleri ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Ivan PAVLU, Pottery Origins. Initial Forms, Cultural Behaviour and Decorative Styles, Karolinum Vyadavatelstvi Univerzity Karlolovi, Praha, 1996 ve V. CHI, "The Discovery of Early Pottery in China", Documenta Praehistorica XXIX, 2002, 29-35.

ayrıca, yığma kerpiçden duvar örnekleri de bulunmaktadır ve yapım teknikleri yerleşmeden yerleşmeye farklılıklar gösterir (Le Mière, 1999: 6).

Mimari dışında, bazı yerleşmelerde, kil objeler de bulunmuştur. Kuzey Irak ve Zagros eteklerinde, Tepe Asiab, Ganj Dareh, Kharim Shahir, M'lefaat ve Nemrik'de, Fırat kenarında Mureybet ve Cheikh Hassan yerleşmelerinde, güney Levant'da Jericho, Beidha ve Munhata'da, bu tür objeler bulunmuştur. Bu objeler, genelde 10 cm.'yi geçmeyen büyüklükte, konik ya da silindirik, yuvarlak çubuk ya da disk şekilli nesnelerdir.

Erken Neolitik Dönem yerleşmelerinden, Güneydoğu Anadolu'daki Süberde ve İran'daki Ganj Dareh'de, kil siloların, nesnelerin ve küçük kap örneklerinin bilinçli olarak mı pişirildikleri, yoksa yangın esnasında rastlantısal olarak mı piştikleri sorunu, henüz tam olarak açıklığa kavuşturulamamıştır. Her iki yerleşmede de yangın izleri bulunmaktadır ancak, parçalar üzerinde yapılan pişme dereceleri ölçümünde, düşük ve farklı ısıların sözkonusu olduğu anlaşılmıştır.

Ganj Dareh, Çayönü ve Tepe Sarab gibi yerleşmelerin, Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem buluntuları içinde az miktarda kil objeler, basit kap formları ve "Vessel Blanche" olarak adlandırılan kaplar bulunmuştur. Pişme şekilleri rastlantısal olsun ya da olmasın, bulunan kil objelerden ve basit kaplardan anlaşıldığı kadarıyla, bu dönemde kilin işlendiği ancak, killi toprağın şekillendirilmesi ile ilgili bazı teknik bilgilerin henüz yetersiz olduğu açıktır. Yani, kullanılabilir çanak çömlek malzemesi üretmek için, parçanın çatlamalara maruz kalmadan kurutulabilmesi ve her kil yapısına göre değişkenlik gösteren minimum pişme ısısının sağlanabilmesi gibi sorunların henüz çözülmemiş olduğu görülmektedir.

Çanak Çömleksiz Neolitik Dönemden, Çanak Çömlekli Neolitik Döneme, kültürel bir kesinti olmadan geçildiği saptanabilen çoğu yerleşmede, çanak çömlek yapım tekniklerinin başlangıç aşaması ve işleyiş süreci tam olarak anlaşılamamıştır. İran'da, Tepe Guran yerleşmesinde, bu süreç göreceli olarak daha açık izlenebilmiştir ve malzemenin gelişiminden takip edilebilmiştir. Tepe Guran R tabakası buluntuları, Yakındoğu'da, çanak çömlek yapım tekniklerinin başlangıç aşamasına çekilebilen tek yerleşmedir (Le Mière, 1999: 11). Tepe Guran'daki çanak çömlek gelişimi ile

karşılaştırılan diğer bir yerleşme, Orta Anadolu'daki Çatalhöyük yerleşmesidir (12-11a tabakaları). Her iki yerleşmenin çanak çömlek buluntuları, genel bir tanımlamayla bol bitkisel katkılı, açık renkli, basit biçimli ve çok ender bezeme görülen, düşük ısıda fırınlanmış kaplardır ve üretim tekniği açısından ön bir aşamayı yansıtırlar. Kuzey Levant bölgesinde Ras Shamra ve Tell el-Kerkh yerleşmelerinde de, ilkel koşullarda üretilmiş çanak çömlek buluntuları vardır ancak, Tepe Guran ve Çatalhöyük buluntularından farklı olarak, hamuru daha çok mineral içeriklidir ve renkleri daha koyudur.

Çanak çömlek yapımının ilk aşamaları, Güney Levant ve Suriye çöllerindeki yerleşmelerde görülmez ancak bu bölgeler, daha ileri bir aşamada iyi tanımlanmıştır. Çanak Çömlekli Neolitiğin ilk döneminin ardından, ikinci dönemde, bölgesel farklılıkların oluştuğu ve üçüncü dönemde ise, belirginleştiği bir aşamaya gelinir ancak, bölgeler arasındaki sınırlar, henüz net olarak çizilememektedir. Tanımlanabilir bölgesel ayırımların yapılabildiği Çanak Çömlekli Neolitik Dönem ile ilgili ayrıntılar, Hasuna Öncesi ve Hassuna Dönemi ile ilgili 2. Bölümde, ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

1.2. ELE ALINAN BÖLGE

1.2.1. COĞRAFİ SINIRLAR

Bu tez çalışmasında ele alınan bölge, Yakındoğu'da, günümüzde Kuzey Irak, Kuzey Suriye, Doğu Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu siyasi coğrafyası içerisinde yeralmaktadır. Bu bağlamda bölge genel hatlarıyla, doğuda Zagros Dağları etekleri, kuzeyde Toros ve Amanos Dağları, batıda Doğu Akdeniz ve güneyde ise, Suriye ve Irak çölleri ile sınırlıdır. Zagos Dağı ve batı eteklerinde yeralan Çanak Çömlekli Neolitik Dönem kültürleri, ağırlıklı olarak Mezopotamya kültürlerinden bağımsız geliştiği için, Batı İran Neolitik kültürlerine değinilmemiştir. Yalnızca, Kuzey İran'da, Urmiye Gölü'nün güneyinde yer alan Hajji Firuz yerleşmesi dolguları, Mezopotamya yerleşmeleriyle bağlantılı olduğundan, bu bölge dışında olmakla birlikte bu çalışmanın kapsamındadır. Ayrıca, burada ele alınan döneme göre bir geç dönem yerleşmesi olan ve Güney Mezopotamya'da, Basra Körfezi kıyısında yer alan Ur yerleşmesinden de kısaca söz edilecektir.

1.2.2. ÇEVRESEL KOŞULLAR

Yakındoğu'nun Mezopotamya ve Kuzey Suriye Bölgeleri, kendi içerisinde birkaç farklı ekolojik ortam barındırır. Kuzeyde yeterli yağmur miktarıyla beslenen tarımsal alanlar gözlenirken Orta ve Güney Mezopotamya bu koşullar yetersizdir. Bu bölgelerde tarım, ancak sulama ile gerçekleşebilir ki bu da topografik özelliklerden dolayı çok da kolay değildir. Geniş alanlarda sulama yapabilmek için büyük baraj setleri, uzun kanallar veya karmaşık su kaldırma sistemleri inşa etmek gereklidir. Çünkü Orta Mezopotamya'da ova, dalgalı bir yapı sergiler ve bu da ırmakların yaklaşık 5 km. gibi bir uzunluk boyunca derin çukur vadilerle kesilmesine neden olur.

Yakındoğu, fiziksel alan olarak, her nekadar oldukça büyük bir çeşitliliğe sahipse de, yine de birtakım genel tanımlamalar için öncelikle iki ana yer şekli kuşağına ayrılabilir.

Ana Sıradağlar: Anadolu'nun Pontus ve Toros Sıradağları ile İran'ın Zagros ve Elburz Dağları, yüzey şekilleri açısından belirleyici kütlelerdir. Bunlar, Yakındoğu'nun kuzey yarısı boyunca devam eden sıradağlardır. 2000 m. ağaçlı kuşaktan daha yükseklere ulaşan zirveler, Doğu Anadolu Bölgesi'nde ve Kuzey İran'da sık görülen bir özelliktir (Redman, 1978: 19). Toros dağlarının batı bölümü, güneye bakan dik yamacıyla Akdeniz'e, yer yer kıyı boyunca yol geçecek alan bırakmayacak kadar yaklaşır (Naumann, 1991: 5). Pek çok alüvyonlu vadi, bu dağların arasına serpilmiş gibidir. Her iki dağlık bölgede de iki ana yüksek plato vardır; Kuzeyde Pontus, güneyde Toros dağları ile çevrili Anadolu Platosu ve batıda Zagros, kuzeyde Elburz dağ silsileleri ile daha doğuya düşen dağlar arasında kalan, İran Platosu. Her iki platonun da yüksekliği 500 m. ile 1500 m. arasında değişir ve her ikisi de kuru iklim özellikleri taşır (Redman, 1978: 19).

Güney tepeleri ve ovaları: Coğrafi olarak bu kuşak, eski alt katmanın üstünü kaplayan yatay tortul kayaçlardan oluşan bir çöküntüdür. Bu kuşağın en önemli özelliğini Dicle ve Fırat Nehirleri'nin geniş vadisi oluşturur. Çöküntü, tektonik olarak oturmamış bir oluşum üzerindedir ve bu kara parçası, İran Platosu'nu, Arabistan'ın orta platformuna doğru iter. Platolar arasındaki bölge ise, sıkıştırılmış, çarpıtılmış ve iç basınçla kıvrımlaşmıştır. Bu sıkışmanın etkisi, Mezopotamya Ovası'nı sınırlayan Zagros Dağları'nın birbirine koşut kıvrımlı kenarlarında da gözlenir. Bununla birlikte, çöküntünün ortasına yakın bulunan kıvrımlı bölge, alüvyonlu dolgularla örtülmüş

olduğundan, günümüzde çok düz bir ova görünümündedir. Kıvrımlar, Mezopotamya Ovası'nın kuzey ve doğusuna doğru, ova seviyesinin üstünde sırtlar oluşturarak yükselir. Bu kıvrımların her biri, dağ seviyesine ulaşıncaya kadar, bir öncekinden daha yükselerek devam eder (Redman, 1978: 19). Başka bir tanımlamayla Mezopotamya, kuzeyde dağlık bölge, dağ eteklerindeki tepeler ve steplerden, ortada ovalık alanlardan ve güneyde ise çöllerden oluşmaktadır. Kuzeydeki dağlık arazi, doğudaki Zagros Dağları'ndan batıdaki Toros Dağları'na uzanan bir kuşak şeklindedir ve Irak'ın, İran ve Türkiye ile oluşturduğu sınır boyunca en yüksek noktasına ulaşır. Dağ etekleri, dar vadiler ve sırtlardan meydana gelmektedir. Bu sırtların yükseklikleri azaldıkça aralarındaki mesafe artar ve böylece dağ etekleri birbirinden yalıtılmış bayır ve tepecikler oluşturur. Bölgenin güney sınırlarını ise, Suriye ve Irak çölleri çizer.

Levant: Levant Bölgesi, nispeten daha yeni dolguların olduğu, bükülmüş ve kırılmış olan Arabistan platformunun kenarlar üzerinde kıvrımlandığı bir birleşme yeridir. Burada oluşmuş kırıklar (faylar) birbirine koşut ve genellikle kuzey-güney doğrultuludur. Yükselmiş bazı alanlar, bunları bölen tepecikler nedeniyle, küçük bağımsız niş niteliğinde gibidir. Bu coğrafi yapı özellikleri nedeniyle, tarih boyunca toplumsal örgütlenme, tek merkezli imparatorluklar yerine, küçük şehir devletleri olarak gelişme göstermiştir (Redman, 1978: 20).

Levant'daki dağ sıraları, özellikle kuzeyde dar ve kırıklı kıyı ovalarından içeriye doğru harekete karşı etkili bir engeldir. Bol tepecikli olan bu bölgede yerleşmeler, vadi tabanlarında yoğunlaşmış ve topluluklar, Suriye Çölü'nün kuraklık etkileri nedeniyle, nehir ya da küçük akarsuların etrafına yerleşmek zorunda kalmışlardır (Redman, 1978: 20).

1.2.3. İKLİMSEL KOŞULLAR

Yakındoğu'da alçak kesimlerin iklimsel olarak iki belirgin özelliği; yazları görülen yüksek sıcaklık ile yıllık ve günlük ısı/nem yelpazesinin genişliği olarak özetlenebilir. Sürekli güneşli olan hava, toprak ve bitki örtüsü kaybının sorumlusudur. Buna karşın, yaz aylarının tam tersine, Yakındoğu'nun büyük bir çoğunluğunda kış ayları serin, hatta soğuktur. Başka bir deyişle bu coğrafi bölge, ağırlıklı olarak karasal iklim kuşağını yaşar. Yüksek kıyı sıradağları için de bu durum değişmez. Bununla birlikte, nem bulutları, Suriye'nin kıyı zincirini sık sık aşar; böylece Toros ve Zagros dağlarına ve

yamaçlarına nem taşınmış olur (Redman, 1978: 21). Bölge genelinde, orta ve alçak yüksekliklerde, tarım için elverişli yağış miktarı, hemen hemen yalnızca kış aylarında görülür. Bu nedenle, Yakındoğu'daki ilk tarımcı toplumların, yalnızca kışın, orta yüksekliklerdeki bölgelerde tahıl yetiştirdikleri düşünülmektedir (Redman, 1978: 22).

Yakındoğu'nun büyük bir bölümü, kuzey ve doğusunda, sıradağlar tarafından tıkanmıştır. Bunun sonucunda, batı ve kuzey rüzgarları, yüksek kıyı kesimlerinde nemini kaybedip içeri kesimlere doğru yol aldıkça, ısı derecesi artar (Redman, 1978: 21).

Toros dağlık bölgesinin iklimi, oldukça serttir; kışın kuzey yamaçlara yerleşen kar, yaz boyunca kalır. Günümüzde bu bölgenin yer yer ormanlarla kaplı olduğu görülmektedir.

Yukarıda verilmiş olan genel bilgiler doğrultusunda, Yakındoğu genelinde, birbirinden farklı koşullar sunan 8 belirgin çevresel ortam olduğunu söyleyebiliriz (Redman, 1978: 26): Kıyı Ova şeridi, çöküntü alanları, yarı kurak dağlık kesim, yamaçlar ve dağ arası vadiler, dağ sıraları, alüvyonlu ovalar, dağ etekleri ve çöller. Bu ekolojik çeşitliliğin Neolitik Dönemde topluluklara sağladığı koşullar, şu şekilde sıralanabilir:

- Farklı bölgeler, kendi doğal kaynaklarını üretmiş ve bölgelerin kendine özgü ürünleri, farklı ama birbirine mesafe olarak yakın bölgeler arasında çok zengin bir ticaret ve değiş tokuş ağı oluştururarak insan ve kültür hareketliliğini sağlamıştır.
- Akdeniz ikliminin sıcak yazları ve serin kışları, kış yağışları ile birleştiğinde, yamaçlarda ve dağ arası vadilerinde, bazı ot türlerinin her yıl düzenli olarak büyümesini sağlamış, bunlardan bazıları en erken kültüre alınmış bitkileri oluşturmuştur.
- Fırat ve Dicle ile daha güneyde Nil ve Karun Nehirleri etrafındaki alüvyonlu ovalarda, sulama kanalları yardımıyla yoğun olarak tarımcılık yapılmasına elverişli bir ortam sağlamıştır. Nehirler, ayrıca haberleşme ve değiş tokuş için de geniş olanaklar sunmuştur (Redman, 1978: 49).

1.3. KONUNUN ELE ALINIŞI VE ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Daha önce de belirtildiği üzere, bu tez çalışmasının amacı, Çanak Çömlekli Neolitik Dönemin orta ve son aşamalarında, Yakındoğu'nun belirli bölgelerinde ve bazı

yerleşmelerinde görülen "Husking Tray" türü kapları ele almaktır. Bu amaçla, öncelikle Kuzey Mezopotamya, Kuzey Suriye, Doğu Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu'da, dönemle ilgili yapılan çalışmaların tarihçesi verilmekte, ardından dönemin köy topluluklarının özellikleri genel hatlarıyla sunulmakta ve belli başlı yerleşmeler, aralarında net sınırlar çizilemese de, belirli kültürel bölgelere ayrılarak tanıtılmaktadır.

Yakındoğu'da, yukarıda belirtilen bölgelerin Çanak Çömlekli Neolitik Dönem yerleşmelerinden belli başlı olanları ile ilgili bilgiler öncelikle kazı raporları ve çeşitli yayınlar taranarak ve derlenerek oluşturulmuştur. Her kazı yeri, yayınlardan edinebildiğimiz verilerin sınırları dahilinde, höyüğün tanımı, tabakalanması ve kazı tarihçesi, mimarisi ve yerleşme düzeni, buluntu topluluğu ve çanak çömlek grupları başlıkları altında tanıtılmaktadır. Çoğu eski tarihli olan kazı raporlarında, yerleşmelerin botanik verileri çoğunlukla dengeli oranlarda aktarılmadığı için, bu konu ile ilgili bilgiler yerleşme bazında derlenmemiştir. Konu ile ilgili belirleyici ve önemli olduğu düşünülen yerleşmelerin derlemeleri daha ayrıntılı yapılmıştır ancak, konunun bütünlüğü açısından, yalnızca buluntu grubunda "Husking Tray" bulunan yerleşmeler değil, dönemle ilgili diğer belli başlı yerleşmeler de ele alınmıştır.

Çanak Çömlekli Neolitik Dönem ile ilgili genel yapılanmayı içeren bu bölümden sonra, "Husking Tray" türü kapların özelliklerinin tanıtımı yapılmaktadır. Daha sonra, bir önceki bölümde tanımladığımız yerleşmelerden, dolgularında "Husking Tray" bulunmuş olanların, bu kap türleri ile ilgili yayınlardan elde edebildiğimiz verileri, yine aynı kültürel bölge ayırımı çerçevesinde, sunulmaktadır.

Daha önce de belirtildiği gibi, bu tez çalışmasının çıkış noktası Güneydoğu Anadolu'da, Şanlıurfa İli sınırları içerisinde bulunan Mezraa-Teleilat kazısıdır. 3. Bölümde, Mezraa-Teleilat kazısı, diğer yerleşmeler için belirlenmiş başlıklar altında tanıtılmaktadır. Bu tanıtımın ardından, Mezraa-Teleilat kazısında bulunmuş olan "Husking Tray" türü kaplar öncelikle mal ve biçim özellikleri ve yapım teknikleri bağlamında ele alınmakta, ardından işlevsel yüzey dokuları ölçüt alınarak tür gruplarına ayrılmaktadır.

En son bölümde ise, "Husking Tray"lerin ne için kullanılmış olabilecekleri ile ilgili sorun ortaya konulmakta ve bu amaçla yapmış olduğumuz deneysel çalışma uygulamaları ve ulaşabildiğimiz sonuçlar sunulmaktadır.

2. HASSUNA ÖNCESİ VE HASSUNA DÖNEMİ

2.1. ARAŞTIRMALARIN TARİHÇESİ

Yakındoğu'nun, yukarıda belirtilen bölgelerinde Çanak Çömlekli Neolitik Dönem ile ilgili bulguları değerlendirirken, arkeolojik çalışmaların kronolojik tarihçesinin gözönünde bulundurulmasının faydalı olacağını düşünmekteyiz.

Yakındoğu'da, Neolitik Kültürlerle ilgili bulgular, çoğunlukla mimari dolgulardan yoksun, çanak çömlek ve diğer buluntular olmak üzere, geç dönem yerleşmelerinin alt tabakalarında açılan sondajlarla ortaya çıkmaya başlamıştır. İlk kazı çalışmalarında, bilinen dönem malzemeleriyle karşılaştırılan Neolitik Dönem Çanak Çömlekleri, kazıların artması ve malzemenin tanımlı hale gelmesiyle, zamanla doğru kronolojiye oturtulmuştur. Örneğin; 1930'lu yıllarda, Nineveh'de açılan sondajda bulunan çanak çömlek, Samarra malzemesi ile birlikte değerlendirilmiştir. 1933 yıllındaki Tell Halaf kazısı yayınında ise, alt tabakalarda çıkan malzeme, dönemsel bir ayırım yapılmadan Alt Monokrom olarak adlandırılmıştır. Mezopotamya'nın kuzeyinde, Sakçagözü kazısında ise Geç Hitit Dönemi buluntularının altında, erken dönem çanak çömlekleri bulunmuştur.

1945 yılında, Tell Hassuna kazı raporu ile, Hassuna Kültürü ilk kez tanımlanmıştır. Bu yıla kadar, Halaf ve Samarra çanak çömlek buluntuları dışında, bilinen ama tanımlamayan bir malzeme grubu olarak Tell Hassuna'nın buluntuları, oldukça iyi yorumlanmış ve kronolojik olarak doğru yere oturtulmuştur. O dönemde yeni ortaya konulan Hassuna Kültürü tanımı, günümüzde de geçerliliğini korumaktadır. Bu yeni kronoloji ile birlikte, Nineveh'de açılan sondajın en alt tabakasında bulunan çanak çömlek grubunun da Hassuna Kültürüne ait olduğu anlaşılmıştır.

1930'lu yıllarda gerçekleştirilen ve 1960'da yayımlanan, Doğu Akdeniz bölgesindeki, Amik Ovası projesi ile, bölgede 10'dan fazla höyük kapsamlı olarak araştırılmış ve bölgenin, tarihöncesi çağlardan, tarihsel çağlara kadar kültürel yapısı ana hatlarıyla ortaya çıkarılmıştır. Projenin, birçok bölgeyi birbirine bağlayan coğrafi konumu nedeniyle ortaya koyduğu önemli bulguları dışında, çanak çömlek kil analiz yöntemlerine getirdiği yeniliklerle ve kapsamlı yayınıyla da önemi vardır.

Amik Ovası yerleşmelerinden Tell el-Judeidah'in sondaj çalışmalarıyla tanımlanan Amuk A ve B dönemi çanak çömlek buluntularının, daha sonraki çalışmalarla, Doğu Akdeniz Bölgesi'nin yaygın ve karakteristik mal grubu olduğu anlaşılmıştır. Aynı malzeme, batıda Mersin Yümüktepe ve Tarsus Gözlükule, güneyde ise Ras Shamra kazılarında ve yakın tarihli araştırmalarla, Ras Shamra'nın doğusunda kalan el-Rouj Havzasındaki höyüklerde de bulunmuştur. Arkeoloji literatürüne, Amik Ovası kazısında verilen adlamayla, Koyu Yüzlü Açkılı Mal (KYAM) olarak geçen bu çanak çömleğin, Tell Halaf'ın koyu yüzlü malları ile benzerlik taşıyıp taşımadığı çok net olarak bilinmemektedir.

1970'li yılların başında, Umm Dabaghiyah ve Tell Sotto kazıları ile, Tell Hassuna'nın da en alttaki Ia tabakasından bilinen Hassuna Öncesi Dönem (Proto-Hassuna) yerleşmeleri daha tanımlı hale gelmiş ve kendi içerisinde kültürel çeşitlemeleri olduğu anlaşılmıştır.

1950'li yıllarda, Kuzey Irak'ın doğu ucunda, Zagros Dağı eteklerinde yer alan Jarmo kazısında, Çanak Çömleksiz Neolitik üzerinde bulunan Çanak Çömlekli Neolitik Dönem malzemesi, batıdaki Neolitik çanak çömlek malzemeleriyle ilişkilendirilememiş, Batı İran Neolitik kültürleri kapsamında değerlendirilmiştir. Jarmo Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem Kültürü'nün, Tell Shimshara ve Tell Sotto kazıları ile, daha batıda yeralan yerleşmeleri etkilediği anlaşılsa da, bu yerleşmeler arasındaki kültürel alış veriş, henüz net olarak ortaya konulamamıştır.

İran, Kuzey Mezopotamya ve Doğu Akdeniz bölgelerinin göreceli olarak yoğun araştırıldığı dönemler, bu bölgeler arasında bulunan Kuzey Suriye Balık ve Yukarı Habur Vadileri ile ilgili sistemli kazı çalışmaları henüz başlamamıştır. Balık Vadisinde, 1938 yılında Mallowan, vadinin kuzey ve orta bölgelerinde 5 ayrı yerleşmede sondaj çalışması yapmış ve bu çalışmalarda, Tell Mefesh ve Tell Assouad'da prehistorik malzeme bulmuştur. Mallowan'ın araştırmaları, uzun süre, bölge ile ilgili tek kaynak olarak kalmıştır. 1969 yılında J. Cauvin ve ekibi Balık Vadisini ve Cezire bölgesini içeren bir yüzey araştırması yapmış, Balık Vadisi sınırında paleolitik buluntu veren birkaç merkez ve vadide de 2 Halaf yerleşmesi saptamıştır (Akkermans, 1990: 12-13).

Akkermans, Balık Vadisi'ndeki yüzey araştırmaları ile saptadığı Neolitik yerleşmelerle, Balık kültür silsilesini tanımlamış ve evrelere ayırmıştır (Akkermans, 1990). Aynı yıllarda başlayan Tell Sabi Abyad kazısı, Çanak Çömlekli Neolitik Dönem ile, Halaf Dönemine geçiş ve Halaf Kültürü silsilelerini iyi yansıtmıştır. 1970'li yıllarda kazılan Tell Assouad ve Tell Damishliyya kazıları da bölgenin erken dönem çanak çömlek gruplarını ortaya koymuştur.

Doğu'da Kuzey Mezopotamya ve batıda Balık Vadisi arasında kalan Habur Vadisi ise, 1990'lı yılların başında araştırılmaya başlanmıştır. Prehistorik Dönemler'de yoğun yerleşildiği anlaşılan bu bölge, iki büyük kültürel bölgenin, Kuzey Mezopotamya ile Doğu Akdeniz Bölgeleri'nin arasında bulunması; bu iki bölge arasındaki kültürel sınırın, ilişkilerin, aralarındaki farklılıkların ya da benzerliklerin anlaşılabilmesi açısından önem taşımaktadır. Bölgede, Tell Kashkashok II yerleşmesi, kısa süreli bir yerleşme olup, Hassuna Öncesi Dönem'e ait bilgiler vermektedir.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki Neolitik yerleşmelerin, sistemli belgeleme çalışmaları, 1963 yılında Prof. Dr. Halet Çambel ve Robert J. Braidwood bilimsel başkanlığında, Siirt, Diyarbakır ve Urfa bölgelerindeki yüzey araştırmalarıyla başlamıştır. Esas olarak Güneydoğu Anadolu'da ilk üretimciliğe geçiş evresi yerleşmelerini saptamaya yönelik bu çalışmada, 60 tane merkez saptanmıştır. 1963 yılında kazılması kararlaştırılan ve PPNB için önemli sonuçlar veren Çayönü Tepesi, 1980'li yılların sonundaki çalışmalarla, bölgede Çanak Çömlekli Neolitik Dönemle ilgili araştırılan ilk höyük olması nedeniyle önemlidir. 1990 ve 91 yıllarında, Çayönü'nün yaklaşık 3 km. mesafede bulunan Tilhuzur Höyüğü'nde bir kesitte çalışmalar yapılmış ve Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'e ait malzeme toplanmıştır. Daha sonraki yıllarda çalışmalar, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ni kalkındırma projeleri kapsamında çeşitli yerlerde kurulması planlanan barajlar nedeniyle, ağırlıklı olarak baraj altında kalacak yerleşmeleri kurtarma kazıları şeklinde olmuştur. 1960'lı yılların sonunda Keban Barajı kurtarma kazıları ve günümüzde devam eden Ilısu ve Karkamış Barajları kurtarma kazıları, bu çalışmalara örnek olarak verilebilir. Keban Barajı kurtarma kazıları dahilinde, Tepecik (Elazığ), İkiz Höyük (Malatya), Kumartepe (Şanlıurfa) ve Gritille'de (Adıyaman) çalışmalar yapılmıştır. Ilısu ve Karkamış Barajları kurtarma kazıları kapsamında, günümüzde Urfa çevresinde yapılan araştırmalarda da, Mezraa-Teleilat ve Akarçay Tepe gibi, dolgularının bir bölümü Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'e

tarihlenen ve dönemle ilgili önemli bulgular edinmemizi sağlayan merkezlerde, kazılar halen devam etmektedir. Ayrıca, son yıllarda, Amik Ovası'nda, Mersin Yümüktepe'de ve Tarsus Gözlükule'de eski malzemelerin yeniden gözden geçirilmesi ve kazı çalışmaları yeniden başlamıştır.

2.2. HASSUNA ÖNCESİ DÖNEMİN GENEL TANIMI (M.Ö. 6,000 – 5,750)

Günümüzde, Proto-Hassuna (Hassuna Öncesi Dönem) terimi, genel olarak, Yakındoğu'da Çanak Çömlekli Neolitik Dönemin başlangıcı için kullanılan bir terimdir (Le Miére, 2000: 127). Bu dönem, bir sonraki Hassuna Dönemi ile karşılaştırıldığında, kültürel anlamda bölgesel farklılıkların pek ortaya çıkmadığı, yaşamları tarımcılık ve hayvancılık ekonomisine dayanan küçük köy toplulukları ile tanımlanır.

Ancak, bu dönemi daha iyi tanımlayabilmemiz için, aynı bölge içerisindeki bir önceki dönemden, Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem'in son aşamalarından kısaca söz etmenin ve iki dönem arasındaki belirgin farklılığın ve olası benzerliğin ya da devamı olan kültür ögelerinin ortaya konulmasının faydalı olacağını düşünmekteyiz.

Levant Bölgesi'nde başlayan, gelişim aşamalarının daha çok Yakındoğu'nun kuzey bölgelerinde izlendiği ve ileriki aşamalarında yerleşme alanlarının yeniden güneye doğru genişlediği düşünülen PPNB döneminde, tarımcılık geçim ekonomisinde artma sürecine devam eder ancak, avcılık da hala önemli oranda rol oynamaya devam etmektedir. PPNB'nin klasik döneminde tarım modeline tam bir geçiş yoktur. Yerleşmelerde, ilk besin üretimciliğine başlandığı, bulundukları ekolojik özelliklere göre koyun, keçi, sığır ve domuz gibi bazı hayvanların evcilleştirildiği anlaşılmaktadır. Başka bir deyişle, PPNB yerleşmeleri, aynı kültürel yapı içerisinde, farklı ekolojik bölgelere göre farklı beslenme alışkanlıkları geliştirmiş bir sistemdir.

PPNB'de, her yerleşim biriminin kendi içerisinde merkezi bir sistemle yönetiliyor olması, dönemin en belirleyici özelliklerinden birisidir. Bu yapılanma, yerleşim düzenlerinin ve mimarilerinin önceden planlanarak oluşturulması, bazı yerleşmelerde bazı yapıların kullanımları sona erdikten sonra gömülerek korunması gibi verilerden anlaşılmaktadır. Her yerleşim biriminde, yaşanılan mekanlar dışında, özel yapılar/kült yapıları bulunmaktadır. Bu da bize gelişmiş bir inanç sistemleri olduğunu

göstermektedir. Özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesinde daha çok olmak üzere, yerleşmelerde terazzo (çimentolaşmış kireç taban) yapıları vardır ki, bu tabanlar oldukça karmaşık bir teknolojik süreç gerektiren, sönmüş kireç ile yapılmışlardır.

Dönemin buluntu topluluğu da oldukça zengindir. Yontmataş alet endüstrisinin, çeşitli kap, boncuk ve bilezik örneklerinde gördüğümüz taş işlemeciliğinin gelişkinliği ve sayısal bolluğu ve prestij eşyaları, dönemin diğer bir belirleyici özelliğidir.

Kısaca tanımlamak gerekirse, PPNB, ekolojik birliği olmayan geniş bir coğrafi alanda çoğunlukla ortak kültürel özellikleri olan, aralarında yoğun bir ticaret ve kültür iletişimi ve bilgi paylaşımı olduğu anlaşılan yerleşmelerin olduğu bir sistem olarak tanımlanabilir. Bu sistem, M.Ö. 7000'lerin sonunda bilinmeyen bir nedenle çöküş sürecine girer.

Bu dönem sonrası ortaya çıkan genel tablo, yaklaşık 1000 yıllık bir süreyi kapsayan "karanlık" bir dönemdir. Halen tartışmalı bir kavram olan ve PPNB sonrası çöküş döneminin ardından az sayıdaki yerleşmede varolduğu düşünülen PPNC Döneminde, her nekadar bilgilerimiz sınırlı olsa da PPNB'den oldukça farklı bir yapılanmanın başlayacağı dönemlerin ilk izleri görülmeye başlanır.

Yakındoğu'da çanak çömleğin kullanılmaya başlandığı yerleşmeler, PPNB ile hemen hemen aynı coğrafyada ancak, çoğunlukla PPNB'nin devamı olarak değil, bağımsız yerleşmeler olarak bilinmektedir.

Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'in ilk aşamalarına tarihlenen yerleşmelerin çoğu, yerleşme düzenlerinin tam olarak ortaya konabileceği genişliklerde açılmamıştır ancak, hiçbirinde, PPNB Dönemi anlayışında bir düzen ve teknolojik gelişmişlik görülmez. PPNB'nin güçlü ve merkezi inanç sistemi de kaybolmuş gibidir. Mimaride bütün yapılar yaşama alanlarına ya da depolamaya yöneliktir, kült yapıları yoktur. Yontmataş alet endüstrisi ve diğer tüm buluntu grupları hem sayısal, hem de üretim kalitesi açısından düşük niteliktedirler. Bazı yerleşmelerde, PPNB'nin karakteristik buluntu grupları olan taş kaplar, taş bilezikler ve çoğu yerleşmede ok uçları gibi eşyalar ve aletler yapılmaya devam etmektedir. PPNB'nin devamı olarak niteleyebileceğimiz bu buluntu grupları aynı teknolojik gelişmişlik ve nitelikte üretilmezler.

Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'in Hassuna Öncesi yerleşmelerinin özellikleri çoğunlukla yukarıda tanımlandığı şekilde iken, yine aynı dönem içerisine konulan Tell Hassuna'nın ve Yarim Tepe I'in, ana toprak üzerinde bulunan alt tabakaları, daha farklı bir yerleşme anlayışını temsil ederler. Her iki yerleşmenin bu dolguları, basit, yuvarlak veya söbe planlı kulübelerden ve ateş yerlerinden oluşan bir yerleşmeye aittir. Tabakaların çanak çömlek buluntuları da ağırlıklı olarak depolamaya yönelik, büyük kaba çömleklerden oluşur ve üretim teknikleri gelişmemiştir. Tell Hassuna'nın Ia evresi, 3 alt evreye ayrılabilecek kadar da kalın bir dolgudur.

Tell Hassuna'nın kazı raporunda, Ia ve Ib tabakaları arasındaki bu belirgin kültürel farklılık ve bu iki tabaka ilişkileri üzerine farklı görüşler ortaya konulmuştur. Tell Hassuna'yı kazan Lloyd ve Safar, Hassuna Kültürünün, en alttaki Ia yerleşmesinden bağımsız geliştiğini düşündüklerini belirtmişlerdir. Aynı raporun önsözünü yazan R.J. Braidwood ise, Hassuna malzemesi ile ilgili kesin yargılarda bulunmak için erken olmakla birlikte, Ia ile Ib tabakalarının, birbirlerinden bağımsız oldukları düşüncesinin pek geçerli olamayacağı şeklinde fikir yürütmüştür (Lloyd ve Safar, 1945: 258). Bu raporun yayımlandığı 1945 yılında, Hassuna Öncesi Dönem ile ilgili başka kazı yerleri olmadığından, dönemin tanımı ve ayırımı daha sonraki yıllara kalmıştır.

Daha önce de belirtildiği gibi, 1970'li yıllarda yayımlanan Umm Dabaghiyah, Tell Sotto, Kül Tepe ve 1980'lerin sonuda yapılan Ginnig kazıları, Hassuna Kültürü'nden önce, Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'in ön bir aşaması olduğunu netleştirmiş, bu dönemle ilgili verilerin artmasını sağlamıştır.

Tell Hassuna, Yarim Tepe I ve Telul eth-Talathat'ın ana kaya üzerindeki kulübelerden oluşan yerleşmeleri ile, Tell Sotto, Kül Tepe, Umm Dabaghiyah ve 1990'lı yılların başında kazılan Tell Kashkashok II'nin Hassuna Öncesi Dönem tabakaları birbirleriyle ilişkilendirilemezler. Başka bir deyişle, aynı dönem içerisine konulmuş olan bu yerleşmeler arasında belirgin bir kültürel ve geleneksel farklılık vardır. Kirkbride ve Bader, Umm Dabaghiyah ve Tell Sotto'nun 4. evresinin, Hassuna Ia'nın daha eski bir aşaması olduğu şeklinde görüş belirtirler (Bader, 1993: 54).

Tell Sotto'nun ve bir Hassuna Dönemi yerleşmesi olan Tell Shimshara'nın bazı buluntu özellikleri, Zagros Dağının kuzeyinde yeralan Jarmo buluntularıyla da benzemektedir.

Her iki yerleşmede de, Jarmo'nun karakteristik buluntularından olan özenli yapım taş kaplar, bol miktarda bulunmuştur. Tell Sotto ve Umm Dabaghiyah'da bulunmuş olan kabartma bezemeli çanak çömlek, Jarmo'nun çanak çömlek gruplarında da bulunmaktadır. Ayrıca, her üç yerleşmede de, açkılı mallar üzerinde, fırınlamadan sonra uygulandığı anlaşılan aşı boyası vardır.

Bölgenin diğer bir Erken Çanak Çömlekli Dönem yerleşmesi olan Ginnig'de bulunmuş çanak çömlek ise, hem yapım tekniği, hem biçim özellikleri, hem de bezemesiz oluşu ile, Tell Sotto ve Umm Dabaghiyah kültürlerinden ayrılır. Ancak, Ginnig'in çanak çömleklerinin yalın oluşu, sözü edilen diğer yerleşmelere oranla daha kaba ve düşük kalitede üretildikleri anlamına gelmemektedir. Ginnig'de mimari olarak tek bir yapının açılmış olması nedeniyle, diğer yerleşmelerle karşılaştırma yapmak olası değildir.

Burada kısaca değinmek gerekirse; Tell Sotto ve Umm Dabaghiyah'da "Husking Tray" türü kaplar, az miktarlarda da olsa bulunmuştur. Yarim Tepe I'in Hassuna öncesi tabakasında, en azından birisinin *in-situ* olduğu kesin olarak bildirilen "Husking Tray" parçaları vardır ancak, Tell Hassuna'nın Ia tabakasında, hatta klasik Hassuna Kültürü'ne geçilmiş olan Ib tabakasında da "Husking Tray" türü kaplar bulunmamaktadır. Aynı şekilde, Telul eth-Thalathat'ın da ana kaya üzerindeki tabakasında "Husking Tray" yoktur. Tell Sotto ile aralarında kültürel ilişkilerin olduğu düşünülen Jarmo'nun Çanak Çömlekli Neolitik tabakalarında da "Husking Tray" bulunamıştır.

Yayınlarda zaman zaman *Proto-Hassuna*, zaman zaman da *Pre-Hassuna* gibi terimlerle tanımlanan Hassuna Öncesi Dönem'e ait bilgilerimiz, en azından kendi içindeki alt evreleri ya da kültürel çeşitliliği net olarak belirleyebileceğimiz yeterlilikte değildir.

2.3. HASSUNA DÖNEMİ'NİN GENEL TANIMI (M.Ö. 5,750 - 5,250)

Hassuna Kültürü, tanımlandığı dönemin genel bakış açısı paralelinde, Tell Hassuna kazısında bulunan çanak çömlek malzemesinin mal, biçim ve bezeme uygulamaları ölçüt alınarak tanımlanmış ve çok geniş bir çerçeve içerisinde, "kültür" olarak nitelenmiştir. Bu niteleme, yalnızca bir kültür nitelemesi olarak kalmayıp, dönem nitelemesi olarak da kabul görmüş ve kullanılmıştır. Bu çalışmada, "Hassuna Kültürü"

nitelemesine çok fazla katılmasak ve "Hassuna Kültürü" olarak tanımlanan özelliklerin çoğunlukla, bir bölgede yeralan çağdaş yerleşmelerde ortaya çıkarılmış ortak çanak çömlek yapım özellikleri olduğunu düşünsek de, herhangi bir kavram karmaşasına düşmemek için, en azından bulunduğu bölge sınırları içerisinde bu kültür adlamasını kullanma gereğini gördük. Daha sonraki yıllarda yapılan çalışmalar ve arkeolojik malzemeye bakış açısı paralelinde, Hassuna Kültürü tanımlamasının alanının ve anlamının daraldığını ve değiştiğini düşündüğümüz için, genel dönem tanımlamasını, "Çanak Çömlekli Neolitik Dönem" ya da "Hassuna Dönemi" olarak kullanmayı uygun gördük.

Hassuna Kültürü, Kuzey Mezopotamya bölgesinde, Kuzey Irak siyasi coğrafyası içerisinde yoğunlaşmış olan bir kültürdür. 1945 yılında Tell Hassuna kazısıyla tanımlanan, 1970'li yıllarda, Yarim Tepe I buluntularıyla pekişen Hassuna Kültürü yerleşmeleri, yapılan yüzey araştırmalarından ve kazılardan anlaşıldığı kadarıyla bu bölgede oldukça yoğundur. Mellaart, el-Cezire bölgesinin Sincar ovasında, 60'dan fazla Hassuna-Samarra tipi yerleşme olduğunu belirtir (Mellaart, 1975: 135). ASPRO'da, çeşitli yerlerden derlenmiş, 78 tane Hassuna yerleşmesi rapor edilmiştir (Hours, vd., 1994). 1995 yılında, Wilkinson ve Tucker'ın yaptığı yüzey araştırmasında, 11 tanesi daha küçük boyutlu olmak üzere, toplam 38 adet Hassuna yerleşmesi saptanmıştır. Ayrıca, bazı Hassuna yerleşmelerinin, daha geç dönem yerleşmeleri altında kilitli kalmış olabileceği de vurgulanmıştır (Wilkinson ve Tucker, 1995: 38).

Hassuna Dönemi'nde tüm bölgeler için geçerli olan genel ögeler; Levant Bölgesinde Natufian Dönem ile başlayan ve sonraki dönemlerde artan bir ivme ile devam eden tarım ve hayvancılığın artık, toplumların ana geçim kaynağı olma aşamasına gelinmiş olması; buğday, arpa, çeşitli baklagiller gibi kültüre alınmış bitki ile, köpek, koyun, keçi, sığır ve domuz gibi evcilleştirilmiş hayvanların artık bu dönem yerleşmelerinin belirgin buluntuları olması, nüfusun göreceli artışı ve dönem içerisinde de artma sürecinin devam etmesi, yerleşmelerde bulunan yapıların yaşam, işlik ya da depolama gibi günlük hayata dair yapılar olması, kült yapılarının bulunmaması, yerleşme içerisinde avlu olarak tanımlanan dış mekanların da kullanılması olarak sıralanabilir.

Hassuna Dönemi mimarisi, dönemin ilk tanımlandığı yıllarda çoğunlukla Kuzey Irak'daki yerleşmelerle tanımlanabiliyordu. Aynı dönemlerde, ya da daha önceden

Doğu Akdeniz Bölgesi'nde bu döneme tarihlenen Amik Ovası yerleşmeleri, Yümüktepe ve Gözlükule gibi yerleşmeler, bölgenin dönemsel özelliklerini yansıtacak nielikte mimari buluntulardan yoksundu. Yakın tarihlerde yapılan Tell Sabi Abyad ve Dja'de gibi kazılar da mimari açıdan yetersiz bulgular vermektedir ancak, yine son yıllarda araştırılmaya başlanan, Güneydoğu Anadolu'daki Mezraa-Teleilat, Akarçay ve Kuzey Suriye'deki Tell Halula kazıları, bu dönemin farklı bir bölgesine ait mimari özellikleri ile ilgili bilgi edinmemizi sağlamaktadır.

Genel hatlarıyla tüm bölgeler için Hassuna Dönemi mimarisi, çok odalı dörtgen binaların bir avlu etrafında gruplaşmasıyla oluşan birimlerden meydana gelir ve yapılarda, yerleşim süreci boyunca eklemeler ve yenilemeler sık sık tekrarlanır. Mimarinin geniş ve iyi izlenebildiği yerleşmelerde, dönemin ileri aşamalarında, avlu ve sokak gibi dış alanların bu eklemelerle daraltıldığı gözlenmektedir. Yapı içleri ve duvarlar çoğunlukla sıvalıdır. Bazen sokak olarak tanımlanan alanların da sıvalı ya da taş döşeli olduğu bilinmektedir. Yapılarda niş, payanda ve kapı eşiği gibi mimari ögeler bulunmaktadır. Yerleşmelerde bazıları geniş çaplı olmak üzere değişik tiplerde fırın ve ocak yapıları, ayrıca silolar ve depo çömlekleri sık görülen diğer mimari ögelerdir. Kuzey Mezopotamya'da yapıların tümü kerpiçten inşa edilmişlerdir. Mezraa-Teleilat ve Akarçay gibi dönemin batı çeşitlemesi olarak sayılabilecek yerleşmelerde ise, taş temel üzerine kerpiç duvar uygulaması görülmektedir.

Hassuna Dönemi'ne ait hiçbir yerleşmede yerleşme içi gömü geleneği yoktur ancak, çoğunlukla bebekler ve çocuklar olmak üzere, yerleşme içi gömütlere rastlanır. Kuzey Mezopotamya'da bulunan gömüler daha çok çömlek içi gömülerdir. Yaygın olan uygulama ise, bu çömlekler içerisinde ya da çömleksiz olarak, gömülerin taban altında olmasıdır. Bazı gömülerle birlikte, gömü hediyesi olabilecek kap ve boncuk-takı gibi eşyalar da bulunmuştur ancak bu, her gömü için geçerli değildir. Bulunan yetişkin insan kemikleri birincil ya da ikincil gömü niteliğinde olmayan, ya çukurların içine atılmış kemiklerdir, ya da herhangi bir törensel iz taşımadan gömü yapılmış izlenimi vermektedir.

Bu dönemin genel hatlarıyla, doğusunda ve batısında yeralan yerleşmeler birlikte ele alındığında, çanak çömlek buluntuları, Kaba Mallar ve Özenli Yapım Mallar olarak iki ana grupta toplanabilir. Daha yaygın kullanılmış olan Kaba Mallar, bol miktarda bitkisel

katkılı, yüzeyleri açık tonlarda kahverengi, gri ya da kırmızımsı, koyu renk özlü ve indirgenmiş ısıda fırınlanmış, çömlek, geniş kase biçimli kaplardır. Görece özenli mallar ise, daha çok mineral katkılı, çizi ya da boya bezemeli, bazen iki bezeme türü birlikte veya kırmızı boya astarlı olabilir. Bölgenin doğusunda bulunmuş kaplar, batıya oranla daha açık renklerdedir. Biçim olarak da boyunlu çömlekler ve omurgalı kaseler yaygındır. Batıdaki yerleşmelerin çanak çömlek gruplarında, hamuru mineral katkılı mal grupları, bitkisel katkılı kaba mallara oranla daha fazla görülür. Doğu Akdeniz yerleşmelerinde baskı bezeme tekniği, yaygın olarak kullanılmıştır. Kırmızı astar, çoğunlukla ince ya da sıvaştırılmış olmak koşuluyla, her bölgede belirli bir oranda bulunan bir yapım özelliğidir.

Her iki bölgenin arasında kalan Fırat ve Balık Havzalarında ise, genelde, bol bitkisel katkılı,açık renkli, yalın, standart bir çanak çömlek grubu hakimdir. Görülen biçimler, boyunlu çömlekler, hafif omurgalı kaseler ve açık kap formları olarak sayılabilir.

Hassuna Kültürü çanak çömlek grupları, Tell Hassuna araştırmacıları tarafından oldukça detaylı sınıflandırılmış, karakteristik bir mal grubudur. Yayılım alanı sınırları da çok net olmasa da, aşağı yukarı çizilebilmektedir. Ağırlıklı olarak mineral katkılı mal grubuna sahip olan Hassuna çanak çömleği bezemesi, oldukça karakteristiktir. Hassuna çanak çömleğinin, özellikle kaba çizi bezemeli geleneği, batıya doğru gittikçe azalır. Suriye sınırları içerisinde, hem Balık, hem Fırat Nehri vadilerinde yer alan Tell Halula, Dja'de, Sabi Abyad ve Güneydoğu Anadolu'da, yine Fırat Vadisi üzerinde bulunan Mezraa-Teleilat ve Akarçay yerleşmelerinde, nokta-baskı ve baskı bezeme örneklerinin görüldüğü ve baskın olduğu düşünülen, açık renkli, kumlu ve çoğunlukla donuk yüzeyli çanak çömlek grupları, bu bölgenin bu dönem için belirgin mal gruplarıdır. Doğu Akdeniz Bölgesinde ise, Koyu Yüzlü Açkılı Mal, daha yaygın mal grubudur.

Farklı bölgelerde bulunan bu yerleşmelerin çanak çömlek grupları içerisinde, diğer bölgelerin belirgin mal grubu örnekleri, küçük miktarlarda bulunabilmektedir. Örneğin; Tell Hassuna'da küçük bir miktar KYAM, Mezraa-Teleilat'da ise yine az miktarda Hassuna çizi bezemeli parça bulunmaktadır.

Hassuna Dönemi'nin yontmataş alet endüstrisinde ağırlıklı olarak orak bıçakları görülür. Ok uçları, deliciler, mikro-deliciler ve kazıyıcılar, diğer alet grupları olarak sayılabilir. Bu aletlerin yapım teknikleri, PPNB Dönemi yontmataş alet endüstrisine oranla daha özensizdir. Bu dönemin buluntu topluluğu içerisinde en belirgin grup, yoğun tarım faaliyetleri paralelinde, sürtmetaş aletlerdir. Diğer buluntular ise, taştan ya da kilden mühürler, kemik bız, iğne ve spatülalar, taş baltalar olarak sayılabilir. Bazı yerleşmelerde bakır buluntular da vardır.

Yakındoğu'da, Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'e genel olarak baktığımızda, toplumsal yaşam anlayışının ve özelliklerinin, sosyal ve kültürel yapılanmanın ortak olduğu yerleşmelerin olduğunu görmekteyiz. Ayrıca, bu topluluklar arasında çeşitli bölgesel farklılıkların oluşmaya başladığını ve aralarında da yoğun bir ticaret ve kültür alış verişinin bulunduğunu düşünebileceğimiz veriler de bulunmaktadır. Bir sonraki bölümde, Hassuna Dönemi için varsaydığımız kültürel bölgelerin olası sınırları tanımlanmış ve her bölge içerisinde yer alan yerleşmeler, buluntuları bağlamında tek tek ele alınmıştır.

2.4. HASSUNA DÖNEMİ'NDEKİ KÜLTÜREL BÖLGELER

Bugüne kadar Hassuna Öncesi ve Hassuna Dönemi ile ilgili yapılmış olan araştırmalar ve kazı çalışmaları, yukarıda da kısaca değindiğimiz üzere, özellikle Hassuna Dönemi'nde bölgesel özelleşmenin belirli bir oranda olduğunu ortaya koymuştur. Hassuna Kültür Bölgesi'nin güneyinde, Hassuna'nın son aşamaları ile zamansal olarak kesişen Samarra Kültürü ile; bir sonraki dönem olup, yine Samarra'nın ileri aşamaları ile zamansal olarak kesişen kuzeydeki Halaf Kültür Bölgeleri, sınırları daha net belirlenebilen kültürlerdir. Bu iki geç dönemin dağılım alanları da, özellikle Halaf Dönemi için geçerli olmak koşuluyla, Hassuna Dönemi'ne oranla daha geniştir. Ancak, bu bölgeselleşmenin, Hassuna Dönemi için sınırları ve bu bölgeler arasında varlığı bilinen etkileşim yönleri ile ilgili bilgilerimiz, kazıların bazı bölgelerde yoğunlaşmış olması ve sınırları belirleyebilecek bölgelerde araştırmaların yetersiz kalması gibi nedenlerden dolayı azdır. Ayrıca, Hassuna Öncesi Dönem için, aynı kültürel özelleşmenin başladığına dair bulgular da henüz yoktur.

Bu çalışma kapsamında Hassuna Dönemi için; Yakındoğu'nun doğusunda yer alan "Kuzey Mezopotamya ve Dicle Havzası", Yakındoğu'nun batısında yer alan "Doğu

Akdeniz Bölgesi" ve her iki bölgenin ortasında bulunan "Fırat ve Balık Havzaları", konuyla ilgili yayınlar ve yorumlar doğrultusunda önerilen ve coğrafi isimlerle anılan, 3 ana kültürel bölge olarak belirlenmiştir.

Bu çalışmanın bir sonraki bölümünde, önerilen bu kültürel bölgeler içerisinde bulunan yerleşmeler; kültürel dolguları, araştırma tarihçeleri, mimarileri ve yerleşme düzenleri, buluntu toplulukları ve çanak çömlek grupları bağlamında tanıtılmaktadır. Hassuna Öncesi yerleşmeler de, sunumun bütünlüğü açısından, Hassuna Dönemi için önerilen bölgeler kapsamında ele alınmıştır.

2.4.1. KÜLTÜREL BÖLGELERE GÖRE BAŞLICA YERLEŞMELER VE TANIMLARI

2.4.1.1. KUZEY MEZOPOTAMYA VE DİCLE HAVZASI

Bu bölümde, Kuzey Mezopotamya başlığı altında tanımladığımız bölge, ağırlıklı olarak, Kuzey Irak'ın el-Cezire Bölgesi ve Sincar Ovasındaki yerleşmeleri kapsamaktadır. Aynı kültürel özellikleri taşıdığı için, Kuzeydoğu Suriye siyasi sınırları içerisinde Habur Vadisi'nde bulunan Tell Kashkashok II, Bouqras ve Kuzey İran siyasi sınırları içerisinde yer alan Hajji Firuz yerleşmeleri de bu kültürel gruba dahil edilmişlerdir. Yukarı Dicle Havzası'nda bulunan Çayönü yerleşmesi, güneyinde yer alan ve burada tanımlanacak olan diğer yerleşmelerden çok, doğusundaki yerleşmelerle kültür birliği içerisindedir. Ancak, bu tez çalışması kapsamındaki yerleşmelerle en azından coğrafi bir birlik içerisinde olduğundan dolayı, bu grup kapsamında ele alınmıştır.

2.4.1.1.1. GINNIG

Konumu ve Tanımı

Gining, Kuzey Irak'da, el-Cezire bölgesinde, Musul'un kuzeyinde Dicle Nehri'nin bir kolu olan *al-Mur* Deresi'nin 500 m. kuzeyinde yer alır. Höyük, 80 – 100 m. boyutlarında, küçük boyutlu bir höyüktür ve yaklaşık 81 m² alanda, 2.2 m. derinliğinde kazılmıştır.

Araştırmaların Tarihçesi ve Tabakalanma

Yerleşme, 1986 yılında, T.J. Wilkinson tarafından, bir yüzey araştırmasında keşfedilmiş ve 1987–1988 yıllarında, Saddam Barajı kurtarma kazıları projesi dahilinde, S.

Champbell bilimsel başkanlığında, tek dönem kazılmıştır. Kısa süreli çalışıldığından dolayı, yerleşmenin bütün tabakalanması ortaya çıkarılmamış, höyüğün en üstünde bulunan Çanak Çömlekli Neolitik Döneme ait dolgularda çalışılmıştır.

Mimari ve Yerleşme Düzeni

Bu döneme ait açılan bir binanın duvarları kerpiç bloklardan yapılmış ve yüzeyleri sıvanmıştır. Yapının planı birbiriyle dik kesişmeyen ve düzensiz yapılmış ve kalın duvarlı dörtgen odalardan oluşur ve yapıya ait herhangi bir giriş saptanamamıştır. Odalardan bazıları depo yerleri olarak yorumlanabilecek, hücresel odalardır. Yapıya, zaman içerisinde yeni odalar eklenmiştir. Bazı odaların taban seviyeleri birbirlerinden farklıdır. Odalardan birinde bol miktarda çanak çömlek parçası, bir diğerinde hayvan kemikleri, boynuz ve çakmak taşı, bıçak, bir diğerinin taban altında ise sığır kafatası bulunmuştur. Diğer bir odanın kapı eşiğinde ise, temel seviyesinde sığır kafatası ve tabanına açılmış sığ bir çukur içerisinde de hayvan kemikleri bulunmuştur. Bu durum binanın "açılış" ve "kapanış" töreni gibi düşünülebilir (Champbell ve Baird, 1990: 68). Bu durumla ilgili, hem kronolojik, hem de bölgesel bağlantı kurulabilecek en yakın yerleşme, Mallowan'ın açtığı sondajda bulunan binanın da kapı eşiğinde, gömülü bir boğa kafatası bulunması nedeniye, Tell Assouad'dır. Binanın doğusunda, bina terkedildikten sonraki döneme tarihlenen birtakım çukurlar bulunmuştur.

Buluntu Topluluğu

Ginnig'de diğer Çanak Çömlekli Neolitik yerleşmelerinde yaygın olarak bulunan Biblos ok uçları bulunmamaktadır. Bu da Ginnig çakmak taşı alet endüstrisi kökenlerini, çanak çömleksiz dönemin ortalarına tarihlenen Nemrik Yerleşmesi'ne bağlar. Ginnig'de çentikli aletler, yongalar, bıçaklar, ön kazıyıcılar, kalemler ve orak bıçakları bulunmaktadır ancak, miktar olarak fazla değillerdir.

Çanak Çömlek

Ginnig'de toplam 313 çanak çömlek parçası bulunmuştur. Çanak çömlek buluntuları, yerleşmenin iki bölgesinden yoğun olarak gelmiştir. Bunlardan birisi, yukarıda bahsedilen ve üzerinde binanın molozları bulunan çukurlardır. Bu dolgu binadan biraz daha geç döneme aittir ancak aralarında uzun bir tarihsel süreç yoktur. Diğer çanak çömlek yoğunluğu binanın odalarından birinin taban altında ve üzerinde bulunmuştur.

Bulunan çanak çömleğin tümü yaklaşık aynı kaba hamurdan üretilmiştir. Hamur, herzaman iri kıyılmış bol miktarda bitkisel katkılıdır ve az oranda mineral içeriklidir. Fırınlama derecesi düşüktür. Parçaların çoğunda gri öz vardır ve yapıları kırılgandır. Parçaların dış yüzeyleri kabaca ıslak sıvazlanarak, yapım izleri düzeltilmeden bırakılmıştır. Bazı parçaların profilinden, bazen fitil tekniği, bazen de kil plakalar halinde birbirine eklenerek yapıldıkları anlaşılabilmektedir. Çok az parçada ince, kırmızı astar izi saptanmıştır. Parçalardan yalnızca 20 tanesi biçim vermektedir. Bu parçalardan anlaşılabildiği kadarıyla yarı küresel ve açılan kenarlı kaseler, bazı gövde parçalarından anlaşılabildiği kadarıyla da geniş çaplı kaplar bulunmaktadır. Bir tane omurgalı kase parçası bulunmuştur. Dip parçaları ise düz ve basittir. Saptanabilen biçimlerin çoğu, Bouqras ve Umm Dabaghiyah gibi yerleşmelerinin çanak çömlek gruplarıyla benzerlik gösterir.

Ginnig çanak çömleği, yukarıda da belirtildiği üzere tümü kaba yapım, basit biçimli ve birkaç parçadaki astar izi hariç hiçbir yüzey uygulaması olmayan, bezemesiz bir gruptur. Bu durum Umm Dabaghiyah, Yarim Tepe I, Tell Sotto ve Telul eth-Thalathat gibi Mezopotamya Erken Dönem Çanak Çömlekli Neolitik yerleşmeleri ile karşılaştırıldığında tam tersi bir çerçeve sunar. Ginnig çanak çömlek biçimleri sözü edilen Kuzey Irak yerleşmelerine yakındır ancak, Bouqras, Tell Assouad ve Tell Damishliyya gibi Suriye yerleşmeleriyle karşılaştırıldığında yine bol bitkisel katkılı ve bezemesiz çanak çömleği olmasına rağmen, farklılıklar gösterir. Ginnig malzemesi diğer Kuzey Irak malzemesinden daha özensiz değildir, yalnızca daha yalın üretilmiştir. Örneğin Umm Dabaghiyah'ın kabartma bezemeli çanak çömleği, Ginnig'dekilere oranla daha kaba yapımdır (Champbell ve Baird, 1990: 72). Yerleşme, genel tanımlamayla, Çanak Çömleksiz ve Çanak Çömlekli Neolitik Dönem arasında geçiş dönemi niteliği taşıyan buluntular vermektedir.

2.4.1.1.2. KÜL TEPE

Konumu ve Tanımı

Kül Tepe, Kuzey Irak'da, Kuzey Irak'da, *Sincar* ovası *Ibra* vadisinde, Yarim Tepe Höyük grubuna ve Tell Sotto'ya birkaç kilometre. uzaklıkta bulunmaktadır. Höyük, 60 x 80 m. genişliğinde ve günümüz ova seviyesinden 2,5 m. yüksekliktedir. Kül Tepe'nin hemen yanında, Kül Tepe II olarak adlandırılan, 2. bir höyük bulunmaktadır ancak,

yoğun tahribata uğradığından kazılmamış, yalnızca yüzey toplaması yapılmıştır. Bu höyüğün yüzey bulguları, Erken Hassuna Dönemine aittir.

Araştırmaların Tarihçesi ve Tabakalanma

Höyükte, 1975 – 1976 yıllarında, 2 dönem kazı yapılmıştır. 1976 yılındaki çalışmalarda, 125 m² alan açılmıştır. Höyükte, Hassuna Öncesi Döneme tarihlenen 4 yapı katı vardır ve bunlardan birisi Tell Sotto buluntularına paralel buluntular vermektedir. Yapı katları arasında kültürel bir kesinti yoktur (Bader, 1993: 56). Bunlardan en iyi korunanı, ana toprak üzerindeki 1. tabakadır.

Mimari ve Yerleşme Düzeni

Yerleşmede, en alttaki 1. tabakada, duvarları kerpiç bloklarla yükseltilmiş, eşit büyüklüklerde 3 bölmeli, dörtgen bir bina ve bu binanın, depolama gibi ikincil odaları ortaya çıkarılmıştır. Yapının duvar iç yüzeyleri ve tabanları sıvalıdır. İçinde, tabana gömülü, geniş çaplı bir depo çömleği, ayrıca taban altında gömülü 3 mermer kap bulunmuştur. Binanın, kuzeydeki kısa duvarına bitişik, yine dörtgen planlı, hücresel bir bina daha bulunmaktadır ancak, bir bölümü açılan bu yapının devamı hakkında bilgimiz yoktur. Ayrıca, diğer yapı katları, fırın, ocak ve taban parçaları dışında, tanımlanabilir bir mimari plan vermemektedir.

Buluntu Topluluğu

Yerleşmenin buluntuları arasında, bol miktarda taş boncuk ve bilezikler, oluklu ve çizi kazılı taş açkı aletleri, havan ve havan elleri, kil ağırşaklar, kemikten bızlar ve iğneler olarak sayılabilir. Bunun dışında, 1. tabakada bulnmuş olan mermer kaplar, Tell Sotto ve Umm Dabaghiyah'da bulunmuş olanlarla benzerdir Matthews, 2000: 62).

Çanak Çömlek

Kül Tepe çanak çömlek buluntuları, 1. tabakada, çoğunlukla kaba mal grubuna aittir. Az oranda özenli ve kaba çizili, kabartmalı ve boyalı parçalara rastlanır. Boyalılar, mal özellikleri açısından, kaba mallardan ayrılırlar. Daha ince profilli ve az bitkisel katkılıdırlar. Boya bezeme motifleri, basit kalın bantlar, ince çapraz taramalar ve içi doldurulmuş üçgenler olarak sayılabilir. Fırınlama ısısı oldukça düşüktür. Parçaların tümü gevrek dokulu ve kırılgandır. Yerleşmenin en alt tabakadaki çanak çömlek

buluntuları da, çağdaşları Tell Sotto ve Umm Dabaghiyah yerleşmeleri ile paralellik gösterir. Diğer tabakalarda bulunmuş olan çanak çömlekler de, 1. tabakadakilerin gelişimi niteliğindedir.

2.4.1.1.3. UMM DABAGHİYAH

Konumu ve Tanımı

Umm Dabaghiyah, Kuzey Suriye'de, el-Cezire bölgesinde, *Jebel Sincar* Ovası'nın güney ucunda, Hatra ilinin 26 km. batısında yer almaktadır. Höyük, 100 x 85 m. boyutlarında ve günümüz ova seviyesinden 4 m. yüksekliktedir. Höyük konum olarak, grup halinde bulunan Yarim Tepe höyükleri, Tell Sotto ve Tell Hassuna yerleşmelerinin güneyinde bulunmaktadır.

Araştırmaların Tarihçesi ve Tabakalanma

Yerleşme, 1971 – 1974 tarihleri arasında, 4 dönem kazılmıştır. Umm Dabaghiyah, ayrıntılı ve iyi buluntu veren dolgularıyla, Hassuna Öncesi (Pre-Hassuna) Dönemini en iyi yansıtan yerleşme olmuştur. Üst tabakalara doğru boyutları küçülen yerleşmede, birtek bu döneme tarihlenen, 4 evre ve 12 tabaka saptanmıştır (Mellaart, 1975: 135).

I. Evre (1. tabaka)
II. Evre (5. – 2. tabakalar)
III. Evre (8. – 6. tabakalar)
IV. Evre (12. – 9. tabakalar)

Mimari ve Yerleşme Düzeni

Umm Dabagiyah'ın en iyi mimari buluntuları IV. ve III. Evreler'e aittir. II. ve I. Evre buluntuları, aynı zenginliği ve yoğunluğu yansıtmaz.

Umm Dabaghiyah'ın en alttaki evresinde, ana toprağa giren, çevreleri kireç taşı ile belirlenmiş söbe ya da yuvarlak çukurlar ve temeller vardır. Bu çukurların, kulübe tabanları oldukları düşünülmektedir (Mellart, 1975: 135).

Yerleşmenin mimari veren ve IV. ve III. Evrelerin tabakalarında yapılar, kerpiç dilimlerden *(clay slab or pad)* inşa edilmiştir. Dörtgen planlı olan yapılar, genel anlamıyla, hücresel odaların yan yana dizilmesiyle oluşturulmuştur. Küçük odalar,

1.5x2 m. boyutlarında, hemen hemen kare şeklindedir. Bu tekli odalar arasındaki kapı girişleri, iç payandalarla belirginleştirilmiştir. Konut yapılarındaki duvarlar, depo bloklarına nazaran daha incedir ve yapı malzemesi olarak kullanılan kerpiç, depo odalarının duvarları kadar katkılı değildir. Bazı evlerin duvarları, oldukça yumuşak, ince kum katkılıdır (Kirkbride, 1975: 5). En çok görülen yapı planı, genelde tek bir hat üzerinde sıralanmış üç odadan oluşan yapı planlarıdır (Kirkbride, 1975: 5). Ancak, yerleşmenin yoğun olarak yerleşilmiş ve sık sık yenilemeler yapıldığı anlaşılan güneybatı çeyreğinde, farklı çeşitlemeler de görülür.

Yerleşme, III. tabakanın sonunda terk edilmiş ve sonra yeniden yerleşilmiştir. Yeni yerleşim esnasında, eski yapılar tahrip edilmemiş, ya da, yeni yapılanma için yüzey düzleştirilmemiştir. Bu sayede, özellikle yerleşmenin merkezindeki üç ev, hemen hemen bozulmadan, yaklaşık 1m. yüksekliğinde korunagelmişlerdir. Ancak aynı durum güneybatı alan için geçerli değildir. Bu bölgede duvarlar akmış ve ancak yüksekliklerinin yarısı korunabilmiştir. Her iki alan da Hassuna Öncesi Döneme ilişkin yerleşim planı hakkında olduça fazla fikir vermektedir (Kirkbride, 1975: 5).

Bu alandaki odaların boyutları, yaklaşık 50x74 cm. genişliğinde ve yaklaşık yine aynı yüksekliktedir. Buna göre mekan içi aktivitelerin çömelmiş olarak yapılması gerekmektedir, dolayısıyla odadan odaya geçme ve yer değiştirme de sürünerek ve emekleyerek olmalıdır. Bu ikinci durum dahi, ancak kişi çok küçük boyutlardaysa gerçekleşebilir (Kirkbride, 1975: 5).

Konu yapılarında genel olarak bir oturma odası, olasılıkla bir mutfak ve 1-2 oda daha bulunmaktadır. Merkezi evler, en iyi örnekleri oluştururlar, çünkü güneybatı bloğundakiler birkaç yenileme evresi geçirmişlerdir; burada kapılar kapatılarak iptal edilmiş, fırınların yerleri değiştirilmiştir. Merkezi evler, karşılıklı olarak yan yana yapılmışlardır ve aralarında ortak olan tek duvar kuzey-güney doğrultusundadır. Her durumda güneyde kalan odada bir fırın bulunur ve bu oda yapının dış yüzüne bakar.

Tabanlarda görülen ve bilinçli olarak yapıldıkları anlaşılan çöküntülerin, yiyecek hazırlanan mekanlar oldukları düşünülmektedir. Oldukça sert ve sağlam tabanlara yapılmış bu çöküntülerden birinin yanında bulunan bir öğütme taşı da bu fikri doğrular.

Bazı derin nişlerin ise, ahşap dikme yuvaları oldukları düşünülmektedir (Kirkbride, 1975: 6).

IV. Tabakada girişlerin damdan olmadığı düşünülse de, yalnızca en batı evlerden birinde tam anlamıyla bir kapı girişine rastlanmıştır. Buna ek olarak, damların, bazı duvarlara oyulmuş ve sıvanmış basamakların bulunmuş olması nedeniyle, yaşam düzlemi olarak kullanıldığı düşünülmektedir (Kirkbride, 1975; Lev. Va).

Umm Dabagiyah'ta, II ve III. tabakalarda kırmızı boyalı tabanlar, III. tabakada da duvar boyaları/resimleri bulunmuştur (Kirkbride, 1975: 6 ve Matthews, 2000: fig.14). Ayrıca, yerleşmede bulunan bacaların, şimdiye kadar, aşağı yukarı tüme yakını çıkmış en eski bacalar oldukları düşünülmektedir (Kirkbride, 1975: 6).

Buluntu Topluluğu

Umm Dabaghiyah'da, 4 evrenin buluntu topluluğu arasında, belirgin bir değişim yoktur. Toplam 14,000 parça yontmataş alet bulunmuştur. Bunlardan %93'ü çakmaktaşı, %6,3'ü ise obsidyen alettir. Obsidyen, alt tabakalarda daha fazla orana sahiptir (IV. tabakada %21). Çakmaktaşının, yerel bir kaynaktan elde edildiği, obsidyenin ise, yerleşmeye 800 km. uzaklıktaki Çiftlik, ya da 450 km. uzaklıktaki Van gölünden getirildiği düşünülmektedir (Matthews, 2000: 59). Yerleşmede bulunan aletlerin yarısı dilgi aletlerdir. Yaygın olanları, düzeltili dilgiler ve yongalar, bıçaklar, kazıyıcılar ve delicilerdir. Ok uçları, kalemler ve orak bıçakları, az miktarda bulunmuşlardır.

Yerleşmede ayrıca, bol miktarda sürtmetaş alet, bazalttan baltalar, taş kaplar, boncuklar, olası topuz başları, birkaç tane boyalı ve çizili kadın heykelciği bulunmuştur. Ayrıca, bol miktarda kilden sapan taşları ve bir odanın olasılıkla cephanelik olduğu düşünülen bölmesinde, 2400 den fazla kilden yapılmış top bulunmuştur. Tell Hassuna Ia tabakasının karakteristik iri taş çapaları, Umm Dabaghiyah'da bulunmamıştır.

Çanak Çömlek

Umm Dabaghiyah'da, bol miktarda pişmiş kap parçası bulunmuştur. Malzemenin çoğu, kaba hamurlu, bol bitkisel katkılı, küçük bir bölümü ise, daha özenli yapımdır. Alt tabakalarda bulunmuş olan parçalar, üst tabakalara oranla görece kalitelidir. Kapların, fitil yöntemiyle yükseltildikleri düşünülmektedir (Matthews, 2000: 60). Kap biçimleri

basittir; bazıları omurgalı olan kaseler, bilezik dipli kaplar, yalın tepsiler ve "Husking Tray"ler olarak sayılabilir. "Husking Tray"ler, ilgili bölümde, diğer yerleşmede bulunmuş olanlarla birlikte, ele alınacaktır. II. ve I. evrelerde ayrıca, 50 cm.'den daha yüksek, omurgalı depo kapları bulunmuştur (Mellaart, 1975: fig. 80).

Kapların büyük bir çoğunluğu, özellikle kaba mallarda, bezemesizdir. Görece özenli mal grubuna ait parçalara, beyaz ya da krem rengi astar da uygulanmıştır. Açkı, boya ve kabartma bezemeli parçalar, tüm tabakalarda bulunmuştur ancak, basit motiflerden oluşan çizi bezeme yalnızca üst tabakalarda görülmektedir. Ayrıca, özenli açkılanmış yüzeyli, ince kum katkılı, iyi fırınlanmış, çoğunlukla pembemsi kahverengi, daha seyrek de gri ya da siyah renkte olan mal, alt tabakalarda görülmektedir. Bu mal, Kuzey Suriye'nin Koyu Yüzlü Açkılı Mallarının, daha açık renkteki çeşitlemesi gibi durmaktadır. Umm Dabaghiyah'ın çanak çömlek geleneklerinin dışında özellikler taşıyan bu mal, Zagros grubu çanak çömleklerine de aykırı olduğundan, kuzeybatıdan ithal edilmiş olabilecekleri düşünülmektedir (Mellaart, 1975: 140).

Umm Dabaghiyah'ın yerel üretilmiş boyalı çanak çömleğinde, fırınlandığı zaman kahverengi ya da kırmızımsı kahverengiden, hardal ya da turuncuya kadar renk çeşitlemesi olan bir boya kullanılmıştır. Boya bezeme, çoğunlukla krem rengi astar üzerine uygulanmıştır. Motif olarak boya bantlar, içi boyalı üçgenler ve yaygın olarak da nokta bezekler görülür.

Umm Dabaghiyah'ın en belirgin bezeme türü, kabartma bezemedir ve esas olarak özenli parçalara uygulanmışlardır. Kabartma motifleri, basit yumrucuklar, yatay yerleştirilmiş sığ kulplar, aycıklarla birlikte, koç, boğa gibi hayvan başı betimlemeleri, yılanlar, ve insan yüzleridir. İnsan yüzlerinde, kulak ve göz gibi ayrıntılar da gösterilmiştir.

2.4.1.1.4. TELL SOTTO

Konumu ve Tanımı

Telî Sotto, Kuzey Irak'da, *Jebel Sincar* Ovası *Ibra* vadisinde, Yarim Tepe'nin 3 km. kadar batısında yeralır. Höyük, günümüz ova seviyesinden 2.5 m. yüksekliğinde, uzun aksı yaklaşık 80 m. uzunluğunda olan söbe biçimli bir höyüktür. Höyükte, yaklaşık 3.80 m.'lik kültürel dolgu vardır ve bunun 1 m.'si günümüz ova seviyesinin altındadır.

Yerleşmenin yüzeyi ve dolayısıyla üstteki kültürel dolgular, tarla olarak sürüldüğü için tıraşlanmıştır. Bu nedenle, yüzeyde Halaf çanak çömleği parçaları vardır ancak, bu döneme ait kültürel dolgu bulunmamıştır.

Araştırmaların Tarihçesi ve Tabakalanma

Höyük, V.A. Bashilov ve V.I. Gulaev tarafından 1971 yılında yapılan yüzey araştırmasında saptanan, 10 Hassuna ve Pre-Hassuna yerleşmesinden biridir (Bader, 1993: 41). Tell Sotto'da N.O. Bader'in bilimsel başkanlığında, 1971, 1973 ve 1974 yıllarında 3 dönem kazı yapılmış, toplam 475 m²'lik bir alan açılmış, ana kayaya inilmiş ancak, kültürel dolguların tümü açılmamıştır.

En alt tabakası Hassuna öncesi döneme tarihlenen Tell Sotto'nun, diğer tabakaları Erken Hassuna Dönemine aittir. Höyükteki tabakalar arasında kültürel kesinti ya da boşluk yoktur (Bader, 1993: 42). Tell Sotto'da 4. kültürel dönem ve 7 tabaka saptanmıştır:

4. Dönem; 7. tabaka	- Hassuna öncesi
3. Dönem; 6., 5. ve 4. tabakalar	- Yarim Tepe I 9.-12. tabakaları
2. Dönem; 3. tabaka	- Yarim Tepe I 6.- 8. tabakaları
1. Dönem; 2. ve 1. tabakalar	- Yarim Tepe I 1.- 5. tabakaları

Mimari ve Yerleşme Düzeni

En altta yeralan 7. tabaka, höyükte en ayrıntılı ve iyi korunmuş mimariyi veren, kültürel dolgusunun kalınlığı nedeniyle de uzunca bir süre devam ettiği düşünülen tabakadır (Bader, 1993: 43). Burada bulunan yapılar büyük (yaklaşık 70 x 40 x 7 cm.) kerpiç bloklardan inşa edilmiş dörtgen planlı ve çok odalı evlerdir. Yapıların birçok yenileme evresi geçirdiği ve evlere zaman içerisinde bölümler eklendiği anlaşılmaktadır. Bir bölümü kazılmış olan bir ev, odalarının arasındaki uzun koridor ve bu odaların taban dolgularındaki hayvan kemikleri, çömlek içinde çocuk gömüleri, yanlarında öğütme taşları olan tahıl depo çömlekleri, fırınları, bol çanak çömlek parçaları ve çeşitli aletleri nedeniyle dikkate değerdir. Bu evin dış duvarlarına bitişik olarak da, birkısmı tabana gömülü depo kapları, fırınlar ve tahıl kurutma yerleri bulunmuştur.

7. tabakanın üzerinde, 3. döneme ait dolgularda fırın ve ocak yapıları dışında mimari bulguya rastlanmamıştır. Bu mimari elemanlar, kömürleşmiş ve küllü bir dolgu içerisinde yeralır. 2. döneme ve 3. tabakaya ait bulgular da oldukça sınırlıdır ve alt seviyesinde kalın bir taban yüzeyi olan killi bir toprak dolgusu şeklindedir. 1. döneme ve 2. ve 1. tabakalara ait dolgular, daha önce de belirtildiği üzere, höyüğün yüzeyi tıraşlandığı için çok fazla zarar görmüştür ve mimari dolgu içermezler.

Buluntu Topluluğu

Tell Sotto'nun diğer buluntuları, taş kaplar, bilezikler ve boncuklar, biri koç başı betimlemesi olan pendantlar, 2 tane kilden kadın ve hayvan heykelciği; alet olarak da taş baltalar, kemik bızlar ve iğneler, açkı taşları, kilden ve taştan ağırşaklar, kilden sapan taşları olarak sayılabilir.

Höyüğün, koyu kiraz renkli çanak çömleğin de bulunduğu 3. evresinde ilginç olarak, metal objeler de bulunmuştur. Aynı durum, Yarim Tepe I'in 8. tabakası için de geçerlidir.

Çanak Çömlek

Tell Sotto'nun 7. tabakasında bulunan çanak çömlek grubu, mal ve üretim teknolojisi açısından, Hassuna Kültürü çanak çömleği ile aynı özelliklere sahiptir ancak, form ve bezeme gibi diğer özellikleri, Umm Dabaghiyah çanak çömleğine yakındır (Bader, 1993: 47). Bu tabakadaki en yaygın çanak çömlek grubu, omurgalı kase formlarıdır. Bu grubun en belirleyici özelliği, bazen, ağızın hemen altında basit kabartma bezek olmasıdır. Bu bezekler çoğunlukla hayvan betimleridir (Bader, 1993: fig. 3.6). Kaba mallarda diğer kap biçimleri, kadehler, söbe tepsiler ve dörtgen kaplar olarak sayılabilir.

Tell Sotto'nun 3. evresindeki belirgin çanak çömlek grubu, Tell Hassuna'dan tanımadığımız ancak, Yarim Tepe I'in alt tabakalarında da görülen kaselerdir. Bu gruba ait parçaların belirgin özelliği ağızların yuvarlatılmış, dış yüzeyin açkılanmış ve aşı boyası ile renklendirilmiş olmasıdır. Aşı boyası yüzeye, fırınlamadan sonra uygulanmıştır (Bader 1993: 48).

Bu evrede az miktarda bulunmuş olan bir grup, renk, mal ve fırınlama açısından Tell Sotto'nun genel çanak çömlek malları özelliklerinden farklıdır. Hamuru sık dokulu ve

ezilmiş deniz kabuğu katkılı, hamur ve yüzey rengi koyu kiraz rengi olan, açıklı yüzeyli, üzerinde bezemesi bulunmayan bu parçaların, başka biryerden getirildikleri düşünülmektedir (Bader, 1993: 45). Yarim Tepe I'in 8. tabakasında da bu mal grubuna ait 2 tane parça bulunmuş ve N.Y. Merpert tarafından bu höyüğe Tell Sotto'dan ithal edildikleri şeklinde yorumlanmıştır ancak, bu parçalar Tell Sotto'nun yerel üretilmiş mallarına da aykırı olduğundan, doğru bir saptama değildir (Bader, 1993: 45). Bu tür çanak çömlek, Anadolu'da Mersin'in 26., Çatal Höyük'ün 2. ve Sakçe Gözü'nün 1. ve 2. tabakalarından bilinmektedir (Bader, 1993: 46). 2. evre çanak çömleği, Hassuna'nın kaba mallar grubuna dahil edilmiş olan, geniş çömlek formları ağırlıklı ve Yarim Tepe I'in 6. ve 8. tabakalarındakilere benzer (Bader, 1993: fig. 3.5). 1. evrede bulunmuş olan çanak çömlek, Yarim Tepe I'in üst tabakalarındakilere benzeyen, çizi bezekli Standart Hassuna Mallarına ait çanak çömlek grubudur. Tell Sotto'nun 2., 3. ve 4. evrelerinde, "Husking Tray"ler de bulunmuştur ve bu grup, diğer yerleşmelerde bulunmuş olan "Husking Tray"lerle birlikte, ilgili bölümde ele alınacaktır.

2.4.1.1.5. TELL KASHKASHOK II

Konumu ve Tanımı

Tell Kashkashok II, Suriye'nin kuzeydoğusunda, el-Cezire bölgesinde, Hassek kasabasının 20 km. kuzeybatısında yer almaktadır. Habur nehrinin bir kolu olan, *al-Aweiji* akarsuyu yanında bulunan 4 höyükten ikincisidir.

Araştırmaların Tarihçesi ve Tabakalanma

Höyük, 1987 – 1988 yıllarında iki dönem kazılmıştır. 4 ayrı tabaka saptanan höyüğün kültürel dolguları çoğunlukla, Hassuna Öncesi Döneme *(proto-Hassuna)* tarihlenir. Buluntular, Umm Dabaghiyah, Tell Sotto ve bir miktar da Tell Hassuna la benzeridir. Yerleşme terkedildikten sonra Obeid ve Uruk Dönemleri'nde tekrardan, mezarlık olarak kullanılmıştır.

Mimari ve Yerleşme Düzeni

En alttaki 4. tabakada yuvarlak planlı kulübe çukuru, iç mekanda fırın ve silo bulunmuştur. Bunu izleyen tabakalarda kerpiç duvarlı, dörtgen planlı ve çok odalı mimari ortaya çıkar. Fırın, ocak ve silo yapıları, bu tabakalarda da bulunmaktadır.

Buluntu Topluluğu

Tell Kashkashok II'nin yontmataş alet endüstrisinde alet biçimleri olarak, çakmaktaşı ve obsidyenden yapılmış Biblos ok uçları, orak bıçakları çentikli aletler sayılabilir. Bunun dışında baltalar, taş kaplar ve "*Vaisselle Blanche*" kapları da az miktarda bulunmuştur.

Çanak Çömlek

Tell Kashkashok II'de bulunmuş olan çanak çömlek, Hassuna Öncesi *(Proto–Hassuna)* kaba yapım çanak çömlek grubudur. Bunun dışında, tüm çanak çömleğin %4'ü oranında bezemeli çanak çömlek de bulunmuştur. Bezeme, geometrik motifli, boyalı veya çizi ve kabartma bezeme şeklindedir. Kabartma bezeme, Umm Dabaghiyah ve Tell Sotto'nun buluntuları ile paralellik göstermektedir ancak, buradakiler kadar detaylı ve iyi bir kolleksiyon değildir (Matthews, 2000: 63). Belirgin kap biçimleri, bazıları omurgalı derin kaseler, çömlekler ve "Husking Tray"lerdir. "Husking Tray"ler, diğer yerleşmelerle birlikte, ilgili bölümde ele alınacaktır. Fazla miktarlarda görülmeyen bir grup olarak, özenli kırmızı ya da kahverengi parlak açkılı grubu da sayabiliriz.

2.4.1.1.6. TELUL eth-THALATHAT II

Konumu ve Tanımı

Yerleşme, Kuzey Irak'da, el-Cezire Bölgesinde, Musul'un 55 km. batısında yeralmaktadır. Bölgede 4 büyük, birkaç tane de küçük höyük yan yana bulunmaktadır (Matthews, 2000: 62). Neolitik Dönem dolguları, 2. büyük höyüğün en alt 2 tabakasında bulunmuştur. Höyük yaklaşık 100 x 60 m. genişliğinde, 7m. yüksekliğinde ve deniz seviyesinin yaklaşık 360 m. üzerinde bulunmaktadır.

Araştırmaların Tarihçesi ve Tabakalanma

Yerleşmede ilk olarak, N.Egami bilimsel başkanlığında, Japon bir ekip tarafından 1956-1957 ve 1964-1965 yıllarında 4 dönem kazılmıştır. Daha sonra, II no.lu yerleşmenin alt tabakalarının daha ayrıntılı incelenebilmesi amacıyla, 1976 yılında yine Japon bir ekip tarafından, S.Fukai bilimsel başkanlığında tek bir dönem çalışılmıştır.

1964 yılında oluşturulan ve 1976 yılındaki kazıyla da desteklenen Telul eth-Thalathat'ın kültürel tabakalanması, şu şekildedir:

XVI – XV Hassuna Öncesi
XIV Obeyd 3
XIII – XII Obeyd 4

Mimari ve Yerleşme Düzeni

Telul eth-Thalathat'ın Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'e ait en alttaki XVI. tabakasında, ana toprağın içine giren 14 geniş çukur ve 11 fırın yapısı bulunmuştur. En büyüğü 2,5 - 3 m. çapında olan çukurların dolguları, kül ve kahverengi toprakla doludur. Birinin içinde ocak izleri de bulunan bu çukurların, kulübelere ait çukurlar olduğu varsayılmaktadır (Fukai ve Matsutani, 1981: 29). Bulunan fırın çukurları ise, siyah kül dolgulu olduklarından dolayı bu şekilde tanımlanmışlardır. Bazı fırın yapıları dörtgen, bazıları ise yuvarlaktır. Bazılarının tabanında yuvarlak kil aparatlar vardır.

XV. tabaka, kendi içinde alt 3 alt tabakaya ayrılmıştır. XVa tabakasında, kerpiç tuğladan, duvar kalınlıkları değişken ve düzensiz olan, 5 odalı bir yapı bulunmuştur. Odalar, 3-4 m²'lik küçük, hücresel boyuttadırlar. Binanın batısında, işlevi tam olarak anlaşılamayan, söbe planlı bir yapı temeli daha vardır.

XVb tabakasına ait olan taş döşeli alan, büyük taşların arasına yerleştirilmiş küçük taşlardan oluşmuştur ve söbe kesitlidir. Döşeme yapısı ile birlikte, bir havan ve havaneli parçası bulunmuştur. Taş döşemenin hem altında, hem de üzerinde ateş izleri saptanmıştır. Alt seviyedeki ateş izi, bu yapının, olasılıkla birden fazla evreli olduğunu göstermektedir. Taş döşeli alanın, kerpiç duvarla çevrili olduğuna dair izler bulunmuştur.

XVc tabakası, düzenleri anlaşılamayan duvar parçalarının olduğu, çok ince bir dolgu şeklindedir.

Buluntu Topluluğu

En alttaki XVI. tabakada, obsidyen, çakmaktaşına oranla daha fazla miktarda bulunmuştur. Çakmaktaşı ve obsiden aletler orak bıçakları, kazıyıcılar, deliciler, çentikli aletler ve az miktarda ok ucları olarak sayılabilir. Obsidyenden yapılmış yonga bıçaklar bol miktarda bulunmuştur. Çakmaktaşı alet artıkları yerleşmede bulunduğu için,

bunların yerel olarak üretildikleri, obsidyen aletlerin ise ithal edildikleri düşünülmektedir (Matthews, 2000: 62).

Telul eth-Thalathat'da, bol miktarda taş kap parçası ve taş balta, sürtmetaş aletler, taş boncuklar; kilden, kireçtaşından ve taştan yapılmış ağırşaklar, sapan taşları, hayvan ve birkaç kadın figürini, taş mühürler ve 2 tane de bakır nesne bulunmuştur. Bütün bu buluntu topluluğu, Tell Sotto ve Umm Dabaghiyah gibi Erken Hassuna yerleşmeleri ile paralellik göstermektedir. (Matthews, 2000: 62).

Çanak Çömlek

Telul eth-Thalathat'ın Neolitik Dönem Çanak Çömleğinin tümü, kaba mal olarak tanımlanmış ve kendi içerisinde 2 alt gruba ayrılmıştır.

Grup A: Bu gruba dahil edilen parçaların hamuru bol bitkisel katkılıdır, bazı parçalar taşçık ve kireç taşı da içerir. Fırınlama indirgenmiş ortamda gerçekleşmiştir ve bu nedenle, bol bitkisel katkının da yardımıyla parçaların çoğunda kalın öz bulunur. Parçaların çoğu fitil yöntemi ile yükseltilmiştir. Kapların yüzeyleri kabaca ıslak sıvazlanarak düzeltilmiştir. Çok az miktarda ve görece özenli, küçük kap biçimine ait olabilecek parçada açkı ve kırmızı ya da siyah astar bulunmaktadır. Yüzey renkleri ağırlıklı olarak kırmızımsı veya koyu kahverengidir.

Telul eth-Thalathat'da, Neolitik Dönem çanak çömleği kap biçimleri; kalın profilli, daralan ağızlı çömlekler; omurgalı, açılan ağızlı, yarı küresel gövdeli ve düz kenarlı dik yükselen kaseler; dörtgen-kutu şekilli kaplar ve "Husking Tray"ler olarak sayılabilir (Fukai ve Matsutani, 1981: lev. 35 ve lev. 36). "Husking Tray"ler, diğer yerleşmelerle birlikte, ilgili bölümde ayrıca ele alınacaktır. Düz dipler dışında, halka biçimli bir dip parçası ve bir de ayak parçası bulunmuştur. 4 profil parçasında da, fırınlamadan önce açıldığı anlaşılan delikler bulunmaktadır. Tell Hassuna ve Umm Dabaghiyah'da da, ağızın hemen altında delikli, akıtacak olduğu varsayılan parçalar bulunmuştur ancak, Telul eth-Thalathat'daki parçalardan 2 tanesinde 1'den fazla delik vardır ve bu nedenle akıtacak dışında bir amaç için açılmış oldukları düşünülmektedir (Fukai ve Matsutani, 1981: 37).

Telul eth-Thalathat'da, bezemeli çanak çömlek parçası, bulunan parça sayısına oranlandığında, fazla değildir. Olanların da çoğu kabartma bezemelidir. Bunun dışında, boya, astar ve çizi bezemeli parçalar da bulunmuştur. Genellikle kase biçimli kapların tüm dış yüzeyine uygulanan astar, bir parçada, gövenin yalnızca üst bölgesine, başka bir parçada da hem iç, hem de dış yüzeyine birlikte uygulanmıştır. Bazı parçalardaki astar izi de, fırınlamadan sonra aşı boyası sürüldüğü izlenimini uyandırmaktadır.

2 parça üzerinde saptanan siyah boya bant izi, oldukça siliktir ve astar ile aynı özellikleri taşır. Çizi bezeme, tek bir parçanın ağızının hemen alt bölgesinde zig zag şeklinde saptanmıştır.

Kabartma bezeme, çoğunlukla, bezeme dışında işlevsel bir nedeni de olabilecek, küçük ve sığ yumrucuk şeklindedir ve kabın dış yüzeyine, ağızın hemen altına uygulanmıştır. Yalnızca tek bir parçada, hem iç, hem de dış yüzeyde görülmektedir. Bu parçanın dış yüzeyindeki kabartmada, insan yüzü betimlenmiştir. Ne figürinlerde, ne de diğer kabartma bezemelerde başka örneği olmayan bu insan yüzünün ifadesi, Jarmo'nun kadın figürinlerine benzemektedir (Fukai ve Matsutani, 1981: 38 ve lev. 35-1). Bunun dışındaki ekleme örnekleri, aycık, düz eklemeler gibi basit motiflerdir.

Grup B: Bu küçük gruba ait parçaların yüzeyleri, fırınlama esnasında yanarak kaybolmuş bitkisel katkının bıraktığı etkiyle, süngerimsidir. Açık gri ya da pembemsi kahverengi olan yüzey, daha özenli düzeltilmiş ve bazıları parlak açkılanmıştır. Fırınlama derecesi de diğer grup ile karşılaştırıldığında göreceli olarak daha yüksektir. Tek bir parçada, küçük delikli tutamak vardır. Genelde açılan ağızlı ve hafif kalınlaştırılmış dudaklı olan biçimler, Grup A'nın kap biçimlerinden belirgin olarak farklıdır (Fukai ve Matsutani, 1981: 39).

2.4.1.1.7. HAJJI FIRUZ TEPE

Konumu ve Tanımı

Hajji Firuz Tepe, Kuzey İran'da, Urmiye Gölü'nün güneyinde, Solduz Vadi'sinde yeralmaktadır. Yerleşme, Hasanlu Tepe'nin de yaklaşık 2 km. güneydoğusundadır. Höyük, yüksekliği günümüz ova seviyesinden yaklaşık 10,3 m. olan büyük, oval ve tabanı 140m. x 200 m. olan ve ona bitişik daha küçük bir yükseltiden oluşmaktadır.

Arkeolojik dolular, bilinemeyen bir derinlikte, ova seviyesinin de altına inmektedir. Höyüğün batı kısmı, köylüler tarafından toprak çekildiğinden, tahrip olmuştur.

Araştırmaların Tarihçesi ve Tabakalanma

Bölgedeki ilk araştırma ve yüzey toplaması, 1936 yılında, Sir Aurel Stein tarafından yapılmıştır. Höyükte, 1958 yılında, Hasanlu Projesi kapsamında Charles Burney tarafından sondaj açılmıştır. Projede bu höyüğün seçilme nedeni ise, yüzey buluntusu çanak çömleğin çoğunun bol bitkisel katkılı olması nedeniyle "erken dönem" olarak yorumlanmasıdır. 1960 ve 1961 yıllarında da kazılara devam edilmiştir. Son olarak 1968 yılında, höyükte yine Hasanlu Projesi kapsamında, Robert H. Dyson ve Mary M. Voigt bilimsel başkanlığında kazı çalışmaları yapılmıştır.

1958 yılı çalışmaları sonucu, höyükte, topraktaki değişimler baz alınarak 16 tabaka saptanmış, bulunan çanak çömlek grupları da, Solduz vadisindeki en eski çanak çömlek grubu olarak değerlendirilmiştir (Voigt, 1983: 8). Bu çalışmalar esnasında ana kayaya inilmiştir ancak, steril tabakanın ova seviyesinin ne kadar altında olduğu, kayda geçirilmemiştir. Son çalışmalar doğrultusunda yerleşmenin tabakalanması şu şekildedir (Voigt, 1983: 20):

Üst Tabakalar: İslami Dönem, Pisdeli, Dalma

Hajji Firuz Evresi A-J (Çanak Çömlekli Erken Neolitik).

Mimari ve Yerleşme Düzeni

Hajji Firuz Tepe'nin, yerleşme adıyla anılan Çanak Çömlekli Erken Neolitik dönem mimarisinde yerleşim birimleri, birbirlerine aralıklı inşa edilmiş dörtgen yapılardan oluşmaktadır. Kazılar esnasında, bazılarının tümü açılmamak koşuluyla toplam 17 adet yapı saptanmıştır. Yapılar tümüyle kerpiçten inşa edilmişlerdir. İlk dört evreden sonraki geç evrelerde (F-A), değişik boyutlarda oluşturulmuş ve güneşte kurutuldukları anlaşılan kerpiç dilimler kullanılmıştır. Yapılarda taş temel yoktur ancak, alt evrelere ait binaların duvarları, üst evrelerdeki yapıların inşasında temel olarak kullanılmıştır. Duvarların iç yüzeyleri, binaların kullanım süreleri boyunca birçok kez sıvanmıştır. Dış yüzeylerde ise nadiren sıva izine rastlanmıştır. Tabanlarda da yaklaşık 5 cm. kalınlığında sıva vardır ve yaşama alanı olarak varsayılan odalarda sıva üzerinde aşı boyası izi de saptanmıştır.

Yapıların uzun duvarları çoğunlukla doğu-batı yönünde konumlandırılmıştır. Bu yapılardan yalnızca 3 tanesinde giriş saptanabilmiştir. İki yapıda giriş doğu duvarında iken, diğerinde kuzeydendir ve bu girişte eşik de bulunmaktadır. Birbirlerinden farklı boyutlarda olabilen ve bir iç duvar ile 2 eşit bölüme ayrılmış olan bu yapıların iç mekan buluntuları, 2 daha küçük boyutlu yapı haricinde, ev ya da kulübe olduklarını düşündürmektedir (Voigt, 1983: 32). Evlerin yaşama alanı olarak kullanıldığı varsayılan odaları, diğerine göre daha özenli yapılmış ve daha temiz kullanılmıştır. İkinci odalar ise, daha çok işlik olarak kullanılmış izlenimi vermektedir. İşlik odalarının tabanlarında organik maddeler, yanık dolgular, kül, hayvan kemikleri ve çanak çömlek parçaları bulunmuştur.

İnce duvarlı depo yapıları ve bazı evlerde iç mekan fırınları, binaların işlik olarak tanımlanan odalarında bulunmaktadır. Bunun dışında depo çömlekleri ve ocak yapıları, her iki odada da bulunabilmektedir. Çocuk gömüleri genelde işlik odalarının taban altlarında iken, diğer ikincil gömüler yaşanılan odalarda bulunmuştur.

Yapıların çatılarının, modern Solduz Vadisi köy gelenekleri örnek alınarak, çağdaş yerleşmeler gözönünde bulundurularak ve bölge için daha uygun olduğu varsayılarak düz oldukları ve burada da günlük işlerin görüldüğü varsayılmaktadır (Voigt, 1983: 34). Yapı dışı yaşama alanları avlular, değişik genişliklerde olabilmekte ve çatısız küçük ek binalar ya da geçici mevsimsel çatılarla, yapılara bağlanmaktadır. Avlulardaki arkeolojik bulgular da bu alanlarda çeşitli günlük işler görüldüğünü göstermektedir.

Buluntu Topluluğu

Hajji Firuz Tepe'de bulunan yontmataş aletler hem az miktardadır, hem de üretim kalitesi düşüktür. Bulunan aletler çakmaktaşından çok obsidyenden üretilmiştir. Obsidyenin kaynağı Nemrut Dağı olarak düşünülmektedir (Voigt, 1983: 222). Aletlerin büyük bir çoğunluğu bıçaklardır, bunun dışında deliciler, minik deliciler, trapezler ve ok uçları da görülmektedir.

Yerleşmede ayrıca, kil objeler, ağırşaklar, insan ve hayvan figürinleri, Ganj Dareh'de bulunmuş olanlara benzeyen damga olabilecek kil nesneler, kemikten bızlar, spatülalar, iğneler, boynuz saplar ve öğütme taşları, havan elleri, açkı taşları, taş toplar olarak tanımlanan aletler, üzeri kazıma bezekli taşlar ve açkı taşları da bulunmuştur.

Çanak Çömlek

Hajji Firuz Tepe'nin Neolitik Dönem çanak çömleği, genel hatlarıyla kaba mallardan oluşmaktadır ve tümü bitkisel katkılıdır (Voight, 1983: fig. 72'den fig.98'e kadar). Kullanılan kil hamurun içerisinde doğal olarak bulunan değişik boyutlu taşçıkların, çömlek yapanlar tarafından ayrılmadan kullanıldığı düşünülmektedir. Bazı parçalarda bulunan ve kalker olduğu düşünülen beyaz taşçıkların ise, katkı olarak kullanıldığı varsayılmaktadır (Voigt, 1983: 98). Çanak çömleğin fırınlama dereceleri, bulunan parçaların sertlik oranlarından anlaşıldığı kadarıyla, düşüktür.

Parçaların yüzey renkleri genelde açık tonlardadır ve çok hafif parlaklığı vardır. Yaygın renkler soluk kahverengi, pembemsi ve kırmızımsı sarıdır. Parçalar üzerinde renk değişimleri de görülür. Genellikle ağız kısımları daha açık renk iken, dip kısımları daha koyu tonlarda olabilmektedir. Parçalar üzerinde alacalanma da mevcuttur. Öz yaygındır, genellikle kesitte keskin hatlarla ve koyu renklerde izlenebilmektedir.

Büyük boyutlu çömleklerin, kapların ve "Husking Tray"lerin dış yüzeyleri ıslak sıvazlanmıştır. Bu parçaların yüzeyinde parmak ve bitkisel katkı izleri belirgindir. Ancak çoğunlukla yüzey işlemi olarak izli ya da homojen, ender olarak da parlak açkılamadan da sözedilebilir. Bazen kapların iç yüzeyleri de açkılanmıştır.

Hajji Firuz Tepe'nin çanak çömleğinde, 3 tip bezeme görülmektedir; tüm yüzeyi kaplayan ince, sıvaştırılmış boya, geometrik desenli boya bezeme ve çizi bezeme. Tepsi formları hariç her kap biçiminde, birkaç parçada, kırmızıdan kahverengi tonlarına değişik renklerde, sıvaştırılmış boya bezeme bulunmaktadır. Bu boya, iyi korunduğu durumlarda parlak, bazen de mattır. Aynı tip boya, kapalı formların dış yüzeylerinde, açık formların ise dış ve bazen de iç yüzeylerinde boya bezemede de kullanılmıştır. Çoğunlukla, orta büyüklükteki kaplarda boya bezeme görülmektedir. Boya bezeme uygulandıktan sonra kabın tüm yüzeyinin açkılandığı anlaşılmaktadır. Daha ender olarak, bazı kapların yüzeyi kırmızı boya ile astarlandıktan sonra, yüzeyde kalınlık bırakan beyaz boya kullanılarak bezenmiştir. Bu parçaların da, boya bezeme uygulandıktan sonra açkılandıkları anlaşılmaktadır. Kesin olarak anlaşılamamakla birlikte, birkaç büyük çaplı kap parçası üzerinde siyah boya izleri de saptanmıştır. Uygulamanın boya olup olmadığının anlaşılamaması, zamanla silikleştiği içindir. Hajji Firuz Tepe'de boya bezemeye göre daha ender görülen bezeme türü ise, çizi

bezemedir. Çizi bezeme bulunan parçaların mal özellikleri, boyalılarla aynıdır ve bu nedenle yerel olarak üretildiklerine inanılmaktadır. Motifler de boya bezeme motifleri ile aynıdır.

Bunların dışında, mal özellikleri farklı olan ve ithal oldukları düşünülen parçalar da bulunmuştur. Bu parçalar mineral ve ince kıyılmış bitkisel katkılı, pembemsi devetüyü renkli, mallardır. Boya teknikleri, Samarra malı olduklarını düşündürmektedir (Voigt, 1983: 102).

Yerleşmenin kap biçimleri, minik kaseler ve minyatür kaplar, küçük ve orta büyüklükte ve değişik derinliklerde kase biçimleri, büyük ve açılan ağızlı kaplar, tabaklar, kalın ya da ince cidarlı olabilen, geniş, düz ya da yuvarlatılmış kenarlı derin kaseler, küçük ya da büyük, daralan ağızlı kaseler, boyunlu çömlekler, depolama çömlekleri, tepsiler ve "Husking Tray"ler olarak sayılabilir. "Husking Tray"ler, diğer yerleşmedekilerle birlikte ilgili bölümde detaylı olarak sunulacaktır.

Hajji Firuz Tepe'nin çanak çömleği, çağdaşı Zagros grubu çanak çömleği ile karşılaştırıldığında, mal özellikleri ve bezeme şekilleri arasında benzerlik ilişkisi kurulabilir ancak, aralarında bazı farklılıklar da bulunmaktadır. Örneğin; Tepe Guran ve Tepe Sarab'ın neolitik çanak çömleğinde bitkisel katkı herzaman daha ince kıyılmıştır. Kalker olduğu varsayılan beyaz taşçık katkı Hajji Firuz'da ender görülen bir uygulama iken, adı geçen diğer yerleşmelerde yaygındır. Bu yerleşmeler arasında bazı basit kase formlarında benzerlik görülse de genel olarak bakıldığında, biçimsel olarak da belirgin farklılıklar bulunmaktadır.

Araştırmacıları, Hajji Firuz Tepe çanak çömlek grubunu, Mezopotamya'daki Erken Hassuna yerleşmelerine, örneğin; Umm Dabaghiyah, Tell Sotto ve Telul eth-Thalathat'ın 16. ve 15. tabaka çanak çömlek gruplarına daha yakın bulmaktadır (Voigt, 1983: 163-164). Bu karşılaştırma, Tell Hassuna ve Yarim Tepe I buluntuları ve Tell es-Sawwan gibi Samarra yerleşmeleri ile de yapılmış, bazı benzerlikler saptanmış ancak, en belirgin özelliklerin, Hassuna Öncesi Döneme ait oldukları sonucuna varılmıştır. Bu karşılaştırmalar yine hamur içerikleri, yüzey işlemleri, bezeme teknikleri ve fırınlama şekilleri üzerine yapılmıştır. Örneğin boyalı çanak çömlek, belirgin olarak Umm Dabaghiyah ve Telul eth-Thalathat buluntularına benzemektedir. Bu yerleşmelerde

boyunlu çömlek biçimleri yoktur ancak, depo çömlekleri de biçim olarak birbirlerine benzetilmektedir. Ayrıca, Tell Hassuna'nın erken dönem çömlek biçimleri ile de yakınlık kurulmaktadır.

Bu kültürel birliktelik, araştırmacılara, bir olasılık olarak, M.Ö. 6000'den kısa bir süre sonra, yerleşik tarımcılardan ve çobanlardan bazılarının, daha önce yerleşim alanı olmayan Uhnu-Solduz Vadisine göç ettikleri yorumunu yaptırmıştır. Bu göçerlerin Erken Hassuna yerleşmeleri bölgelerinden geldikleri, göç sonrasında da karşılıklı ilişkilerin devam ettiği varsayılmaktadır (Voight, 1983: 166).

2.4.1.1.8. BOUQRAS

Konumu ve Tanımı

Tell Bougras, Suriye'nin doğusunda, Fırat Nehri'ne bakan bir plato üzerinde, yaklaşık 2,5 hektarlık bir alana yayılan bir yerleşmedir.

Araştırmaların Tarihçesi ve Tabakalanma

Höyükte ilk olarak 1965 yılında bir sondaj açılmış, ardından P.M.M.G. Akkermans bilimsel başkanlığında, 1976 – 1978 yılları arasında 3 dönem kazı yapılmıştır. Akkermans tarafından yapılan kazılarda, yerleşmede mimari gelişime dayalı 3 evre ve 10 tabaka olduğu saptanmıştır (Akkermans, vd., 1983: 338).

Mimari ve Yerleşme Düzeni

Yerleşme kendi dönemi içinde gelişkin bir mimari yapılanma gösterir. Binalar, temel seviyesi daha kalın olmak koşuluyla kerpiç tuğlalardan yapılmıştır. Her tabaka yapılanması, bir öncekinin hemen üzerindedir. Önceki tabaka yapıları belirli bir seviyeye kadar yıkıldıktan sonra yeni yapılar, hemen bunun dolgularının üzerine, bazen önceki duvarlara paralel, çoğunlukla dik gelecek şekilde inşa edilmişlerdir. Ancak, önceki yapının üzerine yeni yapıyı kurmak, bir koşul değildir. Yapıların tabanları sıvalıdır. Yapı planları, dörtgen yapının yine dörtgen ya da kare şeklinde bölmelere ayrılmasıyla oluşturulmuştur. Bu yapılar birbirine bitişiktir ancak çoğunlukla duvarları ortak değildir. Bu yapılar, avlular etrafında kümelenerek, yerleşmenin genel düzenini oluştururlar (Akkermans, vd., 1983: fig.5).

Buluntu Topluluğu

Yerleşmenin yontmataş aletleri Biblos, Amuk ve Umm Dabaghiyah tipi ok uçları, deliciler ve kalemlerdir. Orak bıçakları az miktarda bulunmuştur. Bunun dışında, bol miktarda taş balta ve oldukça özenli yapılmış taş kap buluntuları vardır. Bazıları ayaklı olan kapların üzerinde kirpi ve tavşan gibi hayvan betimlemeleri de bulunmaktadır (Akkermans, vd., 1983: lev.39). Yerleşmenin kemikten figüratif iğne başları, antropomorfik kemik buluntuları ve kilden kadın figürinleri de oldukça karakteristiktir (Akkermans, vd., 1983: fig.40 ve 41).

Çanak Çömlek

Yerleşmede 2. dönem yapılan kazılarda toplam 7000 çanak çömlek parçası bulunmuştur. Bu prçalardan çoğu, bol bitkisel katkılı ve açık renkli, yüzeyleri çoğunlukla ıslak sıvazlanarak, bazen açkılanarak düzetilmiş Kaba Yalın Mal grubuna dahildir. Çok az miktarda, çğunlukla açkılanmış yüzeyli, astarlı parça da bulunmuştur. Biçim çeşitlemesi fazla değildir; çoğunlukla daralan ağızlı yarı küresel kaplar, dik ya da açılan kenarlı kaseler bulunmaktadır. Hem küçük, hem de büyük boyutlu kaplarda omurga yaygındır. Boyun parçası çok az bulunmuştur. 4-5 ayaklı dip dışında, genelde dipler düzdür. Parçaların %5'ine bezeme uygulanmıştır ve bezeme çeşitlemesi, biçim çeşitlemesinden daha fazladır. En yaygın olanı geometrik desenli boya bezemedir (Akkermans, vd., 1983: fig.9, 11-13). Baskı bezeme örnekleri de vardır ancak az miktardadır. Baskı bezemede, desenlerin içi beyaz dolguludur (Akkermans, vd., 1983: fig.9-4). Bu tür bezemenin uygulandığı parçalar, çok ince cidarlı, koyu gri renkli ve açkılı yüzeyli olan, farklı bir mal grubuna aittir. Görülen 3. bezeme türü, "göz" ya da yumrucuk biçimli kabartma bezemedir.

Bouqras'ın çanak çömlekleri, Kuzey Irak'daki Yarim Tepe I, Tell Sotto ve belirli bir derecede Umm Dabaghiyah buluntuları ile paralellik göstermektedir. Yerleşmenin biçim ve bezeme geleneğinin bu 3 yerleşme ile birçok ortak noktası vardır. İçi beyaz dolgulu baskı bezeme, Levant ve Kuzey Suriye yerleşmelerinde, daha geç bir dönemde karakteristik bir gelenek olacaktır ancak, Bouqras'ın bu buluntuları "marjinal" olarak değerlendrilmiştir (Akkermans, vd., 1983: 352).

2.4.1.1.9. TELL HASSUNA

Konumu ve Tanımı

Tell Hassuna, Kuzey Irak'da, Musul'un yaklaşık 25 km. güneybatısında, modern Hassuna Köyü yakınlarındadır. Hemen yanından *Qasab* deresi akar. Höyük, 200 x 150 m. boyutlarındadır ve 7 m. kültürel dolguya sahiptir. Höyük konum olarak, bir tarafı dik kayalık, bir tarafı el-Cezire çölü ile çevrili olan engebeli ve geniş bir yaylanın ortasındadır. Etrafta, bahar aylarında bölgeye su taşıyan irili ufaklı birçok akarsu vardır. Tell Hassuna'nın yakın çevresinde başka birçok höyüğün bulunması, buranın geçmişte tarıma elverişli bir bölge olduğunu ve bu nedenle yoğun olarak yerleşildiğini göstermektedir.

Araştırmaların Tarihçesi ve Tabakalanma

Tell Hassuna 1942 yılında Sayid Fuad Safar tarafından, farklı bir araştırma esnasında keşfedilmiş, yüzey buluntularının farklılığı ve çeşitliliği nedeniyle daha ayrıntılı incelenmeye değer görülmüştür. Höyükte, Fuad Safar ve Seton Lloyd önderliğinde, 1943 - 1944 yıllarında 2 dönem kazı yapılmış ve ana kayaya ulaşılmıştır. Kısa süreli kazılmış olmasına rağmen Tell Hassuna, araştırmacıları tarafından oldukça iyi yorumlanmış, tarihöncesi dönem arkeolojisinde o zamana kadar ayrıntılı olarak tanımlanmayan bu dönem, bugün de geçerliliğini koruyan Hassuna Kültürü ve Evresi olarak adlandırılmıştır. Höyükte, aşağıdan yukarı doğru numaralandırılan 15 kültürel tabaka saptanmıştır:

Ia - Hassuna öncesi (Pre-Hassuna)
Ib-VI Hassuna
VII-XI Halaf
XII Obeid
XII-XV Halaf, Obeid ve Assur karışık

III. tabakadan itibaren, VII. tabakaya, Halaf Dönemine kadar Hassuna çanak çömleğiyle birlikte Samarra çanak çömleği de görülür.

Mimari ve Yerleşme Düzeni

Tell Hassuna'nın en altta yeralan Ia tabakasında yapısal mimari izi, ya da basit kulübelere ait olabilecek kazık delikleri bulunmamıştır. Bulunabilen tek mimari eleman

söbe ya da yuvarlak formlu basit ocak yapılarıdır. Birkaç yerde hasır dokuma izi saptanmıştır. En alt tabakada rastlanılan diğer buluntular, iri çömleklere ait parçalar, çapa, havan ve havan elleri, kilden sapan taşları, taş baltalar, kemik bız gibi çeşitli aletler, az sayıda insan kemiği, çeşitli hayvan kemikleri ve boynuzları olarak sayılabilir. Bir kamp yerleşimi olarak tanımlanan Ia tabakasında 3 alt evreli uzunca bir dönem yerleşilmiştir.

Tell Hassuna'da karakteristik Hassuna Kültürü veren tabakalarda (Ib-VI) evlerin duvarlarında kullanılan tek mimari eleman kerpiçtir. Kerpiç bloklar saman ve alçıtaşı katkılıdır ve standart boyutlarda değildir. Örneğin çeşitli boşlukları kapamak için küçük boyutlu kerpiç parçaları kullanılmıştır. Kerpiçler, kullanılmadan önce güneşte kurutulmamışlardır. Duvar yüzleri sıvazlanarak düzeltilmiştir. Tabanlar ise sıkıştırılmış toprak ve külün kabaca sıvanmasıyla düzleştirilmiştir. Burada bahsedilen bu genel özellikler her yeni yapılanmada, yani alttaki yerleşimlerden yukarı doğru gelişim göstermiştir. Örneğin kullanılan kil daha kaliteli olmaya başlamış, duvarlar hem daha simetrik hem de özen açısından göreceli olarak daha düzgün ve daha sağlam inşa edilmişlerdir.

Ib tabakasında bulunan mimari yapı tek bir dörtgen odadır. Ic'de bu odaya eklemeler yapılmıştır. Ic'de ayrıca duvar kalınlıkları 20 cm.'den 45 cm.'ye kadar farklı olan ve en az 3 oda ya da ünite oluşturdukları tahmin edilen duvar parçaları vardır. Bunlardan bir tanesi bir avlu etrafında kümelenmiştir.

Ic tabakasında inşa edilmiş ve II. Tabakanın sonuna kadar kullanılmış olan yuvarlak bir binanın, yerleşmede başka bir örneği yoktur. İçinde çeşitli bölümlere ayrılmış olan bu binanın çanak çömlek, ekmek fırını ve kalın kül birikintisi gibi bulguları, çok büyük olasılıkla yaşama alanı olarak kullanıldığını gösterir.

II. tabakada mimari planlaması çok açık olmayan ancak 2 ana yapı grubundan oluştuğu varsayılan odalar bulunmuştur. Bunlardan bir avlu etrafında toplanmış 3 odadan oluşan birim daha iyi korunmuştur. Odalardan birinin köşesinde içi ve çevresi taşlarla döşenmiş bir fırın vardır. Fırının üzerinde bulunan kapak gibi pişmiş kil bir nesne, fırında hava dolaşımının bir delikle kontrol altında tutulduğunu düşündürmektedir. Fırının içinde ayrıca yine kilden yuvarlak ve iyi pişmiş nesneler

bulunmuştur. Odaların birinde, daha üst tabakalarda da bazen karşılaşıldığı üzere, giriş yerine ait bir iz yoktur.

III. tabakanın planı daha anlaşılır bir plandır. Hassuna mimarisinin tipik bir örneği olarak, bir avlu etrafında gruplaşmış küçük odalardan oluşan bir ev, dar bir geçitle diğer ev grubundan ayrılmıştır. Bazı oda girişlerinde taş döşeli eşik ve taş kapı mili bulunmuştur. Ayrıca kazılan alanın kuzeybatı köşesinde yanında tahıl deposu da bulunan kil bir platform vardır.

Tell Hassuna'nın mimarisinin en iyi korunmuş ve dolayısıyla en ayrıntılı bilgileri edinebildiğimiz tabakası IV. tabakasıdır. Bu tabakada saptanan 2 ev grubu, planlaması açısından modern Hassuna köyüne çok benzediğinden, buradan yola çıkarak bir canlandırma çalışması yapılmıştır (Lloyd ve Safar, 1945: fig. 36). Yine bir avlu etrafında kümelenmiş 8 odalı bir ev, en iyi korunmuş olan yapıdır. Bu eve ait 3 odanın girişi yoktur. Olasılıkla depo olarak kullanılan bu odaların girişinin çatıdan olduğu varsayılmaktadır. Bulunan 2 fırından birisi bir odanın köşesinde, diğeri de avludadır. İç mekanlarda bulunan fırınları, Tell Hassuna'nın araştırmacıları 'ekmek fırını' olarak tanımlamaktadır (Lloyd ve Safar, 1945: 274). Avluya açılan kapının eşiği kırık çömlek parçalarından yapılmıştır. Ayrıca avluda, yağmur suyunu toplayıp mekan dışına akıtma amacıyla kenarları taş döşeli bir kanal açılmıştır. Evlerin çatılarının, hem çevre köylerin evlerinin çatı yapıları baz alınarak ve uzun süreli bir gelenek olduğu varsayılarak, hem de bulunan mimari durumun da uygunluğu göz önüne alınarak, dal örgü üzerine çamur sıvalı oldukları varsayılmıştır (Lloyd ve Safar, 1945: 274). Bu tabadaki diğer yapı grubunun iki duvarında karşılıklı 2 adet payanda vardır. Bu iki ayrı ev kompleksi arasında geçit yoktur.

V. tabakada doğu-batı yönünde inşa edilmiş kesintisiz uzun bir duvar, 2 ayrı ev grubunu birbirinden ayırır. Kuzeyde yeralan ev, avlu etrafına kümelenmiş 9 odadan oluşur. Kuzeydeki ve güneydeki ev grubu dışında kalan mimari kalıntılar tepedeki aşınmadan dolayı zarar görmüştür.

VI. tabaka seviyesinde bu aşınma daha fazla olduğundan, bulunabilen tek mimari öge söbe bir fırına ait izlerdir. Tabanı kabaca taş döşelidir, bir tarafında da ağız açıklığı vardır.

Buluntu Topluluğu

Hassuna'da, Ia tabakasında 2 uzun obsidyen ok ucu, Ib tabakasından itibaren, bazılarının üzerinde halen zift izleri duran, bol miktarda orak bıçağı, kazıyıcılar, büyük yonga aletler bulunmuştur. Ia tabakasının en belirleyici aletleri, bazıları yongalanmış büyük taş baltalardır. Taş balta geleneği, Hassuna Dönemi yerleşmelerinde yaygın değildir. Bunların dışında, sürtmetaş aletler, küçük taş baltalar, ağırşaklar, taş boncuklar, kemik spatüla ve iğneler ve birkaç kaba yapım kil kadın figürinleri, diğer buluntulardır (Matthews, 2000: 67).

Çanak Çömlek

Tell Hassuna'da bulunmuş olan çanak çömlek grupları, çok genel tanımlamayla, Kaba Mal, Açkılı Mal, Hassuna Kültürünün ve Evresinin belirleyici özelliği olarak kabul edilen Hassuna Malı ve Samarra Malı olarak sıralanabilir. Bu grupların gelişimi, yerleşmenin ilk dönemlerinden Hassuna Dönemi sonuna kadar, kesintiye uğramadan, kendi içinde süreklilik taşır.

En alttaki Ia tabakasının çanak çömlek dışındaki buluntu özellikleri, bir üst tabaka ve onun devamıyla bütünlük oluşturmuyor olsa da, çömlek biçimlerindeki çok belirgin olmayan değişim dışında, Ia ve Ib tabakalarında, kaba çanak çömlek ve açkılı mal gruplarında bir devamlılık vardır. Hassuna'nın karakteristik malları en alttaki Ia tabakasında hiç görülmez, Ib'den itibaren, kendi içinde gelişerek ve çeşitlenerek VI. tabakaya kadar sürer. Diğer mal grupları gibi, aşağıda daha ayrıntılı ele alınacak olan Samarra malları ise, Tell Hassuna'da hiçbir zaman yaygınlaşmamıştır.

Kaba Mal: Bu grubu oluşturan çanak çömlek parçalarının çoğu, Ia tabakasına (Pre-Hassuna) ait olan, devetüyü renkli, dış yüzeyleri ıslak sıvazlanmış, bazen çok hafif açkı izli, bol bitkisel katkılı ve kalın özlü büyük depo kaplarıdır. Bu tabakanın kazıldığı alanın küçüklüğü gözönüne alındığında, oldukça fazla miktarda çanak çömlek parçası bulunmuştur. Biçimleri genelde geniş çukurlaştırılmış düz dipli, "daralan ağızlı"[2], kısa boyunlu, ya da dibi aynı şekilde başlayıp hafif daralarak yükselen omurgalı çömleklerdir (Lloyd ve Safar, 1945: fig. 6: 1,7,15,17). Yüksek kenarlı çömleklerin ağızlarının hemen altında genellikle, karşılıklı ikili veya daha fazla gruplar halinde memecik veya yatay

[2] "Daralan Ağızlı" tanımı, burada İlk Çanak Çömlekli Neolitik Dönemde yaygın olan ve "Hole Mouth" olarak bilinen çömlek biçimi olarak kullanılmamıştır. Burada bahsedilen form, "Hole Mouth"dan farklı ama yine ağzı daralan bir çömlek biçimidir.

tutamaklar, tek bir örnekte de T biçiminde kabartma vardır. Bazı örneklerde ise, ağızda sıvı akıtma amaçlı çentik, ya da olasılıkla yine aynı amaca yönelik, ağızın hemen altında bir delik bulunur.

Bu çömleklerin birkaç farklı kullanım amaçları olduğu düşünülmektedir. Diğerlerinden daha kısa ve kalın profilli olan örneklerin bazılarında çocuk gömüleri bulunmuştur. Bunlarda ayrıca, et depolandığı varsayılmaktadır. Yüksek kenarlı ve ağızda akıtacağı olan çömleklerin sıvı ile ilgili bir kullanımı olduğu, en büyük çömleklerin ise, bazı somut verilerden de yola çıkarak tahıl depolama amaçlı kullanıldıkları düşünülmektedir (Lloyd ve Safar,1945: 277).

Karakteristik Hassuna Kültürü'nün başladığı Ib tabakasından itibaren yukarıda sözü edilen formlar azalır ve yerini armut biçimli, geniş çaplı ve hafif dışa açılan boyunlu, yüksek çömlekler alır (Lloyd ve Safar,1945: fig 6: 13).

II. tabakadan itibaren "Husking Tray" türü kaplar görülmeye başlar ve Hassuna Dönemi'nin sonuna kadar da devam eder. Bu çalışmanın temel malzeme grubu "Husking Tray"ler olduğundan, Tell Hassuna'nın bu kapları da diğer yerleşmelerle birlikte, ilgili bölümde ele alınacaktır.

Açıklı Mal: En alt tabakalardan itibaren görülen kase biçimlerinin çoğunun dış yüzeyleri kabaca açıklanmıştır. Mat ve izli olan açkı, genelde ince astar üzerine uygulanmıştır. Hamur pembemsi devetüyü veya kahverengidir. Açık renk olanlar kum katkılı, koyu renkliler ise kalın siyah özlüdür. Ic tabakasından itibaren astar genelde beyazdır. Ayrıca ağızlar biraz kalınlaştırılmıştır (Lloyd ve Safar,1945: fig 7: 21-28). Açkı bazen, oldukça geniş ve düz dipli, kısa kenarlı tepsi – tabak arası formlara da uygulanmıştır (Lloyd ve Safar,1945: fig. 7: 29).

Bu genel özelliklere aykırı düşen birkaç parça vardır. Ia tabakasında bulunmuş olan omurgalı kaseye ait bir parçanın ağız kısmında, açkıdan önce uygulanmış boya bant izi vardır (Lloyd ve Safar,1945: fig 7: 1). IV. ve V. tabakalarda bulunmuş olan 2 kasenin açkısı, diğerleriyle kıyaslandığında oldukça özenlidir. İyi süzülmüş gri renkli hamuru olan kase, kalın siyah astar uygulandıktan sonra parlak açkılanmıştır. Lekeli gri renkli

yüzeyi olan diğerinin ise, hem iç hem dış yüzeyleri açkılanmıştır (Lloyd ve Safar,1945: lev. 14.1: 9,11).

Arkaik Boyalı Mal: Alt tabakalara ait boya bezekli grubu üst tabakalara ait olanlardan ayırmak amacıyla bu grup "Arkaik Boyalı Mal" olarak adlandırılmıştır. Aslında motiflerin çoğu üst tabakalarda da devam eder ancak, aşağıda değinileceği gibi, uygulamada farklılıklar vardır. Ayrıca, bu gruba ait parçalarda yalnızca kırmızı renk kullanılmıştır. Hamur rengi devetüyü, pembe veya kahverengi, astar ise krem ya da pembemsi kremdir. Boya 4 farklı şekilde uygulanmıştır:

1. Mat yüzey üzerine parlak boya (Lloyd ve Safar,1945: fig. 8: 1,4),
2. Açkılı yüzey üzerine parlak boya (Lloyd ve Safar,1945: fig. 8: 5,6),
3. Açkılı yüzey üzerine mat boya (Lloyd ve Safar,1945: fig. 8: 10),
4. Mat boya üzerine tüm yüzeye uygulanan açkı (Lloyd ve Safar,1945: fig. 9: 10,11).

Arkaik Boyalı gruba ait parçaları üst tabakalardaki Standart Boyalı Mallardan ayıran en belirgin özellik, ikincisine ait parçalarda hem yüzeyin hem de boyanın her zaman mat olmasıdır.

Bu gruba ait küçük kap biçimleri, sığ tabaklardan dik kenarlı fincanlara kadar çeşitlilik gösterir. Ağız sıklıkla biraz kalınlaştırılmıştır, bazen bu minik bir sırt olarak şekillenir (Lloyd ve Safar,1945: fig. 8). Bu, üst tabakalarda hiç görülmeyen bir özelliktir. Birkaç üst tabaka boya bezeme tekniği özellikleri olan ve ağzı sırt gibi şekillenmiş parçalar, öncekinden diğerine geçiş süreci örnekleri olarak değerlendirilebilir.

Bezeme, sığ tabakların iç yüzeyindeki spiral bant boyama dışında, genelde dış yüzeyde ağızın hemen altına uygulanmış kalın bant şeklindedir. Bu bantların içleri çoğu kez birbirini kesen çapraz çizgisel gruplarla doldurulmuştur.

Yine bu gruba ait çömlekler, genelde küresel, oldukça yüksek ve dik boyunludur. Boyun genelde boya bantlıdır ya da bant yerine birbirine ters üçgen sıralıdır. Boynun hemen altında da sıralı, içleri çapraz çizgili, üçgen motifler görülür. Çoğu örnekte bu içi taralı üçgenler arasında kalan boşlukların içinde de iri boya damlaları vardır (Lloyd ve Safar,1945: fig. 9).

Standart Mal: Bezeme özelliklerine göre 3 alt grupta toplanırlar: Çizi Bezemeliler, Boya Bezemeliler ve Çizi-Boya Bezemeliler.

Standart Çizi Bezemeliler: 1 m. yüksekliğe varan depolama çömleklerinden, minik omurgalı kaselere kadar çok çeşitli formları olmasına rağmen hem kil yapısı hem de bezemesi karakteristikdir. Kil, herzaman ince kum, ara sıra da büyük beyaz taşçık katkılıdır. Hamur rengi devetüyü ve pembemsi devetüyü renklerdedir. Kase formları ince krem rengi astarlıdır. Bu astar bazen fırınlama esnasında pembemsi renkte alacalanma oluşturur.

Daima çizgisel olan bezeme, ince ve keskin uçlu çakmaktaşı veya kemik iğne gibi bir aletle, sığ ve oldukça özenli uygulanmıştır. Ayrıca, astarın motiflerin içine akmasından ve çizgi çekilirken kap yüzeyinin hasar görmemesinden, bezemenin astarlama işleminden hemen sonra, astar henüz ıslakken yapıldığı anlaşılmaktadır.
Çömlekler çoğunlukla küresel gövdeli, dik veya hafifçe dışa dönük kısa boyunludur. Kap formları, bazen çocuk gömüleri için de kullanılmış olan geniş, yüksek kenarlı, oldukça kaba formlardan, geniş ve sığ kenarlı, bazen omurgalı kaselere kadar çeşitlilik gösterir. Kaseler, herzaman kabın tüm yüzeyini kaplayacak şekilde balık kılçığı motifi ile bezenmiştir (Lloyd ve Safar, 1945: fig 3: 5 ve fig 4: 7).

Standart Boya Bezemeliler: Arkaik Boyalı grubun gelişimi niteliğinde olan Standart Boyalıların hamur nitelikleri daha kaliteli ve fırınlama ısısı daha yüksektir. Hamur yine devetüyü veya pembemsi devetüyüdür. Astar rengi ise genelde gene krem, bazen pembemsi veya yeşilimsidir. Bezemede kullanılan boyanın rengi çok ender kırmızıdır, kırmızımsı kahverengi, kahverengi veya siyahımsı kahverengi tonlar ise yaygındır.

Kap formları daha geniş, yuvarlak dipli ve düz ağızlıdır. Yüksek kenarlı kap azdır. Motiflerde fazla değişiklik görülmez, bant içerisinde birbirini kesen çapraz çizgi grupları yine en yaygın bezeme şeklidir. Bazen ağızın iç yüzeyinde de motif vardır (Lloyd ve Safar,1945: fig 11: 3,4,9,12,17,18).

Bu grubun hem çömlek boyları hem de boyunları, Arkaik Boyalı Mallardaki örneklerine oranla daha da kısadır. Boyundaki bezeme ya çapraz tarama bant ya da birbirini kesen çizgisel gruplar halinde bant şeklindedir. Yine gövdenin yalnızca üst yarısı bezemelidir

ve burada da içleri çapraz taralı üçgenler veya zigzag çizgilerle taralı alanlar dışında kalan boşluklarda iri boya damlaları vardır (Lloyd ve Safar,1945: fig 2: 3-5 ve fig 12: 12,15).

Standart Çizi-Boya Bezemeliler: Ib tabakasından itibaren Çizi Bezemeli Mal grubuna nadiren boya bezeme de uygulanmasıyla başlayan ve III. tabakadan itibaren form ve bezeme özellikleri açısından zenginleşerek yaygınlaşan çizi-boya bezemeli grubun hamur özellikleri, Çizi Bezemeli Mal grubu ile hemen hemen aynıdır.

Yaygın kap formları, Çizi Bezemeli Mal grubunda da görülen yüksek kenarlı ve omurgalı kaseler ile sığ tabaklardır.

Dış yüzeyde ağızın hemen altında balık sırtı çizgisel, iç yüzeyindeyse yine çoğunlukla çizgisel boya bezeme vardır. Yüksek kenarlı omurgalı formlarda motifler farklıdır. Birinci tip, dış yüzeyde ağızın hemen altında boya ile çapraz tarama bant, altında balık sırtı çizi bezeme şeklindedir. Bir diğeri, omurgada boya bant ile biten, alt alta sıralanmış içi boyalı üçgenler arası çapraz çizi bezemedir (Lloyd ve Safar,1945: fig 13: 16,18,19, 22,23).

Çömlek formlarında çizi-boya bezeme IV. tabakadan itibaren başlar. Gelişmiş örneklerinde form, kısa çömleklerden yumurta biçimli çömleklere, çeşitlilik gösterir. Boyun yükseklikleri de farklı farklıdır. Genelde hafif içe dönüktür. Boya bezemelilerde olduğu gibi boyun, yine çapraz tarama veya birbirine ters çizgisel gruplardan oluşan bant, ya da farklı olarak baklava motifi ile bezenmiştir. Gövdeye uygulanan bezeme ise nadirdir ve en fazla gövdenin yarısına kadar iner. Motifler, çizgisel balık sırtı, bazen çizgisel üçgenlerden ve boya bantlardan oluşur.[3]

Tell Hassuna'da Bulunan Samarra Malı: Tell Hassuna'da III. tabakadan itibaren Halaf Dönemine kadar 450 adet Samarra Malı çanak çömlek parçası bulunmuştur. Bu miktar Hassuna yerel mallarına oranlandığında, bulunan tüm çanak çömleğin %10'u kadardır. Bu parçalar hem Braidwood, hem de Herzfeld tarafından incelenmiştir. Tell

[3] Tell Hassuna'nın, Hassuna Kültürü karakteristik çanak çömlek gruplarına ve bezeme çeşitlerine ait betimlemeler ve fotoğraflar, Goff, 1963: fig. 1-5'de; ve Matarrah, Nineveh Samarra ve Jarmo yerleşmeleriyle karşılaştırmalı betimlemeler, Dabbagh, 1965: lev. 1-9'da ayrıntılı olarak verilmiştir .

Hassuna'da bulunan Samarra grubu ile Hassuna grubu karşılaştırıldığında aralarındaki ilişki ve farklılıklar şu şekilde sıralanabilir:

1) Samarra mallarında kil yapısı ve fırınlama ısısı daha iyi, astar daha kalındır.
2) Hassuna çanak çömleği Samarra'ya göre daha az biçim çeşitliliğine sahiptir ve her iki gruba ait biçimler farklı karakterlere gösterirler.
3) Samarra mallarında çizi-boya bezeme yalnızca çömlek formlarıyla sınırlıdır ve çizi bezeme karakteri Hassuna'daki örneklere gösterilen özenin tam tersi, kabaca uygulanmıştır.
4) Her iki mal grubuna ait boya renkleri birbirlerinden farklıdır. Hassuna'da kahverengi, koyu kahverengi ve siyahımsı tonlar yaygınken, Samarra'da yaygın olarak kullanılmış olan morumsu ve çikolata rengi nadiren Hassuna'da da kullanılmıştır. Motifler arasındaki farklılık da belirgindir. Örneğin Hassuna çömleklerinde yaygın olan içleri bir çapraz taralı bir boya damlalı üçgenler Samarra'da hiç görülmez. Samarra mallarında boya, uygulama açısından da Hassuna'nınkilere oranla çok daha düzgün ve özenlidir.

Sayılan bu farklılıklar doğrultusunda, zaman zaman hangi mal grubuna ait olduğu net olarak anlaşılamayan bazı parçaları da gözönünde bulundurarak, Samarra mallarının Tell Hassuna'ya başka biryerden ithal edildikleri varsayılmaktadır. Çelişki yaratan parçalar da olasılıkla, Samarra mallarının Tell Hassuna'da üretilen taklitleri olmalıdır (Lloyd ve Safar,1945: 282-283).

2.4.1.1.10. YARIM TEPE I

Konumu ve Tanımı

Yarim Tepe I, Kuzey Irak'da, *Sincar* Ovası *Ibra* Vadisi'nde, *Tel'afar* kasabasının 10 km. güneybatısında grup halinde yeralan 6 höyükten en doğuda olanıdır. 250 m. uzağından *Joubara Diariasi* Deresi geçer. Höyük, yaklaşık 100 m. çapındadır ve 1.5 m.'si günümüz ova seviyesinin altında olmak koşuluyla 6 m.'lik kültürel dolguya sahiptir. Yerleşme, Hassuna Kültürü'ne ait en ayrıntılı silsile, mimari plan ve buluntu topluluğunu verir (Merpert ve Munchaev, 1993: 75).

Araştırmaların Tarihçesi ve Tabakalanma

Yarim Tepe I'de, 1969 – 1980 yılları arasında 12 dönem kazı yapılmış ve ana kayaya ulaşılmıştır. Yerleşmenin hemen hemen bütün kültürel dolgusu Hassuna Kültürü'ne aittir. En üstte daha geç dönemlere ait bazı çukurlar ve gömüler olmasına rağmen, herhangi bir yerleşim izi yoktur.

Yarim Tepe I'de, yeleşmenin en altında, ana kaya üzerinde bulunan Hassuna Öncesi Dönem'e ait dolgulara, araştırmacıları tarafından herhangi bir tabaka ya da evre numarası verilmemiştir. Hassuna Dönemi dolguları, yukarıdan aşağıya doğru numaralandırılan 12 ana tabakaya ayrılmış ve araştırmacıları tarafından aşağıdaki gibi tanımlanmıştır (Merpert ve Munchaev, 1993: 75):

? Hassuna Öncesi (Pre-Hassuna)
12-8 Erken Hassuna
7 Geçiş dönemi
6-1 Geç Hassuna

Mimari ve Yerleşme Düzeni

Erken Hassuna Tabakaları: Yarim Tepe I yerleşmesinin en altında bulunan mimari oluşum, buranın bir kamp yeri olduğunu gösterir. Bu tabakada yaklaşık 4,5 m. genişliğinde ve 1 m. derinliğinde, tabanları kil ile sıvanmış ve içlerinde kalın kültürel dolgular bulunan 7 adet yuvarlak veya söbe çukur ve bu çukurların bazılarının yanında basit ocak izleri bulunmuştur. Çukurların içinde bulunan kalın dolgular kül ve ocak yapılarına ait oldukları düşünülen pişmiş kil parçalarından oluşmaktadır. Bu tabaka, olasılıkla bir sonraki yerleşim yerinin hazırlanması esnasında hasar görmüştür.

Erken Hassuna tabakalarının ilkini temsil eden 12. tabakadan itibaren, hem tek, hem çok odalı ve gelişmiş bir mimari gelenek görülmektedir. Yaşam alanlarına yönelik yapılar, genelde bitişik, küçük dörtgen odalardan oluşan evlerdir. Kullanılan mimari eleman yalnızca kerpiçtir ve kıyılmış saman ve ince dal katkılıdır. Kerpiç, alt tabakalarda belirli bir standart büyüklüğü olmadan bazen bloklar, bazen de ince dilimler haline getirilerek kullanılmıştır. Ancak daha geç tabakalarda, daha standart boyutlarda üretilmişlerdir. Yığma kerpiç tekniğinde yaygın olduğu üzere, kerpiç bloklar önceden kurutulmamıştır.

Duvar kalınlıkları taban yüzeyinde 50-60 cm. ile başlarken, yükseldikçe yaklaşık 30-35 cm.'ye kadar incelir ve kalın sıvalıdır. Duvar yatakları hasır ve ince dallarla desteklenmiştir. Özellikle tepenin eğimli kısımlarında duvarlara, dış yüzeylerinden, masif kil platformlar ile takviye yapılmıştır. Ayrıca, özellikle uzun duvar yapılarında, ki 10 m.'yi bulan uzunlukta duvarlar bulunmaktadır, yaygın olarak payanda kullanılmıştır. Payandaların, tabandan yaklaşık 30-50 cm. yüksekliğe kadar çıkanları vardır. En alt tabakadan itibaren duvarların hem iç hem dış yüzeyleri sıvanmıştır. Sıva kalınlığı en fazla 1,5 cm.'dir.

Çoğunlukla yapıların temelleri, büyük çömlek parçaları ya da küçük taşlar dizildikten sonra kamış ile örtülmüş, ardından kıyılmış saman ve alçıtaşı karıştırılmış kil sıva ile sıvanmıştır. Bu uygulama tabanlar dışında eşik ve ocak temellerinde de görülmektedir. Tabanların alçıtaşı ile sıvanması sadece yapılara özgü bir uygulama değildir, yapılar arası geçitlerde de sıva izine rastlanır.

Çatılar hasır örgü üzerine kil ve kireç taşı sıvanarak oluşturulmuş ve duvarlara yaslanmış direklerle desteklenmiştir. Çok az odanın kapı boşluğu olduğu göz önüne alındığında, girişlerin genellikle çatıdan olduğu varsayılabilir ki bu da binaların alçak tavanlı bazı odalarından olabilir (Merpert ve Munchaev, 1993: 103).

En alt tabakadan itibaren basit ocak ve gelişmiş kubbeli fırın yapılarına rastlanır. Ocakların planları dörtgen ya da yuvarlak olabilmektedir. Yan duvarlarında ya da tepelerinde, ateş yeri ile fırınlama yeri arasında da bağlantısı olan havalandırma delikleri vardır.

Yerleşmenin dikkate eğer özelliklerinden birisi de, yapıların, tepenin topografyasına göre, eğimli olan bölgelerinde, duvarların dış yüzeylerine yerleştirilen yekpare kil platformlarla ve molozlarla desteklenerek güçlendirilmiş olmasıdır.

Yarim Tepe I'in 12. tabakasından itibaren, yerleşmede yuvarlak planlı yapılar bulunmuştur. Bu yapılar, Tell Hassuna'da da bir tane bulunmuş olmasına karşın, Hassuna Kültürü mimarisinde belirgin bir yapı tipi değildir. Ayrıca, Tell Hassuna'daki örneği ev olarak tanımlanmış olsa da, Yarim Tepe I'dekiler hem boyutları, hem biçimleri hem de buluntu özellikleri nedeniyle, içinde yaşanılan alanlar olarak tanımlanamazlar.

Kesin bir yargı olmamak koşuluyla, gömü ile ilgili yapılar olabilecekleri düşünülmektedir (Merpert ve Munchaev, 1993: 95).

11. tabakada da aynı özellikleri taşıyan çok odalı dörtgen ve yuvarlak planlı yapılar bulunmaktadır. Yerleşim planlamasının, bir alt tabakaya göre daha iyi olduğu söylenebilir.

10. tabakada önceki bazı binalar yenilenmiş, ayrıca yeni yapılar inşa edilmiştir. Bu yeni yapılar, genelde yerleşmenin güneyinde yoğunlaşmıştır ve daha karmaşık planları vardır. Aynı gelişim 9. tabakada da izlenmiş, yerleşme daha geniş alana yayılmıştır. Bu tabaka, yapıları, yapı dışı avlu alanları, fırınları ve tahıl kurutma platformlarıyla daha tanımlıdır.

8. tabakada bir yeniden planlama ve yapılanma söz konusudur. Mimari daha sıkışık bir doku sergiler. Bu tabakada ilk anıtsal yapı görülür. Bu yapının inşa edildiği alan, daha önceki tabakalarda gömülerin ve çeşitli törensel objelerin yoğun olduğu alandır. Bu tabakada bunların yerine, bir yapı kompleksinin merkezi niteliğinde, yekpare, 4.14 x 3.32 m. boyutlarında ve tek odalı bir yapı vardır. Her iki duvarı payandalarla desteklenmiş olan yapının içindeki buluntular, çakmaktaşı aletler ve çekirdekler, mermer levhalar, havanlar, aşı boyası kalıntıları ve taban altında bir çocuk gömüsü, bilinçli gömülmüş keçi ve öküz boynuzları ve boya bezemeli bir kaptır.

7. tabaka, erken Hassuna evrelerine ait son tabakadır ve yerleşme dokusu seyrektir. Bu tabakada tepenin hem kuzeyinde, hem de güneyinde yerleşilmiştir. Mimari özellikler genel olarak aynıdır, alt tabakalara göre duvar kalınlıkları artmıştır (yaklaşık 50 cm.). Yerleşmenin merkezindeki bina bu tabakada iki odaya bölünmüş, ayrıca iki oda daha eklenmiştir. Bu tabakada da yapının orta odasında, parçalara ayrılmış iki insan iskeleti ve duvar ve taban altlarına gömülmüş çömlekler bulunmuştur. Bu buluntular, yapının birtakım özel amaçları olduğunu düşündürmektedir (Merpert ve Munchaev, 1993: 100).

Yukarıda ayrıntıları verildiği üzere, Yarim Tepe I'in Erken Hassuna Dönemi mimari geleneği, en başından itibaren gelişmiş özelliklere sahip olduğundan, kökenlerini, belki

yine Sincar bölgesinde, Tell Mazgaliyah ya da Tell Sotto gibi başka yerleşmelerde aramak doğru olabilir (Merpert ve Munchaev, 1993: 100).

Geç Hassuna Tabakaları: 6. tabaka, Geç Hassuna tabakalarından ilkidir ve herhangi bir kesinti olmadan, Erken Hassuna tabakaları mimari özelliklerinin gelişimi niteliği taşır. Bu gelişim, en belirgin olarak, yapıların büyümesi ve her birimdeki oda sayısının alt tabakalara göre artmaşı şeklindedir. 400 m²'lik sınırlı bir alanda, yine çok odalı dörtgen yapıların başat olduğu yerleşmede, içindeki buluntular ve dolgular nedeniyle yapılar, yaşama alanları, işlikler ve mutfak gibi, işlevsel özelliklerine göre ayırt edilebilmektedir.

5. tabaka, Hassuna kültürünün geç dönemlerine ait en iyi korunmuş ve yerleşmenin özelliklerini en iyi yansıtan tabakadır (Merpert ve Munchaev, 1993: fig. 6.3). Bu tabaka, 1400 m² alanda açılmıştır. Burada bulunmuş olan 20 kadar yapının duvarları, yer yer 1 m.'den daha yüksek korunagelmiştir. Mimari plan anlayışı, geniş alanlar çevresinde toplanmış, uzun duvarları birbirine koşut ve çok odalı yapılar, aralarında daha küçük avlular ve yapılar arası geçitler, avluların ve geçitlerin alçıtaşı ile kalınca sıvanmış olması, önceki tabakalarla aynı özellikleri taşımaktadır. Ancak bu tabakada, nüfusun artmış olması ve buna bağlı olarak her bir aileye ait yaşama biriminin diğerlerinden yalıtılması gibi yeni karşılaşılan sorunlar bağlamında, ev yapılarının geniş tutulması ve yeni bölümler eklenmesi sonucunda, hem işlikler hem de yaşanılan yerler genişlemiş, buna karşılık açık alanlar ve sokaklar daralmıştır.Bazı açık alanlar, üzerleri çatı ile örtülerek kapalı alanlara dönüştürülmüştür.

Yapıların çoğu yaşama alanı niteliğinde gibi görünmektedir. Genelleme yapılabilecek şekilde, her evin en büyük odasında bir ocak ve tabana gömülüp kenarları taş ve çanak parçalarıyla sıkıştırıldıktan sonra üzeri sıvanmış, taş havan bulunur. Bu en geniş odanın, herzaman avluya, bazen de diğer küçük odalara açılan kapısı vardır. İkincil amaçlara yönelik olduğu düşünülen bu odalarda ocak ya da fırın bulunmaz. Odaların kapı aralıkları bulunmadığı durumlarda, girişlerin alçak ve düz inşa edilmiş çatılardan olduğu düşünülmektedir.

Bazı yapıların içerisinde fırın, havan ya da günlük yaşama yönelik başka herhangi bir alet veya düzenek bulunmamıştır. Bu özellikte bir yapı örneği, yerleşmenin kuzeydoğusunda yeralan, doğu-batı ekseninde ve 16 x 6 m. boyutlarında olan, en az 14 odalı bir yapıdır. Ortalama 4 m² genişliğinde olan odalar, iki sıra halinde dizilmişlerdir. Yapıya ait, güneybatısında yeralan tek bir giriş saptanabilmiştir. Yapı, şekli itibariyle bir depolama yapısı, büyüklüğü itibariyle de ortaklaşa kullanılan bir yapı niteliğini taşır gibi görünmektedir. Ayrıca, yerleşme içerisindeki konumu, yani yaşanılan alanlardan, 2 m. genişliğinde bir sokakla ayrılıp, yerleşmenin güney sınırında olması, bilinçli bir seçim olduğunu düşündürmektedir (Merpert ve Munchev, 1993: 80).

4. tabaka, hem erozyon, hem de geç dönemlere ait gömü ve çukurlar nedeniyle oldukça zarar görmüştür ancak, daha üst tabakalara oranla daha geniş alanda izlenebilmektedir. Bu tabakada, aynı alanda, 13 tane, geniş çaplı, kubbeli fırın yapısı bulunmuştur. Bu fırınlardan bazılarının çapı, 2 m.'den daha geniştir ve hepsi açık alanlara inşa edilmişlerdir. Bu fırınların, çevrelerinde bulunan artık dolgularından da yola çıkarak, çanak çömlek fırınları olduğu düşünülmektedir. Ayrıca fırınların yanında, kömür ve kül dolgulu çukurlar ve bir tane söbe kil platform bulunmuştur. Bu fırınların bulunduğu alan, 3 tarafından çok odalı dörtgen yapılarla çevrelenmiştir.

Tepenin en üst 3 tabakasına ait dolgular, 4. tabaka için belirtilen aynı nedenlerle zarar gördüğünden, buraya ait mimari buluntular çok sınırlıdır. 2. tabaka, 1. tabakanın erken dönemi gibi görünmektedir. Bu tabakaya ait dörtgen planlı oda, hem konumu hem de boyutları ile, 1. tabakadakine benzemektedir. Odanın bir tarafından iç avluya, başka bir tarafından da diğer bir odaya geçit vardır. Üst Hassuna tabakalarında belirleyici bir mimari özellik olan açık alanların ve geçitlerin alçı taşından kalın bir tabaka şeklinde (yaklaşık 2-3 cm.) sıvanması, 3. ve 2. tabakada da devam etmektedir.

Buluntu Topluluğu

Yarim Tepe I'in alt tabakalarında bulunmuş olan çakmaktaşı ve obsidyen aletler, fazla miktarlarda değildir. Bunlar arasında da çakmaktaşı oranı %77, obsidyen oranı ise %23'dür. Bu oran, Geç Hassuna tabakalarında değişir ve obsidyen miktarı artar. Çakmaktaşı buluntuları, çekirdekler, lamalar, yongalar ve artık parçalardır. Alet sayısı

çok düşüktür ve ön ve yan kazıyıcılar, bıçaklar, deliciler ve orak bıçakları olarak sayılabilir. Deliciler daha çok alt tabakalarda görülürken, çentikli orak bıçakları çoğunlukla üst tabakalarda görülür. Yalnızca 12. tabakada 4 tane ok ucu bulunmuştur. Obsidyen aletler ise, bıçaklar, kazıyıcılar ve orak bıçaklarıdır.

12. ve 10. tabakalar arası taş baltalar bol miktardadır. Tell Hassuna 'da karakteristik bir alet olan taş çapa, alt tabakalarda yalnızca 2 tane bulunmuştur, üst tabakalarda ise hiç görülmez. Öğütme ve ezmeye yönelik bol miktarda ve değişik biçimlerde havan, havan elleri el değirmenleri ve el taşları bulunmuştur. Ayrıca, alt tabakalarda 10 tane taş kap parçası vardır.

Kemik aletler, bızlar, iğneler, açkı aletleri ve spatülalar olarak sayılabilir ancak, miktar olarak fazla değillerdir. Taş, mermer ve kil gibi değişik malzemelerden yapılmış, yine az miktarlarda olan ağırşaklar, alt tabakalarda görülmeyen ancak üst tabakalarda artan miktarlarda sapan taşları, çoğunlukla çeşitli cins taşlardan yapılmış ve obsidyen, kemik ve deniz kabuğu örnekleri de bulunan boncuklar, yalnızca 9. tabakadan 1 tane çıkan taş bilezik parçası, diğer buluntu grupları olarak sayılabilir. Taş boncuklar bazen kolye olacak şekilde grup halinde bulunmuşlardır.
Yarim Tepe I'de ayrıca, 7 tane mühür bulunmuştur. Bunlardan 4 tanesi dörtgen biçimlidir ve Erken Hassuna tabakalarına aittir. Yuvarlak olan iki tanesi ise üst tabakalarda bulunmuştur.

İlginç bir buluntu grubu da toplam 26 tane olan metal objelerdir. Bunlardan 21 tanesi Erken Hassuna tabakalarında bulunmuştur. Tanımlanabilen parçalardan birisi bakır halka, diğeri ise yine bakır levhaların dövülüp inceltilmesi ve sarılmasıyla yapılmış halka biçimli *pendant*'dır. Bir tane kurşundan (*lead*) bilezik, en alt tabakada, ana toprağın hemen üzerindeki dolguların içinde bulunmuş olmasından dolayı dikkat çekicidir (Merpert ve Munchaev, 1993: 114).

Yarim Tepe I'in karakteristik buluntularından birisi de, çoğu 5. tabakada bulunmuş olan kilden kadın figürinleridir. Tell Hassuna'da az miktarda olan bu figürinler, çeşitli Samarra yerleşmelerinde yaygındır. Bunların dışında, yine Samarra Kültürü yerleşmelerinden tanıdığımız koç başı betimleri ve *fallik*'ler de az miktarda bulunmuştur.

Çanak Çömlek

Daha önce Tell Hassuna'dan bilinen ve Hassuna Kültürü'ne atfedilmiş olan bütün çanak çömlek mal grupları, Yarım Tepe I'de bulunmaktadır. Hassuna Kültürü'nde Arkaik Boyalı olarak adlandırılan grup, en alttaki 12. tabakadan itibaren, Kaba Mal grubu ile eşzamanlı olarak görülür. Bu iki grup, 7. tabakaya kadar Erken Hassuna çanak çömlek grubunu oluştururlar. 7. tabaka Arkaik ve Standart Mallar arasında bir geçiş niteliğindedir. "Husking Tray"ler, tepsiler, açılan kenarlı fincanlar ve ince ağızlı, boyunlu,küresel ve yarı küresel gövdeli çömlekler, Erken ve Geç Hassuna tabakalarının tümünde değişmeden görülür. İnce ağızlı ve düz dipli, keskin omurgalı geniş depo çömlekleri sayıca azdır. Bu çömlek biçimiyle beraber, bazı özel fincan ve çömlek biçimleri yalnızca alt tabakalarda bulunmuştur.

Erken Hassuna Tabakaları: Yarım Tepe I'in çanak çömlek grupları ayırımı genelde biçim özelliklerine göre yapılmıştır ancak, mal özellikleri her grup içerisinde ayrıca belirtilmiştir. Bu ayırım sonucunda, 5 temel grup oluşturulmuştur (Merpet ve Munchaev, 1993: 105).

1) Kendi içinde 3 farklı biçimi olan geniş depo kapları. Birincisi, kısa boyunlu, düz dipli ve keskin omurgadan sonra daralarak yükselen kenarlı, ikincisi yüksek silindirik boyunlu, gövdesi bir öncekine benzeyen ama daha küçük boyutlu ve üçüncüsü ise, kısa boyunlu, küresel gövdeli ve düz dipli orta boylu kaplardır (Merpert ve Munchaev, 1993: fig. 6.18 – a).

   Bu çömlekler kaba mal grubundadır ve hamur bitkisel katkılıdır. Bezeme çok ender olarak görülür, o da basit kabartma motifler şeklindedir (Merpert ve Munchaev, 1993: fig. 6.18 – b). Bu çömlek formları 7. tabakaya kadar devam eder ancak 12.-10. tabakalarda daha fazla miktarda bulunmuşlardır.

2) Kendi içinde 4 farklı biçimi olan çömleklerdir. Birincisi hafif dışa açılan ve ağzı dudak yapan, geniş boyunlu küresel gövdeli düz diplidir. İkincisi uzun ve hafif dışa açılan boyunlu, söbe gövdeli ve küçük düz diplidir. Üçüncüsü dışa açılan boyunlu, küresel gövdeli yuvarlatılmış ya da sivriltilmiş dipli çömleklerdir. Dördüncüsü ise, yuvarlatılmış dudaklı, oldukça kısa boyunlu, küresel gövdeli ve düz veya yuvarlatılmış dipli çömleklerdir (Merpert ve Munchaev, 1993: fig. 6.18 – c).

Bu gruba ait mallar kaba ve koyu renklidir. Bazılarında ince açık renk astar uygulanmıştır. Bezeme, ağırlıklı olarak arkaik boya tekniği ile yapılmıştır ancak, 12.-10. tabakalarda birkaç tane kabartma bezekli, 8. tabakada ise bir tane çizi bezekli örnekleri bulunmuştur (Merpert ve Munchaev, 1993: fig. 6.18 – d).

Bu çömlekler Erken Hassuna tabakalarının tümünde görülür. 1. tip çömlekler 12.-10. tabakalarda, 2. ve 3. tip çömlekler 10.-8. tabakalarda, 4. tip çömlekler ise tüm erken dönem tabakalarında yaygındır.

3) Açılan kenarlı, düz dipli kaseler. Kaba ya da daha özenli yapım olabilirler. Bu kapların, düz ya da hafif içbükey dışa açılan kenarlı, omurgalı ya da küresel gövdeli biçimli olanları vardır (Merpert ve Munchaev, 1993: fig. 6.19 – a). Bezeme, çoğunlukla ağzın hemen altında bant boya ya da çeşitli geometrik motifler şeklindedir (Merpert ve Munchaev, 1993: fig. 6.19 – b). 12. tabakadan yukarı doğru 7. tabakaya kadar bu geometrik motifler ve bezeme kompozisyonları giderek gelişir. Ayrıca, alt tabakalarda düz kenarlı kaseler yaygınken, üst tabakalarda küresel gövdeliler yaygınlaşmaya başlar.
4) Kaba yada özenli yapım, uzun derin kaplar. Kenarları düz, içbükey ya da dışbükey yükselen örnekleri vardır. Biçimsel olarak 5 ayrı tür ayrılmıştır. Birincisi yarı küresel gövdeli geniş güz dipli ve incelen ağızlı, orta büyüklükteki kaplar, ikincisi yarı küresel gövdeli, geniş düz dipli dışa açılan ağızlı büyük veya orta büyüklükteki kaplar, üçüncüsü dibe doğru genişleyen, omurgalı ve düz yükselen kenarlı orta derinlikte geniş kaplar, dördüncüsü dışa dönük ağızlı, içbükey kenarlı orta büyüklükte uzun çömlekler ve beşincisi ise küçük ve orta büyüklükte basit fincanlardır (Merpert ve Munchaev, 1993: fig. 6.20 – a). Bu kaplarda bezeme olarak, 12. ve 11. tabakalarda basit kabartma bezeme, 8. ve 9. tabakalarda çizi bezeme türleri vardır. Çizi bezeme, 7. tabakada çoğalır. Ayrıca bu tabakada artık Standart Boya ve Standart çizi-boya bezeme de görülmeye başlanır (Merpert ve Munchaev, 1993: fig. 6.20 – b).
5) Tepsi biçimli kaplar. Birincisi, düz ve yalın olanlar, ikincisi ise "Husking Tray"lerdir. Birincisi, tüm Erken Hassuna tabakalarında yaygındır. İkinci grup, diğer yerleşmelerde bulunmuş olan "Husking Trayl"lerle birlikte, ilgili bölümde ele alınacaktır.

Bu gruplamadan farklı olarak, 12. tabakada, kaide ya da halka dipler bulunmuştur. Yine alt tabakalarda, çok az miktarda koyu kırmızı renkli, açkılı ve boyalı parçalar bulunmuştur[4].

Geç Hassuna Tabakaları: 6. ve 1. tabakalar arasındaki çanak çömlek gruplarının büyük çoğunluğunu, Hassuna Standart Malları oluşturur. Bunun dışında Kaba Mallar, Arkaik Hassuna Mallarından kırmızı boyalı açkılı mallar ve ithal Samarra Malları da bu tabakalarda bulunmaktadır.

Yarim Tepe I'in Hassuna Standart Mallarında görülen biçimler;

1) Açılan kenarlı, düz ya da yuvarlatılmış dipli kaseler (Dabbagh, 1965: lev. 2, 20-22; 24-35),
2) Düz ya da yuvarlatılmış dipli, yukarı doğru daralan, düz ya da küresel gövdeli, çömlekler (Dabbagh, 1965: lev. 1, 15; lev. 2, 36; lev. 3, 43-45),
3) Yine düz ya da yuvarlatılmış dipli, küresel gövdeli, düz ya da dışa açılan boyunlu çömleklerdir (Dabbagh, 1965: lev. 4, 53-64).

Daha önce, Erken Hassuna tabakalarında belirtildiği üzere, Kaba Mal grubu içerisinde yeralan "Husking Tray"ler, üst tabakaların tümünde de bulunmuştur ve diğer yerleşmelerle birlikte, ilgili bölümde ele alınacaktır.

Standart Malların bezeme özellikleri, Tell Hassuna'da bulunmuş olan Standart Mallarla aynıdır. Yalnızca, Tell Hassuna'da Arkaik olarak tanımlanan ve bir tek boya bezemeli olan mal grubu, Yarim Tepe I'de hem boyalı, hem çizi bezekli, hem de çizi-boya bezekli olarak bulunmuştur (Merpert ve Munchaev, 1993: 87).

Tek başına çizi bezeme, kase ve çömleklere uygulanmıştır. Motifler, geometriktir ve kapların tüm yüzeyini kaplar. Boya bezeme ise, çeşitli kap formlarına uygulanmıştır. Boya, açık gri, krem ya da pembemsi renkli astar üzerine, koyu kırmızı, pembe, kahverengi ya da siyah renklerde olabilmektedir. Motifler, boya bezemede de geometriktir ve, Tell Hassuna'daki örneklerle hemen hemen aynıdır. Çizi-boya bezeme ise, kase ve çömlek formlarında görülür. Genelde uygulanan motiflerde, çizi ve boya bantlarla çizi ve boya üçgenler, içi boyanmış üçgenlerle, çapraz çizi bezeme gibi

[4] Bu farklı ve küçük grup, Tell Sotto'nun 3. evre çanak çömlek malları arasında da bulunmaktadır ve Tell Sotto ile ilgili bölümde daha ayrıntılı olarak tanımlanmıştır.

kombinasyonlar görülür. Bazen, iç yüzeyi boya bezemeli olan kapların dış yüzeylerine çizi bezeme uygulanmıştır (Merpert ve Munchaev, 1993: fig. 6.6: 1-6).

Yarim Tepe I'in 7. tabakasına kadar olan Erken Hassuna tabakalarına ait çanak çömlek, biçim ve bezeme tekniği açısından üst tabakalarla bir birlik içerisindedir ancak, bazı farklılıklar da vardır. Örneğin boya bezeme alt tabakalarda çizi bezemeye oranla daha fazla uygulanmıştır. Üst tabakaların belirgin bezeme tekniği çizi-boya bezeme ise, Erken Hassuna tabakalarında yoktur. 7. ve 8. tabakalarda, parlak kırmızı yüzey üzerinde ağızın hemen altında geniş kırmızı bant ve sıra halinde nokta-sokma veya atnalı motifli kabartma bezeme vardır ve 6. tabakadan itibaren daha geç tabakalarda görülmezler.

Samarra Malları da, Tell Hassuna'da olduğu gibi, Hassuna Kültürünün belirli bir aşamasından sonra, ilk defa 6. tabakanın sonlarında, 5. tabakanın başlarında görülmeye başlar. 5. tabakada Samarra etkisi yalnızca çanak çömlek ile sınırlı değildir, ilgili bölümde belirtildiği üzere, mimari açıdan yerleşmenin yeniden planlanması ve insan betimli figürinler de Samarra etkilerine bağlanabilir (Merpert ve Munchaev, 1993: 89).

2.4.1.1.11. NINEVEH

Konumu ve Tanımı

Nineveh, Kuzey Irak'da, Musul'un yakınında, Dicle'nin doğu yakasında Nineveh'de, Kuyunjik olarak da bilinen, büyük bir höyüktür. Yerleşme, Tell Sotto, Al-Khan, Kül Tepe gibi Hassuna Öncesi ve Tell Hassuna, Yarim Tepe I, Gird Ali Agha gibi Hassuna kültürü veren yerleşmelerle aynı bölgede bulunmaktadır.

Araştırmaların Tarihçesi ve Tabakalanma

1932 yılında, R. Thompson ve M.E.L. Mallowan tarafından açılan derin sondajda, 27,5 m. derinliğinde kültürel dolgu saptanmıştır. Sondaj, 16 m² genişlikte açılmış, aşağıya inildikçe daraltılmıştır. Bu çalışmalar esnasında mimari bulguya rastlanmamıştır. Bu nedenle tabakalanma, bulunan çanak çömlek malzemesine göre yapılmıştır. Nineveh, araştırmacıları tarafından, ilki erken, sonrakileri geç dönem olmak üzere, 5 ana tabaka saptanmıştır (Thompson ve Mallowan, 1933: 128):

I. tabaka Yalın, boya ve çizi-boya bezemeli çanak çömlek
II. tabaka Aynı grup, boya bezemeli artar.
III. tabaka Gri açkılı ve yalın pembemsi devetüyü çanak çömlek
IV. tabaka Ur ve Cemdet Nasr Malları
V. tabaka Boyalı çanak çömleğin son evresi, yeni çizi bezekli grup.

Ancak, ilk kazıldığı dönemde, henüz tanımlanmayan Hassuna Kültürü paralelinde, Nineveh'in erken dolgularının tabakalanmasının şu şekilde olduğu düşünülmektedir (Matthews, 2000: 69):
Nineveh I – IIa : Hassuna Ib – II
Nineveh IIb-IIc : Hassuna III – V

Buluntu Topluluğu

Yerleşmede, ağırlıklı olarak çanak çömlek malzemesi bulunmuştur. Bunun dışında, yontmataş alet olarak, çakmaktaşı, obsidyene oranla daha fazla miktardadır ve araştırmacıları tarafından, obsidyenin ithal edildiği düşünülmektedir (Thompson ve Mallowan, 1933: 132). Orak bıçakları ve kazıyıcılar, en çok bulunan alet topluluğudur. Bunun dışında, erken tabakalarda (I–II) üzerleri ip baskılı ve kavisli birtakım kil topaklar, bol miktarda bulunmuştur. Bu örneklerin, ilerdeki damga ve silindirik mühürlerin öncüsü oldukları düşünülmektedir (Matthews, 2000: 69). Ayrıca, kemik bız ve iğneler, ağırşaklar ve taş kap parçaları da bulunmuştur.

Çanak Çömlek

Nineveh I. tabakada bulunmuş olan çanak çömlek, ağırlıklı olarak yalın ve bazıları astarlıdır. Bu kaba mallarla birlikte, az oranda çizi, boya ve çizi-boya bezemeli parçalar da bulunmuştur. Bu tabakada bulunan kırmızı ve siyah renkli boya, 3 aykırı örnek dışında mattır.

II. tabakada, boya bezemeli parçaların miktarı artar. Motifler basit, çapraz çizgiler, içi boyalı üçgenler ve şevronlardır. Nineveh 2c tabakasında, boya bezeme ile, çizi bezemenin birlikte görüldüğü parçalar hakim grup haline gelir. Çizi bezeme, boya ile birlikte uygulandığında, daha özenlidir. Tipik Hassuna malları dışında, çok az miktarda açkılı parça da bulunmaktadır.

2.4.1.1.12. TELL SHIMSHARA

Konumu ve Tanımı

Tell Shimshara, Irak'ın kuzeydoğusunda, Zagros Dağının kuzeyinde, *Dashst-i-Bitwain*'de dar boğazlardan geçilerek ulaşılabilen bir yükseklikte, *Lesser Zab* ırmağının kıyısında yeralan ve günümüzde Dokan Baraj suları altında kalan bir yerleşmedir. Konum olarak Tell Hassuna'nın doğusunda yeralır. Höyük, günümüz ova seviyesinden 19 m. yükseklikte ve 60 m. çapındadır.

Araştırmaların Tarihçesi ve Tabakalanma

Tell Shimshara'da, 1957 yılında tek bir dönem kazı yapılmış, sonraki iki yıl için planlanan çalışmalar birtakım nedenlerle gerçekleştirilemediğinden, ana toprağa inilmemiştir. Höyüğün en yüksek noktasından alınan bir kesitinde, Çanak Çömleksiz Neolitik Dönemden, İslami Döneme kadar uzun bir kültürel tabakalanma olduğu anlaşılmıştır (Mortensen, 1962: 76-77):

1 - 3. tabakalar, İslami Dönem (M.S. 12.-14. yy.)

4 - 8. tabakalar, Hurri

9 - 13.tabakalar, Çanak Çömlekli Neolitik Dönem

14-16.tabakalar, Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem

Mimari ve Yerleşme Düzeni

Höyüğün, Çanak Çömlekli Neolitik Dönem tabakalarında, yerleşmenin mimari yapısını ve yerleşme düzenini ortaya koyan bir bulgu yoktur. Mimari eleman olarak yalnızca, 13., 12. ve 9. tabakalarda sabit depo kapları ve fırınlar, 10. tabakada ise herhangi bir düzeni olmayan taş toplulukları vardır. Ayrıca, 10. tabakada büzülmüş biçimde yatırılmış bir çocuk iskeleti bulunmuştur.

Buluntu Topluluğu

Tell Shimshara'nın, mimari buluntusunun zayıflığına rağmen oldukça zengin bir buluntu topluluğu vardır. Yerleşmenin, yontmataş alet endüstrisinin %85'ini obsidyen aletler

oluşturur. Düz kenarlı dilgiler *(plain blades)*, çentikli dilgiler *(notched blades)*, gaga kenarlı dilgiler *(beaked blades)*, kama biçimli aletler *(dagger)*, ön ve yan kazıyıcılar, kalemler ve deliciler, diğer Hassuna ve Samarra Dönemi yerleşmelerinde görülmediği kadar çeşitlilik gösterir (Mortensen, 1970: 44). Tell Shimshara'da bulunan kama biçimli obsidyen bir alet, 35,5 cm. uzunluğundadır. Tell Hassuna, Matarrah, Baghouz, Nineveh ve Tell es-Sawwan gibi Hassuna ve Samarra Dönemi yerleşmelerinde, hammadde olarak çakmaktaşı, obsidyene oranla belirgin bir şekilde üstünlük sağlar. Ayrıca, yonga ve yonga-bıçaklar yaygındır ve alet nitelikleri teknik ve teknolojik olarak özelleşmiş değildir. Bu yerleşmelerde alet tipleri, orak bıçakları, birkaç kazıyıcı, deliciler ve çentikli dilgiler ile sınırlıdır. Kalem, gaga kenarlı dilgiler, sırtlı ve düzeltili aletler görülmez (Mortensen, 1970: 46).

Tell Shimshara'nın yontmataş alet endüstrisi geleneği, genel hatlarıyla, Jarmo ile benzerlik gösterir, ancak bu benzerlik, iki yerleşmenin alet geleneği gelişiminin birbirleriyle ilintili olduğunu düşündürecek boyutlarda değildir. Tell Shimshara'nın, birkaç sırtlı ve pullu düzeltili dilgisi, Azerbaycan'daki Hajji Firuz yerleşmesinde bulunmuş olanlarla benzerlik gösterir (Mortensen, 1970: 46).

Yerleşmenin diğer buluntuları, havan ve havan elleri, delikli kurslar, biley taşları, çoğu küçük boyutlu taş baltalar ve keserler, taş boncuklar ve çeşitli çaplarda bilezikler ve spatüla, bız ve iğne gibi çeşitli kemik aletler olarak sayılabilir. Kemikten bir boncuk ve ortası delikli ve kenarları, olasılıkla obsidyen veya çakmaktaşı dilgi yerleştirilerek kullanmak için oluk açılmış neşter biçimli *(lancet-shaped)* bir alet, yerleşmede, başka örnekleri olmayan aletlerdir. Tell Shimshara'nın, 5 ayrı biçim grubu yapılmış olan belirleyici bir buluntu grubu da, mermer kaplarıdır.

Çanak Çömlek

Tell Shimshara'nın, 13. – 9. tabakaları arası görülen Neolitik Dönem çanak çömlek buluntuları, Hassuna Kültürü çanak çömlek buluntuları ile paralellik gösterir ve araştırmacıları tarafından, genel olarak Tell Hassuna'daki ayırım baz alınarak gruplandırılmıştır.

Yalın, Kaba Mal: Bu grup, parçalar üzerinde bezeme görülmediği için bu şekilde adlandırılmıştır. Hamur, çoğunlukla bitkisel katkılıdır ve iri taşçık, kireç tanesi ve mika içerir. Yüzeyler, büyük çoğunlukla ıslak sıvazlanarak düzeltilmiş, ender olarak, bazı parçalara astar uygulanmıştır. Yalnızca birkaç kasede açkı izi vardır. Kil rengi yüzeyde genel olarak pembemsi devetüyü, bazen koyu gri alacalanma veya koyu öz ile birlikte görülen kırmızımsı da olabilir. Az oranda, yeşilimsi renkte parça da vardır.

Bu grupta fazla biçim çeşitlemesi yoktur. Bulunan biçimler, geniş çaplı basit kaplar, daralan, düz ya da açılan kenarlı kaseler, dar ve geniş ağızlı çömlekler, az miktarda fincan ve "Husking Tray"lerdir (Mortensen, 1970: fig. 103, 104 ve 105). "Husking Tray'ler, ilgili bölümde, diğer yerleşmelerde bulunmuş olanlarla birlikte, daha ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

Kaba mal grubu, alt tabakalarda tüm mal grupları içerisinde %66 gibi yüksek bir orana sahipken, en üstteki Neolitik tabakada, biraz azalır ve 53'lük bir orana düşer (Mortensen, 1962: 78).

Standart Mal: Bu gruba ait parçaların hamuru, az miktarda ince kıyılmış bitkisel ve ince kum katkılıdır. Ayrıca, kireçtaşı, kırmızı ve siyah renkte mineral ve kuvars içerir. Fırınlama genelde iyidir. Yüzeyler ya ıslak sıvazlanarak düzeltilip bırakılmış, ya da astarlanmıştır. Bezemeli olan bütün parçalara astar da uygulanmıştır. Yüzey, genelde yeşilimsi veya turuncumsu-devetüyü renklerdedir.

Standart Mallar, kendi içinde 6 gruba ayrılmıştır; Hassuna Boya Bezemeliler, Samarra Boya Bezemeliler, Hassuna Çizi Bezemeliler, Hassuna Çizi-Boya Bezemeliler, Samarra Çizi-Boya Bezemeliler ve Bezemesiz Parçalar.

Tell Shimshara'nın, 13. – 9. tabakaları arası görülen Neolitik Dönem çanak çömlek buluntuları, Hassuna Kültürü çanak çömlek buluntuları ile paralellik gösterir ve araştırmacıları tarafından, genel olarak Tell Hassuna'daki ayırım baz alınarak gruplandırılmıştır. Bu gruplar, daha önce Tell Hassuna ve Yarim Tepe I çanak çömlek buluntuları kapsamında ayrıntılı olarak tanımlandığından dolayı, burada tekrar tanımlamaya gerek görmedik.

Yerleşmenin Kaba mal grubu, alt tabakalarda tüm mal grupları içerisinde %66 gibi yüksek bir orana sahipken, en üstteki Neolitik tabakada, biraz azalır ve 53'lük bir orana düşer (Mortensen, 1962: 78). Bu grupta fazla biçim çeşitlemesi yoktur. Bulunan biçimler, geniş çaplı basit kaplar, daralan, düz ya da açılan kenarlı kaseler, dar ve geniş ağızlı çömlekler, az miktarda fincan ve "Husking Tray"lerdir (Mortensen, 1970: fig. 103, 104 ve 105). "Husking Tray'ler, ilgili bölümde, diğer yerleşmelerde bulunmuş olanlarla birlikte, daha ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

2.4.1.1.13. MATARRAH

Konumu ve Tanımı

Matarrah, Kuzey Irak'da, Kerkük'ün 34 km. güneyinde, Bağdat – Kerkük karayolu üzerindeki Matarrah Köyü yakınlarında yer alır. Yerleşme, Tell Hassuna ve Yarim Tepe I'in güneyinde, bu höyük grubundan uzak bir mesafede yer almaktadır. Bu nedenle, Hassuna Kültürünün, güney çeşitlemesi olarak tanımlanmıştır (Braidwood,vd.,1952: 2).

Höyük, günümüz ova seviyesinden yaklaşık 8 m. yüksekliğinde, hafif söbe olmak koşuluyla 200 m. genişliğindedir. Tepenin kültürel dolgusu ise, yaklaşık 4 m. kalınlığındadır (Braidwood, vd., 1952: 2).

Araştırmaların Tarihçesi ve Tabakalanma

Matarrah'da, 1948 yılında yapılan kısa bir yüzey araştırmasının ardından, 1950 ve 1951 yıllarında, 2 dönem kazı çalışmaları yapılmıştır. Yerleşmenin kültürel dolgusu Hassuna Kültürüne aittir ve kabaca, Alt ve Üst Evreler olmak üzere iki döneme ayrılmıştır. Üst evreyi belirleyen, Hassuna çanak çömleğiyle birlikte, Samarra boyalı çanak çömleğinin de görülmesidir.

Mimari ve Yerleşme Düzeni

Yerleşmenin, en alttaki ilk dolguları, V. tabakaya aittir ve ana toprağın içine de giren çukurlardan oluşmaktadır. Çukurların içi, zift ile sıvalıdır. Çukurlardan birinin hemen yanında, çukurla ilişkili bir duvar yapısı da vardır ancak, devamına dair bir bilgimiz

yoktur. Çukurlardan diğerinin içi taş döşeli olarak bulunmuştur, bir başkasının ise, küllü dolgularından dolayı ocak çukuru olduğu anlaşılmaktadır. Bulunan, yaklaşık 18 çukurdan hiçbirine hasır izi saptanamamış ve genişliklerine bakıldığında da, kulübe olabilecek kadar geniş çaplı olmadıkları düşünülmüştür (Braidwood, vd., 1952: 8).

IV. ve III. tabakaların dolgularında, bir binaya ait olduğu düşünülen, ancak hasar görmüş olması nedeniyle de, tüm yönleriyle anlaşılamayan bir kompleks bulunmuştur. III. tabakada, yarı söbe bir duvar da bulunmuştur ancak, duvarın diğer yapı kompleksi ile ilişkisi net olarak anlaşılamamıştır.

II. tabaka, üsttekine oranla daha küçük alanda açılmıştır ve 3 odalı tek bir yapıya ait kalıntılar bulunmuştur. Yapının kuzeydoğusunda bulunan fırının tabanı, Yarim Tepe I'de de görüldüğü gibi, büyük bir çömleğin kırık parçaları yan yana dizilerek oluşturulmuştur. Yerleşmenin I. tabakasında ortaya çıkarılan 3 ev, 4 – 6 odalı, dörtgen planlı ve kerpiç duvarlıdır. Kerpiçler, blok halinde (*tauf*) oluşturulmuş dilimlerdir. Evlerden en geniş olanı, 5 x 3,5 m. boyutlarındadır. Bu evin doğu duvarına bitişik, at nalı biçimli bir fırın vardır.

Buluntu Topluluğu

Matarrah'ın, yontmataş alet çeşitliliği, oldukça zayıftır. Bulunan parçalardan 722 tanesi çakmaktaşı, 94 tanesi ise, obsidyendir. Bu parçalardan çok küçük bir miktarı alet, geri kalanı ise artıktır. Yongaların çoğu, tanımlanamayan parçalardır. Orak bıçakları ki bir kısmında zift izi de saptanmıştır, delici oldukları düşünülen bazı aletler ve bıçaklar, tanımlanabilen aletlerdir. Yerleşmede, bol miktarda kilden sapan taşı bulunmuştur. Bunun dışında, bazıları bezemeli, kilden ağırşaklar, 1 tane kilden kazıyıcı ve 1 tane de insan heykelciği vardır.

Çanak Çömlek

Matarrah çanak çömleği, Hassuna Kültürü çanak çömlek gruplarından oluşur ancak, çeşitlilik olarak, daha zayıf bir buluntu topluluğu vardır. Yerleşmedeki mal grupları Yalın Kaba Mal, Yalın Özenli Mal (bezemesiz ya da çizi bezemeli) ve Samarra Boya

Bezemeliler (Braidwood, vd., 1952: 10). Matarrah'da, Hassuna Standart Boya Bezemeli Mal grubuna ait parça bulunamamıştır.

Yalın Kaba Mal: Kaba mallar, bulunan tüm malzemenin %35'ini oluşturur. Hamur, çoğunlukla bitkisel katkılıdır. Oranı ortadan yoğuna değişmek koşuluyla, mineral de içermektedir. Minerallerin boyutları da, parçadan parçaya değişkenlik göstermektedir. Parçaların ortalama yarısında, siyah öz bulunmaktadır. Hamur ve yüzey renkleri, turuncumsu devetüyünün tonlarıdır. Kaba mallarda biçimler, geniş açılan kenarlı, geniş düz dipli, yükek ya da sığ kenarlı, omurgalı, dik kenarlı kaseler, daralan ağızlı *(Hole Mouth)* ve sığ ya da yükseltilmiş kenarlı, kalın bantlı çömleklerdir. Bu gruba dahil edilen "Husking Tray"ler, diğer yerleşmede bulunanlarla birlikte, ilgili bölümde ayrıca ele alınacaktır.

Yalın Özenli Mal: Bezemesiz ve Çizi Bezemeli olarak 2 alt gruba ayrılan bu mal grubunun hamur özellikleri birbirleriyle aynıdır. Hamur, orta miktarda, küçük boyutlu mineral katkılıdır. Yalnızca 2 parçada öz vardır. Hamur ve yüzey renkleri, kabaca aynıdır ve devetüyünün çeşitli tonlarıdır. Yüzey, özenlice düzeltilmiştir. Bezemesiz grup, tüm malzemenin %19'unu, çizi bezemeli grup ise, %25'ini oluşturur. Kap biçimleri, yarı küresel, küçük ve derin, yükseltilmiş kenarlı, S kıvrımlı kenarlı kaseler ve daralan ağızlı *(Hole Mouth)*, sığ ya da yükseltilmiş kenarlı, kalın bantlı çömleklerdir. Bazı parçalarda memecikler vardır. Ayrıca, çömlek formlarında, tutamak da görülmektedir. Çizgisel olan bezeme ve motifler, Tell Hassuna bezeme teknikleriyle paralellik gösterir. Genelde, Hassuna'da bulunanlara göre daha özenli uygulanmışlardır. Ayrıca, bazı parçalarda çizi bezeme, ip baskı ile birlikte kombine edilerek uygulanmıştır. Bazı parçalarda ise, çizi bezemenin tırmakla açıldığı düşünülmektedir (Braidwood, vd., 1952: 15).

Samarra Boya Bezemeliler: Bu grup, bulunan tüm çanak çömlek malzemesinin %22'sini oluşturmaktadır. Boya bezemelilerle birlikte, yalnızca 6 tane olmak üzere, Samarra çizi-boya bezemeli örnekler de bulunmuştur.

Matarrah'ın üst dolgularında, az miktarda Halaf ve Obeyd çanak çömlek parçaları da bulunmuştur.

2.4.1.1.14. ÇAYÖNÜ

Konumu ve Tanımı

Çayönü, Güneydoğu Anadolu'da, Diyarbakır ilinin kuzeybatısındaki Ergani İlçesi'nin 7 km. güneybatısında, Sesverenpınar (Hilar) Köyü yakınlarında yer alan geniş alana yayılmış, yayvan bir höyüktür. Höyük, kuzey-güney doğrultusunda 160 m., doğu-batı doğrultusunda ise 350 m. uzunluğundadır. Deniz seviyesinden 830 m. yükseklikte olan Ergani Ovası'ndaki höyüğün kültürel dolgusu, 4.50 m.'dir.

Araştırmaların Tarihçesi ve Tabakalanma

Çayönü, Halet Çambel ve Robert J. Braidwood bilimsel başkanlığında, 1963 yılında başlatılan "Güneydoğu Anadolu Tarihöncesi Araştırmaları Karma Projesi" yüzey araştırmaları kapsamında saptanan 60 höyükten birisidir. 1964 yılında başlayan kazı çalışmaları, 1991 yılına kadar 17 dönem olmak üzere devam etmiştir. Daha çok Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem bulgularıyla bilinen höyükte, 1987 yılında başlayan ve1989-1991 yılları arasında yoğunlaşarak devam eden çalışmalar, Çanak Çömlekli Neolitik Dönem için de önemli veriler bulunduğunu göstermiştir.

Çayönü kültürel tabakalanması, şu şekildedir (Yalman, 1998: 12):

I. Evre Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem[5]
II. Evre Çanak Çömlekli Neolitik Dönem – İTÇ
III. Evre İTÇ 2 sonu – Ortaçağ

Çayönü, yukarıda sözü edilen proje kapsamında, bölgede ilk üretimciliğe geçiş aşamasının anlaşılabilmesi amacıyla kazılara başlanılan bir höyük olduğundan, I. Evre detaylı olarak alt evrelere ayrılmış, çok geniş bir dönemi kapsayan ve daha sonraki detaylı çalışmalarla aralarında büyük bir zaman boşluğu olduğu anlaşılan 2 farklı

[5] Çayönü Tepesi Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem tabakalanması ve ayrıntılı bilgi için bkz. Halet ÇAMBEL, Robert J. BRAIDWOOD, "İstanbul ve Chicago Üniversiteleri Güneydoğu Anadolu Karma Projesi: 1963-1972 Çalışmalarına Toplu Bakış", İÜEF:2589, İÜEF Basımevi, İstanbul ,1980, 1-31.

dönemi barındıran II. Evre tanımlaması, önceki yayınlarla anlam birliğinin bozulmaması için bu şekilde korunmuştur.

Çayönü'nün II. Evresi içerisinde bulunan Çanak Çömlekli Neolitik Dönem, kazı çalışmaları sonucunda, 3 alt evreye ayrılmıştır (Özdoğan ve Özdoğan, 1993: 95). Bu dönemin ayrıntıları, aşağıda ilgili bölümler kapsamında verilecektir.

Mimari ve Yerleşme Düzeni

Çayönü Tepesi'nin Çanak Çömlekli Neolitik Döneminin başlangıcını temsil eden 3. Alt Evre, sınırlı bir alanda kazılmıştır ve bu nedenle yerleşim düzeni ile ilgili genelleme yapılabilecek bilgiler içermemektedir. En altta, hemen Çanak Çömleksiz Neolitik Döneme ait dolguların üzerinde, taş döşeli ateş yerleri ve tabanlar bulunmaktadır. Bunun üzerinde ise, taş temel üzerine inşa edildiğine dair bir iz bulunmayan, dağınık, kerpiç tuğla yıkıntısı vardır.

Çanak Çömlekli Neolitik Dönem mimarisinin en iyi izlenebildiği 2. Alt Evre, 60 m. x 25 m. genişliğinde açılmıştır. En altta, Çanak Çömleksiz Dönem mimari ve yerleşme düzeninden çok farklı olarak, küme halinde odalardan ve avlulardan oluşan ve birbirinden dar bir geçitle ayrılmış 2 yapı grubu bulunmaktadır. Odaları değişik büyüklüklerde olabilen bu yapılar, herhangi bir ön planlama ve sistem olmadan inşa edilmişlerdir. Ayrıca, bu alt evrenin üst kısımlarında da yenileme evreleri ve yapılara ekleme bölümleri vardır. Çanak Çömlekli Neolitik Dönemin diğer alt evresi olan 1. Alt Evreye ait dolgular, erozyon ve tarımsal çalışmalar nedeniyle yoğun bir şekilde tahrip olmuştur. Bazı bölümleri korunagelmiş fırın yapıları dışında, bu dolguda mimari bulgu yoktur.

Buluntu Topluluğu

Çayönü Tepesi'nin Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'in başlarında, bir önceki evrenin yontmataş alet endüstrisi etkileri devam eder. Başka bir deyişle, alet tiplerinde, bu iki evre arasında bir devamlılık olduğu düşünülmektedir (Yalman, 1998:22). Hammadde olarak çakmaktaşı ve obsidyen oranı, yaklaşık olarak birbirine denktir ancak alet sayısında düşüş olduğu da gözlenmiştir. Bu düşüş, Çanak Çömlekli Neolitik Dönemi boyunca devam eder.

Bu evrede en yaygın alet, orak bıçaklarıdır. Sarp kenarlı dilgi aletler, diğer adıyla "Çayönü Aletleri", az miktarda olmak üzere ok uçları, geometrikler ve deliciler, diğer alet tipleri olarak sayılabilir.

PPNB Döneminde Çayönü Tepesi'nin oldukça zengin olan buluntu topluluğu, Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'de, belirgin bir şekilde, hem miktar, hem de üretim kalitesi olarak düşer. Çok özenli işlenmiş taş boncuklar, kemik aletler, figürinler ve taş baltalar, bu özelliklerle bulunmuştur. Sürtmetaş alet endüstrisinde ise artış gözlenmiştir.

Çanak Çömlek

Yerleşmenin Çanak Çömlekli Neolitik Dönem buluntularını sunmadan önce, Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem dolgularında bulunan, "öncü" niteliğindeki "Vessel Blanche"lardan ve birtakım kil kaplardan kısaca sözetmek yararlı olacaktır.

Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem'in Kanallı Yapılar evresinde başlayan ve devam eden, Çanak Çömlekli Neolitik Dönem dolgularında hiç bulunmayan "Vessel Blanch"ların biçimsel özellikleri, bulunan parçaların kırılgan oluşları nedeniyle, tam olarak anlaşılamamıştır. Ancak anlaşılabilen özellikleri kadarıyla ve diğer yerleşmelerde bulunan "Vessel Blanche"lar ile karşılaştırıldıklarında bu kapların, yaklaşık 1 m. çapında, yayvan ve 30 cm. yüksekliğinde, büyük kaplar oldukları söylenebilir.

Çayönü'nde, Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem Hücre Planlı evler evresinden itibaren, killi çamurdan üretilen büyük depo kaplarının, mimari eleman olarak kullanıldığı bilinmektedir. Bunların dışında, Çana Çömleksiz Neolitik Dönemin sonlarında, yine aynı kaba hamurdan, taşınabilir kaplar da üretilmiştir (Özdoğan ve Özdoğan, 1993: fig.2). Formları oldukça basit olan bu kapların bazıları *in-situ* olarak bulunduğundan, üst tabakalardan karışmadığı, bulunduğu dolguya ait oldukları anlaşılmıştır. Ancak, yanık bina buluntuları olan bu kapların yangın esnasında mı, yoksa önceden bilinçli olarak mı pişirildikleri sorusuna yanıt bulunamamıştır.

Bu verilerden de anlaşıldığına göre, PPNB'nin son dönemlerinde değişik tekniklerle ve hammaddeyle, çanak çömlek üretilmeye çalışılmıştır. Aşağıda detaylı olarak sunulacak Çanak Çömlekli Dönem Çayönü malzemesi, önceki dönemin deneysel çalışmalarından

geliştirilmiş buluntu grubundan daha çok, belirli bir teknolojik düzeye erişildikten sonra üretilmiş bir çanak çömlek grubu gibi durmaktadır. Bu nedenle, Çayönü'nde çanak çömlek üretiminin başlangıcının, gerekli teknolojiye ulaşmış bir topluluk tarafından buraya adapte edildiği düşünülmektedir (Özdoğan ve Özdoğan, 1993: 93).

Çayönü Tepesi'nin çanak çömlek malzemesinin gelişimi, daha önce verilen alt evreler ile paralellik gösterir. En altta, sınırlı alanda açılmış III. Alt Evrenin çanak çömlek miktarı da sınırlıdır. En altta, düşük ısıda fırınlanmış, taşçık ve bitkisel katkı içerikli, yüzeyde alacalanmalar da olabilen açık renk hamurlu bu çanak çömlek parçalarının biçim özellikleri ile ilgili, yalnızca kalın cidarlı kaba kase veya çömlekler olabileceği düşünülmektedir. Yine bu evrenin altlarında az miktarla başlayan ve gittikçe artan diğer bir mal grubu, Kırmızı Astarlı ya da Kırmızı Boyalı Mal grubudur. Hamur bol ve ince mineral içeriklidir, nadiren bitkisel katkı bulunmaktadır. Bazen donuk, bazen de parlak açkılı olabilen yüzeydeki kırmızı astar, ince ve soyulmaya yatkındır. Astar bazen bütün yüzeyi kaplar, bazen bantlar halinde uygulanmıştır, ender olarak da geometrik bezemeli parçalar bulunmuştur.

II. Alt Evre malları, çok genel tanımlamayla Koyu Yüzlü Açkılı Mal grubudur. Bu evrenin başlangıcında bulunan KYAM'ın ilk örnekleri, daha üstte, evrenin sonlarına tarihlenen örneklerine oranla daha kaba ve özellikle daha özensiz açkılanmıştır. Parçaların tümü bol mineral katkılıdır.Yüzeyler genelde koyu tonlarda, kahverengimsi siyahtan donuk griye değişiklik gösterir. Görülen tek bezeme türü bazen tek, bazen sıralı birkaç tane yapılmış olan düğme biçimli yumrucuklardır (Özdoğan ve Özdoğan, 1993: fig.3).

Çayönü KYAM'ının Kuzey Suriye yerleşmeleri ile olan ilişkisi net değildir ancak, ağız altında sıralı yumrucuk bezeme, kuzeydeki Tülintepe ve İkiz Höyük'ün alt tabakaları ve Azerbaycan'da Halaf Öncesi olarak tanımlanan bazı yerleşmelerle ilişkili gibidir (Özdoğan ve Özdoğan, 1993: 96).

Aynı alt evrenin diğer bir çanak çömlek grubu, Donuk Açkılı Mal grubudur. Mineral içerikli ve organik katkılı olan bu mal grubundaki parçaların renkleri açık tonlarda sarımsı pembe, tuğla kırmızısı ve donuk koyu kahverengi olabilmektedir. Yüzeyler ıslak sıvazlanarak ya da hafifçe açkılanarak düzeltilmiştir. Dikey delikli tutamaklar, özellikle evrenin üstünde, yaygındır. Büyük kulp biçimli yumrucuklar, parmak baskılı çukur

bezeme ve yatay ekleme bantlar da görülmektedir (Özdoğan ve Özdoğan, 1993: fig.5). Bu alt evrede ayrıca çok az miktarda ekleme bezemeli parçalar ve "Husking Tray"ler de bulunmuştur. Çayönü "Husking Tray"leri ilgili bölümde, diğer yerleşmelerle birlikte ayrıca ele alınacaktır. Bu tür kapların Çayönü'nde de bulunması, güneydeki yerleşmelerle de ilişkilerin olduğunu düşündürmektedir (Özdoğan ve Özdoğan, 1993: 100).

2.3.1.2. FIRAT VE BALIK HAVZALARI

2.4.1.2.1. KUMARTEPE

Konumu ve Tanımı

Kumartepe, Şanlıurfa il merkezinin 1.5 km kuzeybatısında, Dutluca İlçesi'nin Şaşkan Köyü'nün kuzeyinde yer alan ve günümüzde Atatürk Baraj Gölü'nün suları altında kalan bir yerleşmedir. Yüzey toprağı olarak nitelendirilen üst evrenin üst kısmında, Neolitik sonrasına ait bazı çanak çömlek parçalarına ve çakmaktaşına rastlanmıştır. Bu evrenin gri, kumlu toprağı olan alt kısmında ise, dağınık bir buluntu topluluğu ile karşılaşılmıştır. En alt evrede, mimari izlerine rastlanmıştır. Bu tabakanın altında ise ana toprağa ulaşılmıştır (Roodenberg, 1984: 4).

Yapılan kazı çalışmalarında plan veren bir mimari bulunamamıştır. Çaytaşından yapılmış döşemelere rastlanmıştır. Buralarda kullanılan çaytaşlarının yoğunluğu, çeşitlilik göstermektedir. Çaytaşlarının bazılarının tabana yerleştirme amacıyla kırılmış olması bu tabanların doğal olmadığını, insan elinden çıkmış olduğunu ortaya koyar. Ayrıca bu tabanın üzerinde bol miktarda ve dağınık durumda çanak çömlek parçaları, çakmaktaşı aletler ve bitki kalıntılarını kapsayan bir buluntu topluluğu ele geçmiştir. Başka bir çaytaşı tabanda ise toprak ve sıva izlerine rastlanmıştır. Bu tabanın üzerinde de büyük çakmaktaşı aletler, ve çekirdekler bulunmuştur. Ayrıca yüzlerce mikro delicinin bulunmuş olması bu alanın işilik olarak kullanılmış olduğunu düşündürmektedir. Bir başka sondajda, kireç taşından bir temel duvarına ait bir köşe, ocak ve sıvalı taban ortaya çıkarılmıştır. Kumartepe'nin ilk yerleşenleri, ayrıca ana toprağın üzerinde geniş ve sığ çukurlar açmışlar ve çukurların tabanlarını da yine çaytaşı ile doldurmuşlardır. Taş alet endüstrinin % i 5'ini aletler, geri kalanını ise artıklar teşkil etmektedir. Prizma veya piramit biçimli, çok küçük boyutlu çekirdekler de vardır.

Neolitik çağ tipinde ok veya kargı uçları, kalemler, yonga kazıyıcılar, az miktarda orak-dilgiler, deliciler en çok görülen alet tiplerindendir (Roodenberg, 1984: 7).

Kumartepe'de bulunan çanak çömlek parçaları iki gruba ayrılmıştır; Kaba Mallar ve açkılı ya da açkısız, Mineral Katkılı Mallar. Kaba mallar genelde bitkisel katkılıdır fakat nadiren mineral katkılı ya da her iki katkı türünün de görüldüğü bir gruptur. Bu parçaların yüzeylerinde renk değişiklikleri olsa da, siyah özlüdür. Yüzey rengi genelde devetüyüdür, daha az oranda ise sarı ya da açık kahverengi de görülür. Bazı parçalarda açkı vardır. İp delikli çıkıntılı ağızlı, yatay ve dikey kulplu çömlekler, dışa dönük ağızlı kaseler, tabaklar, bu grubun biçimler arasındadır. Ağız ve dipler düzdür. İkinci grup olan Mineral Katkılı Malların yüzey rengi gri, devetüyü, kırmızı ya da kahverengi tonlarındadır. Genelde dış yüzeyleri açkılıdır, açık ağızlı kaselerde zaman zaman iç yüzey de açkılanmıştır. Çok parlak olmayan ve aşınmış açkılı mallar bu grup içinde %30 gibi bir oranda bulunmaktadır. Açkılı ve açkısız mallar, biçim açısından, hemen hemen aynı formlara sahiptirler. Basit biçimler ve kaba mallarda görüldüğü gibi ip delikli, çıkıntılı ağızlı çömlekler ve dışa dönük ağızlı kaseler vardır. Bu iki grubun dışında kırmızı astarlı, kum katkılı mal ile, Yalın, açkısız, çok ince hamurlu maldan az sayıda çanak çömlek parçası da vardır. Devetüyü renginde astar üzerine, kırmızı dikey çizgilerden oluşan boya bezemeli parçalar, az sayıda da olsa bulunmaktadır (Roodenberg, 1984: 6).

2.4.1.2.2. MEZRAA-TELEİLAT

Mezraa-Teleilat, daha önce de belirtildiği gibi bu çalışmanın çıkış noktası olduğundan, ilgili bölümde, detaylı olarak ele alınacaktır. Bulunduğu kültürel bölgenin belirtilebilmesi amacıyla, buraya da başlık olarak konmuştur.

2.4.1.2.3. AKARÇAY TEPE

Konumu ve Tanımı

Akarçay Tepe, Güneydoğu Anadolu'da, Şanlıurfa İli Birecik İlçesi'ne bağlı Akarçay Köyü sınırları içerisinde yer alır. Fırat Nehri'nin batısında, Akarçay Deresi'nin hemen güneybatısında, alüvyal bir ovada yer alan höyük, doğu-batı yönünde 350 m., kuzey-güney yönünde ise 150 m. boyutlarında, yayvan bir höyüktür. Kuvarterner Dönem'e ait bir teras ile birlikte yüksekliği 6 m.'yi bulur (Arimura, vd., 2001: 309).

Yerleşmede, doğu ve batıda olmak üzere iki ayrı höyükleşme vardır. Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem yerleşmesi tüm höyükte, Çanak Çömlekli Neolitik Dönem dolguları ise batıdaki höyükte bulunmaktadır.

Araştırmaların Tarihçesi ve Tabakalanma

Höyük, ilk olarak, Dr. Guillermo Algaze bilimsel başkanlığındaki yüzey araştırması esnasında bulunmuş, 1998 yılında "ODTÜ Tarihsel Çevre Araştırma Merkezi Ilısu ve Karkamış Projesi" kapsamında yeniden ziyaret edilmiştir. 1999 yılında, İ.Ü. Prehistorya Anabilim Dalı, Barselona Otonom Üniversitesi ve Tsukuba Üniversitesi'nden oluşan karma bir ekiple başlayan kazılar, halen devam etmektedir.

1999 yılı çalışmaları sonucunda daha sonra değişebileceği olasılığı gözönünde bulundurularak, 18 tabaka ve 6 evre saptanmış, sonraki dönem çalışmaları da bu ayırımı destekler şekilde sonuçlar vermiştir[6]. Akarçay Tepe'nin yukarıdan aşağıya doğru numaralandırılan yerleşme düzeni şu şekildedir:

VI. Evre	Orta PPNB
V. Evre	Geç PPNB
IV. Evre	Final PPNB
III. Evre	Geçiş Evresi
II. ve I. Evre	Halaf Öncesi PN

Mimari ve Yerleşme Düzeni

Akarçay Tepe'de, Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'in ilk tabakasında en eski mimari buluntular, 1.30 m. x 0.55 m. boyutlarında, kerpiç duvarlarında ve dolgusunda yanık izleri bulunan, atnalı biçimli bir ocak yapısı ve dağınık taş gruplarıdır. Ocağın iki yanında direk çukuru olduğu varsayılan 2 çukur saptanmıştır. 2. tabakada, alttaki ocak yapısı çukura dönüştürülmüştür. Bu çukur'daki yanıklı dolguda bol çanak çömlek parçası, kerpiç ve ahşap parçaları bulunmuştur. Diğer bir çukur ve açılan alanın doğusundaki duvarlar, bu alanın mekan dışı ancak, faaliyet alanı olduğunu göstermektedir. Oldukça geniş alana yayılan diğer çukurda bulunan çanak çömlek, ağırlıklı olarak Basit Kaba Mallardan ve "Husking Tray"lerden oluşmaktadır.

[6] Akarçay Tepe'de tabaka kavramı, kazı sırasında en küçük birim olarak kabul edilen yapısal ögelerden (*feature*), birbiriyle ilişkili olanların biraraya getirilmesiyle, evre kavramı ise, malzeme bazında birbiriyle ilişkili tabaka grupları olarak açıklanmıştır (Arimura, vd., 2001: 310).

2. ve 3. tabakalarda ortaya çıkarılan iki yapıdan (F ve A yapıları) biri (F yapısı) çok odalı, dörtgen planlıdır. Yapının dış duvarları taş temelli, kerpiç duvarlıdır. Kerpiç, aynı yapıda bazen tuğla olarak, bazen de yığma tekniği ile uygulanmıştır. İçteki bölme duvarlarında taş temel görülmez. Odalaran birinin işlik olarak kullanıldığı düşünülmektedir Bu yapının güneyinde genişliği 1.20 m., uzunluğu 7 m. olan bir geçit ve hemen ardından diğer yapı bulunmaktadır. Geçit olasılıkla, daha geç bir dönemde inşa edilen taş temel üzerine kerpiç duvar ile sınırlandırılmıştır. F yapısından bir geçitle ayrılan A yapısı kabaca kuzeydoğu-güneybatı doğrultusundadır. Yapı, höyüğün eğimli bölümünde olduğundan yoğun tahribata uğramıştır. Birbirine koşut 2 duvar arasında, toprakdaki renk ve doku ayırımlarıyla tanımlanabilen küçük mekanlar bulunduğu düşünülmektedir (Arimura, vd., 2001: 314).

Aynı döneme ait diğer bir yapı (D yapısı) taş temel düzleminde ortaya çıkarılmıştır. Kerpiç parçalarından anlaşıldığı kadarıyla, yapının üst bölümünün kerpiçle devam ettiğini gösterir. Bu yapı, anlaşılabildiği kadarıyla 2 bölümden oluşmaktadır.

Akarçay Tepe'nin Çanak Çömlekli Neolitik Dönem mimarisinde, ne duvarlarda, ne de tabanda, henüz sıva izine rastlanmamıştır. Yalnızca, işlik olarak kullanıldığı varsayılan odanın tabanı, sıkıştırılarak düzeltilmiştir (Arimura, vd., 2001: 314).

Buluntu Topluluğu

Akarçay Tepe'nin yontmataş alet endüstrisinde hamadde olarak çakmaktaşı, obsidyene oranla daha fazla kullanılmıştır (Arimura, vd., 2001: 320). Yapılan ön incelemeler sonucunda, yerel çakmaktaşı ile birlikte daha kaliteli ve ithal olan bir çakmaktaşının daha kullanıldığı anlaşılmıştır. Obsidyen de Akarçay Tepe'ye olasılıkla Orta Anadolu'dan ithal edilmiştir. Obsidyen oranı üst evrelere doğru azalır. PPNB evrelerinde daha zengin olan yontmataş alet endüstrisi, üst evrelerde, özellikle Halaf Öncesi Neolitik Dönemde, "amaca kısa yoldan varma"ya yönelik bir teknoloji ile üretilmiştir (Arimura, vd., 2001: 322). Alt evrelerde dilgi üretimi yoğunken, üst evrelerde bu oran belirgin bir şekilde azalır. III. Evreden yukarı doğru ise, yonga üretimi belirgin bir oranda artar. Uçlar ve ok uçları, kazıyıcılar, orak dilgileri gibi aletlerin miktarları ve üretim kaliteleri, üst evrelere doğru azalır. Kemik aletler, kil nesneler ve taş boncuklar, ağırlıklı olarak Çanak Çömlekli Neolitik Dönem dolgularından gelmiştir.

Çanak Çömlek

Yerleşmenin çanak çömlek grupları, ön çalışmalar sonucunda genel olarak, Kaba ve İnce Mallar olmak üzere iki ana başlıkta toplanmıştır (Arimura, vd., 2001: fig.9). Sayısal olarak daha fazla olan Kaba Mallar'da iri saman katkılı olanlar baskındır. Sırasıyla karışık ya da daha az saman katkılı ve mineral katkılılar bu grubu izler. Parçaların çoğu koyu renk özlü ve açık renk yüzeylidir. Kaba Mallar içerisinde yalın parçalarla birlikte, düşük oranda olmak koşuluyla çizi-sokma bezekliler, boyalılar ve "Husking Tray"ler de bulunmaktadır (Arimura, vd., 2001: 317). "Husking Tray"ler, diğer yerleşmelerde bulunanlarla birlikte, ilgili bölümde ayrıca ele alınacaktır.

İnce Mallar, arındırımış kilden, genelde açık renk özlü, ağırlıklı olarak mineral, daha seyrek olsa da ince kıyılmış bitkisel katkılı, göreceli özenli mallardır. Bu mal grubunda boyalılar, açkılı ve boyalılar, açık renk astar üzerine boyalılar ve sıvazlanmış ince astarlılar, önemli gruplardır. Bu grupların dışında açkılılar, çizi-sokma bezekliler ve birkaç parça olmakla birlikte Koyu Yüzlü Açkılı Mallar da bilinmektedir (Arimura, vd., 2001: 317).

Yerleşmede, geçiş evresinde bulunmuş olan diğer bir mal grubu, Koyu Renk Özlüler "Black Series" olarak adlandırılan gruptur. Üretim kalitesi oldukça yüksek olan Koyu Renk Özlüler'in hamuru ince kum, kireçtaşı ve mika katkılıdır ve oldukça pekişmiştir. Fırınlaması da iyi olan parçaların çoğunlukla koyu kahverengi ya da kırmızı renkte olan yüzeyleri, kabın hem içi hem de dışı olmak üzere, açkılıdır. Fazla miktarlarda olmayan bu grubun biçimsel özellikleri genelde düz dipli, yarı küresel gövdeli kaseler, yuvarlak dipli daralan ağızlı kaplar olmak üzere, genelde orta büyüklükte kaplara aittir. Bu gruba ait bazı parçalarda delikli yassı tutamaklar da bulunmuştur. Akarçay Tepe'nin çanak çömlek gruplarının evrelere göre dağılımı şu şekildedir:

III. Evre Malları: Akarçay Tepe'de çanak çömlek, ilk olarak III. Evre'de (Geçiş Evresi) görülür. Bu evrenin tek mal grubu, üst evrelerde görülmeyen Koyu Renk Özlülerdir. Yukarıda açıklandığı gibi, oldukça özenli ve üretimleri için belirli bir teknolojinin bilinmesi gerektiği bu mal grubunun, yerleşmede gelişip gelişmediği, başka bir deyişle de ithal olup olmadığı, henüz kesinlik kazanmamıştır (Arimura, vd., 2000: 319).

II. Evre Malları : Bu evrenin ana grubunu, bol saman katkılı Kaba Mallar oluşturur. Bir üst aşamada karışık katkılılar miktar olarak artar. Az oranda boyalılar da görülmeye başlar.

Kaba Mallar, genelde kalın cidarlı, düz dipli ve büyük kaplara ait parçalardan oluşmaktadır. Biçimler arasında, dışa dönük ağızlı kısa boyunlu çömlekler, yuvarlak dipli sığ tabaklar ve daralan ağızlı kaseler, küçük, yarı küresel gövdeli ve daralan ağızlı kaseler bulunmaktadır. Yüzey renkleri açıktır, genellikle açkılı ya da sıvazlanarak düzeltilmiştir (Arimura, vd., 2000: 318).

I. Evre Malları: Bu evrede en çok görülen gruplar, İnce Mallardan boya starlılar, astarlılar, astarlı ve açkılılar, açık renk üzerine boya bezemeliler, sıvazlanmış astarlılar, yalın açkılılar ve çok az sayıda Koyu Yüzlü Açkılı Mallar'dır. İri ya da ince kıyılmış saman katkılı, veya mineral katkılı Kaba Mallar da, bu evrede bolca sayılabilecek bir miktarda devam etmektedir. Kaba Mallar grubunda bulunan "Husking Tray"ler de bu evrenin kap türüdür.

2.4.1.2.4. TELL ASSOUAD

Konumu ve Tanımı

Tell Assouad, Balık Vadisi'nin kuzeyinde, Suriye-Türkiye sınırına yaklaşık 20 km. uzaklıkta, Balık Nehrinin doğu yakasında, nehre girinti yapan bir teras üzerinde yeralır. Höyük, birbirinden küçük bir yol ile ayrılan iki tepeden oluşur. Nehrin hemen yanında olan ana tepe, 150 m. çapında ve günümüz ova seviyesinden 12 m. yüksekliğindedir. Kuzeydeki diğer tepenin çapı 100 m., yüksekliği ise 5 m.'dir. Yüzey buluntularından anlaşıldığı üzere her iki tepe, aynı dönemde yerleşilmiştir. Kazı çalışmaları, yalnızca büyük olan tepede yapılmıştır (Akkermans, 1989: 123).

Araştırmaların Tarihçesi ve Tabakalanma

Tell Assouad'da Mallowan, 1938 yılında tepede bir sondaj çalışması yapmış, bir kısmı kazılan, dörtgen planlı hücre odalı yapıyı, birtakım buluntularından da yola çıkarak, Halaf Dönemine ait kutsal bir bina olarak yorumlamıştır. Copeland, sondaj dolgusundan çıkan birtakım çakmaktaşı aletlerden yola çıkarak, yerleşmenin daha erken bir döneme tarihlendiğini belirtmiştir (Akkermans, 1989: 123).

1970 yılında Cauvin, höyüğün kuzeyindeki eğimli alanında basamaklı tek bir açmada çalışmış, M.Ö. 7. binyıla tarihlenen ve yukarıdan aşağıya numaralandırılan 8 tabakalı bir yerleşme saptamıştır. Cauvin'e göre alt tabakadan üst tabakaya doğru;

VII – VIII. Tabakalar Çanak Çömlekli Neolitik

I – VI. Tabakalar Çanak Çömleksiz Neolitik

dönemlerine aittir. Alttaki iki tabakada çanak çömlek bulunmuştur ancak, mimari buluntu yoktur. Üstteki 6 tabakada ise tam tersi, mimari kalıntı vardır, çanak çömlek bulunmamıştır. Cauvin, bu durumu, Tell Assouad örneğinde olduğu gibi, çanak çömleğe geçişin her yerleşmede aynı prosedür içerisinde olmayabileceği şeklinde yorumlar (Cauvin, 1974: 199). Ancak bu görüş, bir örnekleme hatası olabileceği olasılığı da göz önünde tutularak, bazı araştırmacılar tarafından şüpheyle karşılanmıştır (Le Miere, 1979: 40).

Buluntu Topluluğu

Tell Assouad, çakmaktaşı ve obsidyen alet buluntuları açısından zengin bir höyüktür. Çanak Çömlekli Neolitik olarak tanımlanan alttaki VIII. ve VII. tabakalarda, obsidyen alet miktarı, üst tabakalara oranla daha fazladır; kalemler, ön kazıyıcılar, orak bıçakları ve Biblos tipi ok ucları, yerleşmedeki taş alet endüstrisini oluştururlar. VIII-VII. ve VII-I. tabakalarda bulunmuş olan taş aletler, birbirleriyle ilişkilidir ve yerleşmede herhangi bir kültürel kesinti olmadığını gösterir (Akkermans, 1989: 125). Diğer buluntular arasında, bol miktarda, kaymaktaşı ve mermerden yapılmış oldukça özenli taş kap parçaları, kemik aletler ve kilden veya kireç taşından yapılmış stilize figürinler sayılabilir.

Çanak Çömlek

Genel hatlarıyla Tell Assouad çanak çömleği, tümü kaba mal olarak değerlendirilebilecek nitelikte, çoğu bol bitkisel katkılı ve kalın siyah özlü mallardır. Açık yaygın olarak uygulanmıştır. Formların çoğu, basit daralan ağızlı (*hole-mouth*) çömlekler, düz yükselen kenarlı kaseler ve sığ kenarlı tabaklardır. Çömlek formlarının çoğunda, ağızın hemen altında yatay ve kalın kabartma bant, bazılarında ise büyük delikli yatay tutamaklar bulunur. Bunun dışında, birkaç parçada kırmızı boya bezeme izi saptanmıştır (Akkermans, 1989: 123 ve Le Miere, 1979: fig. 22-43).

Yerleşmenin çanak çömlek ve buluntuları ve diğer buluntu topluluğu, M.Ö. 6500'e tarihlenmektedir ve Tell Damishliyya ve Abu Hureyra buluntuları ile birlikte, Balık Vadisi'nin en eski çanak çömlek gruplarını temsil etmektedir (Akkermans, 1989: 126).

2.4.1.2.5. DAMISHLIYYA

Konumu ve Tanımı

Tell Damishliyya, Balık Vadisi'nin kuzeyinde, modern Hammam el-Turkman Köyü yakınlarında, Tell Assouad'ın 12 km. kadar güneyinde, Balık Nehrinin batı yakasında yeralır. Yaklaşık 60 - 70 m. çapında, 5 m. yüksekliğinde, küçük bir höyüktür ve Tell Assouad gibi, nehre girinti yapan bir teras üzerindedir.

Araştırmaların Tarihçesi ve Tabakalanma

Tell Damishliyya'da, 1984 yılında, tek bir dönem olmak üzere, P.M.M.G. Akkermans'ın bilimsel başkanlığında küçük bir alanda çalışma yapılmıştır. Höyükte, Halaf Dönemi yerleşmesi beklenirken, bu döneme ait yerleşmenin çok sınırlı olduğu anlaşılmış ve höyüğün asıl, MÖ 7. binin başına tarihlendirilen Neolitik Döneme ait, 20-30 kişinin yaşadığı küçük bir yerleşme olduğu anlaşılmıştır (Akkermans, 1990: 11).

Höyükte yapılan sondaj sonrasında, aralarında kesinti olmayan yedi tabaka tespit edilmiştir. En alttaki iki tabaka Çanak Çömleksiz Neolitik Döneme tarihlenirken, üstünde Halaf, Demir Çağı ve Pers-Roma dönemine ait kalıntılar ve neolitik dolguları tahrip eden çukurlar bulunmuştur (Akkermans, 1986: 45)

Mimari ve Yerleşme Düzeni

Tell Damishliyya'nın hiçbir tabakasında, yerleşmenin genel yapısının tanımlanabileceği mimari dolgular bulunmamış ancak, her tabakada, binaların kerpiç tuğla ile yapıldıklarına dair izler vardır. Yalnızca 2. tabaka buluntuları görece daha iyi korunmuş, bir sıra hücresel planlı küçük odaların olasılıkla depolama için kullanılmış yapılar oldukları düşünülmektedir (Akkermans, 1986: 41).

Buluntu Topluluğu

Yerleşmenin yontmataş alet endüstrisine ait aletleri, Byblos ok uçları, deliciler ve orak dilgileridir. Ayrıca yüzeyde daha geç bir Neolitik Döneme tarihlenen iki adet Amuk ok ucu bulunmuştur. Çoğunlukla alabasterden özenle yapılmış taş kaplar genellikle, tabak ya da kase biçimindedir. Kemik alet topluluğu ise iğne ve spatülalardan oluşmaktadır. Bazı kemik parçalarından dört ayaklı hayvan biçiminde stilize figürinler yapılmıştır. Bunların yanısıra pişmiş kilden silindir biçimli figürinler de bulunmuştur.

Çanak Çömlek

Çanak Çömleksiz Neolitik'e tarihlenen en alttaki iki tabakada (1-2) çanak çömlek bulunamamıştır, fakat büyük bir Neolitik kül çukurundan çanak çömlek parçaları gelmiştir. Çukurdan gelen malzemede genellikle kaba el yapımıdır. Parçaların %80'i bitkisel katkılıdır. Bu parçalarda, nadiren mineral (kireç, alçı ve kum) katkı ya da içerik de bulunmaktadır. Sadece mineral katkılı mallar ise %1 oranındadır. Öz genellikle siyah, bazen de gri renklidir. Bitkisel katkının parçalarda halen görülebilir olması fırınlama süresinin kısa olduğunu gösterir. Çoğu parçanın dış yüzeyi açık turuncu-kahverengi nadiren de devetüyü rengindedir. Gri ve siyah malların oranı düşüktür ve sadece 3. ve 4. tabakalarda bulunmuştur. Parçaların yarısından fazlasında açkı uygulanmıştır. Birkaç parçanın iç yüzeyinde 3 -5 mm. kalınlığında alçı sıva vardır. Muhtemelen bu sıva, kapların geçirgenliğini azaltmak için yapılmıştır. Kap biçimleri kaseler, boyunsuz çömlekler ve yayvan kaplardır. Yatay kulp ve tutamaklar yaygındır. Bezeme genelde görülmez ancak yüzeyde bulunan iki parçada, bezemeye rastlanmıştır. Dipler ağırlıklı olarak düz, bazen yuvarlaktır (Akkermans, 1986: 51).

2.4.1.2.6. DJA'DE

Konumu ve Tanımı

Dja'de, Kuzey Suriye'de, Halep'in 110 km. kuzeyinde, Türkiye sınırının 20 km. güneyinde, Fırat Nehri'nin doğu kıyısında yeralan bir yerleşmedir. Höyük, Fırat Nehri seviyesinden yaklaşık 25 m. yükseklikte bulunan bir terasın üzerinde bulunur ve günümüz ova seviyesinden 6 m. yükselir.

Araştırmaların Tarihçesi ve Tabakalanma

1991 yılında Prof. Dr. Eric Coqueniot bilimsel başkanlığındaki Fransız bir ekip tarafından başlatılan çalışmalar, halen devam etmektedir. Yerleşme, küçük boyutludur ancak, bölgede az bilinen bir dönemi, M.Ö. 9. binin ikinci yarısını, kültürel adlandırmayla da Eski PPNB Dönemi detaylı bulguları ile önem taşımaktadır. Yerleşmenin tabakalanması şu şekilde oluşturulmuştur:[7]

I PPNA – Eski PPNB Geçiş Dönemi
II Eski PPNB 1. Evre
III Eski PPNB 2. Evre
IV Halaf Öncesi Çanak Çömlekli Neolitik
V Eski Tunç Çağı

Yerleşmenin Halaf Öncesi Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'e ait IV. Evresi ile ilgili çalışmalar, henüz yayınlanmamıştır. Bu nedenle aşağıda verilecek bilgiler oldukça sınırlı ve başlıklar niteliğinde sunulmaktadır.

Mimari ve Yerleşme Düzeni

Yerleşme, PPNB Dönemi sonrası terk edildikten sonra, Halaf Öncesi Dönemde yeniden iskan edilmiştir. Bu iki kültürel tabaka arasında kalın bir steril dolgu vardır. Dja'de'nin Çanak Çömlekli Neolitik Dönem dolguları, toprak akıntısı nedeniyle oldukça zarar görmüştür. Mimari verilere göre 3 tabakaya ayrılan Dja'de'de, dörtgen planlı yapıların taş temelli ve kerpiç duvarlı olmaları dışında fazla bir bilgimiz yoktur.

Çanak Çömlek

Dja'de'nin Hassuna Dönemi bulguları arıntılı olarak yayınlanmadığı için, çanak çömlek buluntuları ile ilgili bilgilerimiz oldukça kısıtlıdır. Yerleşmede 1650 adet çanak çömlek parçası bulunmuştur. Bu parçalardan %90'ı bol bitkisel katkılıdır. Yüzeyler çoğunlukla ıslak sıvazlanarak düzeltilmiş, az oranda açkılanmış, %2 oranında da astar uygulanmıştır. Sınırlı sayıda parça ile temsil edilen diğer mal grupları KYAM ve Gri-Siyah Mal'dır. Biçimleri tanımlayabilecek nitelikte parçalar azdır. Bezeme, kırmızı ve

[7] Höyüğün genel tanımı ve tabakalanma ile ilgili verilen bilgiler, höyükteki araştırmaların bilimsel başkanlığını yürüten Prof. Dr. Eric Coqueniot'un, 20 Ocak 2004 tarihinde, Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü'nde verdiği "Dja'de, PPNB Dönemi Mimarisi" başlıklı konferanstan derlenmiştir.

bazen siyah boya, baskı, çizi ve kabartma bezeme çeşitlerinden ve geometrik motiflerden oluşur ve bulunan toplam parça miktarının %5'inde uygulanmıştır. Baskı bezeme, çoğunlukla tarak uçlu bir alet kullanılarak uygulanmıştır. Kabartma bezeme ise yumrucuklardan oluşmaktadır (Le Miére, 1999: fig.6). Yerleşmede, "Husking Tray" türü kaplar da bulunmaktadır ve diğer yerleşmelerle birlikte, ilgili bölümde ele alınacaktır. Dja'de çanak çömleğinin genel yapısı, Tell Sabi Abyad'ın 6. tabakası, Tell Halula ve Kosak Shamali ile benzerlik göstermektedir.

2.4.1.2.7. TELL HALULA

Konumu ve Tanımı

Tell Halula, Kuzey Suriye'de Fırat Nehri'nin batı kıyısında, Türkiye sınırının yaklaşık 45-50 km. güneyinde yer alan, 360x300 m. boyutlarında ve kültürel dolguları yaklaşık 8 m. kalınlığında olan bir höyüktür.

Araştırmaların Tarihçesi ve Tabakalanma

Höyük ilk olarak Avustralyalı bir ekip tarafından 1986 yılında bulunmuş ve 1989 yılında uluslararası bir ekip tarafından yeniden ziyaret edilmiştir. 1991 yılında M. Molist Montaña bilimsel başkanlığındaki İspanyol bir ekip tarafından başlatılan çalışmalar halen devam etmektedir. Höyük tabakalanması şu şekildedir (Aurenche ve Kozlowski, 1999: 168):

01. – 19. Tabakalar: PPNB
20. – 32. Tabakalar: Halaf Öncesi (PN)
33. – 34. Tabakalar: Halaf Dönemi + Obeyd

Mimari ve Yerleşme Düzeni

Çanak Çömlekli Neolitik Dönem yerleşmesi, PPNB dolguları üzerinde kesintiye uğramadan, ancak, daha sınırlı bir alanda izlenir. M.Ö.6500 yıllarına tarihlenen Halaf öncesi mimari buluntular iyi korunmamıştır. Bu dönem mimarisi ile ilgili, dörtgen yapılardan oluştuğu ve tabanların sıvalı olduğu dışında fazla bilgimiz yoktur.

Çanak Çömlek

Yerleşmenin çanak çömlek buluntularının, 3 evreli olduğu düşünülmektedir. En alttaki 3. Evrede, %75 oranında bol bitkisel katkılı, yüzeyleri ıslak sıvazlanarak ya da açkılanark düzeltilmiş Yalın Kaba Mal grubu hakimdir. Bu parçalardan %7'si kaba, yüzeyi kırmızı astarlı ve açkılıdır. Belirli bir orandaki parça üzerine baskı ya da çizi bezeme uygulanmıştır.Baskı bezeme, tarak uçlu, baskı bezeme ise üçgen bir alet ile yapılmıştır. Çok az oranda kırmızı boyalı parça da vardır (Molist (yay.haz.), 1996: fig.1,2,3,4).

Yine bu evreye ait dolgularda %1 KYAM, %1 Gri-siyah Mal ve %2'den az olmak koşuluyla Siyah Seri Mal gruplarına ait parçalar da bulunmuştur. Siyah Seri *(Black Series)*, Akarçay Tepe ve Mezraa-Teleilat'ın Erken Neolitik Tabakaları'nda bulunmuş olan ve yerleşmeye ithal olarak geldikleri düşünülen parçalarla aynı mal özelliklerini taşımaktadır. Bu iki yerleşme gibi Tell Halula'nın da PPNB Dönemi'nden PN Dönemi'ne arada kesinti olmadan geçtiği göz önüne alındığında, bu geçişin benzer koşullarda olduğu düşünülebilir.

Yerleşmenin 2. Evresi'nde de bitkisel katkılı parçaların hakimiyeti sürer (%78). Bu evrede kırmızı boyalılar ve astarlılar da artan oranlarda devam eder. Kaba Mal grubunda "Husking Tray" parçası da bulunmuştur ve Tell Halula'nın bu buluntusu, diğer yerleşmelerle birlikte ilgili bölümde ele alınmaktadır. 2. Evrede %19 oranında ince, açkılı parçalar da vardır.

1. Evre'nin çanak çömlek gruplarında, bitkisel katkı özellikleri açısından belirgin bir değişim olur. Bitkisel katkılı parça oranı %30'a düşer ve mineral içerikli prça oranı %65'e çıkar. Tell Halula'nın Çanak Çömlekli Neolitik Dönem Yalın Kaba Mal grubu, miktar olarak, alt tabakalarda yarıdan fazla bir orana sahipken, üst tabakalarda belirgin bir miktarda azalır. Bu tabakalarda, KYAM'ın oranı artar. Tell Halula'nın Çanak Çömlekli Neolitik Dönem buluntuları, Suriye - Doğu Akdeniz Bölgesi kültürel yapılanması ve özellikleriyle paralellik göstermektedir.

2.4.1.2.8. KOSAK SHAMALI

Konumu ve Tanımı

Kosak Shamali, Kuzey Suriye'de, Türkiye sınırının 40 km. güneyinde, Fırat Nehri'nin doğu kıyısına 650 m. uzaklıkta, *Nahar Sarine* Deresi'nin hemen yanında yer alan, 80x70 m. boyutlarında ve günümüz ova seviyesinden 9 m. yükselen küçük bir höyüktür. Bu bölge ayrıca, Suriye Çölleri'nin kuzey sınırıdır.

Araştırmaların Tarihçesi ve Tabakalanma

Höyüğün bulunduğu bölge, 1980'li yılların başından itibaren, çeşitli ekiplerce araştırılmış ve höyükte 1994-1997 yılları arasında, Japon bir ekip tarafından 4 dönem kazı yapılmıştır. Bu höyüğün seçilme nedeni, bölgedeki Erken Kalkolitik Dönem ile ilgili yeni bilgiler edinebilmektir ancak, Tell Kosak Shamali'de, paleolitikten Uruk Dönemi'ne, geniş bir dönemi kapsayan kültürel dolgular saptanmış ve ana kayaya kadar inilmiştir. Höyüğün tabakalanması, çalışılan 2 bölge için farklı tabaka numaralarıyla verilmiştir (Nishiaki ve Matsutani (yay.haz.), 2001: 53,115 ve 157):

A Bölgesi (Höyüğün güney yamacı):

18. Tabaka: Geç Neolitik (Halaf Öncesi)

17.-10. Tabakalar: Erken Kuzey Obeyd Dönemi

09.-04. Tabakalar: Geç Kuzey Obeyd Dönemi

03.-01. Tabakalar: Kuzey Obeyd Geçiş Dönemi

B Bölgesi (Höyüğün güneydoğu yamacı):

8. Tabaka: Geç Neolitik (Halaf Öncesi)

7. Tabaka: Kuzey Obeyd Geçiş Dönemi – karışık tabaka

6.-5. Tabakalar: Post-Obeyd

4.-1. Tabakalar: Orta Uruk

Mimari ve Yerleşme Düzeni

Yerleşmenin Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'e ait dolguları, geç dönem yerleşmeleri tarafından oldukça fazla tahrip edilmiştir. Bu nedenle ne A, ne de B Bölgesi'nde yapılan çalışmalarda, bu dönem yerleşme düzenini yansıtacak mimari veriler

bulunmamaktadır. Höyüğün A ve B Bölgelerinin her birinde üçer tane büyük çukurlar bulunmuştur. B Bölgesi'nde ayrıca bir tane fırın kalıntısı da vardır.

Buluntu Topluluğu

Yerleşmenin buluntu topluluğu da mimarisi gibi geç dönem yerleşmelerinin yoğun tahribatı nedeniyle oldukça zayıftır. Tell Kosak Shamali'de, yontmataş taş alet endüstrisinde, hammadde olarak büyük çoğunlukta çakmaktaşı kullanılmıştır. A Bölgesi kazılarından 168 çakmaktaşı buluntunun 8 tanesi alettir; 4 düzeltili yonga alet, 1 ok ucu (Biblos), 2 orak bıçağı ve 1 düzeltili bıçak. B Bölgesi kazılarından ise toplam 415 parça bulunmuştur. Bu parçalardan bir tanesi orak bıçağı, diğeri sırtlı düzeltili bir dilgi olmak üzere, yalnızca 2 tanesi alettir. Tell Kosak Shamali'nin aletleri, yonga aletlerdir ve Kuzey Suriye'de, Tell Halula, Tell Sabi Abyad, Dja'de ve Tell Abu Hureyra 2 gibi yerleşmelerin buluntularıyla yakın özellikler göstermektedir (Nishiaki ve Matsutani (yay.haz.), 2001: 217-218).

Yerleşmenin diğer buluntuları, 47 tane sürtmetaş alet, 1 tane küçük taş balta, 1 tane taş kap parçası, 1 kemik spatüla ve bız olmak üzere, miktar olarak oldukça zayıftır.

Çanak Çömlek

Tell Kosak Shamali'nin çanak çömlek buluntuları da diğerleri gibi çukurlardan gelmek koşuluyla toplam 1609 parçadan oluşmaktadır. Bu miktardan 31 parça KYAM'dır ve bu grubun batıdan ithal olarak Tell Kosak Shamali'ye geldiği düşünülmektedir (Nishiaki ve Matsutani (yay.haz.), 2001: 181). Yerleşmede, özenli mal grubu olarak, Gri-Siyah Mal *(Grey Black Ware)* bulunmaktadır.[8] İnce cidarlı ve süzülmüş hamurlu olan bu parçalardan çoğu açkılıdır ve iki parça hem astarlı hem de açkılıdır. Biçim olarak, bu mal grubunun karakteristik özelliği de olan omurgalı kaplar, Tell Kosak Shamali'de de bulunmaktadır. Yine bu gruba ait yalnızca 2 boyun parçası bulunmuştur. Parçalardan bir tanesinde, motifi anlaşılamayan, koyu kahverengi boya bezeme bulunmaktadır. Yerleşmenin diğer küçük miktarlı mal grubu, Kumlu Kaba Mal *(Mineral Coarse Ware)* olarak adlandırılan mal grubudur.

[8] Gri-Siyah Mal ve Kumlu Kaba Mal özellikleri, bir sonraki bölümde, Tell Sabi Abyad'ın çanak çömlek grupları içerisinde tanımlanmaktadır.

Le Miére, Tell Sabi Abyad çanak çömlek gruplarında olduğu gibi, Tell Kosak Shamali'nin de büyük çoğunluğunu (1495 parça) oluşturan grubu, herhangi bir mal grubu altında toplamamış, geçici olarak *"The Bulk"* olarak nitelemiştir (Nishiaki ve Matsutani (yay.haz.), 2001: 179). Bu gruptaki parçalardan büyük çoğunluğu bitkisel katkılıdır. Mineral içerik çok ender ve küçük boyutlarda görülmektedir. Yüzey renkleri genelde kızılımsı pembe, daha az oranda devetüyü-bej renklerdedir. Yüzeyler çoğunlukla açkılanmıştır ve kil kalitesinden de kaynaklanmış olabilecek bir etkiyle açkı düzgün ve parlaktır. Islak sıvazlanarak düzeltilmiş yüzeyli parçalar ve astarlı parçalar da bulunmaktadır. Parçaların çoğunda, bitkisel katkının da etkisiyle gri renkte öz bulunmaktadır. Bu gruptaki parçaların biçimleri, çoğunlukla açılan kenarlı kaseler, açılan ya da dik kenarlı çömlekler, yarı küresel gövdeli ve düz dipli kaplardır (Nishiaki ve Matsutani (yay.haz.), 2001: lev.7.1 ve 7.2). Bu gruptaki parçaların %33'ünde baskı, boya ve çizi bezeme uygulanmıştır. Baskı bezemenin çoğu tarak uçlu bir nesne ile yapılmıştır ve çoğunlukla kabın tüm yüzeyine uygulanmıştır (Nishiaki ve Matsutani (yay.haz.), 2001: fig.7.7-7.8-7.9ve7.10). Boya bezeme çoğunlukla kırmızı ve kahverengidir. Motifler, çizgisel, içi dolu üçgen bantlar ve çapraz taramalar şeklindedir (Nishiaki ve Matsutani (yay.haz.), 2001: fig.7.11).

Kosak Shamali'nin çanak çömlek buluntuları, genel hatlarıyla kuzeyindeki Akarçay Tepe, Mezraa-Teleilat, güneydoğusundaki Tell Sabi Abyad, güneyindeki Tell Halula ve batısındaki Dja'de çağdaş evre buluntuları ile ilişkilidir (Nishiaki ve Matsutani (yay.haz.), 2001: 192 ve 194).

2.4.1.2.9. TELL SABI ABYAD

Konumu ve Tanımı

Tell Sabi Abyad, Kuzey Suriye'nin Cezire Bölgesi'nde, Balık Nehri'ne 5 km. uzaklıkta, bugünkü Hammam et-Turkman köyünün güneyinde yeralmaktadır. Bu bölge, Suriye – Türkiye sınırına da yakındır.

Engebeli sayılabilecek bir ovada, tarıma elverişli bir ortamda bulunan höyüğün çevresi, Balık Nehrinin küçük akarsularıyla beslenir. Neolitik Dönemde, Balık nehrinin bir kolu olan *Nahr et-Turkman*'ın, Tell Sabi Abyad'ın hemen yanından aktığı varsayılmaktadır (Akkermans, 1989: 126).

Tell Sabi Abyad, birbirine yakın mesafede ve doğrusal bir çizgi üzerinde yeralan, 4 höyükten en büyük olanıdır. Ayrıca, Balık Vadisinde sık görüldüğü üzere, höyük, birbirinden ayrı 4 küçük tepeden oluşmaktadır.

Araştırmaların Tarihçesi ve Tabakalanma

Tell Sabi Abyad'da ilk olarak 1978 yılında P. Santaville bilimsel başkanlığındaki bir ekip çalışmıştır (Hours, vd., 1994: 328). 1986-1993 yılları arasındaki çalışmalar ise, P. Akkermans tarafından yürütülmüştür[9].

Höyükteki kültürel dolgunun tümü, tarih öncesi döneme aittir. Çok genel bir ayırım yapıldığında, günümüz ova seviyesinin 4 m. kadar altında bulunan ana toprağın hemen üzerinde, Çanak Çömlekli Son Neolitik Dönem ve onun üzerinde de Halaf Dönemi dolguları yeralmaktadır. 1993 kazı döneminin sonuna kadar, toplam 1270 m² alanda çalışılmıştır. Tarih öncesi dönem dolgularına, höyüğün çalışılan tüm bölgelerinde ulaşılmıştır ancak, höyükte ana çalışma alanı olarak seçilmiş olan güneydoğudaki alanda yapılan çalışmalar sonuçlandırılmıştır (Akkermans (der.), 1996: 25).

Höyükte bulunmuş olan çanak çömlek grubu özellikleri ve radyokarbon sonuçlarına göre yerleşim, M.Ö. 5700 – 5000 yılları arasına tarihlenir (Akkermans (yay.haz.), 1996: 25). Yerleşmenin kültürel tabakalanması şu şekildedir (Akkermans (yay.haz.), 1996: 26 ve Matthews, 2000: 96):

11.	Tabaka	Çanak Çömlekli Son Neolitik (Balikh IIA'ın son aşamaları)
10. - 7.	Tabakalar	Halaf Öncesi (Balikh IIC)
6. – 4.	Tabakalar	Son Neolitik-Erken Halaf Geçiş Dönemi (Balikh IIIA)
3. – 1.	Tabakalar	Erken Halaf Dönemi (Balikh IIIB)

Mimari ve Yerleşme Düzeni

Bu bölümde, höyüğün Çanak Çömlekli Son Neolitik Dönem buluntuları ayrıntılı olarak, Erken Halaf'a geçiş dönemi mimarisi ise, ağırlıklı olarak en geniş alanda açılmış olan 6. tabaka olmak üzere, genel hatlarıyla ele alınacaktır.

[9] Bu çalışmada, Tell Sabi Abyad ile ilgili bilgiler, Akkermans'ın bilimsel başkanlığını yaptığı ikinci dönem ile ilgili yayınlar refereans alınarak oluşturulmuştur.

Neolitik Dönem

Tell Sabi Abyad'ın Çanak Çömlekli Son Neolitik Döneme ait mimari buluntuları oldukça zayıftır. Bunun olasılıkla en büyük nedeni, son evre olan 7. tabaka hariç, alttaki tabakaların 9 m² gibi küçük bir alanda açılmış olmasıdır. 7. tabaka göreli olarak daha geniş bir alanda izlenmiştir ve 2 binaya ait duvarlar bulunmuştur ancak, buradaki buluntular da birbiriyle ilişkilendirilip yerleşme mantığının anlaşılması için yeterli değildir.

11. tabakanın mimari buluntusu, yalnızca, yaklaşık 95 cm. çapında ve söbe biçimli, 25 cm. derinliğinde, içi sert toprak dolgulu, doğal mı yoksa insan tarafından mı yapıldığı tam belli olmayan bir çukurdur. Bu çukurun ve çevresindeki ana toprak niteliğindeki düzlemin üzerinde, yaklaşık 10 cm. kalınlığında taş döşeli bir katman ya da olası taban bulunmaktadır.

10. tabaka, 11. tabakadan, döşenmiş çanak çömlek kırıklarından oluşmuş, yaklaşık 5 cm. kalınlığında bir tabakayla ayrılır. Bu tabakayı oluşturan çanak parçaları genelde küçük çaplı kaba kaplara ait parçalardır ve bulunabilen tek mimari özellik budur.

9. tabaka, somut mimari bulgular veren ilk tabakadır. Bu tabakada bulunmuş olan duvar 1.10 m. uzunluğunda, 80 cm. yüksekliğinde ve 92 cm. kalınlığında bir duvardır. 10 cm. kalınlığında kerpiç *(loam)* bloklardan yapılmıştır. Duvar dışında, ayrıca yaklaşık 67 cm. çapı olan söbeye yakın yuvarlak kesitli bir fırın kalıntısı bulunmuştur. Fırının kille sıvanmış tabanı, 2 cm. kalınlığındadır ve kullanımı esnasında iyice piştiğinden, rengi siyahlaşmıştır. Fırının kenarı ise yaklaşık 4 cm. yüksekliğe kadar korunmuştur ve kalınlığı 3 cm. kadardır.

8. tabakadaki mimari buluntular da diğerleri gibi sınırlıdır. 70 cm. uzunluğunda bulunmuş olan duvar 80 cm. yüksekliğinde ve 25 cm. genişliğindedir. Bu duvarın kerpiç blokları daha düzgündür.[10] Bu duvar dışında, duvara bitişik ve güneye doğru eğimli bir taban ve 2 tane de çukur bulunmuştur. Çukurlardan büyük olanı 3,8x1,5 m. boyutlarında dikdörtgen kesitlidir ve 1 m. derinliğindedir. İçindeki dolguda çanak çömlek kırıkları, hayvan kemikleri, çakmaktaşı ve obsidyen aletler, sürtmetaş alet parçaları ve kemik bızlar bulunmuştur. Daha küçük olan diğer çukur yuvarlak kesitlidir ve

[10] Kerpiç bloklar, bölümün yazarı tarafından daha önceki evrede dilim *"loam"* olarak nitelenirken, bu evreden itibaren, yığma duvar tekniği, *"pisé"* olarak adlandırılmaya başlanmıştır.

dolgusunda diğeri gibi, bol miktarda çanak çömlek parçaları, taş nesneler ve oldukça büyük boyutlu hayvan kemikleri bulunmuştur.

7. tabakada artık, planı anlaşılamayan düz duvar parçaları yerine, 2 adet binaya ait duvar parçaları bulunmuştur. Birbiriyle yan yana ve dörtgen planlı olan binalar, doğu-batı yönünde uzanır. Binalardan birinin duvar yüksekliği 80 cm.'ye kadar korunagelmiştir. Birbirini dik kesen, 35-40 cm. kalınlığındaki duvarlardan biri 2,8 m., diğeri ise yalnızca 35 cm uzunluğundadır. Uzun duvarı dik kesen ara duvardan anlaşıldığı üzere, bu evin en az iki odası vardır. Duvarlar pisé tekniğiyle değişik kalınlıklarda bloklardan inşa edilmiş ve yalnızca tabana yakın kısımlarında, 2 cm. kalınlığında kil sıva izi bulunabilmiştir. Taban yaklaşık 4 cm. kalınlığında sıkıştırılmış topraktandır.

Diğer binaya ait olan duvarlardan uzun olanı 1,35 m., diğeri ise 90 cm. uzunluğundadır ve 60 cm. yüksekliğe kadar korunagelmişlerdir. Duvar kalınlıkları ise 40 cm. civarındadır. Sıva izine rastlanmamıştır ancak bu durum, yoğun aşınmadan da kaynaklanabilir. Kısa olan duvarda yaklaşık 50 cm. genişliğinde kapı boşluğu saptanmıştır. Taban izi vardır ancak, aşınmadan dolayı çok az bir bölümde izlenebilmektedir.

Bu tabakaya ait 2 bina dışında, kerpiç bir duvarın temeli olduğu varsayılan taş bir duvar daha bulunmuştur. Uzunluğu, 40 cm.'ye varan yontulmuş iri taş parçalarından oluşan duvarın uzunluğu 2,20 m., kalınlığı ise 80 cm.'den fazladır. İlginç olan, duvar, basamak oluşturacak şekilde inşa edilmiştir.

Yine bu tabakaya ait, yan yana 2 adet yuvarlak çukur bulunmuştur. Kırmızı ve siyah, yanmış kerpiç dolgulu bu çukurların içinde ayrıca, çanak çömlek parçaları ve hayvan kemikleri de vardır. Bu çukurların yanında yine planı anlaşılamayan 2 duvar parçası da bulunmaktadır.

Geçiş Dönemi

Daha önce de belirtildiği üzere, Tell Sabi Abyad'ın 6., 5. ve 4. tabakaları, Erken Halaf'a geçiş dönemi olarak tanımlanmıştır. Bu tabakalardan en eskisi olan 6. tabakaya ait açılan alan, 800 m²'dir. Bu tabakada, 8 tane dörtgen planlı ve çok odalı, 4 tane de

yuvarlak planlı bina ortaya çıkarılmıştır. Binaların duvarları yaklaşık 40 cm. genişliğindedir ve *pisé* tekniğiyle yapılmışlardır. Yerleşme, yüzeyin eğimli olması nedeniyle toprak teraslanarak, 2 kademeli olacak şekilde kurulmuştur. Bu iki düzlem arasındaki kot farkı 2 m.'ye yakındır ve alçak düzlemdeki yapıların damları ile yüksek düzlemdekilerin tabanlarının yaklaşık olarak aynı seviyede oldukları varsayılmaktadır (Verhoeven ve Kranendonk, 1996: 44). Yerleşme dokusu sıkıdır, hatta yer yer binalar birbirine bitişik düzende inşa edilmişlerdir. Dörtgen olanların genişliği 90-120 m² arasında değişkenlik gösterir. Dörtgen binaların planı, esas olarak, 3 kanat ve bu kanatların kısa ve dik duvarlarla bölümlendirilmesi şeklindedir. Evlerden bazıları 15 ya da daha fazla hücreye sahiptir ve bu hücrelerin genişlikleri 3 ila 5 m² arasında değişkenlik gösterir. Odalardan bir diğerine geçiş, bazılarında direkt olarak mümkündür ancak, bazen, uzaktaki bir odaya giriş için başka bir ana giriş kullanılmak zorundadır. Örneğin, iyi korunmuş bir binanın güneyindeki 5-6 odaya, birinden diğerine geçerek girilebilmektedir ancak, aynı binanın kuzeyi ve doğusunda kalan odalara girebilmek için binanın başka bir ana girişini kullanmak gerekmektedir. Hatta bazen bu, hiç de pratik olmayan bir hal alır ve binanın diğer ana girişine ulaşmak için bitişikteki diğer binayı da dolanmak gerekir. Bu durum, bulunabilen girişlerin dışında, daha farklı ve en az bir giriş sisteminin daha olduğunu, ancak mevcut verilerle bu bilgiye ulaşamadığımızı düşündürmektedir (Verhoeven ve Kranendonk, 1996: 45). Bu binaların içinde ve binalar arasında, çoğu yuvarlak planlı, 10 tane ocak yapısı bulunmuştur.

Yuvarlak planlı yapılardan *(tholos)* en büyük olanının çapı 5,75 m.'dir. En küçük olanı ise 1,75 m. çapındadır. Büyük olanın ana bölmesinde bulunmuş olan havan elleri, ağırşak, tezgah ağırlığı ve kemik bız gibi küçük buluntular, bu yapıların, yiyecek hazırlama ve/veya dokuma gibi genel işlik yerleri olarak kullanıldıklarını düşündürmektedir. Ana bölme dışındaki küçük bölmeler ise, olasılıkla depolama amaçlı kullanılıyor olmalıydı. Bulunmuş olan değişik boyutlardaki silolar da, bu görüşü destekler niteliktedir (Verhoeven ve Kranendonk, 1996: 60).

5. tabakaya ait mimari bulgular, bir üst evreye de ait oldukları varsayılan 2 dörtgen planlı bina ve çeşitli biçimlerde ocak ve fırın yapılarıdır. Dörtgen planlılar, alt evrede olduğu gibi çok odalı geniş yapılardır. Ayrıca, bu yapıları çevreleyen açık alanlar da yoğun olarak kullanılmışlardır. 5. evre, 275 m² alanda izlenebilmiştir.

Geçiş döneminin son tabakası olan 4. tabakanın mimari kalıntıları ise, dörtgen planlı çok odalı binalar dışında, yuvarlak ve dörtgen 2 odadan oluşan *tholos* yapısı ve çok miktarda ve oldukça çesitli biçimleri olan fırın ve ocak yapılarıdır. Yuvarlak ve dörtgen planlı fırınların dışında, "anahtar deliği" ya da "8" biçimli fırınlar da bulunmuştur. Çeşitli büyüklüklerde olan fırınların tümü taban içine gömülmüştür. Fırınların taban içindeki derinliği, boyutları ile doğru orantılıdır.

Çanak Çömlek

Tell Sabi Abyad'ın Neolitik Döneme ait çanak çömlek malzemesi ile ilgili çalışmalar henüz bitirilmemiştir. Çoğunlukla, 9 m² gibi küçük bir alandan elde edilmiş olan bu malzemenin üzerinde çalışıldığı kadarıyla genel karakterinin, yalın, düzensiz ve tam olarak bir standart içine sokulamayan yapıda olduğu sonucuna varılmıştır (Le Miere ve Nieuwenhuyse, 1996: 122). *Saptanabilen 3 mal grubu dışındaki malzemenin tümü* 4. bir grup altında toplanmıştır ancak, bu grup diğerleri gibi tek bir mal grubunu temsil etmemektedir. Başka bir deyişle bu grup, mal grubu olarak sınıflandırılamayan tüm parçaların dahil edildiği gruptur ve miktar olarak da Tell Sabi Abyad çanak çömlek malzemesinin büyük bir çoğunluğunu oluşturur.

Bu bölümde, Tell Sabi Abyad'ın Neolitik Dönem çanak çömleği kapsamlı olarak, Erken Halaf Dönemi'ne geçiş evrelerine ait çanak çömleği ise genel hatlarıyla ele alınacaktır. Bahsedilen ikinci dönemde, Neolitik Dönem çanak çömleği fazla değişiklik göstermeden devam eder ve bunlarla birlikte yeni mal grupları görülmeye başlanır.

Neolitik Dönem

Neolitik Döneme ait ilk mal grubu, Koyu Yüzlü Açkılı Maldır. Bu mal grubu Tell Sabi Abyad'da, diğer gruplarla oranlandığında sayısal olarak fazla bir yer tutmaz. En alttaki 11. tabakadaki sayısal oranı %0.2 iken, ardılı evrelerde giderek artar ve Neolitik Döneme ait son evrede % 15.8 oranına ulaşır (Le Miere ve Nieuwenhuyse, 1996: fig. 3.5).

Bu grubu belirleyen temel özellikler, hamurun, 1-2 mm. büyüklüğünde ve çoğunlukla siyah renkli mineral içermesi ve bitkisel katkının yok denecek kadar az görülmesidir. Yüzey ve hamur renkleri kırmızıdan siyaha çeşitlilik gösterir ancak, kahverengi ya da

koyu gri renkler daha sık görülür[11]. Tell Sabi Abyad'da bulunmuş olan Koyu Yüzlü Açkılı Mala ait parçalar, Amuk, Ras Shamra, Mersin ve Sakçagözü gibi yerleşmelerden tanıdığımız Koyu Yüzlü Açkılı Mallarla aynıdır. Dolayısıyla, hem bu nedenle, hemde Tell Sabi Abyad'daki miktarı gözönüne alındığında, bu grubun başka yerden, olasılıkla yukarıda sayılmış olan yerleşmelerin birinden buraya getirildikleri varsayılmaktadır (Le Miere ve Nieuwenhuyse, 1996: 127).

Gri-Siyah Mal *(Grey-Black Ware)* grubu, Tell Sabi Abyad'da 11. ve 9. tabakalarda hiç bulunmamıştır. Sayısal olarak en fazla görüldüğü evre 10. tabakanın 2. aşamasıdır ve bu oran da % 5.5'dur (Le Miere ve Nieuwenhuyse, 1996: fig. 3.3).

Bu mal grubuna ait parçaların hamuru oldukça iyi süzülmüştür ve çok ince taneli mineral içerir. Bitkisel katkı az parçada görülür, olanlarda da oldukça ince kıyılmıştır. Yüzeyler açkılıdır ve renkleri çoğunlukla gri, daha az oranda da siyahtır. Koyu Yüzlü Açkılı Mal grubundakilerin aksine, bu mallarda yüzey rengi koyuluğu bir tercihtir ve bilinçli olarak elde edilmişlerdir (Le Miere ve Nieuwenhuyse, 1996: 128).

Kumlu Kaba Mal *(Mineral Coarse Ware)* , tüm tabakalarda sayısal olarak oldukça az miktarlarda, en fazla 9. tabakada %2.2 oranında bulunmuştur. Bu mal grubuna ait parçaların hamuru, bol miktarda iri taneli kum katkılıdır. Herzaman açkılı olan yüzey, renk olarak devetüyü ve grinin çeşitli tonlarındadır. Parçaların çoğunun yüzeyinde siyahlaşma (is ya da *bitumen* izi) vardır. Bu izler ve parçaların kenar profillerinin genelde daralan biçim vermeleri nedeniyle, bu mal grubuna ait parçaların genelde yiyecek pişirme amaçlı kullanıldıkları varsayılmaktadır (Le Miere ve Nieuwenhuyse, 1996: 128).

Standart Mallar, daha önce de belirtildiği üzere, Tell Sabi Abyad'da, henüz herhangi bir mal grubuna dahil edilemeyen tüm parçaları kapsar. Bu grup, höyükte Neolitik Dönem tabakalarında bulunmuş olan tüm çanak çömlekler arasında sayısal olarak ortalama %90 gibi belirgin bir çokluğa sahiptir (Le Miere ve Nieuwenhuyse, 1996: fig. 3.2 ve fig. 3.3). Parçaların % 95'inden fazlası bitkisel katkılıdır. Bunların üçte birinde bitkisel katkı ince kıyılmıştır. Hamur bazen mineral de içerir ancak, bu yaygın değildir. Yüzey renkleri

[11] "Koyu Yüzlü Açkılı Mal" olarak adlandırılan grup, aslında ismindeki anlam yüklemesinin aksine, herzaman koyu bir yüzey rengine sahip değildir. En azından, üretim esnasında böyle bir kaygı güdüldüğü düşünülmemektedir. Koyu renkli yüzey ve hamur, kilin içeriği ile ilgilidir (Le Miere 1996: 127).

çoğunlukla devetüyü veya kırmızımsı pembedir. Parçaların yaklaşık yarısında siyah öz vardır ki, buna neden olan bitkisel katkının bol miktarda olması nedeniyle bu doğal bir durumdur. Yüzey ya açkılanmıştır ya da ıslak sıvazlanmıştır. Ayrıca parçaların %20'sine yakını kırmızı, ya da daha ender olarak kahverengi astarlıdır.

Höyüğün 10. tabakasının alt seviyelerinde bulunmuş olan çanak kırıkları ile oluşturulmuş ve başka bir mimari bulgu ile ilişkilendirilemeyen taban, standart mal grubuna dahil edilen parçalardan yapılmıştır. Bu parçaların yaklaşık yarısı, ince kıyılmış bitkisel katkılıdır. İlginç olan, bir alttaki ve bir üstteki evrelerde bulunmuş olan parçalarda ince kıyılmış bitkisel katkı, oldukça az görülen bir durumdur. Bu da, bu taban için kullanılan parçaların bilinçli olarak seçildiğini düşündürmektedir (Le Miere ve Nieuwenhuyse, 1996: 132).

Tell Sabi Abyad'da bulunan Neolitik Nönem çanak çömleğinin çoğu, parçaların küçük olması nedeniyle biçimsel özelliklerinin anlaşılmasına uygun değildir. Dolayısıyla, biçim özellikleri, ancak anlaşılan parçalardan yola çıkarak tanımlanabilmektedir (Le Miere ve Nieuwenhuyse, 1996: 133).

Ağız parçalarından duruşu anlaşılabilen parçaların yarısı açılan, üçte biri dik, geri kalanı ise daralan ağızlıdır. Ağızlar genellikle basitçe yuvarlatılmıştır. Boyun parçalarından çoğu dik ya da içbükeydir ve gövde ile ilişkileri anlaşılamamaktadır. Gövde parçaları genelde dışbükey, daha az oranda düz yükselir ve nadiren de içbükey form verir. Birkaç tane de omurgalı gövde parçası bulunmuştur. Dip parçaları çoğunlukla basit ve düzdür. Daha az miktarda yuvarlatılmış, birkaç tane de içbükey dip bulunmuştur.Tutamak olarak, delikli, deliksiz yatay ve halka tutamak türleri vardır.

Ayrıca, diğer yerleşmelerle karşılaştırıldığında, Tell Sabi Abyad'ın neolitik tabakalarında çok sayılabilecek miktarda (65 paça) "Husking Tray" parçası bulunmuştur. Bu grup ve ayrıca yerleşmenin Geçiş Dönemi "Husking Tray" buluntuları, diğer yerleşmelerde bulunan "Husking Tray"lerle birlikte, ilgili bölümlerde ele alınacaktır.

Bezeme, Tell Sabi Abyad çanak çömleğinde çok az parçaya uygulanmıştır. Bunlardan üçte biri, Koyu Yüzlü Açkılı Mal grubuna ait parçalardadır. Standart Mallara ait

parçaların %1.5'unda bezeme saptanmıştır. Bu sayıca az orana karşın, bezeme teknikleri çeşitlidir; boya, ekleme, çizi, baskı ve açkı bezeme teknikleri uygulanmıştır. Motifler basit ve geometriktir. İlginç olarak, Erken Halaf'a geçiş evresinde yaygın olan çapraz tarama, neolitik tabakalarda görülmez.

Koyu Yüzlü Açkılı Mallarda, boya, çizi, çizi-boya, baskı ve açkı bezeme uygulanmıştır. Bu mal grubunda uygulanan boya, oldukça parlak ve kırmızı renktedir. Motifler, dikey, yatay ya da çapraz bantlar gibi basit motiflerdir ve çoğunlukla bant boya, sınırlarının belirlenebilmesi için, ucu ince bir aletle, özensizce çizilmiş bir hat içerisine uygulanmıştır. Bazen de geniş bant boya, çapraz çizi motiflerle birlikte görülür. Boyuna ait parçalar boyalıdır (Le Miere ve Nieuwenhuyse, 1996: fig. 3.5).

Gri-Siyah Mal grubuna ait yalnızca 3 parçada, çizi ve çizi-baskı tekniği olmak üzere, bezeme vardır. Kumlu Kaba Mal grubuna ait hiçbir parçada bezeme görülmemiştir.

Standart Mallarda, boya, ekleme, çoğunlukla boya ile birlikte görülen baskı ve çizi bezeme teknikleri uygulanmıştır. Boya kırmızı renklidir. Motifler, içi dolu ya da boş yatay düzenlenmiş üçgenler, zigzag çizgiler ve yumrucuk ya da yeni ay biçimli kabartma bezeklerdir. Sonuncusu, ya dekoratif amaçlı, ya da bir çeşit tutamak olarak düşünülmüş olabilir (Le Miere ve Nieuwenhuyse, 1996: fig. 3.5). Çizi bezemeye ait motifler, parçalar küçük olduğu için net olarak anlaşılamamaktadır. Çoğunlukla birbirine koşut eğri çizgisel birtakım motifler vardır. Baskı bezeme, tarak uclu bir alet ile, nokta baskı yapıldıktan sonra aletin yüzeye bir miktar sürtülmesiyle, dalgalı, çapraz, ya da dik izler bırakır. Bazı parçalardaki baskı bezek izleri, üçgen, deniz kabuğu izi ya da içi boş bir çubuk izi gibidir. Daha önce belirtildiği gibi baskı bezeme çoğunlukla, bant boya bezeme ile birlikte uygulanmıştır.
Boya ve ekleme bezeme tekniği 11. tabakadan, çizi bezeme 10. tabakadan ve baskı ve açkı bezeme ise 8. tabakadan itibaren görülür (Le Miere ve Nieuwenhuyse, 1996: 138). Yeni bir bezeme tekniği, bir diğerinin kullanım yoğunluğunu etkilememiş olmalı ki, her teknik başladığı tabakadan yukarı doğru, her tabakada görülmeye devam eder (Le Miere ve Nieuwenhuyse, 1996: 138).

Geçiş Dönemi

Son Neolitikten Erken Halaf evresine geçiş dönemi, Tell Sabi Abyad'da, 6.- 4. tabakalar arası saptanmış ve 800 m² alanda açılmıştır. 6. tabakada miktar olarak oldukça fazla çanak çömlek parçası bulunmuştur ve bu da, üzerinde ayrıntılı çalışılmasına olanak tanımıştır.

Son Neolitik Dönem çanak çömlek gruplarının tümü geçiş döneminde de, daha gelişmiş olarak kullanılmaya devam eder. Bu grupların dışında 3 yeni grup daha ortaya çıkar.

Koyu Yüzlü Açkılı Malla ait parçalar, geçiş dönemi tabakalarında kenar kalınlığının bir miktar artması dışında, değişiklik göstermezler. Sayısal olarak diğer gruplarla kıyaslandığında, parçaların %11'i bu mal grubuna aittir. Gri-Siyah Mal Grubu, Neolitik Dönemde bulunmuş olanlara göre çok daha tanımlanabilir durumdadır. Bu mal grubunda geçiş dönemiyle ilgili en belirgin değişiklik, özellikle 4. tabakada olmak üzere, bitkisel katkılı örneklerinin sayıca azalması, yalnızca mineral katkılı olanlarının daha çok tercih edilmesidir. Bunun dışında, diğer gruplarla oranlandığında miktarında artış görülmez. Kumlu Kaba Mal, 5. ve 4. tabakalarda miktar olarak artar, başka bir değişiklik göstermez. Standart Mallar, yine çoğunluğu bitkisel katkılı olmak üzere, sayıca yarı yarıya azalmış oranda devam eder. Parçalardan %20'si ince kıyılmış ki bu parçaların çoğu aynı zamanda astarlıdır, 2-3 tanesi çok iri kıyılmış, geri kalanı ise iri kıyılmış bitkisel katkılıdır. Bunun dışında, parçaların %87'sinin hamuru mineral içermemektedir. Geri kalanında ise iri mineral parçacıklar vardır. Neolitik tabakalarda görülen devetüyü ve pembemsi-kırmızı yüzey renkleri bu tabakalarda da baskındır ancak, daha az miktarlarda da olsa, krem ve turuncumsu-kırmızı renkler de görülür. Yüzey yine sıvazlanarak düzeltilmiştir, parçaların yalnızca üçte biri açkılıdır. Parçaların çoğunda gri renkli öz bulunmaktadır.

Geçiş tabakalarında da "Husking Tray" kapları, toplam 47 adet bulunmuştur. Bu grup da geç dönem yerleşmeleriyle birlikte, ilgili bölümde ele alınacaktır.

Bezeme, Son Neolitik tabakalarda da olduğu üzere, yaygın değildir. Kumlu Kaba Mala ait parçaların hiçbirinde bezeme yoktur. En çok Koyu Yüzlü Açkılı ve sonra Standart Mallara ait parçalarda, yine aynı bezeme teknikleri ve motifleri kullanılmış, fark olarak,

birkaç parçada geometrik motifler yerine stilize motif, bazı parçalarda da, aynı parça üzerinde birkaç değişik motif birden uygulanmıştır. Ayrıca, kabartma bezeme, 6. tabakada iyice azalır, 5. tabakada 1 örnek bulunur, 4. tabakada ise hiç görülmez.

Son Neolitik Dönemde başlayan ve Geçiş Döneminde de devam eden bütün mal gruplarına toplu halde bakıldığında;

1) Bitkisel katkı oranı artar ancak, ince kıyılmış bitkisel katkı azalır.
2) İri parçacıklı mineral katkı oranı artar ancak bu bir moda şekline dönüşmez.
3) Yüzey işlemi olarak, sıvazlanarak düzeltilmiş yüzey oranı belirgin bir miktarda artar.
4) Açkılanmış parça miktarı önemli oranda düşer.
5) Astarlı parça miktarı yarı yarıya düşer.
6) Parçaların profil kalınlıklarında bir artış olduğu gözlenir.
7) Son olarak, çanak çömlek grupları Son Neolitik Dönem örneklerine oranla daha kaba, daha özensiz üretilmişlerdir.

Geçiş dönemi mal gruplarının biçimsel özelliklerinde belirgin bir değişiklik gözlenmemiştir. Ağız ve dip parçaları yine basit ve düzdür, omurgalı gövde sayısı çok düşüktür, tutamak sayısı ve çeşidi azdır, yalnızca boyun biçimlerinde küçük değişimler vardır. Boyun ve gövdenin birleşimi neredese yere koşut ve köşeli olur. Kumlu Mallar genelde daralan ağızlı, Koyu Yüzlü Açkılı Mallar ise çoğunlukla boyunlu formlarla ilişkilendirilebilir (Le Miere ve Nieuwenhuyse, 1996: 153).

Son Neolitik Dönem mal grupları genel olarak Geçiş Dönemi ile karşılaştırıldığında, Bu Dönem çanak çömleğinin, ikincisine oranla daha fazla çeşitliliği olduğu söylenebilir. Ancak her iki dönemde aynı gruplara genel hatlarıyla bakıldığında, birbirlerinden belirgin bir farkları yoktur. Başka bir deyişle, yalnızca çanak çömlek grupları baz alındığında, Son Neolitik Dönem ile Geçiş Dönemi farklılığını belirleyen öge, yukarıda bahsedilen mal grupları değil, Geçiş Döneminde ortaya çıkan yeni mal gruplarıdır (Le Miere ve Nieuwenhuyse, 1996: 158). Geçiş Döneminde "yeni" olan 3 mal grubu, "Standart İnce Mal", yüzey renginden dolayı "Turuncu İnce Mal" ve "İnce, Boya Bezemeli Mal" olarak adlandırılmışlardır. Bu mal grupları, hamur, fırınlama, yüzey işlemleri, bezeme özellikleri ve biçim özellikleri bağlamında diğerlerinden farklı ve daha kalitelidir. Bu yeni malzeme, diğer çağdaş yerleşmelerin çanak çömlekleriyle karşılaştırıldığında, bazı yönleriyle, Orta Irak ve Doğu Suriye'deki Samarra yerleşmeleri

olan Tell es-Sawwan, Baghouz ve Samarra ile ilişkilendirilmektedir (Le Miere ve Nieuwenhuyse, 1996: 172).

2.4.1.3. DOĞU AKDENİZ BÖLGESİ

2.4.1.3.1. TELL el-KERKH 2

Konumu ve Tanımı

Tell el-Kerkh 2, Kuzey Suriye'de, Rouj Havzası'nın güneyinde bulunan ve bölgedeki en büyük höyük kompleksinin höyüklerinden birisidir. Bu grupta bulunan 3 höyüğün kapladığı alan kuzey-güney doğrultusunda 1 km., doğu-batı doğrultusunda ise 400 m.'dir. Diğer iki höyüğün batısında yeralan Tell el-Kerkh 2, gruptaki en küçük höyük olup, yaklaşık 180 m. çapında ve 5 m. yüksekliğindedir. Daha küçük olmasına karşın öncelikle bu höyükte çalışılmasının nedeni, yüzey buluntuları nedeniyle, Tell Aray II ile ilişkilendirilebileceği varsayılan, Çanak Çömleksiz ve Erken Çanak Çömlekli Neolitik buluntulara, üstte geç dönem dolgular olmadan ulaşabilme düşüncesidir (Iwasaki ve Tsuneki, 2003: 44).

Araştırmaların Tarihçesi ve Tabakalanma

El-Rouj Havzası, ilk olarak, A.Tsunaki bilimsel başkanlığındaki bir Japon ekip tarafından, 1980 yılında ziyaret edilmiş, 1980 ve 1988 yıllarında yapılan yüzey araştırmaları esnasında, el-Rouj Havzası'nda, Neolitik Dönemden İslami Döneme kadar kültürel dolguları olduğu varsayılan 40 adet yerleşim yeri saptanmıştır (Iwasaki ve Tsuneki, 2003: fig.2). Saptanan bu höyüklerin bazılarında, 1990-1992 yıllarında 3 dönem olmak üzere, sondaj çalışmaları yapılmıştır.

Bölgedeki çalışmaların genel sonucu olarak oluşturulan kültürel evreler aşağıdaki gibidir (Iwasaki ve Tsuneki, 2003: 4):

El-Rouj 1 : PPNB final

El-Rouj 2a : Çanak Çömlekli Neolitik başlangıcı

El-Rouj 2b : Erken Çanak Çömlekli Neolitik

El-Rouj 2c : Orta Çanak Çömlekli Neolitik

El-Rouj 2d : Geç Çanak Çömlekli Neolitik

El-Rouj 3,4,5: Erken, Orta, Geç Kalkolitik

El-Rouj 6,7,8: Erken, Orta, Geç Bronz Çağı

El-Rouj 9-10 : Demir Çağı ve Pers Döneminden İslami Döneme kadarki tüm Dönemler.

Tell el-Kerkh 2'de, 5x5 m. genişliğinde açılan ve 4,30 m.'de ana toprağa ulaşılan sondaj çalışmasında ise, 12 tabaka saptanmıştır (Takuya ve Tsuneki, 2003: 46):

12.-07. Tabakalar: PPNB

06.-05. Tabakalar: El-Rouj 2a

04.-01. Tabakalar: El Rouj 2b

Mimari ve Yerleşme Düzeni

Tell el-Kerkh 2'de 5x5 m. gibi dar bir alanda, sondaj niteliğinde derinleşildiğinden, mimari ve yerleşim düzeni bakımından, yerleşmenin genelini yansıtacak verilerin elde edilememiş olduğu görüşündeyiz.

7. tabakaya kadar, PPNB dönemine ait yığma kerpiç duvarlı birtakım mimari bulguların üzerinde, Çanak Çömlekli Neolitik Döneme ait 6. tabaka 0.4 m. kalınlığında, koyu kahverengi, kömürlü bir tabaka vardır. Bu dolgu içerisinde taban ya da platform olabilecek bir parça, birkaç mimari taş eleman ve 2 tane ezgi taşı bulunmuştur.Bu tabakanın durumu da bir öncekine benzerdir; küçük ve tanımsız bir taş kümesi ve bir çukur, bu tabakanın buluntularıdır. Taş kümeleri, bir miktar kül, kömür ve yığma kerpiç parçaları ile birlikte bulunmuştur.

4.-2. tabakalarda, yuvarlak planlı yapılara ait temeller vardır. 4. tabakada ayrıca 2 m. uzunluğunda, yığma kepiç duvar da bulunmaktadır. Bu yapıların tabanları da özenlice sıvanmıştır. Duvarın çevresindeki taşlar, kireçtaşı ve bazalt taşından eşik, bu duvarın ait olduğu yapının taş temelli olduğunu düşündürmektedir (Iwasaki ve Tsuneki, 2003: 45). 3. tabakanın yuvarlak planlı yapısı, en iyi korunmuş olanıdır. Bu yapının duvarının inşasında kerpiç tuğlalar ve yığma kerpiç birlikte kullanılmıştır; kerpiç tuğlalar dikey olarak yuvarlak planda sıralandıktan sonra, üzerine yığma yapılmış ve yaklaşık 30 cm. kalınlığında bir duvar elde edilmiştir. 40 cm. yükseklikte korunagelmiş duvar, içe doğru eğimli çıktığından, üst bölümünün kubbeli olduğu düşünülmektedir. Bu yapının iç çapı

2.20 m.'dir, tabanı küçük taş döşelidir ve üzeri sıvanmıştır. Yapının bir kısmı, kazılmayan alanda kalmıştır.

Yukarıda sözedilen tabakalarda devam eden bu yuvarlak yapıların işlevleri kesin olarak anlaşılamamakla birlikte, fırın ya da depo binaları olabilecekleri düşünülmektedir (Iwasaki ve Tsuneki, 2003: 46).

1. tabakada da mimari buluntu yoktur. Tabakanın altı ince, koyu grimsi kahverengi bir toprak ile kaplıdır. Bunun dışında, bu toprağın içine de giren, içinde kül, küçük taşlar, kömür ve hayvan kemiği barındıran 3 adet çukur bulunmuştur. Höyük yüzeyi, tarımsal faaliyetler nedeniyle, 20-50 cm. kalınlığında olmak üzere tahribata uğramıştır.

Buluntu Topluluğu

Tell el-Kerkh'in Çanak Çömlekli Neolitik Dönem yontmataş alet endüstrisinde, ok uçları en aygın olan alettir Amuk ve Ugarit ok uçları, en çok kullanılan uçtur. Bunun dışında yine bol miktarda bulunan orak bıçakları, daha az miktarlarda kalemler ve kazıyıcılar sayılabilir. Yerleşmede hem çakmaktaşı, hem de obsidyen kullanılmıştır. Çakmaktaşı hammadde olarak yakın çevredendir, obsidyenin % 95'i Kapadokya merkezlidir.

Taş baltalar, ezgi ve vurgu taşları, açkı taşları, 1 tane ama özenli yapım ve üzeri çizi bezemeli taş kap ki "Kerkh Malı" kil kap benzeridir, kemik bızlar, iğneler,spatülalar, birkaç tane hayvan figürini parçası ve 1 tane çanak çömlek parçasından üretilmiş mühür, çanak ömlek parçasından üretilmiş bolca miktarda disk parçası, taş boncuklar ve pendantlar, deniz kabuğundan yapılmış boncuklar, diğer buluntu grupları olarak sayılabilir.

Çanak Çömlek

Daha önce de belirtildiği üzere, höyükte çanak çömlek, 6.-1. tabakalarda bulunmuştur. Neolitik döneme ait olan 1450'den fazla çanak çanak çömlek parçası ele geçmiştir. Bu parçalar, Kerkh Malı, Koyu Yüzlü Açkılı Mallar ve Kaba Mallar olmak üzere üç ana gruba ayrılmıştır.

Kerkh Malı, yerleşmenin özellikle alt tabakalarında çıkan, Levant'da daha önce tanımlanmamış ve dolayısıyla bu yerleşme adıyla anılan ve bölgenin en eski çanak çömlek grubu olarak adlandırılan gruptur (Miyake, 2003: 121). Kerkh malının hamur katkıları ve yüzey işlemleri Koyu Yüzlü Açkılı Mal'ı andırmaktadır ancak onu bu gruptan ayıran birtakım özellikleri de vardır.

Biçimler genelde basit ve yalındır, fazla biçim çeşidi yoktur. Yarı küresel gövdeli ve küresel gövdeli derin kaseler, tanımlanabilen 2 formdur. Sığ kaselerinin alt gövde bölümünde hafif dönüşlü bir omurga bulunabilir. Ağızlar hafif kıvrımlı ve yine basitçe şekillendirilmiştir. Dipler de basit dönüşlüdür ve oldukça kalındır. Kaplar küçüktür ve ortalama 14 – 16 cm. arasındadır (Miyake, 2003: fig.54, 1-2 ve lev.11). Kap cidarları 1 cm.'nin üzerindedir. Bu nedenle, küçük olmalarına rağmen hantal görünüşlü kaplardır. Bezeme ve kulp, tutamak gibi çıkıntılar, Kerkh Malında bulunmaz. Kerkh Malı bol miktarda, ince mineral katkılıdır ve bu ona granüllü bir doku verir. Ender olarak daha kalın olan mineral katkı, beyazdan kırmızıya, griden siyaha, değişik renklerde olabilmektedir. Fırınlama derecesi çok düşük değildir. Okside olduğu zaman hamur rengi kırmızımsı kahverengidir. Öz fazla yaygın değildir ve görülen parçalarda da incedir. Göreceli özenli düzeltilmiş dış yüzey genelde donuk açkılıdır, nadiren ıslak sıvazlanarak bırakılmıştır. Yüzey renkleri Koyu Yüzlü Açkılı Mala göre daha açık tonlarda, koyu gri, grileşmiş pembemsi devetüyü ve daha çok grimsi kahverengidir.

Tell el-Kekh 2'de bulunan Koyu Yüzlü Açkılı Mallar, yerleşmedeki en büyük mal grubunu oluşturur. Yerleşmenin Koyu Yüzlü Açkılı Malları, Amik Ovası'nda bulunan KYAM ile aynı özellikleri taşır. Bulunan KYAM, 3 alt gruba ayrılmıştır.

KYAM Grup A, kalsit olduğu varsayılan yoğun beyaz mineral katkı ile tanımlanmıştır. Fırınlama genelde yüksek ısıda gerçekleştirildiğinden, bulunan parçalar serttir. Öz yoktur. Genel olarak dış yüzey, özenli ve parlak açkılanmıştır. Kabın biçimine göre iç yüzey de bazen açkılanmış, bazen de ıslak sıvazlanarak düzeltilmiştir. Dış yüzey renkleri koyu tonlarda olmak üzere, koyu ya da kırmızımsı kahverengidir. Küçük boyutlu olan kapların cidarları da incedir. Biçimler genelde basit ve yalındır (Miyake, 2003: fig.54, 10-11-14-15). Kerkh Malında olduğu gibi dekoratif ve tutamak nitelikli ögeler bulunmaz.

KYAM Grup B, yerleşmede en çok miktarda bulunan KYAM grubudur. Bu grubu öncekinden ayıran, beyaz mineral katkının baskın olmayışı ve genel olarak mineral katkının yoğunluğunun az oluşudur. Fırınlama ve yüzey işlemleri Grup A ile yakın niteliktedir. Yüzey renkleri yine koyu tonlardadır ancak, açık tonlar da az oranda değildir. Renkler, koyu gri, koyu kahverengi veya açık kahverengi olabilir. Kap cidarları yine incedir. Açılan kenarlı ve derin kase biçimleri, en çok görülen biçimlerdir. Bu biçimdeki kaselerde yatay tutamaklar da bulunabilmektedir (Miyake, 2003: fig.56, 17,22). Üst tabakalara doğru silindirik boyunlu çömlekler ve kapalı, kısa, S kıvrımlı boyunlu çömlekler yaygınlaşmaya başlar (Miyake, 2003: fig.58, 24-26).

Bu grupla beraber, KYAM'ın bezemeli örnekleri de görülmeye başlar. Baskı ve kabartma bezeme, görülen bezeme türleridir. Daha yaygın görülen baskı bezeme, tırnak baskı, parmakla kil çekilerek ve nokta uçlu aletle bastırılarak oluşturulmuştur (Miyake, 2003: fig.55, 20-22, 24-25; fig.56, 1; lev.12, 4, 6-7). Aykırı bir örnek olarak tek bir parça üzerinde tarak bezeme yapılmıştır. Bezeme, genelde kabın ağız ve dip kenarları yalın kalmak koşuluyla, tüm yüzeye uygulanmıştır. Bezeme uygulandıktan sonra açkılama işlemi yapılmıştır. Daha ender görülen ekleme (kabartma) bezekler ise, bant ya da yumrucuk şeklindedir (Miyake, 2003: fig. 55, 13; lev.12, 11; fig.58, 11-12; lev.12, 13-14).

KYAM Grup C, önceki grubun kalın cidarlı çeşitlemesidir (yaklaşık 1,5 cm.). Geniş, yarı küresel büyük kap biçimleri, bu gruptaki yaygın biçimlerdir.

3. grup olan Kaba Mallar, üretim özellikleri nedeniyle diğer iki gruptan kolayca ayrılır ve Amik Ovası'nın tanımlanmış tüm çeşitleri; Yalın Kaba Mal, Sıvaştırılmış Kırmızı Astarlı Kaba Mal ve Çizi Bezekli ya da Baskı Bezekli Kaba Mal grupları, Tell el-Kerkh 2'de de bulunmuştur. Kaba Malların hamurunda mineral içerikle birlikte, bol miktarda, ince ya da kalın kıyılmış bitkisel katkı da vardır. Fırınlama çok düşük ısıda olmamasına rağmen, bitkisel katkının yoğunluğu, parçaları oldukça yumuşak ve kırılgan yapar. Kesitte kalın ve koyu renkli öz görülür. Yüzeyler özenlice düzeltilmiştir, ender de olsa açkılama görülür, genelde donuktur. Yüzey renkleri açık, krem rengi, pembemsi devetüyü ve kırmızımsı kahverengidir.

Ağızın altındaki yatay bant, en yaygın dekoratif ögedir. Çizi bezeme ile birlikte, kırmızı sıvaştırılış astar da uygulanmıştır. Biçim veren parça oranı fazla bulunamadığından, tüm kap formları anlaşılamamıştır ancak bulunan parçaların, dik kenarlı çömlekler ve yarı küresel gövdeli kaplar olmak üzere, geniş ve ağır kaplara ait oldukları düşünülmektedir (Miyake, 2003: 124).

Yerleşmede, hem KYAM, hem de Kaba Mallar grubuna kesin olarak dahil edilemeyen, az miktarda ayrışık mallar da bulunmuştur ancak bunlar gruplanmamıştır.

Tell el-Kerkh 2'de, PPNB'den Çanak Çömlekli Neolitik'e geçişin kesintili olup olmadığı net değildir ancak, kesinti olduğuna dair belirgin bir bulgu da yoktur (Miyake, 2003: 124). Çanak Çömlekli Neolitik Döneme ait en eski tabaka olan 6. tabakada, %46 ile Kerkh Malı, miktar olarak en fazla görülen mal grubudur. Ardından KYAM ve sonra da Kaba Mal Grubu gelmektedir. 5. tabakada Kerkh Malı miktar oranı %33'e düşer ve KYAM, özellikle Grup B oranı artmaya başlar. 4. ve 3. tabakalarda Kerkh Malı oranı aniden düşer ve bu gruba ait yalnızca 4 parça bulunabilmiştir. KYAM, 4. tabakada %95, 3. tabakada ise %84 oranındadır. Geri kalan parçalar Kaba Mal Grubuna aittir. KYAM Grup A ise, hemen hemen yok olmaya başlamış ve yerini Grup B ve C'ye bırakmıştır. Çömlek türleri ve bezemeli parçalar, bu tabakada artmaya başlar. Yatay utamaklar da bu tabakadan itibaren görülmeye başlanır. 2. ve 1. tabakalarda Kerkh Malına ait hç parça bulunmamıştır. KYAM, 2. tabakada %73 ve 1. tabakada da %81 olmak üzere hala en çok bulunan mal grubudur.

Araştırmacıları, en alt tabakalarda (6. ve 5. tabakalar) bulunan Kerkh Malını, bölgenin en eski çanak çömlek grubu olarak tanımlamakta ve kazıların en önemli sonucunun bu olduğunu vurgulamaktadır (Miyake, 2003: 125). Ardından gelen 4. tabakadan 1. tabakaya kadar elde edilen çanak çömleğin ise, Amik Ovası kazılarında Amuk A olarak tanımlanan KYAM ile aynı ve ayrıca, KYAM'ın, Kerkh Malının devamı/gelişmiş türü olduğu belirtilmektedir.

2.4.1.3.2. TELL AIN el-KERKH

Konumu ve Tanımı

Tell Ain el-Kerkh, Kuzeybatı Suriye'de, el-Rouj Havzası'nda, el-Kerkh höyük gruplarından birisidir ve Tell el-Kerkh 1 ve 2'nin hemen kuzeyinde yer almaktadır. Tell Ain el-Kerkh, bu üç höyükten ortanca olanıdır ve diğerlerine göre yayvan bir höyüktür.

Araştırmaların Tarihçesi ve Tabakalanma

Yerleşme, Tell el-Kerk'in "Araştırmaların Tarihçesi" bölümünde vermiş olduğumuz proje kapsamında, A.Tsuneki bilimsel başkanlığındaki Japon ekip tarafından, 1980 ve 1988 yıllarında ziyaret edilmiş ve bu höyükte, 1997-2000 yılları arasında 4 dönem çalışılmıştır (Tsuneki, vd., 2000: 1). Yapılan çalışmalar sonucunda höyükte 6 tabaka ve 2 evre saptanmıştır (Tsuneki, vd., 1997: 24-25):

6. - 4. Tabakalar - El-Rouj 2c: Orta Çanak Çömlekli Neolitik

3. – 1. Tabakalar - El-Rouj 2d: Geç Çanak Çömlekli Neolitik

Höyüğün üstünde, Helenistik Dönem'e ait kalıntılar ve çukurlar da bulunmaktadır.

Mimari ve Yerleşme Düzeni

Höyüğün üst tabakalarındaki dolgular, Hellenistik Dönem yapılanması nedeniyle yoğun tahribata uğramıştır. Bu tabakalarda yer yer korunmuş taş dizileri bulunmaktadır. 1. tabakadan 4. tabakaya kadar devam eden bu taş dizileri, bu tabakalarda dörtgen odalardan ve yapılardan oluşan bir mimari düzen olduğunu göstermektedir (Tsuneki, vd., 1997: 8). Bu taş sıralarıyla birlikte, bazıları 1m. çapında olan sıvalı tabanlar da bulumuştur ve yoğun yanık izleri nedeniyle bu tabanların fırın tabanları oldukları düşünülmektedir. 1. ve 4. tabakaların dikkati çeken bir buluntu grubu, 3 tanesi yetişkin, 5 tanesi çocuk olmak üzere, *in-situ* bulunmuş olan gömülerdir. Bu gömülerde iskeletler büzülmüş (hoker) biçimde yerleştirilmiştir. Gömü hediyesi, küçük bir taş kap dışında yoktur. Çocuk iskeletlerinden birisi, ters çevrilerek yerleştirilmiş bir daralan ağızlı çömlek içerisinde bulunmuştur.

Altta bulunan 5. ve 6. tabaka dolguları daha iyi korunmuştur. 5. tabakada bulunmuş olan bir yapı, yoğun şekilde yandığı için en iyi korunan yapıdır. Bu yapının ortasında

dar ve dikdörtgen biçimli bir oda ve onu çevreleyen 7 tane kare biçimli odası bulunmaktadır (Tsuneki, vd., 1997: fig.11). Binanın güneyinde bulunan 3 odanın tabanları tş döşelidir. Bina genel olarak kerpiç tuğlalardan inşa edilmiştir ancak, doğudaki kısa bir duvar kil ve küçük taşlar birlikte kullanılarak yapılmıştır. Yapının güneydoğu köşesinde bir de fırın yapısı bulunmuştur. Binanın doğu kısmındaki odaların, 6. tabakadaki yenileme/ekleme evreleri olduları düşünülmektedir (Tsuneki, vd., 1997: 13).

Buluntu Topluluğu

Yerleşmenin Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'e tarihlenen yontmataş alet endüstrisinde, çakmaktaşının başat olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır. Bölgede, PPNB Dönemi'nde fazla miktarlarda bulunmuş olan obsidyen aletler, Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'de birkaç tanedir (Tsuneki, vd., 1997: 26). Yine bu dönemde, standartlaşmış ve gelişkin bir alet teknolojisi yoktur; düzeltili yongalar, kazıyıcılar ve delicilerle birlikte, sınırlı sayıda dilgi aletler bulunmaktadır. Bulunmuş olan ok uçlarının çoğu Amuk ok uçlarıdır. Orak bıçakları ise ya aycık biçimlidir ya da dilgiden yapılmışlardır (Tsuneki, vd., 1997: fig.21-22). Yerleşmede ayrıca bol miktarda sürtmetaş aletler ve taş baltalar, kemikten bız, iğne ve spatülalar, 5 tane taş mühür, bol miktarda taş, kemik ve deniz kabuğundan boncuk, az miktarda kilden hayvan ve insan heykelciği, ağırşaklar, az miktarda taş kap bulunmuştur.

Çanak Çömlek

Yerleşmenin çanak çömlek grupları, araştırmacıları tarafından 4 ana gruba ayrılmıştır; KYAM, Koyu Yüzlü Açkısız Mal, Krem Rengi Mal *(Cream Ware)* ve Kaba Mal. Bu gruplardan KYAM, Amik Ovası buluntularıyla tamamen paralellik gösterir (Tsuneki, vd., 1997: fig.17,18,19:1-5).[12] Koyu Yüzlü Açkısız Mal da, KYAM'ın yüzeyi ıslak sıvazlanarak düzeltilmiş olan çeşitlemesidir. Yalnızca bu mal grubuna ait örnekler üst tabakalarda bulunmuştur. Üst tabakalarda bulunan diğer bir mal grubu Krem Rengi Mal'dır. Bu gruba ait parçaların hamuru iyi süzülmüş ve ince mineral içeriklidir. Hem hamur hem de yüzey renkleri açık tonlarda devetüyü ve krem renklerinde olduğundan, bu şekilde isimlendirilmişlerdir. Bu mal grubunun, Amuk D'de görülen Sıvazlanmış Kırmızı Astarlı ve Özenli Açkılı Mal (Wiped Burnished Ware) ile benzer niteliklerde

[12] Tell el-Judeidah ve Tell Dhahab (bkz. Bölüm 2.4.1.3.5. Amuk A-B) yerleşmelerinde KYAM ve Koyu Yüzlü Açkısız Mal özellikleri ayrıntılarıyla anlatıldığından, burada yeniden değinilmemiştir.

oldukları düşünülmektedir (Tsuneki, vd., 1997: 18 ve fig.19:6-11). Kaba Mal da bu dönemde Yakındoğu'da görülen bol bitkisel katkılı, açık renkli, ıslak sıvazlaarak düzeltilmiş mal grubudur (Tsuneki, vd., 1997: fig.20). Tell Ain el-Kerkh'de yüzeyleri görece özenli düzeltilmiş hafif açkılı ve sıvazlanmış kırmızı astarlı örnekleri de bulunmaktadır. Yerleşmede, Kaba Mal grubu içerisinde "Husking Tray" türü kaplar da bulunmuştur ve bu kaplar ilgili bölümde, diğer yerleşmelerin buluntularıyla birlikte ele alınmaktadır.

2.4.1.3.3. TELL ARAY I VE II

Konumu ve Tanımı

Tell Aray I ve II höyükleri, Kuzeybatı Suriye'deki *el-Rouj* Havzasında, Halep'in 70 km. güneybatısında, *Zawiye* Akarsuyu'nun kıyısında, eski *Rouj* Gölü'nün alüvyon dolguları üzerinde yer almaktadır. Tell Aray I buradaki höyük grubunun en büyük olanıdır ve 320 x 185 m. boyutlarında ve günümüz ova seviyesinden 24 m. yüksekliktedir. Tell Aray I'in kuzey tarafında, bu höyüğe yaslı olan Tell Aray II ise, yaklaşık 200 m. genişliğinde, oval ve 15 m. yüksekliğinde, daha küçük bir höyüktür. Ayrıca, Tell Aray II'ye bitişik ve diğer ikisinden daha küçük boyutlarda bir höyük daha bulunmaktadır ve Tell Aray III olarak adlandırılmıştır.

Araştırmaların Tarihçesi ve Tabakalanma

el-Rouj Bölgesi'nde yüzey araştırmaları, 1990 yılında, "Tell Matsuma ve el-Rouj Havzası Projesi" adı altında, Namio Egami bilimsel başkanlığına, Japon bir ekip tarafından yapılmıştır. Bu araştırma esnasında beklenenden daha fazla, 30 tane Neolitik Dönem yüzey buluntusu veren höyük saptanmıştır. Aynı yıl, bu höyüklerin en büyüklerinden biri olan Tell Aray I'de yapılan 5x5 m.'lik bir sondaj çalışmasıyla, bölgenin, Halaf Dönemi'nden höyüğün ana toprağına kadar, Neolitik Dönem kronolojisi anlaşılmaya çalışılmıştır. Açılan sondajda, 4-4,5 m. derinlikte ana toprağa ulaşılmıştır. Daha sonraki yıllarda, höyükte daha geniş alanlarda çalışılmıştır. Tell Aray II'de de 5x5 m. boyutlarında ve 6 m. derinliğinde bir sondaj açılmış ancak, ana kayaya ulaşılamamıştır. Bu çalışmalar sonucunda, Tell Aray I'de Neolitik Dönem'den Bizans Dönemi'ne, Tell Aray II'de ise yalnızca Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'e ait kültürel

dolgular olduğu anlaşılmıştır. Höyüklerin tabakalanmaları en alttan üste doğru, şu şekildedir (Iwasaki, 1991, 14 ve Iwasaki, vd., 1995: fig. 24):

Tell Aray II - 11. – 05. Tabakalar Amuk A (El-rouj 2b)
04. – 01. Tabakalar Amuk B (El-Rouj 2c)
Tell Aray I - 25. – 22. Tabakalar Amuk B (El-Rouj 2c)
21. – 18. Tabakalar Amuk B (El-Rouj 2d)
17. – 09. Tabakalar Amuk D, Orta ve Geç Halaf (El-Rouj 3)
08. – 02. Tabakalar Erken Bronz Çağı (El-Rouj 6)
01. Tabaka Orta Bronz Çağı (El-Rouj 7)

Mimari ve Yerleşme Düzeni

Tell Aray II'nin hiçbir tabakasında, dar alanda çalışılmış olması nedeniyle de, yerleşme düzenini yansıtacak şekilde mimari buluntu ele geçmemiştir. Bu tabakaların hemen hemen hepsinde, dörtgen yapıların temelleri olabilecekleri varsayılan taş duvar parçaları bulunmuştur. Taş eleman dışında, kerpiç blok, yığma kerpiç ya da taban parçası gibi kalıntılar, belki de her yeni bina yapımında bir önceki binalara ait malzemeler kullanılmış olabileceğinden, bulunamamıştır (Iwasaki, vd., 1995: 145).

Tell Aray I'in Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'e ait 18. ve 25. Tabakaları arasında, yine birtakım yapılara ve çukurlara ait olabilecekleri varsayılan taş dizileri bulunmuştur ve bu buluntular da yerleşme mimarisini ve düzenini yansıtacak çoklukta değillerdir. Yalnızca, açılan açmanın bir köşesinde, eğimi kesen bir hendek çukuru bulunmuştur (Iwasaki, vd., 1995: 145).

Buluntu Topluluğu

Bu bölümde, El-Rouj 2b,c ve d Evreleri buluntuları, yerleşmelerin yayınlarının düzeni paralelinde yerleşme bazında değil, bölge için belirlenen evreler bazında ele alınacaktır.

El-Rouj Havzası'nda, Çanak Çömlekli Neolitik Başlangıcı'nı tanımlayan 2a ve bir sonraki evreyi tanımlayan 2b Evreleri'nin yontmataş alet endüstrisi geleneği, Geç PPNB Dönem'e tarihlenen El-Rouj 1 Evresi buluntularına yakın özellikler taşımaktadır. Orak bıçakları, koşut kenarlı dilgilerden kesilerek yapılmıştır. Ugarit ok uçları miktar olarak baskın olmasına karşın, Amuk ok uçları da sayıca artma sürecine girer. Belirli bir miktarda yongadan kazıyıcı aletler, daha az miktarlarda minik deliciler, kalemler ve obsidyenden minik dilgi aletler de vardır (Iwasaki, vd., 1995: 148).

Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'i tanımlayan 2c ve Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'in son aşamasını tanımlayan 2d Evreleri'nde, dilgi ve yongalardan yapılmış yarım aycık şeklindeki orak bıçakları, koşut ve düz kenarlı orak bıçaklarının yerini almaya başlar. Yine bu evrelerde ok uçları ve obsidyen alet sayısında düşüş görülür (Iwasaki, vd., 1995: 148). Yerleşmelerin diğer alet grupları ile ilgili bilgimiz bulunmamaktadır.

Çanak Çömlek

El-Rouj Havzası kronolojisinde 2. Evre, daha önce Tell el-Kerkh tabakalanmasında belirttiğimiz gibi, Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'e tarihlenmektedir ve aşağı yukarı Amuk A ve Amuk B Evreleri ile koşuttur. Amuk A'dan biraz daha eski döneme tarihlendiği varsayılan 2a Evresi buluntuları, Tell Aray I ve II yerleşmeleri dolgularında bulunmamaktadır.

Tell Aray II'nin 11. ve 5. Tabakaları arası (El-Rouj 2b), Bol bitkisel katkılı Kaba Mallar ve Amuk A benzeri Koyu Yüzlü Açkılı Mal grubu görülür. KYAM Mal Grubunda, yarı küresel gövdeli çömlekler ve ağız kenarında yatay kabartma şeritli kaplar, yaygın kap biçimleridir (Iwasaki, vd., 1995: fig.12:22,23 ve fig.12:30). Ancak, Amik Ovası yerleşmeleri ve Ras Shamra VB tabakasındaki KYAM buluntularından farklı olarak, El-Rouj 2b'de tırnak baskılı bezeme daha fazla kullanılmıştır. Yine bu dönemde, Ras Shamra'nın VB ve VA tabakalarından ve Kuzeybatı Suriye'deki başka yerleşmelerinden de bilinen, beyaz astar uygulaması vardır. Beyaz astar, hem Kaba Mal grubu kaplarına, hem de KYAM üzerine, fırınlamadan sonra uygulanmaktadır (Iwasaki, vd., 1995: 148). Bazen, beyaz astar üzerinde, kırmızı renkte çizgisel boya bezeme örnekleri de bulunmaktadır.

Tell Aray II'nin 04. – 01. Tabakaları ve Tell Aray I'in 25. – 22. Tabakaları ile temsil edilen El-Rouj 2c Evresi ve Tell Aray I'in 21. – 18. Tabakaları ile temsil edilen El-Rouj 2d çanak çömleği, Amuk B ile paralellik göstermektedir ancak, Amuk B'nin karakteristik malları Kırılgan Boyalı Mal ile, Sıvanmış Astarlı ve Baskı Bezekli Mallar El-Rouj 2c'de görülmez. Bu bölgenin yaygın mal grubu, KYAM üzerine uygulanmış Zig-zag Baskı Bezemeli olarak çevirebileceğimiz *"rocker impressed"* Mal Grubudur. El-Rouj 2c'de Kaba Mallar yine yaygındır ancak, El-Rouj 2d'de Kaba Mal oranı düşer. Son evrede, "Husking Tray" türü kaplara ait parçalar da bulunmuştur ve Tell Aray I'in "Husking Tray"leri ilgili bölümde, diğer yerleşmelerin buluntularıyla birlikte ele alınacaktır.

2.4.1.3.4. RAS SHAMRA

Konumu ve Tanımı

Yerleşme, Kuzeybatı Suriye'de, Akdeniz Kıyısında, Yakındoğu'nun en batısında yer almaktadır. Höyük, 150 x 60 m. boyutlarında ve 10 m. yüksekliğindedir.

Araştırmaların Tarihçesi ve Tabakalanma

Ras Shamra'da, 1930'lu yıllardan itibaren 4 ayrı ekip çalışmıştır. En son, H. Contenson biimsel başkanlığında, 1956 - 1976 yılları arasında 10 dönem kazı yapılmıştır. Yerleşmenin tabakalanması şu şekildedir (Yakar, 1991: 86):

VC - Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem
VB - VA - Çanak Çömlekli Neolitik Dönem
IVC - Halaf
IVB – IVA - Halaf-Obeyd Geçiş
IIIC - Obeyd

Mimari ve Yerleşme Düzeni

Yerleşmenin VB Evresi ile ilgili mimari bilgiler fazla değildir, dolgularda dörtgen yapılara ait, payandalı ve büyük taş temel kalıntıları bulunmaktadır. Dolgusu 2 m. kalınlığında olan VA Evresi'nin üst dolguları, Halaf Dönemi çukurları nedeniyle tahrip olmuştur. Ayrıca, yine Neolitik Dönem yapılarının taş temellerinin, Halaf Dönemi yapılarında yeniden kullanıldığı anlaşılmıştır (Contenson, 1992, 199). VA Evresi'nin alt dolgularında izlenebilen mimarisinde, tek odalı, taş temelli ve tabanları sıvalı yapıların

olduğu anlaşılmıştır. Bu evrede kalıntısı bulunabilen iki yapıdan birisinin zemini kırma taşla kaplıdır ve temelleri 40 cm. yüksekliğinde ve 50 cm. kalınlığında bloklardan oluşturulmuştur. Ancak yapının üst bölümü hakkında bilgi yoktur. VA Evresi'nin alt tabakasında ise duvarları küçük taşlardan örülü olan dörtgen bir yapı ortaya çıkarılmıştır (Contenson, 1992, 199). VB ve VA Evreleri mimari geleneklerinin, birbirlerine yakın oldukları düşünülmektedir.

Buluntu Topluluğu

Yerleşmenin VB Evresinde, tarımsal faaliyetlerin yoğunluğunu da gösteren, bol miktarda, Amuk A-B benzeri orak bıçağı bulunmuştur. Ok uçları fazla miktarda değildir, bulunan ok uçları genel olarak Abu Hureyra ve Amuk B buluntuları benzeri Amuk ok uçlarıdır (Contenson, 1992, 199). Yine bu evrede ağırşaklar, dokuma ile ilgili taş ağırlıklar, kemik bızlar ve iğneler, kilden mühürler ve kireçtaşından heykelcikler bulunmuştur.

Ras Shamra'nın VA Evresi'nde, yontmataş alet endüstrisinde, bir önceki evrede de belirli bir miktarda bulunan kazıyıcıların, miktarı en fazla olan alet konumuna geçtiği görülür. Orak bıçakları ve Amuk ok uçları bu evrede de devam eder. Dokuma ile ilgili ağırşaklar ve ağırlıklar, çeşitlilikleri artmak koşuluyla devam eder; ağırşaklar farklı biçimlerde de yapılmaya başlamıştır, ayrıca taş ağırlıklarla birlikte kilden ağırlıklar da görülür. Kemikten bızlar ve iğneler de bu evrenin buluntuları arasındadır. Diğer buluntular arasında, Amuk B tipi kelebek biçimli boncuklar, pişmiş kilden mühürler, kilden hayvan figürinleri ve konik objeler sayılabilir. Kireçtaşından figürinler ve çizi bezekli taş nesneler de devam eder. Kireçtaşından, başı yılan şeklinde betimlenmiş bir figürin dikkat çekicidir (Contenson, 1992: 199).

Çanak Çömlek

Yerleşmenin VB Evresi'nde %93 gibi baskın bir oranda Amuk A benzeri Koyu Yüzlü Açkılı Mal hakimdir. Bunun dışında, %5 oranında oldukça düşük ısıda fırınlanmış, bol bitkisel katkılı Kaba Mallar ve %2 oranında ise, Koyu Yüzlü Açkısız Mal görülmektedir. Bezeme, bu evre kaplarında çok ender olarak uygulanmış yivler ve bantlar şeklindedir.

VA Evresi çanak çömleği, 4 aşamalı olarak değerlendirilmiştir. Bu evrede tüm aşamalarda görülen çanak çömlek grupları, Standart Mal *(Céramique Commune)*, Açkılı Mal, Astarlı Mal ve Kırmızı Astarlı Donuk Yüzlü Mal grupları altında değerlendirilmiştir. Ancak, Kırmızı Astarlı Donuk Yüzlü Mal, aslında bir üst evre olan IVC Evresi'ne ait bir mal grubu ve bu yüzden, bu evrenin çukurlarından alt evreye karışmış olma olasılığını taşımakta.

Standart Mallar, ıslak sıvazlanarak düzeltilmiş, koyu yüzlü parçalardır. En yaygın kap biçimleri; düz dipli, sığ ve hafif dışbükey kenarlı kaseler, yumuşak dönüşlü omurgalı küçük kaseler, kısa boyunlu çömlekler ve boyunsuz çömleklerdir (Contenson, 1992: fig.173, 174, 175). VA2 Evresi'nde, bu mal grubu içerisine dahil edilmiş olan, "Husking Tray"ler de görülür. Ras Shamra'nın "Husking Tray"leri, diğer yerleşmelerde bulunmuş olanlarla birlikte, ilgili bölümde ele alınacaklardır.

Açkılı Mallar, VA'nın alt evrelerinde daha fazla miktarlarda bulunan ve yukarı doğru kullanım oranı düşen bir gruptur. Ras Shamra çanak çömlek grupları içerisinde bu grup, yüzey işlemleri nedeniyle özenli mal grubu olarak sayılmıştır. Genelde koyu yüzlü olan bu mal grubunda yaygın kap biçimleri, düz geniş dipli ve sığ kenarlı kaplar, omurgalı kaplar, kısa boyunlu çömlekler; daha seyrek görülen biçimler, S kıvrımlı kaseler, kaideli ve geniş açılan kenarlı kaseler, kaideli vazolar, küresel gövdeli kaseler ve düz kenarlı kaselerdir (Contenson, 1992: fig.168-172). Bu mal grubunda memecik şeklinde ya da düz, tutamaklar ve ağızın hemen altında akıtacaklar da görülür. Delikli dik tutamaklar yaygındır. Kaselerin dış yüzeyinde, yine ağızın hemen altında çizi + nokta-sokma bezeme uygulamaları bulunabir. Bazı çizi bezemelerin içi beyaz dolguludur. VA Evresi'nin alt dolgularında bulunan bezemeli parça sayısı, üst dolgulara oranla daha fazladır. Ayrıca, yukarıda tanımlanan bezeme tipleri, Standart Mal'a ait parçalara da uygulanmıştır ancak, özenli mal grubu olan Açkılı Mal grubunda daha yaygındır. Ağızın hemen altında yatay, kabartma bantlar, daha çok çömlekler üzerinde görülen açkı bezeme ve yalnızca 5 parçada saptanabilmiş olan, koyu kırmızı ya da koyu kahverengi, dikey ve birbirine koşut, çizgisel boya bezeme türleri, daha ender görülen bezeme türleridir.

Yerleşmenin diğer bir mal grubu, VA Evresi'nin ilk aşamalarında daha yaygın olan ve üst aşamalarda azalan, Astarlı Mallardır. Bu gruba ait bulunan parça sayısı 14 ancak,

astarın kolay dökülen bir yapıda olması, diğerlerinin saptanamıyor olmaları olasılığını düşündürmekte. Parçaların hem iç, hem de dış yüzeyleri astarlı. Bu parçalardan 9 tanesinde kırmızı boya bezeme izleri de var ve bir tanesi, (ΨΨΨ) motifiyle oluşturulmuş bant bezemeli.

2.4.1.3.5. TELL el-JUDEIDAH VE TELL DHAHAB (AMUK A–B)

Konumu ve Tanımı

Tell el-Judeidah ve Tell Dhab, Amik Ovası'nda, Suriye-Hitit Amuk Kazıları Projesi içerisinde araştırılan höyüklerdir. Amik Ovası, Hatay ilinin güneydoğusunda, Amanos sıra dağlarının doğusunda yer alan, 55 km. uzunluğunda ve 40 km. genişliğinde olan bir bölgeyi içermektedir. Bölgede, 10'dan fazla tarihöncesi dönem yerleşmesi bulunmaktadır. Ovanın doğal konumu, Suriye, Filistin, Çukurova ve ona bağlı olarak da, İç Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve Kuzey Mezopotamya kültürel bölgelerinin birleşme yeridir. Coğrafi özellikler de bu bölgeler arasında geçit vermektedir.

Araştırmaların Tarihçesi ve Tabakalanma

Ovada yapılan ilk araştırmalar, Sir L. Woolley tarafından 1936-1949 yılları arasında, daha çok geç dönem ağırlıklı höyüklerde gerçekleştirilmiştir. 1932-1938 yılları arasında, R.J. Braidwood bilimsel başkanlığında gerçekleştirilen çalışmalarda, bölgenin tarih öncesi dönemlerine ait dolgularda da çalışılmıştır. Bu çalışmalar, bölgedeki Çatal Höyük, Tell el-Judeidah, Tell Tayinat, Tell Tayinat al-Saghir, Tell Tutail al-Sharqi, Tell Kurcoğlu, Tell Dhahab ve Tell Kurdu höyüklerinde gerçekleştirilmiş, Amik Ovası kültürel silsilesi, tarih öncesi çağlardan tarihsel çağlara kadar oluşturulmuş ve arkeoloji literatürüne, Amuk tabakalanması olarak girmiştir. Bu silsileye göre Amuk kültürel evreleri şu şekilde sıralanabilir (Yakar, 1991: 83-84):

Amuk A – Erken Çanak Çömlekli Neolitik Dönem
Amuk B – Geç Çanak Çömlekli Neolitik Dönem
Amuk C – Çanak Çömlekli Neolitik - Halaf Geçişi - Halaf
Amuk D – Halaf- Obeyd Geçişi
Amuk E – J Geç Dönemler

Aşağıda, bölgenin Çanak Çömlekli Neolitik Dönemine denk gelen A ve B evreleri ele alınacaktır. Amuk A Evresi, yukarıda isimleri verilmiş höyüklerden, özellikle Tell el-Judeidah'deki 1,75 m. kalınlığındaki dolgularla saptanmıştır. Tell Dhahab'da da aynı evreye ait buluntular vardır ancak, tabakalanması yapılamamıştır. Amuk B Evresi ise yalnızca Tell el-Judeidah'den tanınmaktadır

Mimari ve Yerleşme Düzeni

Amuk A ve B Evreleri, hem kazılan alanların sondaj niteliğinde dar alanlar olması, hem de, özellikle bu dönemlerin tanımlandığı Tell el-Judeidah dolgularının su altında kalmış olması gibi nedenlerden dolayı, mimari ve yerleşme düzeni hakkında bilgilerimizin son derece kısıtlı evrelerdir. Çanak Çömlekli Neolitik Dönem Amik Ovası kazılarından elde edilen bilgiler, Tell el-Judeidah'deki, A evresine ait ocak olabilecek taş temeller ve bir taban ve B evresine ait T biçimli bir taş topluluğudur. Bu taş topluluğunun, taş temelli kerpiç duvarlı dörtgen odalardan oluşan bir yapıya ait olabileceği düşünülmüştür.

Buluntu Topluluğu

Amuk A Evresi'ne tarihlenen buluntu topluluğunda; yontmataş alet olarak ok uçları ve orak bıçakları vardır. Hammadde olarak obsidyen, çakmak taşının ¼ oranında kullanılmıştır. Diğer buluntular, taş kaplar, taş baltalar, üzerleri çizi bezemeli taş nesneler ve mühürler, kemik bızlar ve iğneler olarak sayılabilir.

Amuk B Evresi buluntu topluluğu da aşağı yukarı A Evresi ile aynı özellikleri taşımaktadır. Bu evrede, yontmataş alet endüstrisi, yine çoğunlukla ok uçları ve orak bıçaklarından oluşur ve yine çakmaktaşı aynı oran geçerli olmak üzere, obsidyenden daha fazla kullanılmıştır. Diğer taş kap, taş balta, mühür, kazıma bezekli taş nesneler gibi buluntu topluluğu ürünlerinin yapım kalitesi, bir önceki evreye göre daha üstündür. Bu evrede kilden ağırşaklar ve bazı kil nesneler de bulunmuştur.

Çanak Çömlek

Amik Ovası tabakalanması ağırlıklı olarak çanak çömlek grupları verilerine göre oluşturulmuştur. Amuk A Evresi çanak çömlek grupları, 3 ana mal grubu altında toplanmıştır. Bu mal grupları, miktar olarak %8-13 oranında bulunan Yalın Kaba Mal,

%79-84 oranında bulunan Koyu Yüzlü Açkılı Mal ve %5-10 oranında bulunan Sıvazlanmış Boya Astarlı Maldır.

Yalın Kaba Mallar, çoğunlukla açık sarı, kirli turuncu ve kahverengimsi devetüyü gibi açık renklerde ıslak sıvazlanarak özensiz düzeltilmiş yüzeyli, hamuru bol bitkisel katkılı ve kalın siyah özlü mallardır. Hamur ve yüzey renkleri aynıdır ve hamur kum ve taşcık da içerebilir. Fırınlama ısısı düşüktür. Oval gövdeli çömlekler, dışa açılan ve yüksek boyunlu çömlekler ve derin kaseler, en yaygın biçimlerdir. Dipler düz, yükseltilmiş ya da halka şeklinde biçimlendirilmiş olabilir (Braidwood, vd., 1960: fig.21). Bezeme olarak, ağızın hemen altında yatay kabartma bantlar, bazen üzeri parmak baskı ile çukurlaştırılmıştır. dikey tutamaklar ve memecik tutamaklar da görülür.

Bu evrenin en yaygın mal grubu, Doğu Akdeniz Bölgesi için de karakteristik olan ve geniş bir coğrafyada, geniş bir zaman aralığında görülen, Koyu Yüzlü Açkılı Mal grubudur. Yüzey renkleri olarak kurşuni kahverengi devetüyü, nadiren kirli sarımsı devetüyü, kırmızı turuncu ve siyahtır. Yüzeyde alacalanma da görülür. Yüzey ıslak sıvazlanarak düzeltilmiş ve ardından açkılamıştır. Ender olarak kil astar da uygulanmıştır. Hamur sık dokulu, bol mineral içerikli ve çok ender olarak ince kıyılmış bitkisel katkılıdır. Biçim, %95 gibi baskın bir oranda dik ve ağıza doğru daralan kenarlı, derin kaselerdir. %5 oranında ise boyunlu çömlekler vardır. Ayrıca bir tane sığ kase ve bir tane de dar ağızlı *(hole mouth)* kap parçası bulunmuştur. Tell Dhahab'da bulunmuş olan ve Amuk A Evresi'ne tarihlendirilen bazı kaseler omurgalı gövdeli ve sığ kaplardır. Dip biçimleri ve ağız kenarındaki kabartma bant bezeme, Yalın Kaba Mal ile aynı özelliktedir. Yalnızca kase biçimli kaplarda, az miktarda parçada görülmek üzere, çizi ve baskı bezeme vardır. Motifler genelde basittir ancak, Tell Dhahab'da bulunan parçalarda bezeme daha özenli ve motifler görece gelişkindir (Braidwood, vd., 1960: fig.26).

Bu evrede az miktarda bulunan Boya Astarlı Mal grubu düşük ısıda pişirilmiş ve siyah özlü olan bu parçaların, hamur rengi kahverengimsi siyah, bazen kirli turuncu ve kahverengimsi devetüyüdür. Yüzey renkleri ise donuk kahverengi, bazen turuncumsu ve kahverengimsi devetüyü ve kurşuni siyahtır. Yüzeyde düzeltme izleri gözlenebilmektedir ve bazen de açkı uygulanmıştır. Bu mal grubunu karakteristik kılan, tüm iç yüzeyde ve dış yüzeyde ağzın altına kadar uygulanmış olan kırmızımsı turuncu

ya da kırmızımsı eflatun renkli ince boya astardır. Bazen astar dış yüzeyde verev bantlar halinde bezeme unsuru olarak da kullanılmıştır. Genelde dik kenarlı ve küresel gövdeli kaseler biçim çeşitleri arasındadır. Dipler düz ve basittir. Boya bant bezemeye ek olarak, ayrıca baskı ve çizi bezekler de görülür.

Amuk B Evresi'nde, bir önceki evrede varolan Yalın Kaba Mal %6-11 oranında, Koyu Yüzlü Açkılı Mal %52-57 oranında, Sıvazlanmış Boya Astarlı Mal %8-13 oranında devam eder. Bu evrede bu mal gruplarının bazı çeşitlemeleri ile, bazı yeni mal grupları da ortaya çıkar. Çeşitleme olarak, Yalın Kaba Malların kırmızı astarlı (%2-7) ve çizi-baskı bezekli (%3-8) olanları, ayrıca KYAM'ın açkı bezemeli olanları ve Koyu Yüzlü Açkısız Mal (%3-7) sayılabilir. Yeni mal grupları ise, Gevrek ve Kırılgan Dokulu, Boyalı Mal *(Brittle Painted Ware)* (%5-10) ve Parlak Kırmızı Boya Astarlı Maldır (%0-59).

Yalın Kaba Mallarda, bu evreye ait parçalar çoğunlukla aynı özellikleri taşır ancak, sığ kaselerin oranında artış olmuştur. Bu mal grubunun astarlı çeşitlemesinde kızıl turuncu renkte astar, bazen kabın iç yüzeyinde ağızın altına kadar devam eder. Yine az oranda görülen diğer çeşitlemede de çizgisel çizi bezeme vardır ve bazen astarla birlikte uygulanmıştır.

Amuk B Evresi'nde miktar oranı düşen KYAM'ın yapım kalitesinde artış olmuştur. Yüzey renkleri baskın olarak yine donuk kurşuni kahverengimsidir. Kapların iç yüzeyleri, kabuk benzeri nesnelerle düzeltilmeye çalışılmış ve bu nedele düzeltme izleri kalmıştır. Dik kenarlı kaseler ile boyunlu çömlekler en çok görülen biçimlerdir. Oldukça sığ çanaklar, omurgalı veya küresel gövdeli derin kaseler, daha az miktarda görülen diğer biçimlerdir. Önceki evreden farklı ve yeni kap biçimleri ise bardaklar ve karından omurgalı kaplardır. Bu evrede tutamaklar azalmış, kabartma bantlarda ise bir artış olmuştur. KYAM'ın yeni çeşitlemesi, açkı bezemeli parçalardır ve açkı bezeme, bu evrede görülen en yaygın bezeme biçimidir (%83). Çizi ve baskı bezeme az miktarda olmak koşuluyla, bu evrede de devam eder. Çok ender olarak da, yüzeyden parça çıkarılması ile yapılan kesme bezeme vardır.

Koyu Yüzlü Açkısız Mal ile KYAM arasında, birincisinin hamurunda daha iri mineral içerik bulunması dışında belirgin bir farklılık yoktur. Yüzey renkleri açık kurşuni kahverengimsi devetüyü ve koyu kurşunidir. Dış yüzey ıslak sıvazlanarak düzeltilmiştir.

Islak sıvazlama yönteminin etkisiyle, yüzeyde pütürlü bir doku oluşmuştur. Dar ağızlı ve derin kaseler yaygın kap biçimidir ve bu gruptaki kaplar KYAM'a göre daha hacimli kaplardır.

Sıvaştırılmış Boya Astarlı Malda, bezeme çeşitliliğinin artması dışında, hamur ve biçimlerde pek farklılık görülmez. Bantlar ve verev bantlar, nokta ve baskı bezeme devam eder, ayrıca deniz kabuğu baskılı bezekler, elips ve aycık biçimli baskı bezekler de uygulanmaya başlar. Bezemeler genellikle ağızdaki boya bantın altında görülür ve bazen de bant dışı boya astar ve çizi – baskı bezekler üst üste çakışır.

Gevrek ve Kırılgan Dokulu, Boyalı Mal, Amuk B Evresi'nin yeni mal gruplarından birisidir. Adından da anlaşılacağı üzere, hamur dokusunun kırılgan bir yapısı vardır. Hamur iri ve değişik renklerde mineral içeriklidir. Kil yapısının farklılığı, bu mal grubunun ithal olabileceğini düşündürmektedir. Hamur ve yüzey, açık ve koyu renklerde ve tonlarda, turuncumsu devetüyü, devetüyü, kahverengi ve yüzey ayrıca açık krem renginde ya da kurşunimsi siyah olabilmektedir. Kapla genelde fırınlama esnasında okside olmuş ve bazen yüzeylerde is karası bir etki bırakmıştır. Kapların iç yüzeyleri izli düzeltilmiştir ve dış yüzeyler de çoğunlukla açkılıdır. Boya çoğunlukla açkıdan sonra uygulanmıştır. Bu mal grubunda biçimler çok sağlıklı anlaşılamamış olmakla beraber, KYAM biçimlerine yakın oldukları düşünülmektedir. Bazı sığ tabak biçimlerinin iç yüzeyinde de boya bezeme görülür. Amuk B Evresi'nin diğer yeni mal grubu olan Parlak Kırmızı Boya Astarlı Mala ait az miktarda parça ele geçmiş olmasına karşın, belirgin özellikleri ile diğer gruplardan ayrılır. Bu gruptaki parçaların fırınlaması düşük ısıda gerçekleştiğinden, kapların iç yüzeyleri ve öz siyahtır. Hamur mineral içeriklidir ve bitkisel ve ezilmiş deniz kabuğu karkılıdır. En yaygın biçim,içe dönük ağızlı kaselerdir. Parçaların çoğunun yüzeyi parlaktır ancak, alışılmış açkı izleri olmadığından, bu parlaklığın boyanın etkisiyle mi yoksa yumuşak bir nesne ile açkılama yapıldığından mı oluştuğu bilinmemektedir.

2.4.1.3.6. SAKÇAGÖZÜ

Konumu ve Tanımı

Sakçagözü, diğer adıyla Coba Höyük, Güneydoğu Anadolu'da, Gaziantep ilinin Sakçagözü köyüne 3 km. uzaklıkta yeralmaktadır. Höyük, 140 x 90 m. boyutlarında, tarıma elverişli ve mağaraların da bulunduğu bir bölgede yer almaktadır.

Araştırmaların Tarihçesi ve Tabakalanma

Yerleşmede ilk çalışmalar, 1908-1911 yılları arasında J. Garstang başkanlığında, 1949 yılında tek dönem olmak üzere, J. Waechter başkanlığında araştırılmıştır. İkinci dönemde çalışmalar daha çok mağara yerleşmesinde yürütülmüş, ayrıca çevredeki iki ayrı yerleşme bölgesinde test sondajları açılmıştır.

En erken tabakaları MÖ 6.bine tarihlenen yerleşmenin tabakalanması şu şekildedir (Yakar, 1994: 87):

I. Dönem Halaf öncesi-Neolitik,

II. Dönem Samarra-Erken Halaf

III. Dönem Geç Halaf

Mimari ve Yerleşme Düzeni

Neolitik Çağ'a tarihlendiği kabul edilen I. tabakada mimari kalıntılar bulunamamışsa da yanyana sıralanan kazık deliklerinin varlığından, bu tabakada dal-örgü evlerinden oluşan bir köyün var olduğu düşünülmektedir (Yakar, 1994: 87).

Çanak Çömlek

I. Dönem'e tarihlenen; kırmızı, kahverengi, siyah ve gri renkli çanak çömlek, çoğunlukla yalın, açkılı mallardan oluşur. Bu grubun dışında, yalın, çizi bezemeli ya da açkı bezemeli parçalar da yaygındır. Bu parçalar dik kenarlı kase biçimlidir. Bezeme tekniğinde, çizi bezemede bezeklerin içleri boş bırakılmış ya da beyaz dolgu ile doldurulmuş, baskı bezekli ya da açkı bezemeli olabilmektedir. Bu bezeme teknikleri aynı parçada, birlikte uygulanmış da olabilirler (Yakar, 1994: 87).

Sakçagözü yerleşmesinin mutlak tarihi olmamakla birlikte, tanımlanan 3 Dönem tabakalanması göreli olarak da kesin bir döneme oturtulamamış, Amuk A–C / D Dönemleri arasına konulmuştur (Yakar, 1994: 88).

2.5. "HUSKING TRAY" TÜRÜ KAPLAR

2.5.1. TANIMI VE GENEL ÖZELLİKLERİ

"Husking Tray"ler, ilk kez 1945 yılında, Tell Hassuna'da bulunmuş, bu höyükteki çalışmaları yürüten Seton Lloyd ve Fuad Safar tarafından şu şekilde tanımlanmıştır (Lloyd ve Safar, 1945: 277):

"II. tabakanın başlarından itibaren, yeni ve oldukça ilginç bir kap türü, yaygın olarak kullanılmaya başlanır (Lloyd ve Safar, 1945: fig.3: 8-10 ve lev.18: 1). Bunları, işlevleri açısından daha açıklayıcı olur düşüncesiyle "Husking-Tray" olarak adlandırdık[13]. Bu kaplar, yaklaşık 60 x 40 cm. boyutlarında, hafif dışa açılan kenarlı ve yaklaşık 15 cm. yüksekliğinde, düz dipli söbe kaplardır. İç yüzeylerinin tamamı derin oluklu, ya da kil ıslakken bir çubuk yardımıyla açılmış çukurludur (Şek.53). Bir tanesinin dışında ince sürülmüş zift *(bitumen)* izi saptanmıştır. Bizim, tamamen varsayımsal olan tahminimize göre bu kaplar, tahılları kabuklarından ayırmak için kullanılmışlardır."

Yukarıdaki metinden de anlaşıldığı üzere, bu tür kaplara "Husking Tray" ismi verilerek, işlevlerine yönelik bir anlam yüklemesi yapılmıştır. Aslında, bulundukları tarihten buyana geçen yaklaşık 60 yıllık bir zaman diliminde, işlevleri henüz kesin olarak anlaşılamamış, ilgili bölümde daha detaylı olarak ele alınacağı üzere, farklı birkaç öneri daha getirilmiştir. Ancak ismi, zaman zaman şüpheyle karşılanmış olsa da, genel olarak tarihöncesi arkeoloji literatüründe kabul gömüştür.

"Husking Tray"ler, bulundukları yerleşmelerin tümünde çanak çömlek malzemesi içinde kaba mallar grubuna dahil olan, karakteristik bir kap türüdür. Biçimsel özellikleri dışında, çok genel hatlarıyla Yakındoğu'da, Kuzey Irak, Kuzey Suriye ve Güneydoğu Anadolu gibi sınırları hemen hemen net olarak çizilebilen bir coğrafyada, ve ayrıca Pre-Hassuna ve Hassuna Döneminde, yani tanımlı bir zaman diliminde görülmüş olmaları diğer belirleyici özellikleridir. Bu duruma aykırı olarak, İran'da iki yerleşmede ve Erken ve Orta Halaf gibi daha geç döneme tarihlenen birkaç yerleşmede, çoğunlukla birer tane örneklerinin bulunması, bu genellemeyi bozacak nitelikte değildir.

[13] İngilizcede "to husk", kabuklu bir nensnenin, dış kabuğunun soyulup çıkarılması anlamına gelmektedir (kaynak, Redhouse sözlüğü)

"Husking Tray"ler, yukarıda Tell Hassuna kazı raporunda tanımlandığı gibi, genel olarak, düz ve geniş dipli söbe tepsi biçiminde, sığ ve çoğunlukla hafif dışa açılan, kalın cidarlı kaplardır. Bu biçimsel özelliklerden farklı olarak örneğin daha dik kenarlı ya da göreceli ince kesitli olan örnekleri de bulunur. Tepsi biçimliler dışında, ileride daha ayrıntılı ele alınacağı üzere, şimdilik yalnızca Mezraa-Teleilat'da çanak biçimli "Husking Tray"ler de bulunmuştur.

"Husking Tray"lerin hem iç hem dış yüzeyleri, çoğunlukla kabaca ıslak sıvazlanarak, düzeltilmiş, kaba biçim verirken oluşan parmak izleri de düzeltilmeden bırakılmıştır. Ayrıca yüzeyler herzaman donuk renklerdedir. Hamur yapıları bol bitkisel katkıdan dolayı çoğunlukla gevrektir, hamur ayrıca kum ve çeşitli boyutlarda taşçık içeriyor olabilir. Fırınlama ile ilgili ayrıntılı bir çalışma yapılmamıştır ancak, yaklaşık 700 C°'lik bir ısıda fırınlandıkları varsayılmaktadır. Tüm bu özellikler, bu kapların, işlevsel özellikleri dışında başka bir kaygı gözetilmeden, minimum özenle üretildiklerini göstermektedir.

"Husking Tray" kaplarını özellikleri açısından belirleyici kılan, iç yüzeylerindeki işlevsel dokulardır. Çoğunlukla dip yüzeyinde görülen bu dokular, genel hatlarıyla çukur ya da oluk doku olarak sınıflandırılabilir. Her iki doku tipinin aynı parça üzerinde birlikte görülmesi, oldukça enderdir.

"Husking Tray"lerin iç kenar yüzeyleri bazen yalın bırakılmış, bazen de dip yüzeylerinde görülenlerle kıyaslandığında daha sığ ve dar olmak koşuluyla oluk doku uygulanmıştır. Oluklar dip-kenar dönüşünden başlar ve bazen ağızın hemen altında, bazen de 1-2 cm. boşluk kalacak şekilde, incelerek ve sığlaşarak biter. Hem dip hem kenar profilini birlikte veren parçalar sayıca fazla değildir, olanların çoğunda da kenar iç yüzeyi yalın bırakılmıştır. Her iki yüzeyde de doku görülen parçaların diplerinde çukur veya oluk doku tiplerinden biri bulunabilir. Ancak yine de, kenar yüzeyi oluk dokulu parçaların dipteki hangi işlevsel doku tipleri ile ilişkili olduğu, ya da böyle bir ilişkilendirme olup olmadığı net değildir. Kenar yüzeyinde çukur doku, yalnızca Tell Ain el-Kerkh yerleşmesindeki birkaç parçada bulunmaktadır. Bunun dışında diğer yerleşmelerde çukur doku bazen dip-kenar dönüşüne taşırılmış olabilir ancak, kenar dokusu olarak devam etmez.

Dipteki işlevsel dokular ayrıntılı olarak incelendiğinde, farklı özellikler taşıdıkları görülür.[14] Bu farklı özellikler, "Husking Tray"lerin ne amaçla kullanıldıkları açısından önemli bir faktör olabilir. Ayrıca bu farklı özellikler, bu kapların birden fazla amaçlar için kullanılmış olabilecekleri olasılığını da düşündürmektedir.

Örneğin çukur dokuların;

1- Sığ ya da derin oluşları,
2- Yüzeyde seyrek ya da sık, hatta bazen birbirlerinin üzerine binen yapıda oluşları,
3- Bazen düzensiz ve kaba, bazen de sıralı ve daha özenli açılmış gibi olmaları,

Aynı şekilde oluk dokuların da;

1- Sığ ya da derin oluşları,
2- Yüzeyde seyrek ya da sık olarak görülmeleri,
3- Farklı genişliklerde olmaları,
4- Bazen birbirlerine koşut bazen de çapraz bir düzenleri olması,

Her iki doku tipinde de;

1- Dokuların keskin ya da yuvarlatılmış kenarlı olmaları[15],
2- Çukur ya da oluk açılırken oluşan kil taşmasının bilinçli olarak bırakılmış ya da düzeltilmiş olması;

gibi değişik özellikler, bu kapların tek bir amaçtan çok, birkaç farklı amaç için kullanılmış olabileceklerini, doku yapılarının bu nedenle çeşitlilik taşıdığını düşündümektedir.

2.5.2. "HUSKING TRAY"LERİN YAYILIM ALANI VE BULUNAN YERLEŞMELER

Yukarıda da değinildiği üzere, "Husking Tray" türü kaplar ilk olarak Tell Hassuna'da bulunmuş ve bu kültüre atfedilmişlerdir. Sonraki arkeolojik araştırmalar doğrultusunda bu kapların Yakındoğu'daki farklı neolitik kültürel bölgelerde ve hatta farklı dönemlerde de kullanıldıkları anlaşılmıştır. Yapılan araştırmalar, Hassuna Öncesi Dönem'e

[14] Bu yorum, yalnızca Mezraa-Teleilat malzemesi baz alınarak yapılmıştır ancak, diğer yerleşmelerdeki "Husking Tray"ler de ayrıntılı olarak incelendiğinde aynı çıkarımın yapılabileceği varsayılmaktadır.
[15] İlgili bölümde daha ayrıntılı inceleneceği üzere, dokular hem kullanım aşınmasından dolayı keskinliklerini yitirmiş olabilirler, hem de yapıları bazen bilinçli olarak yuvarlatılmış oldukları izlenimini uyandırmaktadır.

tarihlenen bazı yerleşmelerde de dikkate değer miktarlarda "Husking Tray" türü kaplar bulunduğunu, ayrıca, Çanak Çömlekli Neolitik Dönem sonrası da birkaç yerleşmede üretildiklerini ve kullanıldıklarını göstermiştir.

Bu bölümde, bu yerleşmelerdeki "Husking Tray" türü kaplar, ilgili yayınlarda bahsedildiği kadarıyla, Kuzey Irak'dan Kuzey Suriye'ye ve sonra Güneydoğu Anadolu bölgesine doğru, önce Hassuna Öncesi, sonra Hassuna Dönemi yerleşmeleri bazında ele alınacaklardır. Bazı yerleşmelerle ilgili bilgilerimiz sınırlı olduğundan dolayı, bu yerleşmelerin diğer özellikleri ve buluntu grupları, 2. Bölüm'de tanıtılmamış, yalnızca "Husking Tray" buluntuları bağlamında, bu bölümde yine ait oldukları bölge başlığı altında ele alınmışlardır.

Bu bölümde son olarak, Çanak Çömlekli Neolitik Dönem sonrası, ağırlıklı olarak Halaf Dönemine tarihlenen birkaç yerleşmedeki "Husking Tray" buluntuları sunulmaktadır.

2.5.2.1. KUZEY MEZOPOTAMYA BÖLGESİ VE DİCLE HAVZASI YERLEŞMELERİ

Bu bölge, ağırlıklı olarak, coğrafi bölge bağlamında Kuzey Irak'ın el-Cezire Bölgesi ve Sincar Ovasındaki yerleşmeleri kapsar. Ancak, daha önce yerleşmelerin tanıtıldığı bölümde olduğu gibi, aynı kültürel özellikleri barındırdığı için, Kuzeydoğu Suriye siyasi sınırları içerisinde bulunan Habur Vadisi yerleşmeleri ve diğer buluntu grupları bağlamında aralarında birlik bulunmasa da, aynı coğrafi bölge içerisinde yer aldığından, Çayönü ve Hakemi Use yerleşmeleri, bu bölge dahilinde ele alınmıştır.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, bir önceki bölümde birtakım detayları ile sunulmuş olan yerleşmeler dışında, hakkında oldukça sınırlı bilgiye sahip olduğumuz bazı yerleşmelerde de "Husking Tray" türü kaplar bulunmuştur. Diğer buluntu gruplarını ve özelliklerini veremediğimiz bu yerleşmeler, bu bölümde, "Husking Tray" buluntuları bağlamında ele alınacaklardır. Ayrıca, yine bir önceki bölümde değinmediğimiz Tell Halaf ve Al-Khan yerleşmelerinin "Husking Tray" buluntularına, bu bölümde değinilecektir.

2.5.2.1.1. UMM DABAGHİYAH

Bu yerleşmede bulunan "Husking Tray" kaplarına ait parça miktarı belirtilmemiş ancak, metinden anlaşıldığı kadarıyla, tüm kazı dönemleri boyunca yaklaşık 7 tane parça bulunmuştur (Kirkbride, 1972: lev. 12,5 ve lev. 15, b; Kirkbride, 1973a: lev. 2, 14, lev. 10, c) ve (Şek.58).

Umm Dabaghiyah'da hem kaba oluklu, hem de çukur dokulu "Husking Tray" türlerine ait parçalar vardır. Bunlardan en ilginci, kabın yaklaşık yarısı bulunmuş olan bir örneğin dibinde, kabı uzunlamasına ortadan ikiye bölen bir oluğa, balık sırtı motifi olacak şekilde çaprazlama oluklar açılmış olan bir parçadır (Kirkbride, 1973a: lev. 10, d).

"Husking Tray" parçaları ilk olarak höyüğün üstteki 4 tabakasında bulunmuştur. Bu tabakaların buluntu özellikleri araştırmacıları tarafından Hassuna Ia, Gird Ali Agha ve Matarrah'ın en alt tabakalarıyla ilişkilendirilmiştir (Kirkbride, 1972: 14).

"Husking Tray" türü kaplar Umm Dabaghiyah'ın kazıldığı dönemde henüz Pre-Hassuna yerleşmelerinden bilinmediği için, 2 "Husking Tray" parçasının bu tabakalarda bulunmuş olması, bu kapların kullanımının Hassuna Dönemi öncesine çekilebilir şeklinde yorumlanmıştır (Kirkbride, 1972: 14).

2.5.2.1.2. TELL SOTTO

Tell Sotto'da 2., 3. ve 4. evrelerde "geçiş formları" olarak adlandırılan ve kaba mutfak malları olarak tanımlanan biçimlerle birlikte, "Husking Tray"ler de bulunmaktadır. Araştırmacıları, "Husking Tray"lerden, yalnızca Tell Sotto'nun, Tell Hassuna ve Yarim Tepe ile kültürel ilişkilerini vurgulamak amacıyla sözetmişlerdir. Dolayısıyla, Tell Sotto'da bulunmuş olan "Husking Tray"lerin kap özellikleri ile ilgili hiçbir bilgimiz yoktur.

2.5.2.1.3. TELL KASHKASHOK II

Tell Kashkashok'un 3. tabakasında 10 tane "Husking Tray" parçası bulunmuştur. 4. tabakada "Husking Tray" yoktur. Bu kaplar, araştırmacılar tarafından iç yüzeyleri çubuk gibi bir alet yardımıyla yuvarlak, üçgen ya da düzensiz baskılı, tepsi biçimli kaplar olarak tanımlanmıştır. Kenar iç yüzeyinde de dipten ağıza doğru çekilmiş oluk veya düzensiz, baskılı dokular bulunmaktadır (Şek.55). Yerleşmede, iç yüzeyi yalın tepsi

biçimi de yaygındır. Çizimlerinden anlaşıldığı kadarıyla yalın tepsi kenar yüksekliği, "Husking Tray"lere oranla daha yüksektir.

2.5.2.1.4. TELUL eth-THALATHAT

Yerleşmede, XVa tabakasından olmak üzere, tek bir "Husking Tray" parçası bulunmuştur. Fotoğrafından anlaşılabildiği kadarıyla, yalın kenarlı olan parçanın dip dönüşünde başlayan, yoğun aşınmış, parmak baskılı işlevsel yüzey dokusu bulunmaktadır (Fukai ve Matsutani, 1981: 36).

2.5.2.1.5. HAJJI FIRUZ TEPE

Bu yerleşmede bulunmuş olan "Husking Tray"lerin iç dip yüzeyleri, parmak, ya da üçgen veya söbe kesitli bir nesne bastırılarak dokulandırılmıştır (Şek.54). Bu çukurların derinlikleri parçadan parçaya, 1-2cm. arasında değişkenlik gösterir. Kalın profilli bir dip parçası ise içi sivri bitişli ve derin oluk dokuludur (Voight, 1983: fig. 80e). Hajji Firuz Tepe'nin "Husking Tray"lerinin çoğunun kenar yüzeyi yalın bırakılmıştır. Bir tane kenar parçası dikey olukludur, diğerinde ise farklı olarak dört koşut çizgi, ağıza koşut geniş zikzaklar çizmiştir (Voight, 1983: fig. 80f, 81b ve lev. 20g). Bütün "Husking Tray"lerin yüzeyleri ıslak sıvazlanarak düzeltilmiş ve donuk renklerdedir. Dip bölgeleri daha az oksidasyona uğradığından, parçaların üst kısımlarına oranla daha koyu tonlarda ve gri ya da kahverengidir.

"Husking Tray"ler Hacı Firuz Tepe'nin erken tabakalarının belirgin kaplarıdır ve olasılıkla üst tabakalarda kullanılmamışlardır. Bütün büyük parçalar L-H tabakalarından gelmiştir. Küçük birkaç parça D-B tabakalarında bulunmuştur ancak, bu parçaların alt tabakalardan buraya karıştığı düşünülmektedir (Voight, 1983: 111).

Hajji Firuz Tepe araştırmacılarının bu kapların kullanım olasılıkları ile ilgili yapmış oldukları yorumlar, ilgili bölümde ele alınmıştır (bkz. Bölüm 4.1. İşlevsel Sorun).

2.5.2.1.6. TELL RAHEKE 2

Yukarı Habur Bölgesi'nde yer alan ve yüzey araştırması ile saptanan höyükteki yüzey toplamasında, Kaba Mallar, KYAM ve Gri-Siyah Mal *(Grey Black Ware)* ile birlikte 2 adet "Husking Tray" parçası bulunmuştur. Diğer tüm buluntuları için de geçerli olmak

üzere, bulunan "Husking Tray"lerle ilgili ayrıntılı bilgimiz bulunmamaktadır. Yerleşme, buluntuları paralelinde araştırmacılar tarafından, Hassuna Öncesi Dönem'e tarihlendirilmiştir (Le Miére, 2000: 130).

2.5.2.1.7. TELL KHANEKE

Yerleşme Yukarı Habur Bölgesi'nde, Tell Raheke'ye oldukça yakın bir mesafede yeralmaktadır. Tell Khaneke'de, B. Lyonnet tarafından 1989 yılında yapılmış olan yüzey araştırmasında, Tell Raheke ile aynı çanak çömlek gruplarına ait parçalar bulunmuş ve yerleşme aynı döneme tarihlenmiştir. Tell Khaneke'de bulunmuş olan ve yine ayrıntılı bilgiye sahip olmadığımız "Husking Tray"lere ait parça sayısı, 11'dir (Le Miére, 2000: 130). Yayındaki fotoğraflarından görebildiğimiz kadarıyla, yerleşmede bulunmuş olan 2 "Husking Tray" dip parçasının oluk dokuları oldukça sığ ve incedir (Le Miére, 2000: lev. VIIb).

2.5.2.1.8. TELL CHEIKNE

Nishiaki tarafından 1991 yılında yapılmış olan yüzey araştırmasında, Yukarı Habur Bölgesi'nde saptanmış olan yerleşme, Tell Raheke ve Tell Khaneke'ye yakın mesafede yer almaktadır. Yerleşmede toplanan çanak çömleklerin tümü açkılı ya da astarlı, yalın kaplardır. Bu malzeme ile birlikte, 1 adet "Husking Tray" parçası da bulunmuştur. Yüzey toplamasında bulunmuş olan taş aletler, yerleşmeyi Hassuna Öncesi Dönem'e tarihlemektedir (Le Miére, 2000: 131).

2.5.2.1.9. TELL HALAF

Kuzey Suriye'de, Yukarı Habur Bölgesi'nde yer alan yerleşme, Halaf Kültürü'nün tanımlandığı, bu kültüre adını veren yerleşmedir ve bu kültürel dolgularıyla tanınır. Yerleşmenin en alt tabakalarında bulunmuş olan ve Halaf Öncesi Dönem'e tarihlenen, Alt Monokrom olarak adlandırılmış çanak çömlek grubuyla birlikte, tek bir parça "Husking Tray" parçası da bulunmuştur. Orta kalınlıkta cidarlı, olasılıkla sığ ve dışa açılan kenarlı olan bu parçanın, yayındaki çiziminden anlaşılabildiği kadarıyla, kenar iç yüzeyinde, sığ ve birbirine yakın mesafede açılmış oluk doku, kırık olan dip yüzeyi başlangıcında da çukur doku izi bulunmaktadır (Oppeheim ve Schmidt, 1943: Textabb.2).

2.5.2.1.10. TELL HASSUNA

Tell Hassuna'da, "Husking Tray" türü kaplar, II. tabakadan itibaren görülmeye başlanır. Yerleşmede, hem oluk, hem de çukur işlevsel dokulu örneklerden bulunmuştur ancak, miktar belirtilmemiştir. Bulunan parçalardan birinin dış yüzeyinde zift izi saptanmıştır. Yayındaki çizimlerinden anlaşıldığı kadarıyla "Husking Tray"ler tüm bulunmuş gibidir ancak, metin içerisinde bu konu ve bulunan "Husking Tray" miktarı ile ilgili yorum yapılmamıştır. Tell Hassuna araştırmacılarının "Husking Tray"lerle ilgili yorumları ve açıklamaları, 2.5.1. "Husking Tray" Türü Kaplar, Tanımı Ve Genel Özellikleri Bölümü'nde ele alınmaktadır (bkz. sayfa 119).

2.5.2.1.11. YARIM TEPE I

Yarim Tepe I'de "Husking Tray" türü kaplar, Hassuna öncesi döneme ait olan en alt tabakadan itibaren, yukarı doğru, belirli bir miktarda bulunmuştur (XII. tabakada 1, XI. tabakada 2, X. tabakada 1 ve IX. tabakada 3, toplam 7 tane)[16].

Höyükte, "Husking Tray" parçalarından bir tanesi Hassuna öncesi olarak adlandırılan döneme ait dolgularda, ana toprağın hemen üzerinde, *in-situ* olarak bulunmuştur (Merpert, vd., 1977: 80).

Çukur dokulu "Husking Tray"ler XII. ve X. tabakalar arası, oluk dokulu olanlar ise, diğer tüm tabakalarda görülmektedir (Merpert ve Munchaev, 1987: 12). Bulunn parçalardan birisi, tüme yakındır. Parçanın iç kenar yüzeyi ağıza çapraz ve birbirine koşut ince ve sığ dokulu, dibi daha derin ve kalın birbirine koşut oluk dokuludur (Şek.57).

2.5.2.1.12. TELL SHIMSHARA

Tell Shimshara'da "Husking Tray" türü kaplar "Arkaik Bitkisel Katkılı Kaba Mal" grubu altında, iç yüzeyleri oluk ya da çukur dokulu, düz dipli, hafif dışa açılan kenarlı söbe kaplar olarak tanımlanmış ve sınıflandırılmıştır. Yükseklik veren 5 parçadan anlaşıldığına göre, kap yükseklikleri 10,5 - 11,5 cm. arasındadır. Arkaik Kaba Mal grubunda, hamur bol bitkisel katkılıdır ve çoğunlukla iri taşçık, kireç tanesi ve mika

[16] Yarim Tepe I'in ilk yayınlarında çanak çömlekle ilgili verilen sayısal bilgiler (Merpert, vd., 1977: 81), daha sonraki yayınlarda (Merpert ve Munchaev, 1987) verilmemiştir. 1977 yılından sonra yapılan kazılarda bulunan örneklerin tabakalara göre dağılımı yapılabildiğine göre, daha fazla miktarlarda "Husking Tray" bulunduğunu varsaymamız doğru olacaktır.

içermektedir. Yüzey genelde ıslak sıvalanarak düzeltilmiş, çok ender astar uygulanmıştır. Yüzey renkleri çoğunlukla devetüyü, bazen koyu gri ya da kırmızımsıdır (Mortensen, 1962: 78). "Husking Tray"ler için, ayrı bir mal grubu tanımlaması yapılmamıştır ancak, bu kaplar bu mal grubuna dahil edildiklerinden, bahsedilen özelliklerin, "Husking Tray"ler için de geçerli olduğunu varsaymaktayız.

Tell Shimshara'da bulunmuş olan "Husking Tray"lerin, Tell Hassuna ve Matarrah'da bulunmuş olanlarla karşılaştırıldığında, işlevsel yüzey dokularının belirgin bir şekilde sığ açılmış oluklar oldukları görülmektedir (Mortensen, 1970: 108). Çukur dokular, "baskı çukurlu" olarak tanımlanmıştır. Fotoğrafından anlaşıldığı kadarıyla, çukur baskı türü, diğer yerleşmelerden alışık olduğumuz derin ve kaba, parmak ya da çubuk baskı niteliğinde değil, sığ, içi boş ve yuvarlak küçük bir çubuk ile açılmış baskı niteliğindedir (Mortensen, 1970: fig. 101 d). Bu parçada daha çok, impresso bezeme havası vardır. Oluk dokular birbirlerine koşut veya çapraz düzenli olarak tanımlanmıştır. Kenar yüzeyindeki oluklar, 1-2 mm., dip yüzeyindeki oluklar ise, 4-5 mm. derinliğindedir (Mortensen, 1970: fig. 99c ve fig. 101 a,b,c,e). Tell Shimshara'da kaç adet "Husking Tray" bulunduğu, yayınında belirtilmemiştir.

2.5.2.1.13. AL-KHAN

Al-Khan, Kuzey Irak'ın Sincar Bölgesi'nde, Tell Hassuna'nın yaklaşık 35 km. kuzeydoğusunda yeralmaktadır. Yerleşme, buluntuları itibariyle Hassuna Dönemi'nin son aşamalarına ve Samarra Dönemi'ne tarihlenir. Hassuna Dönem'i çanak çömlek grupları genel olarak kaba mallardan ve Hasuna Standart Malları'ndan oluşmaktadır. Yerleşmede, kaba mallar grubunda, yalın tepsi formlarıyla birlikte, "Husking Tray" türü kaplar da bulunmuştur. Al-Khan "Husking Tray"leri, biçim olarak Tell Hassuna ve Matarrah'da bulunmuş olanlara benzemektedir. Yerleşmenin, Chigago'ya incelenmek amacıyla götürülen örneklerinden 15 tanesi "Husking Tray" türü kaplara ait paralardır ve kaba mal grubunun %50'sini oluşturmaktadır (Caldwell, 1983: 653). Burada bulunmuş ve incelenmiş olan parçalar yaklaşık 50 – 54 cm. çaplarında söbe ve 7,6 – 10,5 cm. aralığında yüksekliktedirler. Parçaların kenar iç yüzeyleri kaba oluklu, dip yüzeyleri ise, bazen yuvarlak, bazen daha sivrice uçlu bir nesne ile kabaca açılmış çukur dokuludur (Caldwell, 1983: fig.231: 1-4). Kenardaki oluk dokular bazı örneklerde

dikey, bazılarında çapraz, bazılarında birbirini kesmeli, ancak hepsi geniş aralıklıdır. İç dip yüzeyindeki çukurlar ise, yaklaşık 2 cm. genişliğinde ve 1 cm. derinliğindedir.

Al-Khan'ın incelenen "Husking Tray" buluntuları arasında, Matarrah ya da Tell Hassuna'da bulunan dip yüzeyi oluk dokulu ve üçgen baskılı çukur dokulu örnekler bulunmamaktadır.

Yerleşmede bulunmuş olan "Husking Tray"lerin hamur dokusu gevrektir ve işlevsel doku yüzeylerinin hiçbirisinde, kullanım aşınması yoktur (Caldwell, 1983: 654).

2.5.2.1.14. MATARRAH

Matarrah'da "Husking Tray" türü kaplar yerleşmenin tüm tabakalarında bulunmuştur Braidwood, vd., 1952: 9-10). Üst tabakalarda "Husking Tray" miktarı artar. Yayında verilen yüzdelerden anlaşılabildiği kadarıyla "Husking Tray"ler kaba mal grubunun üçte birini oluşturur. Ancak, araştırmacılar, bazı parçalar aynı kaba ait olabilir kaygısıyla, herhangi bir miktar vermemeyi tercih etmiştir. Bu yerleşmede bulunan en yaygın işlevsel yüzey doku türü, araştırmacıları tarafından herhangi bir şekil kaygısı gözetilmeden yapıldıkları yönünde yorumlanan, kaba dokulu parçalardır. Bu doku türünün, bizim parmakla kil çekmeli grup olarak tanımladığımız gruptaki parçalara benzer olduğunu varsaymaktayız. Bunun dışında kesilerek çıkarılmış kaba çukurlar, baskı ile derin çıkarılmış kaba çukurlar, düzenli çıkarılmış sık ya da seyrek çukurlular, görülen diğer doku türleridir. Seyrek çukurlular, dörtgen ya da ender olarak geniş ve derin üçgen baskılı olabilir. Dip yüzeyinde oluk doku yalnızca iki parçada saptanmıştır. Bunun dışında, iç kenar yüzeylerinin çoğunlukla kaba-geniş oluklu olduğu belirtilmiştir. Kenardaki oluk dokuların bazıları çapraz açılmıştır. "Husking Tray"lerin kenar yükseklikleri 4,5 - 9,5 cm. arasında değişkenlik gösterir. Matarrah'da bir tane tüm "Husking Tray" bulunmuştur (Şek. 52).

Braidwood, "Husking Tray"lerin kullanım amaçlarına yönelik herhangi bir yorumda bulunmamış, yalnızca S. Lloyd ve F. Safar'ın yorumunu referans göstermiştir.

2.5.2.1.15. ÇAYÖNÜ

Çayönü'nde 17 tane "Husking Tray" parçası bulunmuştur. Bunlardan 12 tanesi parmak veya çubuk baskılı dip parçalarıdır (Özdoğan ve Özdoğan, 1993: fig.6). Dip parçalarından 6 tanesinin çukur dokuları sıralı ve özenli açılmış, içleri ve kenarları yumuşak geçişli parçalar. Diğer 3 tanesinde ise çukurlar ince uçlu bir çubuk ile açılmış. Kenar ve kenar + dip parçaları toplam 5 tanedir. Bu parçalardan ikisi oluk dokuludur.

Çayönü'nde "Husking Tray"ler 1. ve 2. evrede görülürler. Yerleşmede bu dönemde "Husking Tray" bulunmuş olması, güneydeki neolitik yerleşmelerle ilişkide olunduğunu açıkça göstermektedir (Özdoğan ve Özdoğan, 1993: 96).

2.5.2.1.16. HAKEMİ USE

Hakemi Use, Güneydoğu Anadolu'da, Diyarbakır'ın 60 km. doğusunda, Dicle Nehri kıyısında yer alan ve 2001 yılından bu yana, yeni kazılmaya başlanan bir höyüktür. Yerleşme, ilk dönem çalışmaları sonuçlarına göre, Hassuna ve Samarra Dönemi dolgularına sahiptir ve bu her iki dönem dolgularından, az sayılamayacak miktarlarda "Husking Tray" buluntuları gelmektedir. Bulunan "Husking Tray"lerden birisinin 2/3'ü korunmuştur. Höyükte çalışmalar yeni başladığından, yerleşmede "Husking Tray" türü kap buluntuları olduğu dışında, malzeme ile ilgili ayrıntılı bilgimiz henüz bulunmamaktadır.

2.5.2.2. FIRAT VE BALIK HAVZALARI YERLEŞMELERİ

2.5.2.2.1. MEZRAA-TELEİLAT

Mezraa-teleilat'ın "Husking Tray" buluntuları, 3. Bölümde, "Mezraa-Teleilat'da bulunan "Husking Tray" türü kaplar" başlığı altında, ayrıntılı olarak ele alınmaktadır. Yerleşmenin bulunduğu bölgenin belirtilmesi amacıyla, buraya da başlık olarak eklenmiştir.

2.5.2.2.2. AKARÇAY TEPE

"Husking Tray" türü kaplar Akarçay Tepe'de 1. evrede bulunmuşlardır. Bu kapların hamurları bol ya da orta oranda bitkisel katkılı kaba hamurdur. "Husking Tray"lerin

işlevsel doku çeşitleri zengindir ve çoğunlukla parmak ya da üçgen baskılı çukurlar ve geniş açılmış koşut oluklar şeklindedir (Arimura vd., 2000: fig.12) (Şek.56). Akarçay Tepe'de bulunmuş olan "Husking Tray" parçalarına fonksiyon analizi yapılmış ve işlevsel doku yüzeylerinin doruk noktalarının, özellikle kabın orta kısımlarında parlaklaştığı saptanmıştır (Arimura vd., 2000: 239).

Akarçay Tepe'de, tam sayımı yapılmamış olsa da, Mezraa-Teleilat'da olduğu gibi bol miktarda (yaklaşık 100 parça civarında) "Husking Tray" bulunmuştur.[17]

2.5.2.2.3. DJA'DE

Daha önce belirttiğimiz gibi, yerleşmenin Çanak Çömlekli Neolitik Dönem dolguları henüz ayrıntılı olarak yayınlanmamıştır. Bu nedenle, Dja'de'de birkaç tane "Husking Tray" buluntusu olması dışında, malzemenin özellikleri hakkında bilgimiz yoktur (Faura ve Le Miére, 1999: 286).

2.5.2.2.4. TELL HALULA

Yerleşmede, bol bitkisel katkılı Yalın Kaba Mal grubuna dahil edilmiş olan tek bir "Husking Tray" parçası oldğu bildirilmiştir (Faura ve Le Miére, 1999: 284). Oldukça küçük boyutlu olan bu dip parçası, çiziminden anladığımız kadarıyla çukur dokuludur (Faura ve Le Miére, 1999: fig.3-22).

2.5.2.2.5. TELL KOSAK SHAMALI

Bu yerleşmede, düz profilli, yüzeyi parmak baskılı ancak yoğun aşınmış tek bir "Husking Tray" parçası bulunmuştur (Nishiaki ve Matsutani (yay.haz.), 2001: 185 ve Faura ve Le Miére, 1999: 285).

2.5.2.2.6. TELL SABİ ABYAD

Tell Sabi Abyad'da Halaf öncesi tabakalarda 65 tane "Husking Tray" parçası bulunmuştur. Bunlardan 45 tanesinin dip yüzeyi parmak baskılı, 7 tanesinin ise olukludur. 13 tanesinin iç kenar yüzeyinde de oluk doku vardır. Hamur yapısının tümünde, çoğunlukla iri kıyılmış bitkisel katkı olduğu saptanmıştır. Dış yüzeyler çoğunlukla ıslak sıvazlanarak düzeltilmiş, 2 tanesi açkılanmıştır. Bulunan parçalardan 3

[17] Doç. Dr. Mihriban Özbaşaran ile sözlü görüşme.

tanesi kesin olarak söbedir, diğerleri anlaşılamamıştır. Tüm parçalar düz ve kalın diplidir ancak, biçimleri hakkında daha detaylı bilgi verilmemiştir.

Tell Sabi Abyad'da diğer çoğu yerleşmeye oranla oldukça fazla miktarda "Husking Tray" parçası bulunmuş olmasına karşın, bu kapların kullanım amaçlarına yönelik hiçbir yorum yapılmamış, "Husking Tray"ler yalnızca bir malzeme grubu olarak değerlendirilmiş ve tanımlanmışlardır.

2.5.2.3. DOĞU AKDENİZ BÖLGESİ YERLEŞMELERİ

2.5.2.3.1. RAS SHAMRA

Ras Shamra'da VA Evresi'nin II. tabakasında "Husking Tray" türü kaplar bulunmuş ve Standart Mal (*Common Ware)* olarak adlandırılan mal grubu içerisinde değerlendirilmiştir. Ras Shamra araştırmacıları bu kapları, "içleri oyuklu tabak biçimi" olarak tanımlamışlardır. Her nekadar tabak biçimli olarak tanımlansa da bu kaplar söbe, kalın kenarlı ve yükseklikleri ortalama 7 cm. olan kaplardır. Başka bir deyişle, biçim olarak diğer yerleşmelerde bulunmuş olanlardan farklı bir özellik taşımazlar. Kenarlar, hafif dışa açılır ve iç yüzeylerinde derin, ağıza dik oluklar vardır. Dip yüzeyleri ise ~1cm. derinliğinde çukur dokuludur. Bu çukurların parmakla açıldıkları düşünülmektedir. Kapların dış yüzeyi ıslak sıvazlanarak düzeltilmiştir.

Yerleşmede, yaklaşık 60 tane "Husking Tray" bulunmuştur.[18] Bunlar SC ve SH sondajları içinde, yukarıda belirtilen tabakaya aittir, başka evre ve tabakada, ayrıca SC ve SH sondajları dışında bir alanda "Husking Tray" parçası bulunmamıştır.

Ras Shamra araştırmacıları tarafından "Husking Tray" kaplarının yapım ve kullanım amaçları ile ilgili yorumları, ilgili bölümde ele alınmıştır (bkz. Bölüm 4.1. İşlev Belirleme Sorunu).

[18] Ras Shamra'da, "Husking Tray"ler için verilen sayılar, kenar ve dip yüzey dokuları içindir ancak, bunlardan bazılarının her iki yüzeyinde de işlevsel yüzey dokusu olup olmadığı, başka bir deyişle bu miktarların birbirleriyle kesişip kesişmediği belirtilmemiştir.

2.5.2.3.2. TELL AIN el-KERKH

Bu yerleşmede "Husking Tray"ler, yerleşmenin en alt tabakası olan 6. tabakada bulunmamışlardır. "Husking Tray"ler ilk olarak 5. tabakada, başka bir deyişle El-Rouj 2c Evresi'nin (Orta Çanak Çömlekli Neolitik Dönem) belirli bir aşamasında başlar ve El-Rouj 2d Evresi'nde de (Geç Çanak Çömlekli Neolitik Dönem) devam eder. Tell Ain el-Kerkh'in 4. ve 5. Tabakalarında birçok "Husking Tray" olduğu belirtilmiş ancak, sayı verilmemiştir (Tsuneki, vd., 2000: 10).

Tell Ain el-Kerkh'deki "Husking Tray"ler, geniş ve söbe, iç yüzeyleri elle açılmış oyuk ya da oluklu kaplar olarak tanımlanmıştır. Bazı örneklerinde yoğun kullanım aşınması saptanmıştır (Tsuneki, vd., 1997: 23). Yayındaki çizimlerden anlaşıldığı kadarıyla ilginç olarak, iki örnekte dipteki çukur doku, kenar yüzeyinde de, ağıza yakın bir seviyeye kadar devam etmektedir (Tsuneki, vd., 1997: fig.20: 8,9,10). Diğer bir parçanın ise kenarı neredeyse yok denecek kadar sığdır. Başka bir deyişle, parça, kenarı olmayan bir tepsi biçiminde gibidir (Tsuneki, vd., 1998: fig.13: 9).

2.5.2.3.3. TELL ARAY I

Yerleşmenin 18. ve 21. Tabakaları arasında "Husking Tray" türü kaplara ait parçalar bulunmuştur. Tell Aray I'in sözü edilen tabakaları bölge için belirlenmiş olan kronolojide, Geç Çanak Çömlekli Dönem olarak adlandırılan El-Rouj 2d Evresi'ne aittir ve bu evrenin Amuk B'nin son aşamaları olduğu söylenebilir.

Yerleşmenin raporunda, burada "Husking Tray" parçaları bulunduğu dışında, miktar, biçim ve doku özellikleri gibi bilgiler yer almamaktadır. Ayrıca bu kaplarla ilgili herhangi bir yorum da yapılmamıştır. Bu durumun, yayında görebildiğimiz çizimlerden yola çıkarak, parçaların çok küçük boyutlarda ve olasılıkla çok az miktarlarda olmasından kaynaklandığını düşünmekteyiz. Çizimi verilmiş 2 parça da, yerleşmenin "Husking Tray" buluntularını tanımlayacak nitelikte değillerdir (Iwasaki, vd., 1995: fig.17: 18,19).

2.5.2.4. "HUSKING TRAY" BULUNAN GEÇ DÖNEM YERLEŞMELERİ

Daha önce de belirtildiği gibi, Hassuna Öncesi ve Hassuna Dönemi buluntu grubu olan "Husking Tray"ler, geç dönem yerleşmelerinde de bulunmuştur. Bu yerleşmelerin "Husking Tray" buluntuları, herhangi bir bölgesel ayırım yapılmadan, aşağıda ele alınmıştır.

Tell Sabi Abyad

Daha önce de belirtildiği gibi, Kuzey Suriye'de, Balık Vadisi'nde bulunan yerleşmenin yukarıda detayları verilen Çanak Çömlekli Neolitik Dönem dolguları dışında, Halaf Geçiş Dönemi tabakalarında da sayıca bol miktarda "Husking Tray" parçası bulunmuştur. Bu evrenin dolgularında bulunan "Husking Tray" parçası toplam 61 tanedir. Bu dönem "Husking Tray"lerinin mal ve biçim özellikleri Çanak Çömlekli Neolitik Dönem buluntuları ile aynı özellikleri taşır. Ancak, her iki döneme ait parçalar arasında, işlevsel yüzey dokuları açısından belirgin fark vardır; Halaf Geçiş Dönemi'ne ait parçaların, Neolitik tabakaların tam tersi olarak, 38 tanesi oluk dokulu, 9 tanesi ise parmak baskılıdır. İlgili bölümde belirtildiği gibi, Neolitik Dönem "Husking Tray" parçalarının çoğu parmak baskılı türlerden, daha az miktarı ise oluk dokulu türlerden oluşmaktaydı. Yine Geçiş Dönemi'nde bulunmuş 2 parça, köşeli kaplardır.

Çavi Tarlası

Yerleşmenin Erken Halaf Dönemi çanak çömlek malzemesi içerisinde bir tane "Husking Tray" parçası bulunmuştur. Kalın kenarlı ve olasılıkla sığ olan parçanın dip yüzey başlangıcında parmak baskılı çukur doku bulunmaktadır (Von Wickede ve Herbordt, 1988: fig.6: 9) .

Tappeh Sang-i Caxmaq

Yerleşmenin Erken Halaf Dönemi çanak çömlek malzemesi içerisinde bir tane, içi oluk dokulu düz dip parçası bulunmuştur (Masuda, 1977: fig.9: 10).

Tell Umm Qseir

Kuzey Suriye'de, Habur Vadisi'nde yeralan yerleşmenin Orta Halaf Dönem tabakalarında 4 tane "Husking Tray" parçası bulunmuştur. Bunlardan 3 tanesi dip

parçası, 1 tanesi ise kenar dönüşlü dip parçasıdır. Yine 2 parça geniş ve kaba oluklu, diğerleri çukur dokuludur (Tsuneki ve Miyake, 1988: 75). Mal özellikleri olasılıkla Neolitik Dönem "Husking Tray"leri ile aynıdır.

Ur

Güney Mezopotamya'da, Basra Körfezi'ne yakın mesafede bulunan yerleşmenin, XVIIII., XVII. ve XV. Eridu tabakalarında hem "Husking Tray" parçaları, hem de Tell Hassuna'nın diğer bazı çömlek biçimleri (*milk jars*-süt kapları) birlikte bulunmuştur (Oates, 1960: 43). Ur yerleşmesinde bulunan "Husking Tray"lerin biçimleri, mal özellikleri ve miktarı konusunda, yayında herhangi bir detay verilmemiştir. Ancak, hem Güney Mezopotamya'nın en güneyi olması bağlamında coğrafi açıdan, hem de dönemsel olarak Eridu Dönemi tabakalarında "Husking Tray" türü kap parçaları bulunması, dikkat çekici bir durumdur, bildiğimiz kadarıyla başka bir örneği de yoktur.

3. MEZRAA-TELEİLAT KAZISI

3.1. KONUMU VE TANIMI

Mezraa-Teleilat höyüğü, Şanlıurfa İli, Birecik İlçesi'nin 5 km. kadar güneyinde, Mezraa Köyü sınırları içinde, Fırat Nehri'nin sol yakasındaki geniş bir düzlükte yeralmaktadır. Höyüğün bulunduğu düzlük kuzey, güney ve doğudan kalkerli sırtlarla çevrilmiştir. Doğu sınırını oluşturan kalker kayalıkların geniş bir yay çizerek içeri doğru girmesi, buranın olasılıkla Pleistosen içlerindeki eski bir menderes yeniği üzerinde oluşan delta olduğunu düşündürmektedir. Tepenin yakınlarındaki mevsimlik dere yatakları da göz önüne alındığında, höyüğün Fırat nehri ile bu derelerden birinin birleştiği yerde kurulduğu, daha sonra Fırat tarafından kısmen kesildiği, yakın zamanlarda da Fırat'ın yatağını batıya doğru kaydırmasıyla yaklaşık 500 m. kadar içeride kaldığı varsayılmaktadır.

Höyük, Mezraa Köyü'nün iki mahallesi arasındaki açıklıkta, anayol boyunca uzanmaktadır. Yoğun tahribattan dolayı kesin sınırlarını saptamak zordur. Tepenin doğusu yol tarafından kesilmiş, ayrıca yine yol boyunca köy evleri ile kısmen kaplanmıştır. Kuzeyde sağlam olduğu saptanan yerlerin güneyinden de 3 m. derinliğe kadar toprak çekilmiştir. Höyüğün güney kesiminde de aşınma vardır. Bu veriler doğrultusunda tepe kuzey-güney yönünde en az 350 m., doğu-batı yönünde ise 170 m.

genişliğindedir. Ayrıca, günümüz ova seviyesinden yaklaşık 7 m. yüksekliğindedir ve yayvan bir höyüktür (Şek.1).

Mezraa-Teleilat'ın bulunduğu terasın deniz düzleminden yüksekliği de 310 m.'dir. Buna göre Mezraa-Teleilat, Güneydoğu Anadolu'da bilinen en düşük kottaki neolitik yerleşmedir. Gene de Kuzey Suriye'de Fırat vadisinden bilinen çağdaşlarına göre biraz daha yüksektedir (Özdoğan, vd., 1999: 4).

3.2.KAZI TARİHÇESİ VE TABAKALANMA

Mezraa-Teleilat ilk olarak Dr. Guillermo Algaze başkanlığında 1989 yapılan yüzey araştırması esnasında saptanmıştır (Algaze, 1992: 426). 1998 yılında kısa bir belgeleme çalışması yapılmış (Özdoğan, vd., 1999), 1999 yılından itibaren de Prof. Dr. Mehmet Özdoğan'ın bilimsel başkanlığında, "O.D.T.Ü. TAÇDAM Ilısu ve Kargamış Baraj Gölleri Altında Kalacak Arkeolojik ve Kültür Varlıklarını Kurtarma Projesi" dahilinde kazı çalışmalarına başlanmıştır. Kargamış Baraj Projesinde yapılan değişiklikten sonra su altında kalmayacağı anlaşılan höyükte, kazı çalışmaları halen devam etmektedir.

Mezraa-Teleilat'da yaklaşık 5m.'lik kültürel dolgu vardır. En eski yerleşim M.Ö. 8000 yıllarında Çanak Çömleksiz Neolitik Dönemde başlamış, kesintisiz olarak M.Ö. 5500 yıllarına, Halaf Kültürünün oluşum sürecine kadar devam etmiştir. Yaklaşık 4500 yıl kadar boş kaldıktan sonra Demir Çağı başlarında yeniden iskan edilmiştir. Höyükte, boş kaldığı bu uzun süre boyunca oluşması beklenen dolguya rastlanmamıştır. Bu da, ilk başta, IC evresinde kurulan yeni yerleşim esnasında eski höyüğün üst kısımlarının tesviye edilerek düzeltildiğini, dolayısıyla da Neolitik Döneme ait topoğrafyanın önemli ölçüde değiştiğini düşündürmüştür. Tepede, karışık dolguların içinde bulunmuş olan az miktarda Halaf çanak çömleği de, bu döneme ait dolguların çoğunlukla zarar gördüğünü göstermektedir. Ancak, son yıllarda yapılan çalışmalar, Kalkolitik Çağ ile Demir Çağı arasında tepenin, bölgedeki diğer yerleşimler gibi, Fırat'ın büyük taşkınlarından etkilendiğini de göstermiştir. Bu nedenle, alçak bir kıyı sekisi üzerinde bulunan Mezraa-Teleilat'ın bugünkü topografyası, Demir Çağ'daki anıtsal nitelikli büyük yapıların tesviyesi esnasında olduğu kadar, Fırat'ın büyük taşkınlarının bulunduğu, M.Ö. 4.-2. bin yılları arasında meydana gelen değişikliklerden de etkilenerek oluşmuştur.

Mezraa-Teleilat'ın tarihöncesi arkeolojisine yaptığı en büyük katkı, Neolitik Çağ kültürlerinin gelişim süreçleri ile ilgilidir. Yakındoğu'da, günümüz siyasi coğrafyasına göre Batı İran, Kuzey Irak ve Kuzey Suriye'de çeşitli arkeolojik yerleşmelerden ayrı ayrı izlediğimiz kültürel dönemler, Mezraa-Teleilat'da kesintisiz ve ayrıntılı olarak izlenebilmektedir. Bu da, özellikle Çanak Çömleksiz Neolitik Dönemden Çanak Çömlekli Neolitik'e geçiş süreci ve çanak çömleğin ilk kullanıldığı dönemler gibi, bilgilerimizin çok yetersiz olduğu aşamaları anlamamızda ve yorumlamamızda, oldukça önemlidir.

Mezraa-Teleilat'ın kültürel tabakalanması aşağıdaki gibidir (Karul, vd., 2001b: 68):

I. Evre - Demir Çağı

IA - Pers-Akhamenid Dönemi

IB - Yeni Asur Dönemi

IC - Son Tunç-İlk Demir Çağı Geçiş Dönemi

II. Evre - Çanak Çömlekli Son Neolitik

IIA1 - Halaf Dönemi

IIA2 - Son Neolitik-İlk Kalkolitik Çağ Halaf Öncesi Boya Bezemeli Dönem

IIB1 - Son Neolitik Çağ-Kırmızı Astarlı, İlk Boya Bezemeli Dönem

IIB2 - Son Neolitik Çağ-İmpresso Bezemeli Dönem

IIB3 - Son Neolitik Çağ-Hassuna İlk İmpresso Dönemi

IIC1 - Çanak Çömlekli İlk Neolitik Dönem

IIC2 - Çanak Çömlekli İlk Neolitik Dönem / Kaba Çanak Çömlek

III.Evre - Çanak Çömleksiz-Çanak Çömlekli Neolitik Geçiş Dönemi

IIIA - Çanak Çömleksiz-Çanak Çömlekli Neolitik Geçiş Dönemi, çok az koyu yüzlü açkılı çanak çömlek.

IIIB - Çanak Çömleksiz-Çanak Çömlekli Neolitik Geçiş Dönemi, hiç çanak çömlek bulunmayan dönem.

IV - Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem

3.3. ÇANAK ÇÖMLEKLİ NEOLİTİK DÖNEM

3.3.1. MİMARİ

Mezraa-Teleilat'da, II. evreye ait çanak çömlek ile ilgili yapılan ön değerlendirmeler sonucunda malzemenin yavaş bir süreç içinde değiştiği, herhangi bir kesinti olmadığı görülmüştür. Ancak bu kesintisiz gelişim süreci mimari için geçerli değildir. Mimaride, her evrede yapı plan tipleri ve yerleşme dokusu kökten değişim gösterir. Örneğin IIC evresinin içindeki yenileme katlarında, hafif kaymalarla yapılar aynı konumda ve aynı plan özelliklerinde yinelenmiştir. Ancak IIB evresinde plan anlayışı ve yerleşme düzeni tümüyle değişir, bir alt evrede açık alan olan yerler konuta, konut alanları ise açık alanlara dönüşür. Bu durumun benzeri IIB evresinden IIA evresine geçişte de gözlenir. Bu durum, mülkiyet ile ilgili radikal değişimlere bağlanmaktadır (Karul, vd., 2003: baskıda). Mimarideki değişimler yalnızca plan tipleri ve yerleşme düzeniyle sınırlı değildir. Mekanların kullanımı ve dolayısıyla yaşam biçimlerinin de farklılaştığı izlenmektedir. Örneğin IIC evresinde yapılar, düzgün sıralar halinde, aralarında geniş açık alanlar bırakacak şekilde dizilmiştir; fırınlar yapılara bitişik, ocaklar mekan içindedir. Mekanlar arası geniş alanlar bırakılmış olması nedeniyle arada sokaklar yoktur. Buna karşılık IIB evresinin her 3 yenileme evresinde de yapılar, belirgin bir sokak dokusuyla birbirlerinden ayrılan ada-parsellere yerleştirilmiş, bu parseller, ortalarında dışa kapalı açık avlu bırakacak şekilde birbirlerine bitişik yapılardan oluşmuştur. Fırın, ocak ve işlik gibi ögelerin bu açık alanlarda bulunması, buraların o parseldeki yapıların ortak kullanım alanı olduğunu, dolayısıyla günlük yaşam alışkanlıklarının değiştiğini gösterir (Karul, vd., 2003: baskıda). IIC evresinde yapılar terkedilirken bilinçli olarak gömülmüştür. Aşağıda daha ayrıntılı anlatılacak olan bir yapıda da düzenli olarak yerleştirilmiş hayvan iskeletleri bulunmuştur. Çeşitli yerleşmelerde PPNB Döneminden bildiğimiz bu uygulamalar, Mezraa-Teleilat'da İlk Çanak Çömlekli Neolitik Dönemde de devam etmiş gibi görünmektedir. IIC evresindeki, önceden planlanmış gibi görünen mimari anlayış, IIB evresinde değişmiş gibi görünmektedir.

Mezraa-Teleilat da II. Evre ile temsil edilen Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'in B, C ve A alt evrelerine ait, zaman zaman 1 m.'ye kadar yükselen duvarlarıyla oldukça iyi korunmuş yapı kalıntıları vardır.

Höyükte, bugüne kadar, İlk Çanak Çömlekli Neolitik Döneme ait yapılar, kazılan alanın merkezinde ve kuzey batı kısmında, bir sonraki evre olan Son Neolitik Döneme ait yapılar ise güney ve daha seyrek olmak üzere kuzey kısmında ortaya çıkarılmıştır.

IIC evresine ait en ayrıntılı mimari bulguları, höyüğün kazılan alanının kuzeydoğusunda bulunan AV ve AM yapıları vermektedir. Boyutları 15x8 m. olan AV yapısı, güneydoğu-kuzeybatı doğrultusunda uzanır. Dörtgen planlı yapının içinde ortadaki daha geniş, yanlardaki daha dar olan 3 uzun koridor, enine yerleştirilmiş duvarlarla hücresel mekanlar oluşturacak şekilde bölümlendirilmiştir. Taş temel seviyesinde yer yer 60 cm. yüksekliğe kadar korunagelmiş olan yapının duvar kalınlığı 1 m.'dir. Doğudaki girişte, en büyük bölmenin olduğu yerde, kısmen yapının dışına taşan, bir fırın bulunmuştur. Demir Çağı çukuru ile bir bölümü tahrip olmuş olsa da, fırının zemininin küçük taşlarla yerden yükseltildiği anlaşılmıştır. Bölmelerin zemini de sık örgülü olarak küçük taşlarla döşenmiştir. Yapı terkedilirken, içi taşlarla doldurulmuştur. Zeminin taş döşemesi ve dolgu taşları arasında, Fırat kıyısından getirilmiş olduğu anlaşılan, killi, steril bir dolguya rastlanmıştır.

AV'nin 2 m. kadar kuzeyinde, bu yapıya koşut, aynı plan ve yapım tekniğini yansıtan AM yapısı bulunmaktadır (Şek.3). Bu yapı, kuzeyinde ve güneyinde ince uzun koridor gibi uzanan 2 kanattan oluşur. İki kanadın ortasında, dörtgen planlı bir fırın bulunmaktadır. Hem yamaç eğimi nedeniyle toprak aktığından, hem de Demir Çağı çukurları nedeniyle tahrip olan bu yapının da içi, üzerinde hafif bir yükselti oluşturacak şekilde taşlarla doldurulmuştur. Aslında bağımsız birimlerden oluşan AV ve AM yapıları batıda bir duvarla birbirlerine bağlanmışlardır. Bu yapıların, önceden belirlenmiş bir plana göre yerleştirildikleri söylenebilir (Özdoğan, vd., 2003: baskıda). AV ve AM yapıları IIC1 ve IIC2 evrelerine aittir (Karul, vd., 2002: 114).

IIC evresine tarihlenen diğer bir yapı grubu, yukarıda bahsedilen yapıların güneydoğusunda yeralan AB, AC ve AA yapılarıdır. 4. dönem çalışmaları esnasında AC yapısının hemen altında, benzer planda olan ve AN olarak adlandırılan, hücre boşlukları AC'nin hücre boşluklarına gelecek şekilde inşa edilmiş olan diğer bir yapı daha bulunmuş ancak, henüz kerpiç duvar seviyesinde açılmıştır (Şek.4). Tümü dörtgen planlı ve taş temelli olan yapılar, birbirlerine koşut güneydoğu-kuzeybatı ekseninedir ve yine, çağdaşları gibi, terkedilirken içleri küçük taşlardan oluşan bir dolgu

ile bilinçli olarak kaplanmıştır. AA yapısının kubbeli bir fırına ait taban parçaları ve bazı duvar izleri görülmüş ancak ayrıntılı çalışmalar ileriki yıllara bırakılmıştır.

Bu yapıların dışında kalan açık alanlar avlu niteliğindedir ve batıda AV ile AM yapılarını çevreleyen avluyla birleşmektedir (Karul, vd., 2003: baskıda).

IIB evresine ait yapılar, höyüğün kazılan alanının güneyinde yoğunlaşmıştır. Tümü dörtgen olan binaların çoğu temel seviyesinde hücre planlıdır. Duvarlar da taş temel üzerine yığma kerpiç ile yükseltilmiştir. Yerleşmede, hem yapıların birbirlerine göre konumları, hem de her binanın oda düzenine dair planlama anlayışı, daha önceden belirlenmiş bir plana göre yapılmadıkları şeklinde bir izlenim uyandırmaktadır. Bu açıdan da yukarıda da belirtildiği üzere, bir önceki evrenin mimari ve dolayısıyla sosyal yapılanma anlayışından belirgin bir farklılık gösterir.

Güneydeki mimari grubun en kuzeyinde IIB3 evresine ait olduğu düşünülen BB yapısı vardır. Bu yapı, altındaki AA yapısının taş dolgusunu kısmen keser ve yapımında bu binanın molozu düzeltilerek kullanılmıştır. Hücre planlı olan yapının duvarları yığma kerpiçtendir.

IIB2 evresine ait AY yapısı, biraz daha güneyde, kuzeydoğu-güneybatı doğrultusundadır (Şek.5). 5,5x2,3 m. boyutlarında, tek odası tesbit edilebilmiş olan yapının diğer bölümleri hasar görmüşse de duvar izlerinden kuzeye doğru devam ettiği anlaşılmaktadır. Yer yer 3 dizi ve 2 sıradan oluşan taş temelli yapının üzerini kaplayan küçük taşlar, binanın bilinçli olarak taşlarla doldurularak örtüldüğünü düşündürmektedir (Karul, vd., 2002: 115). Son kazı doneminde bu taşlar kaldırıldıktan sonra, yapının çukur tabanlı olduğu anlaşılmıştır. Taş duvarların iç yüzeyinde taşların düzgün bir yüz oluşturması da bu görüşü destekler (Karul, vd., 2003: baskıda). Yapının içinde yanmış kerpiç ve taban parçaları bulunmuştur. Çukur tabanlı düzleme ait olmayan bu parçaların bir üst kata ait oldukları ve çukur tabanlı yerin de bodrum olarak kullanıldığı düşünülmektedir (Karul, vd., 2003: baskıda). Taban parçalarının altındaki dolgunun içerisinde 5 adet evcil domuz iskeleti bulunmuştur. İskeletlerin belirli bir düzen içerisinde bilinçli olarak bir düzleme yatırıldıkları anlaşıldığından, bunun kült amaçlı bir uygulama olabileceği varsayılmaktadır (Karul, vd., 2003: baskıda).

AY yapısının yaklaşık 7-8 m. kuzeyinde, 2x2 m. boyutlarında, duvarları oldukça zayıf olan AS yapısı, konuttan çok, avluda yeralan bir depolama birimi görünümündedir. AY ile birlikte kullanıldığı anlaşıldığından, bu yapının da IIB2 evresine ait olduğu düşünülmektedir (Karul, vd., 2003: baskıda).

IIB2 evresine ait diğer bir yapı AG'dir. Yapı, güneybatı kesiminde 2 uzun hücresel koridor, kuzeyinde ve doğusunda ise yapıyı çevreleyen hücrelerden oluşan karmaşık ve düzensiz bir plan sergiler. Eklentilerle büyüyen yapının 14x10 m.'lik bölümü oldukça iyi korunmuştur. Binanın kuzeybatısında dış duvara bitişik 2 adet fırın kalıntısı bulunmaktadır. Fırınlardan birinin eğimli olan tabanı killi toprakla özenle sıvanmıştır. Binanın ince uzun hücrelerinden birinde en az 3 keçi iskeleti, bu odaya giden koridorda da bazı hayvan iskeletleri ve sırtüstü düşmüş bir insan iskeleti bulunmuştur. Bunların, şiddetli bir yangın esnasında üzerlerine düşen molozlarla öldükleri anlaşılmaktadır. Bu veriler, AG yapısının bir bölümünün ahır olarak kullanıldığını göstermektedir. AG'nin yanıklı tabakası, IIB2 veya IIB3 evresine aittir (Karul, vd., 2002: 115).

Bu yapının hemen kuzeyinde, bir bölümü ortaya çıkarılmış olan, taş temel üzerine dökme kerpiç duvarlı, dörtgen planlı ve 1x1,5 m.'lik birbirine bitişik hücrelerden oluşan AP yapısı bulunmaktadır (Şek.6). Hücrelerin tabanları, sivri yüzleri yukarı bakacak şekilde dizilmiş küçük taşlarla döşenmiş, olasılıkla da üzeri sıvanmıştır. Bu yapı da AG gibi IIB2 veya IIB3 evresine aittir (Karul, vd., 2003: baskıda).

AG ve AP yapıları arasında, yapılara göre düzensiz ilerleyen bir sokak vardır. Bu sokağın kenarında, AG yapısının kuzey duvarına bitişik 2 tane kubbeli fırın bulunmaktadır.

AP yapısının hemen batısında ve kısmen bu yapının altında, henüz tam olarak açılmayan BG yapısı, AP ile aynı plan tipinde ve bu yapıya koşuttur. Yukarıda tanımlanan sokağa cephesi bulunan BG yapısı, bu sokağı kısmen daraltmıştır. IIB3 evresine ait BG yapısı, sokağın bu dönemden itibaren kullanıldığını gösterir (Şek.7).

Güneydeki mimari grubun güneydoğusunda, taş temelli hücre planlı diğer bir yapı AL olarak adlandırılmıştır (Şek.8). Kuzey kısmı daha iyi korunmuş olan bu yapının kendi içinde 2 yenileme evresi olduğu, yenileme sırasında bazı duvarların eklendiği, bazı

duvarların da üzerlerine yapılan eklerle yükseltilmiş olduğu anlaşılmıştır. Yapı olasılıkla IIB1 veya IIB 2 evresine aittir (Karul, vd., 2002: 117).

AL'nin hemen altında, 1 m. kadar kuzeydoğusuna kaymış bir şekilde BH yapısı bulunmaktadır. Üzerindeki AL ile aynı plan özellikleri taşıyan bu yapı, taş temel üzerine kerpiç duvarlıdır ve birbirine eşit büyüklükte 4 hücreden oluşmaktadır. AL yapısının hücreleri içinde derinleşildiğinde, BH yapısına ait cüruflaşmış yanık kerpiç molozu dolgusuyla karşılaşılmıştır. Bu da yapının şiddetli bir yangın geçirdiğini göstermektedir. BH yapısı olasılıkla IIB2 evresine aittir (Karul, vd., 2003: baskıda).

Höyüğün yine güney kısmında, AG ve AP yapılarının doğusunda AH yapısı bulunmaktadır (Şek.9). 6x3 m. boyutlarında, dörtgen planlı ve tek odalı, taş temelli olan yapı, güneyinde ve batısında bir koridor ile çevrelenmiştir. Koridoru oluşturan taş duvarın batısında bir ya da iki mekana ait izler görülmüşse de yamaç eğimi nedeniyle tamamen tahrip olmuşlardır. AH yapısı olasılıkla IIA2 ya da IIB1 evresine aittir (Karul, vd., 2001: 118).

3.3.2. ÖLÜ GÖMME

Mezraa-Teleilat'da bugüne kadar yapılan çalışmalarda, Çanak Çömlekli Neolitik Dönemde yerleşme içi ölü gömme geleneğinin olmadığı anlaşılmıştır. Bu duruma aykırı olarak yalnızca 1 gömüt bulunmuştur. 2 adet çocuk iskeletinin birlikte gömüldüğü bu mezar, güneydeki IIB evresine ait yapı gruplarının kuzeyinde, avlu türü açık bir alanda, aynı evreye ait yanık molozunu kesen şekilde bulunmuştur. Mezar iri taşlarla sınırlandırılmıştır. İskeletlerden birisi güney-kuzey, diğeri tam ters yönde, üst üste ve büzülmüş şekilde (hoker) yerleştirilmiştir (Şek.10).

3.3.3. BULUNTU TOPLULUĞU

Mezraa-Teleilat'ın buluntu topluluğuna, yayınlarda fazla değinilmemiştir ancak, genel hatlarıyla, İlk Çanak Çömlekli Dönemi temsil eden IIC evresinde, PPNB ve PPNC Dönemleri buluntu topluluğu etkilerinin, bol miktarta taş kap ve çakmaktaşı ok uçları ile devam ettiği söylenebilir. IIC evresinde bol miktarda bulunan çakmaktaşı ok ucları, IIB evresinde görülmez ve bu dönemde diğer bazı yerleşmelerde de olduğu şekilde, kilden sapan taşları ortaya çıkar.

Yerleşmenin diğer buluntuları, az sayıda insan ve hayvan heykelcikleri, taş boncuklar, çeşitli kemik aletler ve bol miktarda yongalanmış kurslar olarak sayılabilir.

3.4. ÇANAK ÇÖMLEK GRUPLARI

Mezraa-Teleilat'ın Neolitik Dönem çanak çömleği ile ilgili çalışmalar başlangıç aşamasında olup, henüz sonuçlandırılmamıştır. Dolayısıyla, malzeme ana hatlarıyla tanımlanmış ancak detaylı ve kapsamlı çalışmalarla desteklenmemiştir. Elde edilen ilk verilere göre, bu dönemdeki çanak çömlek grupları, IIC evresinin başından Son Neolitiğin sonuna ve olasılıkla Halaf Kültürünün oluşum sürecine kadar herhangi bir kesintiye uğramadan, kendi içinde yavaş bir süreç içerisinde gelişir. Ancak bu noktada, IIIA evresinde çok az miktarda bulunmuş olan Çanak Çömleksiz Neolitik Geçiş Dönemine ait Koyu Yüzlü Açkılı Mallardan da sözetmek gerekmektedir. Miktar olarak az parçadan oluşan bu grubun, Mezraa-Teleilat'da üretilmediği, olasılıkla herhangi birşey taşınırken buraya getirildiği düşünülmektedir. Bu grup, mal özellikleri açısından, II. evredeki yerel üretilmiş olanlardan farklı, iyi süzülmüş kil kullanılarak yapılmış, iyi fırınlanmış ve parlak açkılı, özenli yapımdır. II. evre koyu yüzlüleri bu oranda kaliteli değillerdir.

Ayrıca, Mezraa-Teleilat'da IIC evresinde Çanak çömleğin birden arttığı görülür; ancak bu evreyle birlikte görülen ve çok sayıda olduklarından yerel olarak üretildiği anlaşılan kaplar III. evrenin koyu yüzlü açkılı mallarına kil, yapım tekniği, biçim ya da renk bakımından benzememektedir. Dolayısıyla IIC evresiyle birlikte yerel olarak başlayan çanak çömlek yapımının koyu yüzlü açkılı geleneğinden esinlenerek gelişmediği söylenebilir.

Mezraa-Teleilat'da II. evre boyunca gelişerek çeşitlenen çanak çömlek türlerinin IIC evresinin kaba mallarından türediği söylenebilir. Ancak, II. evre boyunca sayıca az olarak görülen ve diğer mallardan tümüyle farklı bir nitelik taşıyan koyu renkli malların önceki koyu yüzlü açkılı geleneğinin devamı olduğu ve bu evrede de başka yerden getirildiği düşünülmektedir.

3.4.1. İLK EVRE MALLARI

Kaba Mal (Lev.11:136,50): Mezraa-Teleilat'da yerel üretilmiş en eski çanak çömlek grubu, tümüyle kaba, yaygın olarak iri kıyılmış bol bitkisel katkılı gruptur. Hamuru ince taneli kilden, bazen kum veya iri taş parçaları içeren, genellikle sık dokulu maldır. Erken örneklerinde bitkisel katkı gözenekleri belirgin ve parçalar hafiftir. Hamur rengi çoğunlukla pembemsi, pembemsi veya yeşilimsi krem gibi açık renklerdir. Genelde koyu renkli öz vardır, bazı parçalarda yer yer kaybolmuştur. Fırınlama genelde iyidir. Ancak bu özelliklerle genelleme yapılabilmesine rağmen kendi içinde değişkenlik de gösterebilmektedir.

Dış yüzeyler çoğu örnekte kabaca düzeltilmiştir, bazen çaput gibi bir nesne ya da el izleri görülebilmektedir. Biçimlendirme esnasında oluşan parmakla bastırma izleri de çoğunlukla düzeltilmeden bırakılmıştır. Yüzey renklerinin tümü donuk ve cansız, açık kirli tuğla rengi, boz, bazen hafif kirli sarımsıdır.

Bu grupta basit dar ağızlı düşük karınlı biçimler hakimdir. Kenarlar düz ama hafif içe eğimli olarak yükselir. Geniş açılan kenarlılar da vardır ancak, az orandadır. Yine ender olarak görülen diğer bir form, kısa düz boyunlu, küresel çömleklerdir. Ağızların hemen hemen hepsi düzeltilmeden, dalgalı olarak, yalnızca dudak inceltilerek bırakılmıştır. Dipler genelde basit, düz ama düzensizdir.

Parçaların hiçbirinde bezeme yoktur, ancak kabı kavramaya ve taşımaya yönelik, ağızın hemen altında çıkıntı yapan, kalın düzensiz bantlar, bazen çok iri, yatay ve yuvarlak tutamaklar ya da yumrular, çok ender olarak da dikey, küçük gözlü kulp benzeri delikli tutamaklar vardır.

Kaba mallarda diğer bir alt grup, bitkisel katkısı daha az ya da hiç olmayan, hamurun ince kum ve çeşitli boyutlarda taşcık içerdiği ve dolayısıyla da daha tok ve sıkı olduğu parçalardan oluşur. Fırınlama, biçimsel özellikler, çok ender olan hafif izli açkı dışında dış yüzey uygulamaları ve bezeme olmayışı, bant, tutamak ve basit kulp özellikleri, bol bitkisel katkılılarla aynıdır.

Henüz çok açık olmasa da, şimdilik, ilk olarak bol bitkisel katkılıların kaba çeşitlemesinin olduğu, belirli bir süreç sonrasında bu grubun daha özenlilerinin

başladığı ve bu aşamada, bitkisel katkısı olmayan grubun da birlikte geliştiği düşünülmektedir.

Kaba Samanlı ve Kumlu mallar, IIC evresinin başından, IIB geçiş evresine kadar devam eder.

3.4.2. ORTA EVRE MALLARI

Kaba Mal (Lev.11:124,21): Orta evrenin kaba malları, ilk evrede görülen kaba malların gelişimi niteliğinde, ince kıyılmış bitkisel katkılı kaba mal olarak tanımlanan, bazı örneklerinin hamurunda seyrek olarak beyaz taşçık ve iri mika da içeren, hamur rengi açık pembemsi ya da donuk tuğla renginde olan, çoğunlukla öz bulunmayan gruptur. Fırınlama genelde iyidir.

Yüzey, bir alt evredekilere göre daha özenli, en azından yapım izlerini giderecek kadar düzletilmiştir, ama yine donuk, bazen donuk açkılanmıştır. Yüzey renkleri açık sarımsı pembe ile açık bozumsu tuğla rengi arasında değişkenlik gösterir. Ender olarak kirli beyaz renkli olanlar da vardır.

Hakim olan kap biçimi, yuvarlak karınlı, kenarları ağıza doğru hafif içe doğru eğimli, daha ender olarak da dik yükselen, açık kaselerdir. Dar ağızlı çömlekler bu grupta da devam eder. Dudaklar genellikle iyi kesilmiş ve hafif yuvarlatılmıştır.

Ağızın dış kısmında çok ender görülen kabartma yatay bant dışında bezeme yoktur.
Bu grubun daha özenli yapılmış olan örnekleri de bulunmaktadır.

İlk evredeki kaba saman katkılı mal ile orta evrenin ince saman katkılıları, aralarında belirgin bir sınır olmadığından, kolaylıkla birbirine karışabilmektedir. 2. grubun ayırıcı özelliği, bitkisel katkının ince kıyılmış olması ve yüzey işlenişindeki görece özendir.

Kaba mallar grubu içerisinde yeralan "Husking Tray"ler, bu çalışmanın "3.5. Mezraa-Teleilat'da bulunan "Husking Tray" Türü Kaplar" bölümünde tüm ayrıntılarıyla ele alınacaktır.

Kumlu Mal: Sarımsı hamur ve yüzey renkli, dış yüzeyi hafif açkılanmış ve özenli düzeltilmiş, ince profilli, özenli mal grubu. Bu grupta, gövde üzerinde ince bant halinde çentik bezeme vardır.

Hassuna Çizi Bezemeliler (Lev.11:146,144): Diğer gruplarla sayı bakımından oranlandığında, oldukça az miktarda görülen ve bulunan parçalar küçük olduğundan çok fazla bilgi edinemediğimiz bir gruptur. Hamur özellikleri ince kıyılmış samanlı mallardakine yakındır ancak daha serttir ve rengi kırmızımsıdır. Biçim olarak, büyük çömlek tipleri olduğu düşünülmektedir.

Bezeme, sivri uclu bir alet ile derin olarak çizilmiştir ve motifler daha çok şevron, koşut çizgiler ve balık kılçığı şeklindedir.

Baskı Bezekli (İmpresso) Mal (Lev.11:43,132): Hamur özellikleri orta evrenin ince kıyılmış bitkisel katkılı mallarına yakındır ancak, bitkisel katkı izleri daha az belirgindir ve kumlu doku yüzeyde kendini daha fazla belli eder. Renkler, boz ve açık kirli sarımsı tonlardadır. Fırınlama iyidir. Renkleri çoğunlukla donuk ve hamur ile aynı tonlarda olan dış yüzey, genelde özenle düzeltilmiştir. Kap biçimi olarak küresel gövdeli çömlekler yaygındır, bunun dışında kase formları da bulunmaktadır.

Bu mal grubunun belirleyici özelliği, bezeme türüdür. Çentik-nokta baskı bezekliler, olasılıkla bu grubun ilk örnekleri niteliğindedir. Gövde, çeşitli aletler kullanılarak yapılmış baskı bezeklerle kaplanmıştır ve genelde uzun boyunlu küresel formlara uygulanmıştır.

Gelişmiş örneklerinde, gövdenin büyük kısmı, tarak gibi çok ağızlı ve sivri uclu bir aletin kap yüzeyine düşük bir basınçla bastırılması ya da aleti kısa hareketlerle yüzeye sürterek iz bırakılması ile bezenmiştir (Lev.12:56). Genelde, "impresso" olarak bilinen, aletin bastırılıp geri çekilmesi ya da kısa sürtme ile biten motifler görülür ancak, ender olarak kırık çizgi, dörtgen, üçgen gibi bezekler oluşturacak şekilde bastırılmış impresso örnekleri de bulunmaktadır. Bu grup içinde görülen ilginç bir bezeme şekli de "rocker" olarak bilinen ve tarak uçlu aletin yüzeyde kısa hareketlerle zig zag şeklinde kaydırılarak, kesintisiz olan motiflerin oluşturulmasıdır.

Hem çentik-nokta baskı bezemelilerde, hem de impressolarda ender olarak, baskı bezek ile, ince kırmızı astar ya da ince sürülmüş kırmızı boya bant birlikte görülür (Lev.12:55,135,131). Bu türler, olasılıkla, baskı bezekliler ve son evre malı olan kırmızı astarlılar arasında geçiş niteliği taşırlar.

Kabartma Bezemeli Mal: Orta evrenin en nitelikli mal grubudur. Hamur daha sert ve mineral katkılıdır. Fırınlama, diğer gruplara göre daha iyidir. Yüzey renkleri, ince kıyılmış bitkisel katkılı mallarda olduğu gibi kirli sarımsı veya pembemsi beyaz gibi açık tonlardadır. Küresel biçimlerin hakim olduğu bu grupta bazen ağızın dış kenarında dikey tutamak gibi kulplar görülür. Bezeme çok ender görülür, ve bu da minik aycıklar, yumrucuklar ya dalgalı çizgiler olmak üzere kabartma bezeme şeklindedir.

Koyu Yüzlü Açkılı Mal: Bu dönemde, az miktarda koyu yüzlü mallar da görülür. Kuzey Suriye, Çukurova ve Amik ovasından bilinen Koyu Yüzlü Mallar, II. evre boyunca devam eder ancak, hep düşük orandadır.

3.4.3. ÜST EVRE MALLARI

Sıvaştırılmış Kırmızı Astarlı Mal: Özenli yapım, hamur bazen az, bazen görece daha fazla oranda ince kıyılmış bitkisel katkılıdır, ender olarak kum ve az miktarda minik taşçık içerir. Hamur ve yüzey renkleri açık krem ya da bej renklerdedir.

Dış yüzey oldukça özenli düzeltilmiş, genellikle de ince kırmızı astar uygulandıktan sonra açkılanmıştır. Zaten ince olan astar, çoğunlukla açkılama esnasında izli hale gelir ve yüzeyde dalgalı bir görünüm oluşturur. Astar, çoğunlukla ağızda ve boyunda ender olarak da gövdeye uygulanmıştır.

Yaygın kap biçimleri S kıvrımlı ya da omurgalı kaseler ve dik boyunlu küresel gövdeli çömleklerdir.

Kırmızı Boya Bezemeliler: Özenli yapım, hamur nitelikleri kırmızı astarlılarla aynı, iyi fırınlanmış, yüzeyleri özenli düzeltilmiş mal grubudur. Yaygın kap biçimleri de sıvaştırılmış astarlı grupla aynıdır.Kapların dış yüzeyi, özellikle de açık ağızlı formlarda iç yüzeyi de kalın kırmızı astarıdır.

Bezeme çoğunlukla kırmızı boya, ender olarak da kırmızı yüzey üzerine beyaz boya iledir. Bezeme genellikle kırık çizgiler, içi dolu ya da taralı üçgenler gibi geometrik motiflerden oluşur (Lev.12:116).

3.5. MEZRAA-TELEİLAT'DA BULUNAN "HUSKING TRAY" TÜRÜ KAPLAR

Mezraa-Teleilat'da 1999-2003 yılları arası çalışılan 5 kazı döneminde, toplam 178 adet "Husking Tray" parçası bulunmuştur. Yerleşmede bulunmuş olan "Husking Tray"ler, hem miktar, hem de tür çeşitliliği bağlamında, bu kapların tanımlanmasına ve yorumlanmasına, oldukça katkıda bulunacak niteliktedir.

Yerleşmede bulunan "Husking Tray"lerden 137 tanesi tepsi, 41 tanesi ise çanak biçimlidir. "Husking Tray"lerin gruplandırmasında ilk ayırım bu iki farklı kap biçimine, daha sonra işlevsel yüzey dokularının türlerine göre yapılmıştır.

Mezraa-Teleilat "Husking Tray"lerinin tümü, kaba mal grubuna dahil edilecek nitelik taşımaktadır. Bu nedenle, tür sınıflandırmasında mal özellikleri ölçüt olarak alınmamıştır. Ancak, her bir parçanın mal özellikleri, hem katalogda tek tek tanımlanmış, hem de bu tanımlar tablo haline getirilmiştir. Mal özellikleri tanımlanırken, hamur özellikleri, içeriği, fırınlama özellikleri gibi nitelikler, görsel saptamalara göre değerlendirilmiştir. Ancak, burada belirtmek gerekir ki, elimize geçen büyük parçalardan anladığımıza göre, bu kaplar belirli bir standart kaygısı gözetilmeden yapılmışlardır. Bu nedenle, özellikle küçük parçalarla ilgili mal, biçim ve işlevsel yüzey dokusu bağlamındaki saptamaların, kabın tümü için geçerli olmama olasılığı bulunmaktadır ve bu olasılık, düşüncemize göre, düşük bir oranda değildir. Daha somut bir anlatımla; bir "Husking Tray"in hamur özellikleri kabın çeşitli yerlerinde farklı niteliklerde olabilir. Aynı şekilde, kabın elimize geçen bölümünde düzensiz açılmış işlevsel yüzey dokusu, kabın diğer bir bölümünde, özenli bir yapı sergiliyor olabilir.

Çalışmanın sonraki bölümlerinde, Mezraa-Teleilat'da bulunmuş olan "Husking Tray"lerin tek tek incelenmesi ile belirlenen ve bu çalışmanın Katalog Bölümü'nde tanımlanan özelliklerinin derlenmesiyle oluşturulmuş olan mal, biçim ve işlevsel doku özellikleri, her biri ayrı başlık altında olmak üzere, ele alınmaktadır. Ancak öncelikle,

"Husking Tray"lerin bu özelliklerini tanımlamak için önerdiğimiz terim ve kavramlar açıklanmaktadır.

3.5.1. "HUSKING TRAY"LERLE İLGİLİ KULLANILAN TERİM VE KAVRAMLAR

Bugüne kadar, bu çalışmanın konusu olan "Husking Tray"lerle ilgili ayrıntılı bir çalışma yapılmadığından dolayı, bu çalışma kapsamında, bu kap türlerini çeşitli yönleriyle tanımlayabilmemiz için bazı terimler önermek gereğini duyduk. Ağırlıklı olarak yapım teknikleri ve bu kapların iç yüzeyindeki işlemlerle ilgili olan bu terimler şu şekilde sıralanabilir:[19]

"Husking Tray"lerin Yapım Teknikleriyle İlgili Terimler

Yığma yöntemi: İstenilen biçimin oluşturulmasında ilk aşamadır ve büyükçe, tek parça halindeki çamurun, kabaca, elle şekillendirilmesidir. Bu şekilde, kap biçiminin ilk ve kaba hali ortaya çıkar ve çoğunlukla daha sonra kap üzerinde daha detaylı çalışmak gerekir. Bu yöntemin bazı olumsuz yönleri vardır; eğer dikkat edilmezse kil içerisinde hava boşluğu kalması, fırınlama esnasında kırılma ve çatlamalara yol açabilir. Özellikle kabın kenarı kil çekilerek yükseltilirken, kilde kopmalar ve çatlamalar meydana gelebilir. Mezraa-Teleilat'da bulunan "Husking Tray"lerin çoğunun ilk aşamasında bu yöntem kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Ana kil çatısı: Çamurun, yukarıda söz edilen yığma yöntemiyle ilk şekli verildikten sonraki hali, ana kil çatısı olarak tanımlanacaktır.

Kil ekleme yöntemi: Yapım aşamasında, kabın ana kil çatısı oluşturulduktan sonra, çoğunlukla profilin kalınlaştırılması ve son biçiminin verilebilmesi için, çeşitli bölgelerine yeniden çamur parçalarının sıvanarak eklenmesi yöntemidir. Bu işlem, daha çok kabın kenar kısmına uygulanmıştır. Üretim aşamasında bu yöntemin uygulandığını, eğer kabın ana kil çatısı oluşturulduktan sonra bir süre beklenmiş, ıslak kil yüzeyine çeşitli toz zerrecikleri yapışmış ve son biçimlendirme bundan sonra yapılmış ise anlayabilmekteyiz. Ayrıca, parçanın yapımına özen gösterilmemesi, başka bir deyişle,

[19] Bu bölümde, çanak çömlek yapımı ile ilgili genel olarak kullanılan terimler ve kavramlar tekrar ele alınmamış, yalnızca önerilen yeni terimler ve kavramlar açıklanmıştır.

eklenecek olan parçanın ana kil çatısına iyi kaynaştırılmaması, eğer fırınlama da düşük ısıda gerçekleştirildiyse, kırılma yerlerinde çizgisel izlerin ya da kırılmanın plakalı gibi olması, bu yöntemin uygulandığını anlamamızı kolaylaştırmaktadır.

Fitil yöntemi: "Husking Tray"lerin, özellikle tepsi biçiminde olanlarının büyük bir çoğunluğunun, yığma ve sonra kil ekleme yöntemi yapıldıkları gözlemlenmiştir (bkz bölüm 3.5. Mezraa-Teleilat'da bulunan "Husking Tray" türü kaplar, 3.5.1.2. Yapım Teknikleri). Ancak, birkaç parçanın iç ve dış kenar yüzeylerinde belirgin, yatay engebeler olması, bu parçalara ait kenarların, fitil yöntemiyle yükseltildiğini düşündürmektedir. Fitiller, bir miktar çamurun, bir yüzey üzerinde, iki el yardımıyla yuvarlanması ile oluşturulur ve sırayla üst üste konulup birbirine kaynaştırılmasıyla, kap yükseltilir. Bu yöntem, yığma ve üzerine kil ekleme yöntemine oranla kontrolü daha zor olan bir yöntemdir ancak, çamur içerisinde hava boşluğu kalma ve dolayısıyla fırınlama esnasında parçanın kırılma ve çatlama olasılığı daha düşük tutulur.

Kil astar: "Husking Tray"lere kil astar uygulamasının yüzeyde renk değiştirme kaygısı ile ilgili olmadığı düşünmekteyiz. Kil astar, olasılıkla kil ekleme tekniğinin bir parçası olarak, son rötuş işlemi gibi düşünülebilir. Bazen de, eklenen kil, kabın çeşitli bölgelerinde incelerek, kil astar görüntüsü bırakmış olabilir.

"Husking Tray"lerin Kenar ve Dip Bölgelerinde Bulunan İşlemlerle İlgili Terimler

İşlevsel yüzey dokusu: "Husking Tray" türü kapların kenar ve dip iç yüzeylerine yapılmış olan işlemlerin genel adı. Bu dokular, henüz kesin olarak bilemediğimiz bir kullanım amacına yönelik olduğu için, "işlevsel" olarak nitelenmiştir. İşlevsel yüzey dokuları tepsi biçimli "Husking Tray"lerde her zaman dip yüzeyinde ve bazen de kenar yüzeyinde bulunmaktadır. Çanak biçimli "Husking Tray"lerin her zaman hem kenar hem de dip yüzeyleri dokuludur. Kenardaki yüzey dokusu ağızın ortalama 2-4,5 cm. altından başlar. İşlevsel doku türleri aşağıda ayrıntılı olarak tanımlanmıştır.

Çukur doku: Yalnızca tepsi biçimli "Husking Tray"lerde görülür. Ya parmak ucuyla, ya da çeşitli genişliklerde ve çeşitli uc tipleri olan çubuk gibi bir nesne yardımıyla değişik boyutlarda ve değişik şekillerde açılmış olabilirler.

Parmak baskılı çukur doku: Parmak ucunun, kil yüzey üzerine genellikle çok fazla basınç uygulamadan bastırılması yoluyla açılan çukurlardır. Bu tür çukurların iç kısımları yuvarlak dönüşlüdür ve bazılarında tırnak izi de görülebilmektedir.

Çubuk baskılı çubuk doku: Değişik boyutlardaki ve uçları, sivri ya da küt bitişli, düz ya da çatallı bitişli gibi çeşitli özelliklerde olabilen bir nesne ile açılmış çukurlardır. Bazı durumlarda, kil, içine sokulan nesne yüzeyine yapıştığı için, nesne geri çekilirken oluşan çubuk ucunun negatif şekli, çukur içlerinde gözlenebilmektedir. Bu durum olasılıkla, çamurun barındırdığı su miktarının fazla olmasıyla da ilgilidir.

Parmakla kil çekme: Yalnızca tepsi biçimli "Husking Tray"lerde görülen ve dip yüzeye uygulanan doku türüdür. Adından da anlaşılacağı üzere kil yüzeyinin birkaç parmak ile düzensizce çekilmesi ile oluşan doku türüdür. Bu uygulamada çukur olarak adlandırdığımız dokuların hepsi birbirlerinden farklı boyutlarda ve derinliklerde, birbirlerinin üzerine binerek sürekli bir doku oluşurlar. Bu tür dokularda işlemin özelliği nedeniyle kil taşması yoktur. Uygulama esnasında doku kenarları zaten keskinleştirilmiştir.

Kısa-çukursu oluk: Mezraa-Teleilat'da bulunmuş olan "Husking Tray"lerin iki örneğinde, kenar yüzey dokusu olarak karşımıza çıkar. İki örnekte de açılan doku ne çukur gibi yuvarlak biçimli, ne de oluk gibi uzundur. Bu örneklerdeki dokular derin ve içleri izlidir (Tür grubu IA3, 81 ve 82 nolu parçalar).

Oluk doku: Hem tepsi, hem de çanak biçimli "Husking Tray"lerde görülen, çoğunlukla bir çubuk yardımıyla, bazen de parmakla açılmış doku türüdür. Çanak biçimli "Husking Tray"lerin tümü oluk dokuludur. Ancak, çanaklardaki oluk doku türleri, çubukla açılmış olmasının yanısıra, bazı örneklerinde fitil tekniğiyle yapılmışlardır.

Tekli, ekleme oluk: Yukarıda da sözedildiği gibi, çanak biçimli "Husking Tray"lerin br grubundaki oluklar, bir miktar çamurun fitil şeklinde yuvarlanıp, kabın iç yüzeyine kaynaştırılması ile oluşturulur. Hazırlanan fitiller, kabın iç yüzeyine yan yana ve koşut olarak konulduktan sonra, parmakla yanlarına bastırılarak yüzeye yapıştırılır ve bu esnada fitilin ucu sivriltilir, iki fitil arası da yuvarlak bir geçişle birbirine bağlanır. Bu

kaplar kırıldıkları zaman, kırık izi olukların iç yüzeyinin birkaç milimetre alından hat halinde izlenebilir.

Ara oluk: Çanak biçimli "Husking Tray"lerde, çubukla açılmış oluk dokuların bazıları, oluk açılma işlemi sırasındaki kil taşması nedeniyle iki geniş ve derin oluk arasında dar ve sığ ayrı bir oluk oluştururlar. Bazı parçalar üzerinde bu ara oluklar çok belirgin ve düzenli olduğu için, bu kil taşmalarının ve ara olukların keskin bir kenar oluşturmak amacıyla bilinçli olarak bırakıldığı düşünülebilir.

Kil taşması: Hem tepsi, hem de çanak biçimli "Husking Tray"lerde işlevsel doku oluşturulurken kil yüzeyine uygulanan basınç ile çamurun kullanılan nesne ya da parmağın yanlarından yukarı doğru yükselmesi ile oluşan küçük kabartılardır. Ara oluklarda olduğu gibi ince hat halinde yükselen kil, keskin bir kenar oluşmasını sağlar. Dolayısıyla, kil taşmalarının da zaman zaman bilinçli olarak temizlenmeden bırakıldığı düşünülmektedir. Kil taşması hem çukur hem de oluk doku türlerinde görülebilir.

Yuvarlatılmış kenar: Yüzeyde, işlevsel doku açılırken kil taşması nasıl bırakılmışsa, bazı doku örneklerinde bu durumun tam tersine açılan oluk ya da çukurun kenarları bilinçli olarak düzeltilmiş ve yuvarlatılmış izlenimi uyandırmaktadır. Bu durum, kullanım aşınmasıyla kolaylıkla karıştırılabilir. Başka bir deyişle, yoğun kullanım nedeniyle aşınan ve keskinliğini yitiren doku kenarları, bilinçli olarak yuvarlatılmış gibi de algılanabilir. Bu iki olasılığı birbirinden ayırabilmenin en iyi yolu, aşınma yoğunluğunun yüzeyin diğer bölgelerindeki oranına ve etkilerine de bakıp ona göre karar vermek olabilir.

Bitkisel katkı izi: Çamura, saman ve ot gibi ince uzun herhangi bir bitkinin ufalanıp eklenmesi, Neolitik Dönemde çanak çömlek yapımında sık karşılaştığımız bir uygulamadır. Uygulamanın nedeni, kullanılan kilin özellikleri ile de ilintili olarak, şekillendirmede kolaylık sağlaması ve ayrıca, fırınlamadan sonra bitkisel katkının yanmasıyla gözenekli bir doku oluşması sonucu, kap ağırlığının düşük tutulması olabilir. Bitkisel katkı, yüzey ıslak sıvazlanarak düzeltildiğinde çoğunlukla kaybolur ancak zamanla, doğal nedenlerden ve ayrıca kabın dokulu yüzeyinin olasılıkla üzerine birşey sürtülerek kullanılmasından dolayı, kabın yüzeyinde delikli ve pütürlü bir doku oluşturur. Bu doku, "bitkisel katkı izi" olarak adlandırılmıştır.

Kırıklı aşınma: Parçanın herhangi bir yüzeyi, olasılıkla doğal nedenlerden dolayı sanki üst yüzey dokusu soyulmuş gibi aşınmış olabilir. Bu aşınma sonucu yüzey dokusu pütürlü bir hal alır. "Husking Tray"lerin ne amaçla kullanıldıklarını henüz bilemediğimizden dolayı bu aşınma şeklini, kullanım aşınması olasılıklarından biri olarak da gözönünde tutmamız gerekmektedir. Örneğin sert dokulu herhangi birşey, yüzeyde kırıklı aşınmaya yol açabilecek etkide bulunabilir.

Kullanım aşınması: İşlevsel doku yüzeylerinde 2 ayrı kullanım aşınması şekli gözlenmiştir. Birincisi, sürtünmeden dolayı oluşmuş olan ve özellikle dokudaki yükselen ve görece sivrilen bölümlerde yoğunlaşan, kayganlık ve düzleşme etkisi bırakmış olan kullanım aşınmasıdır. İkincisi ise, çoğunlukla doğal etkenlerle birlikte ve bu etkenlerle kolayca karıştırılabilecek, yüzeydeki pütürlü aşınmadır. "Husking Tray"lerin hamur yapısının bol bitkisel katkılı olması nedeniyle, bu tür aşınma sonucu, kabın, üst yüzey özelliklerini tamamen yitirmesi ve bitkisel katkı izleri ile birlikte pütürlü ve süngerimsi bir görünüm almasıdır. Bu iki yüzey değişim özellikleri, kullanım aşınması olarak düşünülmüş ve tanımlanmıştır.

3.5.2. MAL ÖZELLİKLERİ

3.5.2.1. HAMUR ÖZELLİKLERİ

"Husking Tray"lerin hamur yapısı, katkı ve içerik özellikleri, "Tepsi Biçimli" ve "Çanak Biçimli" kaplar için ayrı ayrı olmak üzere, aşağıdaki gibi sıralanabilir (Tablo 1):

- 137 tepsi biçimli "Husking Tray" parçasının 61 tanesinin (%44,50) hamur yapısı sık, 53 tanesinin orta sıklıkta ve 23 tanesinin ise gevrek dokuludur. 41 çanak biçimli "Husking Tray" parçasının 9 tanesinin (%21,90) hamur yapısı sık, 17 tanesinin orta sıklıkta, 15 tanesinin ise gevrek dokuludur.

Bu miktarlar, tepsi biçimli "Husking Tray"lerin parçalarının çoğunun hamur yapsının, çanak biçimli olanlara oranla, daha sık dokulu olduğunu göstermektedir.

- 137 tepsi biçimli "Husking Tray" parçasının 63 tanesinde (%45,98) bitkisel katkı miktarı bol, 46 tanesinde orta, 26 tanesinde ise azdır. 2 parçada ise olasılıkla bitkisel katkı yoktur. 41 çanak biçimli "Husking Tray" parçasının 37 tanesinde

(%90,24) bitkisel katkı miktarı bol, 4 tanesinde ise ortadır. Bu gruptaki tek bir parçada olasılıkla bitkisel katkı yoktur.

Bu miktarlar karşılaştırıldığında, çanak biçimli "Husking Tray"lerde, tepsi biçimli olanlara oranla daha fazla ve bol miktarda bitkisel katkı kullanıldığı anlaşılmaktadır.

- 137 tepsi biçimli "Husking Tray" parçasından 105 tanesinin (%76,65) hamuru, çoğunda az miktarda olmak koşuluyla ince kum içermektedir. 41 çanak biçimli "Husking Tray" parçasının ise 34 tanesinin (%82,90) hamuru, yine çoğunda az miktarda olmak koşuluyla ince kum içermektedir.

Bu sonuç, her iki biçim grubunun hamur içeriğinde yaklaşık aynı oranlarda ve aynı miktarlarda ince kum olduğunu göstermektedir.

- 137 tepsi biçimli "Husking Tray" parçasından 67 tanesinin (%48,90) hamuru, 41 çanak biçimli "Husking Tray" parçasının ise 17 tanesinin (%41,46) hamuru değişik boyutlarda taşçık içermektedir.

Bu miktarlar karşılaştırıldığında, her iki biçim grubunun hamur yapısında yaklaşık aynı oranlarda taşçık olduğu anlaşılmaktadır.

- 137 tepsi biçimli "Husking Tray" parçasından 53 tanesinin (%38,70) hamuru, 41 çanak biçimli "Husking Tray" parçasının ise 14 tanesinin (%34,15) hamuru değişik boyutlarda beyaz taşçık (olasılıkla kalker) içermektedir.

Bu miktarlar karşılaştırıldığında, her iki biçim grubunun hamur yapısında yaklaşık aynı oranlarda beyaz taşçık olduğu anlaşılmaktadır.

- 137 tepsi biçimli "Husking Tray" parçasından 123 tanesinin (%89,78), çanak biçimli 41 "Husking Tray" parçasından ise 34 tanesinin (82,93) hamuru, çoğunlukla çok az miktarda olmak koşuluyla ince mika içermektedir.

Buradan, her iki biçim grubunun hamur yapısında çoğunlukla ince mika bulunduğu ve her iki biçim grubunda da yaklaşık aynı oranlarda olduğu anlaşılmaktadır.

- 137 tepsi biçimli "Husking Tray" parçasından 82 tanesinin (%59,90) fırınlaması iyi, 37 tanesinin orta ve 17 tanesinin kötüdür. 2 parçanın fırınlaması anlaşılamamıştır. 41 "Husking Tray" parçasından ise 25 tanesinin (%60,97)

fırınlaması iyi, 12 tanesinin orta ve 2 tanesinin kötüdür. Bu grupta da 2 parçanın fırınlaması anlaşılamamıştır.

Bu oranlar karşılaştırıldığında, her iki biçim grubunda parçaların, her birinin bulundukları miktara göre, yarıdan fazlasının göreceli iyi koşullarda fırınlanmış olduğunu söyleyebiliriz. Her iki biçim grubunun fırınlama koşulları birbirlerine göre farklı özellikler de taşımaz.

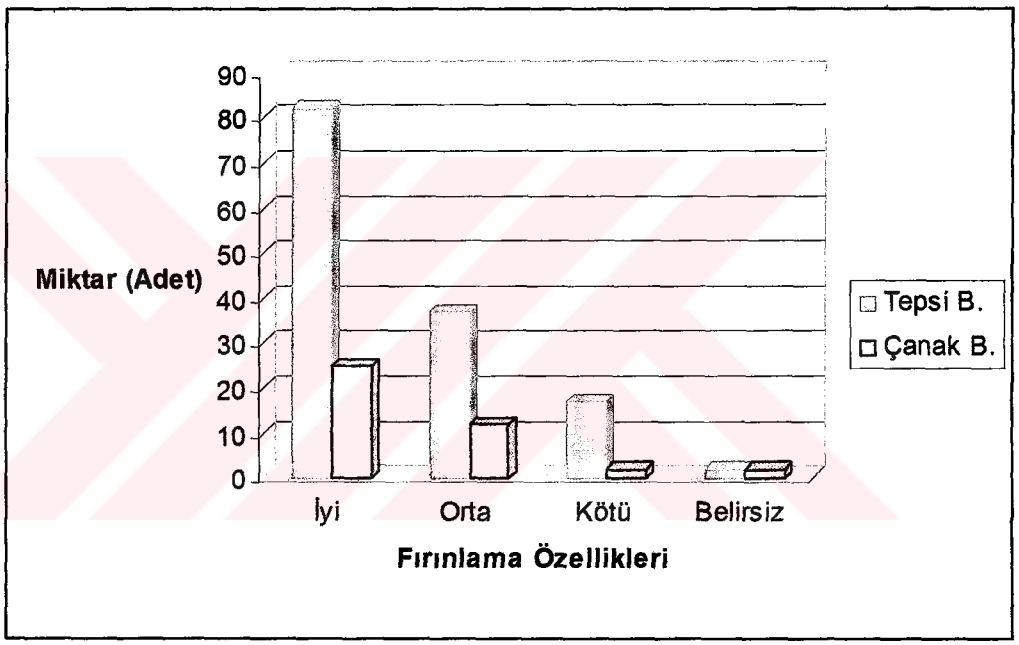

Yukarıda sıralanan hamur ve fırınlama özellikleri ile ilgili genel bir değerlendirme yapıldığında ve her iki biçim grubu karşılaştırıldığında, kullanılan kil yapısının büyük oranda aynı olduğu, çanak biçimli "Husking Tray"lerin, daha fazla bitkisel katkı kullanılarak yapıldıkları ve fırınlama koşulları arasında da bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmak olasıdır.

3.5.2.2. YAPIM TEKNİKLERİ

Mezraa-Teleilat'da bulunmuş olan "Husking Tray"lerin yapım teknikleri ile ilgili değerlendirmeler, her iki biçim grubu için ayrı ayrı ve birbirleriyle karşılaştırmalı olarak şu şekilde sıralanabilir (Tablo 1):

- 137 tepsi biçimli "Husking Tray" parçasının 39 tanesinin (%28,46) kenar, dip ya da her iki bölümünde olmak üzere, kil ekleme izi olduğu saptanmıştır. 18 parçada ise net olarak görülememekle birlikte, kil ekleme izi olduğu düşünülmektedir. Kesin olanlarla olasılık bulunan parçaların tüm parçalara oranı %41,60'dır.

  41 çanak biçimli "Husking Tray" parçasının 19 tanesinin (%46,34) kenar ya da dip bölümünde kil ekleme izi olduğu saptanmıştır. Ana kil çatısına kil ekleme, daha önce de belirtildiği üzere, kabın biçimi tek bir kil parçasına şekil verilerek kabaca oluşturulduktan sonra, parçanın son şeklini verebilmek, başka bir deyişle formu iyileştirmek adına, kenarını ya da dibini kalınlaştırmak, ya da kenar profilini yükseltmek için uygulanan bir yöntemdir (Şek. 33, 34, 35, 36). Bu uygulamanın anlaşılabilmesi iki faktöre bağlıdır; ya ekleme zaman aralığı verilerek yapıldığından yüzey biraz kuruyup tozlandığı için kırık profilde çizgisel bir hat oluşmuştur, ya da ekleme yapılırken iki kil parçası birbirine iyice kaynaştırılmamıştır. Her iki durum sonucunda genelde kırılma esnasında zayıf olan bu bölgedeki kırılma şekli yapım esnasındaki bu ekleme uygulamasını belli eder. Kil ekleme, dış kenar yüzeyine uygulandığında, genelde kabın altında dip başlangıcı yüzeyinde kırılma olmadan da bu çizgisel iz gözlenebilmektedir. Eğer bu koşullar gerçekleşmezse, ekleme yöntemi uygulanmış olsa bile izi görülmeyebilir. Bu düşünceden yola çıkarak, yapım esnasında kil parçaları iyi kaynaştırıldığından, iz saptanamayan parçaların çoğunda da, ekleme yöntemi kullanılmış olabileceğini varsayabiliriz. Bu nedenle, Mezraa-Teleilat "Husking Tray"lerinin büyük bir çoğunluğunun ana kil çatısına parça killer eklenerek yapıldıklarını düşünmekteyiz.
- Mezraa-Teleilat "Husking Tray"lerinde, ekleme yöntemi kabın yapımı dışında, tek bir tür grubunda, işlevsel yüzey dokusu yapımında da kullanılmıştır; çanak biçimli "Husking Tray"lerin IIB1 tür grubu, hem kenar hem de dip işlevsel yüzey dokusunun ekleme oluklu oluşuyla ayrılmış bir gruptur (Şek. 37, 38). Ancak, tepsi biçimli hiçbir "Husking Tray" parçasında ve çanak biçimli olanların diğer tür gruplarında, ekleme oluk uygulaması yoktur.
- Mezraa-Teleilat "Husking Tray"lerinin yapımında çok az kullanılan bir yöntem, kenarın fitille yükseltilmesidir. Yalnızca tepsi biçimli parçalardan 3 tanesinin kenarının fitille yükseltildiğini, bir parçada ise olasılıkla bu yöntemin uygulandığını düşünmekteyiz.

Daha önce de belirtildiği üzere, fitille yükseltme, bir kil parçasının düz bir yüzey üzerinde avuç içleriyle yuvarlatılıp kalın bir sicim şekline getirilmesi ve bu fitillerin üst üste birbirine kaynaştırılması ile kenarın yükseltilmesi olarak tanımlanabilir. Bu yöntem, fitillerin kenar yüzeyinde bıraktığı yere paralel, sıralı bombelerin varlığı ile anlaşılabilir.

3.5.2.3. YÜZEY İŞLEMLERİ

Bu bölümde "Husking Tray"lerin, işlevsel yüzey dokusu işlemlerinden farklı olarak, kabın yapımı ile ilgili olan ve genellikle dış, bazen de iç kenar yüzeylerinden saptanabilen yüzey işlemleri ile ilgili özellikleri tanımlanmaktadır. Bulunan her parçanın kenarı korunmadığından, burada sunulacak olan veriler, tepsi biçimli parçalardan bilgi edinebildiğimiz 75, çanak biçimli parçalardan ise 28 tanesi ölçüt alınarak oluşturulmuştur. Bu özellikler, tepsi ve çanak biçimli gruplar için ayrı ayrı ve karşılaştırmalı olarak şu şekilde sıralanabilir (Tablo 1):

- 75 tepsi biçimli parçanın 41 tanesinin (%54,70) dış kenar yüzeyleri, kabaca ıslak sıvazlanarak düzeltilmiştir. Bu parçaların çoğunda yapım ve parmak izleri düzeltilmeden bırakılmıştır. Çanak biçimli "Husking Tray"lerin ise, yalnızca 3 tanesinin (%10,70) dış kenar yüzeyi bu şekilde düzeltilmiştir.

- 75 tepsi biçimli parçanın 26 tanesinin (%34,70) dış kenar yüzeyleri, görece özenli ıslak sıvazlanarak düzeltilmiştir. Çanak biçimli olan parçaların 26 tanesinin (%92,85) görece özenli düzeltildikleri ancak, tepsi biçimlilerden farklı olarak bu parçaların 14 tanesinin donuk, 4 tanesinin parlak olmak üzere, açkılandıkları gözlenmiştir. Açkılama işleminin toplam parça sayısına oranı, %64,28'dir. Açkılı parçaların yüzeyleri, fazla düzeltilmeden engebeli bırakıldığı için görece özenli olarak nitelendirilmişlerdir.

- 75 tepsi biçimli parçanın yalnızca 6 tanesinin (%8,00) dış yüzeyi özenli düzeltilmiştir. Bu parçalardan 2 tanesi donuk, 1 tanesi de parlak açkılanmıştır. Çanak biçimli parçalardan yalnızca 2 tanesinin dış yüzeyi olasılıkla özenli düzeltilmiştir.

- 75 tepsi biçimli "Husking Tray" parçasının 17 tanesinde (%22,60) çeşitli şekil ve renklerde astar izi saptanmıştır. Bu parçalar; 1 olasılıkla beyaz, 1 kırmızı, 5 kahverengi, 9 kil astar ve 1 tane de kil ve kahverengi astar birlikte uygulanmış olan parçalardır. Kil astarlı olarak düşünülen parçaların, kil ekleme uygulamasında, eklenen kilin incelmiş bölümleri olma olasılığı da vardır ki zaten bu parçalarçaların 8 tanesinin diğer yüzey işlemi özelliği, kabaca ıslak sıvanmış olmalarıdır. Yine 7 tanesinin yüzeyinin, aynı zamanda kabaca ıslak sıvazlanarak düzeltilmiş olduğu düşünülen parçalarda boya astarlar, oldukça ince uygulanmış veya korunmuşlardır.

  Çanak biçimli "Husking Tray"lerin 5 tanesinde (%12,20), yalnızca kil astar uygulaması olduğu gözlenmiş, 2 parçada da bu olasılık olduğu düşünülmüştür. Kil astar uygulaması, tepsi biçimliler için ön gördüğümüze koşut olarak, kil ekleme uygulamasının incelen bölümleri olabilir.

Mezraa-Teleilat'da bulunmuş olan "Husking Tray" parçalarının dış, bazen de iç yüzey uygulamalarına genel olarak baktığımızda ve bu iki biçim grubu uygulamalarını karşılaştırdığımızda, tepsi biçimli olan parçaların yarısından fazlasının yüzeyinin kabaca ıslak sıvazlanarak düzeltildiğini, bu grupta daha az miktarda olan görece özenli düzelme işleminin, çanak biçimlilerde baskın bir uygulama olduğunu söylemek olasıdır. Aynı zamanda, boya astar uygulamasının düşük sayılabilecek bir oranda da olsa yalnızca tepsi biçimli parçalarda olduğunu, buna karşın, çanak biçimli "Husking Tray"lerde donuk ya da parlak olmak üzere, açkı uygulamasının yaygın olduğunu düşünebiliriz. Bu karşılaştırmada, her iki biçim grubunda da yüzeyi pürüzsüz ve kaygan olan, başka bir deyişle özenli düzeltilmiş yüzey uygulamasının, tepsi biçimlilerde daha fazla olmak koşuluyla, oldukça ender olduğu sonucu da çıkmaktadır.

3.5.3. BİÇİMSEL ÖZELLİKLER

Mezraa-Teleilat'da bulunmuş olan 137 "Husking Tray" parçasının 70 tanesi, toplam 41 tane olan çanak biçimli "Husking Tray" parçasının ise 19 tanesi; ağız, kenar ve dip olmak üzere, kap biçimlerini anlayabileceğimiz şekilde profil vermektedir. Aşağıdaki tabloda, bulunan tüm parçaların, "Husking Tray"lerin hangi bölümlerine ait oldukları, ayrıntılı bir şekilde gösterilmiştir.

	Ağız + Kenar Parçaları	Ağız + Kenar + Dip Parçaları	Kenar Parç.	Kenar + Dip Parçaları	Dip Parçaları
Tepsi Biçimli "Husking Tray"	13	15	7	42	60
Çanak Biçimli "Husking Tray"	11	-	17	8	5
Toplam	24	15	24	50	65
Genel Toplam	178				

Aşağıdaki bölümlerde, Mezraa-Teleilat'da bulunmuş olan "Husking Tray"lerin kap biçim özellikleri, tepsi ve çanak biçimli "Husking Tray"ler başlıkları altında, ele alınacaktır.

3.5.3.1. TEPSİ BİÇİMLİ "HUSKİNG TRAY"LER

Kap biçimi anlaşılabilen 70 parça ile ilgili değerlendirmeler, aşağıda maddeler halinde verilmektedir (Tablo 2.1-2.6):

- Bu parçalardan 45 tanesi hafif, 13 tanesi geniş dışa açılan, 12 tanesi ise dik kenarlıdır. Kenar kalınlıkları, 1,3 cm. ile 3,2 cm. arasında değişkenlik göstermektedir.
- Dip dönüşü anlaşılabilen 57 parçanın 32 tanesi düz-basit, 8 tanesi tam yuvarlatılmış, 5 tanesi az yuvarlatılmış ve 12 tanesi ise dışa çıkıntılı dönüş veren parçalardır.
- Bütün dip parçaları düzdür ve kalınlıkları 1,3 cm. ile 3,4 cm. arasında değişkenlik göstermektedir.
- Kenar ve dip dönüşü veren 57 parçanın 19 tanesinde, kenar-dip dönüşünde belirgin, 18 tanesinde ise daha az oranda kalınlaşma gözlenmektedir. Kalan 20 parçanın kenarında, dip dönüşüne yakın bölümde kalınlaşma yoktur.
- Kenar ve dip dönüşü veren 57 parçanın 28 tanesinin dip profili kenar profilinden daha kalın, 10 tanesinin dip profili kenar profilinden daha ince ve 8 tanesinin kenar ve dip profili aynı kalınlıktadır. 11 tanesinin kırılma şeklinden dolayı, kenar dip kalınlıkları karşılaştırılamamaktadır.
- Toplam 137 parçadan 29 tanesinin ağız, 52 tanesinin kenar, 54 tanesinin de dip çapları ölçülebilmektedir (bazı parçaların birden fazla yerinden çapları ölçülmüştür). Bu parçalardan 7 tanesi, 60 cm.'den daha büyük çap vermektedir.

En küçük parçanın çapı ise 20 cm.'dir ancak, çapı 20-30 cm. arası olan parça sayısı fazla değildir. Kenar ve dip çaplarının ortalaması 47.85 cm.'dir.

- Parçalardan 33 tanesi söbedir (yaklaşık %47,20) ve bazıları, yaklaşık olarak çap da vermektedir. Mezraa-Teleilat tepsi biçimli "Husking Tray"lerinden 4 tanesi düz parçalar olduğu için, bu parçaların köşeli dönüşlü oldukları düşünülmektedir. 5 parça ise, kesin olarak anlaşılamasa da olasılıkla düzdür. Ancak, elimize geçen parçalar içerisinde köşeli parça yoktur, bu nedenle, bu düz parçaların gerçek kap biçimleri için kesin birşey söylemek olası değildir.
- Yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere, tepsi biçimli "Husking Tray"lerden 15 tanesi kap yüksekliği vermektedir (Ağız + kenar + dip profili veren parçalar). Bu parçalardan en yüksek 2 tanesi 10 cm. yüksekliğindedir. En sığ parçanın yüksekliği ise 5,5 cm.'dir. Ölçülebilir 15 parçanın kap yüksekliği ortalaması 8,14 cm.'dir.

3.5.3.2. ÇANAK BİÇİMLİ "HUSKİNG TRAY"LER

Toplam 41 parça olan çanak biçimli "Husking Tray"lerin 11 tanesi ağız, 30 tanesi ise kenar ve dip profili vermektedir. Parçaların çoğundan anlaşıldığı üzere çanak biçimleri genel olarak, sığ, hafif dışbükey ve geniş açılan kenarlı, yayvan ve düz-basit dip dönüşlüdür (Tablo 2.7-2.8).

- Toplam 36 kenar profilinden 24 tanesi geniş dışa açılan, 1 tanesi hafif dışa açılan, 1 tanesi ise dik kenar profillidir. 10 tanesinin duruşu kesin olarak anlaşılamamaktadır.
- Dip dönüşü anlaşılabilen 8 parçanın 7 tanesi düz-basit, 1 tanesi ise tam yuvarlatılmış dönüşlüdür.
- Kenar kalınlıkları 1,2 cm. ile 2,4 cm., dip kalınlıkları ise 1,1 cm. ile 2,3 cm. arasında değişkenlik göstermektedir.
- Hem kenar hem dip dönüşünü birlikte veren 7 parçadan 2 tanesinin dip profili kenar profilinden daha kalındır, 5 tanesinin ise dip ve kenar profilleri aynı kalınlıktadır.
- Toplam 41 parçadan 31 tanesinin, ağız, kenar ya da dip bölümünden çap genişlikleri anlaşılabilmektedir. Ağız çaplarından en genişi 60 cm.'den büyük, en küçüğü ise 38 cm.'dir. Kenar çaplarının ortalaması 49.80 cm.'dir. En geniş dip çapı 25 cm., en küçük dip çapı ise 14 cm.'dir. Dip çapları, yalnızca 4

parçada ölçülebildiği için, genelleme yapılabilecek nitelikte değildir. Çanak biçimli "Husking Tray"lerin 6 tanesi söbedir.

- Çanak biçimli "Husking Tray"lerden hiçbirisi, kap yüksekliği vermemektedir. Dip ve kenar, ya da ağız ve kenar parçalarından en büyük olan 2 tanesi 8 cm.'den daha yüksektir.

Bir sonraki bölümde, mal ve biçim özelliklerini tanımlamış olduğumuz bu kapların, karakteristik özellikleri olan işlevsel doku özellikleri ölçüt alınarak oluşturduğumuz tür grupları ve bu grupların belirgin ve ayrışık özellikleri ele alınacaktır.

3.5.4.İŞLEVSEL DOKULARINA GÖRE "HUSKING TRAY" TÜRLERİ

Mezraa-Teleilat'da bulunmuş olan "Husking Tray"ler, daha önce de belirtildiği gibi, önce kap biçimleri, sonra işlevsel doku yüzeyleri ölçüt alınarak tür gruplarına ayrılmışlardır. Tepsi biçimli "Husking Tray"lerde işlevsel yüzey dokusu hem çukur, hem de oluk dokulardan oluşur ancak, çanak biçimli "Husking Tray"ler yalnızca oluk dokuludur. Yukarıda da belirtildiği gibi, çanak biçimlilerde görülen 2 farklı oluk açma yöntemlerinden biri olan "ekleme oluk doku", tepsi biçimli "Husking Tray"lerde hiç uygulanmamıştır.

Aşağıda, belirlenebilen tür grupları, her birinin belirgin özellikleriyle birlikte ele alınacaktır. Tür grubunun hemen yanında belirtilen rakam ve sayılar, bu gruba ait, bugüne kada bulunmuş olan parça sayısını göstermektedir.

3.5.4.1. I : TEPSİ BİÇİMLİ "HUSKİNG TRAY" TÜRLERİ

IA **KENAR PARÇALARI** (Tablo 3)

IA1 – 7 **Yalın Kenar Parçaları:** İç yüzeyinde işlevsel doku bulunmayan parçalar. Bu parçaların kesitleri, bize biçim olarak "Husking Tray"lere ait parçalar olduklarını göstermektedir.

IA2 - 14 **Oluk Dokulu Kenar Parçaları** (Şek.,11,12,13)**:** Bu gruptaki parçalar, kenar iç yüzeylerinde, çeşitli şekillerde açılmış oluk doku bulunan, dip yüzeylerinin işlevsel dokusu hakkında edinemediğimiz parçalardır. Bu

parçalardan yalnızca bir tanesinin dip dönüşünde 2 tane kırık çukur doku izi vardır.

IA3 - 2 **Kısa Çukurumsu-Oluk Dokulu Kenar Parçaları** (Şek.14): İç kenar yüzeyinde uzatılmış çukur dokular bulunan parçalardır. 2 örnekten birisinin dip dönüşünde sığ, oluk doku başlangıcı, diğerinde de ince çubuk ile derince bastırılarak açılmış, kırık çukurlar vardır.

IB **DİP PARÇALARI** (Bazı parçaların kenar profilleri de bulunmaktadır)

IB1 **Çukur Dokulu Parçalar** (Tablo 4)

IB1a - 19 **Parmakla Çekmeli Çukur Dokulular** (Şek.15,16): Olasılıkla kil, parmakla çekilerek oluşturulmuş birbirinin üzerine binmeli yoğun çukur dokulular. Çukurlar, aynı parça üzerinde, değişik boyutlarda ve bazen derin, bazen sığ olarak açılmıştır. Parçaların çoğunda, çukur yapısı düzensizce açılmış izlenimi vermesine rağmen, 2 parçadaki çukurlar, sanki sıralı ve daha düzenli açılmış gibidir. Birkaç parçadaki çukurların da, parmakla değil de bir çubukla açılmış olma olasılıkları vardır ancak, çukurların yapısı, diğer parçalara benzer olduğundan, bu gruba dahil edilmişlerdir. Bu grupta, doku yapısının birbirleri üzerine binmeli çukurlardan oluşması nedeniyle, kil taşması yoktur.

Bu gruptaki parçaların tümü yalnızca dip parçasıdır, yalnızca 2 tanesinin kenar dönüşü başlangıcı bulunmaktadır. Bu nedenle, bu parçaların iç kenar yüzey dokusu özellikleri ile ilgili yorum yapmak olası değildir.

IB1b - 11 **Kaba, Düzensiz, Çubuk Baskılı Çukur Dokulular** (Şek.17): Parmak baskılı çukurlar gibi düzensiz ve kabaca açılmış çukur dokulu parçalar. Çukur içlerinde, çoğunlukla (eğer kullanım nedeniyle yoğun aşınmamışsa), kullanılan çubuk ya da nesnenin ucunun bıraktığı izler görülebilmektedir. Bazı parçalarda çukurlar üst üste binmektedir ancak bazı parçalarda daha seyrek açılmışlardır. Doku kenarlarında kil taşması yoktur.

Bu gruptaki 5 parçanın kenar bölümleri de korunmuştur ve hepsinin iç yüzeyi yalın bırakılmış parçalardır. Yalnızca bir tanesinin çukur dokuları, kenar-dip dönüşüne taşmıştır.

IB1c - 11 **İnce Uçlu Çubukla Açılmış Çukur Dokulular** (Şek.18,19): Bu gruptaki parçaların çukur dokuları, bazıları üst üste binse de, göreceli olarak daha düzenli uygulanmış izlenimi vermektedir. Çukurlar genelde, yan yana sıralı açılmışlardır. Kullanılan nesnenin ucu, çoğu parçada ince ve sivridir. Yalnızca tek bir parçada kalın ancak yine sivri uclu bir nesne kullanılmıştır ve bu parça, görece özenli oluşu nedeniyle bu gruba alınmıştır. İşlevsel dokulu yüzeyleri kırılmış 2 parçanın, bu kırık yüzeylerinde görülebilen çukur doku içleri kesik çizgili ve köşelidir. Birinde sanki kil kesilerek çukur açılmış gibidir. Çukurları seyrek açılmış diğer bir parçada da açılı sokulan çubuk kilden çıkarılırken, çukur kenarının bir bölümünü, kil taşması gibi yükseltmiştir. Diğer parçalarda kil taşması yoktur. 3 parçanın kenar bölümleri de korunmuştur ve hepsinin kenar iç yüzeyi yalın bırakılmıştır.

IB1d - 9 **İri, Seyrek Açılmış Çukur Dokulular** (Şek.20): Bu gruptaki parçaların işlevsel yüzeyleri, birbirine belirli bir uzaklıkta, iri ya da irice uçlu bir nesne ile açılmış çukur dokuludur. Çukur içleri, yalnızca 1 parçada sivriltilmiş, diğerlerinin tümünde daha yuvarlak bitirilmiştir. Çukur kenarlarında kil taşması yoktur. 1 parçada, IB1c grubunda da bir örneği olduğu gibi, çukur kenarının bir bölümü, kullanılan nesne kilden çıkarılırken kil taşması gibi yükseltmiştir. 2 parçadaki çukurlar, sanki iri ip baskı gibi, yan yana ve birbirine yaslanmış bir şekilde açılmıştır. Bir parçanın, oldukça iri ve seyrek açılmış çukurlarının hem içleri hem de kenarları ya yapım esnasında bilinçli olarak yuvarlatılmış, ya da kullanımla aşınmıştır ve bu parçaya benzer başka bir örnek bulunmamaktadır.

Bu grubun tipik olan parçalarının dip ve kenar profilleri kalındır. 3 parçanın, kenar profillerinin de bir bölümü korunmuştur. Bunlardan 2 tanesi yalın kenarlıdır, 1 tanesinin olasılıkla dip yüzey dokusu, kenar-dip dönüşüne doğru taşırılmıştır.

IB1e - 14 **Doku Türü Anlaşılamayan Çukur Dokulular:** Bu gruptaki parçaların, ya yoğun ve kırıklı aşınmış olmalarından, ya da işlevsel yüzeylerinin çok küçük bir bölümü korunmuş olduğundan, doku türleri anlaşılamamıştır. Parçalardan 3 tanesinin kenar profillerinin bir bölümü korunmuştur.

Bunlardan 2 tanesinin kenar iç yüzeyi kesin olarak yalın bırakılmıştır. Diğerinin ise, yine olasılıkla yalındır.

IB2 **Oluk Dokulu Parçalar** (Tablo 5)

IB2a - 25 **Keskin Kenarlı, Derin Açılmış Oluk Dokululer** (Şek.21,22): Bu gruba ait parçaların işlevsel yüzeyleri, çoğunlukla derin, sivri veya sivrice uçlu bir çubukla, orta genişlikte açılmış oluk dokuludur. Bulunan parçaların hepsi küçük olduğundan, olukların kap yüzeyindeki genel düzeni anlaşılamamaktadır. Parçaların çoğu, olukların ortasından, yani kabın direncinin en düşük olduğu yerlerden kırılmıştır. Kırık olukların, uzun açılmış oluklar oldukları düşünülürse, işlevsel yüzey dokusunun dip yüzeyinde, uzun ve birbirlerine koşut açılmış oluklar arasında, bu oluklara dik açılmış kısa oluklar şeklinde düzenlendikleri varsayılabilir.

Dokuların hemen hemen hepsinde kil taşması bulunmaktadır. Birkaç parçada, doku açılırken, kullanılan nesnenin hareketiyle, oluğun bir kenarı yukarı doğru kaldırılmıştır.

4 parçanın kenar profillerinin bir bölümü, 2 parçanın ise ağızla birlikte tümü korunmuştur. Tümü korunan 2 parçanın kenar iç yüzeyleri yalın bırakılmıştır. Diğer 4 parçanın kenarında ise, ağıza dik açılmış oluk başlangıçları vardır.

IB2b - 8 **Kenarları Düzeltilmiş Oluk Dokululer** (Şek.23): Bu gruba ait parçaların oluk dokularının, bir önceki gruptan farklı olarak, yapım esnasında hem kenarları, hem de içleri düzeltilerek yuvarlatılmış gibidir. Bu nedenle de hiçbir parçada kil taşması görülmemektedir. Bazı oluklar, özellikle kenar-dip dönüşünde daha derindir ve içleri hafif sivrice bırakılmıştır. Belki de, kullanım esnasında, bu bölgeler fazla aşınmadığından bu şekilde korunmuştur. 2 parçadan anlaşıldığı kadarıyla, olukların kap iç yüzeyindeki genel düzeni, kabın ortasına açılmış uzun oluğa dik ya da hafif açılı açılmış kısa oluklar şeklindedir. Diğer parçalardaki genel doku düzeni anlaşılamamaktadır. 1 parçada, iki oluk arasında, damla biçimli, bir tarafı uzatılmış çukur doku vardır. Başka bir parçanın da kenarı, alışılmadık oranda, neredeyse tabak biçimli olacak şekilde geniş açılmıştır.

Geniş açılan kenarlı parça dışında, kenarı korunmuş başka parça yoktur. Bu parça, kenar-dip dönüşünün biraz üstüne denk gelen bölümüne açılmış çok sığ, geniş ve ağıza koşut oluk dışında, yalın kenarlıdır.

IB2c - 4 **Kaba Açılmış Oluk Dokululer** (Şek.24): Bu gruba ait yalnızca 4 parça bulunabilmiştir ve hepsi hem hamur dokusu, hem de işlevsel yüzeyleri bakımından oldukça kaba yapılmış parçalardır. 2 parçanın profilleri de oldukça kalındır ve olasılıkla geniş çaplı kaplara aitlerdir. İnce profilli ve kalın profilli olan parçalardan birer tanesinin işlevsel oluk dokuları, kil, parmakla çekilerek kabaca oluşturulmuştur ve oluk kenarlarında belirgin kil taşması vardır. Diğer parçanın olukları ise çubuk kullanılarak açılmıştır. Bunlardan birisinde kil taşması vardır, diğerinde ise yoktur.

IB3 - 9 **Özenli, Çukur+Oluk Dokululer** (Tablo 6 ve Şek.25): Bu gruptaki parçalar, "Husking Tray" türleri içerisinde en özgün olanlarıdır. Çukur ve oluk dokunun, işlevsel yüzeylerde birlikte kullanılmasının dışında, hamur yapısı ve yüzey işlemlerinin görece özenli olmasıyla da belirgin bir gruptur. Bulunan 6 parçada çukur ve oluklar birlikte kullanılmıştır. Diğer 3 küçük parçada ise, yalnızca çukur dokular görülebilmektedir ancak, parçaların hamur ve yüzey işlemlerinin genel havası bu gruba ait olduklarını düşündürmektedir. Oluk + çukur dokulu parçaların çukurları parmak uclarıyla açılmış gibidir. Oluklar ise sığ ve dardır.

Tek bir parçanın kenar dip dönüşünde yeralan üçgen çukurların ise Mezraa-Teleilat "Husking Tray"leri içerisinde başka örneği yoktur. Üçgen çukurlar, kil kesilerek ya da bir şablon bastırılarak çıkarılmış gibidirler.

IB4 - 4 **Ayrışık Dokululer** (Tablo 7 ve Şek.26): Bu gruptaki 4 parçanın ikisinini dip yüzeyinde işlevsel doku bulunmaktadır, diğer iki kenar parçası ise, profil inceliğinin ve tam yuvarlatılmış dip dönüşlerinin benzerliği nedeniyle bu gruba dahil edilmişlerdir. İşlevsel dokulu parçalardan birinin dip yüzeyi, paralel açılmış oluklar arasında aycık şeklinde açılmış kısa, dik oluklu, diğeri ise olasılıkla iç içe geçmiş çukurların oluşturduğu geniş oluklar şeklindedir.

Bu parçaların hiçbirinin kenar iç yüzeylerinde doku izi görülmemektedir ancak, hepsinde yoğun ve pütürlü aşınma söz konusudur ve bu aşınmış

alan, ağızın yaklaşık 1-1,5 cm. altına kadar devam eder. Aşınmış alanın ağıza yakın bölgedeki bitişi de çizgisel iz olarak kendini belli eder.

3.5.4.2. II : ÇANAK BİÇİMLİ "HUSKİNG TRAY" TÜRLERİ

Çanak biçimli "Husking Tray"ler, tepsi biçimli olanlardan farklı olarak, ağız ve dip + gövde parçaları şeklinde ayrı ayrı değerlendirilecektir. Bunun nedeni ise, ağız parçalarındaki işlevsel doku başlangıçlarının, gövde ve dipteki hangi işlevsel dokulara ait olduklarının net olarak anlaşılamamasıdır (Tablo 8).

IIA **AĞIZ PARÇALARI**

IIA1 - 6 **Sığ Başlangıçlı, İri Oluk Dokulular** (Şek. 27, 28): Ağızın yaklaşık 4-4,5 cm. altından, sığ ve yumuşak geçişli oluk doku başlangıçları. Oluklar birbirine bitişik başlayan geniş oluklardır.

IIA2 - 2 **Derin Başlangıçlı, Küçük Oluk Dokulular** (Şek.29): Ağızın yaklaşık 3-3,5 cm. altından, keskin ve derin başlayan, orta genişlikte ve derin devam eden, birbirine bitişik oluklardır. Oluk kenarlarında, ara oluk oluşturan kil taşmaları bulunmaktadır.

IIA3 - 3 **Kabartma Başlangıçlı, Küçük Oluk Dokulular** (Şek.30): Bu gruptaki ağız parçaları, küçük boyutlu bir kaba ait oldukları izlenimi vermektedir ve ağızın yaklaşık 2-2,5 cm. altından başlayan oluk başlangıçları kabartma şeklindedir. Oluklar birbirine bitişiktir.

IIB **DİP VE GÖVDE PARÇALARI**

IIB1 - 13 **Ekleme Oluklular** (Şek.31): Bu gruptaki parçaların işlevsel dokularının en belirgin ve diğerlerinden ayırıcı özelliği, olukların çubuk ya da parmakla açılmayıp, olasılıkla fitil şeklinde yuvarlanmış uzun kil parçalarının ana çanak gövdesine bastırılarak eklenmesiyle kabartma oluklar şeklinde oluşturulmuş olmasıdır. Bu nedenle, işlevsel doku özellikleriyle ilgili tabloda da (Bkz. Tablo 8) bu gruptaki oluklar derinlik olarak değil, yükseklik olarak ölçülmüşlerdir. Birbirine koşut olarak düzenlenmiş oluklar, çanağın tüm iç gövdesini kaplamaktadır ve tepe noktalarının birbirlerinden uzaklığı ortalama 2,5 cm.dir.

Deneysel çalışmalar esnasında, ilgili bölümde daha ayrıntılı değinildiği üzere, bu gruba ait parçalardan yola çıkarak bir tane "Husking Tray"

yapılmıştır ancak, bu kapların neden üretildikleri anlaşılamamıştır. Özgün parçaların çoğunun oluk tepelerinde, çıplak gözle de anlaşılabilen, kullanım aşınması (düzleşme ve hafif parlama) izleri saptanabilmektedir.

IIB2 - 16 **Çubukla Açılmış, Kil Taşmalı Ara Oluklular** (Şek.32): Bu gruba ait çanak parçalarının da tüm iç yüzeyi oluk dokuludur ve çoğunlukla, geniş uçlu bir çubuk ile yer yer derin, yer yer sığ ve düzensiz açılmışlardır. Parçaların çoğunda, kil taşması ile oluşan ara oluklar bulunmaktadır. Yine parçaların çoğunda, sürtünme ile oluştuğu varsayılan ve oluk tepelerinde düzleşme şeklinde saptayabildiğimiz yoğun kullanım izleri bulunmaktadır.

III - 1 **Kesme Oluklu(lar):** Bu gruba ait tek bir parça bulunmuştur ve karakter olarak bir "Husking Tray" parçasına benzese de, başka örnekleri bulunmadığından, gerçekten bir "Husking Tray" parçası olduğunu kesin bir dille söylemek olası değildir. Biçimi yarı küresel gövdeli, küçük çaplı ve geniş açılan sığ kenarlı olarak, diğer çanak türlerinden biçimsel olarak da ayrılan bu parça, diğer örneklerde hiç görülmeyen kesmeli oluk dokuludur. Kil olasılıkla, kap yapıldıktan sonra bir süre kurumaya bırakılıp, daha sonra spatula benzeri bir aletle çapraz olarak kilin içine sokulup çekilerek oluşturulmuştur. Bu nedenle, olukların bir yüzeyi dümdüz ve derin, diğer yüzeyi düzensiz, pütürlü ve kısadır. Başka bir deyişle, olukların bir yüzeyi kesilerek, diğer yüzeyi kil kırılarak çıkartılmış izlenimi uyandırmaktadır. Bu oluk düzeni olasılıkla kabın bütün yüzeyinde, hemen hemen ağıza paralel olarak devam etmektedir. Üst üste binen hiçbir kesiğin devamlılığı yoktur. Kesme olukların içleri sivri ve kenarları keskindir.

Bu bölümde, işlevsel doku yüzey özellikleri bağlamında tanımlanan "Husking Tray" türleri, yapılan ayırımdan da anlaşılacağı gibi, çukur ve oluk dokular olmak üzere, 2 ana doku özelliği göstermektedir. Çukur dokular yalnızca dip yüzeyler, oluk dokular ise hem dip, hem de kenar yüzeyler için geçerlidir.

Tepsi biçimli "Husking Tray"lerin IA1, IA2 ve IA3 grupları, yalnızca kenar parçalarını tanımlamaktadır ve dip parçalarının kenarla birlikte bulunmuş olanlarının da yetersiz

kalması nedeniyle, bir "Husking Tray"e ait bu iki bölümün, işlevsel doku bağlamında, birbiriyle olan ilişkileri anlaşılamamıştır. Başka bir deyişle, IA grubundaki kenar parçaları ait oldukları kapların dip işlevsel yüzey dokusu hakkında bilgi vermediği gibi, dip işlevsel yüzey dokusu özelliklerine göre tanımlanmış parçalardan kenar bölümleri korunmuş olanları da bu konuda belirli bir tercih olup olmadığına dair bir yorum yapmamıza olanak vermemektedir. Dolayısıyla, hangi tür dip işlevsel dokusunda kenar yüzeyinin yalın bırakıldığı ya da oluklu doku uygulandığı, bu uygulamanın kendi içine, kullanıma yönelik bir mantığı olup olmadığı anlaşılamamaktadır.

Tepsi biçimli "Husking Tray"lerin IB1 tür grubundaki, dip yüzeyi çukur dokulu parçalar toplam 64 tanedir. IB2 tür grubundaki dip yüzeyi oluk dokulu parçalar ise toplam 37 tanedir. Bu nedenle, çukur dokulu "Husking Tray"lerin kullanımının daha yaygın olduğunu söylemek olasıdır.

Yukarıda da belirtildiği gibi, çanak biçimli "Husking Tray"lerin ağız parçalarının hangi kenar ve dip parçaları tür grubuna ait olabilecekleri açık değildir ancak, IIA3 olarak adlandırılan gruptaki ağız parçaları ince cidarlıdır ve küçük kaplara ait oldukları düşünülmektedir. IIB grubundaki kenar ve dip parçaları ise büyük çoğunlukla geniş ve yayvan kaplara ait, kalın cidarlı parçalardır. Bu nedenle, IIB grubundaki parçaların IIA1 ve IIA2 olarak gruplanmış ağız parçalarıyla ilişkili olabileceklerini, IIA3'deki ağız parçalarının ait olabilecekleri kapların diğer bölümlerinin ise, bugüne kadar elimize geçmiş olan parçaların içerisinde bulunmadığını düşünmekteyiz. Bu tür gruplamasının Mezraa-Teleilat kazısı tabakalanması içerisindeki dağılımı, bir sonraki bölümde ele alınmaktadır.

3.6. "HUSKING TRAY"LERİN TABAKALANMA SÜRECİ İÇİNDEKİ YERİ

Mezraa-Teleilat'da kazı çalışmaları devam ettiğinden dolayı, kültürel dolguların yapısal evreleri ile buluntuların ilişkilendirilmesi çalışmaları da devam etmektedir ve höyüğün genel silsilesi anlaşılmış olsa da, son değerlendirme aşamasına henüz gelinmemiştir. Bu nedenle, bazı buluntu yerlerinin ait olduğu evre, 1'den daha fazla seçenekli tutulmaktadır.

Bugüne kadar yapılan çalışmalar doğrultusunda, Mezraa-Teleilat'da bulunmuş olan "Husking Tray"ler, ağırlıklı olarak, Çanak Çömlekli Neolitik'in Orta Evresi olan, IIB2 ve

IIB2 ile ilişkilendirilmiş evrelerden gelmektedir (bkz. Tablo 9). Yerleşmede bulunmuş olan toplam 178 adet "Husking Tray" parçasının tabakalanmaya göre dağılımı şu şekilde sıralanabilir (Tablo 9):

- Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'in Son Neolitik Çağ evresi olan IIB evresine ilişkilendirilmiş toplam **97** adet "Husking Tray" parçası bulunmuştur. Bu parçalardan **42** tanesi, IIB'nin IIB2 alt evresine aittir. 97 parçanın **74** tanesi, evre seçeneği birden fazla tutulanlar içerisinde, IIB Evresi ilk seçenek olan parçalardır.

  seçenekli buluntu birimlerinde toplam **19** "Husking Tray" parçası bulunmuştur. Bu parçalardan **17** tanesi, IIC Evresi ilk seçenek olan parçalardır.

  buluntu birimlerinde, toplam **18** adet "Husking Tray" bulunmuştur. Bu miktardan, birden fazla evre seçenekli tutulanlardan **12** tanesinde, IIA Evresi önceliklidir.
- Demir Çağı'na ait (I. Evre) buluntu birimlerinde, toplam **31** adet "Husking Tray" parçası bulunmuştur. Bu sayının tamamı, I. Evre öncelikli buluntu birimlerine aittir.
- Karışık tabakalardan gelen "Husking Tray" miktarı **23**, evresi saptanamayan buluntu birimlerinden gelen "Husking Tray" miktarı ise, **21**'dir.

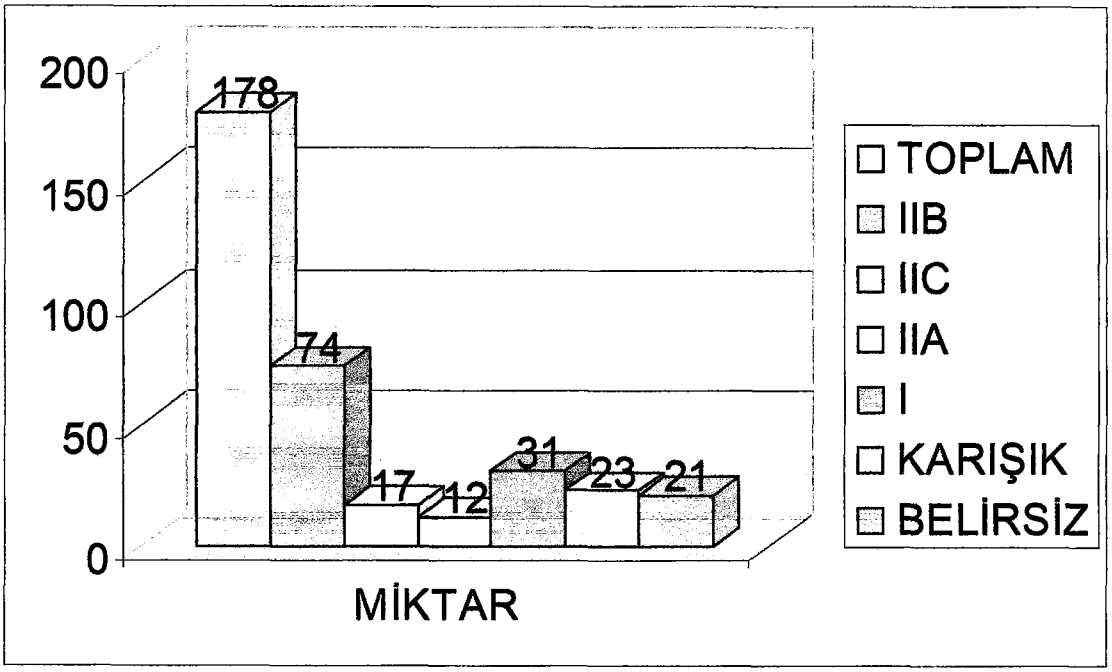

Bu dökümden ve yukarıda verilen grafikten de anlaşıldığı üzere, "Husking Tray" türü kapların, ağırlıklı olarak, IIB evresinde yapılıp kullanıldıklarını söylemek mümkündür. IIB Evresi için verilen miktarın çoğunluğu, bu evrenin "İmpresso Bezemeli Dönem" olarak adlandırılan, IIB2 Alt Evresine aittir. Bu dönemde, en çok görülen çanak çömlek grubu, dönemin adından da anlaşılabileceği üzere, "İmpresso Bezemeliler"dir. Bu evrenin diğer mal grupları ise, ilk evreye (IIC) oranla daha nitelikli olan "Kaba Mallar", ki "Husking Tray"ler bu gruba dahildir, "Kumlu Mallar", "Hassuna Çizi Bezemeliler", "Kabartma Bezemeliler" ve "Koyu Yüzlü Açkılı Mal"dır. Yine aynı evrede, Kumlu Mallar, Kabartma Bezemeliler ve KYAM, az miktarlarda bulunan mallardır.

"Husking Tray"lerin türlerinin IIB ve IIC Evreleri'ndeki dağılımı ile ilgili sonuçlar ise şu şekilde sıralanabilir:

- Tepsi biçimli "Husking Tray"lerin çukur dokulu işlevsel yüzeyi olan IB1 tür grubunun toplam 64 parçasından 36 tanesi, toplama birimi IIB Evresi olan parçalardır. Bu toplama birimlerinden evre seçeneği birden fazla olanların 31 tanesinin ilk evre seçeneği IIB'dir. Bu tür grubuna ait 64 parçadan 6 tanesi, tümü ilk seçenekli evre olmak üzere, IIC Evresi'ne aittir.

- Tepsi biçimli "Husking Tray"lerin oluk dokulu işlevsel yüzeyi olan IB2 tür grubunun toplam 37 parçasından 20 tanesi, toplama birimi IIB Evresi olan parçalardır. Bu toplama birimlerinden evre seçeneği birden fazla olanların 12 tanesinin ilk evre seçeneği IIB'dir. Bu tür grubuna ait 37 parçadan 8 tanesi, tümü ilk seçenekli evre olmak üzere, IIC Evresi'ne aittir.

- Tepsi biçimli, "Özenli çukur + oluk dokulu" olarak tanımlanmış olan IB3 tür grubunun toplam 9 parçasından 4 tanesi, tümü ilk seçenekli olmak üzere, IIB Evresi'ne ait toplama birimlerinde bulunmuştur. Geriye kalan 2 parça da IIC Evresi buluntularıdır.

- Tepsi biçimli, "Kaba oluk dokulu olarak tanımlanmış" olan IB4 tür grubunun toplam 4 parçasından 2 tanesi IIB Evresine ait toplama biriminde bulunmuştur. IIC Evresinde, bu tür grubuna ait parça bulunmamıştır.

- Tabakalanma – Tür grupları ilişkilendirme çalışmasında ortaya çıkan en dikkat çekici sonuç, çanak biçimli "Husking Tay"lere ait toplam 41 parçadan 21 tanesinin, IIB Evresi'ne ait toplama birimlerinden; yalnızca tek bir parçanın IIC Evresi'ne ait toplama biriminden gelmesidir. Seçenekli evrelerden 15 tanesinin ilk seçeneği IIB Evresi'dir. IIC Evresi ile ilişkilendirilen parçanın ise ilk evre seçeneği I. Evre'dir.

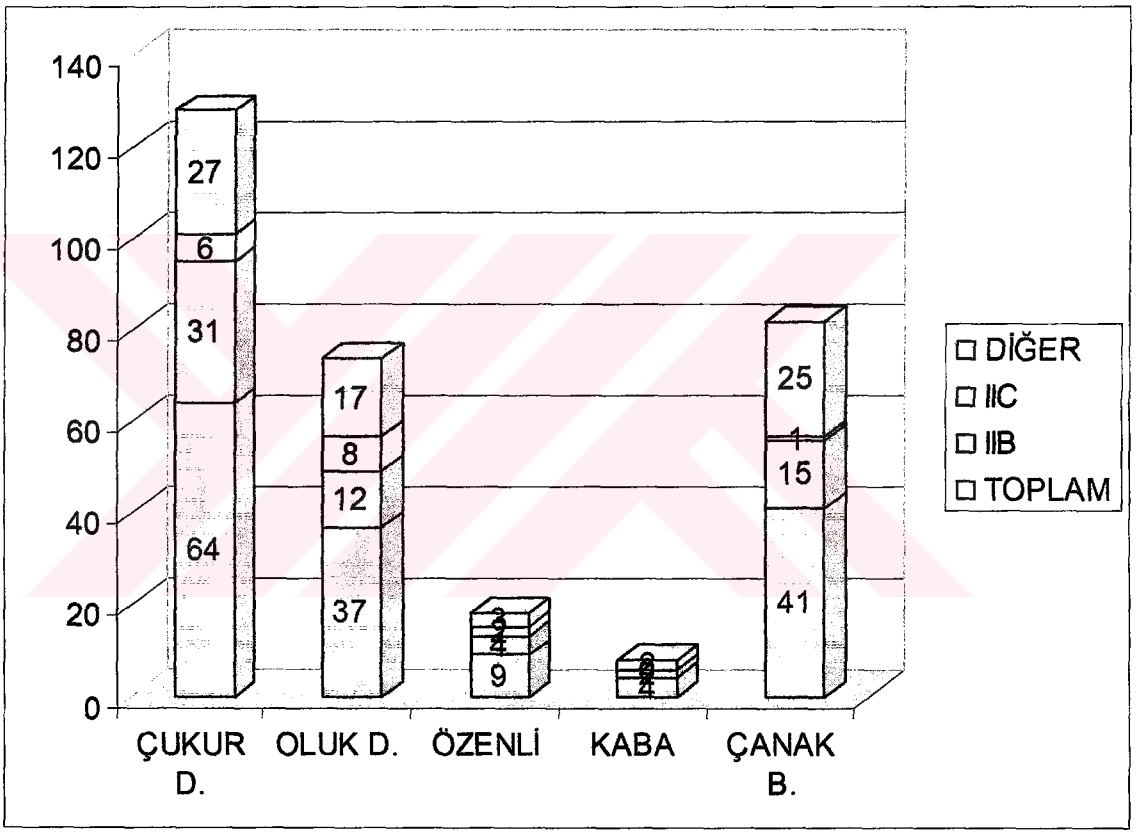

"Husking Tray"lerin IIB ve IIC Evrelerindeki dağılımı ile ilgili bulgular, yukarıda grafik haline getirilmiştir. Bu grafikte, evre seçeneği birden fazla olan toplama birimlerinin, öncelikli evre seçeneği miktarları ölçüt alınmış ve IIB ile IIC Evreleri dışındaki evre tanımlarının hepsi, "diğer" kategorisi içerisinde değerlendirilmiştir.

"Husking Tray"lerin tabakalanma süreci içerisindeki yeri ile ilgili çalışmalar dışında, buluntu birimlerinin mimari ve yerleşme düzeni ile ilişkilendirilebilmesi amacıyla, toplama birimleri ve yerleşmenin 1/50 açma planları karşılaştırılmış ve "Husking Tray" bulunmuş plankarelerde, kültürel dolguların büyük oranda toprak akıntısı olan bölgelere

ait oldukları anlaşılmıştır. Bulunan hiçbir "Husking Tray" parçasının *in-situ* olmadığı düşünülmektedir. Yalnızca 4-5 parça, AH ve AU evleri ile aynı düzlemde ve bu evlerin hemen dışında bulunmuşlardır ancak, bu toplama birimlerinin de sözü edilen evlerle ilişkisi saptanamamıştır.

Mezraa-Teleilat'da bulunmuş olan "Husking Tray" parçalarının yukarıda anlatılan tabakalanma süreci içerisindeki yerinden sonra, bir sonraki bölümde, bu kaplarla ilgili işlev belirleme sorunu ve bu sorunla ilgili deneysel çalışmalar ele alınmaktadır.

4.1. İŞLEV BELİRLEME SORUNU

Daha önce de belirtildiği üzere ingilizcede, *to husk*, kabuklu bir nesnenin, dış kabuğunun soyulup çıkarılması işlemi anlamına gelmektedir. "Husking Tray"ler, Tell Hassuna'da ilk olarak bulunduğu zaman, araştırmacıları tarafından bu isim verilerek, işlevlerine yönelik bir anlam yüklemesi yapılmıştır. Aslında, bulundukları tarihten buyana geçen yaklaşık 60 yıllık bir zaman diliminde, işlevleri ile ilgili somut bir çalışma yapılmamış ve dolayısıyla da ne amaçla kullanıldıkları henüz kesin olarak anlaşılamamıştır. Aşağıda daha detaylı olarak ele alınacağı üzere, "Husking Tray"lerin ne tür işler için yapılmış olabileceklerine dair farklı birkaç öneri daha getirilmiştir. Ancak "Husking Tray" adlaması, zaman zaman şüpheyle karşılanmış olsa da, genel olarak tarihöncesi arkeoloji literatüründe kullanılagelmektedir.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, "Husking Tray"lerin ne amaçla kullanıldıkları sorusuna net bir yanıt bulunamamış ve ayrıca bu konuyla ilgili kapsamlı bir çalışma henüz yapılmamıştır. Çok yakın bir zamana kadar çoğu yerleşmede, bu tür kapların sayıca az miktarlarda bulunmuş olması, belki de kapsamlı çalışmalara olanak ve motivasyon sağlanmasını engelleyen en büyük etkendir. Diğer bir önemli etken, Giriş Bölümü'nde de bahsedildiği üzere, bilimsel çalışma yöntemlerinin zaman içerisinde gelişimi ile ilgilidir. Kullanım (fonksiyon) izi analizi, tortu ve izotop analizi gibi yöntemler, arkeolojik çalışmalarda, yakın zamanlarda kullanılmaya başlayan bilimsel yöntemlerdir. Bu yöntemler, daha somut çözümlere ulaşılmasını sağlayan ve çözüm olanaklarını arttıran bu teknik yöntemlerdir.

Ras Shamra'nın araştırmacıları, "Husking Tray"lerin, tahılları kabuklarından ayırma amacıyla değil, ekmek pişirmek amacıyla kullanıldıkları yönünde bir öneri getirmişlerdir (Contenson, 1992: 155). Ancak bu öneri, Ras Shamra'da bulunmuş olan "Husking Tray"lerle ilgili birtakım detay bilgilerle desteklenmemiş, yalnızca, Afrika'da çağdaş Kabylie yerleşmesinde, benzer kapların bu amaçla kullanıldıkları yönündeki bir çalışmaya dayandırılmıştır[20]. Örneğin, Ras Shamra "Husking Tray"lerinin işlevsel doku yüzeylerinde kullanım aşınması olup olmadığını ve kapların pişirme amaçlı kullanıldığı yönünde bir çalışma yapılıp yapılmadığını, bilememekteyiz. Kabylie yerleşmesinde yapılan kaplar, 35-40 cm. çaplarında, yuvarlak, orta kalınlıkta cidarlı, "Husking Tray"ler gibi sığ kenarlı ancak daha özenli yapım kaplardır (Balfet, 1955: lev.1, a-b). Bu kapların iç yüzey dip dokuları da "Husking Tray"lerden farklı olarak dekoratif dokulardır.

Buna benzer bir görüş, biraz daha detaylı açıklamalarla, Hajji Firuz Tepe araştırmacıları tarafından dile getirilmiştir. Araştırmacılar, yerleşmede bulunmuş olan tepsi biçimli kapların ve "Husking Tray"lerin diplerinin alt kısmının siyah renkte olmasından yola çıkılarak, bu kapların pişirme amaçlı kullanılmış olduklarını tahmin ettiklerini belirtmişlerdir (Voigt, 1983: 159). Buna bir örnek olarak da, günümüzde sıcak taşların üzerinde ekmek pişirilen "Sangak Fırınları"ndan yola çıkarak, "Husking Tray"lerin ince ekmek pişirmek için üretilmiş olabileceklerini düşündüklerini belirtmişlerdir.[21] Bu konu ile ilgili yapılan ve ekmek pişirme işlevi ile ilintili olan diğer bir yorum da, "Husking Tray"ler ve kubbeli fırınların Hajji Firuz Tepe'nin tabakalanması içindeki durumları üzerinedir; "Husking Tray"lerin alt tabakalarda (L-H tabakaları arası) bulunmuşken üst tabakalarda görülmemeleri, kubbeli fırınların ise erken tabakalarda değil de üst tabakalarda (D-A tabakaları arası) bulunmuş olması, erken tabakalarda "Husking Tray"lerin "taşınabilir fırınlar" olarak düşünülmeleri hipotezini güçlendiren bir durumdur (Voigt, 1983: 159). Aynı metinde ayrıca, Lloyd ve Safar'ın, bu kapların, tahılları kabuklarından ayırmak için kullanıldıklarını öne sürerken tamamiyle varsayımsal bir öneri getirdikleri vurgulanmış, bu sürecin nasıl işleyebileceğinin açık olmadığı ve önerilen işlev için bu kapların boyut ve ağırlıklarının uygun olmadığı belirtmiştir. Olasılıkla burada anlatılmak istenen, hasat edilen tahıl miktarı ile, yaklaşık 40-45 cm. çaplı "Husking Tray"lerin içinde kabularından ayrılacak tahıl miktarı oranının,

[20] Helen, BALFET, "La Poterie des Aït Smail du Djurdjura", **Revue Africaine**, 1955, s:292, lev. Ia-b,fig. 2b.
[21] Sözü edilen "Sangak Fırınları" ile ilgili metinde ayrıntılı bilgi yoktur ancak, bu fırınların tarifi ile ilgili referans verilmiştir (Voigt, 1983: 15).

işgücü açısından pratik olmadığıdır ve biz de bu yorumun doğru olabileceği kanısındayız.

"Husking Tray"lerin işlevleriyle ilgili başka bir öneri, Türk arkeologlar tarafından getirilmiş, diplerinin iç yüzeyleri "Husking Tray"ler gibi dokulu olduğundan dolayı, günümüzde Anadolu'da bazı köylerde yapılan ve kullanılan "Kurut Kapları" ile "Husking Tray"ler arasında işlevsel benzerlik olabileceği düşünülmüştür.

Kurut, yağı alınmış yoğurdun bez torbaya konulduktan sonra, süzülmeye bırakılmasıyla elde edilen bir yoğurt – peynir türüdür. Süzülen ve suyu alınan bu torba yoğurdu tuzlanır, biçimlendirilir, sonra da kurutulur. Yoğurt böylece daha dayanıklı hale gelir. Kurut, su ile karıştırıldığında yeniden yoğurt kıvamına dönüşür. Ayran olarak içilebilir ya da çorbaya eklenerek kullanılır. Günümüzde, Doğu Anadolu'da Kars ve Bitlis kurutu ünlüdür. Erzincan, Erzurum ve Bayburt'da da üretilmektedir.

Kurut yoğurdunun yeniden sulandırılmasından önce ezilip küçük parçalara ayrılması için iç yüzeyi parmak bastırılarak dokulu hale getirilmiş ve sulandırıldıktan sonra bardağa veya başka kaplara aktarılabilmesi için akıtacağı bulunan, kulplu ya da tutamaklı, yaklaşık 15-16 cm. yüksekliğindeki kaplara, "Kurut Kabı" denmektedir. Yapanın tercihine göre, akıtacak, ağızın hemen altına eklenerek veya ağız hafif çukurlaştırılarak, aynı şekilde tutamak da gövdede 2 adet ya da ağız yükseltilerek tek adet olacak şekilde, farklılıklar gösterebilir. Uslu Köyünden İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Prehistorya Ana Bilim Dalı Laboratuvarına getirilmiş olan 2 adet Kurut Kabı, bu tür kapların biçimlerini anlamamızda oldukça yardımcı olmuştur (Lev.9 ve Lev.10).[22]

Bu kaplarla ilgili bilgi edineceğimiz yayın sayısı oldukça sınırlıdır. Prof. Dr. Güngör Güner, "Anadolu'da Yaşamakta Olan İlkel Çömlekçilik" adlı kitabında Elazığ'ın Sivrice İlçesine bağlı Uslu Köyünde bu kapların üretildiğinden bahseder. Tarım ve hayvancılığın yaygın olduğu bu köyde geçim ekonomisi asıl çömlekçiliğe dayalıdır. Prof. Güner'e göre Uslu Köyü'nde "Kurut Kabı"na, "Çerze" denmektedir ve bu kaplar

[22] Sözü edilen kaplar, Prof. Dr. Halet Çambel tarafından, Güneydoğu Anadolu'da üretilen çömleklere örnek olması için Mardin'den getirilen kaplardan ikisidir.

süzme yoğurdunu suyla ezerek açmakta kullanılır. Kabın iç yüzeyindeki çukurlar, bir tür rende işlevi görmektedir (Güner, 1988: 32). Güner, Sivas'da da "Kurut Kabı" yapıldığını söylemektedir ancak, kitabında bu konuda herhangi bir bilgi bulunmamaktadır[23]. Ayrıca, Bitlis'de "Kurdezen" olarak bilinen "Kurut Kabı"nı Hamit Z. Koşay, yoğurt kurusunu yani kurutu ezmek için kullanılan kap türü olarak tanımlar (Koşay, 1957: 19).

"Kurut Kapları" ile "Husking Tray" türü kaplar karşılaştırıldığında, ortaya çıkan benzerlikler ve farklar şu şekilde sıralanabilir:

- Bu iki kap türü arasındaki benzerlik, her iki türün de killi topraktan üretilmesi ve her ikisinin de iç dip yüzeyinde işlevsel dokular bulunmasıdır.

- "Kurut Kabı", yüksek ve çok hafif dışa açılan kenarlı ve derin kaplar olarak tanımlanabilir. Ancak "Husking Tray"ler sığ kenarlı ve oval tepsi biçimli kaplardır. Bu farklılığın işlevsel önemi şu şekilde açıklanabilir; "Kurut Kapları"nın tek işlevi kurut yoğurdunun ezilmesi değil, aynı zamanda su ile karıştırılarak ayran veya yoğurt elde edilmesidir. "Husking Tray"ler gibi sığ kenarlı bir kap, sıvı karıştırma amaçlı kullanıma uygun değildir. Kaldı ki "Husking Tray" üreten toplumlar, daha derin kaplar yapmayı gayet iyi biliyorlardı. Nasıl ki belirli bir kenar yüksekliği Kurut kabının işlevi için gerekli bir özellikse, "Husking Tray"ler için de aynı şey düşünülebilir; bu kapların sığ ve çoğunlukla hafif dışa dönük kenarlı olmalarının işlevleriyle ilgili bir nedeni olmalıdır.

- Bu iki kap türü ile ilgili diğer bir fark, sıvının başka bir kaba aktarımının sağlanması için "Kurut Kapları"nda, kabın ağzında çukurlaştırılarak veya ağıza yakın gövde kısmında, eklenerek oluşturulmuş bir akıtacağının olmasıdır. Ayrıca, kabı kaldırıp yana eğerek akıtma işleminin kolay gerçekleşmesi için gövde üzerinde tek ya da 2 tane tutamak bulunmaktadır. "Husking Tray" türü kaplar bulunan hiçbir yerleşme yayınında, akıtacaklı ya da tutamaklı örneğinden sözedilmemektedir. Yukarıda kap derinliği ile ilgili belirtildiği gibi, bir kapta akıtacak ve tutamak olması da, o kabın işleviyle doğrudan ilintili bir ögedir. Ayrıca "Husking Tray"ler, çoğunlukla hem dip hem de kenar cidarlarının kalınlığı

[23] Güngör Güner ile sözlü görüşme.

ve genelde geniş çaplı/söbe oluşları nedeniyle hantal kaplardır, kaldırılıp sıvı akıtmaya elverişli değillerdir. Daha ince profilli olanlar ise, genelde çok daha sığ kenarlıdırlar.

Yukarıda sözü edilen bu gibi farklılıklar, "Husking Tray"lere "Kurut Kabı" gözü ile bakmamızı zorlaştırmaktadır.

Mezraa-Teleilat'da bulunmuş olan "Husking Tray" parçalarının yaklaşık %70'inin iç yüzeyinde kullanımdan dolayı aşınma vardır. Bu aşınma bazen yüzeyin dokusuz olan kısımlarda da görülür. Yüzey aşınmasında oluşan en belirgin durum, sürtünmeden doğan etkiyle, bitkisel katkının yanarak bıraktığı boşluklardan dolayı yüzeyin daha gözenekli hale gelmesidir. Hatta bazı parçalarda iç kenar yüzeyinde ağızın yaklaşık 1.5-2 cm. altında kullanım aşınmasıyla oluşan net bir çizgisel sınır vardır. Bu çizginin üst tarafı daha homojen iken, alt tarafında bitki negatiflerinin yoğun olarak gözlendiği gözenekli bir doku oluşmuştur.

Hem tepsi, hem çanak biçimli bazı "Husking Tray"lerde ise, çukur ya da oluk dokuların üst kısımlarında bulunan kil taşmalarında, ya da çanak biçimlilerin ekleme oluklarının üst kısımlarında, kullanımdan dolayı düzleşme ve çıplak gözle de izlenebilen hafif bir parlama olabilmektedir.

Akarçay Tepe'de bulunmuş olan "Husking Tray"lere, yüzeyde oluşan kullanım izlerinin anlaşılabilmesi için fonksiyon analizi yapılmış, parçaların işlevsel yüzey dokularında, özellikle kabın ortasına ait dip parçalarında, kullanım yüzeyinde parlamalar olduğu saptanmıştır ancak, bu parlamaların hangi kullanım şekli ile oluşmuş olabileceği ile ilgili yorum yapılmamıştır (Arimura, vd., 2000: 318).

Çalışmanın ilgili bölümünde daha ayrıntılı değinileceği üzere, Mezraa-Teleilat'da bulunmuş olan bazı "Husking Tray" türlerini yeniden üretip kullandığımızda, tahılları kabuklarından ayırma işleminde başarısız olunmuş, bazı türler rendeleme için kullanıldığında olumlu sonuç vermiş, bazılarının ise rendeleme için de uygun olmadıkları sonucuna varılmıştır (bkz. Bölüm 4.2. Deneysel Yaklaşım ve Uygulama Çalışmaları).

Yukarıda da değinildiği ve bu bölümde derlemeye çalıştığımız, "Husking Tray"lerin bugüne kadar işlevlerine yönelik yapılmış olan çalışmalar, sorunun çözülebilmesi açısından oldukça yetersizdir. Bu kapların işleviyle ilgili çalışmaların daha kapsamlı ve daha yaygın yapılması gerekmektedir. Örneğin; "Husking Tray"lerin dokulu iç yüzeylerine Akarçay Tepe örneğinde olduğu gibi başka yerleşmelerde de kullanım izi saptamaya yönelik fonksiyon analizi yapılabilir. Daha da önemlisi, "Husking Tray"lere tortu analizi yapılmasıdır.[24] Bu tür çalışmaların birkaç kazı yeri ile kalmayıp, değişik yerleşmelere ait buluntularla yapılması; değişik kültürel bölgelerdeki yerleşme örneklerinin sonuçlarının birbiriyle karşılaştırılması, bu konu ile ilgili çalışmaları çok daha açık ve anlamlı hale getirebilir. Bu nedenle, Mezraa-Teleilat "Husking Tray"leri ile, bu sorunun çözümüne katkıda bulunabilmek amacıyla, bazı deneysel çalışmalar yaptık. Bir sonraki bölümde bu deneysel çalışmaların yapım ve uygulama süreçleri anlatılmaktadır.

4.2. DENEYSEL YAKLAŞIM VE UYGULAMA ÇALIŞMALARI

"Husking Tray"lerle ilgili, Mezraa-Teleilat'da bulunmuş olan parçaların malzeme tanımlaması ve sınıflandırılmasının ardından, farklı bir aşamaya geçilmiş ve bu kapların ne amaçla kullanılmış olabilecekleri sorusuna birtakım öneriler getirebilmek adına, çeşitli deneysel çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmaların sunumundan önce, bu tür bir çalışmanın hangi aşamalarla yapılması gerektiği ile ilgili genel bilgiler vermekte fayda olduğunu düşünmekteyiz.

Arkeolojide, çanak çömlek malzemesi ile ilgili yapılabilecek deneysel çalışmalar, iki aşamalı olarak düşünülebilir:

1- Malzemenin dönemine bağlı yapım ve üretim tekniklerini anlamaya yönelik deneysel çalışmalar,
2- Üretilen malzemenin ne amaçla kullanılmış olabileceğini anlamaya yönelik deneysel çalışmalar.

[24] Giriş Bölümü'nde de belirttiğimiz gibi, Mezraa-Teleilat'da bulunmuş olan "Husking Tray" türü kaplara, maddi yetersizlik ve olanaksızlıktan dolayı henüz böyle bir çalışma yapılamamamıştır. İleride, somut bilgiler edinebileceğimizi düşündüğümüz bu çalışmaların yapılabilmesi, en büyük dileğimizdir.

Bu iki aşama, özünde birbirleriyle bağlantılıdır ve ilki diğerini tamamlar. Bir kabın ne amaçla kullanıldığını sağlıklı bir şekilde anlayabilmek için, o kabı, özgün olanına (orijinaline) en yakın hammaddeyi kullanarak yapabilmek ve diğer üretim süreci koşullarını sağlayabilmek, en doğru olanıdır. İdeale yakın koşullarda üretilmiş olan deneysel malzeme, kullanım aşamasında da bizi, daha sağlıklı yorumlara götürür. Özgün kabın yapıldığı kil özellikleri, katkı maddeleri ve kilin içerdiği minerallerle birlikte doğru analiz edilip sağlandığında; yeniden üretim sırasında yapım teknikleri doğru uygulandğında ve fırınlama, benzer koşullarda gerçekleştirildiğinde, daha sağlıklı sonuçlar elde edileceği açıktır.

4.2.1. YENİDEN ÜRETİM ÇALIŞMALARI

Bu tez ile ilgili deneysel çalışmaların ilk aşaması, yukarıda belirtilen koşulların sağlandığı bir laboratuvar ortamının olmayışı nedeniyle, ideal anlamda gerçekleştirilememiştir. Bu nedenle, deneysel çalışmaların ilk aşamasında, Mezraa-Teleilat kazısında bulunmuş olan "Husking Tray"lerin yapımında kullanılmış kile en yakın kil malzemesi olan "Şamot Çamuru" kullanılmıştır. "Şamot Çamuru", pişmiş toprağın ufalanıp granüller haline getirildikten sonra, kile yeniden karıştırılmasıyla elde edilen, kalın taneli, endüstriyel bir çamur türüdür. Bu çamur, plastikliğinin arttırılması amacıyla granüllü üretilir ve bu nedenle de elle şekillendirmeye en uygun çamur türüdür. Ayrıca, granüllü yapısı, Neolitik Dönemde çoğunlukla kullanılmış olan taşçık içerikli çamura da benzemektedir. Şamotlu çamurun bu çalışma için diğer bir avantajı, düşük ısıda pişme özelliğinin de olmasıdır. Ayrıca bu çamurun yapısı, üretim esnasında, çamur arasında oluşabilecek hava boşluklarını tolere eder ve böylece, fırınlama esnasındaki kırılma olasılığını düşürür. Kil endüstrisinde, her çeşit kilin şamotlu türü elde edilebilir. Bu çalışma için, kırmızı kilden elde edilmiş şamotlu çamur kullanılmıştır.

Özgün "Husking Tray"lerin katkılı hamur yapısını elde edebilmek amacıyla, yeniden üretim esnasında, şamotlu çamura, belirli bir miktar, kurutulup ufalanmış ot ve kum eklenmiştir (Şek.39). Tüm bir "Husking Tray" kabı, yakaşık 5 - 5,5 kg. çamurdan yapılmaktadır. Bu miktarda çamura eklenen katkı, bitkisel katkı için 0,0027 m^3, mineral katkı için ise 0,0013 m^3'dür.

Elde edilen katkılı çamur ile, Mezraa-Teleilat'da bulunmuş olan, hem tepsi, hem de çanak biçimli "Husking Tray"lerin değişik türlerinden yapılmış, bu sırada, yapım teknikleri olasılıkları da denenmiş, yığma ve kil ekleme yöntemleri, çeşitli uygulamalarla sınanmıştır (Şek.40-50).

Daha önce de belirtildiği gibi, fırınlama açık havada özgün koşullarda gerçekleştirilememiştir. "Husking Tray"ler, elektrikli fırında, iki farklı ısıda pişirilmişlerdir. İlk denemede, 500 °C'de ortalama 4 – 4,5 saatlik sürede pişen kapların kil yapısında kaynaşmanın gerçekleşmediği, parçalara su değdiğinde çözündükleri gözlenmiştir. İkinci denemede, 750 °C'de, ortalama 4,5 – 5[25] saatlik sürede pişen parçaların, özgün "Husking Tray" kaplarından biraz daha iyi fırınlandıkları gözlenmiş ve kullanım ile ilgili deneyler bu parçalarla yapılmıştır.

4.2.2. KULLANIM ÇALIŞMALARI

Deneysel çalışmaların esas amacı, daha önce de belirtildiği üzere, "Husking Tray"lerin hangi kullanım amacına yönelik yapıldıklarını anlamaya çalışmak ve bu konuda öneriler getirebilmektir. Bu amaçla, Mezraa-Teleilat'ın "Husking Tray" türlerinden bazıları; biçimleri ve işlevsel yüzey doku düzenleri anlaşılabilenleri, yukarıda anlatılan süreç doğrultusunda yeniden üretilmiş ve bu parçalarla kullanıma yönelik çeşitli deneyler yapılmıştır.

İlk olarak, "Husking Tray"lerin, tahılları kabuklarından ayırabilmek için yapıldıkları yönündeki en eski ve yaygın olan görüşü sınamak amacıyla, kabuklu arpa ve ekmeklik buğday ile çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar maddeler halinde şu şekilde sunulabilir:

- Arpa, kabın tüm yüzeyini kaplayacak ve yaklaşık 1 cm. yükseklik yapacak miktarda kabın içerisine konduktan sonra önce çıplak el, ardından bir ahşap parçasıyla "Husking Tray"in iç yüzeyine sürtülmüştür. Bu iki işlem, yaklaşık 15 – 20 dakika boyunca sürdürülmüş ve işlemler sırasında yalnızca kol gücü ile kuvvet uygulanmıştır. Arpanın kabuk yapısı hem çok sert, hem de tohuma

[25] Verilen maksimum ısıya, bu sürelerin aşağı yukarı yarısında ulaşılmış ve kalan sürede soğuma gerçekleşmiştir.

yapışık özellikte olduğundan bu işlemler sonrasında olumlu bir sonuç alınamamıştır.

- Bu nedenle, kabuklu arpa bir gün suda bekletildikten sonra aynı işlem, aynı sürede ve yine çıplak el ve ahşap parçası yardımıyla tekrarlanmıştır ancak yine sonuç alınamamıştır.

- Kabuklu arpa, haşlandığı zaman kabuklarının daha yumuşacağı varsayılarak, aynı miktarda arpa, kaynar suda yaklaşık 20 dakika kaynatıldıktan sonra, aynı işlemler aynı koşullarda tekrardan denenmiş ancak arpa yine kabuklarından ayrılmamıştır.

- Kabuklu arpa ile yapılan son çalışma ise, ateşte kavrulduktan sonra aynı işlemlerin aynı koşullarda tekrarı şeklindedir ve arpa kavrulduktan sonra da kabuklarından ayrılmamıştır (Şek.51-h).

- Aynı işlem, ekmeklik buğday başaklarına, haşlanmadan veya kavrulmadan uygulanmış ve buğdayın kabukları oldukça kısa sürede, fazla baskı yapılmasına gerek kalmadan kabuklarından ayrılmıştır. Ancak, buğday tohumu kabukları, zaten yapısal olarak, kuruduktan sonra tohumlarından hemen ayrılmaya eğilimli izlenimi vermektedir ve avuç içerisindeki hafif bir hareketle bile dökülmektedir. Bu nedenle, buğday için böyle bir düzenek kurmaya gerek olmadığı da düşünülebilir.

- Mezraa-Teleilat'da bulunmuş olan "Husking Tray"lerin, özellikle tepsi biçimli türlerinin çoğunun işlevsel yüzey dokuları, rendeleme işlemine uygun gibi görünmektedir.[26] IA2, IB1a, IB1c, IB3, IB4 ve IIB2 tür gruplarına ait parçalar örnek alınarak yeniden üretilen "Husking Tray"lerin üzerinde, kereviz, yer elması, havuç ve turp gibi kök bitkiler rendelenmiş ve bu bitkilerin püre haline geldikleri gözlenmiştir (Şek.51 a-g). İçindeki su oranı fazla olan bitkilerin suyu da çukur ve oluklara dolarak püre kısmından ayrılmıştır. Rendeleme sonucunda, kap yüzeyi dokulu olduğundan, pürenin birkısmı (yaklaşık 1/10'u)

[26] Bkz. Bölüm 3.5.3. *İşlevsel Yüzey Dokularına Göre "Husking Tray" Türleri*, Tür grupları; IA2, IA3, IB1a, IB1b, IB1c, olasılıkla IB1d, IB2a, olasılıkla IB2c, IB3, IB4 ve IIB2.

bu yüzeyde yitirilmektedir ancak, bu miktar çok fazla değildir. Başka bir deyişle, *en azından bazı "Husking Tray" türleri, rende olarak kullanılmış olabilir.*

- Özellikle tepsi biçimli "Husking Tray" türü olan IB2b ve çanak biçimli "Husking Tray" türü olan IIB1, rendeleme için uygun gruplar değillerdir. Aynı kap türleri, tahılları kabuklarından ayırmak için de uygun işlevsel doku yüzeyine sahip değillerdir. İlgili bölümde anlatıldığı üzere, IB2b oluk dokulu "Husking Tray"lerin oluk kenarları düzeltilmiş, bir anlamda yumuşatılmıştır. Bu oluk türü, keskin kenar sağlamadığından dolayı rendelemeye uygun değildir. IIB1 türünün oluk özellikleri ise, birbirinden çok ayrık, yükseltilmiş ve ekleme oluşu nedeniyle, yine rendeleme işlemine uygun değildir. Mezraa-Teleilat "Husking Tray"leri tür grubu içerisinde tanımladığımız ve çanak biçimli, ekleme oluk dokulu IIB1 grubu işlevsel doku yüzeyi, daha önce de belirtildiği gibi başka herhangi bir kazıda tanımlanmamıştı. Dolayısıyla, bu kap ve işlevsel doku türü ile ilgili başka bir yorum da bulunmamaktadır. Bu iki kap türünün, özellikle IIB1 grubunun, ne için yapılmış ve kullanılmış olabilecekleri sorusu, öneri bazında bile henüz yanıtsızdır.

Mezaa-Teleilat'da bulunmuş olan "Husking Tray"lerin çok büyük bir miktarının alt yüzeyleri, Hajji Firuz Tepe'de bulunmuş olan parçalarda gözlendiği gibi yanık ya da koyu renkli değillerdir. Alt yüzeyi koyu renkli olan birkaç parçanın, yüzeydeki kopuntular nedeniyle özlerinin göründüğünü, kopuntuların da kil ekleme bölümlerinde oluştuğu için alt dip yüzeyi gibi göründüğünü düşünmekteyiz.

Ancak, "Husking Tray"lerde direkt ateş izlerinin olmaması, bu kapların pişirme için kullanılmadıklarını göstermeyebilir. Bu kaplar, ateşin kaplara direkt temas etmediği, dolaylı pişirme ile kullanılmış olabilirler. Bunun anlaşılabilmesi için, dönemin fırın özellikleri ile birlikte, kapların pişirme amaçlı kullanılıp kullanılmadıklarına yönelik çeşitli analizler de yapılabilir.[27]

"Husking Tray"ler ile ilgili bizim yapmış olduğumuz çalışmalar elbette ki yeterli değildir. *Bu kapların değişik tür gruplarıyla, farklı amaçlara yönelik çalışmalar geliştirilebilir.* Bizim genel düşüncemiz, "Husking Tray"lerin tek bir kullanım amacına yönelik yapılmış

[27] Bu konu ile ilgili "termik şok" analizleri yapılabilmekte ve kapların kil yapısının, fırınlama dışında, ateşe maruz kalıp kalmadıkları, analize verdikleri tepki ile ölçülebilmektedir.

kaplar olmadığıdır. Başka bir deyişle, değişik tür gruplarına dahil olan "Husking Tray"ler, farklı amaçlar için yapılmış olabilir.

SONUÇ

Bu çalışmanın amacı, daha önce çeşitli bölümlerde belirtildiği gibi, kısaca, "Husking Tray" türü kapların bulundukları dönem ve coğrafya sınırlarını çizebilmek, bu kapları tür gruplarına ayırabilmek ve buna bağlı olarak da ne düzeyde bir teknoloji ile, ne için yapıldıklarını çeşitli deneysel çalışmalarla sınayabilmek olarak açıklanabilir. Bu amaçla da, "Husking Tray" türü kapların hem sayıca, hem de tür çeşitliliği açısından bol miktarda bulunduğu Mezraa-Teleilat kazısı malzemesinden yola çıkılmıştır.

"Husking Tray" türü kaplar, Yakındoğu'nun Kuzey Irak, Kuzey Suriye, Doğu Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu bölgelerindeki çeşitli kazı yerlerinde, Hassuna Öncesi olarak adlandırılan, Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'in ilk evresinin belirli bir aşamasında ve daha yoğun olmak koşuluyla Hassuna Dönemi'nde bulunan kaplardır. Hassuna sonrası Dönem'de, bazı yerleşmelerin Halaf Geçiş, İlk ve Orta Halaf Dönemleri'nde de tek tük "Husking Tray" parçaları bulunmuştur. İlginç olarak, tanımladığımız coğrafya ve dönemin dışında, Güney Mezopotamya'da, Ur yerleşmesinin Eridu tabakalarında da bir miktar "Husking Tray" parçası olduğu rapor edilmiştir. "Husking Tray"leri, Hassuna Öncesi Dönemde yavaş yavaş kullanılmaya başlanan, Hassuna Dönemi'nde kullanımı artan ve Hassuna Dönemi sonrasında da yavaş yavaş kullanımı terkedilen bir malzeme grubu olarak tanımlarsak, Ur'un Eridu tabakalarında bu kaplara ait parçalar bulunması, dikkate değer bir durumdur.

Diğer bir dikkat çekici buluntu yeri, Orta Anadolu'daki Tepecik Çiftlik kazısıdır. "Husking Tray" türü kapların bulunduğu bölgenin dışında, Orta Anadolu'da, Niğde'nin Bağlama İlçesi yakınlarında bulunan Tepecik Çiftlik kazısının, 2003 yılında çalışılmaya başlanan Neolitik Dönem dolgularının üst seviyelerinde bulunan bir kap parçası, biçim ve işlevsel yüzey dokusu tarzında iç kenar uygulaması nedeniyle, "Husking Tray" türü kaplara çok benzemektedir. Daha önce "Husking Tray" bulunmayan bu bölgede, Çanak Çömlekli Neolitik Dönem kazılarının az sayıda olması nedeniyle bu malzeme bağlamında değerlendirme yapmak için veriler, henüz yetersizdir. Bugüne kadar, bölgede olası "Husking Tray" buluntusu veren ilk ve tek yerleşme olan Tepecik Çiftlik kazısında ileridki çalışmaların, bu konuyu netleştireceği umudundayız.

Yakındoğu'da, "Husking Tray" türü kapların yapılmaya ve kullanılmaya başlandığı Hassuna Öncesi Dönem, yerleşmeler arasında çanak çömlek ve yerleşim düzenleri bağlamında, kültürel ve bölgesel ayırımların henüz bilinmediği ya da olasılıkla, bölgesel farklılıkların belirginleşmediği bir dönemdir. Bu döneme tarihlenen "Husking Tray" buluntularının yerleşmeler bazındaki miktarlarını, yayınlarında belirtilmemesi nedeniyle bilememekteyiz ancak, bu yayınlardaki anlatımlar nedeniyle az miktarlarda olduklarını düşünmekteyiz. Mezraa-Teleilat'ın Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'in ilk aşamasını temsil eden IIC Evresi'nde de "Husking Tray" buluntusu üst evreye oranla daha azdır.

Hassuna Öncesi Dönem'de bazı yerleşmelerde "Husking Tray" bulunmuşken, bazılarında da yoktur. Kuzey Mezopotamya Bölgesi'nde yer alan yerleşmelerden, Tell Hassuna'nın Ia tabakasında "Husking Tray" bulunmamış olmasına rağmen, aynı kültürel özellikleri taşıyan, Yarim Tepe I'in en alt tabakasında, en azından birisi *in-situ* olarak bilinen "Husking Tray" parçası vardır. Tell Hassuna Ia ve Yarim Tepe I'in en alt tabakasıyla benzer bir yerleşim yeri olan Telul eth-Thalathat'ın da en alttaki evresinde "Husking Tray" yoktur. Bu yerleşmenin, yine Hassuna Öncesi Dönem'e tarihlenen bir üst evresinde "Husking Tray" bulunmuştur. Aynı dönemde farklı yerleşme özellikleri taşıyan Umm Dabaghiyah, Tell Sotto, Tell Kashkashok II ve Hajji Firuz Tepe gibi yerleşmelerde de "Husking Tray" bulunmuştur ancak, Yarim Tepe I ve Tell Sotto ile yakın mesafede olan ve bu döneme tarihlenen Kül Tepe, Gird Ali Agha ya da güneybatıdaki Bouqras, batıdaki Tell Assouad ve Tell Damishliyya yerleşmelerinde "Husking Tray" bulunmamıştır. Güneydoğu Anadolu yerleşmeleri olan Kumartepe, Sakçagözü ve daha kuzeyde yeralan Çayönü'nün İlk Çanak Çömlekli Neolitik Evrelerinin başlangıcında da, bu kap türü yoktur. Ancak, sözü edilen bu yerleşmelerin çoğunda kazılan alanların sınırlı ya da sondaj niteliğinde olması, yalnızca "Husking Tray" buluntuları bağlamında değil, yerleşmelerin genel karakterlerinin anlaşılabilmesi bağlamında da göz önünde bulundurulması gereken bir faktördür.

Hassuna Döneminde, çoğunlukla çanak çömleğin mal ve biçim özelliklerine dayandırılan bir bölgesel özelleşmenin başladığını görürüz. Ancak, bu dönemde, sınırları tam olarak çizilemeyen bir bölgesel ayırımdan sözedilse de, yerleşmelerin tümü, yoğun çiftçilik ve hayvancılık ekonomisine dayalı köy topluluklarından oluşmaktadır.

Yukarıda belirtilen malzeme ayırımlarına göre ortaya çıkan bölgesel farklılaşma, genel hatlarıyla, İran'ın Zagros Bölgesinde Tepe Guran ve Jarmo grubu, Kuzey Mezopotamya'da Hassuna grubu, Doğu Akdeniz ve Kilikya'da, Amuk A – B evresi çanak çömlek buluntularıyla tanımlanmaktadır. Zagros Dağlarının batı eteklerinde bulunan İran Bölgesi yerleşmeleri dışında kalan kültürel bölgeler, birbirlerine daha yakın nitelikler taşır gibi görünmektedir. Başka bir deyişle, Batı İran Kültürleri kendi içerisinde, diğer bölgelerden biraz daha farklı olan bir bütünlük içerisindedir.

Bu farklı bölgelerde yer alan yerleşmeler arasında, çoğunlukla, çanak çömlek mal gruplarının ve yontmataş alet endüstrilerinin ya da aletlerin kendilerinin dolaşımı ile ayırt edebildiğimiz, yoğun ticari ve kültürel ilişkiler olduğunu bilmekteyiz. Örneğin; Amuk çanak çömleğinin en karakteristik mal grubu olan Koyu Yüzlü Açkılı Mal, Fırat Havzası yerleşmelerinde, hatta Tell Hassuna'da bile, olasılıkla ithal mal olarak, sınırlı miktarlarda bulunmaktadır. Mezraa-Teleilat'ın Çanak Çömlekli Neolitik Döneme Geçiş Evresinde ve sonraki Çanak Çömlekli Son Neolitik Dönem buluntuları arasında, yerel üretim olmadığı açıkça anlaşılan, Koyu Yüzlü Açkılı Mal grubu ve Çanak Çömlekli Son Neolitik Çağ buluntuları arasında tipik Hassuna Çizi Bezemeli Mal grubuna ait parçalar vardır. Amik Ovası'ndaki Tell el-Judeidah'da, Amuk B Evresi'nde Yalın Kaba Çizi Bezemeli olarak adlandırılmış olan ve az miktarlarda bulunan grup, Hassuna Standart Çizi Bezemeli Mal grubunu andırmaktadır. Aynı zamanda, Kuzey Irak'ın Zagros Dağı eteklerinde, yüksek rakımlı bir yerleşme olan Jarmo'nun batıdaki etkileri, Tell Shimshara, Matarrah, Tell Sotto ve Kül Tepe'nin buluntularında izlenebilmektedir.

Bu bağlamda, "Husking Tray" türü kapların, diğer bazı mal grupları ya da kap biçimleri gibi Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'in farklı kültürel bölgelerinde bazı yerleşmelerde görülen ve kültürel ilişkiler açısından ortak payda niteliği taşıyan bir kap türü olduğunu düşünülebiliriz. Burada belirtmek gerekir ki, Zagros Dağı'nın batı eteklerinde yer alan yerleşmelerin hiçbirinde ve Çanak Çömlekli Neolitik Dönem'in hiçbir aşamasında, "Husking Tray" türü kaplar bulunmamıştır

Hassuna Öncesi Dönem'de olduğu gibi, Hassuna Dönemi'nde de "Husking Tray" türü kaplar, sınırı daha önce çizilmiş olan coğrafyada bazı yerleşmelerde görülür, bazılarında görülmez; Doğu Akdeniz yerleşmelerinden Ras Shamra ve Tell Ain El-Kerkh'de "Husking Tray"ler, oldukça erken bir dönemde kullanılmaya başlanmış gibidir.

Bu bölge için ilginç olarak düşünülebilecek diğer bir saptama, Amik Ovası yerleşmelerinden Tell el-Judeidah'de, daha batıda yer alan Gözlükule ve Yümüktepe'de "Husking Tray" türü kapların bulunmayışıdır.

Hassuna Öncesi Dönemde olduğu gibi, Hassuna Dönemi'nde de bazı yerleşmelerde "Husking Tray" bulunmayışı, yerleşmelerin kazılan alan boyutları ile ilintili olabilir. "Husking Tray"ler, miktar olarak zaten az bulunan bir malzeme grubudur. Çoğu yerleşmede yalnızca 2-3 parça, bazı yerleşmelerde ise tek parça bulunmuştur. Amuk A ve B evreleri, dar alanlarda araştırılarak tanımlanmış evrelerdir. Aynı olasılık, Amik Ovasının batısındaki Gözlükule ve Yümüktepe yerleşmeleri için de geçerlidir. Amik Ovası, Mersin Yümüktepe ve Tarsus Gözlükule'de son yıllarda çalışmaların yeniden başlaması, ileride bu konu ile ilgili bilgilerimizin artacağı ve netleşeceği umudunu vermektedir.

Bugüne kadar, çoğu kazı raporunda "Husking Tray" türü kaplar ile ilgili bilgilere, detaya inilmeden yer ayrılmıştır. Yayınlardan edinebildiğimiz bilgiler bu kapların yerleşmeler arası ilişkilerini; Hassuna Öncesi ve Hassuna Dönemi buluntuları arasında farklılıklar olup olmadığını, yerleşmelere ya da bölgelere göre farklı veya benzer özellikler taşıyıp taşımadıklarını, sayısal azlık ya da görece çokluk nedenlerini ya da bazı yerleşmelerde neden hiç bulunmadıklarını, işlevsel yüzey dokularının ayrıntılı özelliklerini ve bölgelere göre farklılıklar taşıyıp taşımadıklarını yanıtlamamıza yetecek nitelikte değillerdir. Ancak bazı kazı raporları, "Husking Tray"lerle ilgili, birtakım yorumlar yapabileceğimiz nitelikte bilgiler içermektedir.

Bazı yerleşmelerdeki "Husking Tray" buluntuları, diğerlerine göre farklı/ayrışık işlevsel yüzey doku türlerine sahiptir. Örneğin; Umm Dabaghiyah'da, dip yüzeyi, ortaya açılan oluğa, balık sırtı şeklinde açılmış olan kısa, seyrek ve çapraz açılmış oluklu tek bir parça bulunmuştur. Yarim Tepe I'de bulunmuş olan bir parçanın dip yüzeyi ondüle şeklinde, yuvarlatılmış kenarlı oluk dokulu açılmıştır. Bu parçanın kenar iç yüzeyi de ağıza çapraz ve birbirlerine paralel, seyrek açılmış oluk dokuludur. Hajji Firuz yerleşmesindeki bir parçanın kenar iç yüzeyinde, ağıza yatay geniş zig zag şeklinde açılmış 4 oluk doku bulunmaktadır. Bu örneklerdeki gibi işlevsel yüzey doku türleri, yaygın değillerdir, ya da henüz yaygın olacak miktarlarda bulunmamışlardır.

Sayısı çok sınırlı olsa da, bazı yerleşmelerin kazı raporlarında işlevsel doku yüzeyleri ile ilgili dikkat çekici başka yorumlar da yapılmıştır. Örneğin; Yarim Tepe I'in "Husking Tray"lerinden çukur dokulu olanlar, en alttaki XII. – X. tabakalar arasında bulunmuş, daha sonraki üst tabakalarda bulunmamışlardır. Oluk dokulu "Husking Tray"ler ise, tüm tabakalarda bulunmuştur.

Al-Khan yerleşmesinde, Chicago'da incelenen malzeme içerisinde, işlevsel doku yüzeyi oluklu olan "Huskin Tray" bulunmadığı belirtilmiştir. Ancak, Al-Khan ve Matarrah malzemesinin, dönemin sunduğu kısıtlı olanaklar nedeniyle, yalnızca "Husking Tray"ler için değil, diğer malzeme grupları için de, bir bölümünün incelenmiş olmasının, yerleşmenin bütününün anlaşılması açısından ne derece sağlıklı olduğu da tartışmalıdır.

Tell Sabi Abyad'ın sayıca çok olan "Husking Tray" buluntuları da, belirli bir sınıflama yapılmasına olanak sağlamaktadır. Bu yerleşmede bulunmuş toplam 99 parçanın yaklaşık yarısı Neolitik, diğer yarısı ise Halaf Geçiş Dönemine aittir. Neolitik Döneme ait parçalardan 45 tanesi çukur, 7 tanesi oluk dokuludur. Geçiş Dönemi malzemesinde ise tam tersi bir durum söz konusudur; 38 parça oluk, 9 parça çukur dokuludur.

Sabi Abyad'da ayrıca, 2 "Husking Tray" parçasının, köşeli olduğu bildirilmiştir. Mezraa-Teleilat'da da 4 parçanın köşeli olduğu saptanmış, 5 parçanın da köşeli dönüşlü olabileceği düşünülmüştür. Diğer hiçbir yerleşmenin yayınıda bu tür bir özellik belirtilmemiştir.

Tell Shimshara'da bulunmuş olan "Husking Tray"lerin oluk ve çukur işlevsel yüzey dokuları, dikkat çekici bir şekilde sığdır. Çukur dokulu olarak tanımlanan bir parçanın doku şekli de, impresso bezeme gibi, içi boş, yuvarlak ve küçük kesitli bir çubuk ile açılmıştır.

Çalışmanın daha önce ilgili bölümünde belirtildiği gibi, Mezraa-Teleilat kazısı, bugüne kadar en fazla "Husking Tray" buluntusu olan kazıdır. Yerleşmenin bu buluntu grubu ile ilgili dikkat çekici olan bir bulgu, yukarıda ele alınan yerleşmelerden farklı olarak, işlevsel yüzey dokuları dışında, kap biçimleri ile ilgilidir. Bu nedenle, yerleşmede bulunmuş olan "Husking Tray"ler, işlevsel yüzey dokusu özelliklerinden önce, biçimsel

özellikleriyle 2 gruba ayrılmışlardır. Mezraa-Teleilat "Husking Tray"lerinin, diğer yerleşmelerden bildiğimiz ve tanıdığımız tepsi biçimli olan kaplar dışında, çanak biçimli olan örnekleri de bulunmaktadır. Çanak biçimli "Husking Tray"ler, bilindiği kadarıyla, başka yerleşmelerde bulunmamaktadır. Mezraa-Teleilat'ın toplam 178 "Husking Tray" buluntusundan 137 tanesi tepsi, 41 tanesi ise çanak biçimlidir.

Mezraa-Teleilat'da bulunan "Husking Tray"lerin tabakalanma süreci içerisindeki yeri ile ilgili veriler de tepsi ve çanak biçimli olan parçalara göre ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Yerleşmenin tepsi biçimli olan buluntularının hem çukur, hem de oluk dokuluları, IIC ve IIB Evreleri'nde görülür. Sayısal çoğunluk IIB evresine aittir. Çanak biçimli "Husking Tray"lerle ilgili en belirgin sonuç, bulunan parçalardan birisi hariç diğerlerinin IIB Evresi'ne ait olmasıdır. Bu sayısal veriler, Mezraa-Teleilat'da "Husking Tray"lerin Çanak Çömlekli İlk Neolitik Dönem'de (IIC) yapılmaya ve kullanılmaya başlandığını, kullanım oranının Çanak Çömlekli Son Neolitik Dönem'de (IIB), özellikle "İmpresso Bezemeli Dönem" olarak adlandırılan IIB2 Alt Evresi'nde belirgin bir şekilde arttığını; Çanak Çömlekli İlk Neolitik Dönem'de görülmeyen çanak biçimli "Husking Tray"lerin de Çanak Çömlekli Son Neolitik Dönem'de üretilmeye başlandığını göstermektedir.

İlgili bölümlerde ayrıntılı olarak tanımladığımız ve yukarıda da özetlediğimiz, "Husking Tray"lerin yerleşmeler bazındaki genel değerlendirmelerinden sonra, bu çalışmanın kapsamında yapılan ve bu kapların yapım süreçleri ve onları karakteristik kılan işlevsel yüzey dokuları ile ilgili deneysel uygulamaların sonuçlarına da kısaca değinebiliriz. Mezraa-Teleilat "Husking Tray" türlerinin, işlevsel doku özellikleri anlaşılabilen örneklerinden yola çıkarak yeniden üretilen kaplarla, bu çalışmanın ilgili bölümünde anlatıldığı aşamalarla çeşitli deneyler yapılmıştır. Bu deneylerin ilk aşamasında, "Husking Tray"lerin hangi süreçlerden geçerek yapıldıkları, yani yapım teknikleri anlaşılmaya çalışılmıştır. "Husking Tray"ler, tümüyle kullanıma yönelik, belirli bir standart kaygısı gözetilmeden, minimum özenle yapılmış kaplardır. Teknik olarak, Mezraa-Teleilat "Husking Tray"lerinin oldukça büyük bir miktarı, ana kil çatısına kil ekleme yöntemiyle yapılmışlardır. Kapların iç ve dış yüzeyleri genelde aynı şekilde, ıslak sıvazlanarak kabaca düzeltilmiştir. Çoğu parçanın üzerinde yer yer, düzeltilmeden bırakılmış parmak izleri görülmektedir. Çok az miktardaki "Husking Tray" parçasında kil ya da olasılıkla boya astar izi bulunmaktadır.

Çalışmaların 2. aşamasında, yeniden üretilen "Husking Tray"lerle kullanıma yönelik deneyler yapılmıştır. Daha önce de belirtildiği gibi, bu çalışmalar soruna net ve kesin çözümler bulmayı hedeflememiş, birtakım öneriler getirebilmek amacıyla yapılmıştır. Sınırlı olan bu çalışmalar sonucunda, en azından bazı işlevsel doku türlerinin rendelemeye uygun olduğu, sürtünme ile buğdayı kabuklarından ayırdığı, ancak aynı sonucun arpa için geçerli olmadığı sonucu çıkmıştır. Ancak bu çalışmalar, elbette ki yeterli değildir ve farklı deneylerle kapsamı genişletilmelidir. Örneğin; "Husking Tray"lerin kabuklu tahılları kabuklarından ayırmak için kullanılıp kullanılmadıkları, başka tahıllarla ya da çeşitli baklagillerle de denenmelidir. Ayrıca, öncelikle bu kapların pişirme amaçlı kullanılıp kullanılmadıkları analiz edildikten sonra, Ras Shamra ve Hajji Firuz Tepe'nin yayınlarında önerildiği gibi ekmek pişirme amaçlı kaplar ya da "taşınabilir fırınlar" olup olmadıkları sınanabilir. Bu çalışmalar, kullanıma yönelik bugüne kadar getirilmiş olan önerilerin dışında, farklı düşüncelerle de desteklenebilir. Ancak, kullanım deneyleri, tortu ve izotop analizi gibi birtakım analiz yöntemlerle desteklenmediği sürece, işlev belirleme sorununa yanıt bulunabilmesi açısından, tek başına yeterli değildir. Daha somut verilere ulaşabileceğimiz bu analiz yöntemlerle deneysel çalışmalar paralel götürüldüğünde ve hatta bu çalışmalar sistematik olarak birden çok kazı yerinde yapıldığında ve karşılaştırıldığında, daha olumlu bir çözüm sürecine girileceği kanısını taşımaktayız.

"Husking Tray"lerin, işlevsel nitelik ya da niteliklerinin taşıdığı önemin, çeşitli yerleşmelerde bulunmuş oldukları miktarlarla ters orantılı olduğunu düşünmekteyiz. Başka bir deyişle, "Husking Tray"ler bir kap türünden çok, bir alet gibi düşünülecek / algılanacak olursa, bu kapların ne amaçla kullanılmış olabileceklerini anlamamızın önemi daha da tanımlı hale gelmektedir.

Mezraa-Teleilat kazısı "Husking Tray" buluntularından yola çıkarak yapılmış olan bu çalışmanın, arkeolojik bir malzeme grubununun hem dönemsel, hem de bölgesel olarak sınırlarının çizilmesi; yine bu malzeme grubununun mal, biçim ve işlevsel yüzey dokusu bağlamında tanımlanması ve sınıflandırılması dışında; malzemenin nasıl bir teknik bilgiyle üretilmiş ve ne şekillerde kullanılmış olabileceğini anlayabilmek adına yapılan deneysel çalışmalar bağlamında, ileride yapılacak buna benzer çalışmalar için geliştirilmeye açık ön bir çalışma olması, en büyük dileğimizdir.

KAYNAKÇA

AKKERMANS, P.A. (yay.haz.),

1983 "Bouqras Revisited: Preliminary Report on a Project in Eastern Syria", **Proceedings of the Prehistoric Society 49**, 335-372.

AKKERMANS, P.M.M.G.,

1986 "Excavations at Tell Damishliyya, A Neolithic Settlement in the Balikh Valley, Northern Syria", **AAAS 36/37**, 40-66.

1989 "The Neolithic of the Balikh Valley, Northern Syria: A First Assesment", **Paléorient 15/1**, 122-134.

1990 **Villages in the Steppe. Later Neolithic Settlement and Subsistence in the Balıkh Valley. Northern Syria**, Amsterdam, Universiteit van Amsterdam.

AKKERMANS, P.M.M.G. (yay.haz.),

1996 **Tell Sabi Abyad. The Late Neolithic Settlement. Report on the Excavations of the University of Amsterdam (1988) and the National Museum of Antiquities Leiden (1991-1993) in Syria,** Vol. I-II, İstanbul / Leiden, Nederlands Historisch-Archaeologisch Instituut te Istanbul.

AKKERMANS, P.M.M.G., M. LE MIERE,

1992 "The 1988 Excavations at Tell Sabi Abyad, a Later Neolithic Village in Northern Syria", **American Journal of Archaeology 96**, 1-22.

ALGAZE, G.,

1991 "Tigris-Euphrates Archaeological Reconnaissance Project. Final Report", **Anatolica 17**, 1-96

1992 "The Tigris-Euphrates Archaelogical Reconnaisance Project 1990", **T.C. Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü Araştırma Sonuçları Toplantısı 9**, 425-445.

ALGAZE, G., R. BREUNINGER, J. KNUDSTAD,

1994 "The Tigris-Euphrates Archaeological Reconnaissance Project: Final Report of the Birecik and Carchemish Dam Survey Areas", **Anatolica 20**, 1-96.

ARIMURA, M. v.d.,

2000 "A New Neolithic Settlement in the Urfa Region: Akarçay Tepe, 1999", **Anatolia Antiqua 8**, 227-255.

2001 "Akarçay Tepe Kazısı 1999", **Ilısu ve Karkamış Baraj Gölleri Altında Kalacak Arkeolojik Kültür Varlıklarını Kurtarma Projesi 1999 Yılı Çalışmaları**, N. Tuna, J. Öztürk, J. Velibeyoğlu (yay.haz.), Ankara, TAÇDAM, 309-337.

AURENCHE, O., S.K. KOZLOWSKI,

1999 **La Naissance du Néolithique au Proche Orient ou le Paradis Perdu**, Paris, Editions Errance.

BADER, N.O.,

1993a "The Early Agricultural Settlement of Tell Sotto", **Early Stages of Mesopotamian Civilization. Soviet Excavations in Northern Iraq**, N. Yoffee, J.J. Clark (yay.haz.), Tucson and London, The University of Arizona Press, 41-54.

1993b "Results of the Excavations at the Early Agricultural Site of Kültepe n Northern Iraq", **Early Stages of Mesopotamian Civilization. Soviet Excavations in Northern Iraq**, N. Yoffee, J.J. Clark (yay.haz.), Tucson and London, The University of Arizona Press, 55-61.

1993c "Summary of the Eariest Agriculturalists of Northern Mesopotamia", **Early Stages of Mesopotamian Civilization. Soviet Excavations in Northern Iraq**, N. Yoffee, J.J. Clark (yay.haz.), Tucson and London, The University of Arizona Press, 63-71.

BALFET, H.

1955 "La Poterie des Aït Smail du Djurdjura", **Revue Africaine**, 289-293.

BALKAN-ATLI, N., A. ERİM-ÖZDOĞAN, M. ÖZBAŞARAN,

1999 "Akarçay Tepe, 1998 Araştırması", **Ilısu ve Karkamış Baraj Gölleri Altında Kalacak Arkeolojik Kültür Varlıklarını Kurtarma Projesi 1998 Yılı Çalışmaları**, N. Tuna, J. Öztürk (yay.haz.), Ankara, TAÇDAM, 63-73.

BASHILOV, V.A., O.G. BOLSHAKOV, A.V. KOUZA,

1980 "The Earliest Strata of Yarim Tepe I", **Sumer 36**, 43-63.

BRAIDWOOD, R.J., L.S. BRAIDWOOD, J.G. SMITH, C. LESLIE,

1952 "Matarrah. A Southern Variant of the Hassuna Assemblage, Excavated in 1948", **JNES 11**, 1-75.

BRAIDWOOD, R.J., L.S. BRAIDWOOD,

1960 **Excavations in the Plain of Antioch I, The Earlier Assemblages, Phases A-J**, Chicago, The University of Chicago Press.

CALDWELL, J.R.,

1983 "The Pottery from the Soundings at Gird Ali Agha and Al-Khan", **Prehistoric Archaeology Along the Zagros Flanks**, R.J. Braidwood, L. Braidwood, B. Howe, C.A. Reed, P.J Watson (yay.haz.), Chicago, Oriental Institute Publications 105, 649-668.

CAMPBELL, S., D. BAIRD,

1990 "Excavations at Ginnig, The Aceramic to Early Ceramic Neolithic Sequence in North Iraq", **Paléorient 16/2**, 65-78.

CAUVIN, J.,

1974 "Les Debuts de la Ceramique sur le Moyen-Euphrate: Nouveaux Documents", **Paléorient 2/1**, 199-205.

CONTENSON, H.,

1982 "Les Phases Préhistoriques de Ras Shamra et de l'Amuq", **Paléorient 8/1**, 95-98.

1992 **Préhistoire de Ras Shamra**, vol.1-2, Paris, Editions Recherche sur les Civilisations.

COPELAND, L.,

1979 "Observations of the Prehistory of the Balıkh Valley, Syria during the 7th to the 4th Millenium BC.", **Paléorient 5, 251-276.**

DABBAGH, T.,

1965 "Hassuna Pottery", **Sumer 21**, 93-111.

DOLUKHANOV, P.,

1998 **Eski Ortadoğu'da Çevre ve Etnik Yapı**, Ankara, İmge Kitapevi.

EHRICH, R.W.,

1992 **Chronologies in Old World Archaeology I-II**, Chicago, The University of Chicago Press.

FAURA, J.M, M. LE MIERE,

1999 "La Céramique Néolithique du Haut Euphrate Syrien", **Archaeology of the Upper Syrian Euphrates, The Tishrin Area. Proceedings of the International Symposium Held at Barcelona, January 28th-30th 1998**, G. del Olmo Lete, J.L. Montero (yay.haz.), Barcelona, Editorial AUSA, 281-298.

FUKAI, S., T. MATSUTANI,

1981 **Telul eth-Thalathat. The Excavations of Tell II: The Fifth Season (1976)**, Vol. IV, The Institute of oriental Culture, The University of Tokyo, The Tokyo University Iraq-Iran Archaeological Expedition,Report 17, Japan, The University of Tokyo.

GOFF, B.L.,

1963 **Symbols of Prehistoric Mesopotamia**, Yale University Press.

GOREN, Y., A. GOPHER,

1995 "The Beginnings of Pottery Production in the Southern Levant: A Model", **The Ceramics Cultural Heritage** P. Vincenzini (yay.haz.), Faenza, Techna Srl., 21-28.

GÜNER, G.,

1988 **Anadolu'da Yaşamakta Olan İlkel Çömlekçilik**, İstanbul, Ak Yayınları Kültür Serisi.

HOLE, F.,

1997 "Paleoenvironment and Human Society in the Jezireh of Northern Mesopotamia, 20.000-6.000 BP.", **Paléorient 23/2**, 39-49.

HOURS, F., O. AURENCHE, J. CAUVIN, M-C. CAUVIN, L. COPELAND, P. SANLAVILLE,

1994 **ASPRO** (14.000 – 5.700 BP) 1-2, Lyon, Maison de l'Orient.

IWASAKI, T.,

1991 **An Archaeological Study on the Development of Civilization in Syria. Tell Mastuma and El-Rouj Basin Project. A Preliminary Report**, University of Tsukuba.

IWASAKI, T., H. NISHINO, A. TSUNEKI,

1995 "The Prehistory of the Rouj Basin, Northwest Syria. A Preliminary Report", **Anatolica 21**, 143-185.

IWASAKI, T., A. TSUNEKİ (yay.haz.),

2003 Archaeology of the Rouj Basin. A Regional Study of the Transition from Village to City in Norhwest Syria, Vol. I, Tsukuba, University of Tsukuba.

KARUL, N., A. AYHAN, M. ÖZDOĞAN,

2001a "1999 Yılı Mezraa-Teleilat Kazısı", **Ilısu ve Karkamış Baraj Gölleri Altında Kalacak Arkeolojik Kültür Varlıklarını Kurtama Projesi 1999 Yılı Çalışmaları**, N. Tuna v.d. (yay.haz.), Ankara, TAÇDAM, 133-161.

2001b "2000 Yılı Mezraa-Teleilat Kazısı", **T.C. Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü Kazı Sonuçları Toplantısı 23/2**, Ankara, 63-69.

KARUL, N., A. AYHAN, M. ÖZDOĞAN,

2002 "2000 Yılı Mezraa-Teleilat Kazısı", **Ilısu ve Karkamış Baraj Gölleri Altında Kalacak Arkeolojik Kültür Varlıklarını Kurtama Projesi 2000 Yılı Çalışmaları**, N. Tuna v.d. (yay.haz.), Ankara, TAÇDAM, 101-141.

KIRKBRIDE, D.,

1972 "Umm Dabaghiyah 1971: A Preliminarry Report", **Iraq 34**, 3-15.

1973a "Umm Dabaghiyah 1972: A Second Preliminary Report", **Iraq 35**, 1-7.

1973b "Umm Dabaghiyah 1973: A Third Preliminary Report", **Iraq 35**,205-209.

1974 "Umm Dabaghiyah: A Trading Outpost?", **Iraq 36**, 85-92.

1975 "Umm Dabaghiyah 1974: A Fourth Preliminary Report, **Iraq 37**, 3-10.

KOŞAY, H.Z.,

1957 "Türkiye Halkının Maddi Kültürüne Dair Araştırmalar II. (Kap – Kacak, Ocak vs.), **Türk Etnografya Dergisi 2**, 7-28.

LE MIERE, M.,

1979 "La céramique Prehistorique de Tell Aswad, Dzezireh, Syrie", **Cahiers de l'Euphrate 2**, 1-76.

1989 "Les débuts de la céramique sur le Moyen-Euphrate (6500-5500 B.C)", **To the Euphrates and Beyond. Archaeological Studies in Honour of Maurits N. Van Loon**, O.M.C. Haex, H.H. Curvers, P.M.M.G Akkerman (yay.haz.), Rotterdam, A.A. Balkema, 23-40

2000 "L'occupation Proto-Hassuna du Haut-Khabur Occidental d'apres la céramique", **Prospection Archéologique du Haut-Khabur Occidental (Syrie du Nord-Est)**, vol.I, B. Lyonnet (yay.haz.), Beyrouth, IFAPO, 127-149

2001 "The Neolithic Pottery from Tell Koshak Shamali", **Tell Koshak Shamali** Vol. I, Y. Nishiaki ve T. Matsutani (yay.haz.), Tokyo, Yoshida Printing Inc., 179-211.

LE MIERE, M., O. NIEUWENHUYSE,

1996 "The Prehistoric Pottery", **Tell Sabi Abyad. The Late Neolithic Settlement. Report on the Excavations of the University of Amsterdam (1988) and the National Museum of Antiquities Leiden (1991-1993) in Syria,** Vol. I, P.M.M.G. Akkermans (yay.haz.), İstanbul / Leiden, Nederlands Historisch-Archaeologisch Instituut te Istanbul, 119-284.

LE MIERE, M., M. PICON,

1999 "Les Débuts de la Céramique au proche-Orient", **Paléorient 24/2**, 5-26.

LLOYD, S., F. SAFAR,

1945 "Tell Hassuna. Excavations by the Iraq Government, Directorate General of Antiquities in 1943 and 1944", **JNES 4**, 255-289.

MAISELS, C.K.,

1999 **Uygarlığın Doğuşu. Yakındoğu'da Avcılık ve Toplayıcılıktan Tarıma Kentlere ve Devlete Geçiş**, Ankara, İmge Kitapevi.

MASUDA, S.,

1977 **Tappeh Sang-i Caxmaq,** Ibaraki, University of Tsukuba.

MATTHEWS, R.,

2000 "Hassuna and Samarra: The Continuing Development of Cultural Identities, ca. 6,000 to 5,000 BC" **The Early Prehistory of Mesopotamia 500.000 to 4.500 BC.**, Subartu V, Belgium, Brepols, 57-84.

MATSON, F.R.,

1960 "Specialized Ceramic Studies and Radioactive-Carbon Techniques. The Ceramic Yield of the 1954/55 Season. Qalad Jarmo", **Prehistoric Investigations in Iraqi Kurdistan**, R.J. Braidwood, B. Howe (yay.haz.), SAOC 31, Chicago, The University of Chicago Press, 45-56.

MATSUTANI, T., (yay)

1991 **Tell Kashkashok. The Excavations at Tell no. II**, Tokyo, The University of Tokyo.

MELLAART, J.,

1965 **Earliest Civilizations of the Near East**, London, Thames & Hudson.

1975 **The Neolithic of the Near East**, London, Thames & Hudson.

MERPERT, N. I.,

1993 "The Archaic Phase of the Hassuna Culture", **Early Stages in the Evolution of Mesopotamian Civilization. Soviet Excavations in Northern Iraq**, N. Yoffee, J.J. Clark (yay.haz.), Tucson and London, The University of Arizona Press, 115-127.

MERPERT, N.I., R.M. MUNCHAEV,

1969 "The Investigation of the Soviet Archaeological Expedition in Iraq in the Spring 1969, Excavations in Yarim Tepe. First Preliminary Report", **Sumer 25**, 125-131.

1971 "Second Preliminary Report", **Sumer 27**, 9-22.

1973 "Early Agricultural Settlements in the Sinjar Plain, Northern Iraq", **Iraq 35**, 93-113.

1987 "The Earliest Levels at Yarim Tepe I and Yarim Tepe II in Northern Iraq", **Iraq 49**, 1-36.

1993 "Yarim Tepe I", **Early stages in the Evolution of Mesopotamian Civilization. Soviet Excavations in Northern Iraq,** N. Yoffee, J.J. Clark (yay.haz.), Tucson and London, The University of Arizona Press, 73-114.

MERPERT, N.I., R.M. MUNCHAEV, N-O. BADER

1977 "The Investigations of Soviet Expedition in Iraq", **Sumer 33**, 65-103.

MONTAÑA, M.M.,

1996 **Tell Halula (Siria). U Yacimiento Neolitico del Valle Medio del Éufrates Campañas de 1991 Y 1992**, Madrid, Ministerio de Educación y Cultura.

MORTENSEN, P.,

1962 "On the Chronology of Early Village-Farming Communities in Northern Iraq", **Sumer 18**, 73-79.

1970 **Tell Shimshara. The Hassuna Period**, Kopenhag, Munksgaard.

MORTENSEN, P.,

1974 "Additional Remarks on the Chronology of Early Village-farming communities in the Zagros Area", **Sumer 20**, 28-43.

NISHIAKI, Y., T. MATSUTANI,

2001 **Tell Koshak Shamali,** Vol I, Tokyo, Yoshida Printing Inc.

NISSEN, H.J.,

1988 **The Early Histoy of the Ancient Near East, 9000-2000 B.C.,** Chicago, The University of Chicago Press.

OATES, J.,

1973 "The Background and Development of Early Farming Communities in Mesopotamia and the Zagros", **Proceedings of the Prehistoric Society**, 39, 147-181.

ÖZDOĞAN, M., A. AYHAN, A. DEMİRTAŞ,

1999 "Mezraa-Teleilat: Fırat Havzasında Bir Neolitik Çağ Yerleşmesinin Tanıtımı", **Ilısu ve Karkamış Baraj Gölleri Altında Kalacak Arkeolojik Kültür Varlıklarını Kurtama Projesi. 1998 yılı Çalışmaları**, N. Tuna, J. Öztürk (yay.haz.), Ankara, TAÇDAM, 1-8.

ÖZDOĞAN, M., A. ÖZDOĞAN,

1991 "1989 Yılı Çayönü Kazıları", **T.C. Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü Kazı Sonuçları Toplantısı 12/1**, Ankara, 71-86.

1993 "Pre-Halafian Pottery of Southeastern Anatolia with Special Reference to Çayönü Sequence", **Between the Rivers and Over the Mountains. Archeologica Anatolica et Mesopotamica, Alba Palmieri Dedicata**, M. Frangipane, v.d. (yay.haz.), Universita di Roma, 87-103.

ÖZDOĞAN, M., A. ÖZDOĞAN, O. BAR-YOSEF, W. VAN ZEIST,

1994 "Çayönü Kazısı ve Güneydoğu Anadolu Karma Projesi 30 Yılık Genel Değerlendirme", **T.C. Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü Kazı Sonuçları Toplantısı 15/1,** Ankara, 103-122.

POLLOCK, S.,

1999 **Ancient Mesopotamia**, Cambridge, Cambridge University Press.

PORADA, E., D.P. HANSEN, S. DUNHAM, S.H. BABCOCK,

1992 "The Chronology of Mesopotamia, ca. 7000-1600 BC.", **Chronologies in Old World Archaeology I**, 77-121.

REDMAN, C.L.,

1978 **The Rise of Civilization From Early Farmers to Urban Society in the Ancient Near East**, San Francisco, W.H. Freeman & Company.

ROODENERG, J.J.,

1984 "Surveys and Soundings at Kumartepe: An Interim Report", **Anatolica 11**, 1-16.

SCHWARTZ, G.M., H. WEISS,

1992 "Syria, ca. 10000-2000 BC.", **Chronologies in Old World Archaeology I**, 221-243.

SULEIMAN, A., O. NIEUWENHUYSE,

1999 "A Note on the Hassuna/Samarra Site of Tell Boueid II (Syria)", **Neolithics 99/1**, 1-2.

2002 **Tell Boueid II. A Late Neolithic Village on the Middle Khabur (Syria)**, Subartu 11, Belgium, Brepols.

STAIN, G.,

1992 "Archaeological Survey at Sürük Mevkii: A Ceramic Neolithic Site in the Euphrates River Valley, Southeast Turkey", **Anatolica 18,** 19-32.

THOMPSON, R.C., M.E.L. MALLOWAN,

1933 "The British Museum Excavation at Nineveh, 1931-1932", **Annals of Archaeology and Antropology 20**, 127-177.

TSUNEKI, A., Y. MIYAKE,

1995 "The Earliest Pottery Sequnce of the Levant: New Data from Tell El-Kerkh 2, Northern Syria", **Paléorient 22/1**, 109-123.

TSUNEKI, A., Y. MIYAKE,

1998 **Excavations at Tell Umm Qseir in Middle Khabur Valley, North Syria. Report of the 1996 Season**, Tsukuba, Department of Archaeology Institute of History and Antropology, University of Tsukuba.

TSUNEKI, A., vd.,

1996 "First Preliminary Report of the Excavations at Tell El-Kerkh (1997) Northwestern Syria", **BAOM 18**, 1-40.

1998 "Second Preliminary Report of the Excavations at Tell El-Kerkh (1998) Northwestern Syria", **BAOM 19**, 1-28.

1999 "Third Preliminary Report of the Excavations at Tell El-Kerkh (1999) Northwestern Syria", **BAOM 20**, 1-30.

2000 "Fourth Preliminary Report of the Excavations at Tell el-Kerkh (2000), Northwestern Syria", **BAOM 21**, 1-36.

VERHOEVEN, M., P. KRANENDONK,

1996 "The Excavations: Stratigrapy and Architecture", **Tell Sabi Abyad. The Late Neolithic Settlement. Report on the Excavations of the University of Amsterdam (1988) and the National Museum of Antiquities Leiden (1991-1993) in Syria**, Vol. I, P.M.M.G. Akkermans (yay.haz.), İstanbul / Leiden, Nederlands Historisch-Archaeologisch Instituut te Istanbul, 25-118.

VOIGT, M.M.,

1983 "Haji Firuz Tepe, Iran: The Neolithic Settlement", **Hassanlu Excavation Reports,** Vol.1, R.H. Dyson, (yay.haz.), Philadelphia, The University of Pennsylvania, 95-168.

1987 "Relative and Absolute Chronologies for Iran Between 6500 and 3500 cal. BC.", **Chronologies in the Near East**, BAR International Series 379, 614-646.

VON OPPENHEIM, M.F., H. SCHMIDT,

1943 **Tell Halaf I: Die Prahistorichen Funde**, Berlin, Walter de Gruyter & Co.

VON WICKEDE, A., S. HERBORDT,

1988 "Çavi Tarlası. Bericht über die Ausgrabungskampagnen 1983-1984", **Istanbuler Mitteilungen, Band 38**, 5-35.

WILKINSON, T.J., D.J. TUCKER,

1995 **Settlement Development in the North Jezira, Iraq. A Study of the Archaeological Landscape**, Wiltshire, Aris & Philips Ltd.

YALMAN, E.N.,

1998 "Yakındoğu İlk Çanak Çömlek Başlangıcı Sorununun Çözümüne Çayönü Neolitik Çanak Çömleğinin Katkısı", **Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul, İ.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Prehistorya Anabilim Dalı.

YOFFEE, N., J.J. CLARK,

1993 **Early stages in the Evolution of Mesopotamian Civilization. Soviet Excavations in Northern Iraq**, The University of Arizona Press.

MIYAKE, Y.,

2003 "Pottery", **Archaeology of the Rouj Basin. A Regional Study of the Transition from Village to City in Norhwest Syria**, Vol. I, Takuya Iwasaki ve Akira Tsuneki (yay.haz.), Tsukuba, University of Tsukuba, 119-142.

TÜR GRUBU IA1

Katalog No: 9	Tür: IA1	Evre: IIA-B
Bul. Yeri: MT'01 23I 56.-	Kot: 345.10 / 06	Karelaj: 1-10 / a-k

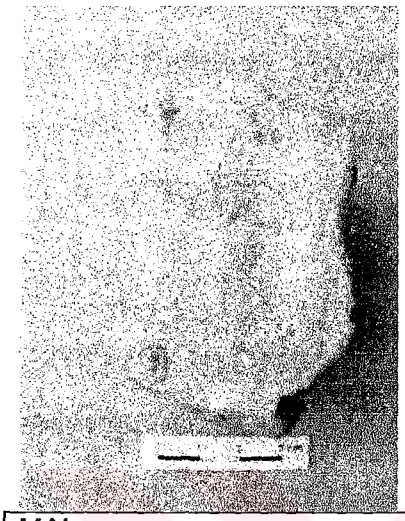

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, açık, kırmızımsı kahverengi. Kalın öz var. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, çok az minik beyaz taşçık ve ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanmış, yüzeyde, yapım esnasında oluşan parmak izleri düzeltilmeden bırakılmış. İnce kalker ve belki kalkerin altında ince, beyaz renkte astar var.

İç Yüzey: Kırıklı aşınmış, fazla bilgi vermiyor.

Fırınlama: Orta

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: ~ 32 cm
Kenar Çap: 48 cm
Dip Çap: -

Kenar Kalınlığı: 2,4 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: ? > 7,2 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yalın kenar.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla kenar-dip dönüşünde çukur başlangıcı var ancak, kırık da olabilir.

Yapım Tekniği: Belirsiz.
Biçim: Orta yükseklikte, hafif dışa açılan, ya da dik, kenar ve çoğu kırık ağız profili. Tam duruşu anlaşılamıyor.
Tanım: Dış yüzeyde ince kalker tabaka, belki de altında beyaz - krem rengi astar var. Özensiz yapım.

Katalog No: 11	Tür: IA1	Evre: IIA-B
Bul. Yeri: MT'01 23I 56.-	Kot: 345.10 / 06	Karelaj: 1-10 / a-k

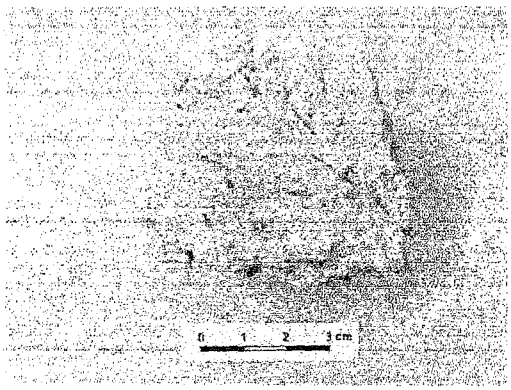

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu, keskin kırıklı. Hamur ve yüzey rengi aynı, açık turuncumsu. Orta kalınlıkta siyah öz var. Kalın kıyılmış bol bitkisel katkılı. Çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanmış.

İç Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanmış.

Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: Çap vermiyor, düz.
Kenar Çap: ~ 48
Dip Çap: -

Kenar Kalınlığı: 2,2 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yalın kenar.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Yapım Tekniği: Olasılıkla kenar kil eklenerek kalınlaştırılmış.

Biçim: Ağız ve kısa kenar profili. Olasılıkla hafif dışa açılan dış bükey kenarlı bir kaba ait parça. İç kenarda dibe dönüş başlangıcı var.

Tanım: Özensiz yapım.

Katalog No: 7	Tür: IA1	Evre: IIC1-IIB3
Bul. Yeri: MT'01 23I 45.-	Kot: 345.22 / 17	Karelaj: 1-10 / a-k

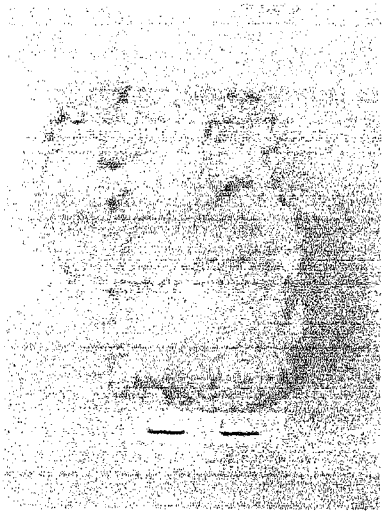

MAL:

Hamur: Seyrek dokulu, kaba. Hamur ve yüzey rengi aynı, donuk kirli sarı. Öz orta kalınlıkta, gri. Bol miktarda, ince ve orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Ayrıca çok seyrek kum, taşçık ve ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Oldukça kaba ıslak sıvazlanmış. Kalın bitki izleri belirgin.

İç Yüzey: Kırıklı aşınmış, olasılıkla dış yüzeyle aynı.

Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ~ 41 cm.
Dip Çap: ~ 42 cm.

Kenar Kalınlığı: 3,2 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: ? > 7,9 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yalın kenar
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Yapım Tekniği: Olasılıkla kenar, ana kil çatısına kil eklenerek kalınlaştırılmış. Dış kenar yüzeyindeki kırılma, kil astar olarak da yorumlanabilir ancak, kırıldığı yerden itibaren kalınlaştığı için kil ekleme izi de olabilir.

Biçim: Hafif dışa açılan ve düz yükselen kenar ve basit dönüşlü dip parçası. Ağız kırılmış. Aslında parçanın kabın neresine ait olduğu net değil, dip olarak düşünülen yer kenar da olabilir. Parça kalın profilli.
Tanım: Özensiz yapım.

Katalog No: 6	Tür: IA1	Evre: IIB1
Bul. Yeri: MT'01 23H 8.-	Kot: 345.11 / 344.98	Karelaj: 1-10 / a-k

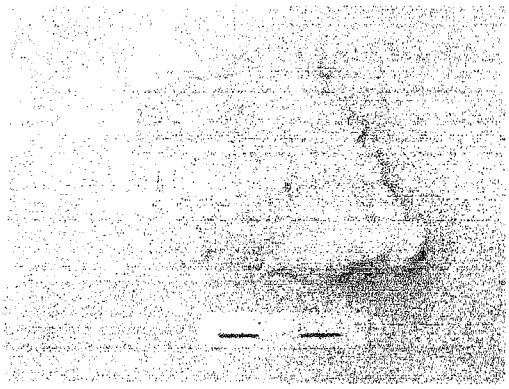

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur turuncumsu açık kahverengi. Öz yok. Az miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, bol miktarda minik ve iri beyaz taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanmış.
İç Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanmış.
Fırınlama: Orta

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: ?
Kenar Çap: ? > 60
Dip Çap: -

Kenar Kalınlığı: 2 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yalın kenar.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Yapım Tekniği: Kenar profilinin tam ortasında, kenarın kil eklenerek kalınlaştırıldığını gösteren belirgin, çizgisel bir iz var. Ağıza doğru iz azalıyor ve ağız kısmında tamamen kayboluyor.

Biçim: Yalnızca kırık kenar ve düz ağız parçası. Olasılıkla hafif dışa açılan ve hafif dış bükey kenarlı bir kap parçası.

Tanım: Küçük bir parça, iç ve dış yüzeyi ayırmak zor, dolayısıyla biçim tanımlamasında iç ve dış yüzeyin tersi de olabilir. Özensiz yapım.

Katalog No: 14	Tür: IA1	Evre: IIA2
Bul. Yeri: MT'00 18G 38.-	Kot: 344.82 / 73	Karelaj: 5-10 / a-c

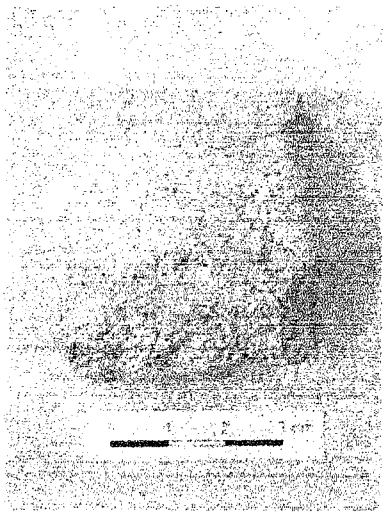

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta, süngerimsi. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Kalınca, donuk kahverengi öz var. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Ayrıca az oranda ince mika ve beyaz taşçık içermekte.

Dış Yüzey: Olasılıkla görece özenli düzeltilmiş.
İç Yüzey: Kırıklı aşınmış, bilgi vermiyor.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: ~ 56 cm. / söbe?
Kenar Çap: 56 cm.
Dip Çap: -

Kenar Kalınlığı: 1,9 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yalın kenar.

Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: İç yüzeyin dip dönüşüne yakın yerinde çukur doku başlangıcı var gibi ancak, kırık da olabilir.

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Küçük bir parça olduğu için tam duruşu anlaşılamıyor. Olasılıkla hafif dışa açılan, çok hafif dışbükey kenarlı bir kap parçası.

Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım.

Katalog No: 12	Tür: IA1	Evre: IIB2
Bul. Yeri: MT'01 23I 66.-	Kot: 345.34 / 00	Karelaj: 4-8 / f-h

MAL:

Hamur: Seyrek dokulu, keskin kırıklı. Yüzey ve hamur rengi aynı, grimsi kirli sarı. Öz yok gibi, yer yer sınırı belli olmayan bir koyulaşma var. Bol miktarda iri kıyılmış bitkisel katkılı. Orta miktarda ince, az miktarda irice beyaz taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanmış, yüzeyde bitkisel katkı izleri ve iri taşçıklar belirgin olarak görülüyor.

İç Yüzey: Olasılıkla aşınmadan dolayı dış yüzeye göre daha kaba, daha pütürlü yüzey. Yüzeyde yine bitkisel katkı izleri ve taşçıklar belirgin.

Fırınlama: Kötü

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: 57 cm.
Kenar Çap: 57 cm.
Dip Çap: -

Kenar Kalınlığı: 2,7 cm. (ağıza doğru inceliyor, dibe doğru kalınlaşıyor)
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: ? > 7 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yalın kenar.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Yapım Tekniği: Profilde, kenarın iç yüzeyine daha yakın olan bölgede, parçanın kil eklenerek kalınlaştırıldığına dair çizgisel iz ve izle birlikte küçük hava boşlukları var.

Biçim: İnce, düz ağızlı, ağızdan dibe doğru belirgin bir şekilde kalınlaşan düz kenarlı bir kaba ait parça. Kenar, olasılıkla hafif dışa açılıyor ancak, kesin biçimi net değil.

Tanım: Özensiz yapım.

Katalog No: 15	Tür: IA1	Evre: ?
Bul. Yeri: MT'01 23I 64.-	Kot: 345.00 / 344.94	Karelaj: 1-10 / a-k

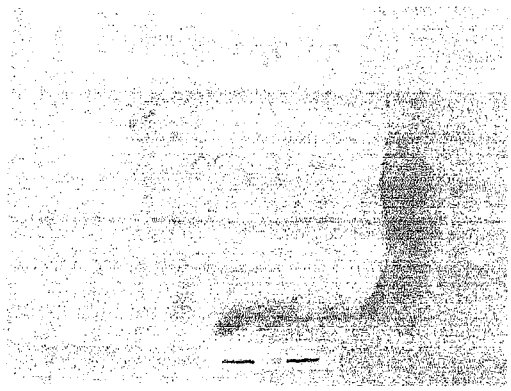

MAL:

Hamur: Oldukça sık dokulu, süzülmüş ince kilden. Hamur rengi turuncumsu sarı. Öz yok. Az miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Orta miktarda ince kum, mika ve çok az minik taşçık içermekte.
Bu parçanın hamur yapısı, diğer "Husking Tray" hamurlarından çok farklı.

Dış Yüzey:İç yüzeyle karşılaştırıldığında daha kaba ve izli bırakılmış ancak donuk açkılı. Yüzey rengi, hamur renginin bir ton açığı.

İç Yüzey: Oldukça özenli düzeltilmiş ve dokunulduğunda kayganlık hissi veren şekilde donuk açkılanmış. Az oranda bitkisel katkı izi görülmekte. Yüzey rengi, dış yüzeyde olduğu gibi, hamur renginin bir ton açığı.

Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: ~ 56 cm. / söbe
Kenar Çap: 58 cm / söbe
Dip Çap: 54 cm / söbe
Kenar Kalınlığı: 1,5 cm. (dibe doğru kalınlaşıyor)
Dip Kalınlığı: 1,2 cm. (başlangıç)
Kap Yüksekliği: 5,5 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yalın kenar.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: ?

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Sığ, hafif dışa açılan, düz kenarlı kap parçası. Kenar ağıza doğru inceliyor, dibe doğru belirgin bir şekilde kalınlaşıyor. Dip kalınlığı, kenara oranla daha ince.İç dip kırığında, nedeni tam anlaşılamayan, yukarı doğru hafif dönüş var.

Tanım: Dip, hemen kenar dönüşünde kırılmamış olmasına rağmen, herhangi bir işlevsel doku yok. Belki de yalın tepsi parçası. Hem hamur yapısı, hem yüzey uygulamaları diğer "Husking Tray" parçalarından farklı, oldukça özenli.

TÜR GRUBU IA2

Katalog No: 10	Tür: IA2	Evre: I - IIB3
Bul. Yeri: MT'99 18H 25.-	Kot: 345.46 / 36	Karelaj: 1-10 /a-k

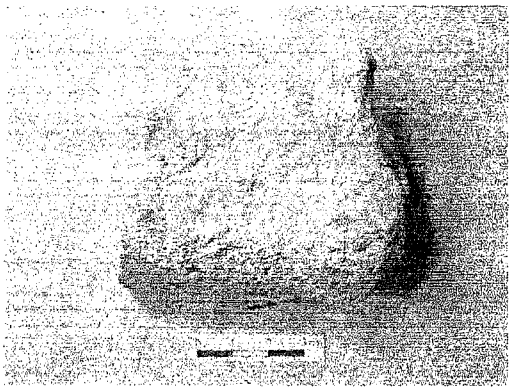

MAL:

Hamur: Seyrek dokulu, hafif tebeşirimsi ve süngerimsi. Yüzey ve hamur rengi aynı, pembemsi devetüyü. Öz kalın ve siyah. Orta incelikte kıyılmış bol bitkisel katkılı. Bitkisel katkı gözenekleri çok belirgin. Ayrıca, çok az miktarda ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Orta kabalıkta ıslak sıvazlanmış. Yüzey izli bırakılmış.

İç Yüzey: Yoğun aşınmış, pütürlü yüzeyli.

Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: 58 cm.
Kenar Çap: 55 cm.
Dip Çap: -

Kenar Kalınlığı: 2,6 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: ? > 7,5 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yoğun aşınmış, dolayısıyla, şekli tam anlaşılamayan 2 oluk doku izi var. Oluklar çok geniş ve derin değilmiş izlenimi veriyor.
Oluk Kalınlığı: ?
Oluk Aralığı: 1-1,5 cm.
Olukların Ağıza Açısı: ~80°, hafif çapraz.
Kullanım Aşınması: ?

Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: ?

Yapım Tekniği: Belirsiz.
Biçim: Olasılıkla dik yükselen, hafif dış bükey ve kalın kenar profilli, yuvarlatılmış dip dönüşü olan bir kap parçası.
Tanım: Olasılıkla özensiz yapım.

Katalog No: 2	Tür: IA2	Evre: I - IIB3 - IIB2
Bul. Yeri: MT'00 18G 80.-	Kot: 344.13 / 06	Karelaj: 4-10 / c-f

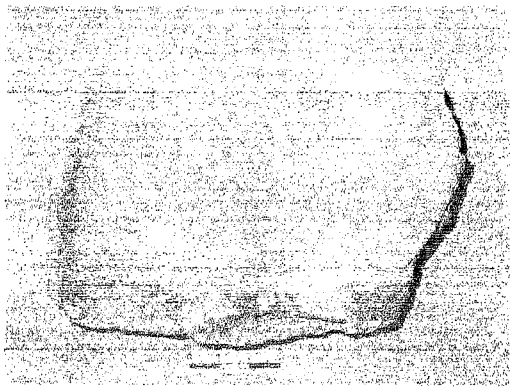

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Yüzey ve hamur rengi aynı, pembemsi devetüyü. Orta kalınlıkta, siyah öz var. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Bitkisel katkı gözenekleri belirgin. Ayrıca, çok az miktarda ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Göreceli özenli, ıslak sıvazlanmış, aşınma var.
İç Yüzey: Dış yüzeye oranla daha yoğun aşınmış, bitkisel katkı izleri daha belirgin.

Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: 34 cm.
Kenar Çap: 35 cm.
Dip Çap: 36 cm.

Kenar Kalınlığı: 2,8 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: ? > 8,5 cm. (olasılıkla 9,5 cm.'yi geçmez)

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yüzey yoğun aşınmış olduğundan, şekilleri tam olarak anlaşılamayan oluk dokulu. Oluklar birbirlerine paralel ve ağıza çapraz, olasılıkla, sivri uçlu bir nesne ile, kabaca açılmış. Orta sığlıkta ve fazla geniş olmayan oluklarmış izlenimini bırakıyorlar. Yine olasılıkla, kil taşması var.
Oluk Kalınlığı: 0,4 cm.
Oluk Aralığı: 1-1,7 cm.
Olukların Ağıza Açısı: ~ 50°, çapraz.
Kullanım Aşınması: Yoğun?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: ?

Yapım Tekniği: Eklemeye dair bir iz yok.

Biçim: Olasılıkla dik yükselen, hafif dış bükey, kalın profilli kenarlı ve yuvarlak dip dönüşlü bir kap parçası.
Tanım: Orta özenli yapım.

Katalog No : 33	Tür: IA2	Evre: I - IIB3
Bul. Yeri: MT'99 18H 25.-	Kot: 345.46 / 36	Karelaj: 1-10 / a-k

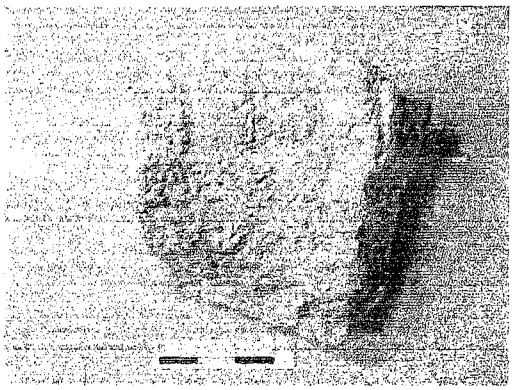

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta, süngerimsi. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Kalın siyah öz var. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Bitkisel katkı gözenekleri belirgin. Çok az miktarda ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Görece özenli, ıslak sıvazlanarak düzeltilmiş.
İç Yüzey: Yoğun aşınmış, bitkisel katkı izlerinin de etkisiyle, pütürlü yüzeyli.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: 28 cm.
Kenar Çap: 37 cm.
Dip Çap: ?

Kenar Kalınlığı: 2,7 cm.
Dip Kalınlığı: ?
Kap Yüksekliği: ? > 8,5 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yoğun aşınmadan dolayı şekli tam olarak anlaşılamayan, birbirlerine yakın mesafede ve ağıza dik gelecek şekilde açılmış oluk dokulu. Oluklar, orta derinlikte ve dar, keskin kenarlı ve içleri sivri biten oluklarmış izlenimini vermekte. Ağıza yakın bölgede yay şeklinde hafif bir kıvrılma var.
Oluk Kalınlığı: 0,6 cm.
Oluk Aralığı: 0,8-1,1 cm.
Olukların Ağıza Açısı: ~90°, dik.
Kullanım Aşınması: Yoğun?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Yapım Tekniği: Eklemeye dair bir iz yok.

Biçim: Olasılıkla dik yükselen, hafif dış bükey ve kalın kenar profilli, yuvarlatılmış dip dönüşlü bir kap parçası.
Tanım: Orta özenli yapım.

Katalog No: 67	Tür: IA2	Evre: I
Bul. Yeri: MT'01 18L 8.-	Kot: 346.34 / 29	Karelaj: 5-10 / a-k

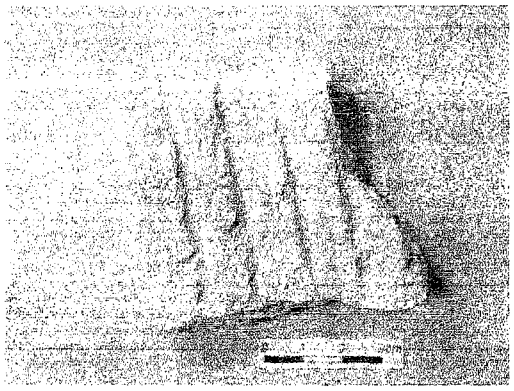

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Olasılıkla öz yok. Az miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda beyaz taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Göreceli özenli düzeltilmiş, olasılıkla donuk açkılı.
İç Yüzey: Dokulu yüzey dışında, dış yüzey gibi, olasılıkla görece özenli düzeltilmiş.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: Düz
Kenar Çap: Düz
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 2,5 cm., dibe doğru inceliyor.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: ?> 7,2 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Sivri uçlu ince bir nesne ile, derin açılmış oluk dokulu. Oluklar açıdıktan sonra kenarları düzeltilmemiş ve keskin bırakılmış. Oluklar birbirlerine paralel ve yakın mesafede ağıza hafif çapraz düzende açılmış.
Oluk Kalınlığı: 0,4 cm.
Oluk Aralığı: 0,8 cm.
Olukların Ağıza Açısı: ~ 85°, hafif çapraz.
Kullanım Aşınması: Orta
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Yapım Tekniği: Kenar, olasılıkla kil eklenerek kalınlaştırılmış.

Biçim: Duruşu net olarak anlaşılamasa da olasılıkla, hafif dışa açılan ve düz yükselen kenarlı, kalın profilli kaba ait kenar parçası. İlginç olarak, ağız oldukça kalın ve kabın aşağısına doğru inceliyor.

Tanım: Göreceli özenli yapım.

Katalog No: 171	Tür: IA2	Evre: K
Bul. Yeri: MT'99 20H 2.-	Kot: 346.02 / 345.93	Karelaj: -

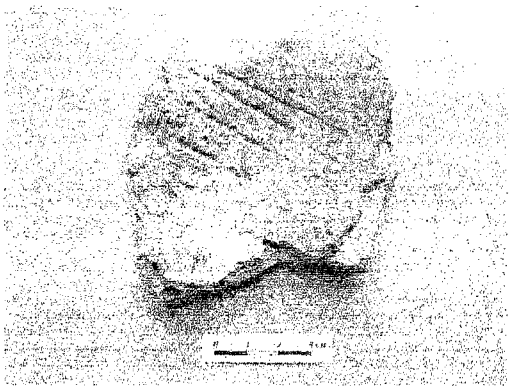

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, açık ve donuk kiremit rengi. Öz çok ince, grileşmiş ve sınırları keskin değil. Çok az miktarda oldukça ince kıyılmış bitkisel katkılı. Bolca ince siyah renkte kum ve az miktarda ince mika içermekte. Hamur süzülmüş izlenimi vermekte.

Dış Yüzey: Islak sıvazlanarak düzeltilmiş. Düzeltme izleri görünmekte ancak, olasılıkla donuk – hafif parlak açkılanmış.
İç Yüzey: Dış yüzey gibi özenlice düzeltilmiş gibi.
Fırınlama: İyi.

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ~ 50 cm. ?
Dip Çap: ~ 50 cm. ?
Kenar Kalınlığı: 1,5 cm.
Dip Kalınlığı: 1,5 cm. (başlangıç)
Kap Yüksekliği: ? Ancak, kenarda ağıza doğru keskin bir incelme var, bu nedenle ele geçen parça, yaklaşık 5- 5,5 cm. yüksekliğinde bir kaba ait olabilir.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Kenar yüzeyinde, ağıza yaklaşık 45° açıyla açılmış, kaba çizi bezeme örneği gibi sığ ve ince oluklu. Oluklar birbirine yakın mesafede ve kabın dip yüzeyine doğru incelme olduğundan, sanki ağız bölgesinden başlatılıp aşağıya doğru çubuk çekilerek açılmış izlenimi vermekteler.

Yapım Tekniği: Parçanın iç yüzeyinde belirgin bir şekilde gözlenen, yaklaşık 0,5 cm. kalınlığında ekleme izi var.

Biçim: Tam yuvarlatılmış dip dönüşü ve ağzı kırık kenar parçası. Duruşu anlaşılamıyor.

Tanım: Parçanın hamur yapısı, yüzey işlemesi ve fırınlaması oldukça özenli. İşlevsel olukları ise kenarda genelde gözlenen oluk dokulara göre oldukça sığ ve ince açılmış.

Katalog No: 172	Tür: IA2	Evre: I – IIC
Bul. Yeri: MT'99 18G 2.-	Kot: 345.76 / 59	Karelaj: 1-10 /a-e

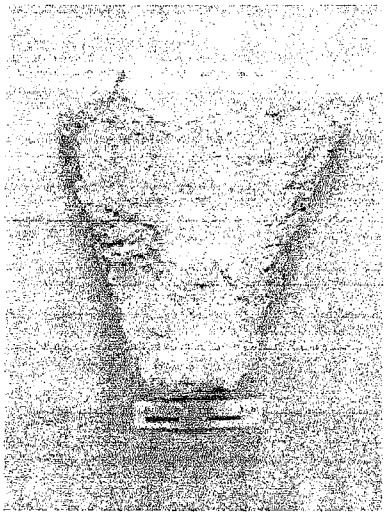

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Kalın, grileşmeye başlamış siyah ve sınırları keskin öz var. Bolca ince kıyılmış bitkisel katkılı. Orta miktarda ince siyah renkte kum ve çok az miktarda ince mika içermekte. Hamur süzülmüş izlenimi vermekte.

Dış Yüzey: Islak sıvazlanarak özenlice düzeltilmiş ve donuk açkılanmış gibi.
İç Yüzey: Kullanımdan dolayı yoğun aşınmış, ayrıca kırıklı aşınma da var. Bitkisel katkı izleri belirgin ve ağızın yaklaşık 1-1,5 cm. altında aşınmış ve aşınmamış yüzeyi ayıran çizgisel hat bulunmakta.
Fırınlama: İyi.

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: düz ya da çok geniş çaplı.
Kenar Çap: düz ya da çok geniş çaplı.
Dip Çap: ?
Kenar Kalınlığı: 1,9 cm.
Dip Kalınlığı: ?
Kap Yüksekliği: ? > 10 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Parçanın iç yüzeyi yoğun ve kırıklı aşınmış, dolayısıyla herhangi bir işlevsel doku izi yok ancak, aşınma şekli kullanıma da bağlı gibi göründüğünden, parça bu gruba dahil edildi.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: ?

Yapım Tekniği: Parçanın dip bölümündeki kırıkta, kenarın dibe eklenerek kalınlaştırıldığına dair çizgisel ekleme izi bulunmakta.

Biçim: Yüksekçe ve olasılıkla hafif dışa açılan düz kenarlı ve orta kalınlıkta cidarlı kaba ait parça.

Tanım: Parçanın hamur içeriği, sık dokulu oluşu ve fırınlaması, görece özenli bir yapım olduğunu düşündürmekte.

Katalog No: 132	Tür: IA2	Evre: I
Bul. Yeri: MT'99 18H 14.-	Kot: 345.96 / 81	Karelaj: 1-10 / f-k

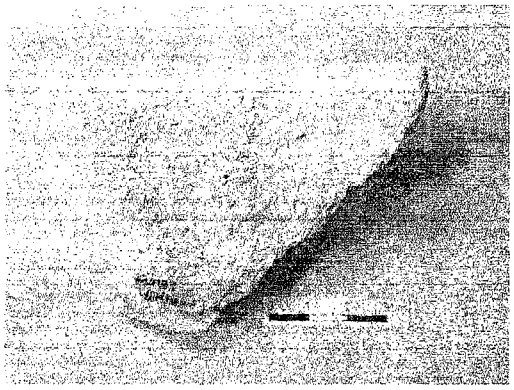

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey aynı renk, pembemsi devetüyü. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az ince kum ve çok az ince mika içermekte.
Dış Yüzey: Göreceli özenli düzeltilmiş.
İç Yüzey: Olukların ağız bölgesinde bittiği sınıra kadar yoğun aşınmış, bitki izleri belirgin.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: 29 cm. / söbe
Kenar Çap: 29 cm.
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 1,4 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: ? > 6,5 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yoğun aşınmadan dolayı şekilleri anlaşılamayan oluk dokulu. Oluklar birbirine paralel, orta uzaklıkta açılmış ve ağıza belli belirsiz açı yapan, sığ oyuk şeklinde.
Oluk Kalınlığı: 0,6 cm.
Oluk Aralığı: 1,3 – 1,8 cm.
Olukların Ağıza Açısı: ~85°, hafif çapraz.
Kullanım Aşınması: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Çok hafif daralan ya da dik yükselen, ince profilli düz kenar parçası. Alt kırıkta dibe dönüş başlangıcı var. Aslında profilin inceliği, parçanın çanak biçimli bir kaba ait olabileceğini düşündürüyor ancak, kenarın kırıldığı yerden belirgin dip dönüşü veriyor olması, sığ kenarlı tepsi biçimine daha uygun olduğunu gösteriyor.

Tanım: Göreceli özenli yapım?

Katalog No: 178	Tür: IA2	Evre: I – IIB2,1
Bul. Yeri: MT'99 18G 10.-	Kot: 345.48 / 32	Karelaj: duvar içi

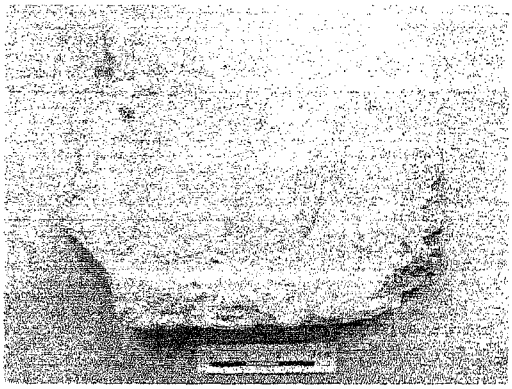

MAL:

Hamur: Oldukça sık dokulu. Hamur, açık pembemsi devetüyü renginde. Öz yok. Çok az miktarda oldukça ince kıyılmış bitkisel katkılı. Bolca ince siyah renkte kum ve az miktarda ince mika içermekte. Hamur süzülmüş izlenimi vermekte.

Dış Yüzey: Hamur renginin bir ton açığı, krem renginde. Islak sıvazlanarak özenlice düzeltilmiş ve donuk açkılanmış gibi.
İç Yüzey: Dış yüzey gibi ıslak sıvazlanarak özenlice düzeltilmiş ve oluklar açılmadan önce donuk açkılanmış gibi.
Fırınlama: İyi.

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: ~ 60 cm.
Kenar Çap: ~ 60 cm.
Dip Çap: ~ 60 cm. ?
Kenar Kalınlığı: 1,8 cm.
Dip Kalınlığı: 1,4 cm. (başlangıç)
Kap Yüksekliği: ~ 8 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Parçanın dip dönüşünün hemen üzerinden başlayan ve yukarı çekilerek oluşturulmuş, ağıza dik ya da çok hafif açılı, sığ oluk dokulu. Birbirinden ayrık olan oluklar, ucu 2 çatallı bir çubuk ile açılmış. Dibe yakın başlangıcı göreceli derin olan oluklar, yukarıya doğru daha da sığlaşmış.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Parça tam dip dönüşünden kırıldığı için, dip yüzey dokusuna ait kırık da olsa iz yok.

Yapım Tekniği: Ekleme izi görülmüyor.

Biçim: Orta yükseklikte, hafif dışa açılan, ya da dik, kenar ve dip dönüşü. Tam duruşu anlaşılamıyor.

Tanım: Genel "Husking Tray" yapım özellikleri ile kıyaslandığında, bu parça hamur yapısı, katkı özellikleri, yüzey işlemleri ve fırınlaması bağlamında dikkati çeker biçimde özenli yapımdır. Olasılıkla geniş çaplı bir kaba ait parça, köşeli dönüşlü de olabilir.

Katalog No: 130	Tür: IA2	Evre: ?
Bul. Yeri MT' 99 19l 4.-	Kot: 346.16 / 11	Karelaj: 1-7 / a-k

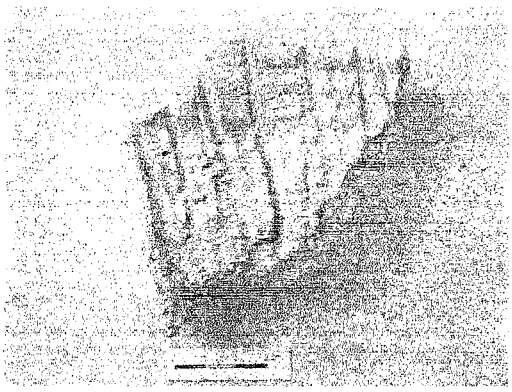

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu. Hamur ve yüzey aynı renk, kirli-donuk kahverengi. Öz ince, grileşmiş. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Çok az ince mika içermekte.
Dış Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanmış, yüzey engebeli bırakılmış.
İç Yüzey: Aşınma fazla değil. Oluk dokular, yüzey olasılıkla bilinçli olarak dış yüzey gibi engebeli bırakıldıktan sonra açılmış.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: 30 cm. / söbe
Kenar Çap: 29 cm.
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 1,7 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: ? > 9.3 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Oluklar, birbirlerine çok yakın mesafede, kabaca ve kullanılan nesne, dip başlangıcından ağıza doğru çekilerek açılmış. Olukların dibe yakın bölümleri derin ve orta genişlikte, ağıza yakın bölümleri sığ ve daralıyor. Kullanılan çubuk, sivri kenarlı ve ince bir çubuk izlenimini vermekte. Olukların dip bölgesindeki görece kalınlığı, yer yer üst üste binerek açılmalarından kaynaklanıyor. Fitil yöntemiyle yükseltilmiş olan kenar yüzeyinin, olasılıkla bilinçli olarak engebeli bırakıldıktan sonra olukların açılmış olması, yüzeyde hem dikey, hem de yatay oluklar varmış gibi etki yaratmakta.
Oluk Kalınlığı: 0,2 – 0,45 cm.
Oluk Aralığı: 0,5 – 1,5 cm.
Olukların Ağıza Açısı: ~ 85º - h.çapraz.
Kullanım Aşınması: Az
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Yapım Tekniği: Her iki kenar yüzeyindeki belirgin ve düzeltilmeden bırakılmış yatay engebeli doku, kenarın fitil yöntemiyle yükseltildiğini göstermekte.
Biçim: Dik ve düz yükselen kenarlı, ince profilli ağız ve kenar parçası.

Tanım: Orta özenli yapım.

Katalog No: 131	Tür: IA2	Evre: IIB2
Bul. Yeri: MT'99 19G 5.-	Kot: 345.70 / 47	Karelaj: 1-10 / a-k

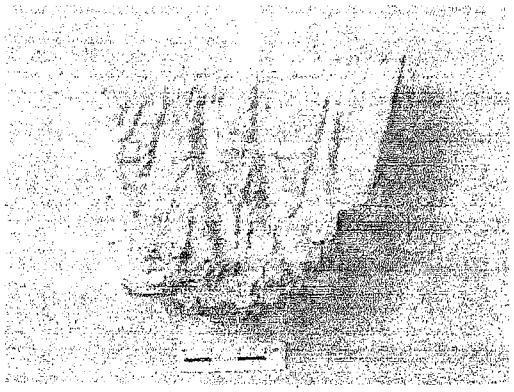

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu, kırılgan. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Öz kalın ve siyah. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Islak sıvazlanmış, kumlu dokulu.
İç Yüzey: Kırıklı aşınmış, olasılıkla oluklar açılmadan önce kabaca düzeltilmiş.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: 60 cm.
Kenar Çap: 60 cm.
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 1,8 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: ? > 9 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Dip kenar dönüşünden, orta incelikte sivri uçlu bir nesne ile ağıza doğru çekilerek açılmış, bitişleri sivrilmiş ve sığlaşmış, belirli bir düzeni olmayan oluk dokulu. Hafif kil taşması var. Oluklar bazen birbirinin üzerine binmiş, çapraz düzende.
Oluk Kalınlığı: 0,9
Oluk Aralığı: 1,3 – 2,1
Kullanım Aşınması: Orta
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Yapım Tekniği: Kenar, olasılıkla fitil yöntemiyle yükseltilmiş olabilir.

Biçim: Dik yükselen, ince, hafif dış bükey kenarlı, olasılıkla yuvarlak olan dip dönüşü başlamış, bir kap parçası.

Tanım: Özensiz yapım.

Katalog No: 77	Tür: IA2	Evre: K
Bul. Yeri: MT' 99 23H ?	Kot: 345.53 / 43	Karelaj: 1-10 / f-k

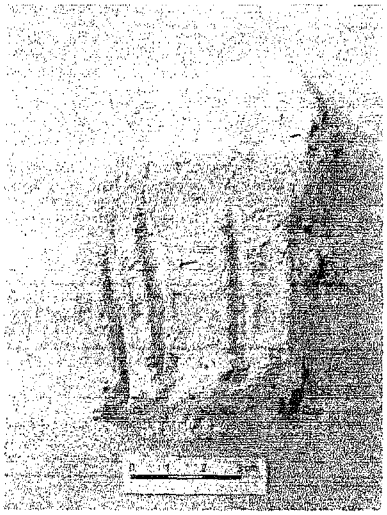

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, hafif kızılımsı donuk kahverengi. Dibe doğru kalınlaşan siyah öz var. Çok az miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Bol miktarda ince kum ve çok az iri taşçık içermekte.
Dış Yüzey: Özenlice düzeltilmiş, özellikle dip dönüşü düzgün, donuk yüzey.
İç Yüzey: Özenlice düzeltilmiş.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: 48 cm. / söbe
Kenar Çap: 62 cm.
Dip Çap: 42 cm.
Kenar Kalınlığı: 1,7 cm.
Dip Kalınlığı: 1,5 cm. (başlangıç)
Kap Yüksekliği: 9,8 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Dipten ağıza doğru dik ve kısa (~4,5 cm.) derin ve içleri sivri, orta kalınlıkta oluk dokulu. Olukların içindeki çizgisel izler, 1. uzun oluk açıldıktan sonra, oluğun alt bölümünü genişletmek ve keskinleştirmek amacıyla, daha kısa 2. bir oluğun açıldığını göstermekte. Oluklar ağızın ~4,5 cm. altından başlıyor. Kenarlarda sığ ve düzenli kil taşması var.
Dip-kenar dönüşünde, oluk başlangıcında, derince, küçük ve şekli tam belli olmayan çukurlar ise dip dokusu başlangıcı olabilir.
Oluk Kalınlığı: 0,4 cm.
Oluk Aralığı: 0,5 – 1,5 cm.
Kullanım Aşınması: Orta
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Yapım Tekniği: Belirsiz.
Biçim: Oldukça özenli, ince profilli, kenar ve dip dönüşü. Kenar yüksekçe ve hafif dışa dönük. Dip dönüşü dışa çıkıntılı.
Tanım: Özenli yapım.

Katalog No: 24	Tür: IA2	Evre: IIB2 - IIB1
Bul. Yeri: MT'99 18H 20.-	Kot: 345.67 / 60	Karelaj: 1-10 / a-k

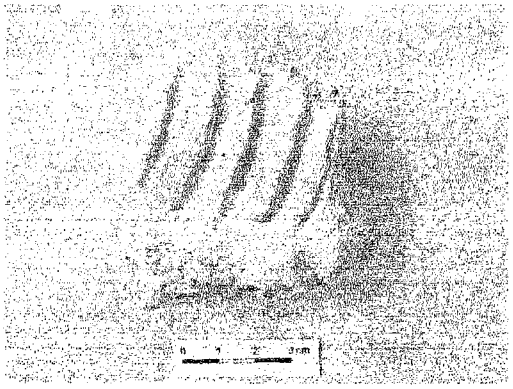

MAL:

Hamur: Sık dokulu, hafif tebeşirimsi. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Az miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Çok az minik taşçık ve ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanmış, bitki izleri belirgin.
İç Yüzey: Dış yüzeye benzer.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: ~ 60 cm.
Kenar Çap: ~ 60 cm.
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 2,2 cm
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: ? > 6,5 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Orta incelikte, orta derinlikte dibinde sivrilmeyen sık, birbirine yakın oluk dokulu. Oluklar hemen ağızın altından başlıyor, dip dönüşüne kadar devam ediyor. Sola çapraz, hafif yay şeklinde. Kil taşması yok.
Oluk Kalınlığı: 0,3 cm.
Oluk Aralığı: 0,4 – 0,7 cm.

Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: 3 tane kırık çukur var. Kil taşması yok, orta büyüklükte orta-derin gibi.
Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Hafif dışa açılan düz kenar ve düz ağız. İçte dibe dönüş var. Profil orta kalınlıkta.

Tanım: Orta özenli yapım.

Katalog No: 70	Tür: IA2	Evre: K
Bul. Yeri: MT'99 19G 8.-	Kot: 345.53 / 43	Karelaj: 1-10 / f-k

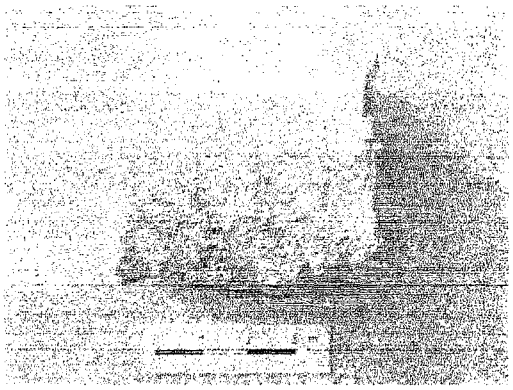

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, açık sarı. Öz hiç yok. Bitkisel katkı yok. Bol miktarda ince kum ve göreceli orta miktarda ince mika ve çok az minik taşçık içermekte.

Dış Yüzey: Islak sıvazlanmış, göreceli özenli.
İç Yüzey: Islak sıvazlanmış, göreceli özenli, olukların başladığı yerde aşınma var.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: 50 cm.
Kenar Çap: 50 cm.
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 2,3 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Ağızın ~ 3,7 cm altından başlayan ve sağa çapraz inen özenli gibi oluk başlangıcı. Sık, birbirine yakın oluklar sanki kesilerek çıkarılmış gibi. Asıl şekilleri belirsiz ama sanki aşağıya doğru derinleşiyormuş izlenimi vermekte.
Oluk Kalınlığı: 0,4 cm.
Oluk Aralığı: 0 – 0,2 cm.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu:
Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Kısa bir kenar ve düz ağız parçası. Sanki düz kenar. Ağız da düz, kenara doğru profil tombullalşıyor.

Tanım: Özenli yapım.

Katalog No: 19	Tür: IA2	Evre: IIA2
Bul. Yeri: MT'00 18G 42.-	Kot: 344.98 / 80	Karelaj: 4-7 / c-f

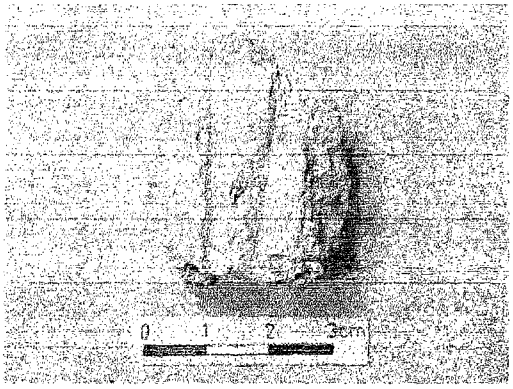

MAL:

Hamur: Orta sıklıkta dokulu, tebeşirimsi. Yüzey ve hamur rengi aynı, pembemsi devetüyü. Kalınca ve grileşmiş öz var. Bolca ince kıyılmış bitkisel katkılı. Çok az miktarda minik beyaz taşçık.

Dış Yüzey: Çok küçük yüzey, bitkisel katkı izleri görülüyor.
İç Yüzey: Çok küçük yüzey, bitkisel katkı izleri görülüyor.
Fırınlama: ?

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ?
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 1,5 cm
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: İnce ve sığca, belki sola çapraz biribirine yakın oluk dokulu.
Oluk Kalınlığı: 0,3 cm.
Oluk Aralığı: 0,3 – 0,7 cm.

Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: -
Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Duruşu belirsiz. Yukarı doğru hafif inceliyor, zaten ince profil.

Tanım: Çok küçük kenar parçası.

TÜR GRUBU IA3

Katalog No: 81	Tür: IA3	Evre: IIB1
Bul. Yeri: MT'01 23H 8.-	Kot: 345.11 / 344. 98	Karelaj: 1-10 / a-k

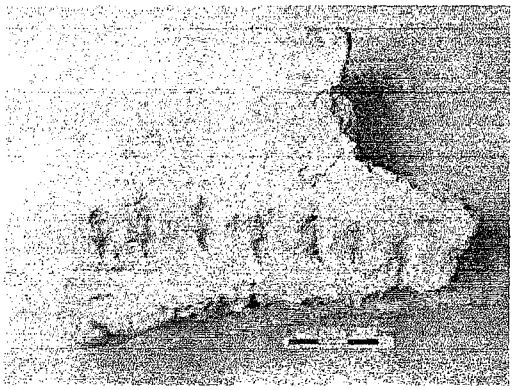

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu, keskin kırıklı. Hamur ve yüzey rengi aynı, çok açık turuncumsu-kiremit rengi. Öz yok. Çok az miktarda ince-orta kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, çok az ince mika ve bol miktarda iri-orta-minik beyaz taşçık içermekte.

Dış Yüzey: Kil, ana gövdeye ince katmanlar halinde ve kabaca sıvazlanmış.
İç Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanmış.
Fırınlama: Kötü

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: 60 cm. ? / söbe
Kenar Çap: 38 cm. ? / söbe
Dip Çap: 38 cm ? / söbe
Kenar Kalınlığı: 2,5 cm.
Dip Kalınlığı: 2,8 cm.
Kap Yüksekliği: 9,5 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: -
Oluk Kalınlığı: 0,7 – 1 cm.
Oluk Aralığı: 0,5 – 0,8 cm.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Kenarda hemen dip başlangıcında yan yana ~2 cm uzunluğunda derin-kaba,kil taşmaları olan çukursu-oluklar.Olasılıkla ucu kesikli orta incelikte bir sopa ile düzenlice yapılmış. Çukur araları ~0.5 cm.
Dipte de oluk doku başlangıçları var, bilgi vermiyor, kenara çapraz başlıyorlar.

Yapım Tekniği: Bir profilde profilin ortasındaçizgisel, ayrıca dış yüzeydeki kırıklarda sıva gibi ekleme izi var. Biçim: Dip başlangıcı olan dışa açılan düzce kenarlı parça.
Tanım: Özensiz yapım.

Katalog No: 82	Tür: IA3	Evre: IIB1
Bul. Yeri: MT'01 23H 8.-	Kot: 345.11 / 344.98	Karelaj: 1-10 / a-k

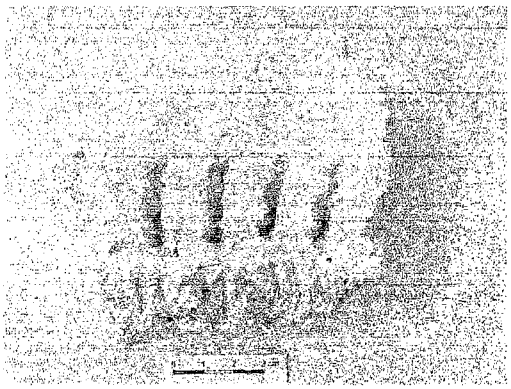

MAL:

Hamur: Orta sıklıkta dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Öz yok. Çok ince kıyılmış az miktarda bitkisel katkılı. Orta miktarda ince kum, az oranda iri taşçık, çok az oranda ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Orta özenli ıslak sıvazlanmış.
İç Yüzey: Islak sıvazlanmış, orta özenli.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: 34 cm / söbe
Kenar Çap: 34 cm. / söbe
Dip Çap: ?
Kenar Kalınlığı: 2,8 cm.
Dip Kalınlığı: ~ 2,3 cm. (başlangıç)
Kap Yüksekliği: ~ 8 cm. (dibi kırık)

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Ucu ince ve düzensiz bir sopa ile kısa olular oluşturulmuş ve belki kil kanırtılmış, uzayan bir oluk değil, yanlara doğru (bir taraftan) sınırları tırtıklı. Kil ıslakken çıkarılmış.
Oluk Kalınlığı: 0,6 cm.
Oluk Aralığı: 1,3 cm.

Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Çok ince bir sopa ile kile derin bastırılarak oluksu delikler oluşturulmuş. Olasılıkla bitiş noktalarında kil yükselmiştir. Bu çukurların derinliği dip kalınlığının yarısından fazla.
Yapım Tekniği: Eklemenin en güzel örneği. Kenar ~ 6 cm. çıktıktan sonra üzerine ~ 2 cm. yüksekliindeki bölüm eklenmiş ve iç yüzeye de sıvanarak iç yüzey de kalınlaştırılmış. Alt dipte ekleme izi yok.

Biçim: Kenar-ağız ve dip başlangıcı, hafif dışa açılan kalın kenarlı. Dip çok kalın değil.
Tanım: Özenli yapım, türünün tipik örneği.

TÜR GRUBU IB1a

Katalog No: 110	Tür: IB1a	Evre: IIB2
Bul. Yeri: MT'99 19G 17.-	Kot: 345.22 / ?	Karelaj: 1-10 / f-k

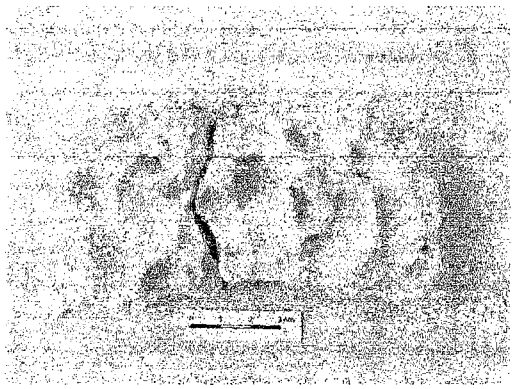

MAL:

Hamur: Orta sıklıkta dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Öz değişken, bir bölgede siyah ve kalın, diğer bir bölgede grileşmiş, bazı yerlerde de kaybolmuş. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı . Bol miktarda minik beyaz taşçık, az miktarda ince kum ve orta boy taşçık içermekte

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Hemen hemen hiç kullanım aşınması yok gibi.
Fırınlama: Orta.

BİÇİM:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,9 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?

Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Kil ıslakken parmakla çekilerek oluşturulmuş düzensiz, birbirinin üzerine binen irili ufaklı ve çoğunlukla orta derinlikte, bazen sığ çukur dokulu. Fazla aşınmamış.
Çukur Derinlik: 0,5 – 1 cm.
Çukur Genişlik: 0,7 – 2 cm.
Kullanım Aşınması: Orta
Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Kalınca profilli düz dip parçası.
Tanım: Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 95	Tür: IB1a	Evre: I
Bul. Yeri: MT'01 22M 3.-	Kot: 346.62 / 17	Karelaj: 1-10 / a-k

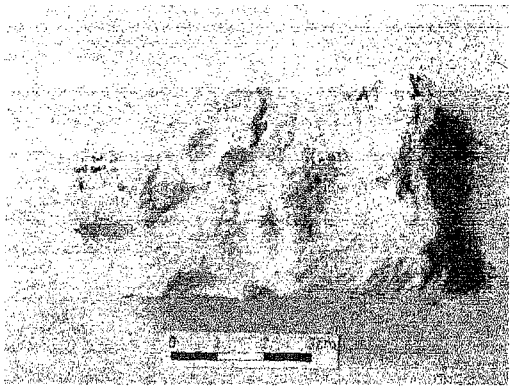

MAL:

Hamur: Orta sıklıkta dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Öz ince ve grileşmiş. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, az miktarda minik taşçık, çok az miktarda ince mika ve az miktarda minik beyaz taşçık içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: % 80 kalker kaplı, kırıklı aşınma da var.
Fırınlama: Orta

BİÇİM:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 1,9 - 2,3 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: -
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla parmakla kil çekilerek oluşturulmuş düzensiz, bazen sığ bazen derin, irili ufaklı birbirinin üzerine binmiş çukur dokulu.
Çukur Derinlik: 0,3 – 0,9 cm.
Çukur Genişlik: 0,6 – 1,4 cm.
Kullanım Aşınması: Orta?
Yapım Tekniği: Kil ekleme izi var.

Biçim: Orta kalınlıkta profilli düz dip parçası.
Tanım: Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 113	Tür: IB1a	Evre: K
Bul. Yeri: MT'99 19G 8.-	Kot: 345.53 / 43	Karelaj: 1-10 / f-k

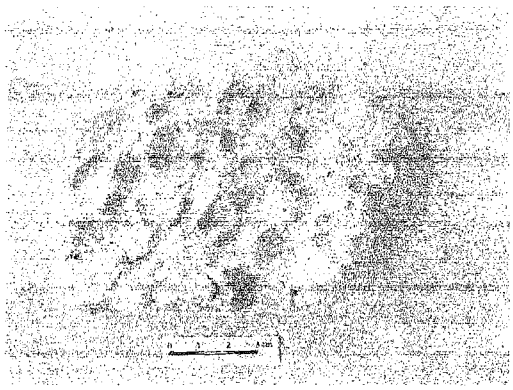

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur donuk kirli sarı. Öz yok denecek kadar az, çok ince gri hat halinde. Çok ince kıyılmış orta miktarda bitkisel katkılı. Orta miktarda ince kum, çok az miktarda ince mika ve iri boy beyaz taşçık içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Olasılıkla fırınlamadan dolayı rengi turuncumsuya dönmüş, çukur dokuların bittiği yerlerde de grileşme var.
Fırınlama: Orta

BİÇİM:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,2 – 2,8 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: -
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Kesinlikle parmakla kil çekilerek oluşturulmuş düzensiz irili ufaklı derince ve sığ, orta genişlikte ve dar çukur dokulu. Çamur oldukça ıslakken yapılmış.
Çukur Derinlik: 0,2 – 0,9 cm.
Çukur Genişlik: 0,8 – 2 cm.
Kullanım Aşınması: Az

Yapım Tekniği: Profilde, ince çizgi halinde, olasılıkla kil ekleme izi var.

Biçim: Düz dip parçası.
Tanım: Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 169	Tür: IB1a	Evre: K
Bul. Yeri: MT'02 20G 88.-	Kot: 344.13 / 343.95	Karelaj: 4-9 /a-e

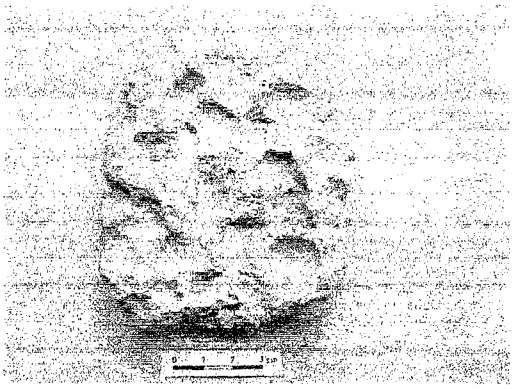

MAL:

Hamur: Orta sıklıkta dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, açık kiremit rengi. Öz kaybolmaya yüz tutmuş,ince ve gri renkte. Bolca ince kıyılmış bitkisel katkılı. Bol miktarda minik ve iri beyaz taşçık, az miktarda ince kum ve orta boy taşçık içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Az aşınmış çukur dokulu.
Fırınlama: İyi.

BİÇİM:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,6 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?

Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Kil ıslakken parmakla çekilerek oluşturulmuş düzensiz, birbirinin üzerine binen irili ufaklı ve çoğunlukla orta derinlikte, bazen sığ çukur dokulu.
Çukur Derinlik: 0,5 – 1 cm.
Çukur Genişlik: 0,7 – 2 cm.
Kullanım Aşınması: Orta
Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Kalınca profilli düz dip parçası.
Tanım: Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 175	Tür: IB1a	Evre: K
Bul. Yeri: MT'99 19G 8.-	Kot: 345.53 / 43	Karelaj: 1-10 / f-k

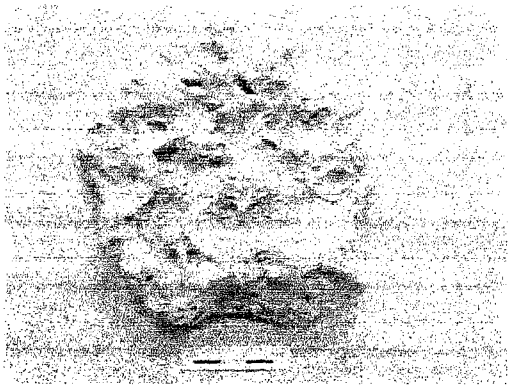

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Öz çok ince, grimsi ve keskin hatlı değil. Bolca ince kıyılmış bitkisel katkılı. Orta miktarda minik beyaz taşçık, az miktarda ince kum ve çok az ince mika içermekte

Dış Yüzey: Dip başlangıcına göre olasılıkla ıslak sıvazlanarak kabaca düzeltilmiş.
İç Yüzey: Orta aşınmış çukur dokulu.
Fırınlama: İyi.

BİÇİM:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: ?
Kenar Kalınlığı: 2,3 cm. (başlangıç)
Dip Kalınlığı: 3,4 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?

Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Kil ıslakken parmakla çekilerek oluşturulmuş düzensiz, birbirinin üzerine binen irili ufaklı ve çoğunlukla orta derinlikte, bazen sığ çukur dokulu.
Çukur Derinlik: 0,3 – 1,2 cm.
Çukur Genişlik: 0,5 – 1,5 cm.
Kullanım Aşınması: Orta
Yapım Tekniği: Ekleme izi görülmüyor.

Biçim: Kalın profilli düz dip parçası, çok küçük bir bölüm olarak kenar dönüşü de kalmış, olasılıkla dışa açılan kenarlı.
Tanım: Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 115	Tür: IB1a	Evre: K
Bul. Yeri: MT'02 20G 88.-	Kot: 344.12 / 343.95	Karelaj: 4-9 / a-e

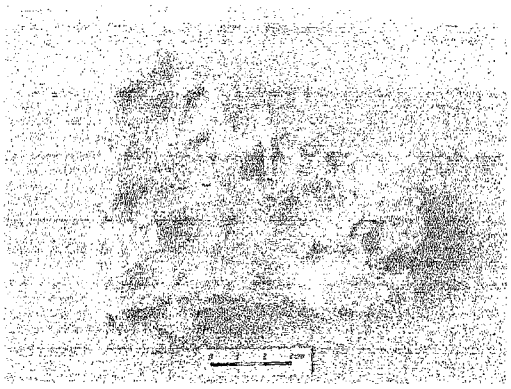

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, donuk kirli sarı. Bitkisel katkı yok gibi, varsa bile ince kıyılmış ve çok az. Öz yok. Az miktarda ince kum, az miktarda ince mika, çok az miktarda minik siyah taşçık ve orta miktarda iri beyaz taşçık içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Düzensiz sığ çukur dokulu.
Fırınlama: Orta

BİÇİM:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,6 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: -
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Düzensiz sığ ve daha derin çukur dokulu. Olasılıkla kil çok ıslakken parmakla çamur çekilerek yapılmış. Çukur dokular birbirinin üzerine binmiş. Kil taşması yok.
Çukur Derinlik: 0,3 – 0,8 cm.
Çukur Genişlik: 0,5 – 2,3 cm.
Kullanım Aşınması: Az
Yapım Tekniği: Kil ekleme izi var gibi.

Biçim: Düz dip parçası.
Tanım: Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 101	Tür: IB1a	Evre: IIB1
Bul. Yeri: MT'01 23H 8.-	Kot: 345.11 / 344.98	Karelaj: 1-10 / a-k

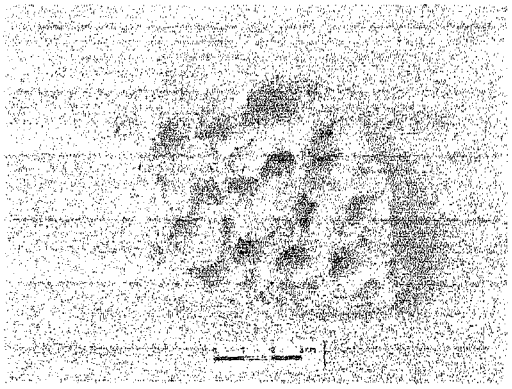

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, donuk kızılımsı kahverengi. Kalınca öz var, grileşmiş. Az miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı.Orta miktarda ince kum, az miktarda minik taşçık ve az miktarda ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Az aşınmış çukur dokulu.
Fırınlama: İyi

BİÇİM:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,1 – 2,8 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: -
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Düzensiz, birbirinin üzerine binen, hem genişçe ve yuvarlak ağızlı, hem de çukur dokulu. Hafif kil taşması var ama aşınmayla da yuvarlanmış olabilir.
Çukur Derinlik: 0,4 – 1 cm.
Çukur Genişlik: 0,8 – 2 cm.
Kullanım Aşınması: Az

Yapım Tekniği: Olasılıkla kil ekleme izi var.
Biçim: Düz dip parçası.

Tanım: Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 100	Tür: IB1a	Evre: IIC1 - IIB1
Bul. Yeri: MT'01 23H 4.-	Kot: 345.24 / 22	Karelaj: 1-10 / a-k

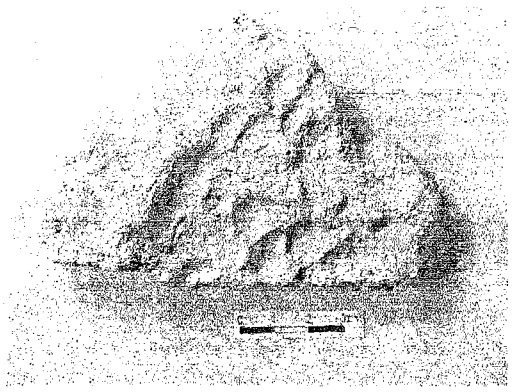

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, karbonize olmuş, donuk kirli kahverengi-kiremit rengi.Gri kahverengi kalın öz var. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, az miktarda orta irilikte taşçık, az miktarda orta irilikte beyaz taşçık ve çok az ince mika içermekte. Kalın öz var.

Dış Yüzey: Küçük yüzey üzerinde siyahımsı, donuk kahverengi astar var.
İç Yüzey: Karbonize olmuş, hem kullanım hem de doğal koşullardan dolayı aşınma var.
Fırınlama: Kötü.

BİÇİM:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: 36 cm. / söbe
Kenar Kalınlığı: 2,7 cm. (başlangıç)
Dip Kalınlığı: 2 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: -
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla kil parmakla çekilerek oluşturulmuş düzensiz sığca, orta büyüklükte ve küçük çukur dokulu. Çukurlar üst üste binmiş. Küçük bir olasılık, orta büyüklükte bir çubuk ucuyla da açılmış olabilir.
Çukur Derinlik: 0,4 – 0,8 cm.
Çukur Genişlik: 0,4 – 1,1 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun
Yapım Tekniği: Kil ekleme izi yok.
Biçim: Dip + hafif açılan kenar dönüşü.

Tanım: Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 60	Tür: IB1a	Evre: ?
Bul. Yeri: MT'01 23H 1.-	Kot: 345.53 / 37	Karelaj: 1-10 / a-k

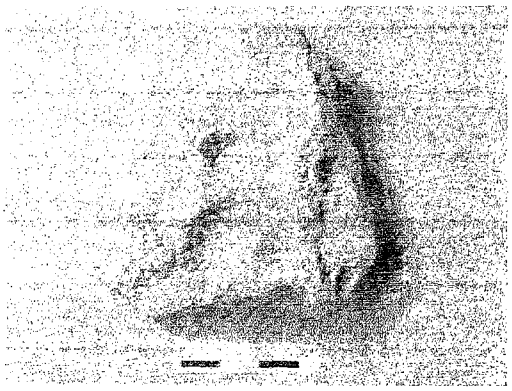

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, kiremit rengi. Kalın öz var. Bol miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda minik taşçık ve çok az miktarda ince mika ve beyaz taşçık içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Yoğun aşınmış, renginde hafif alacalanma var.
Fırınlama: Orta

BİÇİM:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,3 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: -
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Parmakla değil de ucu yuvarlatılmış bir aletle bastırılmış gibi, aşınmadan dolayı da yuvarlanmalar oluşmuş olabilir. Orta derinlikte, çoğunlukla genişçe çukur dokulu. Düzenli-sıralı uygulanmış gibi.
Çukur Derinlik: 0,5 – 0,7 cm.
Çukur Genişlik: 0,9 – 1,6 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Düz dip parçası.
Tanım: Hem kullanımdan hem de doğal etkenlerden dolayı çok aşınmış.

Katalog No: 102	Tür: IB1a	Evre: IIB3
Bul. Yeri: MT'01 23H 6.-	Kot: 345.17 / 11	Karelaj: 1-10 / a-k

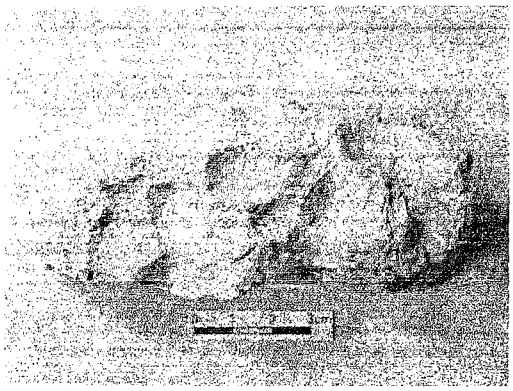

MAL:

Hamur: Seyrek dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, donuk kahverengi. Grileşmiş orta kalınlıkta öz var. Bol miktarda ince ve orta kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda minik taşçık, çok az miktarda ince mika ve iri beyaz taşçık içermekte.
Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Aşınma var, bitki izleri görülüyor.
Fırınlama: Orta

BİÇİM:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,7 – 3,1 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: -
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Sıca ve derince, sık, bazen birbirinin üzerine binen, çoğunlukla geniş bazen orta genişlikte çukur dokulu. Sanki parmakla kil çekilmiş gibi ama başka bir teknik de uygulanmış olabilir.
Çukur Derinlik: 0,4 – 1,1 cm.
Çukur Genişlik: 0,9 – 1,7 cm.
Kullanım Aşınması: Orta

Yapım Tekniği: Olasılıkla kil ekleme izi var.
Biçim: Düz dip parçası.

Tanım: Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 42	Tür: IB1a	Evre: IIC
Bul. Yeri: MT'00 20G 75.-	Kot: 344.35 / 04	Karelaj: 6-10 / a-e

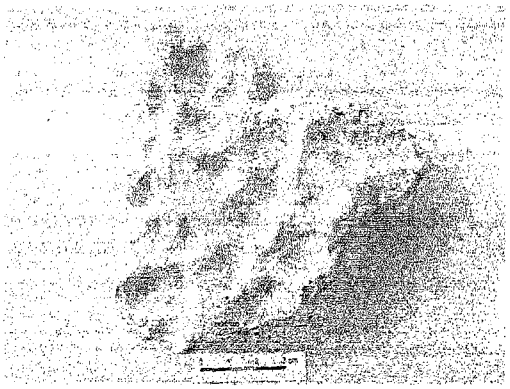

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta, hafif tebeşirimsi. Hamur ve yüzey rengi aynı, açık kırmızımsı kahverengi (açık kiremit rengi). Grileşmiş öz var. Bol miktarda iri ve orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Çok az oranda ince mika içermekte.
Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Bitkisel katkı izleri görülmekte.
Fırınlama: Orta

BİÇİM:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,2 – 2,7 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: -
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Düzenli, orta sığlıkta ve derince geniş çukur dokulu, yan yana sıralanmış gibi.
Çukur Derinlik: 0,5 – 0,8 cm.
Çukur Genişlik: 0,7 – 1,7 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Belirsiz.
Biçim: Düz dip parçası.

Tanım: Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 48	Tür: IB1a	Evre: ?
Bul. Yeri: MT'99 19F 1.-	Kot: 345.24 / 01	Karelaj: 1-10 / a-k

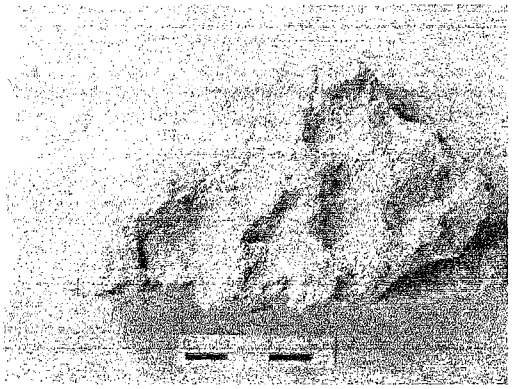

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, kiremit rengi. İç yüzeyde hafif renk koyulaşması var. Siyah-gri öz, orta kalınlıkta. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum ve çok az miktarda ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Hafif karbonize, donuk isli kiremit rengi.
Fırınlama: Orta

BİÇİM:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,5 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: -
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Düzensiz, üst üste binmiş irili ufaklı, sığ ve sığca çukur dokulu. Kil, çubukla mı, parmakla çekilerek mi, çok iyi anlaşılmıyor. İkisi de olabilir. Kil taşması görünmüyor ama aşınmayla da kaybolmuş olabilir.
Çukur Derinlik: 0,5 – 1 cm.
Çukur Genişlik: 0,6 – 1,6 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Kil ekleme izi olabilir.

Biçim: Düz dip parçası.

Tanım:Özensiz yapım.

Katalog No: 88	Tür: IB1a	Evre: ?
Bul. Yeri: MT'01 23H 13.-	Kot: ? / 345.24	Karelaj: 3-9 / f-k

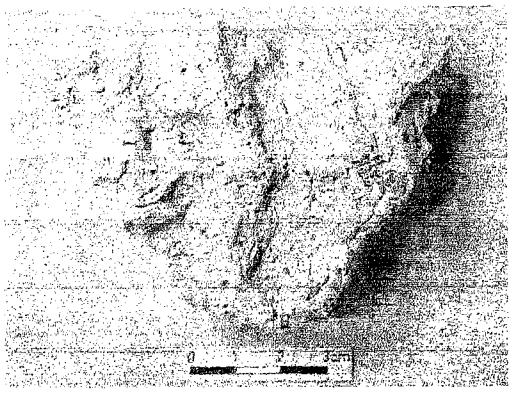

MAL:

Hamur: Seyrek dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, devetüyü. Öz ince, zaten ince profilli parça. Bol miktarda kalın kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, az-orta miktarda minik taşçık ve çok az miktarda ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Bitki izleri belirgin.
Fırınlama: Kötü

BİÇİM:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 1,8 - 2 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: -
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Hiçbir düzeni olmayan, irili ufaklı, sığ-geniş veya orta sığlıkta, orta genişlikte, birbirinin üzerine binen çukur dokulu. Çoğu çukurun başlangıç-bitiş yeri belli değil. Kil taşması yok.
Çukur Derinlik: 0,5 – 0,8 cm.
Çukur Genişlik: 0,7 – 1,9 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Kil ekleme izi var.

Biçim: Düz dip parçası.

Tanım: Özensiz yapım.

Katalog No: 105	Tür: IB1a	Evre: IIC1
Bul. Yeri: MT'99 20F 2.-	Kot: 344.54 / 50	Karelaj: 1-10 / a-k

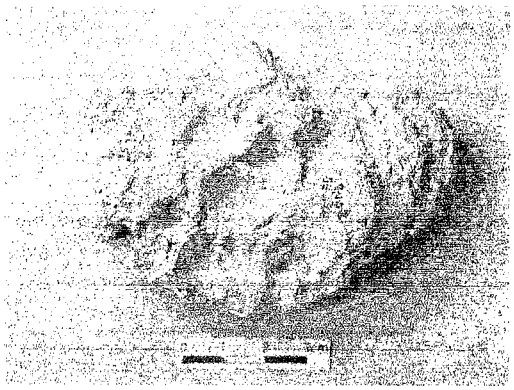

MAL:

Hamur: Seyrek dokulu, keskin kırıklı. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Kalın öz var. Bol miktarda kalın kıyılmış bitkisel katkılı. Çok az miktarda ince mika ve orta miktarda iri beyaz taşçık içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Kırıklı yüzey.
Fırınlama: Kötü

BİÇİM:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,7 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: -
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Düzensiz, birbirinin üzerine binmiş, irili ufaklı orta sığlıkta, çoğunlukla orta genişlikte çukur dokulu. Genel düzeni hakkında fazla bilgi vermiyor, olasılıkla kil ıslakken parmakla oluşturulmuş.
Çukur Derinlik: 0,4 – 1 cm.
Çukur Genişlik: 0,8 – 1,7 cm.
Kullanım Aşınması: Orta

Yapım Tekniği: Kil ekleme izi var.

Biçim: Düz dip ve tam belli olmasa da kenar dönüş parçası.

Tanım: Yoğun kırıklı aşınmış, özensiz yapım.

Katalog No: 108	Tür: IB1a	Evre: IIB3
Bul. Yeri: MT'01 23H 6.-	Kot: 345.17 / 11	Karelaj: 1-10 / a-k

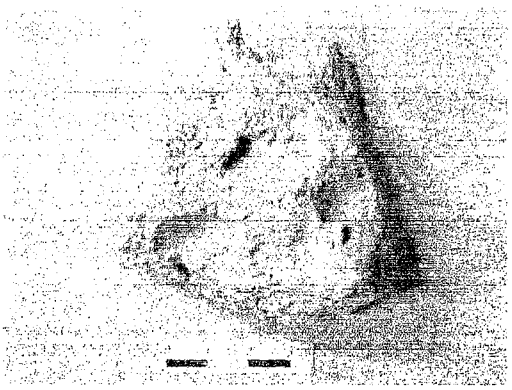

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta, hafif tebeşirimsi. Hamur ve iç yüzey aynı renk, donuk açık kahverengi. Kalın koyu siyah öz var. Bol miktarda ince ve orta incelikte kıyılmış bitkisel katkılı. Az oranda ince kum ve az oranda ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Bitki izleri belirgin.
Fırınlama: Orta

BİÇİM:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: ? > 2,3 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: -
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Hem dar, hem de daha genişçe, genelde derin çukur dokulu. Çukurların karakterleri birbirinden farklı. Kimi ince uçlu sivrice, kimi geniş yuvarlak uçlu çubuk ile aşınmış gibi. Bir de sığ-geniş çukurlar var. Düzensiz ve birbirinin üzerine binmiş. Kil taşması yok.
Çukur Derinlik: 0,3 – 0,9 cm.
Çukur Genişlik: 0,9 – 1,9 cm.
Kullanım Aşınması: Orta

Yapım Tekniği: Dipte kil ekleme izi var.

Biçim: Düz dip parçası.

Tanım: Alt yüzey kırık, özensiz yapım.

Katalog No: 56	Tür: IB1a	Evre: IIB3
Bul. Yeri: MT'01 23H 6.-	Kot: 345.17 / 11	Karelaj: 1-10 / a-k

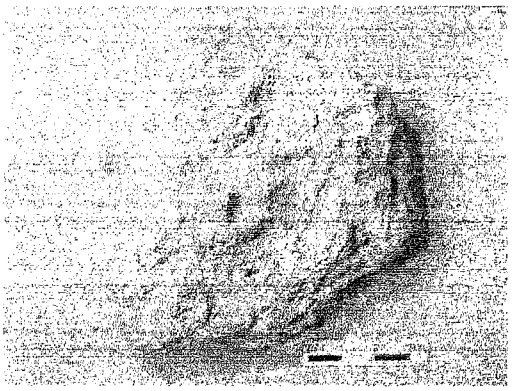

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta, keskin kırıklı. Hamur ve yüzey rengi aynı, donuk kahverengi. Grileşmiş orta kalınlıkta öz var. Az miktarda ince kum, iri taşçık ve minik beyaz taşçık ve çok az miktarda ince mika içermekte.
Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Yoğun, kırıklı aşınmış.
Fırınlama: Kötü

BİÇİM:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: ~ 2,6 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: -
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Yoğun aşınmadan dolayı doku düzeni pek anlaşılamıyor. Ancak düzensiz, sık, irili ufaklı çukur dokulu. Çukurların standardı yok, kimi minik-derin, kimi geniş-sığ.
Çukur Derinlik: 0,6 – 0,8 cm.
Çukur Genişlik: 0,9 – 1,9 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Olasılıkla ince plakalar üst üste konarak yapılmış gibi.

Biçim: Düz dip parçası.

Tanım: Özensiz yapım.

Katalog No: 129	Tür: IB1a	Evre: ?
Bul. Yeri: MT'00 22I 25.-	Kot: 345.05 / 345.96	Karelaj: 3-4 /c-d

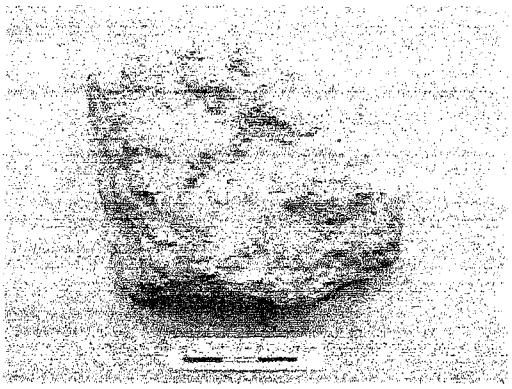

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, donuk, pembemsi devetüyü. Kalın, koyu kahverengi öz var. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı . Az miktarda ince kum içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Yoğun, kırıklı aşınmış küçük yüzey.
Fırınlama: İyi.

BİÇİM:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 3,4 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?

Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla parmakla kil çekilerek oluşturulmuş düzensiz, değişken karakterli çukur dokulu. Çukurlar bir çubuk ile de açılmış olabilir, hem küçük, hem de yoğun aşınmış yüzeyli olduğundan net anlaşılamıyor.

Çukur Derinlik: 0,5 – 1 cm.
Çukur Genişlik: 1,4 – 2 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun, kırıklı aşınmış.
Yapım Tekniği: Dip profilinin ortasında kil ekleme izi var.

Biçim: Kalın profilli düz dip parçası.
Tanım: Grubunun tipik örneği değil.

Katalog No: 43	Tür: IB1a	Evre: IIB1
Bul. Yeri: MT'01 23I 5.-	Kot: 345.82 / 75	Karelaj: 1-10 / a-k

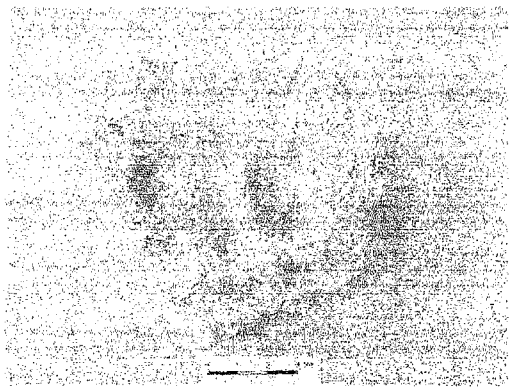

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Öz kaybolmaya yakın, grimsi bir koyulaşma var. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum ve ince mika var.

Dış Yüzey: Islak sıvazlanmış, orta özenli. Hafif grimsi alacalanma var.
İç Yüzey: Bol kalker kaplı, aşınmış yüzey.
Fırınlama: İyi

BİÇİM:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: 34 cm. / söbe
Dip Çap: 32 cm. / söbe
Kenar Kalınlığı: 2 cm.
Dip Kalınlığı: 2,9 cm.
Kap Yüksekliği: ? > 5 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: -
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Orta derinlikte, yan yana düzenli, geniş çukur dokulu. Çukur dokular sıralı gibi. Kenarda herhangi birşey var mı, anlaşılamıyor.
Çukur Derinlik: 0,6 – 0,8 cm.
Çukur Genişlik: 1,7 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Kenar ve dipte kil eklemeli olabilir.

Biçim: Geniş açılan kenarlı ve yuvarlatılmış dip dönüşlü, orta kalınlıkta profilli parça.

Tanım: Orta özenli yapım.

Katalog No: 89	Tür: IB1a	Evre: IIB1
Bul. Yeri: MT'01 23H 8.-	Kot: 345.11 / 344.98	Karelaj: 1-10 / a-k

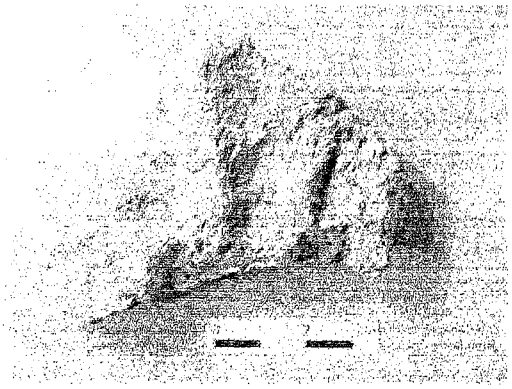

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta.Hamur pembemsi kirli sarı. Orta kalınlıkta siyah öz var. Bol miktarda orta incelikte kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, az miktarda iri taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Yoğun aşınmış,taşçık ve bitki izleri belirgin.Karbonize olmuş.
Fırınlama: Orta

BİÇİM:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,3 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: -
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla yan yana sıralı, orta büyüklükte ve orta derinliklikte, dipleri yuvarlatılmış çukur dokular. Çukurlar hemen birbirlerinin yanına açılmış, ancak diplerinin yuvarlaklığı parçanın tümü düşünüldüğünde standart değilmiş gibi.Bazılarında) şeklinde çentik var.
Çukur Derinlik: 0,3 – 0,7 cm.
Çukur Genişlik: 0,9 – 1,7 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Dipte kil ekleme izi var gibi.

Biçim: Düz dip parçası .

Tanım: Yoğun ve kırıklı aşınmış parça. Orta özenli yapım.

TÜR GRUBU IB1b

Katalog No: 38	Tür: IB1b	Evre: IIB3
Bul. Yeri: MT'02 23I 78.-	Kot: 344.82 / 60	Karelaj: 1-10 / a-k

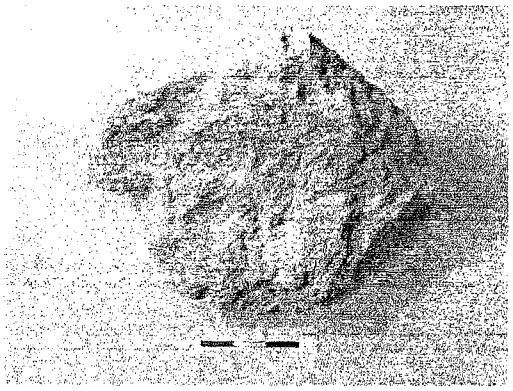

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur donuk kahverengi. Öz çok ince, grileşmiş. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Orta miktarda ince kum, az miktarda minik taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Dip dönüşündeki kırıkan anlaşıldığı üzere ~ 1 mm. kalınlığında kızılımsı kahverengi kil astar uygulanmış. Kabaca ıslak sıvazlanmış.
İç Yüzey: Yoğun aşınmış, yüzey karbonize olmuş. Bitki izleri belirgin.
Fırınlama: Kötü

BİÇİM:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: 49 cm.
Dip Çap: 30 cm. / söbe
Kenar Kalınlığı: 1,8 cm
Dip Kalınlığı: 3 cm.
Kap Yüksekliği: ? > 7,5 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: İç kenarda çok sığ ve geniş oluk olabilecek bir iz gibi ancak aşınma yada kırılma nedeniyle de oluşmuş olabilir.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Kenardan dibe dönüşte başlayan irili ufaklı, herhangi bir düzeni olmayan, orta derinlikte, ucu kırıklı geniş bir çubukla oluşturulmuş çukur dokulu.
Çukur Derinlik: 0,2 – 0,6 cm.
Çukur Genişlik: 0,7 – 1,4 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Olasılıkla ağıza yakın kenar profilinin kırıldığı yerde kil ekleme izi var.

Biçim: Kenar ve dip dönüşü , ağız yok. Kenar hafif dışa açılıyor.

Tanım: Özensiz yapım.

Katalog No: 53	Tür: IB1b	Evre: I
Bul. Yeri: MT'01 22M 13.-	Kot:346.20 / 01	Karelaj: 1-5 / a-k

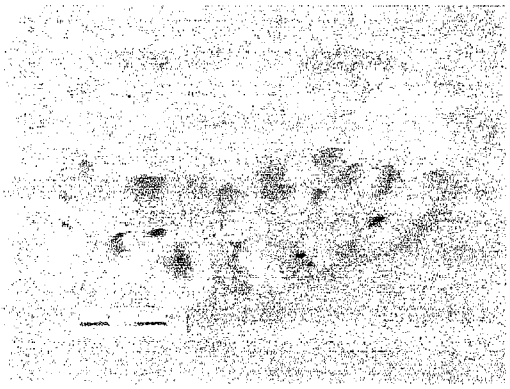

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, açık kiremit rengi, turuncu. Öz açık gri, keskin hatları yok. Az miktarda çok ince kıyılmış bitkisel katkılı. Bolca ince kum, az miktarda iri-orta taşçık, çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanmış. Soyulma var, kabuk kabuk atıyor.
İç Yüzey: Dış yüzeye oranla daha özenli gibi çukur dolu.
Fırınlama: İyice

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: 50 cm. / söbe
Dip Çap: 56 cm. / söbe
Kenar Kalınlığı: 2,5 cm. (ağıza doğru inceliyor.)
Dip Kalınlığı: 2,2 cm.
Kap Yüksekliği: ? > 7,7 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: -
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Orta-ince kalınlıkta bir çubukla düzensizce oluşturulmuş orta-küçük boyutlarda değişken derin çukurlar.Bazılarında çubuk çekilerek çukur daha geniş tutulmuş gibi. Kenara doğru çukurlar çıkmış, tam dipte bitmiyor.Kil taşması görülmüyor.
Çukur Derinlik: 0,7 – 1 cm.
Çukur Genişlik: 0,3 – 1,4 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Dış bükey ve hafif dışa açılan kenarlı, yuvarlak dip dönüşlü parça.

Tanım: Oldukça özensiz yapım. Büyük parça.

Katalog No: 114	Tür: IB1b	Evre: IIB3 - IIB2
Bul. Yeri: MT'01 23H 15.-	Kot: 345.24 / 344.97	Karelaj: 3-9 / f-k

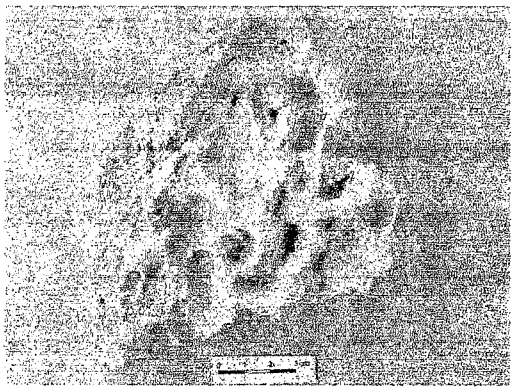

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, açık donuk kahverengi. Öz yok. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, az miktarda iri taşçık ve orta miktarda, orta irilikte beyaz taşçık içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Kalker kaplı, çukur dokulu.
Fırınlama: Orta

BİÇİM:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: ~ 60 cm.
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 3 - 3,4 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: -
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla orta kalınlıkta çubuk sokularak düzensizce oluşturulmuş irili ufaklı üst üste binen çoğunlukla derin, bazen geniş ve sığca çukur dokulu. Dokular düzensiz, kaba.
Çukur Derinlik: 0,3 – 1,5 cm.
Çukur Genişlik: 0,6 – 2,6 cm.
Kullanım Aşınması: ?

Yapım Tekniği: Kil ekleme izi var.
Biçim: Dip ve çok kısa kenar dönüşü var.

Tanım: Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 57	Tür: IB1b	Evre: IIB1
Bul. Yeri: MT'01 23H 8.-	Kot: 345.11 / 344.98	Karelaj: 1-10 / a-k

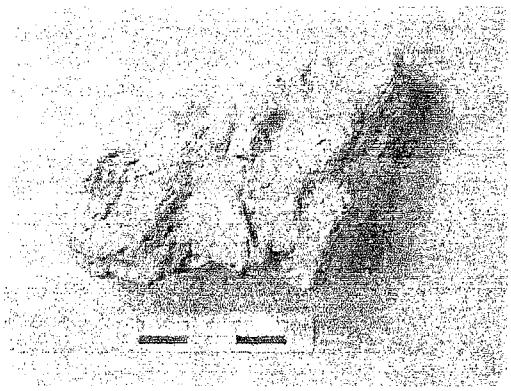

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, kirli kırmızımsı kahverengi. Öz yer yer çok ince, açık gri. Bolca ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, az miktarda iri taşçık ve çok az ince mika içermekte.
Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Aşınmış, bitki izleri görülüyor.
Fırınlama: Orta.

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,3 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: -
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Düzensiz, orta seyreklikte uygulanmış, çoğu yuvarlak dipli, bazılarında çizgisel iz olan, orta büyüklük ve orta sığlıkta, bazılarında daha geniş ve derince çukur dokulu.
Çukur Derinlik: 0,3 – 0,5 cm.
Çukur Genişlik: 0,5 – 1,3 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun ?

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Düz dip parçası.

Tanım: Küçük bir parça, olasılıkla düzensiz yapım.

Katalog No: 97	Tür: IB1b	Evre: ?
Bul. Yeri: MT'99 19H 14.-	Kot: 346.05 / 345.87	Karelaj: 4-6 / a-e

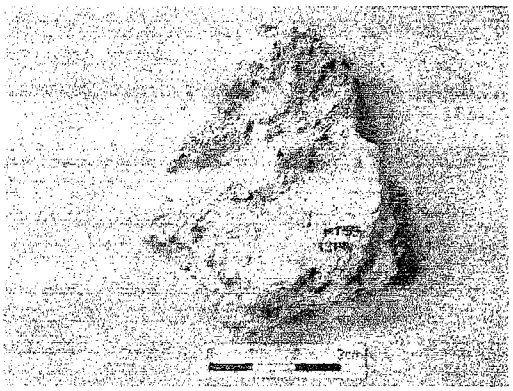

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Koyu siyah ve kalın öz var (ince parça olmasına rağmen). Az, ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az-orta miktarda ince kum içermekte.
Dış Yüzey: Çanak yüzeyi gibi, kayganca, orta düzenli.
İç Yüzey: Yoğun kalker kaplı, kırıklı aşınmış.
Fırınlama: İyi.

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: 58 cm.
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 1,8 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Orta kalınlıkta bir sopayla uygulanmış, ucu düzensiz, orta irilikte ve orta derinlikte, sırasız, sık uygulanmış. Kil taşması yok gibi, bitişler yuvarlatılmış, çukur dokulu.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: -
Çukur Derinlik: 0,6 cm.
Çukur Genişlik: 0,8 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun ?

Yapım Tekniği: Belirgin kil ekleme izi var.

Biçim: Olasılıkla hafif dışa açılan kenarlı, ince profilli parça.

Tanım: Parça, tepsi biçimli ya da çanak biçimli kaba ait olabilir, bu yüzden grubunun tipik örneği değil. Dış yüzey görece özenli, iç yüzey kalker kaplı. Olasılıkla orta özenli yapım.

Katalog No: 93	Tür: IB1b	Evre: IIC1 - IIB3
Bul. Yeri: MT'01 23I 45.-	Kot: 345.22 / 17	Karelaj: 1-10 / a-k

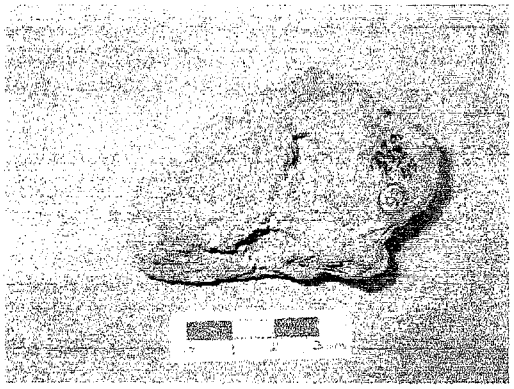

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, karbonize olmuş pembemsi devetüyü. Öz yok. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Orta miktarda ince kum ve çok az miktarda ince mika içermekte. Çok az minik taşçık da var.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Kırıklı aşınma var, zaten küçük yüzey, kullanım aşınması da yoğun gibi.
Fırınlama: İyi.

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,5 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla ucu kırıklı orta büyüklükte bir çubukla açılmış derin-orta genişlikte çukur dokulu. Çukurlar belirli bir düzende ve birbirlerine belirli bir mesafede açılmış gibi. Çukur bitişleri yuvarlatılmış ve çubuk iç yüzeyde sivrilik oluşturacak şekilde çekilerek çıkartılmış.
Çukur Derinlik: 0,9 cm.
Çukur Genişlik: 0,8 cm.
Kullanım Aşınması: Orta

Yapım Tekniği: Eklemeye dair bir iz yok.

Biçim: Kalınca cidarlı, düz ve küçük bir dip parçası.

Tanım: Kırıklı aşınmalar var, olasılıkla grubunun tipik örneği.

Katalog No: 92	Tür: IB1b	Evre: IIB3
Bul. Yeri: MT'01 23H 6.-	Kot: 345.17 / 11	Karelaj: 1-10 / a-k

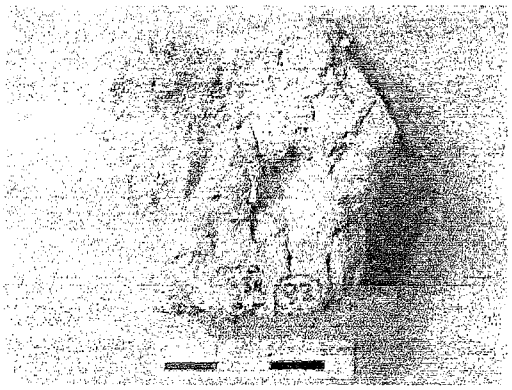

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Orta kalınlıkta siyah öz var. Bol miktarda ince-orta kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda iri taşçık ve çok az miktarda ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Bitki izleri görünüyor.
Fırınlama: Orta-iyi.

BİÇİM İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,5 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: -
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Yarı özenli, olasılıkla belirli bir düzeni olan orta sığlıkta veya derince, kenarları yuvarlatılmış orta genişlikte çukur dokulu. Çukurların dibinde ya ucu kırıklı çubuğun izi var, ya da bunlar bitkisel katkının oluşturduğu izler, tam anlaşılamıyor. Üst üste binme yok.
Çukur Derinlik: 0,5 – 1 cm.
Çukur Genişlik: 1,3 cm.
Kullanım Aşınması: Orta ?

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Küçük bir düz dip parçası.

Tanım: Yarı özenli yapım.

Katalog No: 104	Tür: IB1b	Evre: K
Bul. Yeri: MT'99 19G 8.-	Kot: 345.53 / 43	Karelaj: 1-10 /f-k

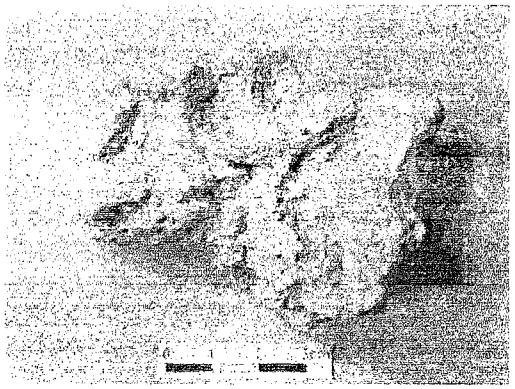

MAL:

Hamur: Seyrek dokulu, keskin kırıklı , kerpiç hamuru gibi. Hamur ve yüzey rengi aynı, donuk kirli sarımsı. Öz çok az, gri-kahverengi leke gibi. Bol miktarda kalın kıyılmış bitkisel katkılı. Çok az miktarda ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Ayrıca donuk gri-kahverengi ince astar var gibi ama doğal koşullarla oluşmuş bir tabaka da olabilir.
Fırınlama: Kötü.

BİÇİM İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,6 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: -
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Ucu kırıklı orta büyüklükte bir çubuk ile düzensizce kil ıslakken oluşturulmuş ve birbirinin üzerine binen orta büyüklükte ve orta sığlıkta çukur dokulu.Çubuğun ucunun izleri çıkmış. Belirli bir düzeni yok. Kırık-çukur sınırını belirlemek zor.
Çukur Derinlik: 0,4 – 0,7 cm.
Çukur Genişlik: 0,6 – 1,6 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Olasılıkla kil ekleme izi var.

Biçim: Düz dip parçası.

Tanım: Küçük parça, oldukça özensiz yapım.

Katalog No: 91	Tür: IB1b	Evre: IIB2
Bul. Yeri: MT'01 23I 21.-	Kot: 345.64 / 53	Karelaj: 1-2 / e-g

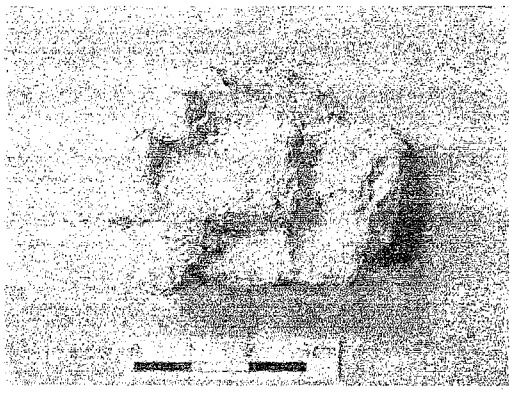

MAL:

Hamur: Sıkça dokulu. Hamur ve iç yüzey rengi aynı, açık pembemsi kırmızı. Öz çok ince, grimsi siyah. Orta oranda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Çok az miktarda ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Aşınma var, bitki izleri görülüyor.
Fırınlama: İyice.

BİÇİM İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,1 cm
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: -
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Orta büyüklükte ve orta derinlikte çukur dokular. Bitiş kenarları aşınmadan yuvarlatılmış gibi, çukurların iç yüzeyinde 2' li-3' lü çizikler var,olasılıkla keskin uçlu/tırtıklı bir çubukla açılmış gibi.
Çukur Derinlik: 0,5 cm.
Çukur Genişlik: 1 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Düz dip parçası.

Tanım: Çok küçük parça. Olasılıkla orta özenli. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 3	Tür: IB1b	Evre: IIB2,3
Bul. Yeri: MT'01 23I 60.-	Kot: 345.06 / 00	Karelaj: 1-10 / a-k

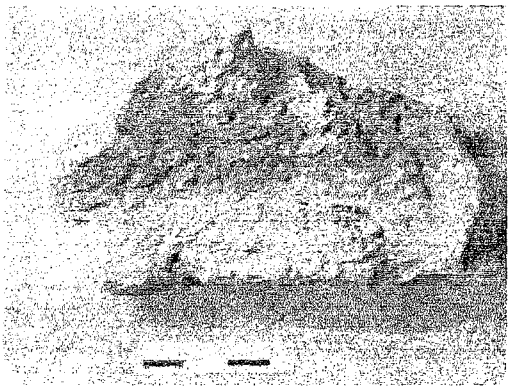

MAL:
Hamur: Sık dokulu. Yüzey ve hamur rengi aynı, pembemsi devetüyü. Kalın siyah öz var. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Orta miktarda ince kum ve çok az miktarda ince mika içermekte. Dış Yüzey: Kaba ıslak sıvazlanmış, düzensiz yüzey. Dip ve iç yüzeye göre daha özenli. İç Yüzey: Yoğun aşınmış ,bitki izleri belirgin. Fırınlama:

BİÇİM İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:
Ağız Çap: - Kenar Çap: ~ 50 cm. Dip Çap: ~ 50 cm. Kenar Kalınlığı: 1,9 cm. (Ağıza doğru inceliyor). Dip Kalınlığı: 2,5 cm. (Başlangıç). Kap Yüksekliği: 6 cm. Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yalın kenar Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: 3 tane kırık çukur doku. Olasılıkla orta derinlikte düzensiz kaba çukurlar. Kırık uçlu orta büyüklükte bir sopa ile açılmış, düzeni belirsiz. Çukur Derinlik: 0,5 cm. Çukur Genişlik: 1, 3 cm. Kullanım Aşınması: Yoğun Yapım Tekniği: Belirsiz. Biçim: Sığ, hafif dışa açılan düz kenarlı, basit dip dönüşlü. Tanım: Özensiz yapım. Kırıklı aşınma var.

Katalog No: 5	Tür: IB1b	Evre: IIB
Bul. Yeri: MT'01 23H 3.-	Kot: 345.37 / 345.24	Karelaj: 1-10 / a-k

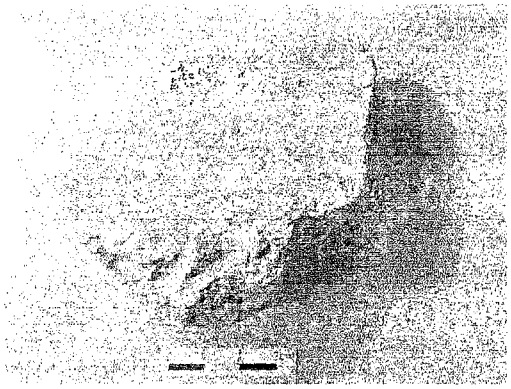

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta, tebeşirimsi. Hamur rengi kirli kırmızımsı koyu kahverengi. Öz yok. Bol oranda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Ayrıca, az miktarda ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Astarlı yüzey, rengi koyu,donuk kahverengi.
İç Yüzey: Astarlı yüzey, rengi koyu,donuk kahverengi.

Fırınlama: İyice.

BİÇİM İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: 60 cm. ?
Kenar Çap: 60 cm. ?
Dip Çap: Düz ?
Kenar Kalınlığı: 2 cm.
Dip Kalınlığı: ~ 2,6 cm. (Başlangıç).
Kap Yüksekliği: 6,5 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yalın kenar.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Bilgi verecek kadar yüzey yok. 1 tane küçük ve sığ, bitişi sivri, kil taşması olan çukur doku (içinde astar devam ediyor). 1 tane de biraz daha derin kırık çukur var. İkisi yan yana.
Çukur Derinlik: 0,4 cm.
Çukur Genişlik: 1,4 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun ?

Yapım Tekniği: Kenar fitille yükseltilmiş olabilir.

Biçim: Düz ağızlı ve geniş açılan düz kenarlı, küçük dip dönüşü olan parça.

Tanım: Bu parçanın en belirgin özelliği; iç, dış ve dip yüzeyinde orta kalınlıkta astar bulunması. Orta özenli yapım.

TÜR GRUBU IB1c

Katalog No: 98	Tür: IB1c	Evre: IIB2
Bul. Yeri: MT'01 23I 8.-	Kot: 345.69 / 61	Karelaj: 1-10 / a-k

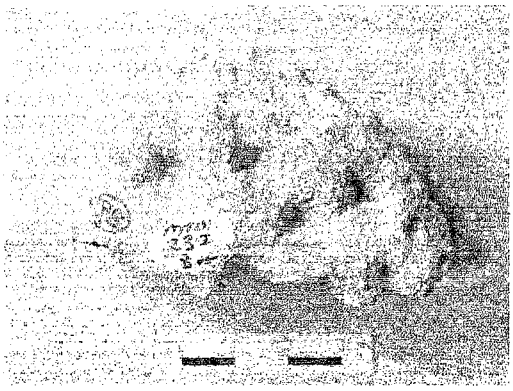

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur (?) ve yüzey rengi aynı, kirli donuk sarı. Kalın siyah öz var. Orta oranda ince kıyılmış bitkisel katkılı.
Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Küçük yüzey, bitki izleri az.
Fırınlama: ? Orta ?

BİÇİM İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,8 cm. (Alt dip yüzeyi kırık olabilir.)
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Orta-minik büyüklükte ve orta. Sığ derinlikte küçük bir çubuk ile oluşturulmuş orta seyreklikte düzenli çukur dokulu. Çubuğun ucu sivri gibi. Kil taşması yok.
Çukur Derinlik: 0,7 cm.
Çukur Genişlik: 0,7 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Profilin hemen hemen tam ortasında, hem kırık plakalı olmuş, hem de çizgisel iz var. Dip, kil eklenerek kalınlaştırılmış.
Biçim: Düz dip parçası.

Tanım: Küçük parça, olasılıkla orta özenli yapım.

Katalog No: 111	Tür: IB1c	Evre: IIB2,3
Bul. Yeri: MT'01 23I 49.-	Kot: 345.17 / 10	Karelaj: 1-10 / a-k

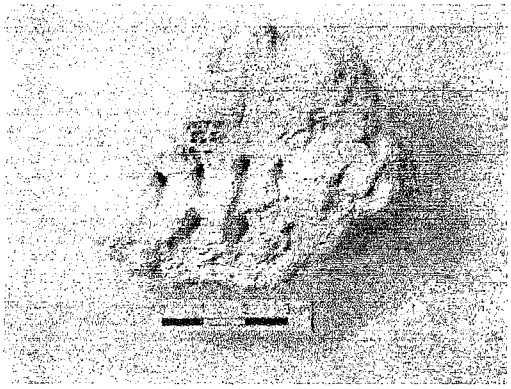

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta, hafif tebeşirimsi. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Öz yok. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanmış.
İç Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanmış.
Fırınlama: Kötüce

BİÇİM İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ~ 20 cm.
Dip Çap: ~ 20 cm.
Kenar Kalınlığı: 2 cm.
Dip Kalınlığı: 1,9 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yalın kenar.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: İnce, sivri uçlu bir çubuk ile tek sokmayla oluşturulmuş dar sivri çukurlar. Düzenli, sırayla yapılmışlar gibi. Kil taşması yok ancak aşınmadan da kaybolmuş olabilir.
Çukur Derinlik: 0,3 – 0,5 cm.
Çukur Genişlik: 0,5 cm.
Kullanım Aşınması: Orta.

Yapım Tekniği: Kenarın, kil eklenerek yükseltildiğine dair hem dip alt yüzeyinde, hem de kenar profilinde, iz var.

Biçim: Hafif dışa açılan düz ya da dış bükey kenarlı, düz dip dönüşlü parça.

Tanım: Küçük parça, olasılıkla orta özenli yapım. Türünün tipik örneği.

Katalog No: 62	Tür: IB1c	Evre: I-III
Bul. Yeri: MT'00 20G 43.-	Kot: 345.00 / 344.48	Karelaj: 4-9 / a-e

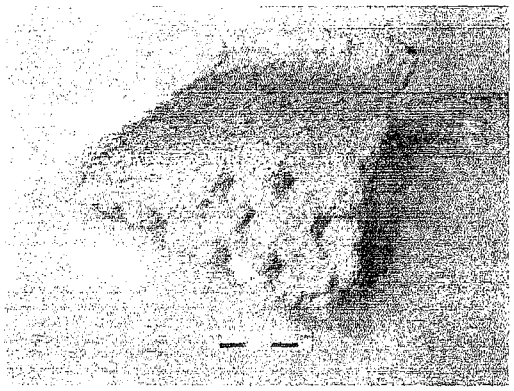

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Yüzey daha kızılımsı ama yüzey ve hamur rengi yaklaşık aynı, kızıl kahverengi (kiremit rengi). Orta kalınlıkta öz var. Orta oranda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Ayrıca, orta miktarda ince kum, az miktarda minik taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Orta özenli ıslak sıvazlanmış. Seyrek olarak orta kalınlıkta bitki izleri görülüyor. Ağızdan kabın yarısına kadar kızılımsı alacalanma var.
İç Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanmış, bitki izleri belirgin.
Fırınlama: İyi.

BİÇİM İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: 40 cm. / söbe
Kenar Çap: 56 cm. / söbe
Dip Çap: 52 cm / söbe
Kenar Kalınlığı: 1,8 cm.
Dip Kalınlığı: 2,5 cm.
Kap Yüksekliği: 10 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yalın kenar.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Yalnızca dipte doku var. Geniş ve sığca çukur dokulu. Olasılıkla ucu kırıklı kalın bir çubukla yapılmış. Çukur kenarlarında kil taşması yok, tam tersi yuvarlaklaşma var, aşınmadan da olabilir ama düzgün.
Çukur Derinlik: 0,4 – 0,8 cm.
Çukur Genişlik: 0,9 – 1,4 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun.

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Güzel profil veren kenar ve dip parçası. İnce ve yüksek kenarlı ve düz dipli. Kenar hafif dışa açılıyor, dip dönüşü hafif dışa çıkıntılı.

Tanım: Özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 109	Tür: IB1c	Evre: ?
Bul. Yeri: MT'01 23H ?	Kot: -	Karelaj: -

MAL:
Hamur: Sık dokulu, kırılgan. Hamur ve yüzey rengi aynı, donuk açık kahverengi. Öz genelde yok, Kenar-dip dönüşünde çok ince grileşmiş. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Orta miktarda ince kum, çok az miktarda iri taşçık, az miktarda ince mika ve minik beyaz taşçık içermekte. Dış Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanmış. Kil astar uygulanmış, bu astar kabuk halinde kırılıyor ya da çatlıyor. İç Yüzey: Islak sıvazlanmış, bitki izleri belirgin. Fırınlama: Kötüce-orta.

BİÇİM İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:
Ağız Çap: - Kenar Çap: 42 cm. / söbe Dip Çap: 40 cm. / söbe Kenar Kalınlığı: 2,4 cm. Dip Kalınlığı: 2,4 cm. Kap Yüksekliği: ? > 6,6 cm. Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yalın kenar. Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Dip, ince ve sivrice 'V' uçlu bir çubuk ile düzensiz-sık uygulanmış orta sığlıkta küçük çukur bazen biraz daha büyük dokulu. Çukurlar yan yana, yüzey boşluğu yok. Kil çekilmiş. Uygulama ıslakken yapılmış. Çukur Derinlik: 0,3 – 0,7 cm. Çukur Genişlik: 0,7 – 1,1 cm. Kullanım Aşınması: Orta. Yapım Tekniği: Belirsiz. Biçim: Geniş dışa açılan düz kenarlı, basit dip dönüşlü parça. Tanım: Orta özenli yapım, büyük parça.

Katalog No: 54	Tür: IB1c	Evre: IIA - B
Bul. Yeri: MT'01 23I 56.-	Kot: 345.10 / 06	Karelaj: 1-10 / a-k

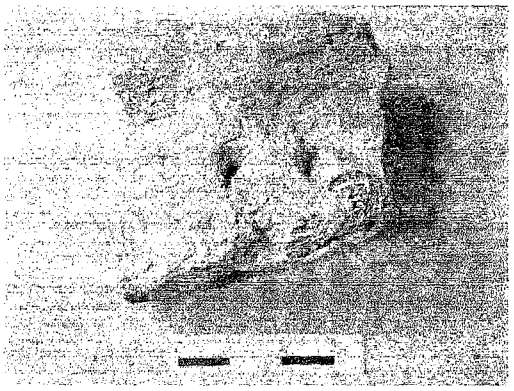

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı renk, pembemsi devetüyü. Kalın siyah öz var. Orta oranda ince bitkisel katkılı. Az oranda ince kum ve ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Kırıklı aşınmış ve olasılıkla kil astar uygulanmış.
İç Yüzey: Çok küçük yüzey ve kırıklı aşınmış.
Fırınlama: İyice ?

BİÇİM İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ?
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 2,3 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Küçük, sivri biten, kil taşması olmayan orta sıklıkta uygulanmış çukur doku.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: -
Çukur Derinlik: 0,7 cm.
Çukur Genişlik: 0,8 cm.
Kullanım Aşınması: ?

Yapım Tekniği: Kil ekleme yöntemine iyi bir örnek. İç yüzeyde ekleme ile iç kesim arasında öz rengiyle de desteklenen belirgin bir ayırım var.

Biçim: Parçanın şeklinden ve dönüşümden kabın neresine ait olduğu anlaşılamıyor, olasılıkla dibe yakın kenar parçası.

Tanım: Küçük bir parça, kırıklı aşınmış.Grubunun tipik örneği ?

Katalog No: 41	Tür: IB1c	Evre: I
Bul. Yeri: MT'00 22I 17.-	Kot: 346.20 / 345.59	Karelaj: 5-7 / b-d

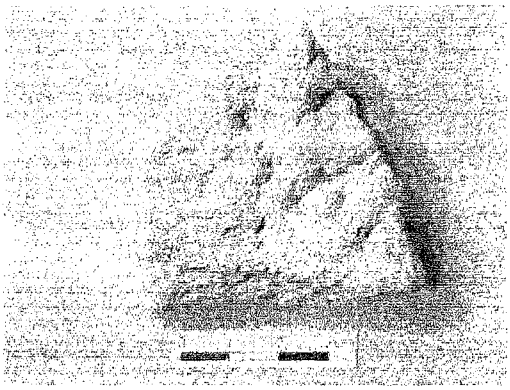

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, donuk, açık gri-kahverengi. Öz kaybolmaya yüz tutmuş, yer yer koyu gri, yer yer ince çizgi halinde gri. Orta miktarda çok ince kıyılmış bitkisel katkılı. Orta miktarda ince kum, az miktarda iri taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Kalker kaplı.
Fırınlama: İyice.

BİÇİM İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 1,9 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Çoğu küçük ve sivri biten, sığ çukurlar. Bazıları birbirleriyle birleşmiş, orta sıklıkta. İki tane daha büyük sivri biten çukur var. Onlarda sığ. Kil taşması yok.
Çukur Derinlik: 02 – 0,4 cm.
Çukur Genişlik: 0,3 – 0,5 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Olasılıkla kenar dönüşüne yakın dip parçası. İnce profilli.

Tanım: Küçük bir parça, her iki yüzeyi yoğun kalker kaplı.

Katalog No: 39	Tür: IB1c	Evre: IIB2,3
Bul. Yeri: MT'01 23I 60.-	Kot: 345.06 / 00	Karelaj: 1-10 / a-k

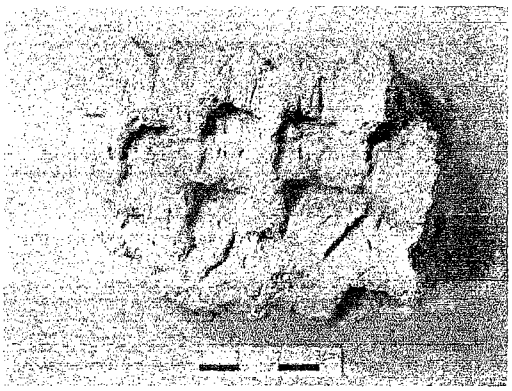

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu. Hamur ve alt yüzey aynı renk, açık krem rengi. Öz yer yer var, sınırları belli değil, gri renkte. Bol miktarda orta ve kalın kıyılmış bitkisel katkılı. Az iri taşçık, çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Hafif karbonize, kirli sarı renkte, bitki izleri görülmekte.
Fırınlama: İyi.

BİÇİM İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,8 – 3,2 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Fazla örneği olmayan, kalın, sivrilen ve kırıklı uçlu bir çubuk ile oluşturulmuş derin çukur doku. Dokular orta seyreklikte. Olasılıkla kil ıslakken çıkarılmış, çukurların içinde çubukların negatif izleri oluşmuş. Buna tezat, kil taşması hiç yok. Çukurlar kesikli, sopa açılı sokulmuş 'V' şeklinde.
Çukur Derinlik: 0,5 – 1 cm.
Çukur Genişlik: 1,5 cm.
Kullanım Aşınması: Az?

Yapım Tekniği: Profilde, dibe daha yakın, kil eklendiğine dair çizgisel iz var. Profilin yarısında izleniyor.

Biçim: Kalın profilli düz dip parçası, iç yüzey hafif engebeli.

Tanım: Parçanın hem hamurunda, hem de işlevsel yüzey dokusunda farklı bir hava var. İşlevsel doku türünün başka örneği yok. Tipik değil.

Katalog No: 40	Tür: IB1c	Evre: IIB3 - IIB2
Bul. Yeri: MT'01 23H 15.-	Kot: 345.24 / 344.97	Karelaj: 3-9 / f-k

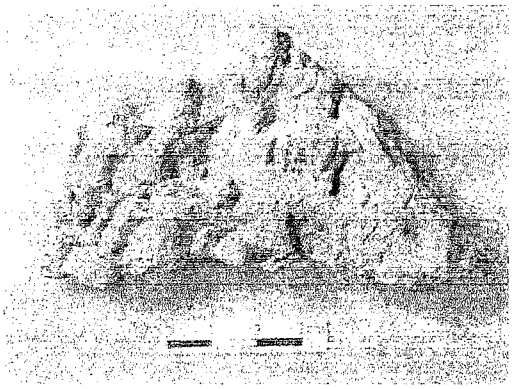

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta, hafif süngerimsi. Hamur rengi, grimsi açık kahverengi. Kalın siyah öz var. Bolca ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Bitki izleri görülüyor. Bir kısmı koyu gri, diğer kısmı açık gri renkte alacalanmış.
Fırınlama: İyice.

BİÇİM İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Orta büyüklükte, ucu kesikli bir çubuk ile düzensizce oluşturulmuş orta-derin, çok az sığ çukur dokulu. Doku kabın bir kısmında seyrek, diğer tarafında yoğun uygulanmış. Kil taşması hiç yok. Çukur bitişleri köşeli.
Çukur Derinlik: 0,4 – 0,8 cm.
Çukur Genişlik: 0,3 – 0,9 cm.
Kullanım Aşınması: Orta.

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: İnce profilli düz dip parçası.

Tanım: Diğer "Husking Tray"lerden farklı yapısı var, tipik değil.

Katalog No: 61	Tür: IB1c	Evre: IIB3
Bul. Yeri: MT'01 23H 6.-	Kot: 345.17 / 11	Karelaj: 1-10 / a-k

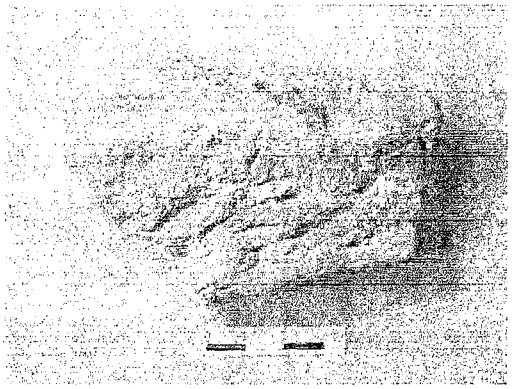

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, açık kırmızımsı kahverengi. Orta kalınlıkta siyah öz var, yer yer kaybolmuş. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Orta miktarda ince kum, az oranda minik taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Dibe yakın küçük yüzey, olasılıkla ıslak sıvazlanmış, olasılıkla ince astar uygulanmış?
İç Yüzey: Kırıklı aşınmış, bitki izleri görülüyor.
Fırınlama: Orta.

BİÇİM İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: 28 cm. / söbe
Kenar Kalınlığı: ?
Dip Kalınlığı: 2 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Çok aşınmış, dokuların gerçek şekli anlaşılamıyor. Sadece dokunum bitişindeki kısa kesik çizgisel, kesik gibi izler görülüyor. Bunun dışında iki tane daha geniş ve derin çukur var.
Çukur Derinlik: ?
Çukur Genişlik: ?
Kullanım Aşınması: ?

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Dip ve dipten kenara dönüş. Kenarın nasıl yükseldiği belli olmuyor. Kabın dibinde , ovalleşen kısmında kenar çıkışı hafif dışa açılmış.

Tanım: Bütün yüzeyleri yoğun ve kırıklı aşınmış parça.

Katalog No: 50	Tür: IB1c	Evre: IIB2?
Bul. Yeri: MT'99 18H 15.-	Kot: 346.11 / 02	Karelaj: 1-4 / a-h

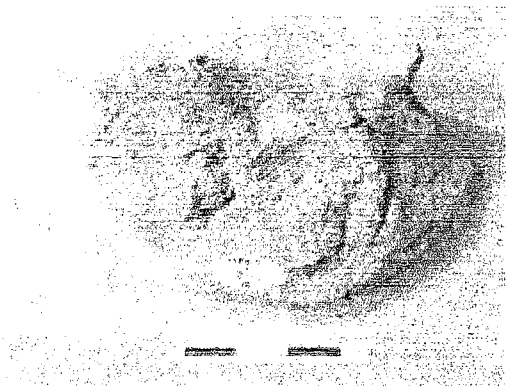

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Süzülmüş ince kilden. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Koyu gri öz var. Bitkisel katkı yok, varsa bile çok az ve ince kıyılmış. Bol miktarda ince siyah kum ve ayrıca, diğer "Husking Tray" hamurlarına oranla daha fazla ama yine az miktarda ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Küçük ve dibe yakın yüzey olmasına rağmen özenlice düzeltilmiş. Donuk açkılı gibi. Homojen yüzey. Ayrıca, dip geçişi de özenli yapılmış.
İç Yüzey: Tamamiyle kırık, öz ve çukur dokuların bir kısmı görülüyor.
Fırınlama: İyi.

BİÇİM İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ?
Dip Çap: 24 cm.
Kenar Kalınlığı: ?
Dip Kalınlığı: ?
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Çukur doku izi var, Yüzey tamamiyle kırık olduğundan hiçbirşey anlaşılamıyor. Kenar dip geçişinde derin olduğu anlaşılan keskin köşel, tam şekli belirsiz çukur var. Kesilerek oluşturulmuş. Diğer izler belli ki çukurların dibi, çizgiler var. Çukurların şekli ve kendi aralarındaki düzeni hiç anlaşılamıyor. Dokular tipik değil.
Çukur Derinlik: ?
Çukur Genişlik: ?
Kullanım Aşınması: ?

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Olasılıkla geniş, ya da hafif açılan kenarlı, dip dönüşü dışa çıkıntılı olan, ancak iç yüzeyi yoğun kırıklı aşınmış olduğundan biçimi tam anlaşılamayan parça.

Tanım: Küçük bir parça olmasına rağmen, oldukça özenli bir parça olduğu anlaşılabiliyor. Ayrıca çukur doku özelliği de farklı gibi, grubunun tipik örneği değil.

Katalog No: 112	Tür: IB1c	Evre: IIC1
Bul. Yeri: MT'01 23H 7.-	Kot: ? / 345.41	Karelaj: 2-4 / c-g

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, donuk ve kirli, pembemsi devetüyü. Kalın- siyah öz var. Orta miktarda kalın kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, az miktarda ince mika ve minik beyaz taşçık içermekte.

Dış Yüzey: ?
İç Yüzey: Küçük ve kırıklı aşınmış yüzey, bitki izleri görülüyor.
Fırınlama: İyi.

BİÇİM İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ?
Dip Çap: Düz?
Kenar Kalınlığı: ?
Dip Kalınlığı: 2,1 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Sivri uçlu bir çubukla derin ve bitişi sivri oluşturulmuş ve bir kenarında kil taşması gibi ama, daha çok çubukla çekilmekten kaynaklanan bir kil yükselmesi olan, seyrek ve orta büyüklükte çukur dokulu.
Çukur Derinlik: 1 -1,5 cm.
Çukur Genişlik: 0,8 – 1,2 cm.
Kullanım Aşınması: Az

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Dış yüzeyinden çok az basit kenar dönüşü veren, düz dip parçası. Kenar profili kalın.

Tanım: Parçanın dip olarak düşünülen dış yüzeyi, diğer dip özelliklerine göre göreceli özenli. Dolayısıyla, bu bir kenar parçası da olabilir ancak, işlevsel doku yüzeyinde çukurların açılış şekli, buranın dip parçası olduğunu düşündürmekte.

TÜR GRUBU IB1d

Katalog No: 107	Tür: IB1d	Evre: IIB2,3
Bul. Yeri: MT'01 23I 60.-	Kot: 345.06 / 00	Karelaj: 1-10 / a-k

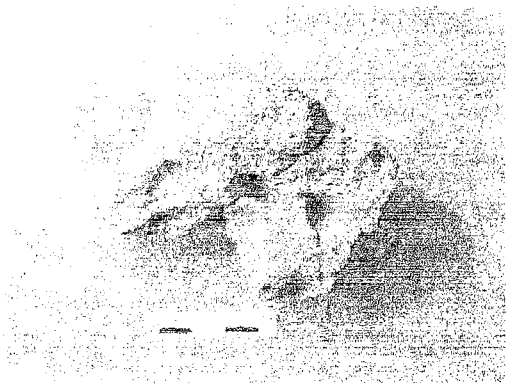

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, turuncumsu açık kahverengi. Kalın siyah öz var. Orta oranda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az-orta miktarda ince kum, çok az iri taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Islak sıvazlanmış, yer yer bitki izleri var.
İç Yüzey: Çok aşınmış, yoğun bitkisel iz var.
Fırınlama:

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ?
Dip Çap: 46 cm. ?
Kenar Kalınlığı: 1,9 cm.
Dip Kalınlığı: 2,8 cm. (Başlangıç)
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yalın kenar?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Orta seyreklikte, derin, yuvarlak uçlu bir çubukla oluşturulmuş(bazen sivrilik var) orta büyüklükte kil taşması görülmeyen çukur doku. Bir tane kırık ama çok geniş ve çok derin çukur doku var. Çukurlar düzensiz gibi.
Çukur Derinlik: 0,7 – 1,4 cm.
Çukur Genişlik: 1,4 – 2,2 cm.
Kullanım Aşınması: Orta.

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Hafif dışa açılan kenar ve dip başlangıcı, kenardan dibe dönüş kalın.

Tanım: Yoğun aşınmış, olasılıkla orta özenli küçük bir parça. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 99	Tür: IB1d	Evre: IIA - B
Bul. Yeri: MT'01 23I 56.-	Kot: 345.10 / 06	Karelaj: 1-10 / a-k

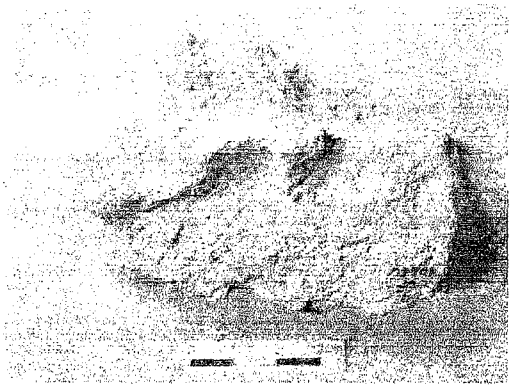

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta, süngerimsi. Hamur, dip ve dış yüzey aynı renk hafif turuncumsu açık sarı. Öz, kaybolmaya yüz tutmuş, açık gri renkte. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Orta miktarda ince kum, az miktarda iri taşçık ve minik beyaz taşçık içermekte.
Dış Yüzey: Çok küçük dibe yakın yüzey, kabaca ıslak sıvazlanmış.
İç Yüzey: Küçük yüzey, yoğun ve kırıklı aşınmış.
Fırınlama: İyice?

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ?
Dip Çap: 60 cm. ?
Kenar Kalınlığı: 2,6 cm.? (başlangıç)
Dip Kalınlığı: 2,4 cm. (başlangıç)
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu ? : Dipten kenar yönüne doğru bir hareketle çıkarılmış sığ, büyük, bitişi yuvarlak tek bir çukur doku. Kil taşması var gibi. Olasılıkla bu şekilde devam ediyor. Düzeni belirsiz.
Çukur Derinlik: 0,6 cm.
Çukur Genişlik: 1,7 cm.
Kullanım Aşınması: ?

Yapım Tekniği: Dipte ekleme izi olabilecek çizgisel bir iz var.

Biçim: Geniş açılan kenar ve dip başlangıcı olan, dip dönüşü kalın profilli parça.

Tanım: Yoğun, kırıklı aşınmış, olasılıkla özensiz yapım.

Katalog No: 106	Tür: IB1d	Evre: ?
Bul. Yeri: MT'01 23H 1.-	Kot: 345.53 / 37	Karelaj: 1-10 / a-k

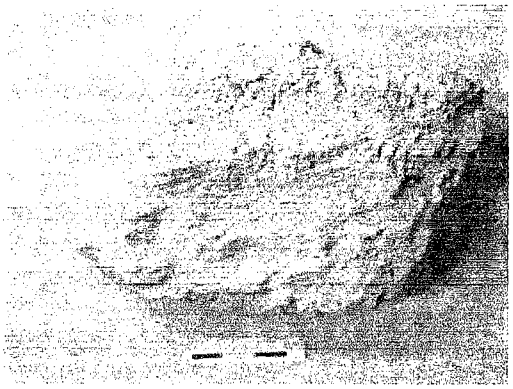

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu, süngerimsi. Hamur rengi turuncumsu açık sarı. Bol miktarda kalın kıyılmış bitkisel katkılı. Orta miktarda ince kum, az miktarda iri taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Oldukça kaba ve özensiz ıslak sıvazlanmış. Olasılıkla kil astar uygulanmış.
İç Yüzey: İç yüzey ince kalker kaplı, olasılıkla dış yüzey gibi kabaca ıslak sıvazlanmış.

Fırınlama:

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ?
Dip Çap: 60 cm. / söbe
Kenar Kalınlığı: 3,1 cm.
Dip Kalınlığı: 3,3 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Dip-kenar dönüşünde olasılıkla düzensiz, geniş ve sığ dipleri yuvarlak çukur dokulu. Olasılıkla geniş uçlu bir sopayla açılmış. Kil taşması var.
Çukur Derinlik: 0,4 – 0,7 cm.
Çukur Genişlik: 1,7 - ? cm.
Kullanım Aşınması: ?

Yapım Tekniği: Dipte, kenarın eklenerek yükseltildiğine dair çizgisel iz var.

Biçim: Hafif açılan düz kenar ve düz basit dönüşlü dip başlangıcı. Dip-kenar dönüşü oldukça kalın parça.

Tanım: Oldukça kaba yapım ve büyük bir "Husking Tray" parçası.

Katalog No: 94	Tür: IB1d	Evre: IIB2?
Bul. Yeri: MT'99 18H 15.-	Kot: 346.11 / 02	Karelaj: 1-4 / a-h

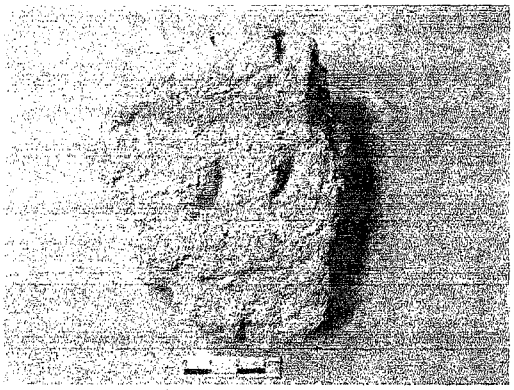

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu. hamur ve yüzey rengi aynı, kızılımsı kahverengi. Kalın, grimsi siyah öz var. Kalın kıyılmış bol bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, minik taşçık ve bol miktarda iri beyaz taşçık içermekte.

Dış Yüzey: Orta özenli ıslak sıvazlanmış. Donuk, koyu kahverengi ince astar uygulanmış.
İç Yüzey: Yoğun, kırıklı aşınmış, bitki ve taşçık izleri belirgin.
Fırınlama:

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: söbe – düz?
Dip Çap: düz?
Kenar Kalınlığı: 2,5 cm.
Dip Kalınlığı: 3 cm. (ortaya doğru inceliyor.)
Kap Yüksekliği: ? > 6,1 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yalın kenar.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Kalınca uçlu bir çubuk ile derin oluşturulmuş iki çukur doku. Dokular seyrek, kil taşması yok. Olasılıkla kırıklı yüzeylerden birinde oluk doku izi var.
Çukur Derinlik: 0,8 – 1,1 cm.
Çukur Genişlik: 0,9 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Hafif dışa açılan düz kenar ve basit dönüşlü dip parçası. Kenar-dip dönüşü kalınlaştırılmış.

Tanım: Yoğun kırıklı aşınmış, oldukça özensiz yapım ve kalın profilli parça. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 103	Tür: IB1d	Evre: IIB3 - IIB2
Bul. Yeri: MT'01 23H 15.-	Kot: 345.24 / 344.97	Karelaj: 3-9 / f-k

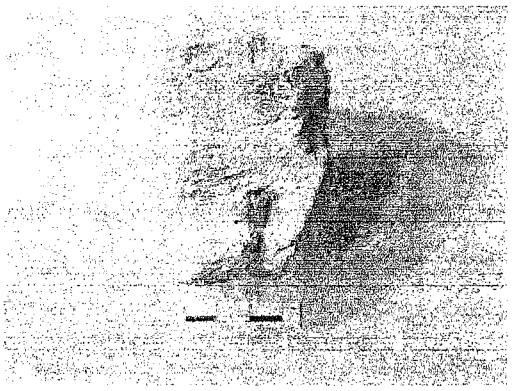

MAL:

Hamur: Sık dokulu, hafif süngerimsi. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Orta kalınlıkta siyah öz var. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Islak sıvazlanmış.
İç Yüzey: Islak sıvazlanmış. Bitki izleri görülüyor.
Fırınlama: Orta

BİÇİM İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: 60 cm. ?
Dip Çap: 60 cm. ?
Kenar Kalınlığı: 2,7 cm.
Dip Kalınlığı: 2,7 cm. (Başlangıç)
Kap Yüksekliği: ? > 8 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yalın kenar.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Hemen kenar dönüşünde seyrek ve iri, derince bir çukur doku ve bir de kırık var. Olasılıkla ucu hafif yuvarlatılmış ve sivrice bir çubuk ile bitişi genişetilerek oluşturulmuş. Kil taşması görünmüyor ama aşınmadan da olabilir.
Çukur Derinlik: 1 cm.
Çukur Genişlik: 1,4 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun.

Yapım Tekniği: Kenarda ve dipte kil ekleme izi var.

Biçim: Hafif dışa açılan düz kenar ve düz dönüşlü dip.

Tanım: Küçük parça, olasılıkla orta özenli yapım.

Katalog No: 90	Tür: IB1d	Evre: IIB2
Bul. Yeri: MT'00 22H 7.-	Kot: 345.85 / 83	Karelaj: 1-10 / f-k

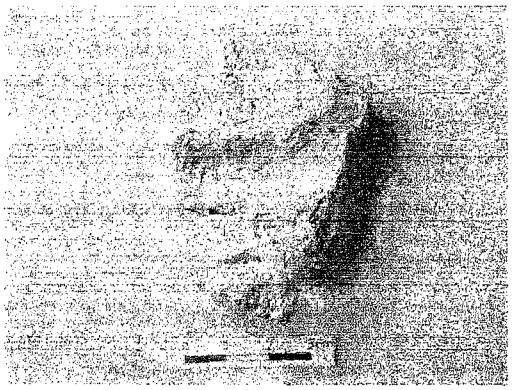

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, açık kiremit rengi. Öz yok. Bol miktarda kalın kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, iri beyaz taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Küçük yüzey, bitki izleri görülüyor.
Fırınlama: Kötü

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 3 – 3,3 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Küçük yüzey üzerinde, büyük bir ip baskı izlenimi veren üç sıralı çukur, çevresinde de düzeni anlaşılamayan başka çukurlar var. İp baskı gibi duran çukurlar, orta boy, orta derinlikte, geniş ağızlı. Kil taşması yok.
Çukur Derinlik: 0,3 – 0,6 cm.
Çukur Genişlik: 1,4 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Kalın profilli düz dip parçası.

Tanım: Küçük parça, olasılıkla özensiz yapım.

Katalog No: 63	Tür: IB1d	Evre: I
Buİ. Yeri: MT'99 18H 14.-	Kot: 345.96 / 81	Karelaj: 1-10 / f-k

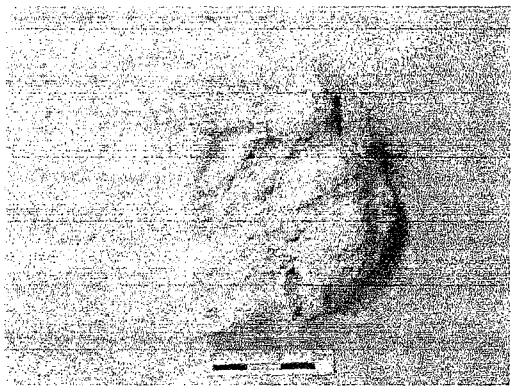

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey aynı renk, açık kiremit rengi.Grileşmiş öz var gibi. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, minik beyaz taşçık ve çok az ince mika içermekte.
Dış Yüzey: Kalker kaplı. Kalkerin altında olasılıkla ince, donuk kahverengi astar var. Islak sıvazlanmış.
İç Yüzey: Kalker kaplı. Yoğun, kırıklı aşınmış.
Fırınlama: Orta

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: 46 cm. / söbe
Kenar Kalınlığı: 1,9 cm. (başlangıç)
Dip Kalınlığı: 2,4 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Kenar-dip geçişinde büyük bir ip baskı izlenimi veren biri kırık dört tane çukur var. Çukurlar, hafif yay şeklinde sıralanmış. Kabın genel düzleminde düzeni anlaşılamıyor. Çevresinde başka çukurlar da var ancak, yoğun aşınmadan dolayı onların da düzeni anlaşılamıyor. İp baskı düzeninde olan çukurlar genişçe, orta derinlikte, çevredeki diğer bir çukur daha derin.
Çukur Derinlik: 0,5 – 0,9 cm.
Çukur Genişlik: 0,8 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Alt dip yüzeyinde kenarın kil ekleme yöntemi ile yükseltildiğine dair iz var.

Biçim: Olasılıkla geniş açılan kenarlı, düz dipli, orta kalınlıkta profilli, söbe parça.

Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım, yoğun, kırıklı aşınmış parça.

Katalog No: 96	Tür: IB1d	Evre: IIB
Bul. Yeri: MT'01 23I 67.-	Kot: 344.94 / 89	Karelaj: 1-10 / a-k

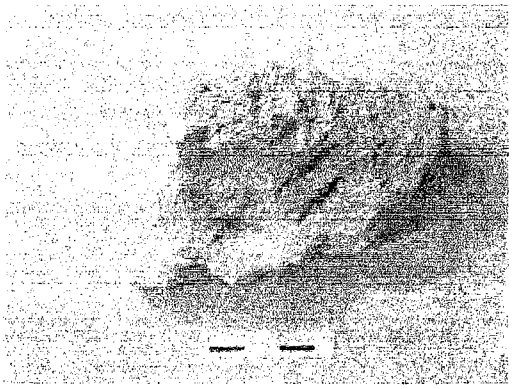

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, kirli kırmızımsı kahverengi. Öz yok. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, orta irilikte taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Islak sıvazlanmış.
İç Yüzey: Yoğun, kırıklı aşınmış, bitki izleri görülmekte
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ?
Dip Çap: 60 cm. / söbe
Kenar Kalınlığı: 2 cm.
Dip Kalınlığı: 2,8 cm.
Kap Yüksekliği: ? > 6 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla dip yüzeyindeki dokunun kenara taşması olarak değerlendirilebilecek iki tane çukur doku var. Çukurlar, orta büyüklükte ve orta derinlikte ancak, düzenleri anlaşılamıyor.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Derince, iri bir çubukla açılmış, içleri izli çukur dokular. Çoğu kırık, dolayısıyla düzenleri anlaşılamıyor. Olasılıkla kil taşması yok.
Çukur Derinlik: 0,5 – 0,9 cm.
Çukur Genişlik: 0,7 – 1,2 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Hafif dışa açılan düz kenarlı, düz dip dönüşlü, kenarı ince, dibi kalın profilli parça.

Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım.

Katalog No: 52	Tür: IB1d	Evre: IIB1
Bul. Yeri: MT'01 23H 8.-	Kot: 345.11 / 344.98	Karelaj: 1-10 / a-k

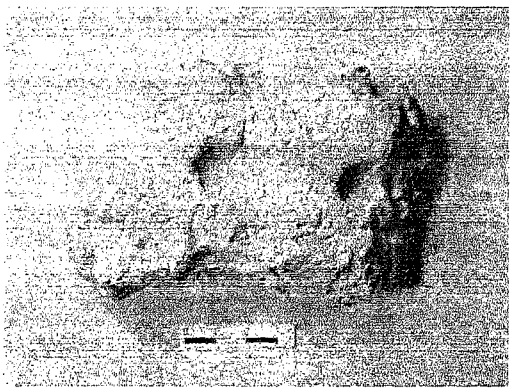

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur rengi turuncumsu pembe. Kalın siyah öz var. Alt dip yüzeyi ya kırık, ya da öz gibi siyahlaşmış. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, iri taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Bitki izleri, kum ve taşçık görülüyor.
Fırınlama: Orta

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 3,7 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Başka örneği olmayan geniş ve derin, birbirlerine aralıklı açılmış çukur dokulu. Çukurların, dipleri yuvarlatılmış ayrıca, kil taşması yok.
Çukur Derinlik: 1 cm.
Çukur Genişlik: 2 cm.
Kullanım Aşınması: Orta

Yapım Tekniği: Dipte kil ekleme izi var. Ayrıca olasılıkla kabın alt dip yüzeyi ekleme yerinden kırılmış.

Biçim: Kalın profilli ve düz dip parçası.

Tanım: Olasılıkla büyük bir "Husking Tray"e ait parça. Hem profil kalınlığı, hem de işlevsel yüzey dokusu tipik değil.

TÜR GRUBU IB1e

Katalog No: 44	Tür: IB1e	Evre: I
Bul. Yeri: MT'01 22M 17.-	Kot: 346.02 / 345.95	Karelaj: 1-10 / a-k

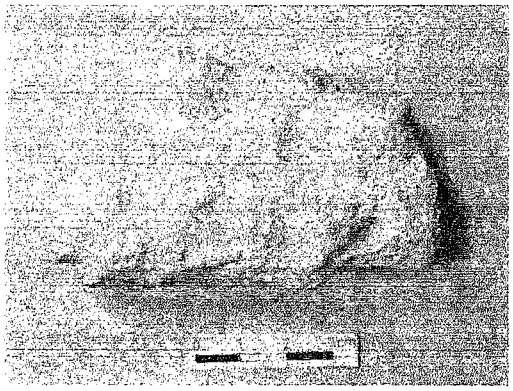

MAL:
Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, açık kiremit rengi. Çok ince çizgi halinde grileşmiş öz var. Az miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Orta miktarda ince kum, az miktarda minik beyaz taşçık içermekte. Dış Yüzey: - İç Yüzey: Kalın kalker kaplı ve yoğun, kırıklı aşınmış. Fırınlama: Orta

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:
Ağız Çap: - Kenar Çap:- Dip Çap: - Kenar Kalınlığı: - Dip Kalınlığı: 2,2 cm. Kap Yüksekliği: - Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ? Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: İrili ufaklı çukur doku izleri var. Çukur Derinlik: ? Çukur Genişlik: ? Kullanım Aşınması: ? Yapım Tekniği: Belirsiz. Biçim: İnce profilli düz dip parçası. Tanım: Yoğun, kırıklı aşınmış parça.

Katalog No: 46	Tür: IB1e	Evre: IIB3 - IIB2
Bul. Yeri: MT'00 22H 3.-	Kot: 345.87 / 85	Karelaj: 1-10 / f-k

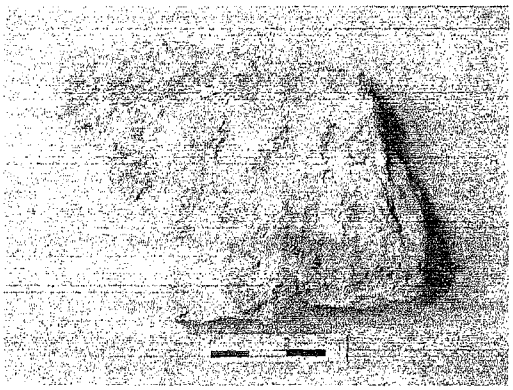

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Kalın, siyah öz var. Bol miktarda orta-kalın kıyılmış bitkisel katkılı. Olasılıkla az miktarda ince kum içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Yoğun, kırıklı aşınmış.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap:-
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Yoğun, kırıklı aşınmış, yanyana sıralı gibi duran ve olasılıkla aynı boyutlarda çukur dokulu.
Çukur Derinlik: ?
Çukur Genişlik: ?
Kullanım Aşınması: ?

Yapım Tekniği: Dipte kil eklendiğine dair belirgin iz var.

Biçim: Orta incelikte profilli, olasılıkla düz dip parçası. Parçanın bir tarafında kenara dönüş başlıyor gibi.

Tanım: Alt dip yüzeyi olarak düşünülen yüzey, göreceli özenli düzeltilmiş gibi. Dolayısıyla, kenar yüzeyi de olabilir ancak, parça küçük olduğundan tam anlaşılamıyor.

Katalog No: 47	Tür: IB1e	Evre: IIB3
Bul. Yeri: MT'01 23I 41.-	Kot: 345.27 / 22	Karelaj: 1-10 / a-k

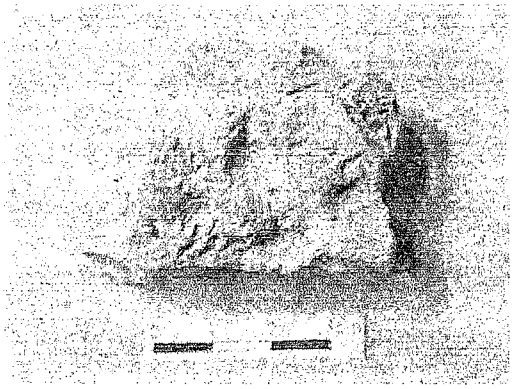

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Öz yok, çok az gri-kahverengi leke var. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, minik beyaz taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Küçük yüzey, bitki izleri görülüyor.
Fırınlama: Orta

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,3 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Sığ, küçük, üst üste girmeyen çukur dokulu. Çukur dipleri yuvarlak ve olasılıkla kil taşması yok. Ancak, parça küçük olduğu için kabın tüm işlevsel yüzey dokusu için aynı özellikler geçerli olmayabilir.
Çukur Derinlik: 0,4 cm.
Çukur Genişlik: 0,7 – 1 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Olasılıkla ince profilli düz dip parçası.

Tanım: Hem küçük, hem yoğun aşınmış parça.

Katalog No: 4	Tür: IB1e	Evre: IIB1,2
Bul. Yeri: MT'01 23I 6.-	Kot: 345.75 / 345.69	Karelaj: 1-10 / a-k

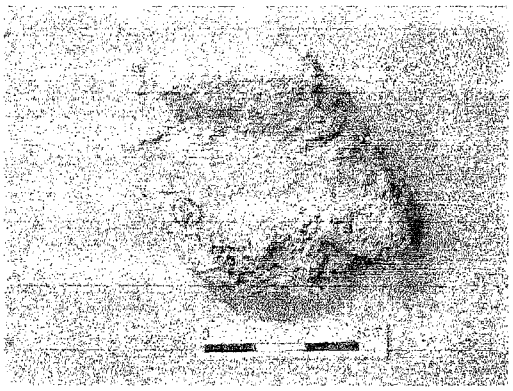

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, turuncumsu kiremit rengi. Bol miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Hamur ayrıca, çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Kalker kaplı, olasılıkla ıslak sıvazlanmış, bitkisel katkı izleri görülüyor.
İç Yüzey: Kalker kaplı, olasılıkla yoğun aşınmış.
Fırınlama: Orta

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ?
Dip Çap: ~ 29 cm. / söbe
Kenar Kalınlığı: 1,3 cm. (başlangıç)
Dip Kalınlığı: 1,8 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yalın kenar.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla, iki tane kırık çukur var. Çukurlar derin ve küçük açılmış gibi, ancak kesin birşey söylemek doğru değil.
Çukur Derinlik: ?
Çukur Genişlik: ?
Kullanım Aşınması: ?

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Hafif dışa açılan düz kenarlı ve düz dip dönüşlü, ince profilli ve olasılıkla küçük bir "Husking Tray"e ait parça.

Tanım: Küçük ve yoğun aşınmış parça. Olasılıkla özensiz yapım.

Katalog No: 58	Tür: IB1e	Evre: IIA - B
Bul. Yeri: MT'01 23I 56.-	Kot: 345.10 / 06	Karelaj: 1-10 /a-k

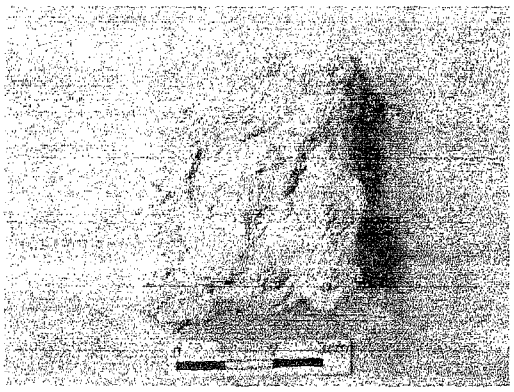

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Orta kalınlıkta siyah öz var. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, minik beyaz taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Yoğun, kırıklı aşınmış, bitki izleri görülmekte.
Fırınlama: Orta

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,3 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Hem küçük, hem de sığ, yuvarlak dipli çukur dokulu. Olasılıkla yanyana, düzenli açılmış.
Çukur Derinlik: ?
Çukur Genişlik: ?
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Dipte, plaka halinde kil ekleme izi var.

Biçim: Orta kalınlıkta profilli, düz dip parçası.

Tanım: Küçük ve yoğun aşınmış parça.

Katalog No: 66	Tür: IB1e	Evre: IIB2
Bul. Yeri: MT'01 23I 66.-	Kot: 345.34 / 00	Karelaj: 4-8 / f-h

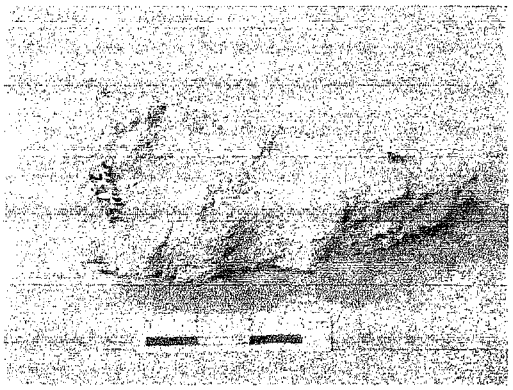

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, açık turuncumsu kızıl. Kalın siyah öz var. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Orta miktarda ince kum, az miktarda minik taşçık ve çok az miktarda ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Küçük ve kırıklı aşınmış.
Fırınlama: Kötü

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,2 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Yoğun aşınmış, olasılıkla kaba düzenli çukur dokulu.
Çukur Derinlik: ?
Çukur Genişlik: ?
Kullanım Aşınması: ?

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Olasılıkla orta kalınlıkta profilli, düz dip parçası.

Tanım: Yoğun, kırıklı aşınmış, küçük parça.

Katalog No: 65	Tür: IB1e	Evre: I
Bul. Yeri: MT'99 18H 14.-	Kot: 345.96 / 81	Karelaj: 1-10 / f-k

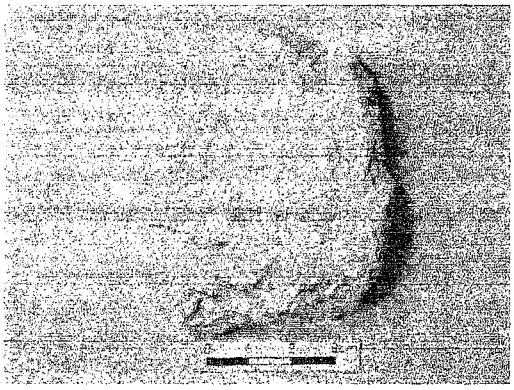

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, açık kirli sarı. Öz yok. Bitkisel katkı yok gibi görülüyor, varsa bile çok az miktarda ve ince kıyılmış olmalı. Süzülmüş , ince hamur. Bol miktarda ince kum ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Yoğun, kırıklı aşınmış.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 1,7 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Yoğun, kırıklı aşınmış. Sanki sıralı gibi açılmış küçük ve sığ çukur izleri var.
Çukur Derinlik: ?
Çukur Genişlik: ?
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Kil ince plakalar halinde eklenmiş gibi.

Biçim: Olasılıkla ince profilli düz dip parçası.

Tanım: Hem hamur yapısı, tam anlaşılamasa da, hem de çukur doku yapısı diğer örneklerden farklı bir parça izlenimi veriyor.

Katalog No:13	Tür: IB1e	Evre: IIB2
Bul. Yeri: MT'01 23I 66.-	Kot: 345.34 / 00	Karelaj: 4-8 / f-h

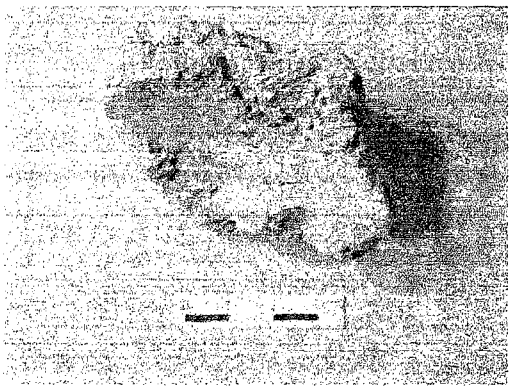

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, açık turuncumsu kızıl. Öz, yer yer kaybolmuş, ince siyah. Az miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, minik taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Görece özenli ıslak sıvazlanmış. Dip geçişi özensiz.
İç Yüzey: Küçük yüzey, olasılıkla görece özenli ıslak sıvazlanmış.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ?
Dip Çap: 50 cm. / söbe
Kenar Kalınlığı: 1,8 cm.
Dip Kalınlığı: 2,2 cm. (başlangıç)
Kap Yüksekliği: ? > 4,7 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yalın kenar.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Yarısı kırık derince ve irice dibi izli çukur. Olasılıkla kil taşması yok.
Çukur Derinlik: ?
Çukur Genişlik: ?
Kullanım Aşınması: ?

Yapım Tekniği: Kenarda, hem iç hem dış yüzeyde ~ 0,3- 0,5 cm. kalınlığında kil ekleme-sıvazlama izi var.

Biçim: Olasılıkla hafif dışa açılan düz kenarlı, basit dip dönüşlü, ince profilli parça.

Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım.

Katalog No: 59	Tür: IB1e	Evre: IIB1-IIA2
Bul. Yeri: MT'00 22H 18.-	Kot: 345.68 / 63	Karelaj: 9-10 / f-k

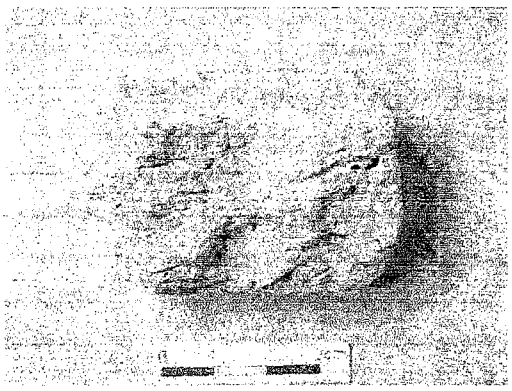

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu, tebeşirimsi. Hamur ve yüzey rengi olasılıkla aynı, pembemsi devetüyü. Kalın siyah öz var. Bol miktarda kalın kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda minik taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Yoğun, kırıklı aşınmış.
Fırınlama: Orta

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,1 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Kırıklı yüzey. Olasılıkla sıralı, düzgün parmak baskılı, orta büyüklük ve orta derinlikte çukur dokulu.
Çukur Derinlik: ?
Çukur Genişlik: ?
Kullanım Aşınması: ?

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Olasılıkla orta incelikte profilli, düz dip parçası.

Tanım: Alt dip yüzeyi olarak düşünülen yüzey, ıslak sıvazlanarak düzeltilmiş. Bu nedenle, kenar parçası da olabilir, parça küçük olduğu için kesin birşey söylemek doğru değil. Parçanın dip parçası olarak düşünülmesinin nedeni, çukur dokunun kenarda uygulanmıyor olmasıdır.

Katalog No: 64	Tür: IB1e	Evre: IIC1
Bul. Yeri: MT'00 20G 53.-	Kot: 344.49 / 42	Karelaj: 4-10 / a-f

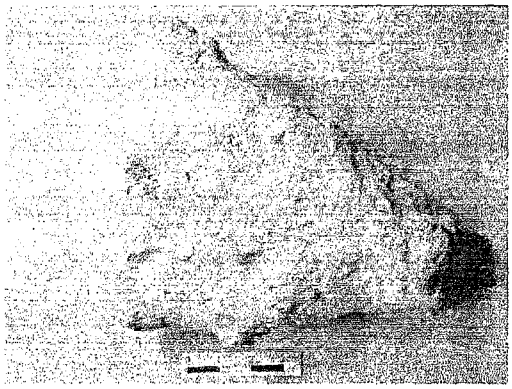

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, turuncumsu, açık kiremit rengi. Orta kalınlıkta grileşmiş öz var. Az miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, iri taşçık, iri beyaz taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanmış. Yapım izleri düzeltilmemiş.
İç Yüzey: Yoğun, kırıklı aşınmış.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: Düz
Dip Çap: Düz
Kenar Kalınlığı: 1,9 cm.
Dip Kalınlığı: ?
Kap Yüksekliği: ? > 7,2 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yalın kenar? Birtakım izler var ancak, kırık da olabilir.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Birkaç tane çukur doku izi var ancak, yoğun aşınma nedeniyle doku türü belirsiz. Olasılıkla çukurlar seyrek düzenlenmiş.
Çukur Derinlik: ?
Çukur Genişlik: ?
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Kenar profilinde kil eklendiğine dair ince, çizgisel iz var ancak, net değil.

Biçim: Geniş açılan düz kenarlı ve basit dip dönüşlü, olasılıkla ince profilli parça. Bu parçanın ilginç ve belirleyici özelliği, açık bir şekilde çap vermemesi, düz olması.

Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım, ancak, kenar dış yüzeyi kabaca düzeltilmiş.

Katalog No: 51	Tür: IB1e	Evre: IIB2 - IIB1
Bul. Yeri: MT'99 18H 26.-	Kot: 345.36 / 16	Karelaj: 1-10 / a-e

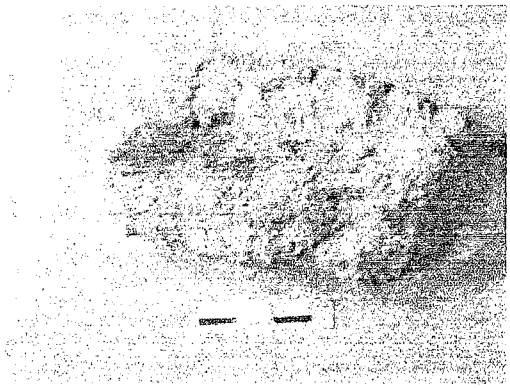

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve dış yüzey aynı renk, kirli sarı. Kalın, siyah öz var. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, minik taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanmış.
İç Yüzey: Yoğun, kırıklı aşınmış. Karbonize ortam nedeniyle donuk kirli kahverengi.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: 34 cm. / söbe
Dip Çap: 34 cm. / söbe
Kenar Kalınlığı: 2,1 cm. (başlangıç)
Dip Kalınlığı: 2,1 cm. (başlangıç)
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Tam kenardan dibe dönüşte çukur doku izleri var ancak, kırıklı aşınmadan dolayı türü anlaşılamıyor.
Çukur Derinlik: ?
Çukur Genişlik: ?
Kullanım Aşınması: ?

Yapım Tekniği: Kenar profilinde kil eklendiğine dair kısa çizgisel iz var.

Biçim: Hafif dışa açılan düz kenarlı, dışa çıkıntılı dip dönüşlü, orta kalınlıkta profilli parça.

Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım.

Katalog No: 55	Tür: IB1e	Evre: I - IIA
Bul. Yeri: MT'99 18H 10.-	Kot: 345.97 / 76	Karelaj: 5-9 / d-h

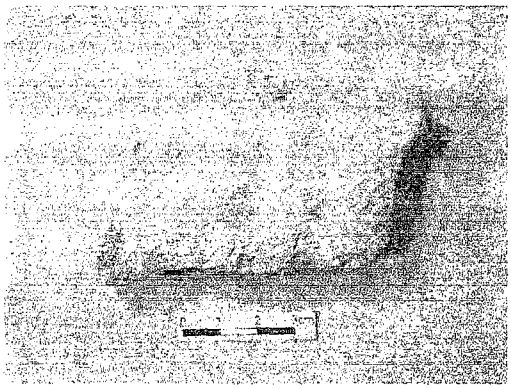

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, donuk kirli sarı. Öz çoğu yerde kaybolmuş, az bir bölgede grimsi renkte. Bol miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, minik taşçık, bol miktarda orta boy beyaz taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Yoğun, kırıklı aşınmış. Bitki izleri ve taşçıklar görülüyor.
Fırınlama: Orta

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 1,9 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Yoğun aşınmış, olasılıkla yanyana düzgün sıralı, dipleri yuvarlak ve orta büyüklükte çukur dokular.
Çukur Derinlik: ?
Çukur Genişlik: ?
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: İnce profilli düz dip parçası.

Tanım: Yoğun, kırıklı aşınmış, hamur niteliği kaba, işlevsel yüzey dokusu özenli gibi görünen parça.

Katalog No: 45	Tür: IB1e	Evre: ?
Bul. Yeri: MT'00 AH 27.-	Kot: -	Karelaj: -

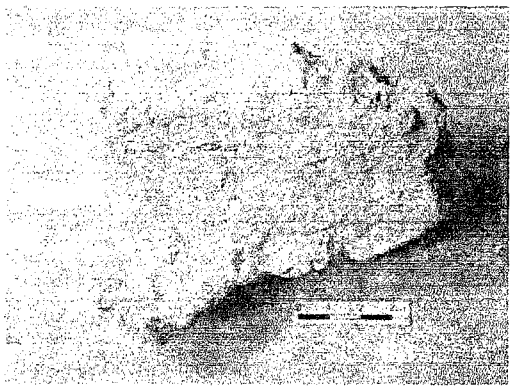

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, kirli sarı. Öz yok. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Orta miktarda ince kum ve iri beyaz taşçık, az miktarda minik taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanmış. Olasılıkla ince kil astar uygulanmış, yüzeyde çatlaklar var.
İç Yüzey: Islak sıvazlanmış, bitki izleri görülmekte.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: 56 cm. / söbe
Dip Çap: 56 cmç / söbe
Kenar Kalınlığı: 1,9 cm.
Dip Kalınlığı: 2,5 cm.
Kap Yüksekliği: ? > 6,5 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yalın kenar.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla üst üste binmeli orta büyüklükte, orta derinlikte ya da sığ, kaba çukur dokulu. Ancak, yüzey küçük olduğundan doku türü konusunda açık birşey söylemek olası değil.
Çukur Derinlik: ?
Çukur Genişlik: ?
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Dipte, kenar yüzeyinin kil eklenerek yapıldığına dair çizgisel iz var.

Biçim: Geniş dışa açılan hafif dış bükey ve biraz yuvarlatılmış dip dönüşlü, orta kalınlıkta profilli parça.

Tanım: Özensiz yapım.

Katalog No: 170	Tür: IB1e	Evre: IIB3,2
Bul. Yeri: MT'99 19G 38.-	Kot: 344.93 / 89	Karelaj: 1-10 / a-f

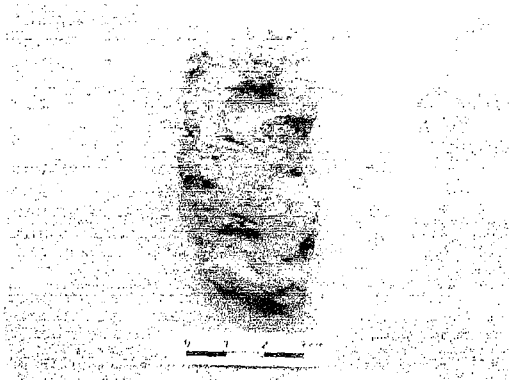

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, açık kirli kahverengi. Grileşmiş ve hatları keskin olmayan öz var. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Bocal ince kum ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Küçük yüzey, kullanımdan yoğun aşınmış çukur dokulu.
Fırınlama: İyi ?

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 1,6 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla orta genişlikte bir çubukla derince açılmış, seyrek çukur dokulu. Çukur yapısı IB3 özenli grup ile aynı ancak, parçanın diğer özellikleri bu gruba benzememekte.
Çukur Derinlik: 1 cm.
Çukur Genişlik: 1 – 1,5 cm.
Kullanım Aşınması: Orta, kullanım yüzeyi tanımsız değil.

Yapım Tekniği: Ekleme izi görülmüyor.

Biçim: Olasılıkla ince profilli düz dip parçası.

TÜR GRUBU IB2a

Katalog No: 71	Tür: IB2a	Evre: IIB2 - IIB1
Bul. Yeri: MT'01 23I 32.-	Kot: 345.43 / 37	Karelaj: 3-10 / a-k

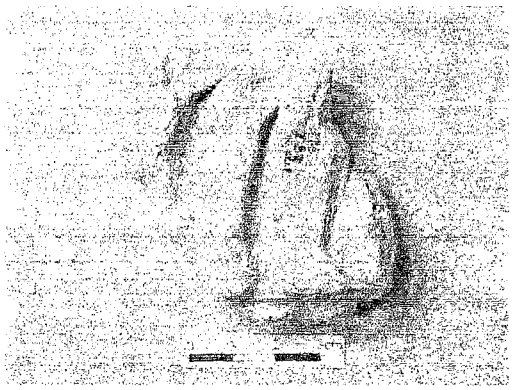

MAL:

Hamur: Sık dokulu, tebeşirimsi. Hamur ve yüzey aynı renk pembemsi turuncu. Öz yok. Orta miktarda, orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Aşınmış, bitki izleri görülüyor.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,3 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla uzun ve paralel oluklar arasına açılmış kısa, dik oluklu. Olukların tümü derin, dar ve sivri bitişli. Kil taşması yok gibi görülüyor, aşınmadan da kaybolmuş olabilir.
Oluk Derinlik: 0,5 – 0,7 cm.
Oluk Genişlik: 0,7 cm.
Oluk Aralığı: 1 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun
Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Orta kalınlıkta profilli, düz dip parçası

Tanım: Küçük parça, olasılıkla orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 80	Tür: IB2a	Evre: IIB2,3
Bul. Yeri: MT'01 23I 49.-	Kot: 345.17 / 10	Karelaj: 1-10 /a-k

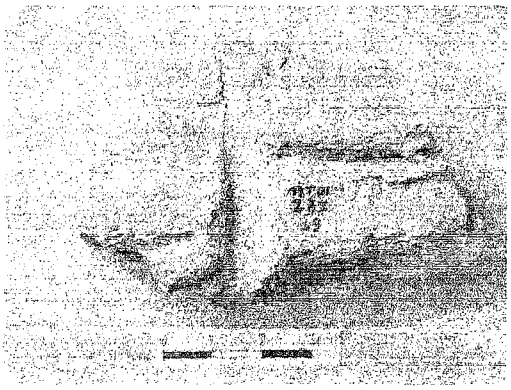

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, donuk, açık kahverengi. Kalın, siyah öz var. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Bol miktarda ince kum içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Küçük yüzey, özenli düzeltilmiş gibi.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,9 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Sivri ve dar uçlu bir çubukla derin oluşturulmuş oluk dokulu. Belirgin kil taşması var. Olasılıkla, uzun ve paralel oluklar arasına açılmış, kısa, dik oluklu.
Oluk Derinlik: 0,7 – 1 cm.
Oluk Genişlik: 0,4 – 1 cm.
Oluk Aralığı: 1 cm.
Kullanım Aşınması: Az
Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Kalın profilli, düz dip parçası.

Tanım: Kalın profilli olmasına rağmen olasılıkla özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 35	Tür: IB2a	Evre: K
Bul. Yeri: MT'01 23M 1.-	Kot: 346.27 / 06	Karelaj: 1-10 / a-k

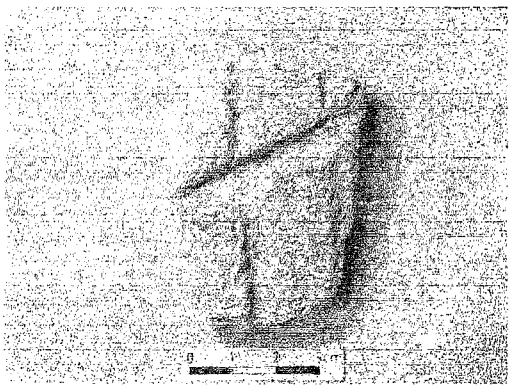

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, donuk kiremit rengi. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Bol miktarda ince kum, az miktarda minik taşçık ve beyaz taşçık, çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Küçük yüzey, aşınmadan dolayı kumlu dokulu.
Fırınlama: Orta

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: ? > 2,2 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: İzli ama yuvarlak dipli, orta genişlikte ve orta sığlıkta açılmış oluk dokulu. Oluklar birbirine açılı, olasılıkla paralel, uzun oluklararası kısa oluklar. Kil taşması görülmüyor, aşınmış da olabilir.
Oluk Derinlik: 0,2 – 0,4 cm.
Oluk Genişlik: 0,8 cm.
Oluk Aralığı: 1,3 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun
Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Olasılıkla, orta kalınlıkta profilli düz dip parçası.

Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 68	Tür: IB2a	Evre: ?
Bul. Yeri: MT'01 23I 64.-	Kot: 345.00 / 344.94	Karelaj: 1-10 / a-k

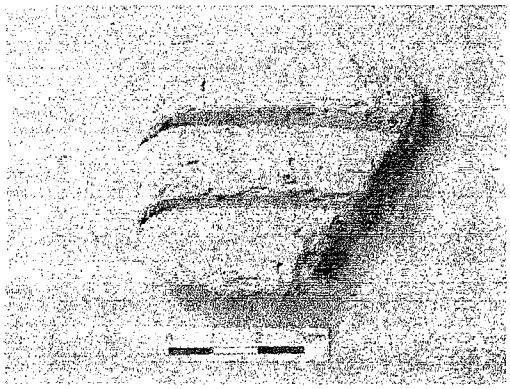

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, donuk açık kahverengi. Bol miktarda kalın kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum ve çok az miktarda ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Az aşınmış, bitki izleri görülüyor.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,2 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Sivri uçlu orta kalınlıkta bir çubuk ile, orta derinlikte açılmış oluk dokulu. Olukların bir kenarı bilinçli olarak yukarı kaldırılmış gibi. Olasılıkla, paralel uzun oluklararası kısa, dik oluklar.
Oluk Derinlik: 0,7 cm.
Oluk Genişlik: 1 cm.
Oluk Aralığı: 0,7 – 1,1 cm.
Kullanım Aşınması: Az
Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Orta kalınlıkta profilli, düz dip parçası.

Tanım: Küçük parça, olasılıkla orta özenli yapım.

Katalog No: 85	Tür: IB2a	Evre: K
Bul. Yeri: MT'00 18D 4.-	Kot: 343.54 / 52	Karelaj: 1-10 / d-h

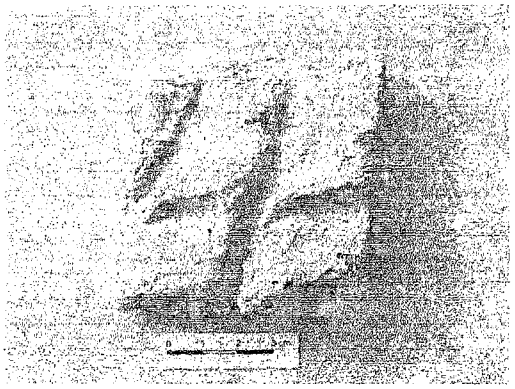

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, kiremit rengi. Öz kaybolmuş, sınırları belirsiz hafif grilik var. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, orta büyüklükte beyaz taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Aşınmış, bitki izleri görülüyor.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 1,6 – 2,3 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Birbirini çapraz kesen, derin, sivri bitişli oluk dokulu. Olasılıkla paralel uzun oluklararası kısa oluklar. Kısa olukların bir kenarı, bilinçli olarak kaldırılmış gibi.
Oluk Derinlik: 0,5 – 1 cm.
Oluk Genişlik: 0,8 – 1 cm.
Oluk Aralığı: 1,4 – 2,6 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun
Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: İnce profilli düz dip parçası.

Tanım: Olasılıkla özensiz yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 17	Tür: IB2a	Evre: IIC1 - IIB3
Bul. Yeri: MT'01 23I 45.-	Kot: 345.22 / 17	Karelaj: 1-10 /a-k

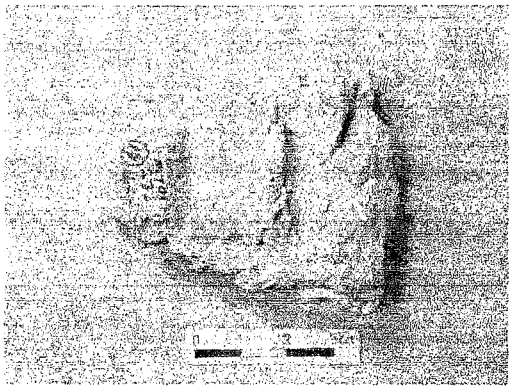

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, turuncumsu, açık kiremit rengi. Öz yok. Bol miktarda kalın kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, minik taşçık, minik beyaz taşçık ve çok az miktarda ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Küçük yüzey, aşınmış, bitki izleri görülmekte.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,1 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Sivri uçlu bir çubuk ile açılmış, orta genişlikte ve orta sığlıkta oluk dokulu. Olasılıkla, uzun paralel oluklararası kısa oluklu. Kil taşması yok.
Oluk Derinlik: 0,2 – 0,4 cm.
Oluk Genişlik: 0,8 cm.
Oluk Aralığı: 1,5 – 3 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun
Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: İnce profilli düz dip parçası.

Tanım: Küçük parça, olasılıkla orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 18	Tür: IB2a	Evre: IIC3 - IIC2
Bul. Yeri: MT'00 22I 16.-	Kot: 346.24 / 16	Karelaj: 1-10 7 f-k

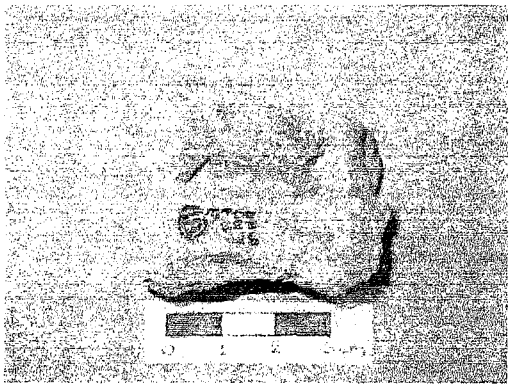

MAL:

Hamur: Orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, açık kiremit rengi. Öz yok. Az miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Bol miktarda ince kum içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Oldukça küçük yüzey, aşınmış oluk dokulu.
Fırınlama: Orta.

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 1,9 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Parça çok küçük olduğundan işlevsel doku düzeni ile ilgili kesin bir yargıya varılamıyor ancak büyük olasılıkla, iki koşut ve uzun oluk arasına açılmış kısa oluk düzenli. Oluklar orta derinlikte ve kil taşmaları yok. Yoğun kullanım aşınması nedeniyle kabın bu bölümünde görülmüyor da olabilir. Oluk içlerinde daralma var ancak sivri bitişli değiller.

Oluk Derinlik: 0,9 cm.
Oluk Genişlik: 0,8 cm
Oluk Aralığı: 0,8 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun.

Yapım Tekniği: Eklemeye dair bir yok.

Biçim: Orta kalınlıkta cidarlı, küçük ve düz dip parçası.

Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım, işlevsel yüzey dokusu grubunun tipik örneği.

Katalog No: 83	Tür: IB2a	Evre: K
Bul. Yeri: MT'02 19D 1.-	Kot: 343.98 / 96	Karelaj: 1-10 / a-k

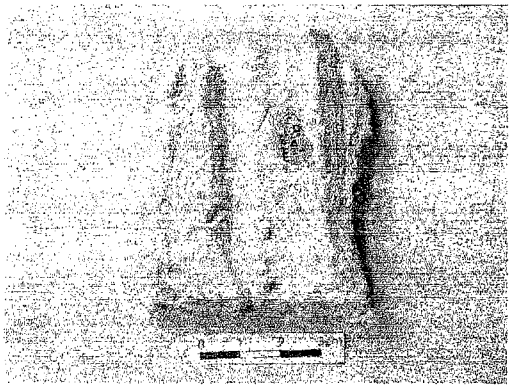

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Kalın siyah öz var. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Çok az miktarda ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Göreceli özenli düzeltilmiş.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: ? > 2,1 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla sivri uçlu, genişçe bir çubuk ile derin açılmış oluk dokulu. Belirgin kil taşması var. Oluklar birbiriyle dik kesişiyor, olasılıkla, iki uzun ve paralel olukarası kısa oluklar.
Oluk Derinlik: 0,9 cm
Oluk Genişlik: 1 - ? cm.
Oluk Aralığı: 0,8 – 1,5 cm.
Kullanım Aşınması: Orta
Yapım Tekniği: Ekleme izi görülmüyor.

Biçim: Profil kalınlığı belirlenemeyen düz parçası.

Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 20	Tür: IB2a	Evre: IIB2,3
Bul. Yeri: MT'00 22H 12.-	Kot: 345.84 / 68	Karelaj: 9-10 / f-k

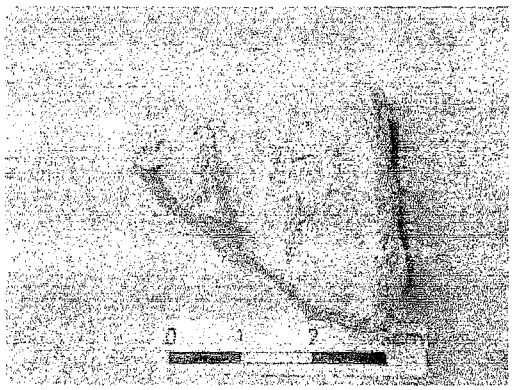

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Parçanın alt yüzeyi kırık, gri renkte öz var ancak, kalınlığı anlaşılamıyor. Bol miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Ayrıca, çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Küçük yüzey, doku dışında kalan yerleri olasılıkla düzeltilmiş.
Fırınlama: ?

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap:-
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: ? > 1,5 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Küçük yüzey üzerinde, orta derinlikte ve orta büyüklükte oluk dokulu. Olasılıkla oluklar keskin kenarlı ve içi sivri biten, paralel uzun oluklararası kısa oluklar şeklinde.Hafif kil taşması var.
Oluk Derinlik: 0,4 cm.
Oluk Genişlik: 0,8 cm.
Oluk Aralığı: 1,2 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun?
Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Düz dip parçası, olasılıkla profili ince.

Tanım: Küçük parça, ayrıca profili ortadan yatay kırılmış.

Katalog No: 21	Tür: IB2a	Evre: IIC1 - IIB3
Bul. Yeri: MT'01 23I 45.-	Kot: 345.22 / 17	Karelaj: 1-10 / a-k

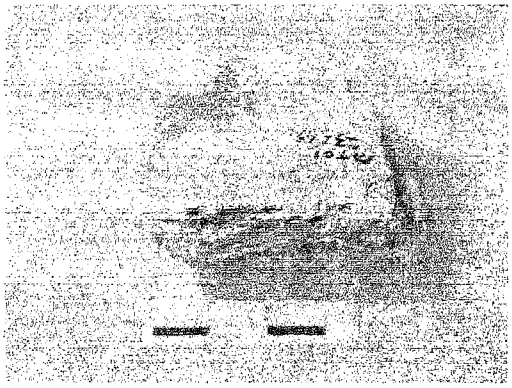

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Orta kalınlıkta siyah öz var. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Küçük yüzey, doku dışında özenli düzeltilmiş gibi.
Fırınlama: İyi?

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,5 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla orta genişlikte, keskin kenarlı, içi sivri biten özenli açılmış oluk dokulu. Olukların düzeni anlaşılamıyor. Kil taşması yok.
Oluk Derinlik: ?
Oluk Genişlik: ?
Oluk Aralığı: 2,2 cm.
Kullanım Aşınması: ?

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Kalın profilli, düz dip parçası.

Tanım: Küçük parça, olasılıkla özenli yapım.

Katalog No: 79	Tür: IB2a	Evre: IIB2,3
Bul. Yeri: MT'00 22H 12.-	Kot: 345.84 / 68	Karelaj: 9-10 / f-k

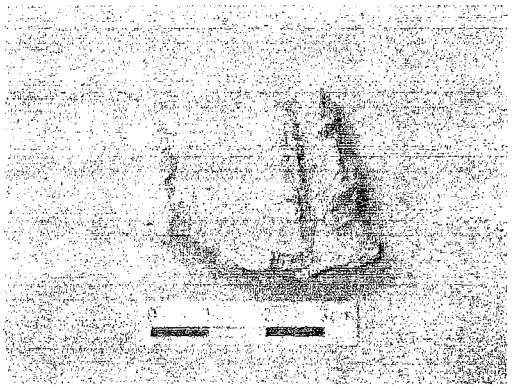

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Grileşmiş, ince öz var. Az miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Ayrıca, çok az mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Küçük yüzey, dokular dışında düzeltilmiş gibi.
Fırınlama: İyi?

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 1,2 – 1,7 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla orta derinlikte ve orta genişlikte, içi izli ve sivriltilmiş oluk dokulu. Olukların düzeni anlaşılamıyor. Yüksek kil taşması var.
Oluk Derinlik: 0,3 cm.
Oluk Genişlik: 0,9 cm.
Oluk Aralığı: 2 cm.
Kullanım Aşınması: Az

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: İnce profilli düz dip parçası.

Tanım: Küçük parça, olasılıkla özensiz yapım. Dip yüzeyi engebeli.

Katalog No: 87	Tür: IB2a	Evre: I
Bul. Yeri: MT'01 20M 5.-	Kot: 346.33 / 25	Karelaj: 1-10 / a-k

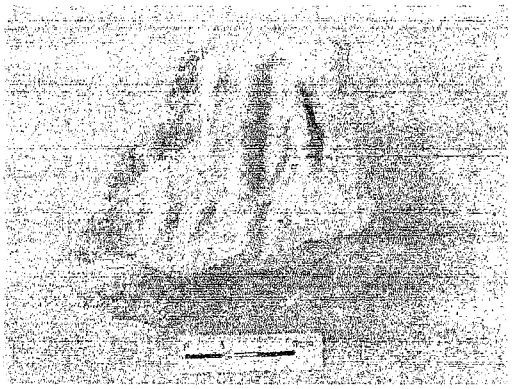

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Kalın, siyah öz var. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Küçük yüzey, olasılıkla kabaca ıslak sıvazlanmış
İç Yüzey: Az aşınmış, doku dışındaki bölgeler özenli düzeltilmiş gibi.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ?
Dip Çap: söbe
Kenar Kalınlığı: ?
Dip Kalınlığı: 2,2 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ? Dip dönüşünden kenara doğru yükselen oluk başlangıçları var. Olasılıkla kenar oluk dokulu.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Dar ve derin açılmış, keskin kenarlı içi sivri biten oluk dokulu. Oluklar birbirine çok yakın mesafede açılmış, olasılıkla birbirine paralel oluklar ancak, düzeni anlaşılamıyor. Yüksek kil taşması var.
Oluk Derinlik: 0,2 – 0,6 cm.
Oluk Genişlik: 0,5 – 0,8 cm.
Oluk Aralığı: 0,4 – 0,8 cm.
Kullanım Aşınması: Az

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Düz basit dönüşlü, düz dipli olasılıkla orta kalınlıkta profilli parça.

Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 86	Tür: IB2a	Evre: IIC3,IIC2
Bul. Yeri: MT'00 22I 16.-	Kot: 346.24 / 16	Karelaj: 1-10 / f-k

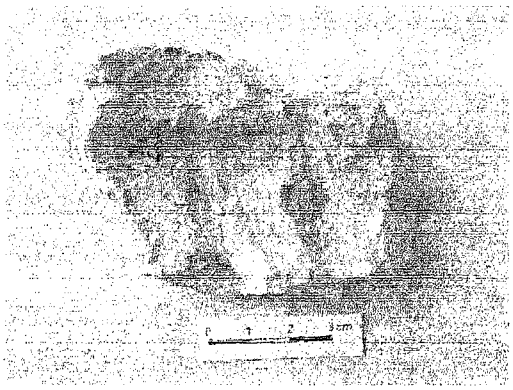

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Kalın, siyah öz var. Az miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Olasılıkla kabaca ıslak sıvazlanmış.
İç Yüzey: Doku dışındaki bölgeler özenlice düzeltilmiş gibi
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ

Ağız Çap: -
Kenar Çap: 58 cm. / söbe
Dip Çap: 58 cm. / söbe
Kenar Kalınlığı: 1,6 cm. (başlangıç)
Dip Kalınlığı: 1,9 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Dip kenar dönüşünden kenara doğru yükselen olasılıkla derince açılmış oluk doku başlangıçları var. Dokuların yapısı diptekilerle aynı gibi görülüyor.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla kabaca, orta derinlikte, geniş ve içi izli açılmış oluk dokulu. Oluk başlangıçları sığ ve dar. Kullanılan çubuk sürekli hareketle değil de, kesintili ve duraklayan hareketle kullanılmış. Oluklar birbirine paralel ve yakın mesafede açılmış, düzeni anlaşılamıyor. Yüksek kil taşması var.
Oluk Derinlik: 0,2 – 0,5 cm.
Oluk Genişlik: 0,6 – 1,2 cm.
Oluk Aralığı: 0,5 – 1,6 cm.
Kullanım Aşınması: Orta

Yapım Tekniği: Hem dip, hem kenar profilinde belirgin ve tabaka halinde kil ekleme izi var.

Biçim: Hafif dışa açılan ve hafif dış bükey kenar ile dışa çıkıntılı dönüşü olan dipli, ince profilli parça.

Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 36	Tür: IB2a	Evre: K
Bul. Yeri: MT'99 20F 1.-	Kot: 344.82 / 54	Karelaj: 1-10 / a-k

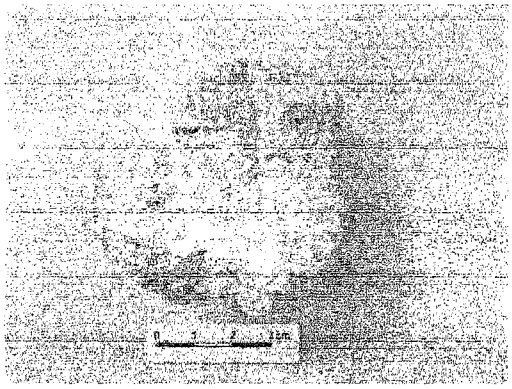

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta, süngerimsi dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, kirli ve donuk açık kahverengi. Orta kalınlıkta siyah öz var. Bol miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, minik taşçık, beyaz taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanmış.
İç Yüzey: Yoğun aşınmış, ince kumlu dokulu.
Fırınlama: Orta

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ?
Dip Çap: ? > 60 cm.
Kenar Kalınlığı: 1,6 cm.
Dip Kalınlığı: 1,6 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: İki tane oluk doku başlangıcı var. Oluklar, olasılıkla sığ, içi yuvarlatılmış ve dar oluklar. Özellikleri, diptekilerle aynı.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla keskin kenarlı, sığ, içi yuvarlatılmış oluk dokulu. Oluklar birbirine paralel gibi ancak, düzeni tam olarak anlaşılamıyor. Kil taşması görülmüyor. Tam dip-kenar dönüşünde hem kenardaki, hem dipteki oluklara dik hafif bir çukurlaşma var.
Oluk Derinlik: 0,2 cm. ?
Oluk Genişlik: 0,5 cm. ?
Oluk Aralığı: 1,7 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Hafif dışa açılan, olasılıkla düz kenarlı, düz dip dönüşlü, ince profilli parça.

Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği değil.

Katalog No: 84	Tür: IB2a	Evre: IIC1 - IIB3
Bul. Yeri: MT'02 19D 27.-	Kot: 342.64 / 53	Karelaj: 1-10 / e-k

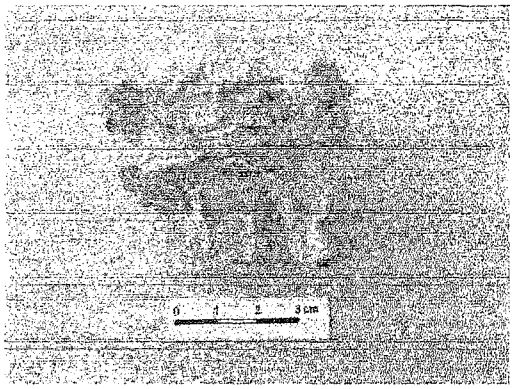

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Kalın, siyah öz var. Az miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Orta miktarda ince kum ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanmış.
İç Yüzey: İşlevsel doku dışında özenlice düzeltilmiş.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ?
Dip Çap: 58 cm. / söbe
Kenar Kalınlığı: 2,5 cm.
Dip Kalınlığı: 1,8 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Dip dönüşünden ağıza doğru açılmış derin, keskin kenarlı, içi izli, orta genişlikte oluk dokulu. Oluklar birbirine yakın mesafede açılmış. Hem yüksek, hem de sığ kil taşması var. Olasılıkla oluklar ağıza dik ya da çok hafif çapraz.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla derin ve içi izli, dar oluk dokulu.Oluklar, birbirini açılı ve kısa mesafede kesiyor ancak, düzenleri tam olarak anlaşılamıyor. Kil taşması var.
Oluk Derinlik: 0,3 – 0,5 cm.
Oluk Genişlik: 0,5 – 0,8 cm.
Oluk Aralığı: 0,5 – 1 cm.
Kullanım Aşınması: Orta

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Hafif dışa açılan, olasılıkla dış bükey, dışa çıkıntı yapan dip dönüşlü parça. Kenar profili dibe göre daha kalın.

Tanım: : Olasılıkla orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 155	Tür: IB2a	Evre: ?
Bul. Yeri: MT'00 18D 5.-	Kot: 343.70 / 30	Karelaj: -

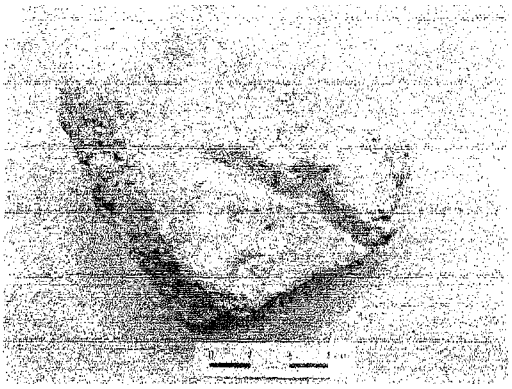

MAL:

Hamur: Orta sıklıkta dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, açık turuncumsu kiremit rengi. Öz yok. Bol miktarda kalın kıyılmış bitkisel katkılı. Çok az miktarda ince kum, minik beyaz taşçık ve ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanmış.
İç Yüzey: Dış yüzey ile aynı, kabaca ıslak sıvazlanmış.
Fırınlama: İyi.

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ?
Dip Çap: düz ?
Kenar Kalınlığı: 1,7 cm.
Dip Kalınlığı: 2,2 cm. (dip kırıklı)
Kap Yüksekliği: ?
Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Orta kalınlıkta ve sivri uçlu bir çubukla, orta derinlikte açılmış oluk dokulu. Kil taşması görülmüyor ancak, kullanım yüzeyi hem küçük, hem de kırıklı aşınmış olduğundan, kesin bilinemiyor. Olukların düzeni de anlaşılamıyor.
Oluk Derinlik: 0,5 cm.
Oluk Genişlik: 0,9 cm.
Oluk Aralığı: 1,9 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun ?
Yapım Tekniği: Ekleme izi görülmüyor.
Biçim: Hafif dışa açılan düz kenarlı, düz dip dönüşlü kap parçası.
Tanım: Orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 76	Tür: IB2a	Evre: I - III
Bul. Yeri: MT'00 20G 43.-	Kot: 345.00 / 344.48	Karelaj: 4-9 / a-e

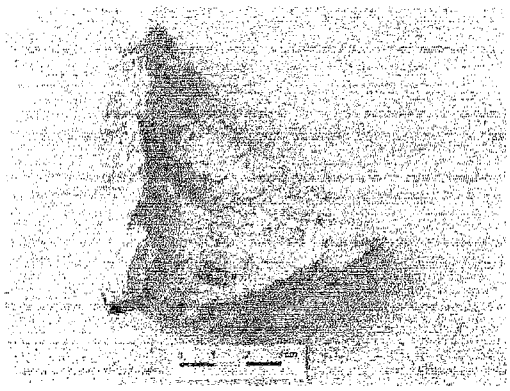

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey aynı renk, açık kiremit rengi. Öz yok. Orta miktarda, orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, minik taşçık ve beyaz taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Olasılıkla, kabaca ıslak sıvazlanmış.
İç Yüzey: Olasılıkla kabaca düzeltilmiş.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ?
Dip Çap: 56 cm. / söbe
Kenar Kalınlığı: 1,5 cm.
Dip Kalınlığı: 2 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Dip başlangıcından ağıza doğru yükselen oluk doku başlangıcı var. Ancak, çok küçük. Olasılıkla kenarda oluk doku var.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Derin açılmış, keskin kenarlı, içi izli ve sivri biten oluk dokulu. Kil taşması var. Oluklar birbirini açılı kesen kısa oluklar, düzeni tam anlaşılamıyor. Belki, ortadaki tek uzun oluğa çapraz gelen kısa oluklar şeklinde.
Oluk Derinlik: 0,7 – 0,9 cm.
Oluk Genişlik: 1 cm.
Oluk Aralığı: 1 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Olasılıkla kenar, kil eklenerek yükseltilmiş. Plakanın kesiti ince olduğundan kil astar da olabilir.

Biçim: Olasılıkla dik ve düz yükselen kenarlı, düz dip dönüşlü, ince profilli parça.

Tanım: Orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 74	Tür: IB2a	Evre: IIB
Bul. Yeri: MT'01 23H 3.-	Kot: 345.37 / 24	Karelaj: 1-10 / a-k

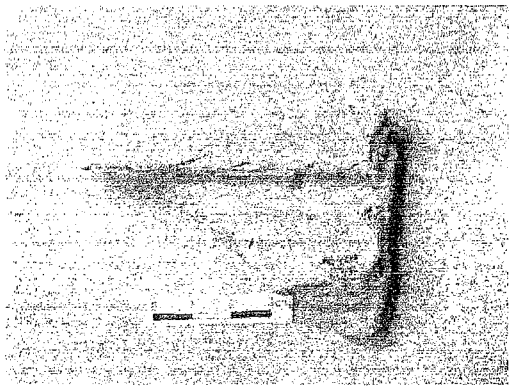

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta, süngerimsi. Hamur ve yüzey rengi aynı, devetüyü. Öz yok. Orta miktarda, orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Orta miktarda kum ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Bitki izleri görülüyor, kumlu dokulu.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,1 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Derin ve genişçe açılmış, içi izli ve sivri biten kenarları keskin oluk dokulu. Kil taşması var. Oluklar birbirine paralel açılmış ancak, düzenleri anlaşılamıyor.
Oluk Derinlik: 0,7 cm.
Oluk Genişlik: 1,1 cm.
Oluk Aralığı: 1,7 cm.
Kullanım Aşınması: Orta

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Orta kalınlıkta profilli düz dip parçası.

Tanım: Olasılıkla özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 34	Tür: IB2a	Evre: IIB1,2
Bul. Yeri: MT'01 23I 36.-	Kot: 345.37 / 27	Karelaj: 1-10 / a-k

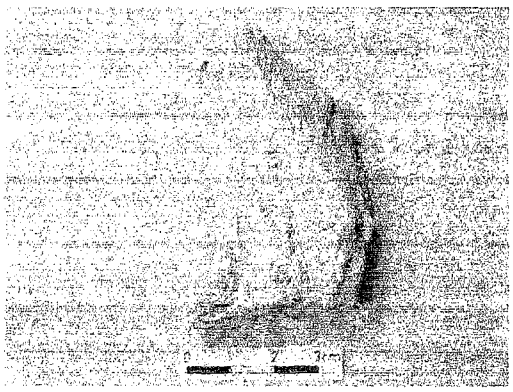

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, turuncumsu açık kırmızı. Öz kaybolmuş, açık gri hat var. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, minik taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Yoğun aşınmış, kumlu dokulu.
Fırınlama: Orta

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2 – 2,4 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Yoğun aşınmış, sivri biten, ancak, diğer özellikleri anlaşılamayan oluk dokulu. Oluklar, birbirine çok yakın mesafede açılmış.
Oluk Derinlik: 0,2 – 0,4 cm.
Oluk Genişlik: ?
Oluk Aralığı: 0,2 – 0,5 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Olasılıkla ince profilli düz dip parçası. Profilin kalınlaşan kısmı kenar dip dönüşü gibi duruyor.

Tanım: Yoğun aşınmış ve küçük parça. Olasılıkla grubunun tipik örneği.

Katalog No: 69	Tür: IB2a	Evre: I
Bul. Yeri: MT'01 21M 2.-	Kot: 346.52 / 30	Karelaj: 1-10 / a-k

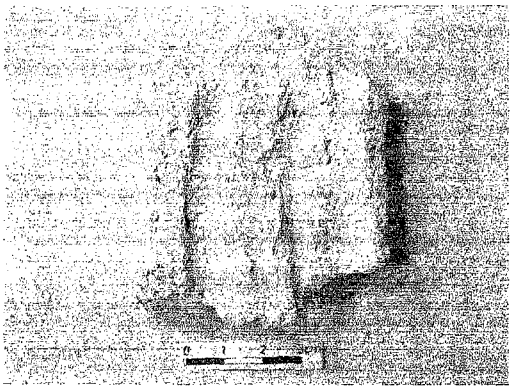

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Orta kalınlıkta siyah öz var. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, minik beyaz taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: ?
İç Yüzey: Belirgin bitki izleri görülüyor ve kumlu dokulu.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 1,4 – 2,3 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Orta genişlikte ve derin, izli açılmış ve sivri biten oluk dokulu. Yüksek kil taşması var. Oluklar birbirine paralel ve yakın mesafede, hafif yay yaparak açılmış.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Oluk Derinlik: 0,3 – 0,6 cm.
Oluk Genişlik: 0,6 – 1,6 cm.
Oluk Aralığı: 1 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Kenar profilinde oluk dokunun hemen altına kadar kil ekleme izi var.

Biçim: Profil eğiminden dolayı olasılıkla kenar parçası. Ancak, oluk özellikleri genelde dip yüzeyinde görülen oluklara benziyor. Dolayısıyla, tam olarak parçanın, kabın neresine ait olduğu anlaşılamıyor.

Tanım: Olasılıkla özensiz ya da orta özenli yapım. Oluk özelliklerinden dolayı grubunun tipik örneği ancak, kap biçimi tipik değil.

Katalog No: 1	Tür: IB2a	Evre: I- IIB2,1
Bul. Yeri: MT'99 18G 27.-	Kot: 345.12 / 344.83	Karelaj: 1-4 / a-h

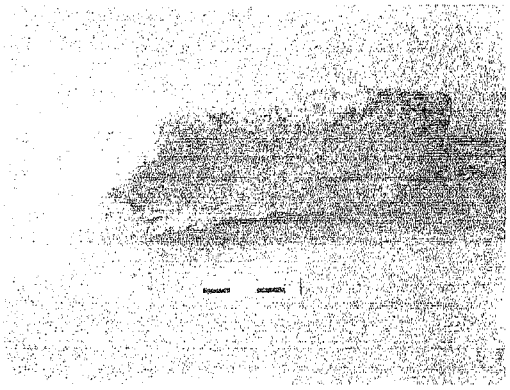

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Yüzey ve hamur rengi aynı, kirli ve donuk sarı. Öz yok. Az miktarda çok ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, minik taşçık, orta boyutta beyaz taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanmış. Yapım izleri görülüyor.
İç Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanmış.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: ? > 60 cm.
Kenar Çap: ? > 60 cm.
Dip Çap: ? > 60 cm.
Kenar Kalınlığı: 2,5 cm. (ağıza doğru inceliyor, dibe doğru kalınlaşıyor.)
Dip Kalınlığı: 2,5 cm.
Kap Yüksekliği: 9,4 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yalın kenar.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Kenar-dip dönüşünde olasılıkla, oluk doku başlangıcı niteliğinde oldukça sığ ve küçük çizgisel oluk dokulu. Bu oluk, kenara paralel başlıyor ancak, devamı kenara çapraz gidecekmiş izlenimi uyandırıyor.
Oluk Derinlik: ?
Oluk Genişlik: ?
Oluk Aralığı: ?
Kullanım Aşınması: ?

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Hafif açılan, düz, dibe doğru kalınlaşan kenarlı ve düz dönüşlü dip başlangıcı olan kalın profilli parça. Kap, orta sığlıkta.

Tanım: Özensiz yapım. Oluk özellikleri anlaşılamadığı için grubunun tipik örneği mi, bilinemiyor.

Katalog No: 73	Tür: IB2a	Evre: IIB
Bul. Yeri: MT'01 23H 3.-	Kot: 345.37 / 24	Karelaj: 1-10 / a-k

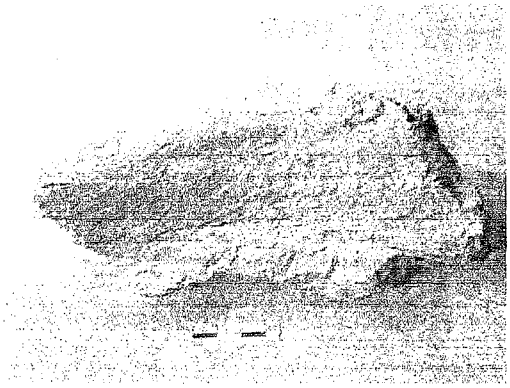

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu, süngerimsi. Hamur ve yüzey rengi aynı, açık kiremit rengi. Öz yok, yer yer ince gri çizgisel hat görülüyor. Bol miktarda kalın kıyılmış bitkisel katkılı. Orta miktarda ince kum, az miktarda iri taşçık ve beyaz taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Çok kaba ıslak sıvazlanmış.
İç Yüzey: Çok kaba ıslak sıvazlanmış.
Fırınlama: İyi.

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: 40 cm. / söbe
Kenar Çap: 42 cm. / söbe
Dip Çap: söbe
Kenar Kalınlığı: 2,7 cm.
Dip Kalınlığı: 2,7 cm.
Kap Yüksekliği: 9,5 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yalın kenar.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Hemen kenar-dip dönüşünde başlayan ve kenara çapraz açılmış oluk dokulu. Oluk dokular, birbirini de çapraz kesiyor ve ayrıca birbirlerine yakın mesafede açılmışlar. Oluk özellikleri, başlangıç aşamasında parça kırık olduğu için net olarak anlaşılamıyor. Görülebildiği kadarıyla keskin kenarlı, içi izli ve sivri biten, olasılıkla derin ve orta genişlikte oluklar. Kil taşması var.
Oluk Derinlik: 0,2 – 0,5 cm.
Oluk Genişlik: 0,3 – 0,9 cm.
Oluk Aralığı: 1 – 1,7 cm.
Kullanım Aşınması: Az

Yapım Tekniği: Kenar dış yüzeyinde kenarın kil eklenerek kalınlaştırıldığına dair iz var. Olasılıkla dip profilinde de başka bir iz görülüyor.

Biçim: Hafif dışa açılan, hafif dış bükey kenarlı ve düz dönüşlü, kalın profilli parça. Kap, orta sığlıkta.

Tanım: Özensiz yapım. Olasılıkla grubunun tipik örneği.

Katalog No: 16	Tür: IB2a	Evre: IIA - B
Bul. Yeri: MT'01 23I 56.-	Kot: 345.10 / 06	Karelaj: 1-10 / a-k

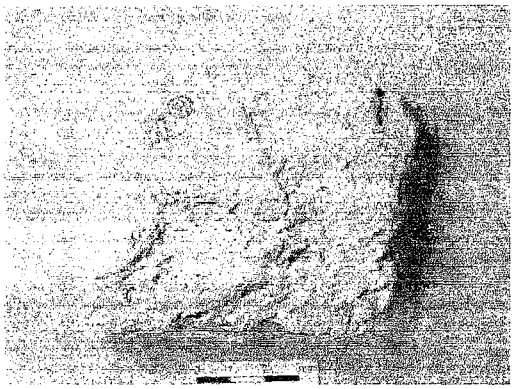

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu. Yüzey ve hamur rengi aynı, açık kiremit rengi. Bol miktarda kalın kıyılmış bitkisel katkılı. Orta miktarda ince kum, az miktarda iri taşçık ve minik beyaz taşçık ve çok az ince mika içermekte. Orta kalınlıkta siyah öz var.

Dış Yüzey: Çok kaba ıslak sıvazlanmış.
İç Yüzey: Küçük yüzey, yoğun aşınmış.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: 36 cm. ? / söbe
Dip Çap: söbe
Kenar Kalınlığı: 2,6 cm.
Dip Kalınlığı: ?
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Çok küçük yüzeyde olasılıkla sığ ve genişçe açılmış, ağıza çapraz gelen oluk dokulu. Olukların özellikleri anlaşılamıyor.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Oluk Derinlik: ?
Oluk Genişlik: ?
Oluk Aralığı: ?
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Kenar olarak düşünülen parça, dip de olabilir ancak, yüzey ne kadar kaba olsada dip yüzeyi gibi aşınmamış. Olasılıkla hafif dışa açılan düz kenarlı, yuvarlatılmış dip dönüşlü, kalın profilli kap parçası.

Tanım: Oldukça özensiz yapım. Kenar ve dip olarak düşünülen yüzeyler tam tersi de olabilir.

Katalog No: 26	Tür: IB2a	Evre: IIC1 – IIB3
Bul. Yeri: MT'01 23I 45.-	Kot: 345.22 / 17	Karelaj: 1-10 / a-k

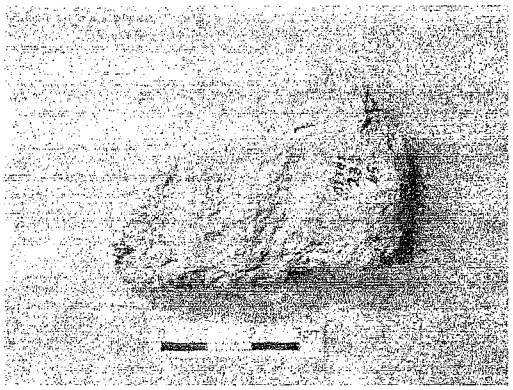

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, donuk ve çok açık sarımsı kahverengi. Öz yok. Bol miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda orta büyüklükte taşçık ve beyaz taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Küçük yüzey, olasılıkla kabaca ıslak sıvazlanmış.
İç Yüzey: Küçük yüzey, yoğun aşınmış, bitki izleri belirgin.
Fırınlama: Orta

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ?
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 2 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Küçük yüzey üzerinde yoğun aşınmadan dolayı özellikleri tam anlaşılamayan, olasılıkla izli ve orta genişlikte, sığ açılmış oluk dokulu. Dokunun düzeni de anlaşılamıyor.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Oluk Derinlik: ?
Oluk Genişlik: ?
Oluk Aralığı: ?
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Olasılıkla ince profilli kenar parçası. Profil dönüşü olmadığı için tepsi biçimli kap parçası olarak düşünüldü, ancak, çanak biçimli bir kaba da ait olabilir.

Tanım: Küçük parça olasılıkla özensiz yapım. Kap biçimi tam olarak anlaşılamadığı ve yoğun aşındığı için grubunun tipik örneği değil.

Katalog No: 29	Tür: IB2a	Evre: IIB2
Bul. Yeri: MT'01 23I 8.-	Kot: 345.69 / 61	Karelaj: 1-10 / a-k

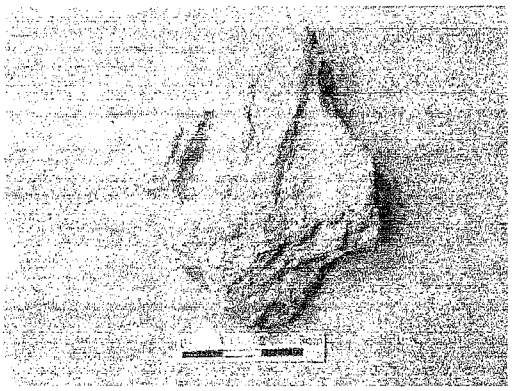

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, açık kiremit rengi. Öz yok, yer yer grileşme var. Bol miktarda çok ince kıyılmış bitkisel katkılı. Orta miktarda ince kum, az miktarda minik taşçık ve beyaz taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Yoğun aşınmış, kumlu dokulu.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,3 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Hem geniş, hem orta genişlikte derin açılmış, olasılıkla içi izli ve keskin kenarlı oluk dokulu. Oluklar birbirine yakın mesafede. Kil taşması var. Yüzey küçük olduğu için doku düzeni anlaşılamıyor.
Oluk Derinlik: 0,3 – 0,6 cm.
Oluk Genişlik: 0,9 – 1,6? cm.
Oluk Aralığı: 0,3 – 1,1 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: İnce profilli düz dip parçası.

Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım. Parça küçük ve yoğun aşınmış olduğu için grubunun tipik örneği olup olmadığı anlaşılamıyor.

TÜR GRUBU IB2b

Katalog No: 75	Tür: IB2b	Evre: K
Bul. Yeri: MT'99 20G 21.-	Kot: ?	Karelaj: 10 / a-k

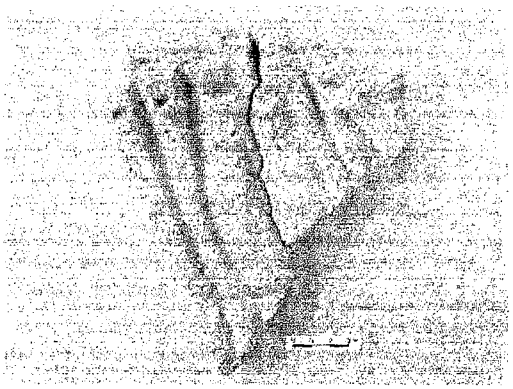

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta, süngerimsi. Hamur ve yüzey rengi aynı, kirli açık kahverengi. Kalın, siyah öz var. Bol miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Orta miktarda ince kum, iri taşçık, az miktarda minik beyaz taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Küçük yüzey, olasılıkla özenli düzeltilmiş.
İç Yüzey: Yoğun aşınmış, bitki izleri belirgin, kumlu dokulu.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ?
Dip Çap: 50 cm. / söbe?
Kenar Kalınlığı: 1,9 cm. (başlangıç)
Dip Kalınlığı: 1,9 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla kabın ortasına açılmış uzun bir oluğa dik gelen kısa oluklar şeklinde doku düzeni var. Uzun ve kısa olukların özellikleri aynı; oluklar orta genişlikte derince, olasılıkla içleri sivri biten, kenarları yuvarlatılmış oluklar. Kısa olukların birbirine mesafesi 0,5 – 1,8 cm. arası. Kil taşması yok. Kenar-dip dönüşünde, kısa oluklar arasında çentik şeklinde derin açılmış çukurlar var. Çukurların içi sivri ve izli bitirilmiş, kenarları keskin.
Oluk Derinlik: 0,4 – 1 cm.
Oluk Genişlik: 0,6 – 1,2 cm.
Oluk Aralığı: 0,5 – 1,8 cm.
Kullanım Aşınması: Orta

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Hafif dışa açılan, olasılıkla iç bükey kenarlı, dışa çıkıntılı dip dönüşü olan, ince profilli kap parçası.

Tanım: Özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 49	Tür: IB2b	Evre: K
Bul. Yeri: MT'99 19G 8.-	Kot: 345.53 /43	Karelaj: 1-10 /f-k

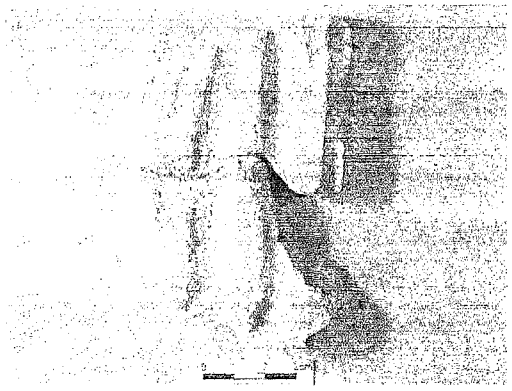

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Öz kaybolmuş, yer yer ince gri çizgisel hat var. Orta miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Olasılıkla doku dışındaki bölgeler özenli düzeltilmiş. İlginç olarak oluk içleri yoğun aşınmış ve bitkisel izler belirgin, kabın ana yüzeyindeki aşınma, bitkisel izler fazla görülmediği için daha az gibi duruyor.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Geniş, kenarları düzeltilmiş derin açılmış ve içleri yuvarlatılmış oluk dokulu. Kil taşması yok. Oluklar birbirine oldukça yakın açılmış ancak, genel doku düzeni anlaşılamıyor.
Oluk Derinlik: 0,3 – 0,6 cm.
Oluk Genişlik: 0,7 – 1,4 cm.
Oluk Aralığı: 0,3 – 1,2 cm.
Kullanım Aşınması: Orta

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: İnce-orta kalınlıkta profilli düz dip parçası.

Tanım: Olasılıkla özenli yapım.Oluk düzeni çok açık olmasada, olasılıkla grubunun tipik örneği.

Katalog No: 30	Tür: IB2b	Evre: K
Bul. Yeri: MT'99 19G 8.-	Kot: 345.53 / 43	Karelaj: 1-10 / f-k

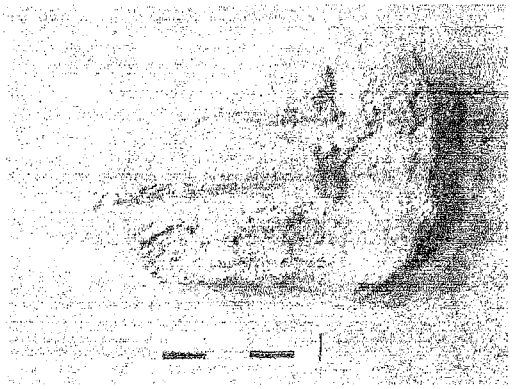

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, turuncumsu devetüyü. İnce siyah öz var. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Yoğun ve kırıklı aşınmış, kumlu dokulu.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,1 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Doku düzeni olasılıkla uzun tek bir oluğa dik gelen kısa oluklar şeklinde. Yüzey yoğun aşınmış ancak, izlenebildiği kadarıyla oluklar derin, kenarları yuvarlatılmış, içleri hafif izli ve hafif sivri biten dar ve orta genişlikte oluklar. Kil taşması yok. Kısa olukların birbirine mesafesi dar.
Oluk Derinlik: 0,3 – 0,5 cm.
Oluk Genişlik: 0,4 – 0,7 cm.
Oluk Aralığı: 0,6 – 0,8 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: İnce profilli düz dip parçası.

Tanım: Yoğun ve kırıklı aşınmış bir parça, olasılıkla özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 32	Tür: IB2b	Evre: IIB2 - IIB1
Bul. Yeri: MT'99 18H 20.-	Kot: 345.67 / 60	Karelaj: 1-10 / a-k

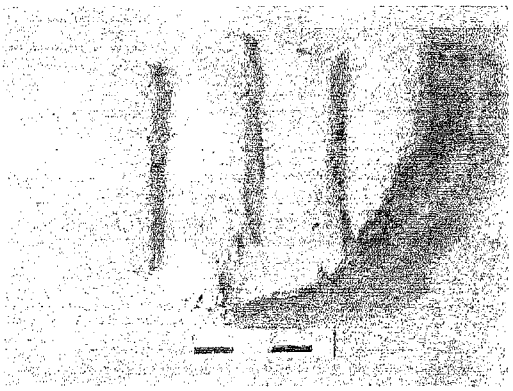

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, donuk ve açık gri. Öz, çok ince siyahımsı çizgisel hat şeklinde. Az miktarda kalın kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, minik taşçık ve beyaz taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Oluk dışında kalan bölgeler özenlice düzeltilmiş.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,2 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Orta sığlıkta, kenarları yuvarlatılmış, içleri çok hafif sivrilen geniş oluk dokulu. Kil taşması yok, tam tersine bilinçli yuvarlatılmış kenarlı. Oluklar, birbirine paralel ve düz, yakın mesafede açılmışlar. Genel doku düzeni anlaşılamıyor.
Oluk Derinlik: 0,5 cm.
Oluk Genişlik: 0,8 – 1 cm.
Oluk Aralığı: 1 – 1,5 cm.
Kullanım Aşınması: Orta

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Orta kalınlıkta profilli, düz dip parçası.

Tanım: Parçanın hamur dokusu ve rengi diğer örneklere oranla oldukça farklı. Doku düzeni tam olarak anlaşılamasada grubunun tipik örneği gibi görünüyor.

Katalog No: 25	Tür: IB2b	Evre: IIB1
Bul. Yeri: MT'00 18G 53.-	Kot: 345.31 / 344.79	Karelaj: 4-8 / f-h

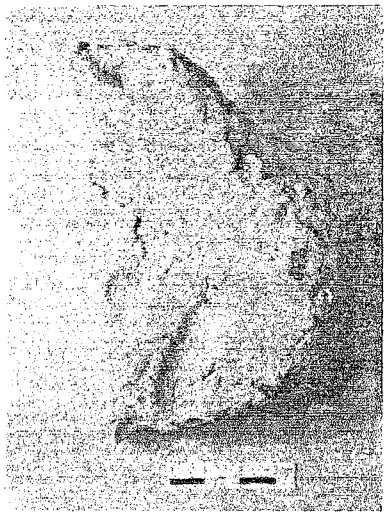

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, açık pembemsi turuncu. Öz yok. Orta miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Açkılanmış (olasılıkla donuk ancak, parlak açkılı da olabilir.), özenli.
İç Yüzey: Olasılıkla kabaca düzeltilmiş, yoğun olarak çatlaklar oluşmuş.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: düz
Dip Çap: düz
Kenar Kalınlığı: 1,8 cm.
Dip Kalınlığı: 2,6 cm.
Kap Yüksekliği: ? > 5,5 cm.
Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: İlginç olarak, ağıza yaklaşık paralel, çok geniş, kenarları ve içi yuvarlatılmış ve sığ açılmış oluk dokulu. Genel doku düzeni anlaşılamıyor.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Kenar yüzeyindeki olukla aynı özellikte ancak, daha dar açılmış, başlangıçları sığ, kenarları ve içi yuvarlatılmış oluk dokulu. Oluklar, kırık olan bölgelerde de çok derinleşmeyecekmiş izlenimi uyandırıyor. Olasılıkla birbirine paralel olan olukların mesafeleri değişken. Olukların genel düzeni anlaşılamıyor.
Oluk Derinlik: 0,4 cm.
Oluk Genişlik: 1,4 – 2 cm.
Oluk Aralığı: 0,8 – 2,3 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun
Yapım Tekniği: Olasılıkla kenar kil eklenerek kalınlaştırılmış.
Biçim: Çok geniş açılan, düz, ince profilli kenar ve düz dönüşlü orta kalınlıkta profilli kap parçası.
Tanım: Kabın en belirgin özelliği net bir şekilde düz olması, çap vermemesi. Kabın dış yüzeyi fazla özenli yapılmış olmasına rağmen genel havası orta özenli izlenimini uyandırıyor. Ayrıca, dip yüzeyinin de, dış kenar yüzeyi gibi açkılı olması dikkate değer bir özellik.

Katalog No: 37	Tür: IB2b	Evre: IIB2
Bul. Yeri: MT'99 19G 11.-	Kot: 345.30 / 24	Karelaj: 1-10 / a-e

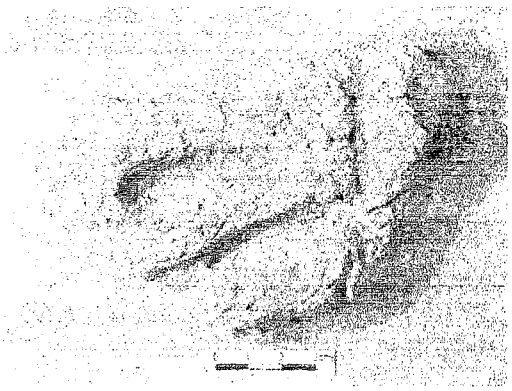

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta, hafif süngerimsi. Hamur ve dip yüzeyi aynı renk, donuk pembemsi devetüyü. Bol miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Orta miktarda ince kum, az miktarda iri taşçık ve minik beyaz taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Karbonize olmuş, kirli grimsi kahverengi renkte. Aşınmış, bitki izleri görülmekte, kumlu dokulu.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,6 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Doku düzeni, bir oluk dokuyu hemen hemen dik kesen iki oluk doku arasında geniş açılmış ve bir ucu oluk gibi uzatılmış çukur doku şeklinde. Bütün olukların özelliği aynı; derin ve orta genişlikte kenarları yuvarlatılmış, içleri izli ve sivri bitmekte. Damla şeklinde çukur, derin açılmış, içi yuvarlatılmış ve uzatılan kısmı gittikçe sığlaşan yapıda. Dokunun genel özelliği anlaşılamıyor.
Oluk Derinlik: 0,3 – 1 cm.
Oluk Genişlik: 0,8 – 1,5 cm.
Oluk Aralığı: 1,7 – 3,4 cm.
Kullanım Aşınması: Orta
Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Orta kalınlıkta profilli düz dip parçası.

Tanım: Orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği ancak, damla şeklindeki çukur dokusunun başka örneği yok.

Katalog No: 22	Tür: IB2b	Evre: I
Bul. Yeri: MT'00 20K 2.-	Kot: 347.07 / 346.95	Karelaj: 1-10 / a-e

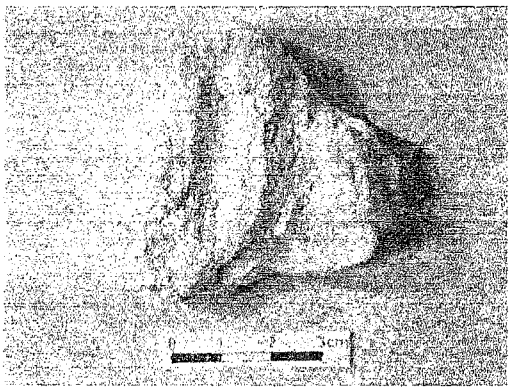

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Öz yok. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum ve ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Yoğun aşınmış, kumlu dokulu.
Fırınlama: İyi?

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 1,8 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Orta kalınlıkta bir çubukla orta derinlikte açılmış oluk dokulu. Oluklar birbirine olasılıkla paralel ve çok yakın mesafede açılmış. Olasılıkla olukların kenarları keskin, içleri izli ve sivri biten oluklar. Kil taşması var. Olukların genel doku düzeni anlaşılamıyor.
Oluk Derinlik: 0,5 cm.
Oluk Genişlik: 0,9 – 1,5 cm.
Oluk Aralığı: 0,5 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Parçanın kırılma şeklinden anlaşıldığı üzere, dip profili kil eklenerek kalınlaştırılmış.

Biçim: İnce profilli düz dip parçası.

Tanım: Yoğun aşınmış ve küçük bir parça, grubunun tipik örneği değil, IB2a grubuna da dahil olabilir.

Katalog No: 23	Tür: IB2b	Evre: IIA - B
Bul. Yeri: MT'01 23I 56.-	Kot: 345.10 / 06	Karelaj: 1-10 / a-k

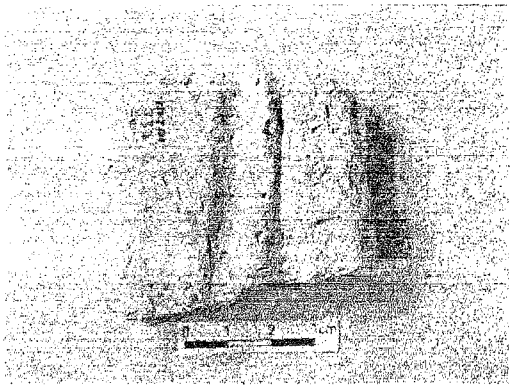

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, açık turuncumsu pembe. Bol miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Orta miktarda ince kum, az miktarda orta büyüklükte taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Yoğun aşınmış, bitki izleri ve taşçıklar belirgin, kumlu dokulu.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,2 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla kenarları bilinçli yuvarlatılmış ya da aşınmış, biri genişçe, diğeri daha dar ve birbirine paralel oluk dokulu. Bu iki oluk birbirine çok yakın ancak, yarısı kırılmış diğer bir oluk daha uzak mesafede. Kil taşması yok. Olukların genel doku düzeni parça küçük olduğu için anlaşılamıyor.
Oluk Derinlik: 0,3 cm.
Oluk Genişlik: 0,5 – 1 cm.
Oluk Aralığı: 0,2 – 1,6 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Olasılıkla ince profilli düz dip parçası.

Tanım: Parça küçük ve yoğun aşınmış olduğundan, özenli yapım ve grubunun tipik örneği olup olmadığı anlaşılamıyor.

TÜR GRUBU IB2c

Katalog No: 78	Tür: IB2c	Evre: IIC3,IIC2
Bul. Yeri: MT'00 22I 16.-	Kot: 346.24 / 16	Karelaj: 1-10 / f-k

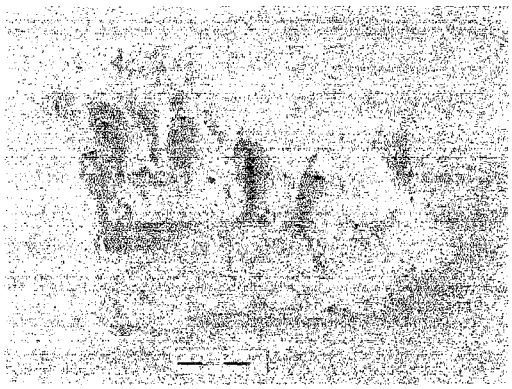

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Öz çoğunlukla kaybolmuş, yer yer grileşme var. Orta miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, minik taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanmış, özellikle dip dönüşü bölgesinde yapım izleri düzeltilmeden bırakılmış.
İç Yüzey: Bütün yüzey oluk dokulu, olasılıkla oluklar açılmadan önce kabaca düzeltilerek bırakılmış.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: - Kenar Çap: 44 cm. / söbe Dip Çap: 40 cm. / söbe
Kenar Kalınlığı: 2,6 cm.
Dip Kalınlığı: 2,9 cm.
Kap Yüksekliği: ? > 8,2 cm.
Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla kil ıslakken, dip bölgesinden ağıza doğru parmakla çekilerek açılmış oluk dokulu. Oluklar çok geniş değil, sanki açıldıktan sonra kil ıslak olduğu için yayılarak oluğu hafif daraltmış gibi. Olukların ağız bölgesindeki bitişleri sığlaşarak değil, derin ancak, oluk üzerinde son hareket gibi incelerek biten hafif bir oyuk var. Olukların içi yuvarlak, bitkisel katkı nedeniyle izli ve kenarlarında yüksek kil taşması var. Mesafeleri birbirine çok yakın, neredeyse yanyana açılmışlar.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Oluk özellikleri kenardaki oluklarla aynı, yalnızca daha derin ve olasılıkla iç yüzeylere köşeli açılmışlar. Başka bir deyişle parmakla değil enli bir çubukla açılmış oluklar. Olukların düzeni ortada açılmış tek bir oluğa dik gelen kısa ve birbirine paralel oluklar şeklinde.
Oluk Derinlik: 0,8 – 1,7 cm.
Oluk Genişlik: 1,5 – 1,9 cm.
Oluk Aralığı: 0,8 – 2,2 cm.
Kullanım Aşınması: Orta
Yapım Tekniği: Belirsiz.
Biçim: Hafif açılan ve düz yükselen kenarlı, düz dip dönüşlü, kalın profilli bir kap parçası.
Tanım: Özensiz yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 28	Tür: IB2c	Evre: IIB3
Bul. Yeri: MT'00 22I 29.-	Kot: 346.26 / 345.96	Karelaj: 2-3 / c-d

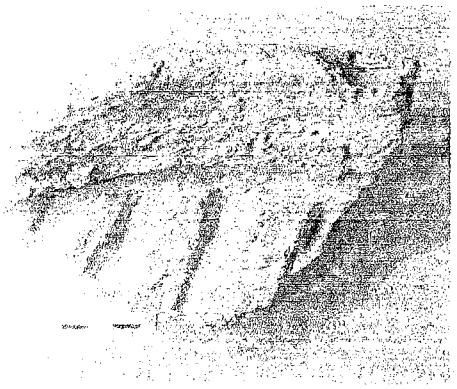

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Olasılıkla hamur pembemsi devetüyü. Kalın siyah öz var. Bol miktarda kalın kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, minik taşçık ve minik beyaz taşçık içermekte.

Dış Yüzey: Orta kabalıkta ıslak sıvazlanarak düzeltilmiş. Bitki izleri görülüyor ancak, iç yüzeydeki kadar yoğun değil.
İç Yüzey: Olasılıkla yoğun aşınmadan dolayı bitki izleri çok belirgin, pütürlü yüzey.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: 50 cm. / söbe
Kenar Çap: 54 cm. / söbe
Dip Çap: söbe
Kenar Kalınlığı: 2,5 cm.
Dip Kalınlığı: 3,2 cm.
Kap Yüksekliği: 10 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yalın kenar.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Kenara ~ 125° açıyla gelen geniş, derin, kenarları yuvarlatılmış ve içleri sivrice bitirilmiş oluk dokulu. Oluklar özenli, birbirine paralel ve orta mesafede açılmış. Bitişleri sığlaşarak değil ve ayrıca, tam dip kenar dönüşünde olukların bittiği yerde ağıza paralel bir oyuk açılmış. Başka bir deyişle, kenar dibe dönerken hafif bir çıkıntı, ardından oyuk yapmış. Olukların kil taşması var. Doku düzeni anlaşılamıyor, diğer örneklerden yola çıkarak, ortadaki tek bir oluğa dik ya da çapraz gelen kısa oluklar şeklinde bir düzeni olduğu düşünülebilir.
Oluk Derinlik: 0,3 – 0,9 cm.
Oluk Genişlik: 1,7 cm.
Oluk Aralığı: 1 – 2 cm.
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Dip alt yüzeyinde kenarın, ana kil çatısına kil eklenerek yükseltildiğine dair belirgin çizgisel iz var.
Biçim: Hafif açılan ve düz yükselen kenarlı, düz dip dönüşlü, kalın profilli bir kap parçası. Yüksek kenarlı olarak nitelenebilir.

Tanım: Orta özenli yapım, grubunun tipik örneği.

Katalog No: 72	Tür: IB2c	Evre: IIC1 - IIB3
Bul. Yeri: MT'02 19D 5.-	Kot: 343.71 / 41	Karelaj: 1-4 / h-k

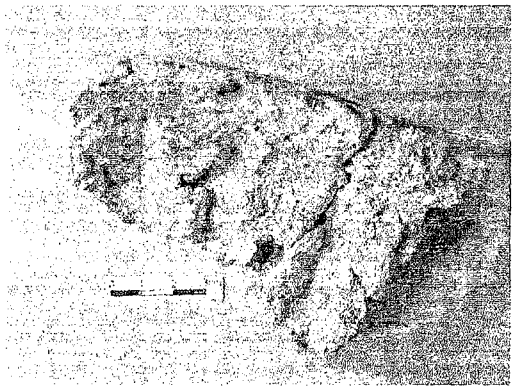

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Kalın siyah öz var. Bol miktarda kalın kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, orta büyüklükte taşçık, minik beyaz taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanmış. Dip dönüşü görece özenli gibi.
İç Yüzey: Yoğun aşınmış, bitkisel izler belirgin.
Fırınlama: Kötü

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: 48 cm. / söbe
Kenar Çap: 48 cm. / söbe
Dip Çap: 50 cm. / söbe
Kenar Kalınlığı: 2 cm.
Dip Kalınlığı: 2,7 cm.
Kap Yüksekliği: 7,3 cm.
Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Dip yüzeydeki oluklar kenarda ağızın yaklaşık 1-1,5 cm. altından sığ olarak başlayıp kesintisiz ve derinleşen devamı şeklinde. Başka bir deyişle, kenar ve dip yüzeyine aynı oluklar açılmış. Oluklar geniş, olasılıkla keskin kenarlı içleri izli ve yuvarlatılmış oluklar.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Dip yüzeyinde derinleşen olukların belirgin ve yüksek kil taşması var. Genel doku düzeni anlaşılamasada oluklar birbirine paralel ve değişken ancak, yakın mesafede açılmış.
Oluk Derinlik: 0,4 – 1 cm.
Oluk Genişlik: 1,1 – 1,4 cm.
Oluk Aralığı: 0,7 – 2,3 cm.
Kullanım Aşınması: Orta
Yapım Tekniği: Kabın kenar profilinin tam ortasında kil sanki katlanarak profil kalınlaştırılmış gibi küçük bir hava boşluğu var. Bu işlem kabın ağzına doğru çizgisel bir iz olarak gözleniyor. Bu tip boşluk kenar dip geçişinde de var gibi ancak, diğeri kadar net değil.
Biçim: Sığ, dik kenarlı, hafif dış bükey profilli, basit dip dönüşlü kap parçası. Parçanın kenarı ağızdan dibe doğru belirgin bir şekilde kalınlaşıyor.
Tanım: Özensiz yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 173	Tür: IB2a	Evre: IIB2
Bul. Yeri: MT'99 18G 2.-	Kot: 345.76 / 59	Karelaj: 1-10 / a-e

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, açık kiremit rengi. Kalın, siyah öz var. Bol miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Bolca ince kum, az miktarda minik beyaz taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Küçük yüzey ve kalker kaplı, olasılıkla ıslak sıvazlanarak özenlice düzeltilmiş donuk yüzeyli.
İç Yüzey: Olasılıkla dış yüzey ile aynı koşullarda düzeltilmiş.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ~ 50 cm.
Dip Çap: ~ 50 cm.
Kenar Kalınlığı: 2 cm. (başlangıç)
Dip Kalınlığı: 2,2 cm. (başlangıç)
Kap Yüksekliği: ?

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Kaba, geniş ve oldukça derin açılmış başlangıçlı oluk dokulu. Oluklar bir çubuk ile açılmış izlenimi vermekte ancak, başlangıçları korunduğu ve devamını bilemediğimiz için parmakla açılmış olma olasılığı da var. Oluklar birbirine yakın mesafede ve kenara açılı. Oluk kenarlarında kil taşması var. Yüzey küçük olduğu için doku düzeni anlaşılamıyor.
Oluk Derinlik: 1,3 cm.
Oluk Genişlik: 1,8 cm.
Oluk Aralığı: 1,4 cm.
Kullanım Aşınması: Orta?

Yapım Tekniği: Ekleme izi görülmüyor.

Biçim: Hafif dışa dönük dipli, olasılıkkla dik kenarlı, orta kalınlıkta cidarlı bir kaba ait parça.
Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım. Parça küçük olduğu için grubunun tipik örneği olup olmadığı anlaşılamıyor.

TÜR GRUBU IB3

Katalog No: 116	Tür: IB3	Evre: IIB - III?
Bul. Yeri: MT'01 23H 9.-	Kot: 345.13 / 344.84	Karelaj: 2-4 / e-g

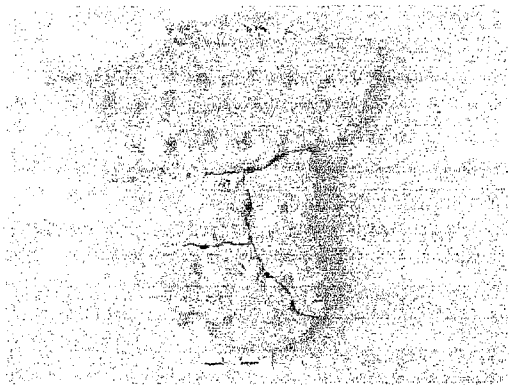

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, turuncumsu kiremit rengi. Yer yer kaybolmuş çok ince çizgisel hat halinde siyah öz var. Az miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Orta miktarda siyah ince kum, az miktarda siyah iri taşçık ve çok az ince mika içermekte.
Dış Yüzey: Orta kabalıkta ıslak sıvazlanarak düzeltilmiş. Dip dönüşleri belirgin şekilde düzeltilmeden, yapım izleri engebeli olarak bırakılmış.
İç Yüzey: İşlevsel doku oluşturulmadan önce yüzey özenlice düzeltilmiş gibi. Kenar iç yüzeyi küçük bölgede izlenebilmesine rağmen, dış yüzey gibi yapım izleri düzeltilmeden bırakılmış. Bu durum işlevsel doku yüzeyine özen gösterildiğini, kabın diğer bölümlerinin önemsenmediğini düşündürmekte.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: - Kenar Çap: ? > 60 cm. Dip Çap: ? > 60 cm.
Kenar Kalınlığı: 1,7 cm. Dip Kalınlığı: 1,6 – 2,5 cm. Kap Yüksekliği: ? > 6,3 cm.
Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yalın kenar.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: İşlevsel dokunun genel düzeni kabın bir ucundan diğer ucuna, yanyana tek sıra halinde açılmış çukurlar, yanında tek bir oluk ve tekrar tek sıra halinde çukurlar şeklinde tüm dip yüzeyini kaplamakta. Çukurların parmakla mı yoksa ucu yuvarlak bir çubukla mı açıldığı tam olarak anlaşılamıyor. Çukurlar aynı zamanda, bazen olukların üzerine gelecek şekilde ve bazen de değişik boyutlarda. Oluk üzerine geliş şekillerinden anlaşıldığı üzere, önce oluklar sonra çukurlar açılmış. Oluklar açılırken birbirlerine paralel düşünülmüşler ancak, kabın bazı bölümlerinde oluklar arasında farklı genişlikler var. Oluklar ince, keskince kenarlı ve içi sivri biten şekilde. Hem çukur, hem oluk dokularda yer yer kil taşması var. Ancak dokuya genel olarak bakıldığında kil taşması olduğunu söyleyemeyiz. Hatta, çukur dokuların kenarlarının bilinçli olarak yuvarlaklaştırıldığı düşünülebilir.
Çukur Derinlik / Çukur Genişlik: 0,4-0,5cm. / 0,6-1cm. Çukur Aralığı: 0,6-1,5cm.
Oluk Derinlik / Oluk Genişlik: 0,3cm. / 0,4-0,6cm. Oluk Aralığı: 2,5-3cm.
Kullanım Aşınması: Orta Yapım Tekniği: Belirsiz.
Biçim: Hafif açılan düz kenarlı, düz dip dönüşlü, kenar profili ince ve dip profili kalın bir kap parçası. Olasılıkla sığ kenarlı.
Tanım: Aslında kabın genel havası orta özenli olsada, hamurunun sıklığı ve işlevsel yüzey doku özellikleri parçayı özenli gösteriyor.Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 121	Tür: IB3	Evre: ?
Bul. Yeri: MT'01 23H 13.-	Kot: ? / 345.24	Karelaj: 3-9 / f-k

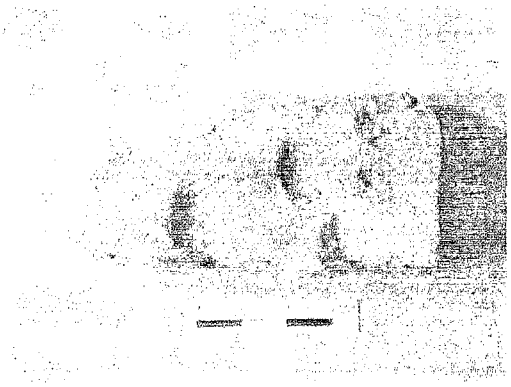

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve iç dip yüzeyi aynı renk, pembemsi devetüyü. Kabın alt dip yüzeyini de içeren kalın siyah öz var. Az miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Orta miktarda ince kum, az miktarda orta büyüklükte taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Olasılıkla işlevsel dokular açılmadan önce özenli düzeltilmiş. Fırınlama koşullarından dolayı hafif renk koyulaşması var.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 1,9 – 2,4 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Küçük yüzey üzerinde, olasılıkla sıralı çukur ve oluk dokulu. Doku özelliği tam olarak anlaşılamıyor. Görülebildiği kadarıyla birbirine yakın mesafede paralel açılmış oluk dokuların arasında çukurlar var. Çukur dokuların kenarları ve içleri yuvarlatılmış. Oluk dokular çizgi olarak nitelendirilebilecek kadar sığ, keskin kenarlı ve sivri bitişli. Olasılıkla önce oluk, sonra çukurlar açılmış.
Çukur Derinlik / Çukur Genişlik: 0,2-0,5cm. / 0,7-1,3cm.
Çukur Aralığı: 0,8-1,9cm.
Oluk Derinlik / Oluk Genişlik: 0,2cm. / 0,3-?cm.
Oluk Aralığı: 1,2-?cm.
Kullanım Aşınması: Orta

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Orta kalınlıkta profilli düz dip parçası.

Tanım: Olasılıkla özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 118	Tür: IB3	Evre: IIB
Bul. Yeri: MT'01 23H 3.-	Kot: 345.37 / 24	Karelaj: 1-10 /a-k

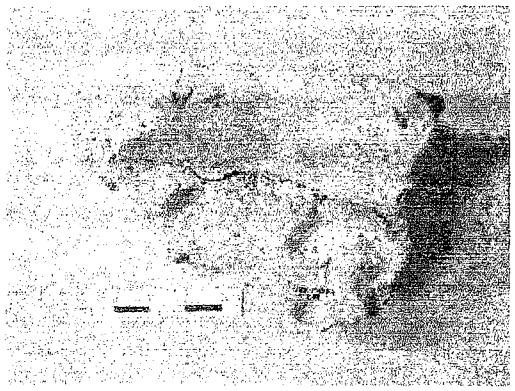

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. İncelmiş siyah öz var. Orta miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Orta miktarda ince kum, az miktarda minik taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Orta özende ıslak sıvazlanarak düzeltilmiş.
İç Yüzey: Orta özende ıslak sıvazlanarak düzeltilmiş.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: 40 cm.? / söbe
Kenar Çap: 36 cm. / söbe
Dip Çap: 34 cm. / söbe
Kenar Kalınlığı: 1,7 cm.
Dip Kalınlığı: 2 – 2,3 cm.
Kap Yüksekliği: 6,8 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yalın kenar.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Kenara ~ 20° açıyla açılmış oluklar arası çukur dokular şeklinde. Doku düzeni tam olarak anlaşılamıyor ancak, birbirine belirli mesafede açılmış ince ya da orta incelikte oluklar arası iki sıralı çukur dokular açılmış gibi bir izlenim vermekte. Çukur dokuların kenarları ve içleri yuvarlatılmış, oluk dokular başlangıç aşamasında kırılmış olduğu için özellikleri anlaşılamıyor. Başlangıçları, izli ve sivri bitişli gibi.
Çukur Derinlik / Çukur Genişlik: 0,3-0,5cm. / 0,9-1,5cm.
Çukur Aralığı: 0,9-2cm.
Oluk Derinlik / Oluk Genişlik: 0,2-?cm. / 0,4-?cm.
Oluk Aralığı: 2,3-?cm.
Kullanım Aşınması: Orta

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Dik ve düz yükselen sığ kenarlı, hafif yuvarlatılmış dip dönüşlü, ince profilli bir kap parçası.

Tanım: Orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği

Katalog No: 120	Tür: IB3	Evre: IIB3 - IIB2
Bul. Yeri: MT'01 23H 5.-	Kot: 345.22 / 17	Karelaj: 1-10 / a-k

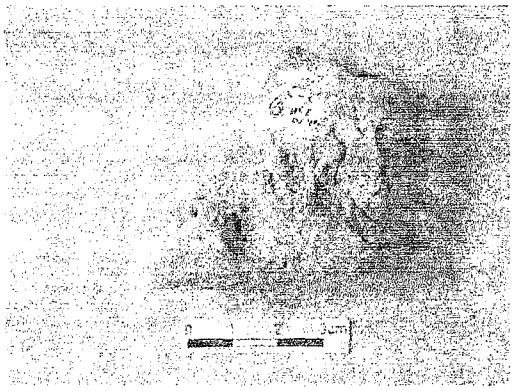

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve dip yüzeyi aynı renk, pembemsi devetüyü. İncelmiş siyah öz var. Az miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, orta büyüklükte taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Fırınlama ortamından dolayı rengi koyulaşmış, kırıklı aşınmış.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Küçük ve kırıklı aşınmış yüzey üzerinde iki çukur ve bir yarım oluk dokulu. Doku düzeni anlaşılamıyor. Çukurlar yuvarlak kenarlı ve yuvarlak dipli. Oluk olasılıkla keskin kenarlı ve sivri bitişli.
Çukur Derinlik / Çukur Genişlik: 0,5-0,6cm. / 1,3cm.
Çukur Aralığı: 0,6-?cm.
Oluk Derinlik / Oluk Genişlik: ?
Oluk Aralığı: ?
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: İnce profilli düz dip parçası.

Tanım: Küçük ve yoğun kırıklı parça. Dolayısıyla ne özende yapıldığı anlaşılamıyor. Çok büyük olasılıkla grubunun tipik örneği.

Katalog No: 122	Tür: IB3	Evre: IIC1 – IIC3
Bul. Yeri: MT'01 23H 14.-	Kot: 345.41 / 01	Karelaj: 2-6 / c-g

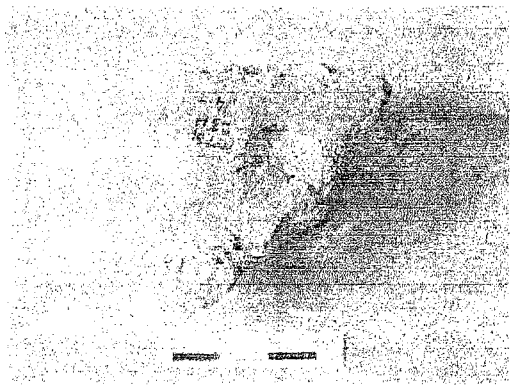

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve dip yüzeyi aynı renk, pembemsi devetüyü. Orta kalınlıkta siyah öz var. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Orta miktarda ince kum, az miktarda minik ve iri taşçık, çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Küçük yüzey, olasılıkla işlevsel dokular açılmadan önce özenli düzeltilmiş. Yüzey rengi, hamur rengine oranla kızıllaşmış.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 2,3 – 3,2 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Küçük yüzey üzerinde birbirine paralel iki oluk arasında tek sıralı iki çukur dokulu. Çukurların kenarları yuvarlatılmış, birinin içi izli, diğeri yuvarlak. Oluklar keskin kenarlı, dar ve derin açılmış izlenimi veren sivri bitişli oluklar. Kabın dip yüzeyindeki işlevsel doku düzeni anlaşılamıyor ancak, diğer örnekler göz önüne alındığında bir sıra olup, bir sıra çukur doku oldukları düşünülebilir.
Çukur Derinlik / Çukur Genişlik: 0,5cm. / 1,3cm.
Çukur Aralığı: 1cm.
Oluk Derinlik / Oluk Genişlik: 0,3-0,5cm. / 0,2-?cm.
Oluk Aralığı: 2,9-?cm.
Kullanım Aşınması: Az

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Orta kalınlıkta profilli düz dip parçası. Parçanın kalınlaşan bölümü olasılıkla, kenar çıkışına yakın bir bölge.

Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 119	Tür: IB3	Evre: IIB1
Bul. Yeri: MT'01 23I 13.-	Kot: 345.61 / 57	Karelaj: 1-10 / a-k

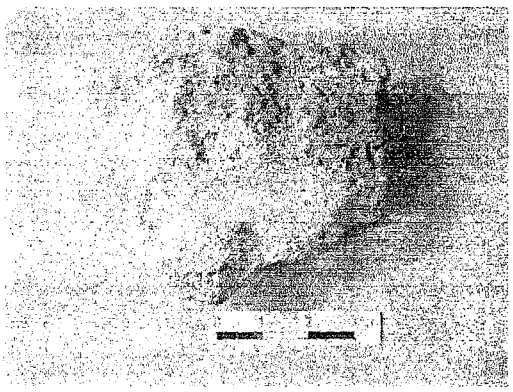

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Kalın siyah öz var. Bol miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Ayrıca, çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanmış. Yüzeyde çatlaklar var, olasılıkla kil astar uygulanmış. Dip dönüşü özenli düzeltilmiş.
İç Yüzey: Küçük yüzey, işlevsel dokular açılmadan önce olasılıkla özenli düzeltilmiş.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ?
Dip Çap: ? > 60 cm.
Kenar Kalınlığı: 2,6 cm. (başlangıç)
Dip Kalınlığı: 2,2 cm. (başlangıç)
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Çok küçük yüzey üzerinde yalnızca üç tane derin açılmış kırık çukur doku var. Görülebildiği kadarıyla çukurlar yuvarlatılmış kenarlı ve dipli. Kenar dip dönüşü köşeli. Yüzeyde herhangi bir oluk izi yok ancak, parçanın genel havası, bu gruba ait olduğunu düşündürüyor.
Çukur Derinlik / Çukur Genişlik: 0,6-0,7cm. / 0,9-1,4cm.
Çukur Aralığı: 1cm.
Oluk Derinlik / Oluk Genişlik: -
Oluk Aralığı: -
Kullanım Aşınması: Yoğun?

Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Olasılıkla geniş açılan ve hafif dış bükey yükselen, düz dip dönüşlü, inceye yakın orta kalınlıkta profilli bir kap parçası.

Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği değil ancak, başka bir gruba da dahil edilemez.

Katalog No: 123	Tür: IB3	Evre: K
Bul. Yeri: MT'99 19G 8.-	Kot: 345.53 / 43	Karelaj: 1-10 /f-k

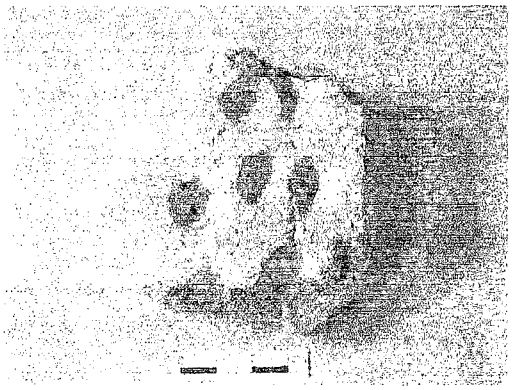

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve iç yüzey aynı renkte, pembemsi turuncu. Alt dip yüzeyini de kapsayan kalın siyah öz var. Bol miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Ayrıca, çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: İşlevsel dokular açılmadan önce özenlice düzeltilmiş.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 3 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Seyrek, çok büyük olasılıkla orta kalınlıkta bir çubukla açılmış derin çukur dokulu. Çukurların kenarları bilinçli olarak yuvarlatılmış gibi. Çukur içleri de yuvarlatılmış ancak, izli bırakılmış. Bu izler, kilin ıslaklığından kaynaklanmış olabilir. Doku düzeni anlaşılamıyor, yalnızca, oluklar sıralı açılmış gibi. Parçada oluk izi yok. Ancak, parçanın genel yapısı bu gruba dahil olduğunu düşündürmekte.
Çukur Derinlik / Çukur Genişlik: 1-1,5cm. / 1-1,2cm.
Çukur Aralığı: 0,2-0,7cm.
Oluk Derinlik / Oluk Genişlik: -
Oluk Aralığı: -
Kullanım Aşınması: Az

Yapım Tekniği: Parçanın kırılma şekli ve profilin tam ortasındaki belirgin çizgisel iz, dibin kil eklenerek kalınlaştırıldığını düşündürmekte.

Biçim: Kalın profilli düz dip parçası.

Tanım: Olasılıkla özenli yapım. İşlevsel doku özelliği tam uymasada grubunun tipik örneği.

Katalog No: 177	Tür: IB3	Evre: ?
Bul. Yeri: MT'99 18G 25.-	Kot: 345.14 / 10	Karelaj: 1-10 / a-k

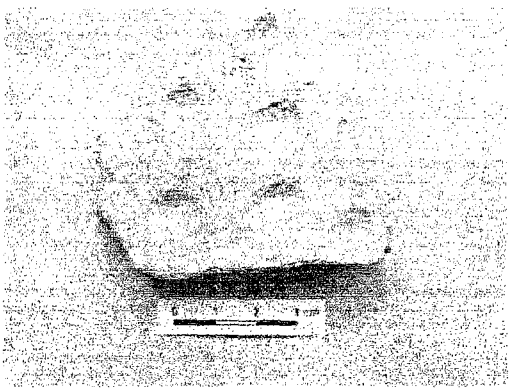

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve iç dip yüzeyi aynı renk, pembemsi devetüyü. Öz yok ancak kabın dış dip yüzeyi siyah ve kumlu aşınmış. Bitkisel katkı yok gibi görünüyor. Bol miktarda ince kum, az miktarda minik taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: İşlevsel dokular açılmadan önce özenli ve hatta yarı parlak açkılanarak düzeltilmiş.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 1,8 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Parmakla ve sığ açılmış, içleri yuvarlatılmış, seyrek ve kil taşması olmayan çukur dokulu. Parça üzerinde bulunmamakla birlikte, işlevsel doku düzeni olasılıkla sığ ve ince oluk doku ile birlikte.
Çukur Derinlik: 0,3 cm.
Çukur Genişlik: 0,8 – 1,1 cm.
Çukur Aralığı: 0,7-1 cm.
Kullanım Aşınması: Az.

Yapım Tekniği: Parçanın profilinde, çizgisel ekleme izi var.

Biçim: Görece ince profilli düz dip parçası.
Tanım: Parçanın genel yapısı ve özenli oluşu nedeniyle bu gruba dahil edildi ancak, işlevsel yüzey doku düzeni grubunun tipik örneği değil.

Katalog No: 117	Tür: IB3	Evre: IIC
Bul. Yeri: MT'00 20G 75.-	Kot: 344.35 / 04	Karelaj: 6-10 / a-e

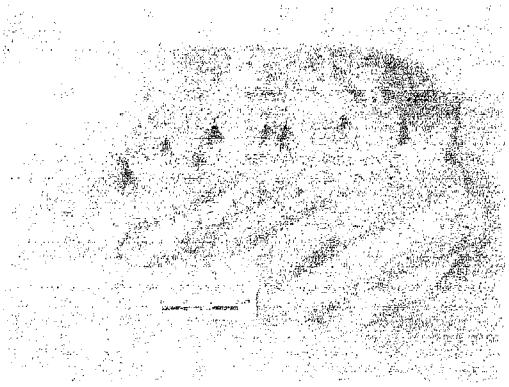

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, donuk ve açık kiremit rengi. Orta incelikte siyah öz var. Orta miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Orta miktarda ince kum, çok az miktarda ince mika ve beyaz taşçık içermekte.

Dış Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanmış. Orta kalınlıkta (0,4cm.) kil astar üzerine koyu ve donuk kahverengi boya astar uygulanmış.
İç Yüzey: Hem kenarda, hem de dip yüzeyinde işlevsel doku açılmadan önce özenli düzeltilmiş.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: 56 cm.
Dip Çap: 56 cm. / söbe
Kenar Kalınlığı: 2,7 cm.
Dip Kalınlığı: ? > 2,6 cm. (alt dip yüzeyi kırıklı aşınmış)
Kap Yüksekliği: ? > 6,5 cm.
Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yalın kenar?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Kenar-dip dönüşünden sığ başlayan ve gittikçe derinleşen, keskin kenarlı, içi sivri bitişli oluk dokulu. Oluklar kenara ~135° açı yapacak şekilde, birbirine paralel ve yakın mesafede açılmış. Dokunun genel düzeni anlaşılamıyor. Kabın kenar dip dönüşünün ve oluk başlangıçlarının hemen üzerinde, çok büyük olasılıkla kesilerek açılmış üçgen çukurlar var. Üçgenlerin köşeleri hem kenarda, hem iç yüzeyinde oldukça keskin. Bazı üçgenler üst üste binmiş. Mezraa-Teleilat'da bu tür çukur dokunun şimdilik başka bir örneği yok.
Çukur Derinlik / Çukur Genişlik: 0,3-0,7cm. / 0,7-1,2cm.
Çukur Aralığı: 0-1,5cm.
Oluk Derinlik / Oluk Genişlik: 0,4-0,9cm. / 0,4-0,9cm.
Oluk Aralığı: 0,2-1,2cm.
Kullanım Aşınması: Az
Yapım Tekniği: Kabın hem alt dip yüzeyinde, hem de kenarda, kenarın kil eklenerek kalınlaştırıldığına dair belirgin çizgisel izler var.
Biçim: Hafif dışa açılan ve düz yükselen kenarlı, düz dip dönüşlü, orta kalınlıkta profilli bir kap parçası. Kenar dip dönüşünde kalınlaşma var.
Tanım: Özenli yapım. İşlevsel doku yüzeyi farklı özellikler taşısada grubunun tipik örneği.

TÜR GRUBU IB4

Katalog No: 124	Tür: IB4	Evre: IIA2
Bul. Yeri: MT'00 18G 38.-	Kot: 344.82 / 73	Karelaj: 5-10 / a-c

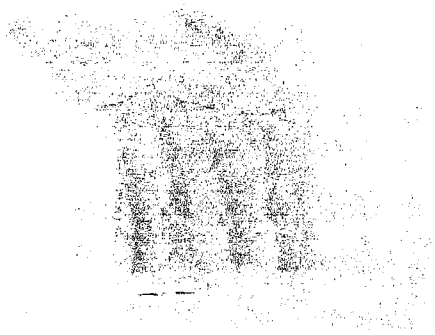

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, turuncumsu pembe. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, çok az miktarda ince mika ve minik beyaz taşçık içermekte.

Dış Yüzey: Özenli ıslak sıvazlanmış, düzgün yüzeyli.
İç Yüzey: Ağızın yaklaşık 2 cm. altından itibaren çok yoğun aşınmış, bitkisel izler belirgin, pütürlü yüzeyli.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: 61 cm. / söbe
Kenar Çap: 60 cm. / söbe
Dip Çap: ? > 60 cm. / söbe
Kenar Kalınlığı: 1,8 cm.
Dip Kalınlığı: 2 cm.
Kap Yüksekliği: 8,5 cm.
Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Kenar yüzeyinin çok yoğun aşınmış olması, eğer yalın kenar yüzeyi sözkonusu ise, düşündürücü. Ancak, en ufak bir doku izi bile yok. Parçanın kenar iç yüzeyi ağızdan yaklaşık 2 cm. aşağıya kadar hiç aşınmamış. Daha sonra başlayan aşınmış yüzey, bu bölgeden belirgin bir çizgiyle ayrılıyor.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Yoğun bir şekilde aşınmış, olasılıkla yan yana aralıksız, kil, bir çubuk ile sağa ve sola itilerek açılmış çukurların birleşmesi sonucu oluk dokuya dönüşmüş değişik işlevsel dokulu. Oluk kenarları dantel gibi kıvrımlı, oluk içleri yuvarlatılmış. Çukurların oluşturduğu oluklar olasılıkla kabın tüm yüzeyinde aynı düzende. Kil taşması belirtisi var. Dokunun, kenar-dip dönüşü bölgesi en çok aşınan bölge, dolayısıyla başlangıç şekli anlaşılamıyor.
Oluk Derinlik / Oluk Genişlik: 0,6-0,9cm. / 1,3-2,2cm.
Oluk Aralığı: 0
Kullanım Aşınması: Yoğun
Yapım Tekniği: Belirsiz.
Biçim: Dik ve düz yükselen, tamamıyla yuvarlatılmış dip dönüşlü, ince profilli bir kap parçası.
Tanım: Özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 125	Tür: IB4	Evre: IIB2
Bul. Yeri: MT'99 18H ?	Kot: -	Karelaj: -

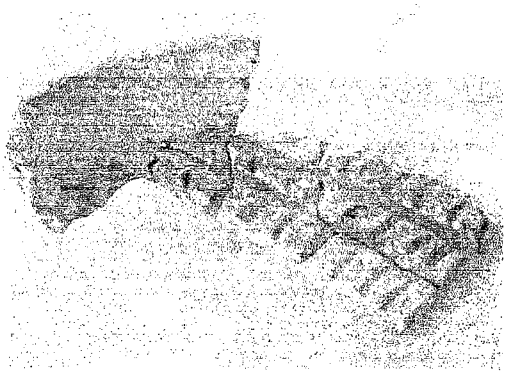

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur olasılıkla pembemsi devetüyü. Kalın siyah öz var. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum ve çok az ince mika içermekte.
Dış Yüzey: Orta özenli düzeltilmiş. Özellikle dip dönüşünde yapım izleri düzeltilmeden bırakılmış. Yüzeyde leke halinde ince kızılımsı kahverengi astar izi var.
İç Yüzey: Kenarda fazla aşınma yok. Kenarın fitil yöntemiyle yükseltildiğini düşündüren yatay hafif engebeler var. Dip yüzeyi yoğun aşınmış, bitkisel izler belirgin.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: 33 cm. / söbe
Kenar Çap: 33 cm. / söbe
Dip Çap: 38 cm. / söbe
Kenar Kalınlığı: 1,5 cm.
Dip Kalınlığı: 2,1 cm.
Kap Yüksekliği: 8,5 cm.
Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yalın kenar.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Kenara ~45° açıyla gelen oluklar arasında, çentik gibi açılmış çukur dokulu. Olasılıkla bu doku tipi tüm dip yüzeyinde aynı. Oluklar derin, orta genişlikte, içleri köşeli ve izli açılmış ve ayrıca, birbirlerine paralel ve hemen hemen aynı mesafede. Çentik biçimli ve derin çukur dokular, sanki enli ve ince bir çubuk kile sokulup, yukarı çekilerek açılmış gibi. Kenarlarında kil taşması gibi çıkıntılar var ancak, bu etki çubuk yukarı çekilerek oluşturulmuş.
Çukur Derinlik / Çukur Genişlik: 0,6cm. / 1,6cm.
Çukur Aralığı: 1,5cm.
Oluk Derinlik / Oluk Genişlik: 0,8cm. / 0,5-?cm.
Oluk Aralığı: 1,2-1,7cm.
Kullanım Aşınması: Orta
Yapım Tekniği: İç kenar yüzeyinde, kenarın fitil yöntemiyle yükseltildiğine dair yatay engebeli izler var.
Biçim: Hafif açılan ve düz yükselen, dip dönüşü belirgin şekilde yuvarlatılmış, ince profilli kap parçası.
Tanım: Orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 8	Tür: IB4	Evre: ?
Bul. Yeri: MT'01 23I 64.-	Kot: 345.00 / 344.94	Karelaj: 1-10 / a-k

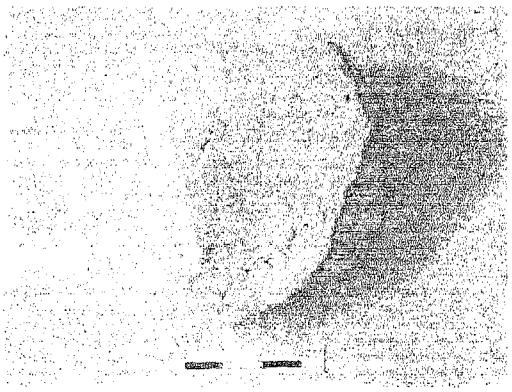

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Yüzey ve hamur rengi aynı, kirli sarı. Orta kalınlıkta rengi kahverengiye bdönüşmüş öz var. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, iri taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Islak sıvazlanmış.
İç Yüzey: Ağızın yaklaşık 1,5 cm. altından itibaren aşınmış, bitkisel izler görülmekte, kumlu dokulu.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: ? > 60 cm.
Kenar Çap: 60 cm.
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 2,1 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: ? > 6,5 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Kenar iç yüzeyinin dip dönüşünde iki tane birbirine çok yakın, ağıza ~135° açı yapan, çok sığ oluk izi var. Olukların şeklini anlamak, yoğun aşınmadan dolayı olası değil.
Kullanım Aşınması: Yoğun?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Yapım Tekniği: Kenarın kil eklenerek kalınlaştırıldığına dair, profilde belli belirsiz çizgisel iz ve küçük bir hava boşluğu var. Çizgisel iz ağıza doğru kayboluyor.

Biçim: Hafif dışa açılan ve düz yükselen, ince profilli kenar parçası.

Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği değil. Dip işlevsel yüzey dokusu ile İlgili hiçbir belirti yok ancak, kenar profil yapısı, diğer ayrışık parçaların profiline çok benziyor.

Katalog No: 126	Tür: IB4	Evre: IIB2 - IIB1
Bul. Yeri: MT'99 18H 20.-	Kot: 345.67 / 60	Karelaj: 1-10 / a-k

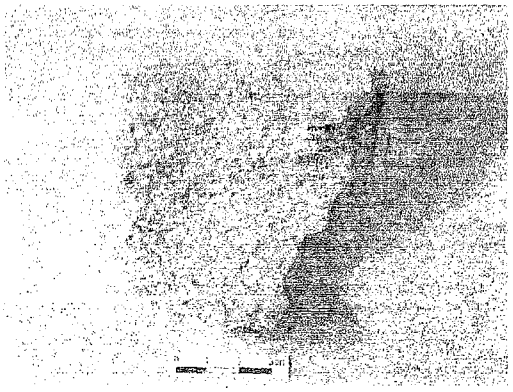

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Kalın siyah öz var. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Ayrıca, çok az miktarda ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanmış.
İç Yüzey: Ağızın yaklaşık 1,5 cm. altına kadar dış yüzey ile aynı, sonra çizgisel bir hat ile ayrılarak aşağı kadar çok yoğun aşınmış, bitkisel izler belirgin, pütürlü yüzey.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: 44 cm. / söbe
Kenar Çap: 45 cm. / söbe
Dip Çap: 32 cm. / söbe
Kenar Kalınlığı: 1,8 cm.
Dip Kalınlığı: ? > 1,7 cm. (hem yoğun aşınmış, hem de başlangıç)
Kap Yüksekliği: 7 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yalın kenar?
Kullanım Aşınması: Yoğun?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Yapım Tekniği: Kenar profilinde, kenarın kil eklenerek kalınlaştırıldığına dair dip dönüşüne kadar inen hafif bir çizgisel iz var.

Biçim: Hafif dışa açılan ve düz yükselen kenarlı, tam yuvarlatılmış dip dönüşlü, ince profilli bir kap parçası. Kap, orta sığlıkta.

Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım. Herhangi bir işlevsel yüzey dokusu olmamasına rağmen, kap biçimi nedeniyle grubunun tipik örneği.

TÜR GRUBU IIA1

Katalog No: 136	Tür: IIA1	Evre: I - IIC2
Bul. Yeri: MT'99 19F 6.-	Kot: 344.83 / 75	Karelaj: 1-10 / g-k

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur olasılıkla pembemsi devetüyü. Kalın siyah öz var. Bol miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, çok az miktarda iri taşçık ve minik beyaz taşçık içermekte.

Dış Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanarak düzeltildikten sonra donuk açkılanmış. Fırınlamadan dolayı koyu gri lekelenmiş.
İç Yüzey: Ağızın yaklaşık 1,5 cm. altına kadar aşınmamış, burada net bir çizgiyle ayrılarak yüzeyin geri kalanı yoğun bir şekilde pütürlü aşınmış. Bitkisel izler belirgin.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: 60 cm.
Kenar Çap: ? > 60 cm.
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 1,6 – 2,3 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: ? > 8 cm.

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Ağızın yaklaşık 4,4 cm. altından sığ başlayıp gittikçe derinleşen, olasılıkla keskin kenarlı ve iç yüzeyi yuvarlatılmış geniş oluk başlangıcı.
Oluk Derinlik: 0,7 cm.
Oluk Genişlik: 2,4 – 2,8 cm.
Oluk Aralığı: 0
Olukların Ağıza Açısı: ~85°
Kullanım Aşınması: Yoğun?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla, tekli, ekleme oluklu.
Yapım Tekniği: Kenar profilinde, kenarın kil eklenerek kalınlaştırıldığına dair ağız bölümünde kaybolmuş ancak, alta doğru devam eden çizgisel iz var.

Biçim: Geniş açılan ve düz yükselen kenarlı, kalınca profilli, olasılıkla sığ bir çanak parçası. Ağız kısmı çok hafif, yuvarlak bir omurga yapıyor ve daralarak yükseliyor.

Tanım: Orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 135	Tür: IIA1	Evre: IIB2
Bul. Yeri: MT'01 23I 23.-	Kot: 345.57 / 51	Karelaj: 8-10 / a-k

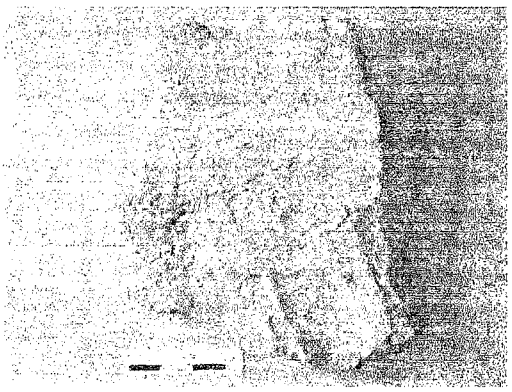

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Orta kalınlıkta siyah öz var. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Çok az ince mika ve minik beyaz taşçık içermekte.

Dış Yüzey: Orta özende düzeltildikten sonra donuk açkılanmış. Olasılıkla açkıdan önce ince kil astar uygulanmış.
İç Yüzey: Orta özende düzeltilmiş. Yoğun aşınmadan dolayı bitkisel izler belirgin. Aşınma, tüm iç yüzeyde gözleniyor. Ancak, olukların başladığı seviyeden aşağı doğru daha yoğun.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: ? > 60 cm.
Kenar Çap: ? > 60 cm.
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 1,4 – 1,8 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Ağızın yaklaşık 6 cm. altından sığ olarak başlayan ve olasılıkla gittikçe derinleşen ağıza çapraz oluk dokulu. Oluklar geniş ve içleri yuvarlatılmış olarak başlıyor. Oluk kenarlarında kil taşması da var.
Oluk Derinlik: 0,8 cm.
Oluk Genişlik: 2,1 cm.
Oluk Aralığı: 0?
Olukların Ağıza Açısı: ~80°
Kullanım Aşınması: Orta-yoğun
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla tekli, ekleme oluklu.
Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Geniş dışa açılan düz kenarlı, orta kalınlıkta profilli, olasılıkla sığ ve yayvan çanak parçası. Ağız, hafif daralarak ve incelerek yükseliyor.

Tanım: Orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 134	Tür: IIA1	Evre: IIB1
Bul. Yeri: MT'01 23I 13.-	Kot: 345.61 / 57	Karelaj: 1-10 / a-k

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Kalın siyah öz var. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, çok az minik beyaz taşçık ve ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Orta özenli ıslak sıvazlanmış. Yoğun aşınmadan dolayı donuk açkı yüzeyi çoğunlukla kaybolmuş, bitkisel izler görülmekte.
İç Yüzey: Kırıklı ve yoğun aşınmış. Yüzeyin küçük bir bölümünden anlaşıldığı kadarıyla, işlevsel dokular oluşturulmadan önce özenli düzeltilmiş.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: 44 cm.
Kenar Çap: 46 cm.
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 1,4 – 1,8 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Ağızın yaklaşık 4 cm. altından sığ başlayıp gittikçe derinleşen, ağıza çapraz açılmış oluk dokulu. Oluklar geniş ve içleri yuvarlatılmış, kenarları olasılıkla kil taşmalı oluklar.
Oluk Derinlik: 0,7 cm.
Oluk Genişlik: ? > 2,5 cm.
Oluk Aralığı: 0?
Olukların Ağıza Açısı: ~50°
Kullanım Aşınması: Yoğun
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla tekli, ekleme oluklu.
Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Geniş açılan ve hafif dış bükey yükselen kenarlı, ağzı inceltilmiş, olasılıkla orta kalınlıkta profilli sığ ve yayvan çanak parçası.

Tanım: Orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No:127	Tür: IIA1	Evre: I – IIB3
Bul. Yeri: MT'99 18H 25.-	Kot: 345.46 / 36	Karelaj: 1-10 / a-k

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu. Hamur ve dış yüzey aynı renk, pembemsi devetüyü. Grileşmiş orta kalınlıkta öz var. Bol miktarda kalın kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum ve iri taşçık içermekte.

Dış Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanmış. Ağıza doğru yüzey rengi turunculaşmış.
İç Yüzey: Çok yoğun aşınmış. Ağız bölgesi turuncu renk almış, kil astar olabilir. bitki izleri belirgin, pütürlü yüzey.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: söbe
Kenar Çap: söbe
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 1,4 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yoğun aşınmadan dolayı doku şekli tam olarak anlaşılamıyor. Ağızın yaklaşık 3,5 cm. altından sığ başlayan ve ağıza çapraz açılmış orta genişlikte, kenarları kil taşmalı oluk dokulu.
Oluk Derinlik: 0,4 – 0,6 cm.
Oluk Genişlik: 0,9 – 1,5 cm.
Oluk Aralığı: 0 – 0,7 cm.
Olukların Ağıza Açısı: ~50°
Kullanım Aşınması: Çok yoğun

Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla çubukla açılmış, ara oluklu bırakılmış dokulu.
Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Parçanın duruşu tam olarak anlaşılamıyor. Olasılıkla geniş açılan düz kenarlı, ince profilli, yayvan ve sığ bir çanak parçası. Ağız, özellikle kabın keskin dönüş yaptığı yerinde çok hafif ve omurga yapacak şekilde daralarak yükseliyor.

Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım, yoğun aşınmadan dolayı tam anlaşılamıyor. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 128	Tür: IIA1	Evre: I-IIA
Bul. Yeri: MT'99 18H 10.-	Kot: 345.97 / 76	Karelaj: 5-9 / d-h

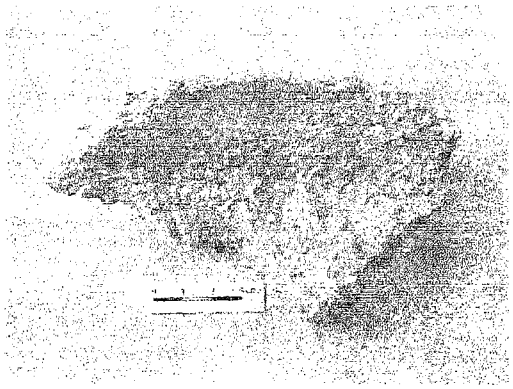

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur olasılıkla pembemsi devetüyü. Kalın siyah öz var. Bol miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum ve iri taşçık içermekte.

Dış Yüzey: Hamur rengine göre daha kızıl. Olasılıkla kil astar uygulanmış. Yoğun aşınmış.
İç Yüzey: Dış yüzeye oranla aşınma daha yoğun, pütürlü yüzey. Özellikle ağız bölgesinden anlaşıldığı kadarıyla kil astar uygulanmış. Aynı bölge turuncumsu pembe renkte. İşlevsel yüzey dokusunun bulunduğu bölgeler aşınmanın da etkisiyle hamurla aynı renkte.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: 59 cm. / söbe
Kenar Çap: 60 cm. / söbe
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 1,2 – 1,6 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -
Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Ağızın yaklaşık 3 cm. altından sığ başlayan ve gittikçe derinleşen, ağıza çapraz orta genişlikte oluk dokulu. Olukların şekilleri tam olarak anlaşılamıyor, görülebildiği kadarıyla içleri yuvarlatılmış, kenarlarında kil taşması var.
Oluk Derinlik: 0,4 – ? cm.
Oluk Genişlik: 0,9 – ? cm.
Oluk Aralığı: 0 – 0,8 cm.
Olukların Ağıza Açısı: ~45°
Kullanım Aşınması: Yoğun
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla çubukla açılmış ve kil taşmaları ile ara oluklar oluşturulmuş.
Yapım Tekniği: Kenar profilindeki bir kırılma, kenarın, özellikle oluk dokulu yüzeyin kil eklenerek kalınlaştırıldığını gösteriyor.
Biçim: Geniş açılan ve düz yükselen kenarlı, ince profilli, olasılıkla sığ ve yayvan bir çanak parçası. Kenar, ağıza doğru daralarak ve hafif incelerek yükseltilmiş.
Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım, yoğun aşınmadan dolayı tam anlaşılamıyor. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 133	Tür: IIA1	Evre: IIB3,2
Bul. Yeri: MT'99 19G 37.-	Kot: 345.11 / 344.93	Karelaj: 1-4 / f-k

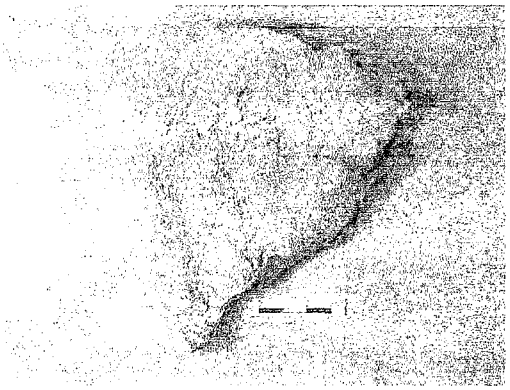

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur pembemsi devetüyü. Kalın siyah öz var. Bol miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, çok az ince mika ve minik beyaz taşçık içermekte.

Dış Yüzey: Ağıza yakın bölgelerde kızılımsı alacalanma var. Orta özenli düzeltilmiş, yüzey donuk açıklı.
İç Yüzey: Olasılıkla yüzey renginde turuncumsu pembe alacalanma var. Yüzey, ağızın yaklaşık 1-1,5 cm. altından itibaren çok yoğun aşınmış ve pütürlü yüzey oluşmuş. Aşınmayan küçük bölge ve kabın alt yüzeyi birbirinden belirgin bir çizgisel izle ayrılmış.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: 54 cm.
Kenar Çap: 54 cm.
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: ? > 1,5 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -
Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yoğun aşınmadan dolayı işlevsel yüzey dokusu tam olarak anlaşılamıyor. Ağızın, bir miktar altından başlayan ve çapraz inen, olasılıkla orta genişlikte oluk dokulu. Olukların iç, kenar ve başlangıç şekilleri belirsiz.
Oluk Derinlik: ?
Oluk Genişlik: ?
Oluk Aralığı: ?
Olukların Ağıza Açısı: ~80°
Kullanım Aşınması: Yoğun
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla çubukla açılmış, kil taşmalı bırakılmış ara oluklu dokulu.
Yapım Tekniği: Kenarda, ağızın hemen altından başlayan ve profilin en altına kadar çizgisel olarak izlenebilen kil ekleme yöntemiyle kenar kalınlaştırılmış.

Biçim: Geniş açılan ve hafif dış bükey yükselen kenarlı, ince profilli orta sığlıkta ve yayvan bir çanak parçası. Parçanın alt bölümünde dibe dönüş başlangıcı var.

Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

TÜR GRUBU IIA2

Katalog No: 142	Tür: IIA2	Evre: K
Bul. Yeri: MT'99 19G 8.-	Kot: 345.53 /43	Karelaj: 1-10 / f-k

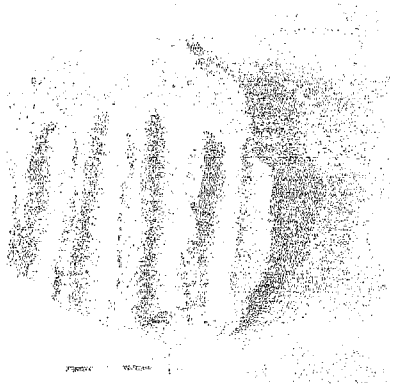

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, donuk pembemsi devetüyü. Kalın siyah öz var. Bol miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, çok az ince mika ve minik beyaz taşçık içermekte.

Dış Yüzey: Orta özenli düzeltilmiş, donuk açkılı. Olasılıkla aşınmadan dolayı bitkisel izler belirgin. Yüzeyde, yüzeyin çoğunu kaplayan turuncumsu alacalanma var. Parçanın kırıldığı yerden altına doğru ise gri alacalanma başlamış.
İç Yüzey: Olasılıkla işlevsel yüzey doku açılmadan önce ağız bölgesi hariç, kabaca düzeltilmiş. Yüzeyde bitkisel izler belirgin.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: 50 cm.
Kenar Çap: 50 cm.
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 1,5 – 1,8 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -
Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Ağızın yaklaşık 2,2 cm. altından derin başlayan ve ağıza çok hafif açılı gelen, orta genişlikte, içleri yuvarlatılmış ve kenarları yüksek kil taşmalı oluk dokulu.
Oluk Derinlik: 0,6 – 0,8 cm.
Oluk Genişlik: 1 – 1,4 cm.
Oluk Aralığı: 0,2 – 1 cm.
Olukların Ağıza Açısı: ~100°
Kullanım Aşınması: Orta
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla, çubukla açılmış, kil taşmalı ara oluklu dokulu.
Yapım Tekniği: Ağıza yakın profilde iz görülmüyor ancak, gövdenin ortalarında, olukların biraz altına denk gelen kalınlıkta kil ekleme izi var.
Biçim: Parçanın ağız bölgesi çoğunlukla kırık olduğu için duruşu tam olarak anlaşılamıyor. Olasılıkla geniş açılan ve düz yükselen, ağıza yakın bölgede hafif daralma yapan, kalın profilli sığ ve yayvan çanak parçası.
Tanım: Orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 141	Tür: IIA2	Evre: IIB2?
Bul. Yeri: MT'99 18H 15.-	Kot: 346.11 / 02	Karelaj: 1-4 / a-h

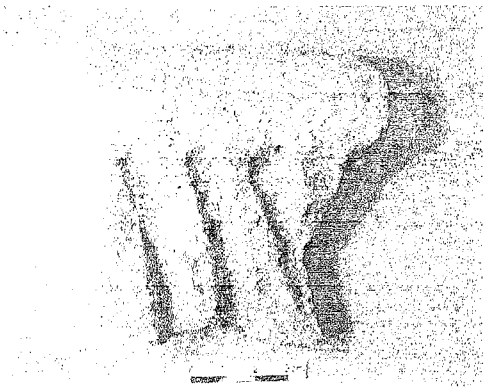

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Kalın siyah öz var. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, iri taşçık ,çok az miktarda ince mika ve minik beyaz taşçık içermekte.

Dış Yüzey: Orta özenli düzeltilmiş ve donuk açkı uygulanmış. Yoğun aşınmadan dolayı pütürlü yüzeyli.
İç Yüzey: Dış yüzeye oranla daha yoğun aşınmış. Olasılıkla, ağız bölgesi donuk açkılanmış. İşlevsel yüzey dokusu bulunan bölgeler kabaca düzeltilerek bırakılmış.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: 58 cm.?
Kenar Çap: 56 cm.
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 1,6 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -
Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Ağızın yaklaşık 2,5 cm. altından derin başlayan ve ağıza çapraz gelen orta genişlikte, orta derinlikte, keskin kenarlı ve içleri yuvarlatılmış oluk dokulu. Kil taşması, sanki oluk başlangıçlarında bilinçli olarak temizlenmiş ancak, kabın altına doğru korunmuş gibi. Bu durum aşınmadan dolayı da böyle görünüyor olabilir.
Oluk Derinlik: 0,6 cm.
Oluk Genişlik: 1 cm.
Oluk Aralığı: 0,2 – 0,7cm.
Olukların Ağıza Açısı: ~80°
Kullanım Aşınması: Yoğun
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla çubukla açılmış kil taşmalı, ara oluklu dokulu.
Yapım Tekniği: Profilde olukların başladığı seviyede iç yüzeyin kil eklenerek kalınlaştırıldığına dair çizgisel iz var. Aslında bu durum olukların çubukla açılmış olmasına ters düşmekte. Bu nedenle, olukların ekleme oluk tipi olmadığını varsayarsak kilin yalnızca kabı kalınlaştırıp, oluk açıldığında bozulmaması için eklendiğini düşünebiliriz.
Biçim: Geniş açılan ve hafif dış bükey yükselen, orta kalınlıkta profilli sığ bir çanak parçası.
Tanım: Orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

TÜR GRUBU IIA3

Katalog No: 140	Tür: IIA3	Evre: IIA - B
Bul. Yeri: MT'01 23I 56.-	Kot: 345.10 / 06	Karelaj: 1-10 / a-k

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, açık kiremit rengi. Orta kalınlıkta siyah öz var. Orta miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Yarı özenli düzeltilmiş ancak, yüzey bir miktar engebeli. Donuk açkılanmış.
İç Yüzey: Oluk başlangıcına kadar dış yüzey gibi düzeltilip donuk açkılanmış.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: 38 cm.
Kenar Çap: 40 cm.
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 1,7 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Ağızın yaklaşık 4,4 cm. altından kabartma şeklinde başlayan ve ağıza dik gelen oluk dokulu. Oluk çıkıntısı yaklaşık 0,4 cm. ancak, olukların ne şekilde devam ettiği kırıldığı için anlaşılamıyor. Kabartma oluk başlangıçları yuvarlak, olasılıkla derin ve içi yuvarlatılmış devam eden ve birbirlerine yakın mesafede açılmış oluklar.
Oluk Derinlik: 0,7cm.
Oluk Genişlik: 1,2 cm.
Oluk Aralığı: 0?
Olukların Ağıza Açısı: ~90°
Kullanım Aşınması: Az
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Oluk doku başlangıcı ve kabartma şekli sanki kil taşması gibi devam edecekmiş izlenimi uyandırmakta. Ancak bu görüntü, mantıksal olarak tekli, ekleme oluklu biçime dönüşmeye daha uygun.
Yapım Tekniği: Profilde ağızın yaklaşık 1 cm. altından başlayan ve oluk başlangıcı seviyesinde daha da belirginleşen kil ekleme izi var.
Biçim: Dik, hafif dış bükey yükselen kenarlı, ince profilli, derinliği kestirilemeyen bir çanak parçası.
Tanım: Orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 139	Tür: IIA3	Evre: IIB2
Bul. Yeri: MT'99 18H 30.-	Kot: 345.16 / 344.88	Karelaj: 1-10 / a-d

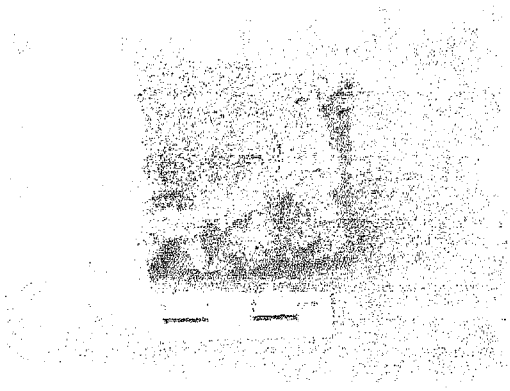

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, açık kiremit rengi. Kalın siyah öz var. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, iri taşçık, çok az miktarda minik beyaz taşçık ve ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Küçük yüzey, olasılıkla yarı özenli düzeltilmiş ve donuk açkılanmış. aşınmadan dolayı bitkisel izler görülüyor.
İç Yüzey: Dış yüzeye oranla daha az aşınmış. Yarı özenli düzeltilmiş.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: 40 cm. / söbe
Kenar Çap: ?
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 1,5 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -
Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Ağızın yaklaşık 1,7-2,5 cm. altından kabartma şeklinde başlayan ve ağıza çapraz gelen oluk dokulu. Oluk başlangıçları ağıza paralel değil, gittikçe ağıza yaklaşan çizgisel bir hat üzerinde. Oluklar sanki kil eklenerek kalınlaştırılmış yüzey üzerine çubukla açılmış izlenimi uyandırmakta. Derin başlangıçlı olan olukların genel doku düzeni, kırılmadan dolayı anlaşılamıyor. Oluklar yan yana, ara verilmeden açılmış.
Oluk Derinlik: 0,6 cm.
Oluk Genişlik: 1 cm.
Oluk Aralığı: 0?
Olukların Ağıza Açısı: ~50°
Kullanım Aşınması: Orta
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Yapım Tekniği: Ağızın bir miktar altından başlayan ve aşağıya kadar belirgin bir şekilde devam eden çizgisel iz ve parçanın kırılma şekli, kabın dış kenarının kil eklenerek kalınlaştırıldığını göstermekte.
Biçim: Geniş açılan ve olasılıkla dış bükey yükselen ince profilli yayvan ve sığ bir çanak parçası. Ağız çok az daralarak ve incelerek yükseliyor.
Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 138	Tür: IIA3	Evre: IIA2
Bul. Yeri: MT'00 18G 44.-	Kot: 344.50 / 44	Karelaj: 2-7 / g-k

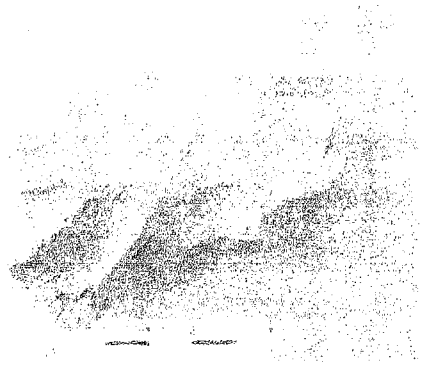

MAL:
Hamur: Gevrek dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, kiremit rengi. Orta kalınlıkta grileşmeye başlamış öz var. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, minik beyaz taşçık ve çok az ince mika içermekte. Dış Yüzey: Küçük ve aşınmış olduğundan özellikleri tam anlaşılamıyor. Olasılıkla kil astar üzerine çok hafif izli açkılanmış. Aşınmadan dolayı bitkisel izler belirgin ve yüzeyde çatlamalar oluşmuş. İç Yüzey: Dış yüzeye oranla daha az aşınmış. Özenli düzeltilmiş ve donuk açkılanmış. Fırınlama: Orta

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:
Ağız Çap: 40 cm.? Kenar Çap: 43 cm. Dip Çap: - Kenar Kalınlığı: 1,4 cm. Dip Kalınlığı: - Kap Yüksekliği: - Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Ağızın yaklaşık 2 cm. altından başlayan ve ağıza çapraz açılmış bazen dar bazen geniş oluk dokulu. Oluk başlangıcı hat vermeyen bir şekilde kalınlaştırılmış ve olasılıkla oluklar kalınlaştırılan bu yüzey üzerine çubukla, yan yana ve içleri yuvarlatılmış olarak açılmış. Parça kırık olduğu için olukların kenar yüzeyindeki şekilleri anlaşılamıyor. Oluk Derinlik: 0,5 cm. Oluk Genişlik: 1,1-? cm. Oluk Aralığı: 0 Olukların Ağıza Açısı: ~140° Kullanım Aşınması: Orta? Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: ? Yapım Tekniği: Profilde iç yüzeye yakın mesafede ağızın hemen altından başlayan ve kenarın kil eklenerek kalınlaştırıldığını gösteren belirgin çizgisel iz var. Aslında, profillerden birisi sanki kenar çok ince kil plakalar eklenerek oluşturulmuş gibi yan yana altı-yedi tane çizgisel izli. Biçim: Geniş açılan ve olasılıkla düz yükselen ince profilli kenar parçası. Ağıza yakın bölgede ağızı inceltmek amacıyla profil çok hafif iç bükey biçim almış. Parça olasılıkla sığ ve yayvan bir çanağa ait. Tanım: Orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

TÜR GRUBU IIB1

Katalog No: 149	Tür: IIB1	Evre: K
Bul. Yeri: MT'99 19F 5.-	Kot: 344.83 / 75	Karelaj: 1-10 / a-f

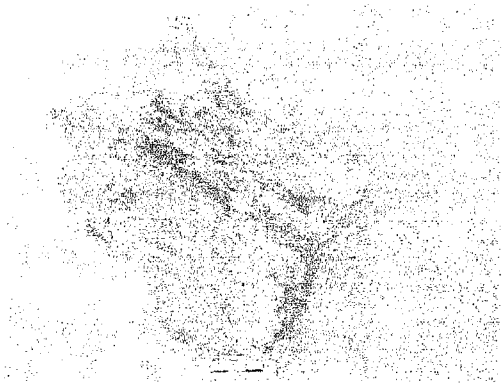

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur krem rengi. Kalın siyah öz var. Orta miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, orta büyüklükte taşçık ve çok az ince mika içermekte.
Dış Yüzey: Dış yüzeyin büyük bir bölümü ve dip yüzeyi koyu gri renkte. Yüzey hafif engebeli kalacak şekilde orta özenli düzeltilmiş ve parlak açkılanmış.
İç Yüzey: Hem ekleme yerlerinden kırılmış, hem de yoğun aşınmış. Bitkisel izler belirgin.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: - Kenar Çap: 36 cm. / söbe Dip Çap: 14 cm. / söbe
Kenar Kalınlığı: 1,4 – 1,8 cm.
Dip Kalınlığı: 1,4 cm.
Kap Yüksekliği: ? > 8 cm.
Kenar ve Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Kabın bütün iç yüzeyi kil eklenerek ve yükselen oluk şekline getirilerek ızgara gibi bir yüzey dokusu oluşturulmuş.Oluklar birbirine paralel ve yaklaşık olarak aynı mesafede, oldukça yüksek oluklar. Oluk araları yuvarlatılmış, kenarları kil malzemeyle ne kadar mümkünse o kadar sivriltilmiş.
Oluk Yükseklik: 1 -1,5 cm.
Oluk Genişlik: 2,2 – 2,9 cm.
Oluk Aralığı: 0
Olukların Kenara Açısı: ~50°
Kullanım Aşınması: Yoğun
Yapım Tekniği: Parçanın ana gövdesinde kil ekleme izi yok. Parçanın işlevsel doku yüzeyi tamamıyla kil eklenerek oluşturulmuş. Olasılıkla kil, bir yüzey üzerinde yuvarlanarak fitil şekline getirilmiş ve kabın ana çatısı üzerine bastırılarak birleştirilmiş ardından, elle şekillendirilerek oluk haline getirilmiş. Şekillendirme esnasında oluk kenarını inceltmek amacıyla oluk içine sıvanan çamur, bu bölgede de kalınlık oluşturmuş. Dolayısıyla kabın kesitine bakıldığı zaman eklenen yüzey oluk içlerinin yaklaşık 0,5cm. altından başlamakta.
Biçim: Çok geniş açılan ve düz yükselen kenarlı, düz dip dönüşlü, oluklar haricinde orta kalınlıkta profilli, sığ ve yayvan çanak parçası.
Tanım: Dış yüzeyinin ve dibin alt yüzeyinin parlak açkılanmış olması dışında orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 148	Tür: IIB1	Evre: IIB1 - IIA2
Bul. Yeri: MT'00 18G 54.-	Kot: 344.80 / 50	Karelaj: 4-10 / a-h

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur rengi olasılıkla pembemsi devetüyü. Kalın siyah öz var. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum ve çok az ince mika içermekte.
Dış Yüzey: Engebeli kalacak şekilde orta özenli düzeltilmiş. Ancak, parlak açkılanmış. Yüzey rengi siyah, küçük bir bölümünde krem rengi.
İç Yüzey: Çok yoğun ve kırıklı aşınmış. Bitkisel katkı izleri görülüyor.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ? > 60 cm.
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: ~ 1,3 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -
Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yüzeyde ekleme yerlerinden kırılmış tek bir oluk var. Kırık şeklinden anlaşıldığı kadarıyla üretim esnasında kabın ana kil çatısına çok iyi eklenememiş. Tek bir oluk olduğu için dokunun genel düzeni tam anlaşılamıyor. Görülebildiği kadarıyla orta yükseklikte kenarı sivriltilmiş ama, düzensiz bırakılmış, içi yuvarlatılmış oluk dokulu.
Oluk Yükseklik: 1,2 cm.
Oluk Genişlik: ?
Oluk Aralığı: ?
Olukların Kenara Açısı: 80°?
Kullanım Aşınması: Yoğun
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla kenardaki oluk dokunun devamı niteliğinde.
Yapım Tekniği: Kenar profilinde kenarın kil eklenerek kalınlaştırıldığına dair bir iz yok. Oluk, ana kil çatısına eklenerek yapılmış. İç yüzeyde oluk dışındaki bölge bize kil eklenirken parça yüzeyinin pütürlü ve engebeli bırakıldığını net bir şekilde göstermekte.

Biçim: Olasılıkla geniş açılan, düz ya da hafif dış bükey yükselen, oluk dışında ince profilli yayvan ve sığ çanak parçası.

Tanım: Parçanın dış yüzeyi özenli ve parlak açkılı olmasına rağmen aynı özen iç yüzeye gösterilmemiş. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 27	Tür: IIB1	Evre: ?
Bul. Yeri: MT'99 19F 5.-	Kot: 344.98 / 83	Karelaj: 1-10 / a-h

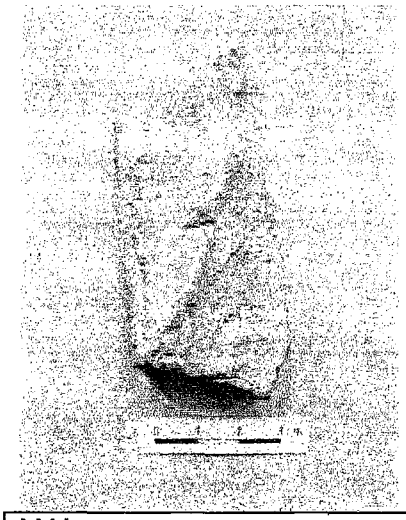

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur hafif kızılımsı açık krem renginde. Kalın siyah öz var. Bolca ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum ve çok az ince mika içermekte.
Dış Yüzey: Küçük yüzey, olasılıkla özenlice düzeltilmiş ve parlak açkılanmış. Kırık bir kenarda siyah alacalanma başlangıcı var.
İç Yüzey: Çok yoğun ve kırıklı aşınmış. Bitkisel katkı izleri görülüyor. Dış yüzey gibi özenli düzeltilmemiş.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ?
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: ~ 1,6 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -
Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yüzeyde ekleme yerlerinden kırılmış tek bir oluk var. Kırık şeklinden anlaşıldığı kadarıyla üretim esnasında kabın ana kil çatısına çok iyi eklenememiş. Tek bir oluk olduğu için dokunun genel düzeni tam anlaşılamıyor. Görülebildiği kadarıyla orta yükseklikte, kenarı sivriltilmiş ama, özensiz bırakılmış, içi yuvarlatılmış oluk dokulu.
Oluk Yükseklik: 1,2 cm.
Oluk Genişlik: ?
Oluk Aralığı: ?
Olukların Kenara Açısı: 135º?
Kullanım Aşınması: Yoğun
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla kenardaki oluk dokunun devamı niteliğinde.
Yapım Tekniği: Kenar profilinde kenarın kil eklenerek kalınlaştırıldığına dair bir iz yok. Oluk, ana kil çatısına eklenerek yapılmış. Oluk aralarında eklenen kil kalınlığı yaklaşık 0,3 cm.

Biçim: Olasılıkla geniş açılan, düz ya da hafif dış bükey yükselen, oluk dışında görece ince profilli yayvan ve sığ çanak parçası.
Tanım: Parçanın dış yüzeyi özenli ve parlak açkılı olmasına rağmen aynı özen iç yüzeye gösterilmemiş. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 147	Tür: IIB1	Evre: K
Bul. Yeri: MT'99 19G 8.-	Kot: 345.53 /43	Karelaj: 1-10 / f-k

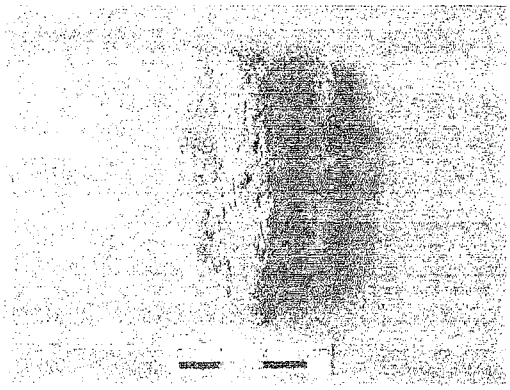

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur açık sarımsı kahverengi. Bol miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, bol miktarda orta büyüklükte taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Parça yalnızca kırılmış bir oluk ve bu oluk yüzeyi yoğun aşınmış. Bitki izleri ve taşçıklar belirgin. Anlaşılabildiği kadarıyla üretim esnasında fazla özenli düzeltilmemiş.
Fırınlama: ?

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: ?
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -
Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Hafif bir dönüşü olan kırık bir oluk parçası. Oluğun kap yüzeyindeki konumu, işlevsel yüzeyin genel düzeni ancak, diğer örnekler yardımıyla tahmin edilebiliyor. Olasılıkla tekli, ekleme oluk parçası.
Oluk Yükseklik: ? > 1 cm.
Oluk Genişlik: ?
Oluk Aralığı: ?
Olukların Kenara Açısı: ?
Kullanım Aşınması: Yoğun?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: ?
Yapım Tekniği: Olasılıkla oluk, kabın iç yüzeyine ekleme yerinden kırılmış.

Biçim: ?

Tanım: Kabın iç yüzeyinden kopmuş tek bir oluk parçası.

Katalog No: 146	Tür: IIB1	Evre: I - IIB2
Bul. Yeri: MT'99 19G 24.-	Kot: 345.10 / 03	Karelaj: 6-10 / a-g

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, kirli sarımsı kahverengi. Kalın siyah öz var. Bol miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Ayrıca, çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Yarı özenli düzeltilmiş, donuk açkılanmış.
İç Yüzey: Yoğun ve kırıklı aşınmış, bitki izleri belirgin.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: 24 cm.?
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 1,2 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -
Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Aşınma yoğun olduğundan iç yüzeye uygulanan düzeltme işlemi anlaşılamıyor. Oluk dokuların ikisi kırık yerinden iz halinde izlenebiliyor, anlaşılabildiği kadarıyla birbirine yakın mesafede, orta yükseklikte ve içleri yuvarlatılmış tekli, ekleme oluk dokulu. Oluk kenarları da yoğun aşınma nedeniyle belirsiz.
Oluk Yükseklik: 0,8 - ? cm.
Oluk Genişlik: 1,8 cm.?
Oluk Aralığı: 0
Olukların Kenara Açısı: ~20°?
Kullanım Aşınması: Yoğun
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla kenardaki olukların devamı niteliğinde.
Yapım Tekniği: Kenarın kil eklenerek kalınlaştırıldığına dair iz yok. Oluklar kil eklenerek ve oluk araları da kalınca ekleme izi taşıyacak şekilde oluşturulmuş. İç yüzeydeki kırıktan anlaşıldığına göre oluklar pütürlü ve engebeli bir yüzey üzerine yapıştırılmış.
Biçim: Olasılıkla geniş açılan ve dış bükey yükselen ince profilli yarı küresel çanak parçası.

Tanım: Olasılıkla özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 159	Tür: IIB1	Evre: IIB1
Bul. Yeri: MT'01 23I 13.-	Kot: 345.61 / 57	Karelaj: 1-10 / a-k

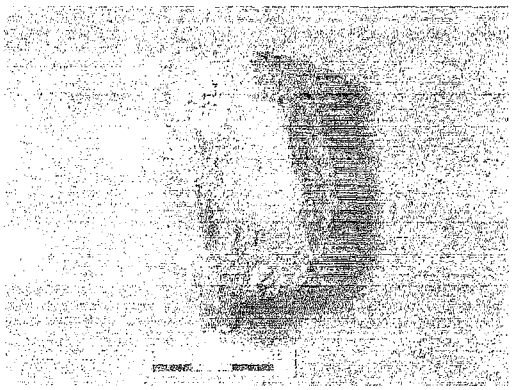

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey aynı renk, açık kiremit rengi. Kalın siyah öz var. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, minik taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Olasılıkla orta özenli düzeltilmiş.
İç Yüzey: Yoğun ve kırıklı aşınmış.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: söbe
Dip Çap: ?
Kenar Kalınlığı: 1,3 cm.
Dip Kalınlığı: 1,7 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar ve Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla tekli, eklemeli açılmış oluk dokulu. Yüzey kırıklı aşındığından, oluk özellikleri tam anlaşılamıyor.
Oluk Yükseklik: ~0,8 cm.
Oluk Genişlik: ~1,8 cm.
Oluk Aralığı: 0?
Olukların Kenara Açısı: ~45°
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Oluklar kil eklenerek oluşturulmuş, ekleme izi oluk içlerinde de izlenmekte.

Biçim: Geniş açılan ve hafif dış bükey yükselen, ince profilli kenar ve basit dönüşlü dip parçası. Olasılıkla küçük bir çanağa ait parça.

Tanım: Orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 156	Tür: IIB1	Evre: IIB1,2
Bul. Yeri: MT'01 23I 27.-	Kot: 345.47 / 39	Karelaj: 7-10 / a-d

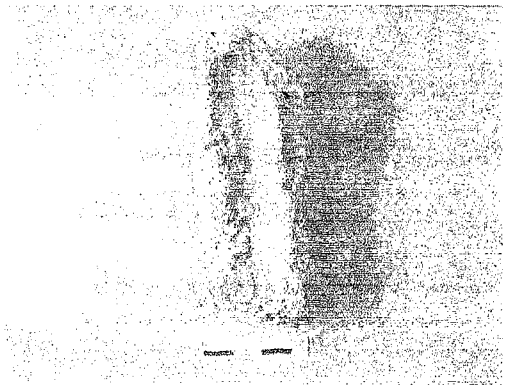

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu. Hamur ve iç yüzey aynı renk, pembemsi devetüyü. İnce siyah öz var. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, iri taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Hafif parlak izli açkılı. Rengi, hamur rengine oranla daha pembemsi.
İç Yüzey: Yoğun ve kırıklı aşınmış, pütürlü yüzey.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: söbe
Dip Çap: söbe
Kenar Kalınlığı: 1,5 cm.
Dip Kalınlığı: 2,3 cm.
Kap Yüksekliği: ? > 6 cm.

Kenar ve Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Yoğun aşınmadan dolayı oluk özellikleri tam olarak anlaşılamıyor. Olasılıkla, orta derinlikte ve orta genişlikte içleri yuvarlatılmış tekli, ekleme oluk dokulu.
Oluk Yükseklik: 0,9 cm.
Oluk Genişlik: 1,8 cm.
Oluk Aralığı: 0
Olukların Kenara Açısı: ~80°
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Profilin kil eklenerek kalınlaştırıldığına dair iz yok. Oluklar eklenerek açılmış. Oluk kalınlığı oluk içlerinde de devam etmekte.

Biçim: Geniş açılan ve olasılıkla düz yükselen, basit dip dönüşlü, orta kalınlıkta profilli sığ çanak parçası.

Tanım: Dış yüzey oldukça özenli olmasına rağmen, iç yüzeye aynı özen gösterilmemiş. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 157	Tür: IIB1	Evre: IIB2?
Bul. Yeri: MT'99 18H 15.-	Kot: 346.11 / 02	Karelaj: 1-4 / a-h

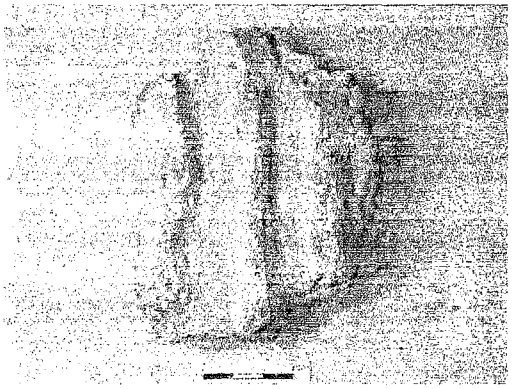

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve iç yüzey rengi aynı, açık kiremit rengi. Kalın siyah öz var. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, minik taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Özenli düzeltilmiş ve donuk açkılanmış.
İç Yüzey: Yoğun aşınmış, ancak, dış yüzey gibi özenli düzeltilmediği anlaşılıyor.
Fırınlama: Orta

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: söbe
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 1,7 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Tekli, ekleme oluk dokulu. Oluklar sığ, içleri yuvarlatılmış ve birbirine paralel olarak açılmış. Kenar bitişleri yoğun ve kırıklı aşınmadan dolayı anlaşılamıyor.
Oluk Yükseklik: 0,8 cm.
Oluk Genişlik: 1,5 – 2 cm.
Oluk Aralığı: 0
Olukların Kenara Açısı: ~110º?
Kullanım Aşınması: Yoğun
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla kenardaki oluk dokunun devamı niteliğinde.
Yapım Tekniği: Kenar profilinin kil eklenerek kalınlaştırıldığına dair iz yok. Oluklar kil eklenerek oluşturulmuş. Oluk araları da, ana kil çatısından yaklaşık 0,3 cm. yükseklikte.

Biçim: Olasılıkla geniş açılan ve düz yükselen, kalın profilli, sığ ve yayvan bir çanak parçası.

Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 145	Tür: IIB1	Evre: IIB2?
Bul. Yeri: MT'99 18H 15.-	Kot: 346.11 / 02	Karelaj: 1-4 / a-h

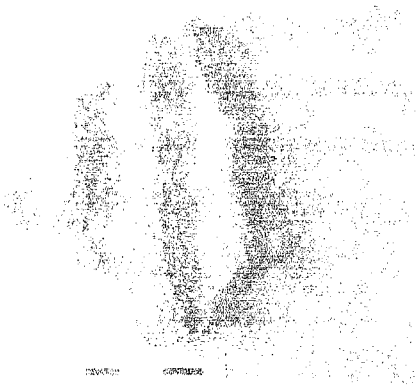

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey aynı renk, açık kiremit rengi. Kalın siyah öz var. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, orta büyüklükte taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Yoğun aşınmış. Olasılıkla, özenli düzeltilmiş ve belki donuk açkılanmış.
İç Yüzey: Yoğun ve kırıklı aşınmış pütürlü yüzey. Yüzeyde bitki izleri ve taşçıklar belirgin.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: 26 cm.
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 1,2 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Tekli, ekleme oluklu. Oluklar göreceli sığ, içleri yuvarlatılmış ve birbirlerine yakın mesafede açılmış. Aşınma yoğun olduğundan kenar bitişleri sivri mi yoksa küçük düzlemli mi anlaşılamıyor.
Oluk Yükseklik: 0,7 cm.
Oluk Genişlik: 1,6 cm.
Oluk Aralığı: 0
Olukların Kenara Açısı: ~45°
Kullanım Aşınması: Yoğun

Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla kenardaki oluk dokunun devamı niteliğinde.
Yapım Tekniği: Kenar profilinde dış yüzeyin yaklaşık 0,3 cm. kalınlığında kil eklenerek kalınlaştırıldığı, kırılma şeklinden anlaşılıyor. İç yüzeydeki oluklar da ekleme oluklar ve kabın iç yüzeyine neredeyse kırılma yerinden anlaşılamayacak kadar iyi yapıştırılmışlar.

Biçim: Olasılıkla geniş açılan ve dış bükey yükselen kenarlı, ince profilli, sığ ve yayvan bir çanağa ait parça.
Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 144	Tür: IIB1	Evre: IIB1 - IIA2
Bul. Yeri: MT'00 18G 54.-	Kot: 344.80 / 50	Karelaj: 4-10 / a-h

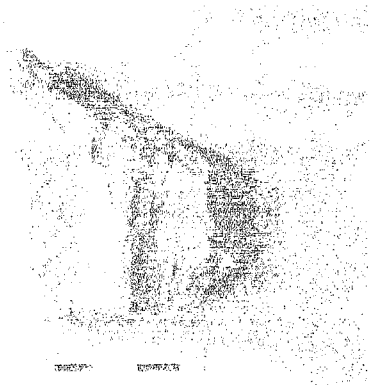

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi olasılıkla pembemsi devetüyü. Kalın siyah öz var. Bol miktarda kalın kıyılmış bitkisel katkılı. Ayrıca, çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Yoğun derecede kırılmış ve aşınmış. Görülebildiği kadarıyla dokulu yüzey özenli düzeltilmiş.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap:
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: ? > 18 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Tekli, ekleme oluk dokulu. Parçanın kabın hangi bölgesine ait olduğu bilinemiyor ancak, bu parça yüzeyinde oluk sığ yükseltilmiş. Olasılıkla geniş açılmış olukların içi yuvarlatılmış kenarı hafif düzlemli bitirilmiş. Kenar düzlemi üzerinde kullanım aşınması izlenebilmekte.
Oluk Yükseklik: 0,7 - ?
Oluk Genişlik: ?
Oluk Aralığı: 0?
Olukların Kenara Açısı: ?
Kullanım Aşınması: Yoğun?
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla kenardaki oluk dokunun devamı.
Yapım Tekniği: Parça dış yüzeyinde kil ekleme yerinden kırılmış. Bu yüzey oldukça engebeli. Ayrıca parçanın iç yüzeyinde olukların eklenerek yapıldığı kırık bölgesinden belirgin bir şekilde anlaşılmakta.
Biçim: Olasılıkla kenar parçası.

Tanım: Çok kırıklı bir parça olduğundan tam olarak bilgi vermiyor. Oluk dokusu grubunun tipik örneği.

Katalog No: 143	Tür: IIB1	Evre: IIB
Bul. Yeri: MT'99 19F 21.-	Kot: 344.32 / 26	Karelaj: 1-10 / a-k

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Kalın siyah öz var. Bol miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum ve çok az ince mika içermekte.
Dış Yüzey: Küçük yüzey. Olasılıkla kalın kil astar üzerine donuk açkılanmış.
İç Yüzey: Çoğunlukla kırıklı aşınmış ancak, oluklar görülebildiği kadarıyla, oldukça özenli düzeltilmiş ve donuk açkılanmış.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ? > 60 cm.
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 2,4 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -
Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla fitil yöntemiyle açılarak ve kabın iç yüzeyine yapıştırılıp elle şekillendirilerek oluşturulmuş oluk dokulu. Oluklar birbirerine paralel ve geniş mesafede, içleri yuvarlatılmış ve kenarları sivriltilmiş oluklar. Fitillerin yüzeyi dikkati çekecek kadar özenli düzeltilmiş. Oluk kenarları kullanımdan dolayı yoğun aşınmış ve düzleşmiş.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla, kenardaki oluk dokunun devamı.
Oluk Yükseklik: 0,8 cm.
Oluk Genişlik: 2,4 – ? cm.
Oluk Aralığı: 0
Olukların Kenara Açısı: ~50°
Kullanım Aşınması: Yoğun
Yapım Tekniği: Kabın kenar profilinde ekleme izi yok. Kırıklı aşınmadan anlaşıldığına göre oluklar iç yüzeye eklenerek açılmış.
Biçim: Parçanın duruşu tam olarak anlaşılamıyor ancak, olasılıkla geniş açılan ve hafif dış bükey yükselen kalın profilli kenar parçası. Profilin kalın oluşu, çanağın büyük olduğunu düşündürmekte.
Tanım: Olasılıkla özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 153	Tür: IIB1	Evre: IIB3 – IIB2
Bul. Yeri: MT'99 19G 21.-	Kot: 345.29 / 20	Karelaj: 2-10 / f-k

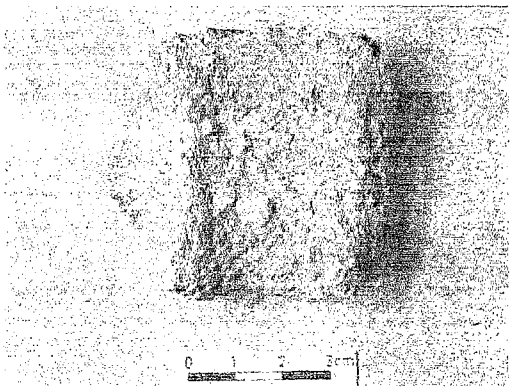

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu. Hamur ve iç yüzey rengi aynı, açık kiremit rengi. Kalın siyah öz var. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, bol miktarda iri taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Yoğun aşınmış, pütürlü yüzey. Bitkisel izler ve taşçıklar yüzeyde belirgin olarak görülüyor.
Fırınlama: Orta

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 1,2 cm.?
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla dipteki oluk dokunun devamı niteliğinde.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Yoğun aşınma nedeniyle oluk dokuların özellikleri tam olarak anlaşılamıyor. Olasılıkla, geniş ve sığ açılmış, içleri yuvarlatılmış oluk dokulu. Kenar bitişleri kırık olduğu için tekli, ekleme oluklu mu, yoksa ara oluklu mu olduğu bilinemiyor.
Oluk Derinlik: ? > 0,5 cm.
Oluk Genişlik: ~3 cm.
Oluk Aralığı: 0?
Olukların Kenara Açısı: ?
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Dip profilinde, olukların hemen altında profilin kil eklenerek yükseltildiğine dair çizgisel iz var.

Biçim: İnce profilli düz dip parçası. Dibin alt yüzeyi öz ile aynı renkte ancak, düzgün yüzey olduğu için özden kırılmış değil, kabın bitişi olarak düşünülmekte.

Tanım: Olasılıkla özensiz yapım. Grubunun tipik örneği değil.

Katalog No: 174	Tür: IIB1	Evre: K
Bul. Yeri: MT'99 18G 8.-	Kot: 345.53 / 43	Karelaj: 1-10 / f-k

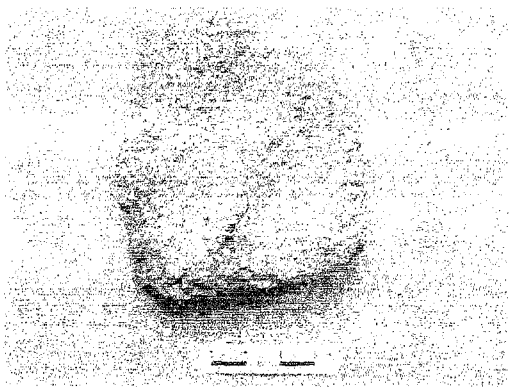

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, açık ve donuk kiremit rengi. Kalın siyah öz var. Bol miktarda kalınca kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum içermekte.

Dış Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanarak düzeltilmiş, donuk.
İç Yüzey: Çok yoğun aşınmış yüzey, bitkisel katkı izleri belirgin.
Fırınlama: Orta

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: 50 cm.
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 1,8 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -

Kenar ve Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Yoğun aşınmadan dolayı oluk doku özellikleri tam anlaşılamıyor. Oluklar geniş, içleri yuvarlatılmış ve olasılıkla sığ oluklar. Kenar bitişleri tamamıyla kırılmış. Tekli oluk doku da olabilir, kil taşmasıyla ara oluklu da olabilir ama daha çok kil taşması oluşmamış gibi görünüyor.
Oluk Derinlik: ? > 0,4 cm.
Oluk Genişlik: ~2,1 cm.
Oluk Aralığı: ?
Olukların Kenara Açısı: ~135°
Kullanım Aşınması: Yoğun
Yapım Tekniği: Ekleme izi görülmüyor.

Biçim: Geniş açılan ve olasılıkla hafif içbükey yükselen, orta kalınlıkta profilli kenar parçası.

Tanım: Orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği değil.

TÜR GRUBU IIB2

Katalog No: 166	Tür: IIB2	Evre: K
Bul. Yeri: MT'99 19G 8.-	Kot: 345.53 / 43	Karelaj: 1-10 / f-k

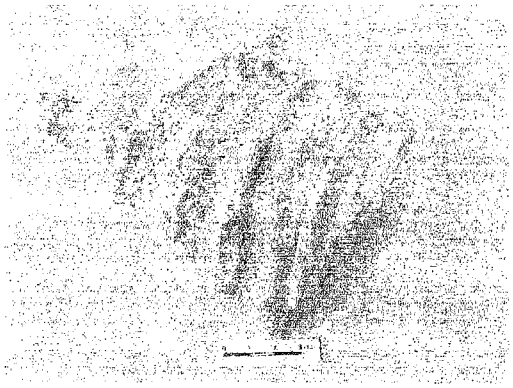

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey aynı renk, kiremit rengi. Kalın siyah öz var. Bol miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum ve ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Olasılıkla özenli düzeltilmiş ve donuk açkılanmış.
İç Yüzey: Yoğun aşınmış.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: 60 cm. / söbe
Dip Çap: 25 cm.?
Kenar Kalınlığı: 1,4 – 1,8 cm.
Dip Kalınlığı: 1,8 cm.
Kap Yüksekliği: ? > 7 cm.
Kenar ve Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Enli bir çubuk yardımıyla bazen sığ, bazen daha derin ve yan yana açılmış kaba oluk dokulu. Oluk içleri yer yer yuvarlatılmış, yer yer kullanılan nesnenin köşeli izi bırakılmış. Oluk kenarları aşınma nedeniyle net olarak anlaşılamıyor. Ancak, olukların birbirine mesafe yaptığı yerlerde kil taşmaları ve bu kil taşmalarının oluşturduğu ara oluklar var. Oluklar düz değil hafif eğim yapacak şekilde ve düzensiz açılmış.
Oluk Derinlik: 0,3 – 0,6 cm.
Oluk Genişlik: 0,9 – 1,6 cm.
Oluk Aralığı: 0 – 0,7 cm.
Olukların Kenara Açısı: ~80°
Kullanım Aşınması: Yoğun
Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Geniş açılan ve olasılıkla düz yükselen, orta kalınlıkta profilli, olasılıkla sığ ve yayvan bir çanak parçası.

Tanım: Orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 164	Tür: IIB2	Evre: ?
Bul. Yeri: MT'01 23H 1.-	Kot: 345.53 / 37	Karelaj: 1-10 / a-k

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu. Hamur ve iç yüzey pembemsi devetüyü renginde. Kalın siyah öz var. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, çok az miktarda iri beyaz taşçık ve ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Kirli sarımsı renkte. Küçük yüzey, olasılıkla orta özenli düzeltilmiş.
İç Yüzey: Bitki izleri kalacak şekilde ancak, özenli düzeltilmiş.
Fırınlama: Orta

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: 60 cm. ?
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 1,2 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Kabın iç yüzeyinde birbirine yakın ve derin, içleri izli ve yuvarlatılmış, bir nesne ile açılmış oluk dokulu. Oluklar açılırken yüksek kil taşmaları oluşmuş, bu kil taşmaları derin oluklar arasında hem küçük, hem sığ ara oluklar meydana getirmiş. Ara olukların düzeni, bunların bilinçli olarak bırakıldığını düşündürmekte.
Oluk Derinlik: 0,9 cm.
Oluk Genişlik: 1,2 cm.
Oluk Aralığı: 1 cm.
Olukların Kenara Açısı: ~135°
Kullanım Aşınması: Orta
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla kenardaki oluk dokunun devamı niteliğinde.
Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Olasılıkla geniş açılan, düz ya da hafif dış bükey yükselen, oluk dışında ince profilli bir çanak parçası.

Tanım: Orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 163	Tür: IIB2	Evre: I - IIB3
Bul. Yeri: MT'99 18H 25.-	Kot: 345.46 / 36	Karelaj: 1-10 / a-k

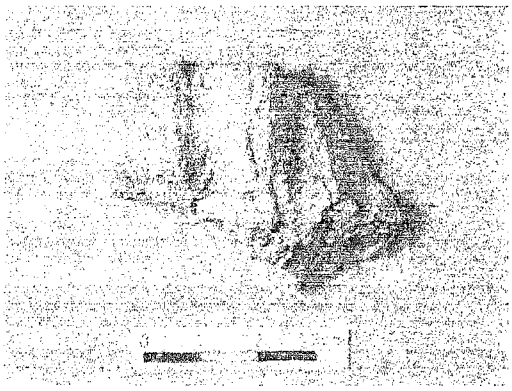

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu. Hamur ve yüzey aynı renk, pembemsi devetüyü. Kalın siyah öz var. Bol miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Ayrıca, az miktarda ince kum içermekte.

Dış Yüzey: Küçük yüzey, olasılıkla yarı özenli düzeltilmiş.
İç Yüzey: Küçük yüzey, yoğun aşınmış.
Fırınlama: ?

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 1,2 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -
Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Bir çubukla, birbirine yakın ve orta genişlikte açılmış, olasılıkla içleri yuvarlatılmış oluk dokulu. Oluk kenarlarındaki kil taşmaları olasılıkla sığ ve küçük ara oluk niteliğine dönüşmüş ancak, yüzey küçük olduğu için kesin konuşmak doğru değil.
Oluk Derinlik: 0,8 cm.
Oluk Genişlik: 1 cm.
Oluk Aralığı: 0,3 cm.
Olukların Kenara Açısı: ?
Kullanım Aşınması: Yoğun
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla kenardaki oluk dokunun devamı niteliğinde.
Yapım Tekniği: Belirsiz.

Biçim: Olasılıkla geniş açılan kenarlı oluk haricinde ince profilli çanak parçası.

Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği?

Katalog No: 176	Tür: IIB2	Evre: K
Bul. Yeri: MT'99 19G 8.-	Kot: 345.53 / 43	Karelaj: 1-10 / f-k

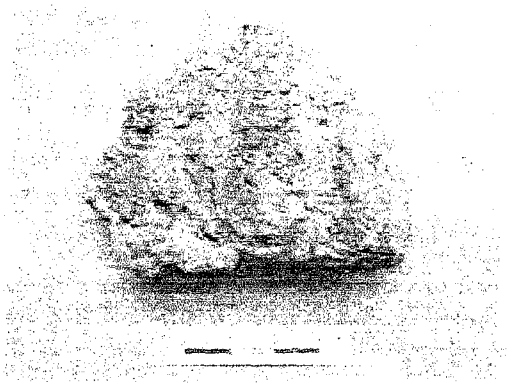

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu. Hamur ve dış yüzey aynı renk, pembemsi devetüyü. Kalınca siyah öz var. Bol miktarda kalınca kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum içermekte.

Dış Yüzey: Kabaca ıslak sıvazlanarak düzeltilmiş, bitkisel katkı izleri belirgin.
İç Yüzey: Çok yoğun ve kırıklı aşınmış oluk dokulu.
Fırınlama: Orta

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ?
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 1,7 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -

Kenar ve Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Yoğun aşınmadan dolayı oluk doku özellikleri tam anlaşılamıyor. Oluklar orta genişlikte, içleri yuvarlatılmış ve olasılıkla orta sığlıkta oluklar. Kenar bitişleri tamamıyla kırılmışve aşınmış ancak olasılıkla kil taşmaları var. Tekli oluk doku da olabilir, kil taşmasıyla ara oluklu da olabilir. Olukların üzeri, kullanım nedeniyle düzleşmiş.
Oluk Derinlik: 0,7 cm.
Oluk Genişlik: 1,4 cm.
Oluk Aralığı: ?
Olukların Kenara Açısı: ? Olasılıkla ağıza paralel.
Kullanım Aşınması: Yoğun
Yapım Tekniği: Ekleme izi görülmüyor.

Biçim: Geniş açılan ve olasılıkla hafif dışbükey yükselen, orta kalınlıkta profilli kenar parçası. Parçanın diklemesine hafif dışbükey oluşu, dibe yakın biryerden kırıldığını düşündürmekte.

Tanım: Kaba yapım. Grubunun tipik örneği.

Katalog No: 158	Tür: IIB2	Evre: I - II
Bul. Yeri: MT'99 18H 22.-	Kot: 345.60 / 46	Karelaj: 1-10 / a-k

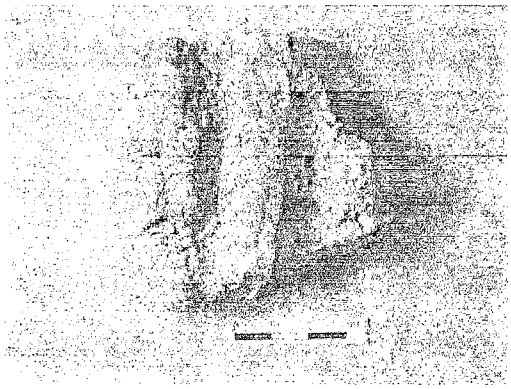

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Kalın siyah öz var. Bol miktarda kalın kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Dip dönüşü. Olasılıkla orta özenli düzeltilmiş. Aynı özen dip yüzeyi için de geçerli.
İç Yüzey: Çok yoğun aşınmış, pütürlü yüzey.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ?
Dip Çap: söbe
Kenar Kalınlığı: 1,5 cm.
Dip Kalınlığı: 1,5 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar ve Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Bir çubukla birbirlerine çok yakın mesafede açılmış oluk dokulu. Oluk kenarlarında kullanımdan dolayı aşınmış kil taşmaları var. Bu kil taşmaları olasılıkla küçük ve sığ ara oluk niteliğinde. Oluk içleri yoğun aşınmadan dolayı belirsiz, olasılıkla yuvarlatılmış.
Oluk Derinlik: 0,9 cm.
Oluk Genişlik: 1,4 cm.
Oluk Aralığı: 0,4 cm.
Olukların Kenara Açısı: ~55°
Kullanım Aşınması: Yoğun
Yapım Tekniği: Çok net olmamasına karşın olukların hemen altında oluklu yüzeyin kil eklenerek kalınlaştırıldığına dair çizgisel iz var.

Biçim: Olasılıkla geniş açılan kenarlı, düz dip dönüşlü, oluk dışında orta kalınlıkta profilli, geniş ve sığ çanak parçası.

Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği değil ya da işlevsel doku yüzeyinin yoğun ve kırıklı aşınmasından dolayı öyle görünüyor.

Katalog No: 151	Tür: IIB2	Evre: I - IIB2,1
Bul. Yeri: MT'99 19G 10.-	Kot: 345.43 / 34	Karelaj: 1-10 / f-k

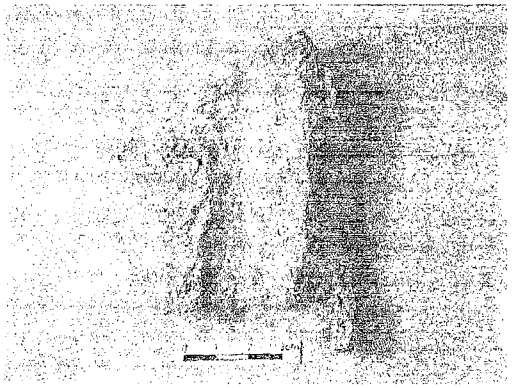

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve dış yüzey aynı renk, çok açık kızılımsı kahverengi. İnce siyah öz var. Bol miktarda kalın kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, bol miktarda iri taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Özenlice düzeltilmiş ve donuk açkılanmış.
İç Yüzey: Yoğun ve kırıklı aşınmış. Bitki izleri ve taşçıklar belirgin olarak görülüyor.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: 59 cm.
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 1,5 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Bir çubukla genişçe ve birbirlerine belirli bir mesafede, paralel açılmış, içleri yuvarlatılmış orta derinlikte oluk dokulu. Oluk kenarları yoğun aşınmış olmasına rağmen, kil taşmalarının oluşturduğu ara oluklu gibi.
Oluk Derinlik: 1,2 cm.
Oluk Genişlik: 1,8 cm.
Oluk Aralığı: 1
Olukların Kenara Açısı: ~50°
Kullanım Aşınması: Yoğun
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla kenardaki olukların devamı niteliğinde.
Yapım Tekniği: Hem dış yüzeye yakın, hem de iç yüzeyde olukların başladığı mesafede, kenar profilinin kil eklenerek kalınlaştırıldığına dair çizgisel izler var.

Biçim: Olasılıkla geniş açılan ve dış bükey yükselen orta kalınlıkta profilli kenar parçası.

Tanım: Orta özenli yapım. İşlevsel yüzey dokusu yoğun aşınmış olduğundan grubunun tipik örneği olup olmadığı açık değil.

Katalog No: 160	Tür: IIB2	Evre: I - IIB3 - IIB2
Bul. Yeri: MT'00 22H 2.-	Kot: 346.01 / 345.87	Karelaj: 1-10 / f-k

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, donuk ve açık kahverengi. Kalın siyah öz var. Bol miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, orta büyüklükte taşçık, çok az mika ve minik beyaz taşçık içermekte.

Dış Yüzey: Küçük yüzey, olasılıkla kabaca ıslak sıvazlanmış.
İç Yüzey: Küçük yüzey, olasılıkla kabaca düzeltilmiş.
Fırınlama: Orta

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ~ 60 cm.
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 1,7 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Hem küçük, hem de aşınmış yüzeyli olduğu için doku özellikleri tam anlaşılamıyor. Bir tane geniş ve olasılıkla sığ açılmış, içi yuvarlatılmış oluk doku var. Oluğun iki kenarında olasılıkla kil taşmalarıyla oluşturulan ara oluklar bulunmakta.
Oluk Derinlik: ? > 0,5 cm.
Oluk Genişlik: 1,2 cm.
Oluk Aralığı: 0,8 cm.?
Olukların Kenara Açısı: ~100º?
Kullanım Aşınması: Yoğun
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla kenardaki oluk dokunun devamı niteliğinde.
Yapım Tekniği: Kenar profilinde parçanın iç yüzeyine yakın ve olukların hemen altında, kenarın kil eklenerek kalınlaştırıldığına dair çizgisel iz var.

Biçim: Olasılıkla geniş açılan ve düz kenarlı, oluk dışında orta kalınlıkta profilli bir çanak parçası.

Tanım: Olasılıkla özensiz yapım. Grubunun tipik örneği değil, ya da işlevsel doku yüzeyindeki yoğun aşınmadan dolayı tam anlaşılamıyor.

Katalog No: 161	Tür: IIB2	Evre: IIB2
Bul. Yeri: MT'99 19G 5.-	Kot: 345.70 / 47	Karelaj: 1-10 / a-k

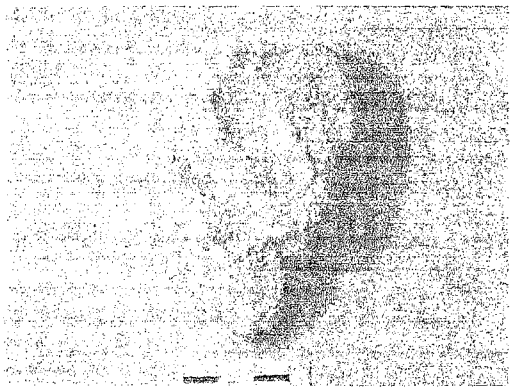

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, sarımsı krem rengi. Kalın siyah öz var. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, minik beyaz taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Çok yoğun aşınmış ve küçük yüzey.
Fırınlama: Orta

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 1,8 cm.?
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla dipteki oluk dokunun devamı niteliğinde.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Yüzey çok aşınmış olduğundan oluk doku özellikleri net anlaşılamıyor. Olasılıkla yan yana açılmış, sığ ve içleri yuvarlatılmış, kaba ve özensiz oluk dokulu. Kil taşması izi yok ancak, diğer benzer örneklerden yola çıkarak yer yer kil taşması olduğu düşünülmekte.
Oluk Derinlik: ?
Oluk Genişlik: ~1,3 cm.
Oluk Aralığı: 0?
Olukların Kenara Açısı: ?
Kullanım Aşınması: Yoğun
Yapım Tekniği: Dip profilinin tam ortasında kil eklenerek kalınlaştırıldığına dair hem çizgisel iz var, hem de parça bu ekleme yerinden plaka gibi kırılmış.

Biçim: Olasılıkla hafif engebeli ve orta kalınlıkta profilli, hafif iç bükey dip parçası.

Tanım: Olasılıkla özensiz yapım. İşlevsel doku yüzeyi yoğun aşınmış olduğundan grubunun tipik örneği olup olmadığı anlaşılamıyor.

Katalog No: 152	Tür: IIB2	Evre: I
Bul. Yeri: MT'99 18H 3.-	Kot: 346.11 / 02	Karelaj: 1-10 / a-k

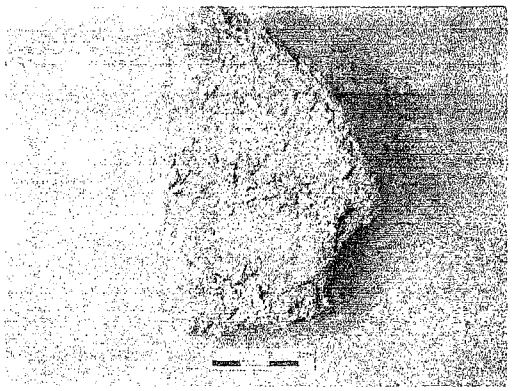

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve iç yüzey aynı renk, pembemsi devetüyü. Kalın siyah öz var. Bol miktarda kalın kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, iri taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Büyük bir bölümü siyah alacalanmış, geri kalanı kiremit rengi. Aşınmış yüzey, olasılıkla yarı özenli düzeltilmiş ve donuk açkılanmış.
İç Yüzey: Çok yoğun ve kırıklı aşınmış, pütürlü yüzey.
Fırınlama: Orta

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: 40 cm. / söbe
Dip Çap: 20 cm. / söbe
Kenar Kalınlığı: 1,8 cm.
Dip Kalınlığı: 1,8 cm.
Kap Yüksekliği: ? > 5 cm.

Kenar ve Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Yoğun aşınmadan dolayı oluk doku özellikleri tam anlaşılamıyor. Oluklar geniş, içleri yuvarlatılmış ve olasılıkla sığ oluklar. Kenar bitişleri tamamıyla kırılmış. Tekli oluk doku da olabilir, kil taşmasıyla ara oluklu da olabilir.
Oluk Derinlik: ? > 0,6 cm.
Oluk Genişlik: ~2,2 cm.
Oluk Aralığı: ?
Olukların Kenara Açısı: ~145°
Kullanım Aşınması: Yoğun
Yapım Tekniği: Dip yüzeyde olukların hemen altında profilin kil eklenerek kalınlaştırıldığına dair çizgisel iz var. Aynı ekleme izi kenar profilinde kaybolmuş gibi.

Biçim: Geniş açılan ve olasılıkla hafif dış bükey yükselen, kalın profilli ve düz dip dönüşlü, olasılıkla sığ ve yayvan bir çanak parçası.

Tanım: Orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği değil.

Katalog No: 154	Tür: IIB2	Evre: I - IIB2
Bul. Yeri: MT'00 18G 84.-	Kot: 344.05 / 343.46	Karelaj: 7-10 / c-h

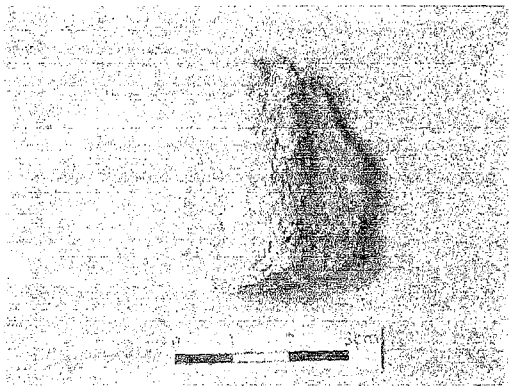

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, çok açık kiremit rengi. Olasılıkla kalın siyah öz var. Bol miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Olasılıkla yoğun aşınmış tek bir oluk parçası.
Fırınlama: Orta?

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla sığ açılmış ve kenar bitişi anlaşılamayan, içi yuvarlatılmış oluk doku parçası.
Oluk Derinlik: ? > 0,5 cm.
Oluk Genişlik: ?
Oluk Aralığı: ?
Olukların Kenara Açısı: ?
Kullanım Aşınması: Yoğun
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla kenardaki oluk dokunun devamı niteliğinde. Belki de, parça dip parçası.
Yapım Tekniği: Belirsiz

Biçim: Belirsiz

Tanım: Belirsiz.

Katalog No: 31	Tür: IIB2	Evre: I
Bul. Yeri: MT'00 22L 4.-	Kot: 346.63 / 59	Karelaj: 1-10 / a-k

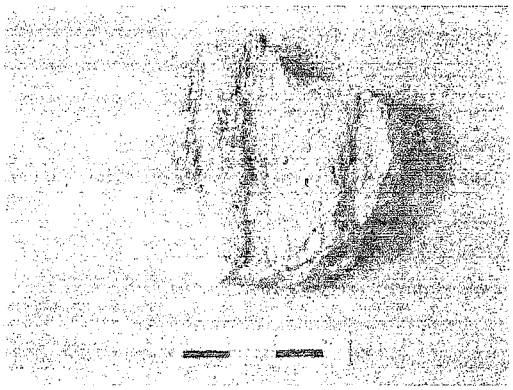

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu. Hamur ve iç yüzey rengi aynı, açık kiremit rengi. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda minik beyaz taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Yoğun aşınmış, bitki izleri belirgin.
Fırınlama: Orta

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 1,4 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla dipteki oluk dokunun devamı niteliğinde.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Yoğun aşınmadan dolayı özellikleri tam olarak anlaşılamıyor. Olasılıkla, yan yana, genişçe ve sığ açılmış, içleri izli yuvarlatılmış oluk dokulu. Olukların kenar bitişleri yer yer kil taşmalı ve ara oluklu izlenimi vermekte.
Oluk Derinlik: 0,4 cm.
Oluk Genişlik: 1,3 cm.
Oluk Aralığı: 0,7 – 1,4 cm.?
Olukların Kenara Açısı: ?
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Profilin tam ortasında, dibin kil eklenerek kalınlaştırıldığına dair kısa çizgisel iz var. Oluklar ekleme değil.

Biçim: Parça, çap vermediği için düz ve ince profilli dip parçası olarak yorumlandı.

Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım. İşlevsel yüzey dokusunun küçük ve yoğun aşınmış olması nedeniyle tam anlaşılamıyor ancak, grubunun olasılıkla tipik örneği.

Katalog No: 150	Tür: IIB2	Evre: ?
Bul. Yeri: MT'00 21K 23.-	Kot: 346.60 / 52	Karelaj: 6-7 / d-e

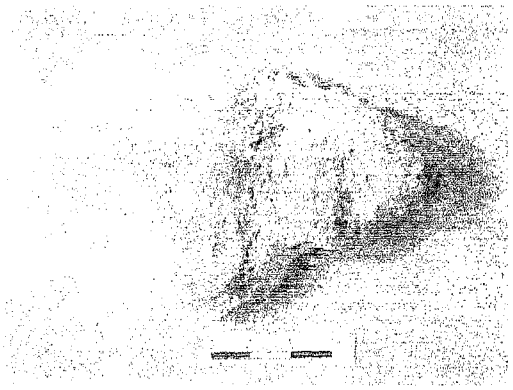

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey aynı renk, kirli ve koyu kızılımsı kahverengi. Kalın siyah öz var. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Yarı özenli düzeltilmiş ve donuk açkılanmış. Çok hafif koyu gri alacalanma var.
İç Yüzey: Çok yoğun ve kırıklı aşınmış. Bitkisel izler belirgin ve pütürlü yüzey.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: 60 cm.?
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 1,8 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Yoğun aşınma nedeniyle oluk doku özellikleri anlaşılamıyor. Olasılıkla, yan yana ve sığ açılmış orta genişlikte oluk dokulu.
Oluk Derinlik: ~0,5 cm.
Oluk Genişlik: ~1,5 cm.
Oluk Aralığı: ?
Olukların Kenara Açısı: ~135°
Kullanım Aşınması: Yoğun
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla kenardaki oluk dokunun devamı niteliğinde.
Yapım Tekniği: Profilin hemen hemen ortasında, oluk dokunun altında, kenarın kil eklenerek kalınlaştırıldığına dair çizgisel iz var.

Biçim: Olasılıkla geniş açılan ve dış bükey yükselen, kalınca profilli bir çanağa ait kenar parçası.

Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği olup olmadığı anlaşılamıyor.

Katalog No: 162	Tür: IIB2	Evre: IIB
Bul. Yeri: MT'00 18G 56.-	Kot: 344.50 / 40	Karelaj: 4-10 / a-h

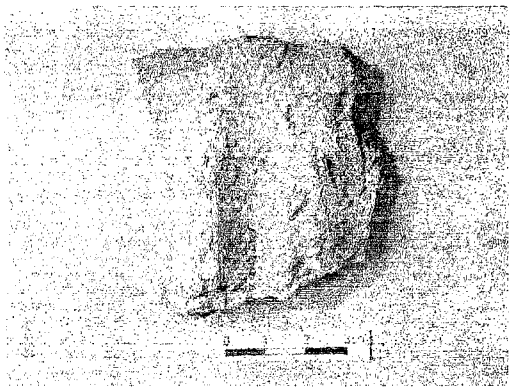

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, açık kiremit rengi. Kalın siyah öz var. Bol miktarda orta kalınlıkta kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, iri taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Yoğun ve kırıklı aşınmış.
Fırınlama: Orta

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: -
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: -
Dip Kalınlığı: 1,1 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla dipteki oluk dokunun devamı niteliğinde.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Yoğun aşınmadan dolayı oluk dokunun özellikleri tam olarak anlaşılamıyor. Olasılıkla geniş ve orta sığlıkta yan yana açılmış, içleri yuvarlatılmış ve kenarları kil taşması ile ara oluk yapan doku niteliğinde. Oluk kenarlarının kırılmamış çok küçük bölümünde kullanım aşınması izlenebilmekte.
Oluk Derinlik: 0,8 cm.
Oluk Genişlik: 1,4 cm.
Oluk Aralığı: ?
Olukların Kenara Açısı: ?
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Dip profilinin tam ortasında ve oluklardan birinin hemen altında, dibin kil eklenerek yükseltildiğine dair kısa çizgisel izler var.

Biçim: İnce profilli düz dip parçası. Olasılıkla kırığın bir tarafından kenara dönüş başlangıcı var.

Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım. Grubunun tipik örneği?

Katalog No: 165	Tür: IIB2	Evre: ?
Bul. Yeri: MT'01 23H 1.-	Kot: 345.53 / 37	Karelaj: 1-10 / a-k

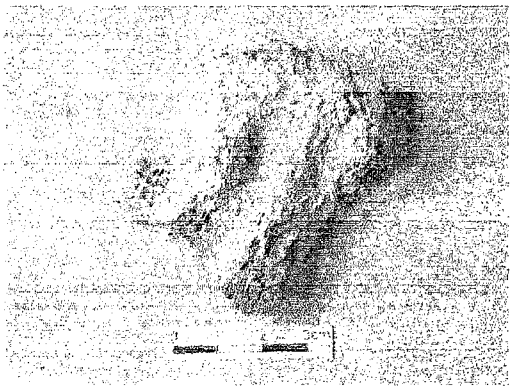

MAL:

Hamur: Gevrek dokulu. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Kalın koyu gri öz var. Bol miktarda kalın kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Küçük yüzey, olasılıkla yarı özenli düzeltilmiş.
İç Yüzey: Yoğun ve kırıklı aşınmış.
Fırınlama: Kötü

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ?
Dip Çap: ?
Kenar Kalınlığı: 1,4 cm.
Dip Kalınlığı: 1,4 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar ve Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Yoğun aşınma nedeniyle oluk dokuların özellikleri tam olarak anlaşılamıyor. Olasılıkla yan yana, orta genişlikte ve orta sığlıkta açılmış oluk dokulu. Oluk içleri belirsiz, kenar bitişleri kil taşması ile ara oluk yapacak izlenimi vermekte.
Oluk Derinlik: ~0,7 cm.
Oluk Genişlik: ~1 cm.
Oluk Aralığı: ?
Olukların Kenara Açısı: ~135°
Kullanım Aşınması: Yoğun

Yapım Tekniği: Belirsiz

Biçim: Geniş ve çok hafif iç bükey açılan, olasılıkla düz yükselen, dip dönüşü düz olan, ince profilli ve küçük çanak parçası.

Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım. İşlevsel yüzey dokusu yoğun aşınmış olduğu için grubunun tipik örneği olup olmadığı anlaşılamıyor.

Katalog No: 137	Tür: IIB2	Evre: ?
Bul. Yeri: MT'99 19H 1.-	Kot: 346.87 / 35	Karelaj: 1-10 / a-k

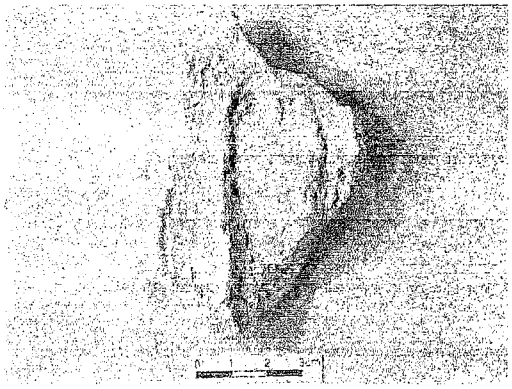

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve iç yüzey rengi aynı, açık kiremit rengi. Kalın siyah öz var. Bol miktarda ince kıyılmış bitkisel katkılı. Çok az minik beyaz taşçık ve ince mika içermekte.

Dış Yüzey: Yarı özenli düzeltilmiş. Fırınlama ortamından dolayı grileşmiş yüzeyli.
İç Yüzey: Olasılıkla doku açılmadan önce yarı özenli düzeltilmiş.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: 48 cm.
Dip Çap: -
Kenar Kalınlığı: 1,8 cm.
Dip Kalınlığı: -
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla oluk başlangıcı. Sığ, geniş ve içi yuvarlatılmış kenarları kil taşması yapan, ancak, yanındaki olukla birleşmeyen bir yapıda .Olasılıkla kabın alt yüzeyinde derinleşecek ve yanındaki oluk dokunun kil taşmasıyla birlikte ara oluk oluşturacak.
Oluk Derinlik: 0,2 – 0,5 cm.
Oluk Genişlik: 1,7 – 2,1 cm.
Oluk Aralığı: ~ 1,8 cm.
Olukların Kenara Açısı: ~45º?
Kullanım Aşınması: Yoğun
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla kenardaki oluk dokunun devamı niteliğinde.
Yapım Tekniği: Kenarın kil eklenerek kalınlaştırıldığına dair profilde kısa çizgisel izler var. Oluk dokular ekleme gibi durmuyor.

Biçim: Olasılıkla geniş açılan ve hafif dış bükey yükselen, kalın profilli çanak parçası. Parçanın kırıldığı yer iç yüzeyde sığ oluk doku başlangıcı olduğundan, olasılıkla ağızdan 4-5cm. aşağıya ait.

Tanım: Olasılıkla orta özenli yapım. Oluklar, başlangıç niteliğinde olduğundan, grubunun tipik örneği olup olmadığı anlaşılamıyor.

Katalog No: 167	Tür: IIB2	Evre: ?
Bul. Yeri: MT'00 18E 5.-	Kot: 344.23 / 20	Karelaj: 3-10 / f-k

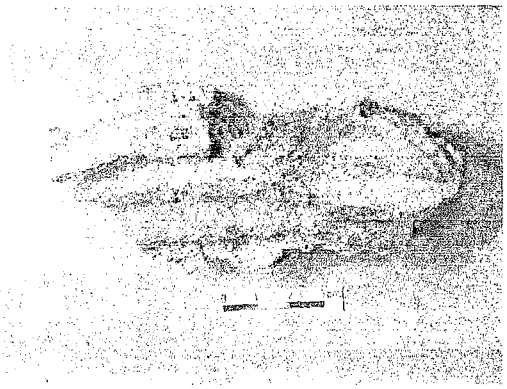

MAL:

Hamur: Dokusu orta sıklıkta. Hamur ve yüzey rengi aynı, pembemsi devetüyü. Kalın siyah öz var. Bol miktarda kalın kıyılmış bitkisel katkılı. Az miktarda ince kum, minik taşçık, minik beyaz taşçık ve çok az ince mika içermekte.

Dış Yüzey: -
İç Yüzey: Olasılıkla kabaca düzeltilmiş.
Fırınlama: Kötü

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Ağız Çap: -
Kenar Çap: ?
Dip Çap: ?
Kenar Kalınlığı: ?
Dip Kalınlığı: 2,3 cm.
Kap Yüksekliği: -

Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla dipteki olukların devamı niteliğinde.
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Kenara paralel, yan yana ve dar açılmış, kimisi sığ kimisi derin, içleri izli yuvarlatılmış, kenarları sivri biten oluk dokulu. Kenarlarda kil taşması yok. Olukların genel havası diğer örneklere benzememekte ancak, çubukla açılmış oluklar.
Oluk Derinlik: 0,4 – 0,9 cm.
Oluk Genişlik: 0,6 – 1 cm.
Oluk Aralığı: 0
Olukların Kenara Açısı: 0°
Kullanım Aşınması: Orta

Yapım Tekniği: Dip yüzeyindeki kırılmadan anlaşıldığına göre kenar kil eklenerek kalınlaştırılmış. Oluk dokuların kil ekleme olup olmadığı tam anlaşılamıyor.

Biçim: Yuvarlatılmış dip dönüşlü parça. Parçadan, ait olduğu kabın biçimi anlaşılamıyor.

Tanım: Özensiz yapım. Grubunun tipik örneği değil.

TÜR GRUBU III

Katalog No: 168	Tür: III	Evre: I
Bul. Yeri: MT'99 21G 35.-	Kot: 345.10 / 344.92	Karelaj: 6-10 / h-k

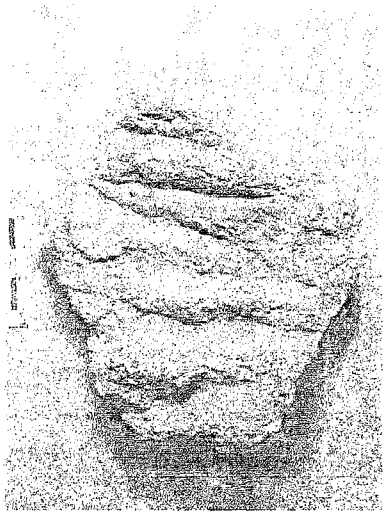

MAL:

Hamur: Sık dokulu. Hamur ve iç yüzey aynı renk, açık kızılımsı kahverengi. Öz ve bitkisel katkı yok. Bol miktarda ince kum ve çok az ince mika içermekte.
Dış Yüzey: Orta özenli ıslak sıvazlanarak düzeltilmiş. Yüzeyin yarısı siyah alacalanmış.
İç Yüzey: Olasılıkla doku açılmadan önce özenli düzeltilmiş.
Fırınlama: İyi

BİÇİM VE İŞLEVSEL YÜZEY DOKU ÖZELLİKLERİ:

Kenar Çap: ~26 cm.
Kenar Kalınlığı: 1,3 – 1,5 cm. Dip Kalınlığı: - Kap Yüksekliği: -
Kenar İşlevsel Yüzey Dokusu: Diğer örneklerde hiç görülmeyen kesmeli oluk dokulu. Kil olasılıkla, kap yapıldıktan sonra bir süre kurumaya bırakılıp, daha sonra spatula gibi bir aletle çapraz olarak kilin içine sokulup çekilerek oluşturulmuş oluk dokulu. Bu nedenle, olukların bir yüzeyi dümdüz ve derin, diğer yüzeyi düzensiz, pütürlü ve kısa olacak şekilde oluşmuş. Başka bir deyişle, olukların bir yüzeyi kesilerek, diğer yüzeyi kil kırılarak çıkartılmış izlenimi uyandırmakta. Bu oluk düzeni olasılıkla kabın bütün yüzeyinde, hemen hemen ağıza paralel olarak devam etmekte. Hiçbir oluğun devamlılığı yok. Kesikler üst üste binmekte. Oluk içleri sivri ve kenarları keskin.
Oluk Derinlik: Kabın oluklar dışında belirli bir düzlemsel yüzeyi olmadığından derinlik verilemiyor.
Oluk Genişlik: Biçimsel bir oluk yapısı olmadığından verilemiyor. Oluk Aralığı: 0
Olukların Kenara Açısı: Değişken
Kullanım Aşınması: Az
Dip İşlevsel Yüzey Dokusu: Olasılıkla kenardaki kesikli dokunun devamı niteliğinde.
Yapım Tekniği: Kenar profilinin yaklaşık ortasına denk gelen bölümünde, profilin kil eklenerek kalınlaştırıldığına dair çizgisel iz var.
Biçim: Olasılıkla açılan ve küresel yükselen kenarlı çanak parçası.
Tanım: Orta özenli yapım.

Tablolar İle İlgili Kısaltmalar ve Açıklamalar (Tablo 1-Tablo 8):

"Husking Tray"lerin mal, yapım tekniği, biçim, yüzey işlemleri ve işlevsel dokuları ile ilgili tablolarda, birbirleriyle ilintili olan özelliklerin bütünlüğünün bozulmaması için aynı sayfada sunabilmek amacıyla, bazı yerlerde çeşitli kısaltmalar yapılması gerekmiştir. Tabloların anlaşılabilmesi için bu kısaltmalar aşağıda sıralanmıştır.

Tablo başlıklarıyla ilgili kısaltmalar:

İçi yuvr. biten oluk: İçi yuvarlak biten oluk dokulu

Ortada uzun, yan. ks.: Ortadaki uzun bir oluğa dik ya da çapraz gelen kısa oluklu

Doğal, kırıklı aşınma: Doğal, kırıklı aşınma

Üçgen çukur dokulu kenar-dip gçş.: Üçgen çukur dokulu kenar-dip geçişi

Dibe doğru klnlşn: Dibe doğru kalınlaşan

Az yvr.: Az yuvarlatılmış

Tam yvr.: Tam yuvarlatılmış

Dışa çkntl.: Dışa çıkıntılı

Knr.dan kalın, ince, aynı: Kenardan kalın, ince, kenarla aynı

Küçük, derin başl. oluklar: Küçük, derin başlangıçlı oluklar

Küçük, ekleme başl. oluklar: Küçük, ekleme başlangıçlı oluklar

Tablo tanımlarıyla ilgili kısaltmalar:

m: minik

o: orta büyüklükte

i: iri

ç.az: çok az

d.açkılı: donuk açkılı

p.açkılı: parlak açkılı

kahve: kahverengi

k.kahve: koyu kahverengi

s.: söbe

oluk, oluklu, olkl: oluk dokulu

h.çapraz: hafif çapraz

Tablolarla İlgili Bazı Açıklamalar:

1- Tablolardaki tüm sayısal verilerin birimi cm. dir.

2- Tablolarda, "?" veriden önce geliyorsa, parçada, belirtilen özelliğin olup olmadığını, sonra geliyorsa, verinin doğru olup olmadığını nitelemektedir.

3- Kap biçimleriyle ilgili tabloda (Tablo-2) bir parçanın; örneğin, ağız veya kenar ile ilgili özelliği 1'den fazla ise, belirtilen ilk özellik sütununda kalınlığı verilmiş, diğer özellik sütununa "x" işareti konmuştur.

4- Tablo-2'deki "dip dönüşleri ve dip" başlığı altında, yalnız dip olan parçaların kalınlığı "kenardan kalın / ?" sütununda verilmiştir.

TABLO 1.1 "HUSKING TRAY" MAL ÖZELLİKLERİ / TEPSİ BİÇİMLİLER

Ktl. No.	Tür	HAMUR ÖZELLİKLERİ							YAPIM TEKNİĞİ				YÜZEY İŞLEMLERİ				FIRN.
		Doku:	Bitkisel Katkı		İçerik				Kil Eklemeli		Fit.	Be	Islak	Islak	Öznl.	Astarlı	iyi /
		gevrek/ sık	az/orta/ bol	ince/ kalın	kum	taşçık	ince mika	beyaz taşçık	Kenarda	Dipte	yüks. (knr)	lir siz	sıvazlanmış/ kaba	sıvazlanmış/ görece özenli	dzlt.		orta / kötü
9	IA1	orta sıklıkta	orta	ince	az	-	ç.az	ç.az	-	-	-	x	x	-	-	beyaz?	orta
11	IA1	gevrek	bol	kalın	-	-	ç.az	-	?	-	-	-	x	-	-	-	iyi
7	IA1	gevrek	bol	kalın	az	az	ç.az	-	x	-	-	-	x	-	-	-	iyi
6	IA1	orta sıklıkta	az?	ince?	az?	-	ç.az	bol,i-m	x	-	-	-	x	-	-	-	orta
14	IA1	orta sıklıkta	orta	ince	?	-	ç.az	ç.az	-	-	-	x	x	-	-	-	iyi
12	IA1	gevrek	bol	kalın	?	?	ç.az	bol,i-m	x	-	-	-	x	-	-	-	kötü
15	IA1	sık	az	ince	orta	ç.az	orta	-	-	-	-	x	-	-	d.açkı	-	iyi
10	IA2	orta sıklıkta	bol	orta	-	-	ç.az	-	-	-	-	x	x	-	-	-	iyi
2	IA2	orta sıklıkta	bol	ince	-	-	ç.az	-	-	-	-	x	-	x	-	-	iyi
33	IA2	orta sıklıkta	bol	ince	-	-	ç.az	-	-	-	-	x	-	x	-	-	iyi
67	IA2	sık	az?	ince	?	-	ç.az	az,m	?	-	-	-	-	d.açkılı?	-	-	iyi
171	IA2	sık	az	ince	bol	-	az	-	x	x	-	-	-	açkılı		-	iyi
172	IA2	sık	bol	ince	orta	-	ç.az	-	-	x	-	-	-	d.açkılı	-	-	iyi
132	IA2	sık	orta	ince	?	-	ç.az	-	-	-	-	x	-	-	x	-	iyi
178	IA2	sık	az	ince	bol	-	az	-	-	-	-	x		d.açkılı	-	-	iyi
130	IA2	gevrek	orta	ince	-	-	ç.az	-	-	-	x	-	x	-	-	-	iyi
131	IA2	orta sıklıkta	orta	ince	-	az,o	ç.az	-	-	-	x	-	x	-	-	-	iyi
77	IA2	sık	az	ince	orta	az,o	ç.az	-	-	-	-	x	-	-	x	x?	iyi
24	IA2	sık	az	ince	-	az,m	ç.az	-	-	-	-	x	-	x	-	-	iyi
70	IA2	sık	?	-	bol	az,m	ç.az	-	-	-	-	x	-	-	x	-	iyi
19	IA2	orta sıklıkta	bol	ince	-	-	-	az,m	-	-	-	x	-	?	-	-	?

TABLO 1.2 "HUSKING TRAY" MAL ÖZELLİKLERİ / TEPSİ BİÇİMLİLER

Ktl. No.	Tür	HAMUR ÖZELLİKLERİ							YAPIM TEKNİĞİ				YÜZEY İŞLEMLERİ				FIRN.
		Doku: gevrek/ sık	Bitkisel Katkı		İçerik				iyi / orta / kötü		Fit. yüks. (knr)	Be lir siz	Islak sıvazlanmış/ kaba	Islak sıvazlanmış/ görece özenli	Özni. dzlt	Astarlı	iyi / orta / kötü
			az/orta/ bol	ince/ kalın	kum	taşçık	mika	beyaz taşçık	Kenarda	Dipte							
81	IA3	gevrek	az	ince-orta	az	-	ç.az	bol,m, o,i	x	-	-	-	x	-	-	-	kötü
82	IA3	orta sıklıkta	az	ince	orta	az,i	ç.az	-	x	-	-	-	-	x	-	-	iyi
110	IB1a	orta sıklıkta	orta	ince	az	az,o	-	bol,m	-	-	-	x	-	-	-	-	orta
95	IB1a	orta sıklıkta	orta	ince	az	az,m	ç.az	az,m	-	x	-	-	-	-	-	-	orta
113	IB1a	orta sıklıkta	orta	ince	orta	orta,i	ç.az	orta,i	-	x	-	-	-	-	-	-	orta
169	IB1a	orta sıklıkta	bol	ince	az	az,o	-	bol,i,m	-	-	-	x	-	-	-	-	iyi
175	IB1a	sık	bol	ince	az	-	ç.az	orta,m	-	-	-	x	-	-	-	-	iyi
115	IB1a	orta sıklıkta	az	ince	az	az,m	ç.az	orta,i	-	x?	-	-	-	-	-	-	orta
101	IB1a	sık	az	ince	orta	az,o	ç.az	-	-	x	-	-	-	-	-	-	iyi
100	IB1a	orta sıklıkta	orta	ince	az	az,o	ç.az	az,o	-	-	-	x	x?	-	-	kahve	kötü
60	IB1a	orta sıklıkta	bol	orta	-	az,m	ç.az	az,m	-	-	-	x	-	-	-	-	orta
102	IB1a	gevrek	bol	orta	-	az,m	ç.az	az,i	-	?	-	-	-	-	-	-	orta
42	IB1a	orta sıklıkta	bol	orta	-	-	ç.az	-	-	-	-	x	-	-	-	-	orta
48	IB1a	sık	orta	ince	az	-	az	-	-	?	-	-	-	-	-	-	orta
88	IB1a	gevrek	bol	kalın	az	-	ç.az	az,i	-	x	-	-	-	-	-	-	kötü
105	IB1a	gevrek	bol	kalın	-	-	ç.az	orta,i	-	x	-	-	-	-	-	-	kötü
108	IB1a	orta sıklıkta	bol	orta	az	-	az	-	-	x	-	-	-	-	-	-	orta
56	IB1a	orta sıklıkta	bol	orta	az	az,i	ç.az	az,m	-	x	-	-	-	-	-	-	kötü
129	IB1a	sık	orta	ince	az	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	iyi
43	IB1a	sık	bol	ince	az	-	ç.az	-	?	?	-	-	-	x	-	-	iyi

TABLO 1.3 "HUSKING TRAY" MAL ÖZELLİKLERİ / TEPSİ BİÇİMLİLER

Ktl. No.	Tür	HAMUR ÖZELLİKLERİ							YAPIM TEKNİĞİ				YÜZEY İŞLEMLERİ				FIRN.
		Doku: gevrek/ sık	Bitkisel Katkı		İçerik				iyi / orta / kötü		Fit. yüks. (knr)	Be lir siz	Islak sıvazlanmış/ kaba	Islak sıvazlanmış/ görece özenli	Öznl. dzlt	Astarlı	iyi / orta / kötü
			az/orta/ bol	ince/ kalın	kum	taşçık	mika	beyaz taşçık	Kenarda	Dipte							
89	IB1a	orta sıklıkta	bol	orta	az	az,i	ç.az	-	-	?	-	-	-	-	-	-	orta
38	IB1b	sık	orta	ince	orta	az,m	ç.az	-	x?	-	-	-	x	-	-	kil astarlı	kötü
53	IB1b	sık	az	ince	bol	az,i	ç.az	az,m	-	-	-	x	x	-	-	kil astarlı	orta
114	IB1b	sık	orta	ince	az	az,i	-	orta,o	-	x	-	-	-	-	-	-	orta
57	IB1b	sık?	orta	ince	az?	az,i	ç.az	-	-	-	-	x	-	-	-	-	orta
97	IB1b	sık	az	ince	az?	-	-	-	x	-	-	-	-	x	-	-	iyi
92	IB1b	orta sıklıkta	bol	ince	-	az,i	ç.az	-	-	-	-	x	-	-	-	-	kötü
93	IB1b	sık	orta	ince	orta	az,m	ç.az	-	-	-	-	x	-	-	-	-	iyi
104	IB1b	gevrek	bol	kalın	-	-	ç.az	-	-	?	-	x	-	-	-	-	kötü
91	IB1b	sık	orta	ince	-	-	ç.az	-	-	-	-	x	-	-	-	-	iyi
3	IB1b	sık	bol	ince	orta	-	ç.az	-	-	-	-	x	x	-	-	-	iyi
5	IB1b	orta sıklıkta	bol	ince	-	-	az	-	-	-	?	-	-	x	-	k.kahve	iyi
98	IB1c	sık	orta	ince	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-	-	iyi
111	IB1c	orta sıklıkta	orta	ince	az	-	ç.az	-	x	-	-	x	x	-	-	-	orta
62	IB1c	sık	orta	ince	orta	az,m	ç.az	-	-	-	-	x	-	x	-	-	iyi
109	IB1c	sık	orta	ince	orta	az,i	az	az,m	-	-	-	x	x	-	-	kil astar	orta
54	IB1c	sık	orta	ince	az	-	az	-	x	-	-	-	?	-	-	kil astar?	orta
41	IB1c	sık	orta	ince	orta	az,i	ç.az	-	-	-	-	x	-	-	-	-	orta
39	IB1c	gevrek	bol	kalın	-	az,i	ç.az	-	-	x	-	-	-	-	-	-	orta
40	IB1c	orta sıklıkta	orta	ince	az	-	ç.az	-	-	?	-	-	-	-	-	-	orta
61	IB1c	sık	orta	ince	az	az,m	ç.az	-	-	?	-	-	?	-	-	k.kahve	kötü

TABLO 1.4 "HUSKING TRAY" MAL ÖZELLİKLERİ / TEPSİ BİÇİMLİLER

Ktl. No.	Tür	HAMUR ÖZELLİKLERİ							YAPIM TEKNİĞİ				YÜZEY İŞLEMLERİ				FIRN.
		Doku: gevrek/ sık	Bitkisel Katkı		İçerik				iyi / orta / kötü		Fit. yüks. (knr)	Be lir siz	Islak sıvazlanmış/ kaba	Islak sıvazlanmış/ görece özenli	Öznl. dzlt	Astarlı	iyi / orta / kötü
			az/orta/ bol	ince/ kalın	kum	taşçık	mika	beyaz taşçık	Kenarda	Dipte							
50	IB1c	sık	az?	ince	bol	-	az	-	-	-	-	x	-	-	d.açkılı	-	orta
112	IB1c	sık	orta	kalın	az	-	az	az,m	-	-	-	x	-	?	-	-	orta
107	IB1d	orta sıklıkta	orta	ince	az	az,i	ç.az	-	-	-	-	x	x	-	-	-	kötü
99	IB1d	orta sıklıkta	bol	ince	orta	az,i	-	az,m	-	?	-	-	x	-	-	kil astar?	kötü
106	IB1d	gevrek	bol	kalın	orta	az,i	ç.az	-	-	x	-	-	x	-	-	kil astar	kötü
94	IB1d	gevrek	bol	kalın	az	az,m	-	bol,i	-	-	-	x	x	-	-	k.kahve	kötü
103	IB1d	sık	bol	ince	az	-	ç.az	-	x	x	-	-	x	-	-	-	orta
90	IB1d	gevrek	bol	kalın	az?	-	ç.az	az,i	-	-	-	x	-	-	-	-	kötü
63	IB1d	sık	orta	ince	az?	-	ç.az	az,m	-	x	-	-	x	-	-	?	orta
96	IB1d	sık	orta	ince	az	az,o	ç.az	-	-	-	-	x	-	x	-	-	iyi
52	IB1d	orta sıklıkta	bol	ince	az	az,i	ç.az	-	-	x	-	-	-	-	-	-	orta
44	IB1e	sık	az	ince	orta	-	-	az,m	-	-	-	x	-	-	-	-	orta
46	IB1e	sık	bol	kalın	az?	-	-	-	?	x	-	-	-	x	-	-	iyi
47	IB1e	orta sıklıkta	bol	ince	az?	-	ç.az	az,m	-	-	-	x	-	-	-	-	orta
4	IB1e	gevrek	bol	orta	-	-	ç.az	-	-	-	-	x	x	-	-	-	orta
58	IB1e	orta sıklıkta	bol	ince	az?	az,o	ç.az	az,m	-	x?	-	-	-	-	-	-	orta
66	IB1e	orta sıklıkta	orta	ince	orta	az,m	ç.az	-	-	-	-	x	-	-	-	-	kötü
65	IB1e	sık	az?	ince?	bol	-	ç.az	-	-	?	-	-	-	-	-	-	iyi
13	IB1e	orta sıklıkta	az	ince	az	az,m	ç.az	-	x	?	-	-	?	x	-	-	iyi
59	IB1e	gevrek	bol	kalın	-	az,m	ç.az	-	-	-	-	x	?	x	-	-	orta
64	IB1e	sık	az	ince	az?	az,i	ç.az	az,i	?	-	-	-	x	-	-	-	iyi

TABLO 1.5 "HUSKING TRAY" MAL ÖZELLİKLERİ / TEPSİ BİÇİMLİLER

Ktl. No.	Tür	HAMUR ÖZELLİKLERİ							YAPIM TEKNİĞİ				YÜZEY İŞLEMLERİ				FIRN.
		Doku: gevrek/ sık	Bitkisel Katkı		İçerik				Kil Eklemeli		Fit. yks. (knr)	Be lir siz	Islak sıvazlanmış/ kaba	Islak sıvazlanmış/ görece özenli	Öznl. dzlt.	Astarlı	iyi / orta / kötü
			az/orta/ bol	ince/ kalın	kum	taşçık	mika	beyaz taşçık	Kenarda	Dipte							
51	IB1e	orta sıklıkta	bol	ince	az?	az,m	ç.az	-	x?	-	-	-	x	-	-	-	iyi
55	IB1e	gevrek	bol	orta	az?	az,m	ç.az	bol,o	-	-	-	x	-	-	-	-	orta
45	IB1e	orta sıklıkta	orta	ince	orta	az,o	ç.az	orta,i	?	x	-	-	x	-	-	kil astar?	iyi
170	IB1e	gevrek	bol	ince	bol	-	ç.az	-	-	-	-	x	-	-	-	-	iyi?
71	IB2a	sık	orta	orta	az	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	iyi
80	IB2a	sık	orta	ince	bol	-	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	iyi
35	IB2a	sık	orta	ince	bol	az,m	ç.az	az,m	-	-	-	x	-	-	-	-	orta
68	IB2a	orta sıklıkta	bol	kalın	az?	-	ç.az	-	-	-	-	x	-	-	-	-	iyi
85	IB2a	orta sıklıkta	bol	ince	az	-	ç.az	az,o	-	-	-	x	-	-	-	-	iyi
17	IB2a	orta sıklıkta	bol	kalın	az?	az,m	ç.az	az,m	-	-	-	x	-	-	-	-	iyi
18	IB2a	orta sıklıkta	bol	ince	-	-	ç.az	-	-	-	-	x	-	-	-	-	iyi
83	IB2a	orta sıklıkta	bol	ince	-	-	ç.az	-	-	-	-	x	-	-	-	-	iyi
20	IB2a	orta sıklıkta	bol	orta	-	-	ç.az	-	-	-	-	x	-	-	-	-	?
21	IB2a	sık	orta	ince	az?	-	ç.az	-	-	-	-	x	-	-	-	-	iyi?
79	IB2a	sık	az	ince	-	-	ç.az	-	-	-	-	x	-	-	-	-	iyi?
87	IB2a	sık	orta	ince	az?	-	ç.az	-	-	-	-	x	x	-	-	-	iyi
86	IB2a	sık	az	ince	az?	-	ç.az	-	x	x	-	-	x	-	-	-	iyi
36	IB2a	orta sıklıkta	bol	orta	az?	az,m	ç.az	az,m	-	-	-	x	x	-	-	-	orta
84	IB2a	sık	az	ince	orta?	-	ç.az	-	-	-	-	x	x	-	-	-	iyi
155	IB2a	orta sıklıkta	bol	kalın	az	-	ç.az	az,m	-	-	-	x	x	-	-	-	iyi
76	IB2a	sık	orta	orta	az?	az,m	ç.az	az,m	-	?	-	-	x	-	-	kil astar?	iyi

TABLO 1.6 "HUSKING TRAY" MAL ÖZELLİKLERİ / TEPSİ BİÇİMLİLER

Ktl. No.	Tür	HAMUR ÖZELLİKLERİ							YAPIM TEKNİĞİ				YÜZEY İŞLEMLERİ				FIRN.
		Doku:	Bitkisel Katkı		İçerik				Kil Eklemeli		Fit.	Be	Islak	Islak	Öznl.	Astarlı	iyi /
		gevrek/ sık	az/orta/ bol	ince/ kalın	kum	taşçık	mika	beyaz taşçık	Kenarda	Dipte	yks. (knr)	lir siz	sıvazlanmış/ kaba	sıvazlanmış/ görece özenli	dzlt.		orta / kötü
74	IB2a	orta sıklıkta	orta	orta	orta	-	ç.az	-	-	-	-	x	-	-	-	-	iyi
34	IB2a	gevrek	orta	ince	az	az,m	ç.az	-	-	-	-	x	-	-	-	-	orta
69	IB2a	orta sıklıkta	bol	ince	az?	-	ç.az	az,m	x	-	-	-	-	?	-	-	iyi
1	IB2a	sık	az	ince	az?	az,m	ç.az	az,o	-	-	-	x	x	-	-	-	iyi
73	IB2a	gevrek	bol	kalın	orta?	az,o	ç.az	az,i	x	?	-	-	x	-	-	-	iyi
16	IB2a	gevrek	bol	kalın	orta	az,i	ç.az	az,m	-	-	-	x	x	-	-	-	iyi
26	IB2a	orta sıklıkta	bol	orta	-	az,o	ç.az	az,o	-	-	-	x	x	-	-	-	orta
29	IB2a	gevrek	bol	ince	orta	az,m	ç.az	az,m	-	-	-	x	-	-	-	-	iyi
75	IB2b	orta sıklıkta	bol	orta	orta	orta,i	ç.az	az,m	-	-	-	x	-	x?	?	-	iyi
37	IB2b	orta sıklıkta	bol	orta	orta	az,o	ç.az	az,m	-	-	-	x	-	-	-	-	iyi
49	IB2b	sık	orta	orta	az?	-	ç.az	-	-	-	-	x	-	-	-	-	iyi
30	IB2b	gevrek	bol	ince	az?	-	ç.az	-	-	-	-	x	-	-	-	-	iyi
32	IB2b	sık	az	kalın	az	az,m	ç.az	az,m	-	-	-	x	-	-	-	-	iyi
25	IB2b	orta sıklıkta	orta	orta	az	-	ç.az	-	?	-	-	-	-	-	açkılı	-	iyi
22	IB2b	orta sıklıkta	bol	ince	az?	-	ç.az	-	-	?	-	-	-	-	-	-	iyi?
23	IB2b	orta sıklıkta	bol	orta	orta	az,o	ç.az	-	-	-	-	x	-	-	-	-	iyi
78	IB2c	sık	orta	orta	az	az,m	ç.az	-	-	-	-	x	x	-	-	-	iyi
28	IB2c	orta sıklıkta	bol	kalın	az	az,m	-	az,m	?	x	-	-	x	-	-	-	iyi
72	IB2c	gevrek	bol	kalın	az?	az,o	ç.az	az,m	x	?	-	-	x	-	-	-	kötü
173	IB2c	sık	bol	orta	bol	-	ç.az	az,m	-	-	-	x	-	x?	-	-	iyi
116	IB3	sık	az	ince	orta	az,o	ç.az	-	-	-	-	x	-	x	-	-	iyi

TABLO 1.7 "HUSKING TRAY" MAL ÖZELLİKLERİ / TEPSİ BİÇİMLİLER

Ktl. No.	Tür	HAMUR ÖZELLİKLERİ							YAPIM TEKNİĞİ				YÜZEY İŞLEMLERİ				FIRN.
		Doku: gevrek/ sık	Bitkisel Katkı az/orta/ bol	Bitkisel Katkı ince/ kalın	İçerik kum	İçerik taşçık	İçerik mika	İçerik beyaz taşçık	Kil Eklemeli Kenarda	Kil Eklemeli Dipte	Fit. yks. (knr)	Be lir siz	İslak sıvazlanmış/ kaba	İslak sıvazlanmış/ görece özenli	Öznl. dzlt.	Astarlı	iyi / orta / kötü
121	IB3	sık	az	ince	orta	az,o	ç.az	-	-	-	-	x	-	x	-	-	iyi
118	IB3	sık	orta	orta	orta	az,m	ç.az	-	-	-	-	x	-	x	-	-	iyi
120	IB3	sık	az	ince	az	az,o	ç.az	-	-	?	-	x	-	?x	-	-	iyi
122	IB3	sık	orta	ince	orta	az,m-i	ç.az	-	-	-	-	x	-	-	-	-	iyi
119	IB3	orta sıklıkta	bol	orta	-	-	ç.az	-	-	-	-	x	-	x	-	kil astar	iyi
123	IB3	sık	bol	orta	-	-	ç.az	-	-	x?	-	-	-	-	-	-	iyi
177	IB3	sık	-	-	bol	az,m	ç.az	-	-	x	-	-	-	-	-	-	iyi
117	IB3	sık	orta	orta	orta	-	ç.az	ç.az,m	x	x	-	-	-	x	-	kil astar +kahve	iyi
124	IB4	sık	orta	ince	az?	-	ç.az?	ç.az,m	-	-	-	x	-	x	-	-	iyi
125	IB4	sık	orta	ince	az?	-	ç.az	-	-	-	x?	-	-	x	-	kırmızı	iyi
8	IB4	orta sıklıkta	bol	ince	az?	az,i	ç.az	-	?	-	-	-	x	?	-	-	iyi
126	IB4	orta sıklıkta	bol	ince	-	-	ç.az	-	?	-	-	-	x	?	-	-	iyi

TABLO 1.8 "HUSKING TRAY" MAL ÖZELLİKLERİ / ÇANAK BİÇİMLİLER

Ktl. No.	Tür	HAMUR ÖZELLİKLERİ							YAPIM TEKNİĞİ				YÜZEY İŞLEMLERİ				FIRN.
		Doku: gevrek/ sık	Bitkisel Katkı az/orta/ bol	Bitkisel Katkı ince/ kalın	İçerik kum	İçerik taşçık	İçerik mika	İçerik beyaz taşçık	Kil Eklemeli Kenarda	Kil Eklemeli Dipte	Fit. yks. (knr)	Be lir siz	Islak sıvazlanmış/ kaba	Islak sıvazlanmış/ görece özenli	Öznl. dzlt.	Astarlı	iyi / orta / kötü
136	IIA1	sık	bol	orta	az?	ç.az,i	-	ç.az,m	x	-	-	-	-	d.açkılı	-	-	iyi
135	IIA1	sık	bol	ince	-	-	ç.az	ç.az,m	-	-	-	x	-	d.açkılı	-	kil astar	iyi
134	IIA1	orta sıklıkta	bol	ince	az?	-	ç.az	ç.az,m	-	-	-	x	-	d.açkılı	-	-	iyi
133	IIA1	orta sıklıkta	bol	orta	az?	-	ç.az	ç.az,m	x	-	-	-	-	d.açkılı	-	-	iyi
127	IIA1	gevrek	bol	kalın	az?	az,i	-	-	-	-	-	x	-	-	-	kil astar?	iyi
128	IIA1	orta sıklıkta	bol	orta	az?	az,i	-	-	x	-	-	-	-	-	-	kil astar?	iyi
142	IIA2	orta sıklıkta	bol	orta	az?	-	ç.az	ç.az,m	x	-	-	-	-	d.açkılı	-	-	iyi
141	IIA2	orta sıklıkta	bol	ince	az?	az,i	ç.az	ç.az,m	x	-	-	-	-	d.açkılı	-	-	iyi
140	IIA3	sık	orta	orta	az?	-	ç.az	-	x	-	-	-	-	d.açkılı	-	-	iyi
139	IIA3	gevrek	orta	ince	az?	az,i	ç.az	ç.az,m	x	-	-	-	-	d.açkılı?	-	-	iyi
138	IIA3	gevrek	orta	ince	az?	-	ç.az	az,m	x	-	-	-	-	x?	-	kil astar?	orta
149	IIB1	sık	orta	ince	az?	az,o	ç.az	-	oluk	oluk	-	-	-	p.açkılı	-	-	iyi
148	IIB1	orta sıklıkta	bol	ince	az?	-	ç.az	-	oluk	?	-	-	-	p.açkılı	-	-	iyi
27	IIB1	sık	bol	ince	az	-	ç.az	-	oluk	-	-	-	-	p.açkılı	-	-	iyi
147	IIB1	orta sıklıkta	bol	orta	az?	bol,o	ç.az	-	oluk	?	-	-	?	?	?	?	?
146	IIB1	orta sıklıkta	bol	orta	-	-	ç.az	-	oluk	-	-	-	-	d.açkılı	-	-	iyi
159	IIB1	orta sıklıkta	bol	ince	az?	az,m	ç.az	-	oluk	oluk	-	-	-	x	-	-	iyi
156	IIB1	gevrek	bol	ince	az	az,i	ç.az	-	oluk	oluk	-	-	-	p.açkılı	-	-	iyi
157	IIB1	sık	bol	ince	az?	az,m	ç.az	-	oluk	-	-	-	-	d.açkılı	-	-	orta
145	IIB1	sık	bol	ince	az?	az,o	ç.az	-	oluk	?	-	-	-	x	-	-	iyi
144	IIB1	orta sıklıkta	bol	kalın	-	-	ç.az	-	x	?	-	-	?	?	-	-	iyi

TABLO 1.9 "HUSKING TRAY" MAL ÖZELLİKLERİ / ÇANAK BİÇİMLİLER

Ktl. No.	Tür	HAMUR ÖZELLİKLERİ							YAPIM TEKNİĞİ				YÜZEY İŞLEMLERİ				FIRN.
		Doku: gevrek/ sık	Bitkisel Katkı		İçerik				Kil Eklemeli		Fit. yks. (knr)	Be lir siz	Islak sıvazlanmış/ kaba	Islak sıvazlanmış/ görece özenli	Özni. dzlt.	Astarlı	iyi / orta / kötü
			az/orta/ bol	ince/ kalın	kum	taşçık	mika	beyaz taşçık	Kenarda	Dipte							
143	IIB1	sık	bol	orta	az?	-	ç.az	-	oluk	?	-	-	-	d.açıklı	-	kil astar?	iyi
153	IIB1	gevrek	bol	ince	az?	bol,i	ç.az	-	-	x	-	-	-	-	-	-	orta
174	IIB1	gevrek	bol	kalın	az	-	-	-	oluk?	-	-	x	x	-	-	-	orta
166	IIB2	orta sıklıkta	bol	orta	az?	-	ç.az	-	-	-	-	x	-	?	-	-	iyi
164	IIB2	gevrek	bol	ince	az?	-	ç.az	ç.az,i	-	-	-	x	-	?	-	-	orta
163	IIB2	gevrek	bol	orta	az?	-	-	-	-	-	-	x	-	x?	-	-	?
176	IIB2	gevrek	bol	kalın	az	-	-	-	-	-	-	x	x	-	-	-	orta
158	IIB2	gevrek	bol	kalın	az?	-	ç.az	-	-	oluk?	-	-	-	x?	-	-	iyi
151	IIB2	orta sıklıkta	bol	kalın	az?	bol,i	ç.az	-	x	-	-	-	-	d.açıklı	-	-	iyi
160	IIB2	gevrek	bol	orta	az?	az,o	ç.az	ç.az,m	x	-	-	-	x	-	-	-	orta
161	IIB2	orta sıklıkta	bol	ince	az?	-	ç.az	az,m	-	x	-	-	-	-	-	-	orta
152	IIB2	orta sıklıkta	bol	kalın	az?	az,i	ç.az	-	?	x	-	-	-	d.açıklı	-	-	orta
154	IIB2	orta sıklık?	bol	orta	?	?	?	-	-	-	-	x	?	?	?	?	orta?
31	IIB2	gevrek	bol	ince	-	-	ç.az	az,m	-	x?	-	-	-	-	-	-	orta
150	IIB2	orta sıklıkta	bol	ince	az?	-	ç.az	-	x	-	-	-	-	d.açıklı	-	-	iyi
162	IIB2	gevrek	bol	orta	az?	az,i	ç.az	-	-	x	-	-	-	-	-	-	orta
165	IIB2	gevrek	bol	kalın	az?	-	ç.az	-	-	-	-	x	-	x?	-	-	kötü
137	IIB2	orta sıklıkta	bol	ince	-	-	ç.az	ç.az,m	?	-	-	-	-	x	-	-	iyi
167	IIB2	gevrek	bol	kalın	az?	az,m	ç.az	az,m	-	x	-	-	-	-	-	-	kötü
168	III	sık	-	-	bol	-	ç.az	-	x	-	-	-	-	x	-	-	iyi

TABLO 2.1 "HUSKING TRAY" KAP BİÇİM ÖZELLİKLERİ SINIFLANDIRMASI / TEPSİ BİÇİMLİLER

Ktlg No.	AĞIZ				KENAR								DİP DÖNÜŞLERİ VE DİP							
	İnce len	Düz	Düzen siz	Ağız çap	Dik	Hafif açılan	Geniş açılan	Düz	İç bükey	Dış bukey	Dibe doğ ru kinişn	Kenar Çap	Az Yvr.	Tam Yuvr.	Düz basit	Dışa çkntı.	Knr.dan kalın/?	Knr.dan İnce	Knr.la aynı	Dip çap
9	-	-	1,1	~32	-	2,4	-	-	-	x	-	48	-	-	-	-	-	-	-	-
11	-	1	?	30?	-	2,2	-	-	-	?	-	~48	-	-	-	-	-	-	-	-
7	-	-	-	-	-	3,2	-	x	-	-	-	~41	-	-	x	-	?	?	?	~42
6	-	1,1	-	?	-	2	-	-	-	x	?	?>60	-	-	-	-	-	-	-	-
14	-	1,1	-	56	1,9	-	-	-	-	x	?	56	-	-	-	-	-	-	-	-
12	0,9	-	-	57	-	?2,7	-	x	-	-	x	57	-	-	-	-	-	-	-	-
15	0,8	-	-	s.56	-	1,5	-	x	-	-	x	s.58	-	-	x	-	-	x	-	s.54
10	-	1,2	-	58	2,6	-	-	-	-	x	?	55	-	x	-	-	?	?	?	?
2	-	1,5	-	34	2,8	-	-	-	-	x	-	35	-	x	-	-	-	-	x	36
33	-	1,5	-	28	2,7	-	-	-	-	x	-	37	-	x	-	-	?	-	?	?
67	-	2,8	-	düz	-	2,5	-	x	-	-	-	düz	-	-	-	-	-	?	-	-
171	0,7?	-	-	?	-	-	1,5	-	-	?	-	~ 50?	-	x	-	-	-	-	x	50?
172	-	1,5	-	düz?	?	1,9	-	x	-	-	?	?	-	-	?	-	x?	-	-	?
132	-	0,9	-	s.29	1,3	-	-	x	-	-	-	29	-	-	-	-	-	-	-	-
178	-	1	-	~ 60	-	1,8	-	x	-	-	-	~ 60	x	-	-	-	-	1,4	-	~ 60
130	-	0,8	-	s.30	1,7	-	-	x	-	-	-	s.40	-	-	-	-	-	-	-	-
131	-	-	0.9	60	1,8	-	-	-	-	x	az	60	-	-	-	-	-	-	-	-
77	0,9	-	-	s.50	-	1,7	-	-	x	-	-	62	-	-	-	x	-	1,5	-	42
24	-	1,3	-	~60	-	2,2	-	x	-	-	-	~60	-	-	-	-	-	-	-	-
70	-	1,4	-	50	-	?2,3	-	x	-	-	-	50	-	-	-	-	-	-	-	-
19	-	-	-	-	-	?1,5	-	-	-	x	?	?	-	-	-	-	-	-	-	-
81	-	1,1	-	?	-	-	2,5	-	-	x	-	s.38	-	-	-	x	2,8	-	-	s.38
82	-	1,3	-	s.34	-	-	2,8	x	-	-	-	s.34	-	-	-	x	-	2,3	-	?
110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,9	-	-	-

TABLO 2.2 "HUSKING TRAY" KAP BİÇİM ÖZELLİKLERİ SINIFLANDIRMASI / TEPSİ BİÇİMLİLER

Ktlg No.	AĞIZ				KENAR								DİP DÖNÜŞLERİ VE DİP							
	İnce len	Düz	Düzen siz	Ağız çap	Dik	Hafif açılan	Geniş açılan	Düz	İç bükey	Dış bukey	Dibe doğ ru kinişn	Kenar Çap	Az Yvr.	Tam Yuvr.	Düz basit	Dışa çıktı.	Knr.dan kalın/?	Knr.dan ince	Knr.la aynı	Dip çap
95	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,9-2,3	-	-	-
113	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,2-2,8	-	-	-
169	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,6	-	-	-
175	-	-	-	-	-	-	2,3?	-	-	-	-	-	-	-	x?	-	3,4	-	-	-
115	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,6	-	-	-
101	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,1-2,8	-	-	-
100	-	-	-	-	-	2,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	x	-	2	-	s.36
60	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,3	-	-	-
102	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,7-3,1	-	-	-
42	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,2-2,7	-	-	-
48	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,5	-	-	-
88	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,8-2	-	-	-
105	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,7	-	-	-
108	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	?>2,3	-	-	-
56	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	~2,6	-	-	-
129	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,4	-	-	-
43	-	-	-	-	-	-	2	x	-	-	-	s.34	-	x	-	-	2,9	-	-	s.32
89	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,3	-	-	-
38	-	-	-	-	-	1,8	-	-	-	x	x	49	-	-	x	-	3	-	-	s.30
53	-	-	-	-	-	-	2,5	-	-	x	x	s.50	x	-	-	-	-	2,2	-	s.50
114	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	?	-	3-3,4	-	-	?>60
57	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,3	-	-	-
97	-	-	-	-	-	?1,8	-	-	-	x	-	58	-	-	-	-	-	-	-	-
92	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,5	-	-	-
93	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,5	-	-	-

TABLO 2.3 "HUSKING TRAY" KAP BİÇİM ÖZELLİKLERİ SINIFLANDIRMASI / TEPSİ BİÇİMLİLER

Ktlg No.	AĞIZ				KENAR								DİP DÖNÜŞLERİ VE DİP							
	İnce len	Düz	Düzen siz	Ağız çap	Dik	Hafif açılan	Geniş açılan	Düz	İç bükey	Dış bukey	Dibe doğ ru kınışn	Kenar Çap	Az Yvr.	Tam Yuvr.	Düz basit	Dışa çıkıntl.	Knr.dan kalın/?	Knr.dan ince	Knr.la aynı	Dip çap
104	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,6	-	-	-
91	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,1	-	-	-
3	-	-	-	-	-	1,9	-	x	-	-	x	~50	-	-	x	-	2,5	-	-	~50
5	-	1	-	60?	-	-	2	x	-	-	x	60?	-	-	x	?	2,6	-	-	düz?
98	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,8	-	-	-
111	-	-	-	-	-	2	-	?	-	?	-	~20	-	-	x	-	-	1,9	-	~20
62	-	1,1	-	s.40	-	1,8	-	x	-	-	-	s.56	-	-	?	x	2,5	-	-	s.52
109	-	-	-	-	-	?	2,4	?	-	x	?	s.42	-	-	x	-	-	-	2,4	s.40
54	-	-	-	-	-	?2,3	-	-	-	?	x	?	-	-	-	-	-	-	-	-
41	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,9	-	-	-
39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,8-3,2	-	-	-
40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
61	-	-	-	-	-	?	?	?	-	-	-	-	-	-	x	-	2	-	-	s.28
50	-	-	-	-	-	-	?	?	-	-	?	?	-	-	-	x	?	-	-	24
112	-	-	-	-	?	-	-	?	-	-	?	?	-	-	?	-	?	?2,2	-	düz?
107	-	-	-	-	-	1,9	-	x	-	-	?	?	-	-	x	-	2,8	-	-	46?
99	-	-	-	-	-	?	2,6?	?	-	-	?	?	-	-	x	-	-	2,3?	-	60?
106	-	-	-	-	-	3,1	-	?	-	-	x	?	-	-	x	-	3,3	-	-	s.60
94	-	-	-	-	-	2,5	-	x	-	-	-	s-düz?	-	-	x	-	3	-	-	düz?
103	-	-	-	-	-	2,7	-	x	-	-	x	60?	-	-	x	-	-	-	2,7	60?
90	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3-3,3	-	-	-
63	-	-	-	-	-	?	1,9	?	-	-	-	?	-	-	x	-	2,4	-	-	s.46
96	-	-	-	-	-	2	-	?	-	-	?	?	-	-	x	-	2,8	-	-	s.60
52	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,7	-	-	-
44	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,2	-	-	-

TABLO 2.4 "HUSKING TRAY" KAP BİÇİM ÖZELLİKLERİ SINIFLANDIRMASI / TEPSİ BİÇİMLİLER

Ktlg No.	AĞIZ				KENAR								DİP DÖNÜŞLERİ VE DİP							
	İnce len	Düz	Düzen siz	Ağız çap	Dik	Hafif açılan	Geniş açılan	Düz	İç bükey	Dış bukey	Dibe doğ ru kınışn	Kenar Çap	Az Yvr.	Tam Yuvr.	Düz basit	Dışa çkntl.	Knr.dan kalın/?	Knr.dan ince	Knr.la aynı	Dip çap
46	-	-	-	-	-	?	-	?	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	düz
47	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,3	-	-	-
4	-	-	-	-	-	1,3	-	?	-	-	-	?	-	-	x	-	1,8	-	-	s.~29
58	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,3	-	-	-
66	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,2	-	-	-
65	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,7	-	-	-
13	-	-	-	-	-	1,8	-	?	-	?	-	?	-	-	x	?	2,2	-	-	s.50
59	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,1	-	-	-
64	-	-	-	-	-	?	1,9	x	-	-	x	düz	-	-	x	-	?	?	?	düz
51	-	-	-	-	?	2,1?	-	?	-	-	-	s.34	-	-	-	x	-	-	2,1	s.34
55	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,9	-	-	-
45	-	-	-	-	-	-	1,9	-	-	x	?	s.56	x	-	-	-	2,5	-	-	s.56
170	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,6	-	-	-
71	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,3	-	-	-
80	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,9	-	-	-
35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	?>2,2	-	-	-
68	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,2	-	-	-
85	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,6-2,3	-	-	-
17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,1	-	-	-
18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,9	-	-	-
83	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	?>2,1	-	-	-
20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	?>1,5	-	-	-
21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,5	-	-	-
79	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,2-1,7	-	-	-
87	-	-	-	-	-	x	-	?	-	?	?	?	-	-	x	-	2,2	-	-	söbe

TABLO 2.5 "HUSKING TRAY" KAP BİÇİM ÖZELLİKLERİ SINIFLANDIRMASI / TEPSİ BİÇİMLİLER

Ktlg No.	AĞIZ				KENAR								DİP DÖNÜŞLERİ VE DİP							
	İnce len	Düz	Düzen siz	Ağız çap	Dik	Hafif açılan	Geniş açılan	Düz	İç bükey	Dış bukey	Dibe doğ ru kinişn	Kenar Çap	Az Yvr.	Tam Yuvr.	Düz basit	Dışa çıktı.	Knr.dan kalın/?	Knr.dan ince	Knr.la aynı	Dip çap
86	-	-	-	-	-	1,6	-	-	-	x	-	s.58	-	-	-	x	1,9	-	-	s.58
36	-	-	-	-	-	1,6	-	?	-	-	-	?	-	-	x	-	-	-	1,6	?>60
84	-	-	-	-	-	2,5	-	-	-	x	?	?	-	-	-	x	-	1,8	-	s.58
155	-	-	-	-	-	1,7	-	-	x	-	-	?	-	-	x	-	2,2	-	-	düz?
76	-	-	-	-	1,5	-	-	x	-	?	-	?	-	-	x	-	2	-	-	s.56
74	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,1	-	-	-
34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2-2,4	-	-	-
69	-	-	-	-	-	?	x	-	-	x	?	40	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	-	x	?>60	-	2,5	-	x	-	-	x	?>60	-	-	x	-	-	-	2,5	?>60
73	-	-	1,2	s.40	-	2,7	-	-	-	x	-	s.42	-	-	x	-	-	-	2,7	söbe
16	-	-	-	-	-	2,6	?	?	-	-	x?	s.36?	x	?	-	-	x?	-	-	söbe
26	-	-	-	-	-	2	?	?	-	?	?	?	-	-	-	-	-	-	-	-
29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,3	-	-	-
75	-	-	-	-	?	1,9	-	-	?	-	?	?	-	-	-	x	-	-	1,9	s?50
37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,6	-	-	-
49	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,1	-	-	-
32	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,2	-	-	-
25	-	-	-	-	-	-	1,8	x	-	-	x	düz	-	-	x	-	2,6	-	-	düz
22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,8	-	-	-
23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,2	-	-	-
78	-	-	-	-	-	2,6	-	x?	-	?	x	s.44	-	-	x	-	2,9	-	-	s.40
28	-	-	1	s.50	-	2,5	-	x	-	-	x	s.54	-	-	x	?	3,2	-	-	söbe
72	0,7	-	x	s.48	2	-	-	-	-	x	x	s.48	-	-	x	-	2,7	-	-	s.50
173	-	-	-	-	2	-	-	-	-	x?	-	~ 50	-	-	-	x	2,2	-	-	~ 50

TABLO 2.6 "HUSKING TRAY" KAP BİÇİM ÖZELLİKLERİ SINIFLANDIRMASI / TEPSİ BİÇİMLİLER

Ktlg No.	AĞIZ				KENAR								DİP DÖNÜŞLERİ VE DİP							
	İnce len	Düz	Düzen siz	Ağız çap	Dik	Hafif açılan	Geniş açılan	Düz	İç bükey	Dış bukey	Dibe doğ ru kinişn	Kenar Çap	Az Yvr.	Tam Yuvr.	Düz basit	Dışa çkntl.	Knr.dan kalın/?	Knr.dan ince	Knr.la aynı	Dip çap
116	-	-	-	-	-	1,7	-	x	-	?	x	?>60	-	-	x	-	1,6-2,5	-	-	?>60
121	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,9-2,4	-	-	-
118	0,7	-	-	s.40?	1,7	-	-	x	-	-	x	s.36	x	-	-	-	2-2,3	-	-	s.34
120	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
122	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,3-3,2	-	-	-
119	-	-	-	-	-	-	2,6?	x	-	?	?	?	-	-	x	-	-	2,2?	-	?>60
123	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-
177	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,8	-	-	-
117	-	-	-	-	-	2,7	-	x	-	-	x?	56	-	-	x	-	?>2,6	-	-	s.56
124	0,9	-	-	s.61	1,8	-	-	x	-	-	-	s.60	-	x	-	-	2	-	-	?>60
125	-	-	0,7-1,1	s.33	-	1,5	-	x	-	-	-	s.33	-	x	-	-	2,1	-	-	s.38
8	-	1,1	-	?>60	-	?2,1	-	x	-	-	-	60	-	?	-	-	?	-	-	-
126	0,8	-	-	s.44	-	1,8	-	x	-	-	-	s.45	-	x	-	-	?>1,7	-	-	s.32

TABLO 2.7 "HUSKING TRAY" KAP BİÇİM ÖZELLİKLERİ SINIFLANDIRMASI / ÇANAK BİÇİMLİLER

Ktlg No.	AĞIZ				KENAR								DİP DÖNÜŞLERİ VE DİP							
	İnce len	Düz	Düzen siz	Ağız çap	Dik	Hafif açılan	Geniş açılan	Düz	İç bükey	Dış bukey	Dibe doğ ru kınışn	Kenar Çap	Az Yvr.	Tam Yuvr.	Düz basit	Dışa çıktl.	Knr.dan kalın/?	Knr.dan ince	Knr.la aynı	Dip çap
136	-	1	-	60	-	-	1,6-2,3	x	-	-	-	?>60	-	-	-	-	-	-	-	-
135	0,6	-	-	?>60	-	-	1,4-1,8	x	-	-	-	?>60	-	-	-	-	-	-	-	-
134	0,7	-	-	44	-	-	1,4-1,8	-	-	x	-	46	-	-	-	-	-	-	-	-
127	0,9	-	-	söbe	-	-	?1,4	x	-	-	-	söbe	-	-	-	-	-	-	-	-
128	0,8	-	-	s.59	-	?	1,2-1,6	x	-	-	-	s.60	-	-	-	-	-	-	-	-
133	0,7	-	-	54	-	-	?>1,5	-	-	x	-	54	-	-	-	-	-	-	-	-
142	0,8	-	-	50	-	?	1,5-1,8	x	-	-	-	50	-	-	-	-	-	-	-	-
141	0,8	-	-	58?	-	1,6	-	-	-	x?	-	56	-	-	-	-	-	-	-	-
140	-	1	-	38	1,7	-	-	?	-	x	-	40	-	-	-	-	-	-	-	-
139	0,7	-	-	s.40	-	-	1,5	?	-	x?	-	?	-	-	-	-	-	-	-	-
138	0,6	-	-	40?	-	-	1,4	?	?	-	-	43	-	-	-	-	-	-	-	-
149	-	-	-	-	-	-	1,4-1,8	x	-	-	-	s.36	-	-	x	-	-	-	1,4	s.14
148	-	-	-	-	-	?	~1,3	?	-	?	-	?>60	-	-	-	-	-	-	-	-
27	-	-	-	-	-	-	1,6	-	-	x	-	?	-	-	-	-	-	-	-	-
147	-	-	-	-	-	?	?	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
146	-	-	-	-	-	?	1,2	-	-	x	-	24?	-	-	-	-	-	-	-	-
159	-	-	-	-	-	-	1,3	-	-	x	-	söbe	-	-	x	-	1,7	-	-	söbe
156	-	-	-	-	-	-	1,5	?	-	?	-	söbe	-	-	x	-	2,3	-	-	?
157	-	-	-	-	-	?	1,7	x	-	-	-	söbe	-	-	-	-	-	-	-	-
145	-	-	-	-	-	?	1,2	-	-	x	-	26	-	-	-	-	-	-	-	-
144	-	-	-	-	?	?	?>1,8	?	-	?	-	?	-	-	-	-	-	-	-	-
143	-	-	-	-	-	?	2,4	?	-	?	-	?>60	-	-	-	-	-	-	-	-
153	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,2?	-	-	-
174	-	-	-	-	-	-	?1,8	-	-	?	-	50	-	-	-	-	-	-	-	-
166	-	-	-	-	-	-	1,4-1,8	?	-	x?	-	s.60	-	-	x	-	-	-	1,8	25?

TABLO 2.8 "HUSKING TRAY" KAP BİÇİM ÖZELLİKLERİ SINIFLANDIRMASI / ÇANAK BİÇİMLİLER

Ktlg No.	AĞIZ				KENAR								DİP DÖNÜŞLERİ VE DİP							
	İnce len	Düz	Düzen siz	Ağız çap	Dik	Hafif açılan	Geniş açılan	Düz	İç bükey	Dış bukey	Dibe doğ ru kinişn	Kenar Çap	Az Yvr.	Tam Yuvr.	Düz basit	Dışa çkntl.	Knr.dan kalın/?	Knr.dan ince	Knr.la aynı	Dip çap
164	-	-	-	-	-	?	?1,2	?	-	?	-	60?	-	-	-	-	-	-	-	-
163	-	-	-	-	-	?	?1,2	x	-	?	-	?	-	-	-	-	-	-	-	-
176	-	-	-	-		?	1,7	-	?	-	-	?	-	-	-	-	-	-	-	-
158	-	-	-	-	-	-	1,5	x?	-	?	-	?	-	-	x	-	-	-	1,5	söbe
151	-	-	-	-	-	?	1,5	?	-	x?	-	59	-	-	-	-	-	-	-	-
160	-	-	-	-	-	?	1,7	x?	-	?	-	~60	-	-	-	-	-	-	-	-
161	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,8?	-	-	-
152	-	-	-	-	-	-	1,8	?	-	x?	-	s.40	-	-	x	-	-	-	1,8	s.20
154	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,4	-	-	-
150	-	-	-	-	-	?	?1,8	?	-	x?	-	60?	-	-	-	-	-	-	-	-
162	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,1	-	-	-
165	-	-	-	-	-	-	1,4	?	?	?	-	?	-	-	x	-	-	-	1,4	?
137	-	-	-	-	-	?	1,8	-	-	x	-	48	-	-	-	-	-	-	-	-
167	-	-	-	-	-	-	x?	?	-	?	-	?	-	x	-	-	2,3	-	-	?
168	-	0,7	-	?	-	-	1,3-1,5	-	-	x	-	~ 26	-	x	-	-	?	-	-	?

TABLO 3.1 TEPSİ BİÇİMLİ "HUSKING TRAY"LER / İŞLEVSEL YÜZEY DOKU TÜRLERİ

Ktlg. No	Tür	KENAR YÜZEYİNDEKİ OLUK DOKU ÖZELLİKLERİ								
		İnce oluklu özenli	İnce oluklu kaba	Kalın oluklu özenli	Kalın oluklu kaba	Kısa çukurumsu oluk	Oluk kalınlığı	Oluk Aralığı	Olukların ağıza uzaklığı	Olukların ağıza ~ açısı
10	IA2	-	x?	-	-	-	?	1-1,5	0,5	80°? – h.çapraz
2	IA2	-	x	-	-	-	0,4	1-1,7	0,5	50° - çapraz
33	IA2	-	x	-	-	-	0,6	0,8-1,1	0,5	90° - dik
67	IA2	-	x	-	-	-	0,4	0,8	1,1	85° - h.çapraz
171	IA2	-	x	-	-	-	0,2	0,2-1,3	?	40° - çapraz
172	IA2	?	?	?	?	?	?	?	?	?
132	IA2	-	-	x?	-	-	0,6	1,3-1,8	1,2	85° - h.çapraz
178	IA2	x	-	-	-	-	0,5	1,7-2	1	95° - h.çapraz
130	IA2	-	x	-	-	-	0,2-0,45	0,5-1,5	0	85° - h.çapraz
131	IA2	-	-	-	x	-	0,9	1,3-2,1	0,3	düzensiz, ~90°
77	IA2	x	-	-	-	-	0,4	0,5-1,5	4,5	90° - dik
24	IA2	x	-	-	-	-	0,3	0,4-0,7	0,5	100° - h.çapraz
70	IA2	x	-	-	-	-	0,4	0-0,2	3,7	45° - çapraz
19	IA2	x	-	-	-	-	0,3	0,3-0,7	?	?
81	IA3	-	-	-	-	x	0,7-1	0,5-0,8	5,2	90° - dik
82	IA3	-	-	-	-	x	0,6	1,3	4	90° - dik

TABLO 4.1 TEPSİ BİÇİMLİ "HUSKING TRAY"LER / İŞLEVSEL YÜZEY DOKU TÜRLERİ

Ktl. No	Tür	Yalın Kenar	DİP YÜZEYDEKİ ÇUKUR DOKU ÖZELLİKLERİ													
			Parmak baskılı özenli	Parmak baskılı kaba	Parmaklakli çekmeli	Çubuk baskılı kaba	İnce çubuk baskılı	İri çubuk baskılı seyrek	Baskı şekli belirsiz	Çukur derinlik /çukur genişlik	İçi izli çukur	İçi sivri biten çukur	İçi yuvarlak biten çukur	Kil taşması olan çukurlar	Kullanım aşınması	Doğal, kırıklı aşınma
110	IB1a	?	-	-	x	-	-	-	-	0,5-1/0,7-2	-	-	x	-	orta	-
95	IB1a	?	-	-	x	-	-	-	-	0,3-0,9/0,6-1,4	-	-	x	-	orta?	az
113	IB1a	?	-	-	x	-	-	-	-	0,2-0,9/0,8-2	-	-	x	-	az	-
169	IB1a	?	-	-	x	-	-	-	-	0,5-1,4/0,7-1,5	x	-	x	-	orta	-
175	IB1a	?	-	-	x	-	-	-	-	0,5-1,2/0,7-1,8	x	-	x	-	orta	az
115	IB1a	?	-	-	x	-	-	-	-	0,3-0,8/0,5-2,3	-	-	x	-	az	-
101	IB1a	?	-	-	?	x	-	-	-	0,4-1/0,8-2	x	-	x	-	az	-
100	IB1a	?	-	?	-	x	-	-	-	0,4-0,8/0,4-1,1	-	-	x	-	yoğun	az
60	IB1a	?	-	x	-	-	-	-	-	0,5-0,7/0,9-1,6	-	-	x	-	yoğun	az
102	IB1a	?	-	x	-	?	-	-	-	0,4-1,1/0,9-1,7	-	-	x	-	orta	-
42	IB1a	?	-	x	-	?	-	-	-	0,5-0,8/0,7-1,7	-	-	x	-	yoğun	-
48	IB1a	?	-	x	-	?	-	-	-	0,5-1/0,6-1,6	-	-	x	-	yoğun	az
88	IB1a	?	-	x	?	?	-	-	-	0,5-0,8/0,7-1,9	-	-	x	-	yoğun	az
105	IB1a	?	-	x	?	?	-	-	-	0,4-1/0,8-1,7	-	-	x	-	orta	az
108	IB1a	?	-	?	-	x	-	-	-	0,3-0,9/0,9-1,9	-	-	x	-	orta	az
56	IB1a	?	-	?	-	x	-	-	-	0,6-0,8/0,9-1,9	-	-	x	-	yoğun	yoğun
129	IB1a	?	-	?	x	?	-	-	-	0,5-?/1,5						
43	IB1a	x	x	-	-	-	-	-	-	0,6-0,8/1,7	-	-	x	-	yoğun	az
89	IB1a	?	?	-	-	-	-	-	-	0,3-0,7/0,9-1,7	-	-	x	-	yoğun	az
38	IB1b	x	-	-	-	x	-	-	-	0,2-0,6/0,7-1,4	x	-	-	-	yoğun	az
53	IB1b	x	-	-	-	x	-	-	-	0,7-1/0,3-1,4	x	-	-	-	yoğun	az
114	IB1b	?	-	-	-	x	-	-	-	0,3-1,5/0,6-2,6	-	-	x	-	?	-
57	IB1b	?	-	-	-	x	-	-	-	0,3-0,5/0,5-1,3	x	-	-	-	yoğun?	-
97	IB1b	çukur	-	-	-	x	-	-	-	0,6/0,8	x	-	-	-	yoğun?	-
92	IB1b	?	-	-	-	x	-	-	-	0,5-1/1,3	x	-	-	-	orta?	az

TABLO 4.2 TEPSİ BİÇİMLİ "HUSKING TRAY"LER / İŞLEVSEL YÜZEY DOKU TÜRLERİ

Ktl. No	Tür	Yalın Kenar	DİP YÜZEYDEKİ ÇUKUR DOKU ÖZELLİKLERİ													
			Parmak baskılı özenli	Parmak baskılı kaba	Parmakla kil çekmeli	Çubuk baskılı kaba	İnce çubuk baskılı	İri çubuk baskılı seyrek	Baskı şekli belirsiz	Çukur derinlik /çukur genişlik	İçi izli çukur	İçi sivri biten çukur	İçi yuvarlak biten çukur	Kil taşması olan çukurlar	Kullanım aşınması	Doğal, kırıklı aşınma
93	IB1b	?	-	-	-	x	-	-	-	0,9/0,8	x	-	x	-?	orta	az
104	IB1b	?	-	-	-	x	-	-	-	0,4-0,7/0,6-1,6	x	-	-	-	yoğun	az
91	IB1b	?	-	-	-	x	-	-	-	0,5/1	x	-	-	-	yoğun	-
3	IB1b	x	-	-	-	x	-	-	-	0,5/1,3	x	-	-	-	yoğun	az
5	IB1b	x	-	-	-	x	?	-	-	0,4/1,4	-	x	-	x	yoğun?	-
98	IB1c	?	-	-	-	-	x	-	-	0,7/0,7	x	x	-	-	yoğun	az
111	IB1c	x	-	-	-	-	x	-	-	0,3-0,5/0,5	-	x	-	-	orta	az
62	IB1c	x	-	-	-	-	x	-	-	0,4-0,8/0,9-1,4	-	x	-	-	yoğun	-
109	IB1c	x	-	-	-	-	x	-	-	0,3-0,7/0,7-1,1	x	x	-	-	orta	-
54	IB1c	?	-	-	-	-	x	-	-	0,7/0,8	-	x	-	-	?	az
41	IB1c	?	-	-	-	-	x	-	-	0,2-0,4/0,3-0,5	?	x	-	-	yoğun	yoğun
39	IB1c	?	-	-	-	-	x	?	-	0,5-1/1,5	x	x	-	-	az?	-
40	IB1c	?	-	-	-	-	x	-	-	0,4-0,8/0,3-0,9	x	x	-	-	orta	-
61	IB1c	?	-	-	-	-	?	-	x	?	x	?	-	-	?	yoğun
50	IB1c	?	-	-	-	-	-	?	x	?	-	?	-	?	?	yoğun
112	IB1c	?	-	-	-	-	-	x	-	1-1,5/0,8-1,2	-	x	-	x	az	-
107	IB1d	x?	-	-	-	-	-	x	-	0,7-1,4/1,4-2,2	-	-	x	-	orta	az
99	IB1d	?	-	-	-	-	-	x	-	0,6/1,7	-	-	x	x?	?	az
106	IB1d	?	-	-	-	?	-	x	-	0,4-0,7/1,7-?	?	-	x	?	?	az
94	IB1d	x	-	-	-	-	-	x	-	0,8-1,1/0,9	?	x	-	-	yoğun	az
103	IB1b	x	-	-	-	?	-	x	-	1/1,4	x	x	-	-	yoğun	-
90	IB1d	?	-	-	-	-	-	ip baskı?	-	0,3-0,6/1,4	-	-	x	-	yoğun	az
63	IB1d	?	-	-	-	-	-	ip baskı?	-	0,5-0,9/0,8	-	-	x	-	yoğun	az
96	IB1d	?	-	-	-	-	-	?	-	0,5-0,9/0,7-1,2	x	?	-	-	yoğun	az
52	IB1d	?	-	?	-	-	-	x	-	1/2	-	-	x	-	orta	-

TABLO 4.3 TEPSİ BİÇİMLİ "HUSKING TRAY"LER / İŞLEVSEL YÜZEY DOKU TÜRLERİ

Ktl. No	Tür	Yalın Kenar	DİP YÜZEYDEKİ ÇUKUR DOKU ÖZELLİKLERİ													
			Parmak baskılı özenli	Parmak baskılı kaba	Parmakla kil çekmeli	Çubuk baskılı kaba	İnce çubuk baskılı	İri çubuk baskılı seyrek	Baskı şekli belirsiz	Çukur derinlik /çukur genişlik	İçi izli çukur	İçi sivri biten çukur	İçi yuvarlak biten çukur	Kil taşması olan çukurlar	Kullanım aşınması	Doğal, kırıklı aşınma
44	IB1e	?	-	-	-	-	-	-	x	?	-	-	?	-	?	yoğun
46	IB1e	?	-	-	-	-	-	-	x	?	?	-	?	?	?	yoğun
47	IB1e	?	-	-	-	-	?	-	x	0,4/0,7-1	?	-	x	-	yoğun	az
4	IB1e	x	-	-	-	-	?	-	x	?	?	?	-	-	?	yoğun
58	IB1e	?	-	-	-	-	?	-	x	?	?	-	?	?	yoğun	yoğun
66	IB1e	?	-	-	-	-	-	-	x	?	-	-	?	?	?	yoğun
65	IB1e	?	-	-	-	-	?	-	x	?	-	-	?	-	yoğun	yoğun
13	IB1e	x	-	-	-	?	-	-	x	?	x	-	?	?	?	yoğun
59	IB1e	?	-	-	-	-	-	-	x	?	?	-	?	?	?	yoğun
64	IB1e	x?	-	-	-	-	-	-	x	?	-	-	?	?	yoğun	yoğun
51	IB1e	?	-	-	-	-	-	-	x	?	?	?	?	?	?	yoğun
55	IB1e	?	-	-	-	-	-	-	x	?	-	-	?	-	yoğun	yoğun
45	IB1e	x	-	-	-	-	-	-	x	?	?	-	?	-	yoğun	yoğun
170	IB1e	?	-	?	-	x?	-	-	-	0,7-1/0,9-1,2	x	-	x	-	orta	az

TABLO 5.1 TEPSİ BİÇİMLİ "HUSKING TRAY"LER / İŞLEVSEL YÜZEY DOKU TÜRLERİ

Ktlg. No.	Tür	Yalın /oluklu kenar	DİP YÜZEYDEKİ OLUK DOKU ÖZELLİKLERİ															
			Keskin kenarlı, derin	Rende kenarlı	Yuvarlak kenarlı, derin	Parmakla çekmeli, kaba	Oluk derinlik/ oluk genişlik	Oluklar arası uzaklık	İçi sivri biten oluk	İçi yuvr. biten oluk	Paralel oluklar	Dik kesişen	Açılı kesişen oluklar	İki uzun oluk arası kısa oluklar	ortada uzun, yan.dk	Kil taşması olan oluklar	Kullanım aşınması	Doğal, kırıklı aşınma
71	IB2a	?	x	-	-	-	0,5-0,7/0,7	1	x	-	-	-	-	x	-	x	yoğun	-
80	IB2a	?	x	?	-	-	0,7-1/0,4-1	1	x	-	-	-	-	x	-	x	az	-
35	IB2a	?	?	?	-	-	0,2-0,4/0,8	1,3	?	x	-	-	x	x	-	?	yoğun	-
68	IB2a	?	x	x	-	-	0,7/1	0,7-1,1	x	-	-	-	-	x	-	x	az	-
85	IB2a	?	x	x	-	-	0,5-1/0,8-1	1,4-2,6	x	-	-	-	x	x	-	x	yoğun	-
17	IB2a	?	x	?	-	-	0,2-0,4/0,8	1,5-3	x	-	-	-	x	x	-	?	yoğun	-
18	IB2a	?	-	?	-	-	0,9/0,8	0,8	-	x?	-	-	-	x	-	-?	yoğun	az
83	IB2a	?	x	x?	-	-	0,9/1-?	0,8-1,5	x	-	-	?	-	x	-	x	orta	-
20	IB2a	?	x	?	-	-	0,4/0,8	1,2	x	-	-	?	-	?	-	x	yoğun?	-
21	IB2a	?	x	-	-	-	?	2,2	x	-	?	?	?	?	-	-	?	az
79	IB2a	?	x	?	-	-	0,3/0,9	2	?	-	?	?	?	?	-	x	az	-
87	IB2a	oluklu	x	x?	-	-	0,2-0,6/ 0,5-0,8	0,4-0,8	x	-	x?	?	?	-	-	x	az	-
86	IB2a	oluklu	x	?	-	-	0,2-0,5/ 0,6-1,2	0,5-1,6	?	-	x?	-	-	?	-	x	orta	-
36	IB2a	oluklu	?	-	?	-	0,2?/0,5?	1,7	-	x	x	x	-	?	-	-	yoğun	az
84	IB2a	oluklu	x	?	-	-	0,3-0,5/ 0,5-0,8	0,5-1	x	-	-	-	x	?	-	x	orta	-
155	IB2a	yalın	x?	?	-	-	0,6-?/0,9-?	1,8-?	x	-	?	?	?	?	?	-?	?	yoğun
76	IB2a	oluk?	x	?	-	-	0,7-0,9/1	1	x	-	-	-	x	?	?	x	yoğun	-
74	IB2a	?	x	?	-	-	0,7/1,1	1,7	x	-	x	?	-	?	?	x	orta	-

TABLO 5.2 TEPSİ BİÇİMLİ "HUSKING TRAY"LER / İŞLEVSEL YÜZEY DOKU TÜRLERİ

Ktlg. No.	Tür	Yalın /oluklu kenar	DİP YÜZEYDEKİ OLUK DOKU ÖZELLİKLERİ															
			Keskin kenarlı, derin	Rende kenarlı	Yuvarlak kenarlı, derin	Parmakla çekmeli, kaba	Oluk derinlik/ oluk genişlik	Oluklar arası uzaklık	İçi sivri biten oluk	İçi yuvr. biten oluk	Paralel oluklar	Dik kesişen	Açılı kesişen oluklar	İki uzun oluk arası kısa oluklar	ortada uzun, yan.dk	Kil taşması olan oluklar	Kullanım aşınması	Doğal, kırıklı aşınma
34	IB2a	?	x	?	-	-	0,2-0,4/?	0,2-0,5	x	-	?	-	?	?	-	?	yoğun	yoğun
69	IB2a	oluklu	x	?	-	-	0,3-0,6/ 0,6-1,6	1	x	-	x	-	-	-	-	x	yoğun	az
1	IB2a	yalın	?	-	-	-	?	?	?	-	-	-	?	-	-	?	?	-
73	IB2a	yalın	x?	?	-	-	0,2-0,5/ 0,3-0,9	1-1,7	x	-	-	-	x	?	-	x	az	-
16	IB2a	oluklu?	?	-	-	-	?	?	?	?	-	-	x	-	-	?	yoğun	yoğun
26	IB2a	oluk	?	-	-	-	?	?	?	-	-	-	?	-	-	x	yoğun	az
29	IB2a	?	x?	?	-	-	0,3-0,6/ 0,9-1,6?	0,3-1,1	?	-	?	-	?	?	?	x	yoğun	yoğun
75	IB2b	?	-	-	x	-	0,4-1/ 0,6-1,2	0,5-1,8	x	-	x	x	-	-	x	-	orta	-
37	IB2b	?	-	-	x	-	0,3-1/ 0,8-1,5	1,7-3,4	?	x	-	-	x	-	x	-	orta	-
49	IB2b	?	-	-	x	-	0,3-0,6/ 0,7-1,4	0,3-1,2	-	x	?	-	?	-	?	-	orta	az
30	IB2b	?	?	?	x?	-	0,3-0,5/ 0,4-0,7	0,6-0,8	?	?	x	-	-	-	x	?	yoğun	yoğun
32	IB2b	?	-	-	x	-	0,5/0,8-1	1-1,5	?	x?	x	-	-	-	?	-	orta	-

TABLO 5.3 TEPSİ BİÇİMLİ "HUSKING TRAY"LER / İŞLEVSEL YÜZEY DOKU TÜRLERİ

Ktlg. No.	Tür	Yalın /oluklu kenar	DİP YÜZEYDEKİ OLUK DOKU ÖZELLİKLERİ															
			Keskin kenarlı, derin	Rende kenarlı	Yuvarlak kenarlı, derin	Parmakla çekmeli, kaba	Oluk derinlik/ oluk genişlik	Oluklar arası uzaklık	İçi sivri biten oluk	İçi yuvr. biten oluk	Paralel oluklar	Dik kesişen	Açılı kesişen oluklar	İki uzun oluk arası kısa oluklar	Ortada uzun, yan.dk	Kil taşması olan oluklar	Kullanım aşınması	Doğal, kırıklı aşınma
25	IB2b	yatay oluklu ?	-	-	x	-	0,4/0,8-2,3	0,9-2,3	-	x	?	x?	-	-	x?	-	orta	-
22	IB2b	?	?	-	x?	-	0,5/0,9-1,5	0,5	?	x	-	-	?	?	?	?	yoğun	az
23	IB2b	?	-	-	x	-	0,3/0,5-1	0,2-1,6	x	x	x	-	-	-	?	-	yoğun	-
78	IB2c	oluklu	-	?	-	x	0,8-1,7/ 1,5-1,9	0,8-2,2	-	-	-	x	-	-	x	x	orta	-
28	IB2c	yalın	-	-	x	?	0,3-0,9/ 1,7	1-2	x?	x	x	-	-	-	?	?	yoğun	-
72	IB2c	oluklu	-	-	-	x	0,4-1/ 1,1-1,4	1,3-2,3	?	-	x?	-	-	-	?	x	orta	yoğun
173	IB2c	?	x	?	-	-	1,4/1,3-1,9	1,3-?	x?	-	?	?	?	?	?	x	orta?	?

TABLO 6.1 TEPSİ BİÇİMLİ "HUSKING TRAY"LER / İŞLEVSEL YÜZEY DOKU TÜRLERİ

Ktlg. No.	Tür	Yalın/ oluk dokulu kenar	DİP YÜZEYDEKİ OLUK VE ÇUKUR DOKU ÖZELLİKLERİ														
			ÇUKUR DOKULAR						OLUK DOKULAR						ORTAK ÖZELLİKLER		
			Parmak baskılı/ özenli	Çubuk baskılı/ özenli	İçi izli çukur (çentikli)	İçi yuvar lak biten çukur	Çukur derinlik/ çukur genişlik	Çukurlar arası uzaklık	Keskin kenarlı	Yuvar lak kenarlı	İçi izli oluk	İçi sivri biten oluk	Oluk derinlik/	Oluklar arası uzaklık	Kil taş ması	Kul lanım aşınms	Dğl, kırıklı aşınma
116	IB3	yalın	x	?	x	x	0,4-0,5/	0,6-1,5	x	-	x	x	0,3/	2,5-3	?-	orta	-
121	IB3	?	x	?	x	x	0,2-0,5/	0,8-1,9	x	-	-	x	0,2/	1,2-?	?	orta	-
118	IB3	yalın	x	?	x	x	0,3-0,5/	0,9-2	x	-	?	x	0,2-?/	2,3-?	?	orta	-
120	IB3	?	x	?	x	x	0,5-0,6/	0,6-?	x	-	?x	x	?	?	?-	yoğun	var
122	IB3	?	x	?	x	x	0,5/	1	x	-	x	x	0,3-0,5/	2,9-?	x	az	-
119	IB3	?	?	x	?	x	0,6-0,7/	1	-	-	-	-	-	-	-	yoğn?	var
123	IB3	?	?	x	?	-	1-1,5/	0,2-0,7	-	-	-	-	-	-	-	az	-
177	IB3	?	x	-	-	x	0,1-0,4/	0-0,8	?	?	?	?	?	?	-	az	-

TABLO 7.1 TEPSİ BİÇİMLİ "HUSKING TRAY"LER / İŞLEVSEL YÜZEY DOKU TÜRLERİ

Ktlg. No.	Tür	Yalın/ oluk dokulu kenar	Üçgen çukur dokulu kenar-dip gçş	DİP YÜZEYDEKİ AYRIŞIK DOKU ÖZELLİKLERİ													
				Kıvrımlı oluk dokulu	Dar-derin oluk	Geniş-derin oluk	İçi sivri biten oluk	İçi yuvr. biten oluk	Keskin/ yuvarlak kenarlı oluk	Oluk derinlik/	Oluklar arası uzaklık	Çentik çukur doku	Çukur derinlik/	Çukurlar arası uzaklık	Kil taşması	Kullanım aşınması	Doğal, kırıklı aşınma
117	IB3	-	x	-	x	x	x	-	?	0,4-0,9/	0,2-1,2	-	0,3-0,7/	0-1,5	-?	az	-
124	IB4	yalın	-	x	-	-	-	x	yuvarlak	0,6-0,9/	0	-	-	-	var	yoğun	yoğun?
125	IB4	yalın	-	-	x	-?	x	-	keskin	0,8/	1,2-1,7	x	0,6/	1,5	var	orta	-
8	IB4	oluklu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	yoğun	?
126	IB4	yalın?	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	yoğun	var

TABLO 8.1 ÇANAK BİÇİMLİ "HUSKING TRAY"LER / İŞLEVSEL YÜZEY DOKU TÜRLERİ (TÜMÜ OLUK DOKULU)

Ktlg. No	Tür	KENARDAKİ OLUK BAŞLANGICI ÖZELLİKLERİ							KENAR VE DİPTEKİ OLUK ÖZELLİKLERİ						Kullanım aşınması	Doğal kırıklı aşınma
		İri, sığ başlangıçlı oluklar	Küçük, derin başl. oluklar	Küçük, ekleme başl. oluklar	Olukların ağıza~ açısı	Olukların ağıza uzaklığı	Oluk derinlik/	Oluklar arası uzaklık	Tekli, ekleme oluklar	Çubukla açılmış oluklar	Kil taşmalı *ara* oluklular	Olukların *kenara* açısı	*Oluk derinlik-oluk yükseklik/*	Oluklar arası uzaklık		
136	IIA1	x	-	-	85°	4,4	0,7/	0	?	-	-	-	-	-	yoğun	-
135	IIA1	x	-	-	80°	6,1	0,8/	0?	?	-	?	-	-	-	orta	az
134	IIA1	x	-	-	50°	4	0,7/	0?	?	-	?	-	-	-	yoğun	yoğun
127	IIA1	x	-	-	50°	3,5	0,4-0,6/	0-0,7	-	?	?	-	-	-	yoğun	yoğun
128	IIA1	x	-	-	45°	3?	0,4-?/	0-0,8	?	?	x	-	-	-	yoğun	yoğun
133	IIA1	x	-	-	80°	?	?	?	-	-	-	-	-	-	yoğun	yoğun?
142	IIA2	-	x	-	100°	2,2	0,6-0,8/	0,2-1	-	x	x	-	-	-	orta	-
141	IIA2	-	x	-	80°	2,5	0,6/	0,2-0,7	-	x	x	-	-	-	yoğun	az
140	IIA3	-	-	x	90°	4,4	0,7/	0?	x?	-	x?	-	-	-	az?	orta
139	IIA3	-	-	x	50°	1,7-2,5	0,6/	0?	x?	-	x?	-	-	-	orta	-
138	IIA3	-	-	x	140°	2	0,5/	0?	x?	-	x?	-	-	-	orta?	-
149	IIB1	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	50°	1-1,5/	0	yoğun	az
148	IIB1	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	80°?	1,2/?	?	yoğun	yoğun
147	IIB1	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	?	?>1/	?	yoğun ?	yoğun
146	IIB1	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	20°?	0,8-?/	0	yoğun	yoğun
159	IIB1	-	-	-	-	-	-	-	?	x?	?	45°	~0,8/	0?	yoğun	yoğun
156	IIB1	-	-	-	-	-	-	-	?	x?	?	80°	0,9/	0	yoğun	yoğun
157	IIB1	-	-	-	-	-	-	-	?	x?	?	110°?	0,8/	0	yoğun	yoğun
145	IIB1	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	45°	0,7/	0	yoğun	yoğun
144	IIB1	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	?	0,7-?/?	0?	yoğun ?	yoğun
143	IIB1	-	-	-	-	-	-	-	x	-	-	50°?	0,8/	0	yoğun	yoğun

TABLO 8.2 ÇANAK BİÇİMLİ "HUSKING TRAY"LER / İŞLEVSEL YÜZEY DOKU TÜRLERİ (TÜMÜ OLUK DOKULU)

Ktlg. No	Tür	KENARDAKİ OLUK BAŞLANGICI ÖZELLİKLERİ							KENAR VE DİPTEKİ OLUK ÖZELLİKLERİ						Kullanım aşınması	Doğal kırıklı aşınma
		İri, sığ başlangıçlı oluklar	Küçük, derin başl. oluklar	Küçük, ekleme başl. oluklar	Olukların ağıza~ açısı	Olukların ağıza uzaklığı	Oluk derinlik/ [illegible]	Oluklar arası uzaklık	Tekil, ekleme oluklar	Çubukla açılmış oluklar	Kil taşmalı ara oluklular	Olukların kenara açısı	Oluk derinlik-oluk yükseklik/ [illegible]	Oluklar arası uzaklık		
153	IIB1	-	-	-	-	-	-	-	?	x?	?	?	?>0,5/	0?	yoğun	yoğun
174	IIB1	-	-	-	-	-	-	-	?	-	?	135°?	? >0,4/	0	yoğun	yoğun?
166	IIB2	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x	80°	0,3-0,6/	0-0,7	yoğun	az
164	IIB2	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x	135°	0,9/	1	orta	-
163	IIB2	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x?	?	0,8/	0,3	yoğun	az
176	IIB2	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x	0°	0,6-0,9/	0,3-0,5	yoğun	yoğun?
158	IIB2	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x	55°	0,9/	0,4	yoğun	yoğun
151	IIB2	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x	50°	1,2/	1	yoğun	yoğun
160	IIB2	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x	100°?	?>0,5/	0,8?	yoğun	yoğun
161	IIB2	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x?	?	?/	0?	yoğun	yoğun
152	IIB2	-	-	-	-	-	-	-	-	x	?	145°	?>0,6/	?	yoğun	yoğun
154	IIB2	-	-	-	-	-	-	-	?	x?	?	?	?>0,5/	?	yoğun	yoğun
31	IIB2	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x	?	0,4/	0,7-1,4	yoğun	az
150	IIB2	-	-	-	-	-	-	-	?	x?	?	135°	~0,5/	?	yoğun	yoğun
162	IIB2	-	-	-	-	-	-	-	-	x	x	?	0,8/	?	yoğun	yoğun
165	IIB2	-	-	-	-	-	-	-	-	x	?	135°	~0,7/	?	yoğun	yoğun
137	IIB2	-	-	-	-	-	-	-	-	x	?	45°?	0,2-0,5/	~1,8	yoğun	yoğun
167	IIB2	-	-	-	-	-	-	-	-	x	?	0°	0,4-0,9/	0	orta	az

TABLO 9: "HUSKING TRAY"LERİN TABAKALANMA SÜRECİ İÇİNDEKİ YERİ

EVRE	PARÇALARIN BULUNTU YERİ VE KATALOG NO.	ADET
I. ve İLK SEÇENEĞİ I. EVRE OLAN TOPLAMA BİRİMLERİ ve PARÇALAR (TOPLAM 31 PARÇA)		
I	(168), (67), (63) (65) (132), (87), (69), (95), (53), (44), (41), (22), (31).	13
I –II	(158).	1
I –IIA	(55) (128).	2
I – IIB2	(146), (154).	2
I-IIB2,IIB1	(151) (178), (1).	3
I – IIB3	(10) (33) (127) (163).	4
I–IIB3–IIB2	(2), (160).	2
I - IIC	(172).	1
I – IIC2	(136).	1
I – III	(62) (76).	2
	(14) (124), (19), (138).	4
	(9) (11) (16) (23) (54) (58) (99) (140).	8
IIB ve İLK SEÇENEĞİ IIB EVRESİ OLAN TOPLAMA BİRİMLERİ ve PARÇALAR (TOPLAM 74 PARÇA)		
IIB	(143), (162), (5) (73) (74) (118), (96).	7
IIB1	(25), (6) (52) (57) (81) (82) (89) (101), (43), (119) (134) (159).	12
IIB1–IIA2	(144) (148), (59).	3
IIB1,IIB2	(4), (156), (34).	3
IIB2	(173), (131) (161), (37), (110), (29) (98), (91), (135), (13) (66), (90), (125), (139), (12).	15
IIB2?	(50) (94) (141) (145) (157).	5
IIB2 – IIB1	(24) (32) (126), (51), (71).	5

IIB2,IIB3	(20) (79), (3) (39) (107), (80) (111).	7
IIB3	(28), (56) (61) (92) (102) (108), (47), (38).	8
IIB3– IIB2	(153), (170), (46), (120), (40) (103) (114).	7
IIB3, IIB2	(133)	1
IIB – III?	(116).	1
	(42) (117).	2
	(105), (64), (112).	3
	(100).	1
	(7) (17) (21) (26) (93), (72), (84).	7
	(122).	1
	(18) (78) (86).	3
KARIŞIK MALZEME VEREN VE EVRE SAPTAMASI YAPILAMAYAN TOPLAMA BİRİMLERİ (TOPLAM 44 PARÇA)		
K	(77), (174), (149), (30) (49) (70) (104) (113) (123) (142) (147) (166) (175) (176), (171), (85), (75), (115), (77), (36), (35), (83), (169).	23
?	(27) (177), (137), (130), (97), (167), (88) (121), (60) (106) (164) (165), (48), (45), (155), (129), (150), (109), (8) (15) (68).	21
TOPLAM		178

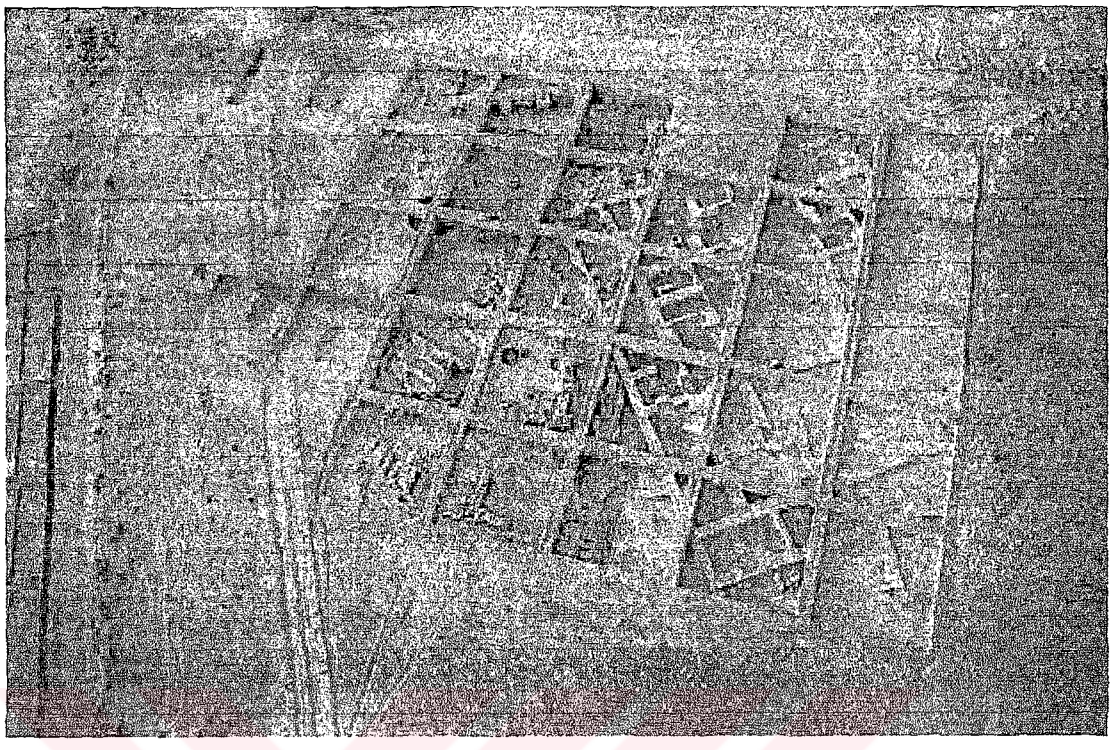

Şekil 1: Mezraa-Teleilat kazısı hava fotoğrafı.

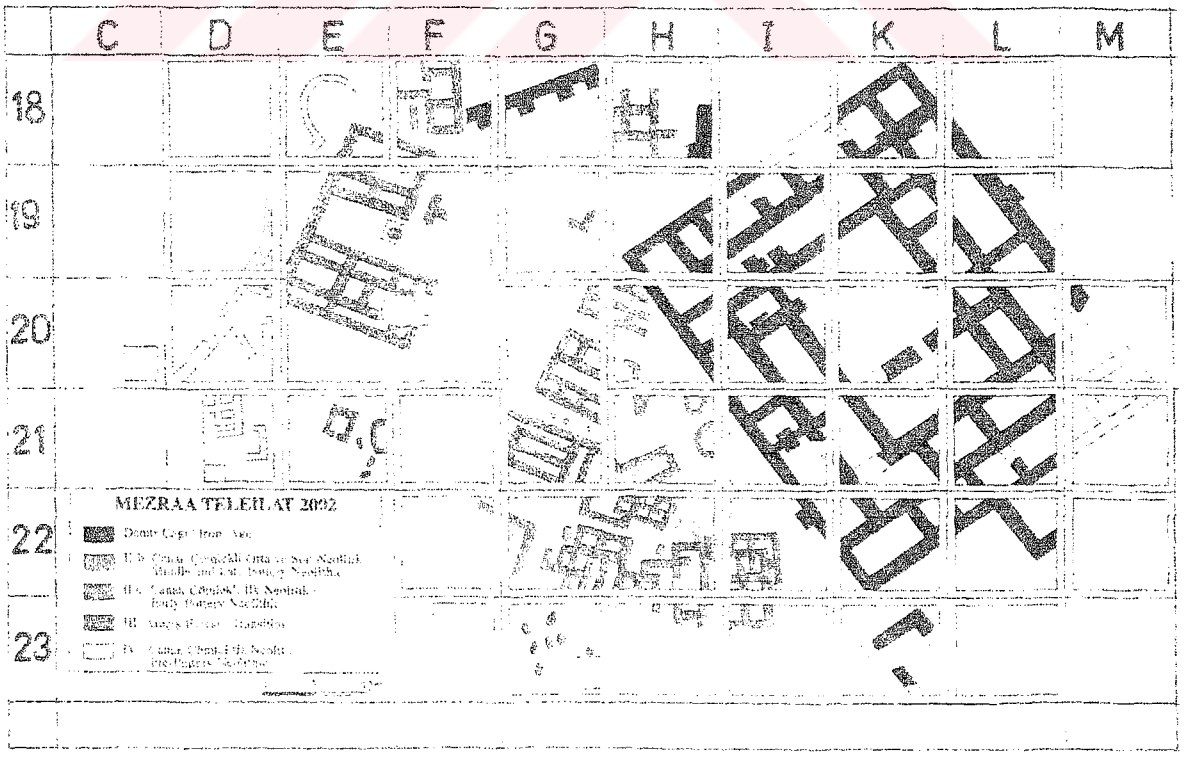

Şekil 2: Mezraa-Teleilat kazısı genel planı.

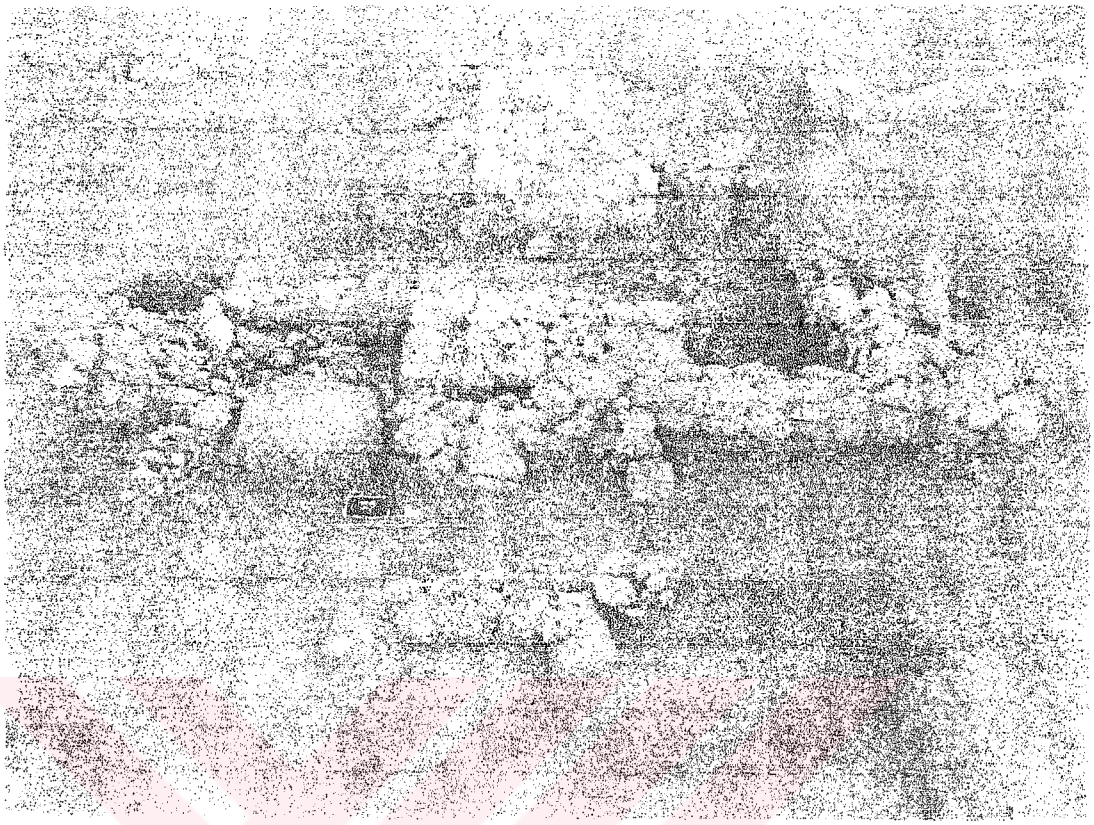

Şekil 3: IIC Evresi, AM yapısı.

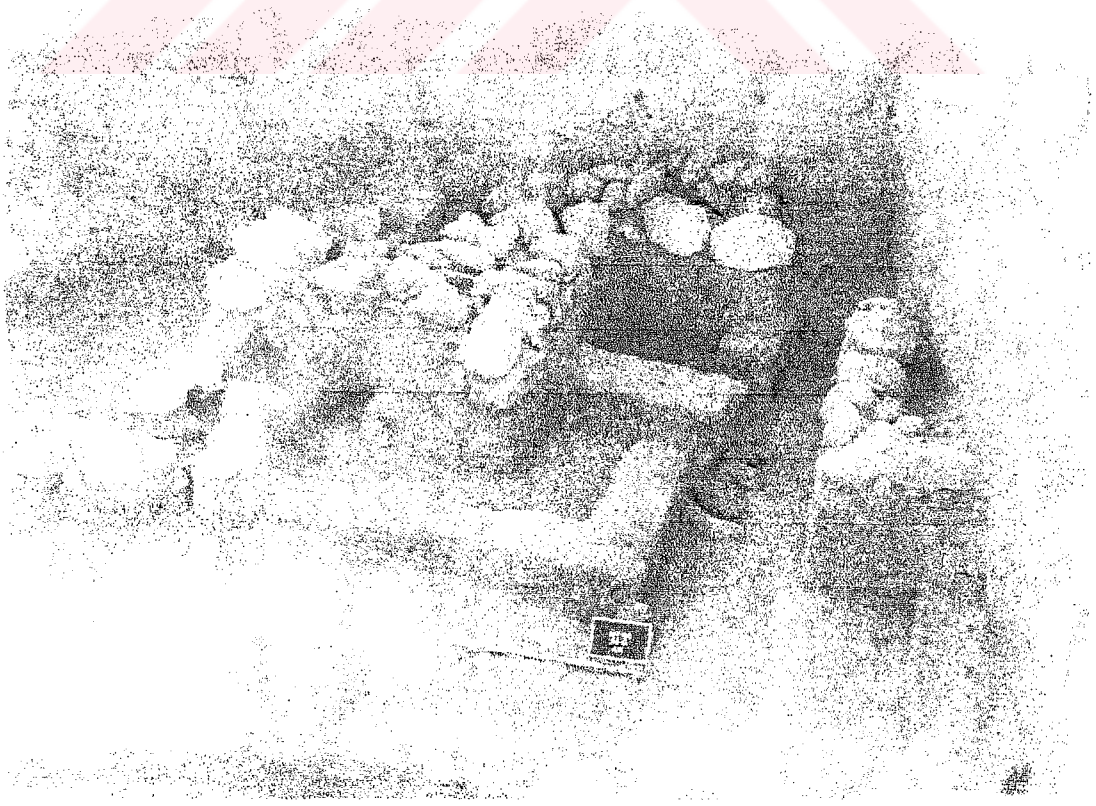

Şekil 4: IIC Evresi, AC yapısı üzerinde, AN yapısı.

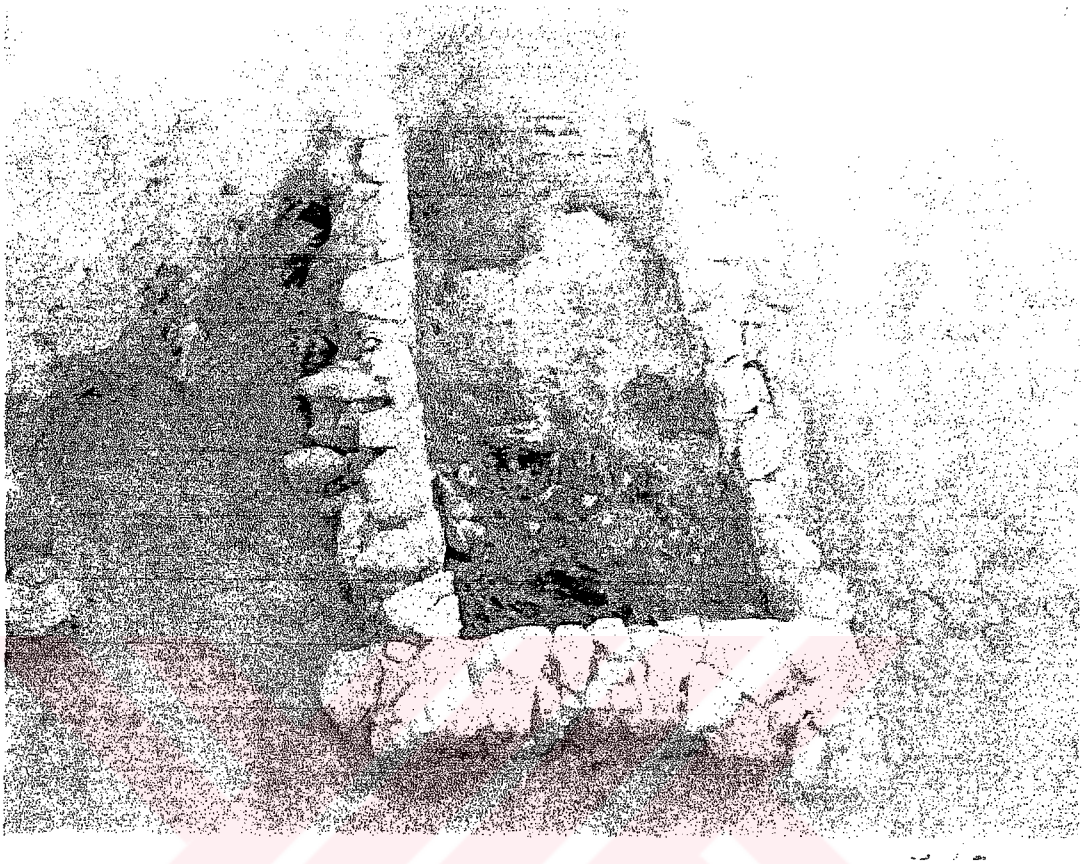

Şekil 5: IIB2 Evresi, AY yapısı.

Şekil 6: IIB2 veya IIB3 Evresi, AP yapısı.

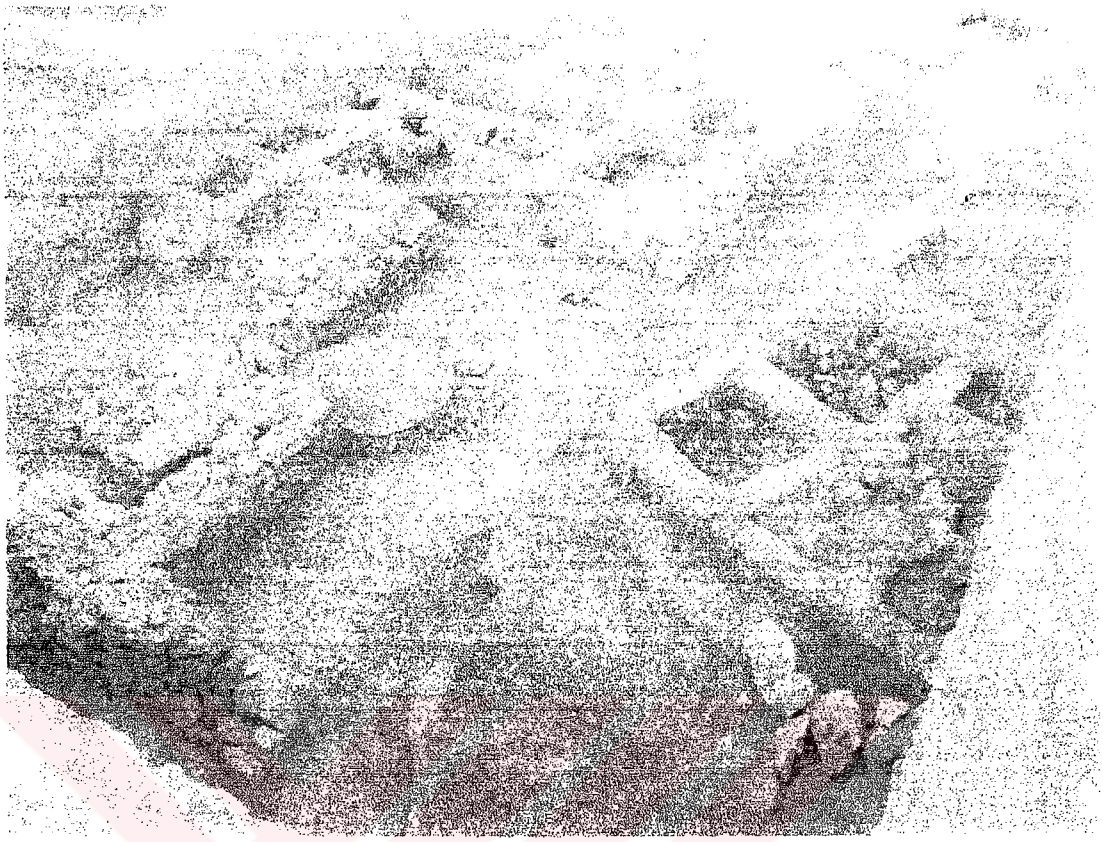

Şekil 7: IIB2 ve IIB3 Evreleri, AG, AP ve BG yapıları.

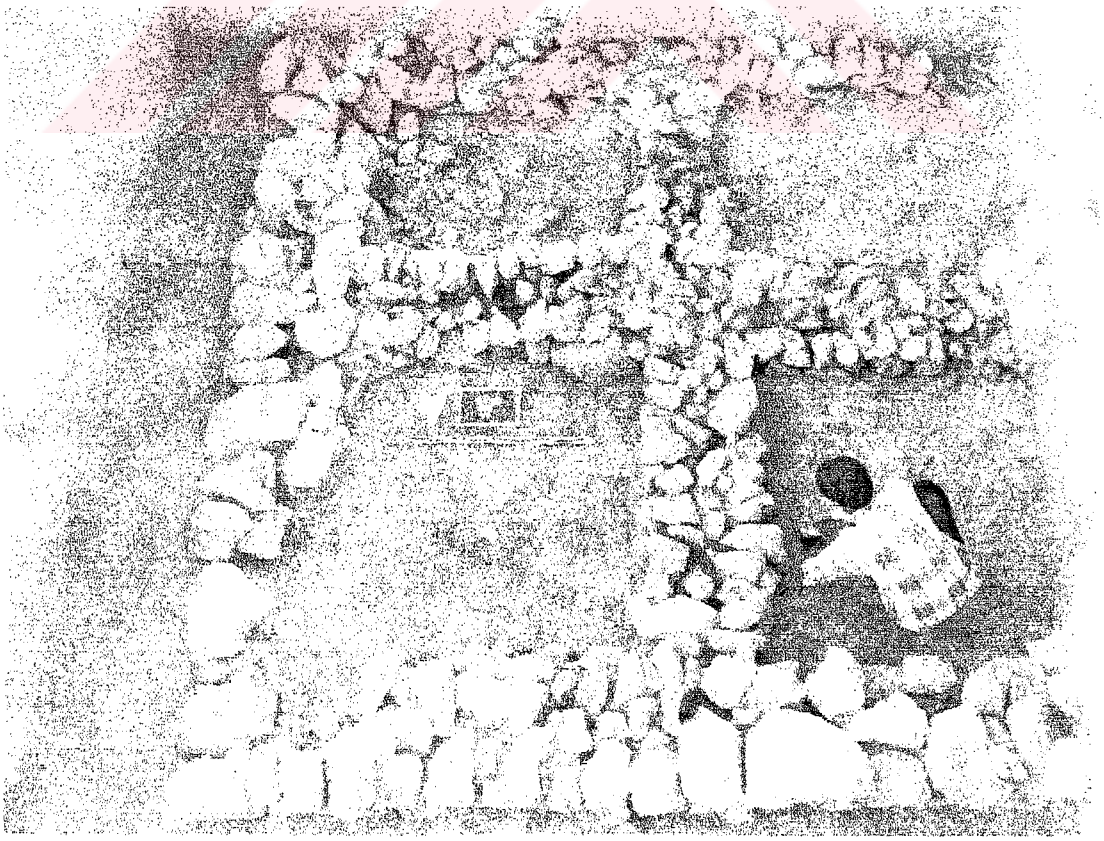

Şekil 8: IIB1 veya IIB2 Evresi, AL yapısı.

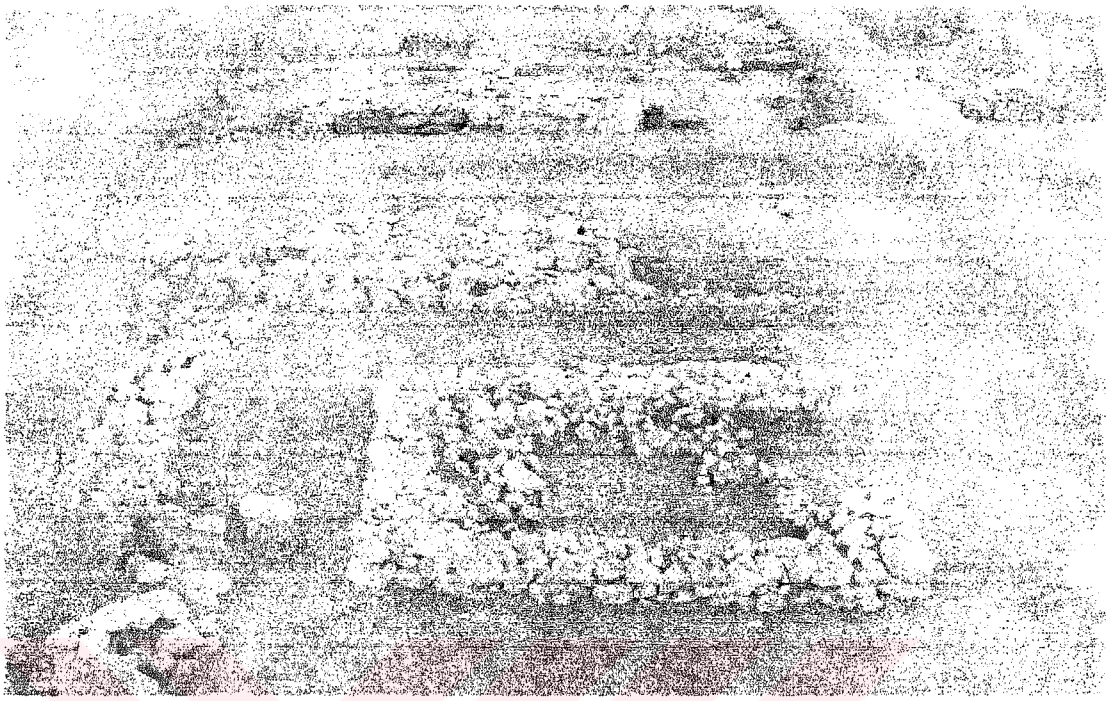

Şekil 9: IIB1 veya IIA2 Evresi, AH yapısı.

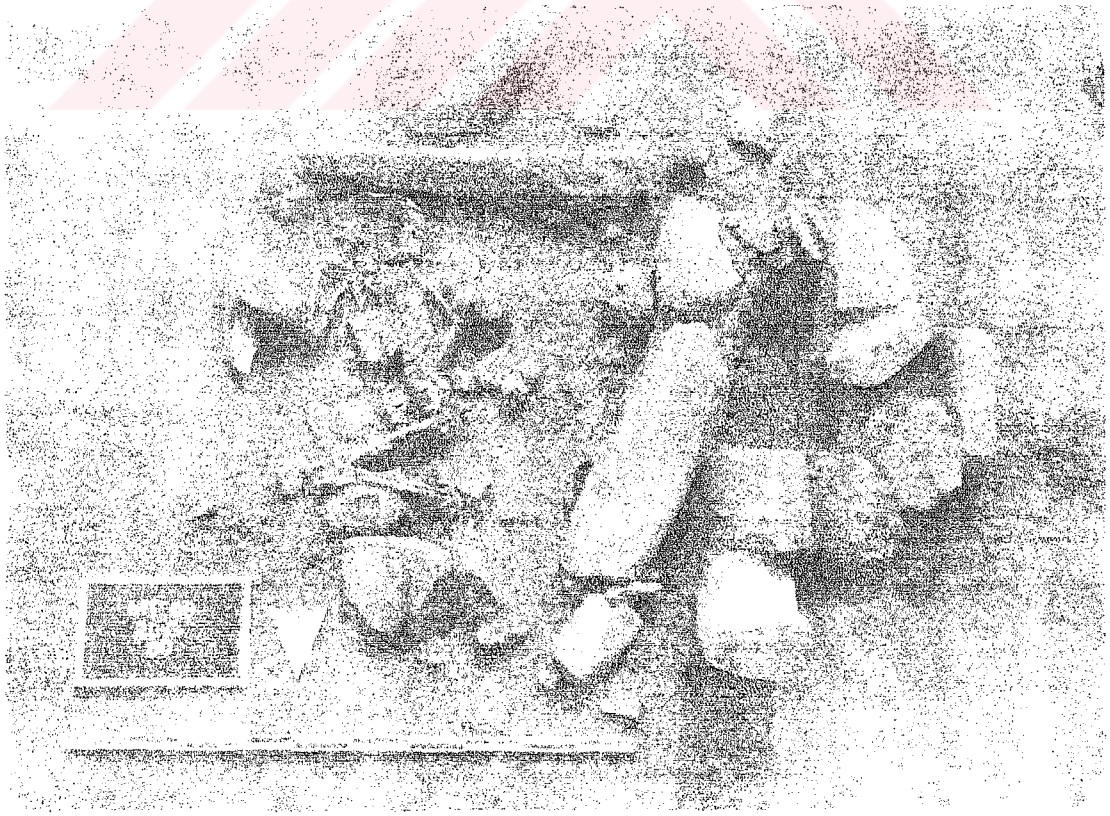

Şekil 10: IIB Evresi, Mezraa-Teleilat, Çanak Çömlekli Neolitik Döneme ait bulunmuş olan tek gömü.

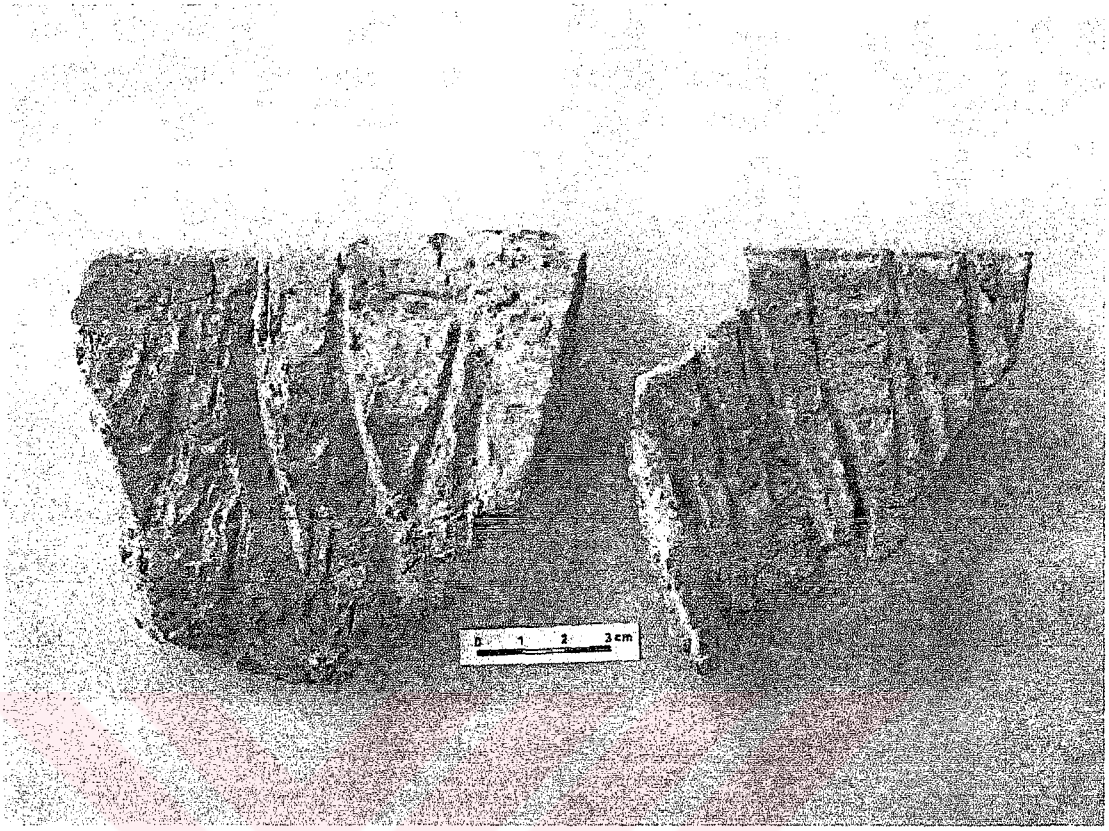

Şekil 11: Tepsi biçimli "Husking Tray", *Oluk Dokulu* kenar parçaları (Tür: IA2)

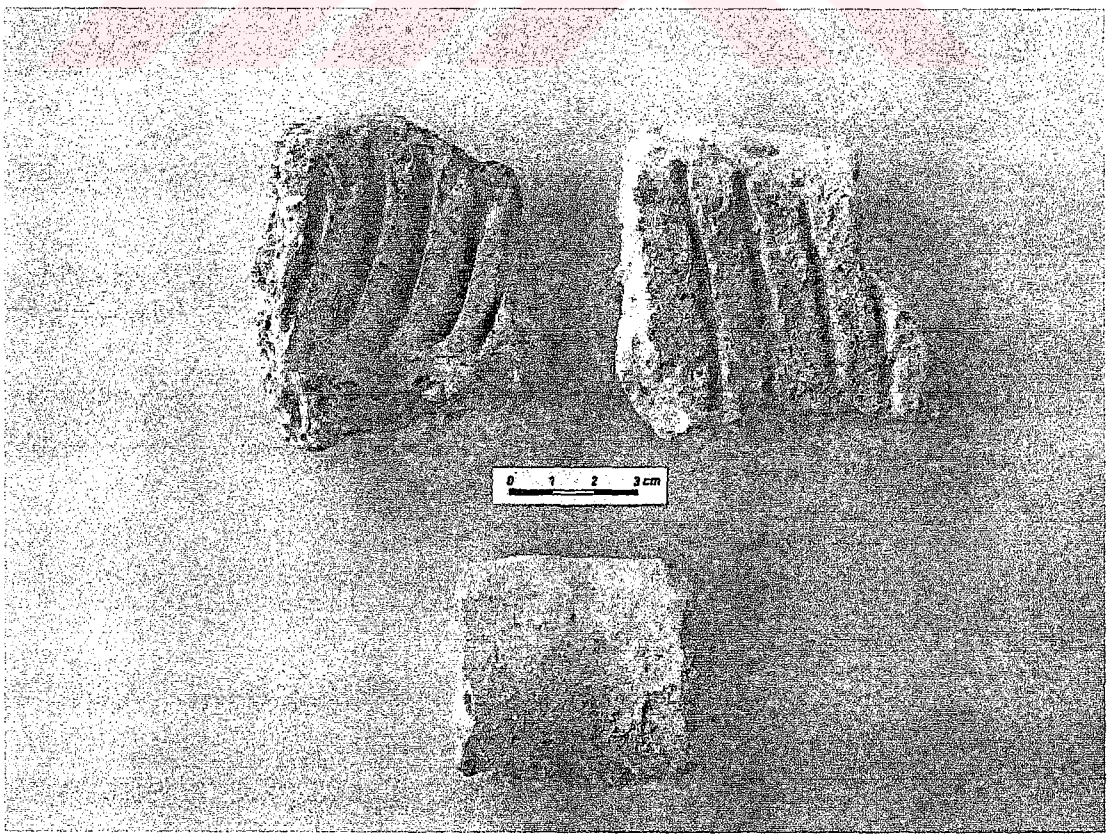

Şekil 12: Tepsi biçimli "Husking Tray", *Oluk Dokulu* kenar parçaları (Tür: IA2)

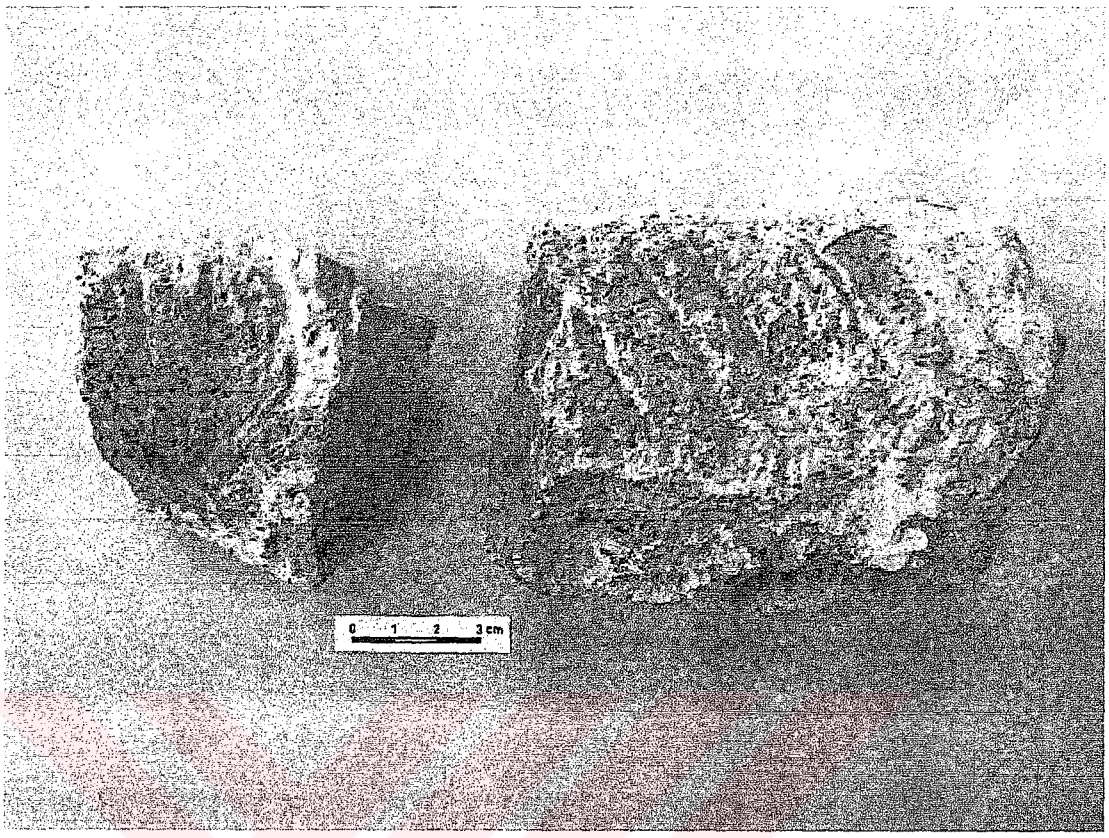

Şekil 13: Tepsi biçimli "Husking Tray", *Oluk Dokulu* kenar parçaları (Tür: IA2)

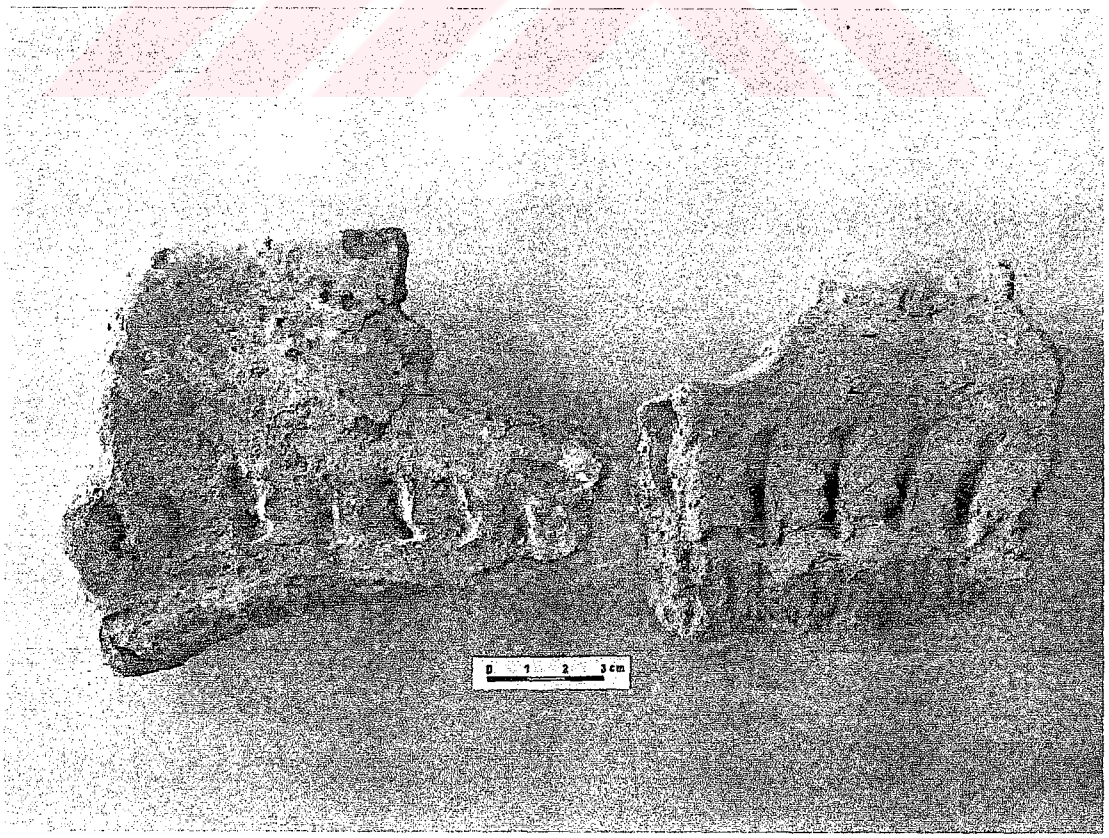

Şekil 14: Tepsi biçimli "Husking Tray", *Kısa, Çukurumsu-Oluk Dokulu* kenar parçaları (Tür: IA3)

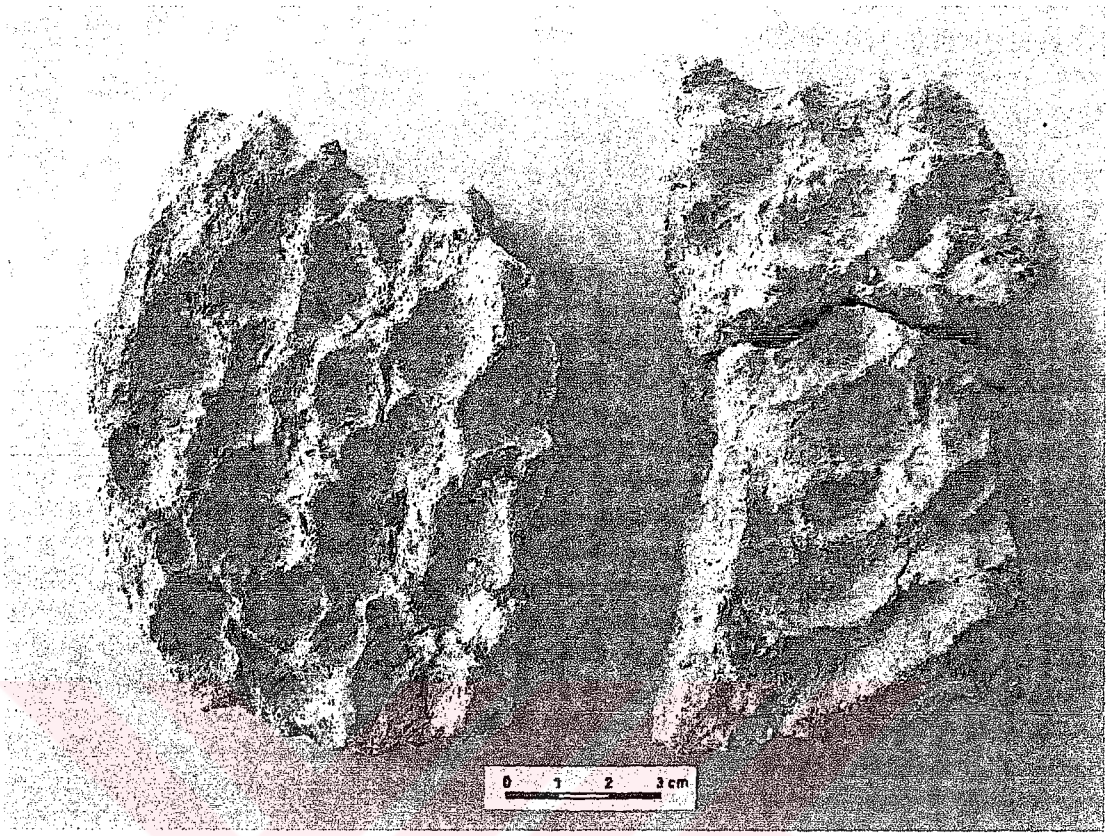

Şekil 15: Tepsi biçimli "Husking Tray", *Parmakla Çekmeli Çukur Dokulu* dip parçaları (Tür: IB1a)

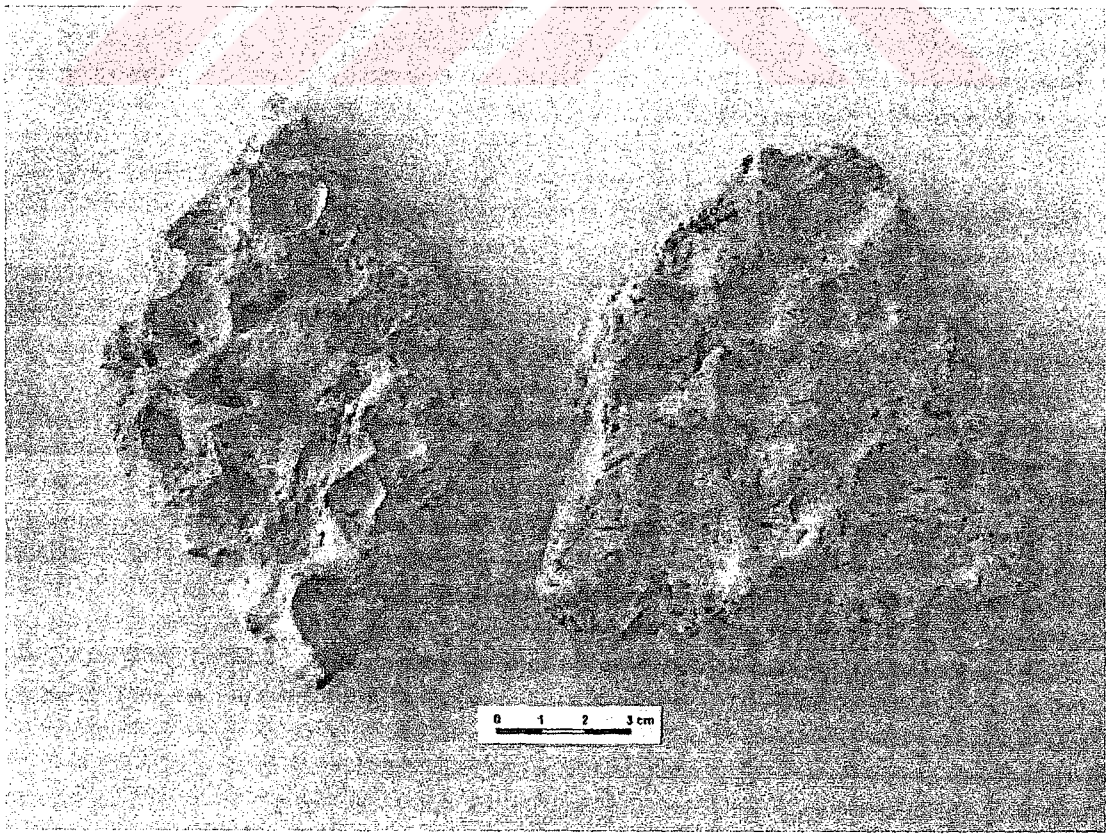

Şekil 16: Tepsi biçimli "Husking Tray", *Parmakla Çekmeli Çukur Dokulu* dip parçaları (Tür: IB1a)

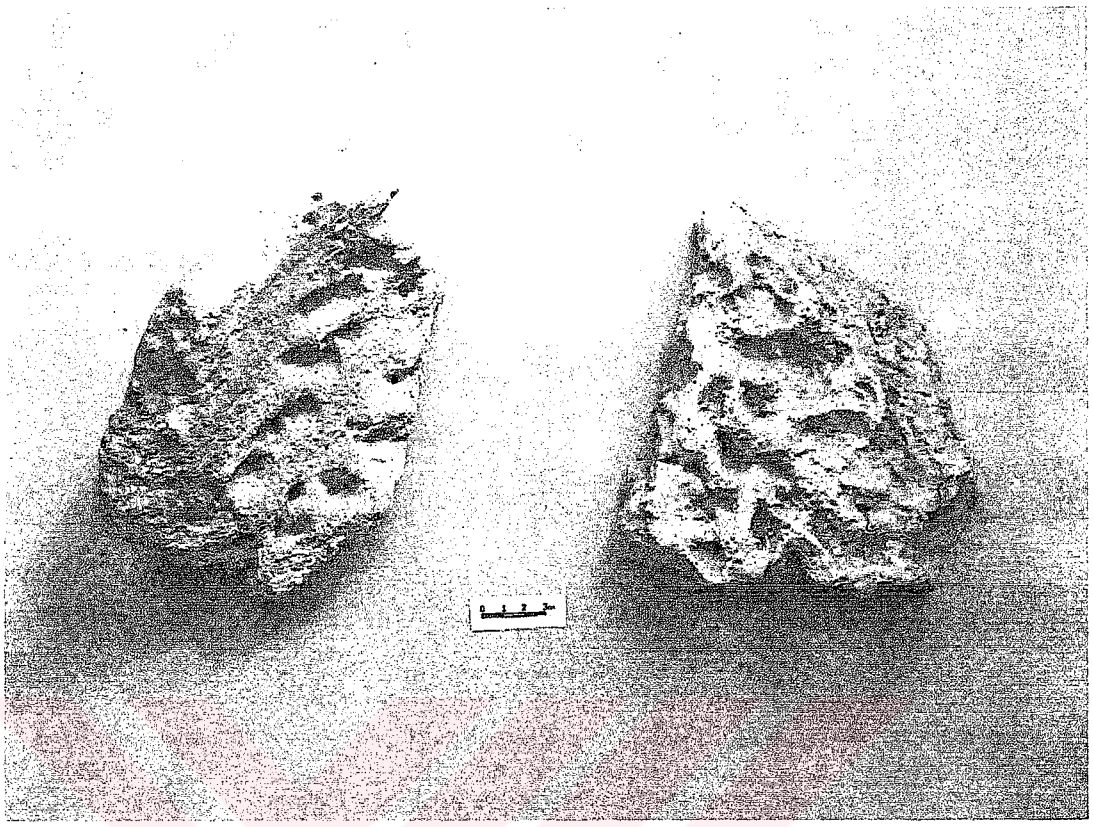

Şekil 17: Tepsi biçimli "Husking Tray", *Kaba, Düzensiz, Çubuk Baskılı Çukur Dokulu* dip parçaları **(Tür: IB1b)**

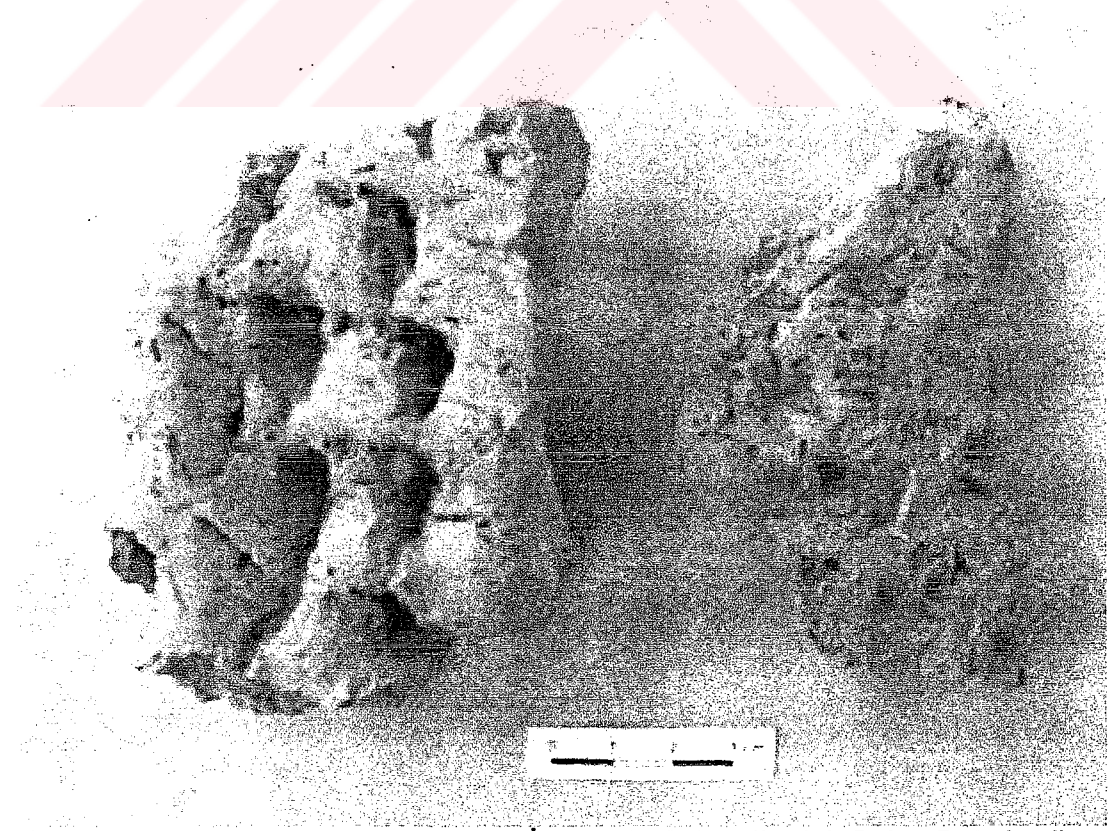

Şekil 18: Tepsi biçimli "Husking Tray", *İnce Uçlu Çubuk Baskılı Çukur Dokulu* dip parçaları **(Tür: IB1c)**

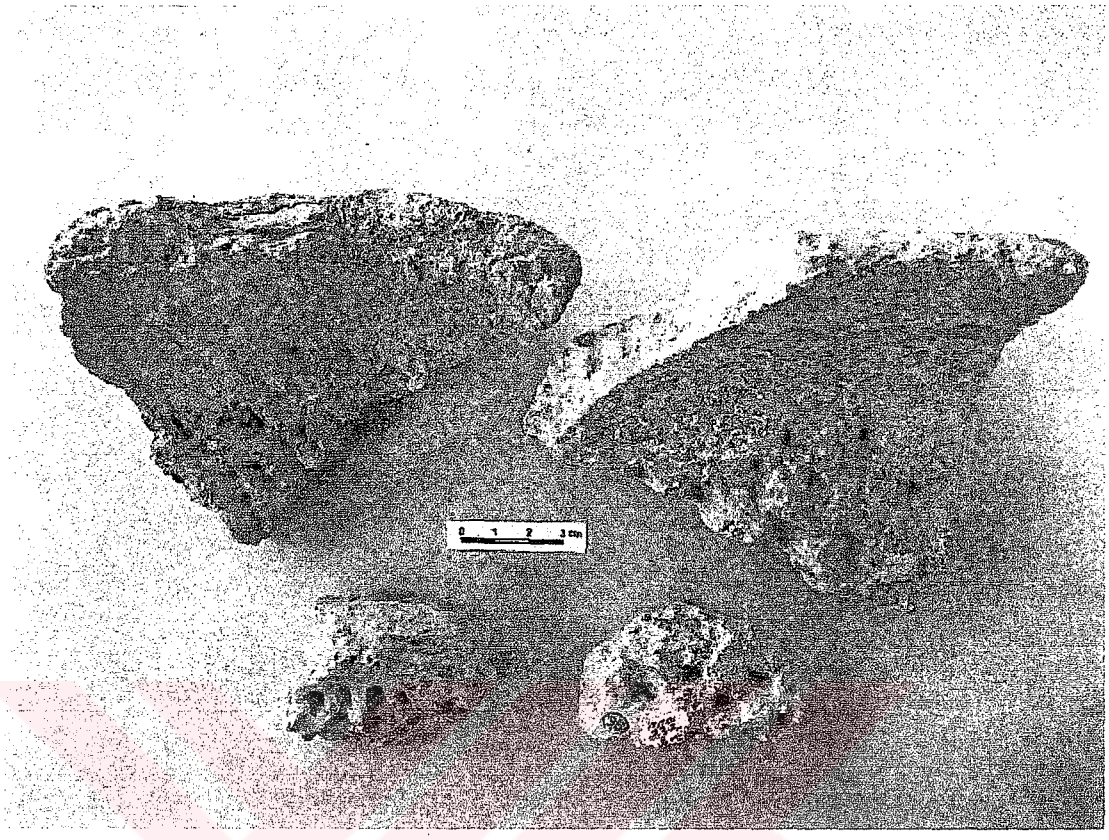

Şekil 19: Tepsi biçimli "Husking Tray", *İnce Uçlu Çubuk Baskılı Çukur Dokulu* dip parçaları (Tür: IB1c)

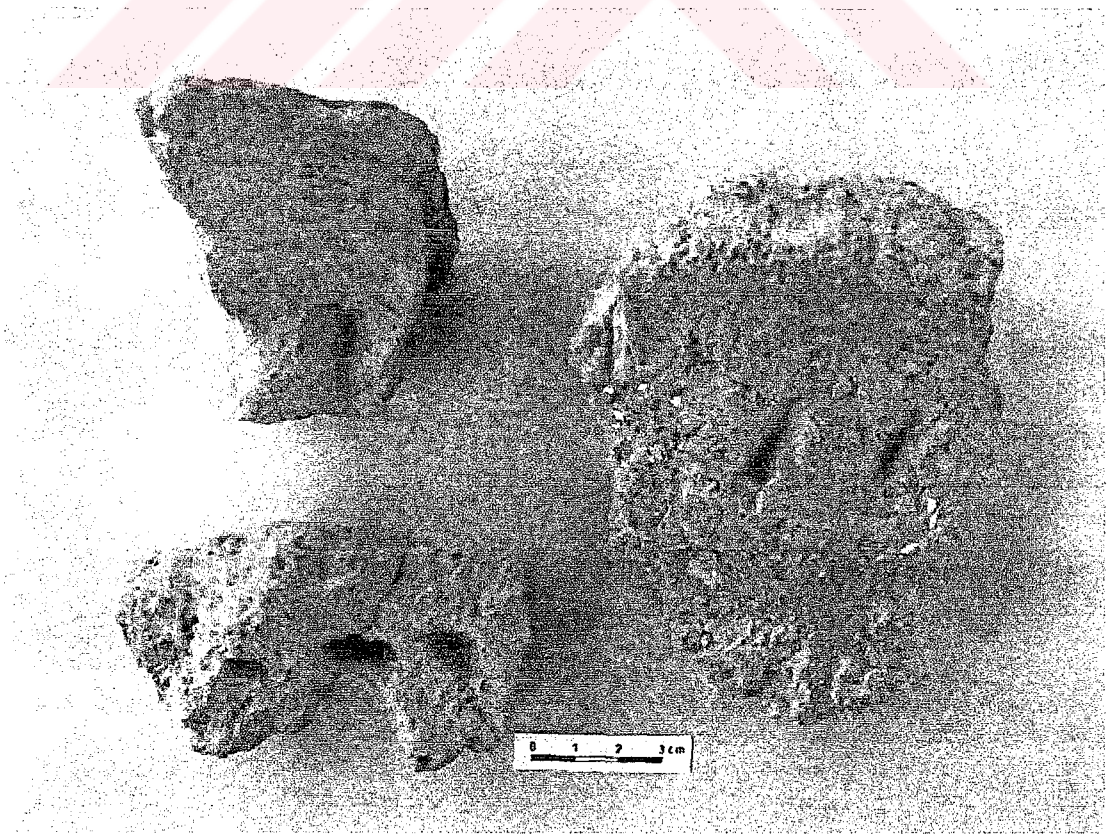

Şekil 20: Tepsi biçimli "Husking Tray", *İri, Seyrek Açılmış Çukur Dokulu* dip parçaları (Tür: IB1d)

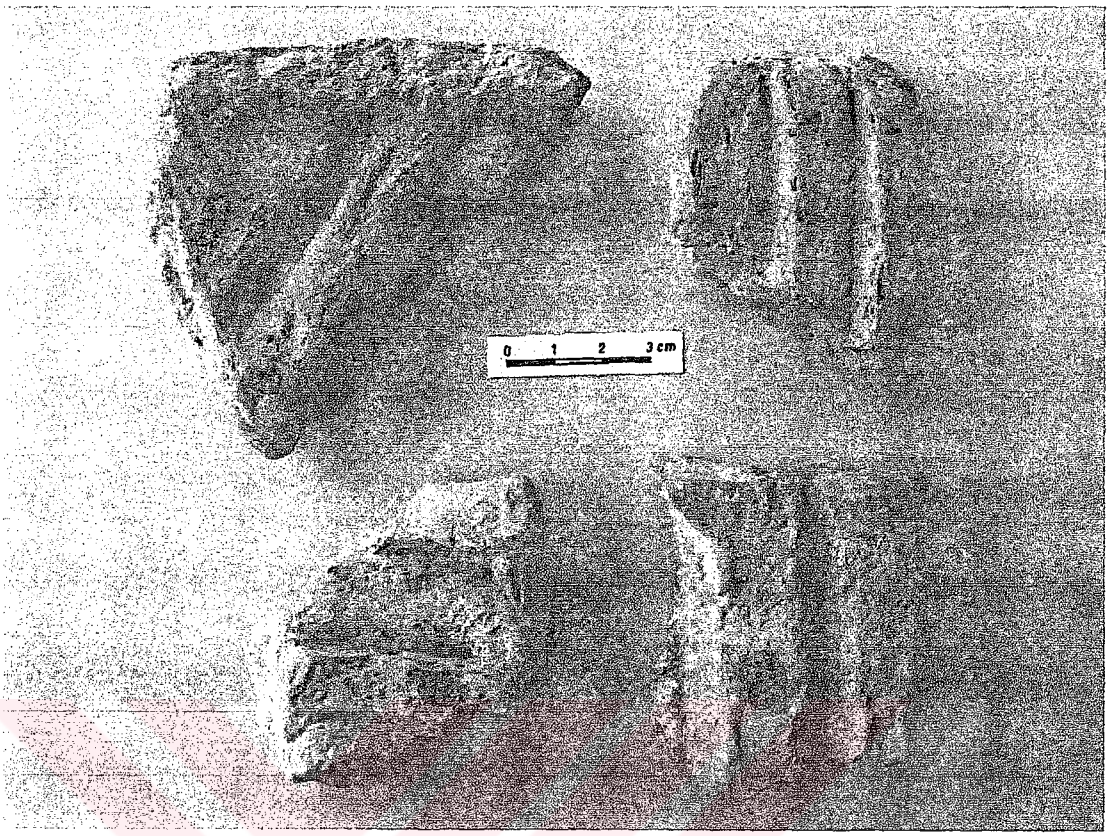

Şekil 21: Tepsi biçimli "Husking Tray", *Keskin Kenarlı, Derin Açılmış Oluk Dokulu* dip parçaları (Tür: IB2a)

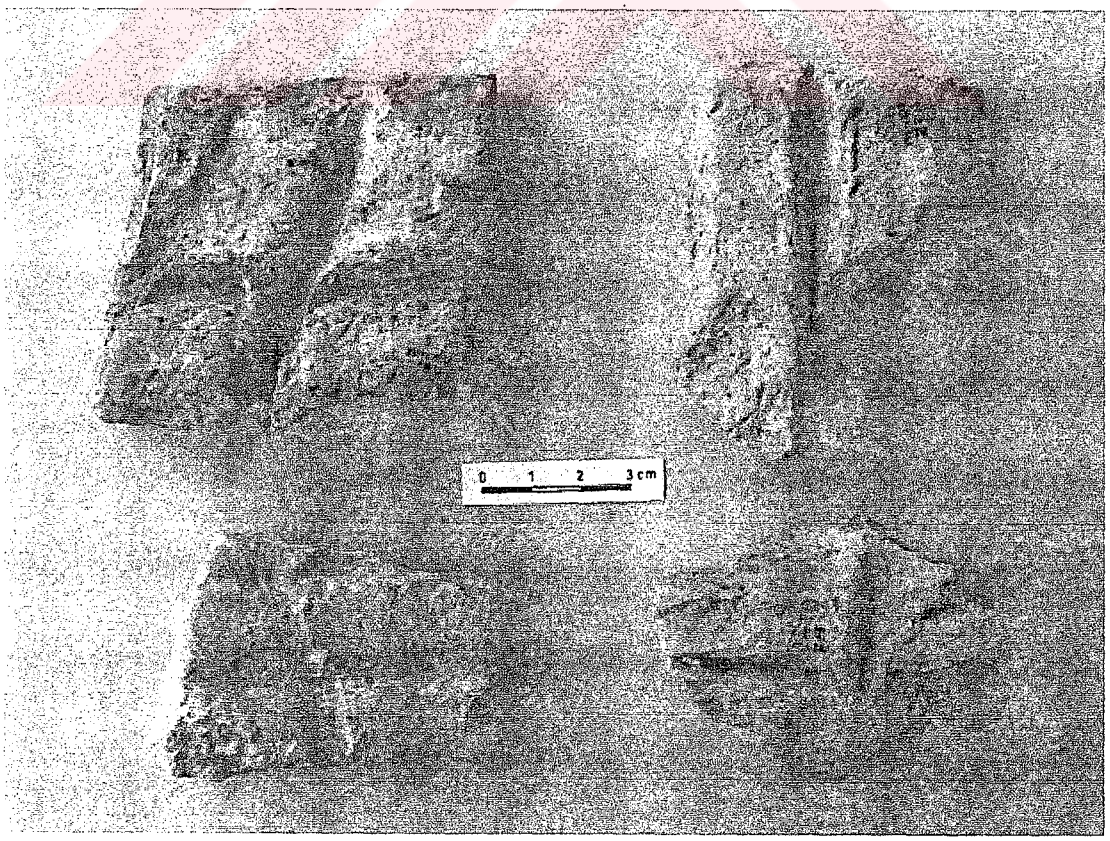

Şekil 22: Tepsi biçimli "Husking Tray", *Keskin Kenarlı, Derin Açılmış Oluk Dokulu* dip parçaları (Tür: IB2a)

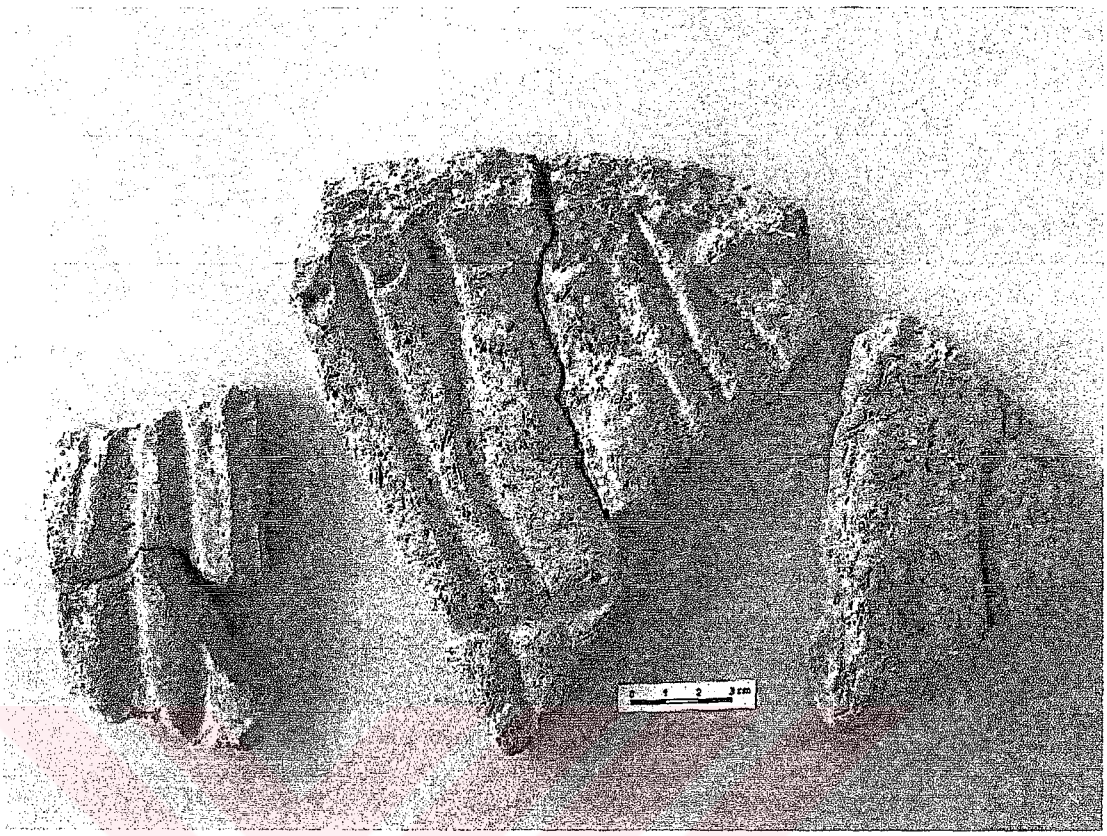

Şekil 23: Tepsi biçimli "Husking Tray", *Kenarları Düzeltilmiş Oluk Dokulu* dip parçaları (Tür: IB2b)

Şekil 24: Tepsi biçimli "Husking Tray", *Kaba Açılmış Oluk Dokulu* dip parçaları (Tür: IB2c)

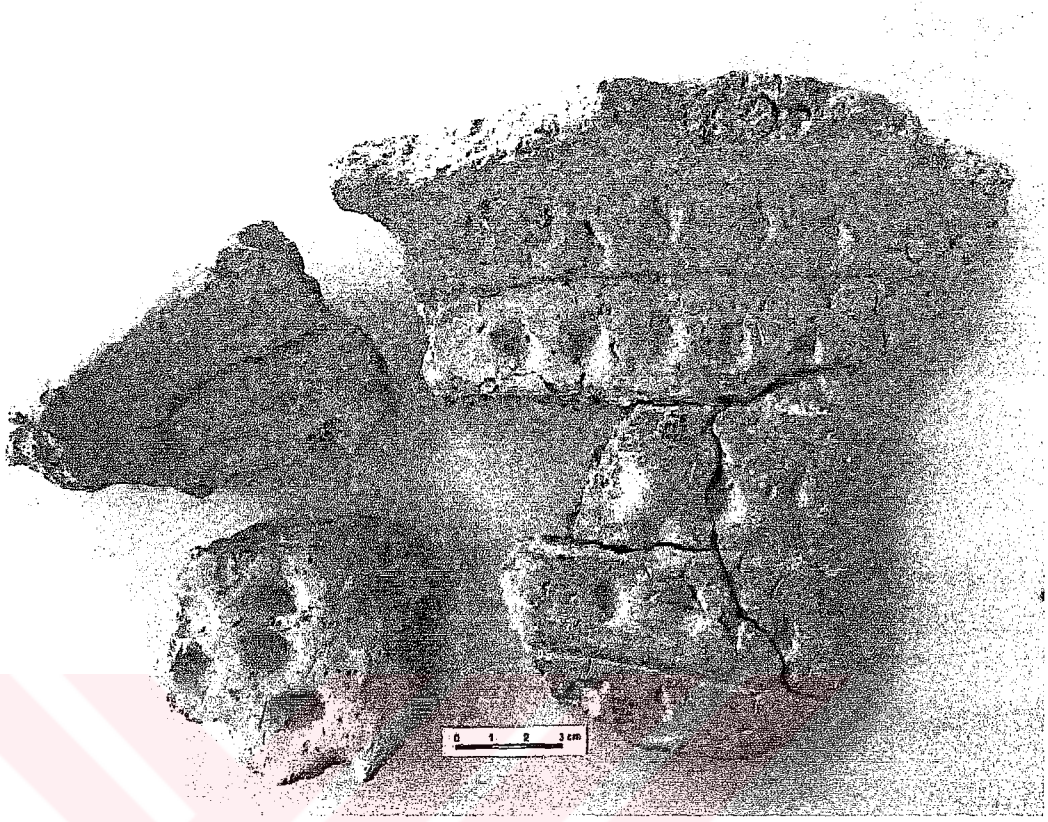

Şekil 25: Tepsi biçimli "Husking Tray", *Özenli, Çukur + Oluk Dokulu* dip parçaları (Tür: IB3)

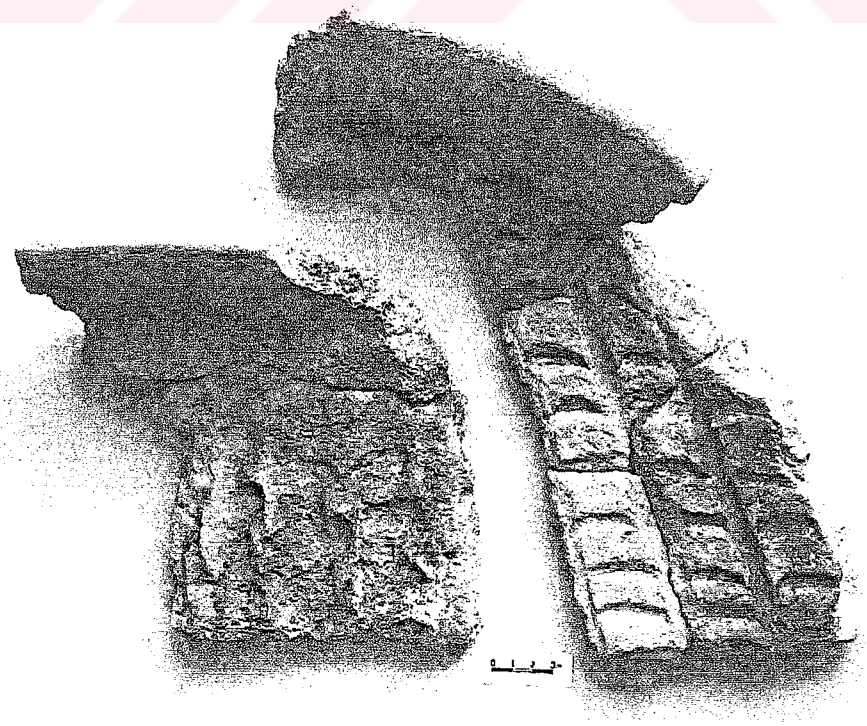

Şekil 26: Tepsi biçimli "Husking Tray", *Ayrışık Dokulu* dip parçaları (Tür: IB4)

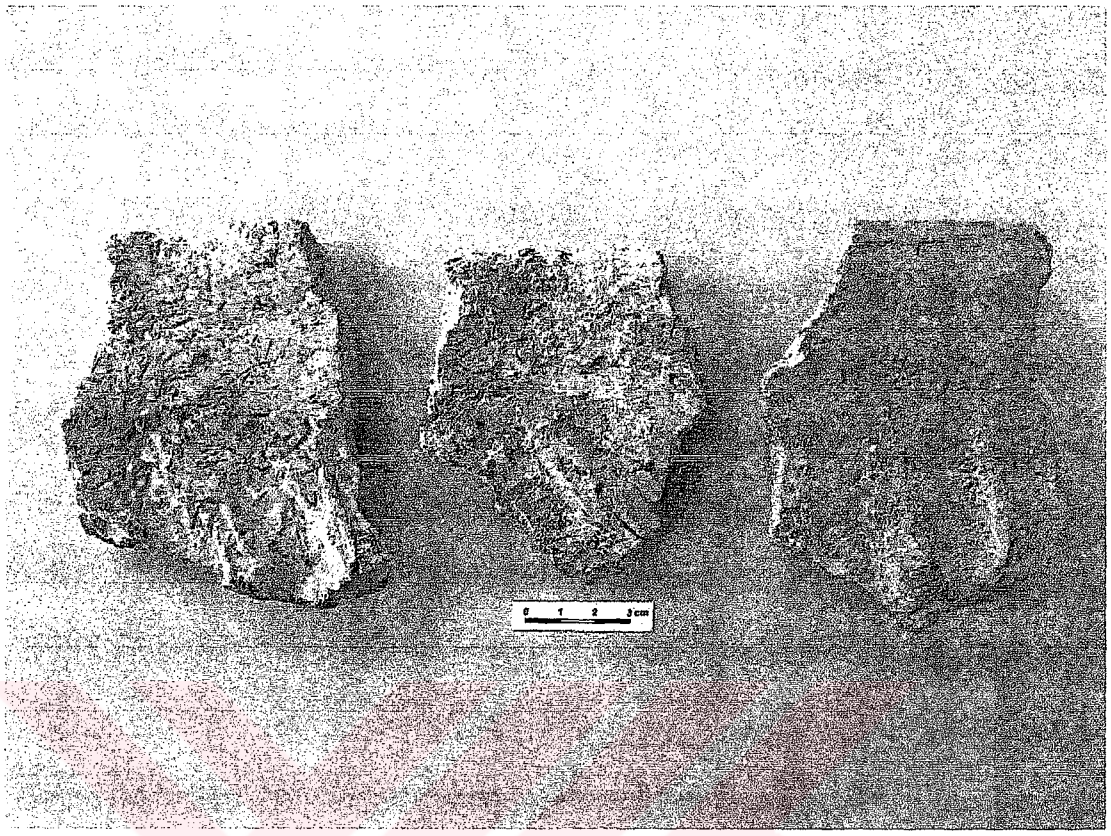

Şekil 27: Çanak biçimli "Husking Tray", *Sığ Başlangıçlı, İri Oluk Dokulu* ağız parçaları (Tür: IIA1)

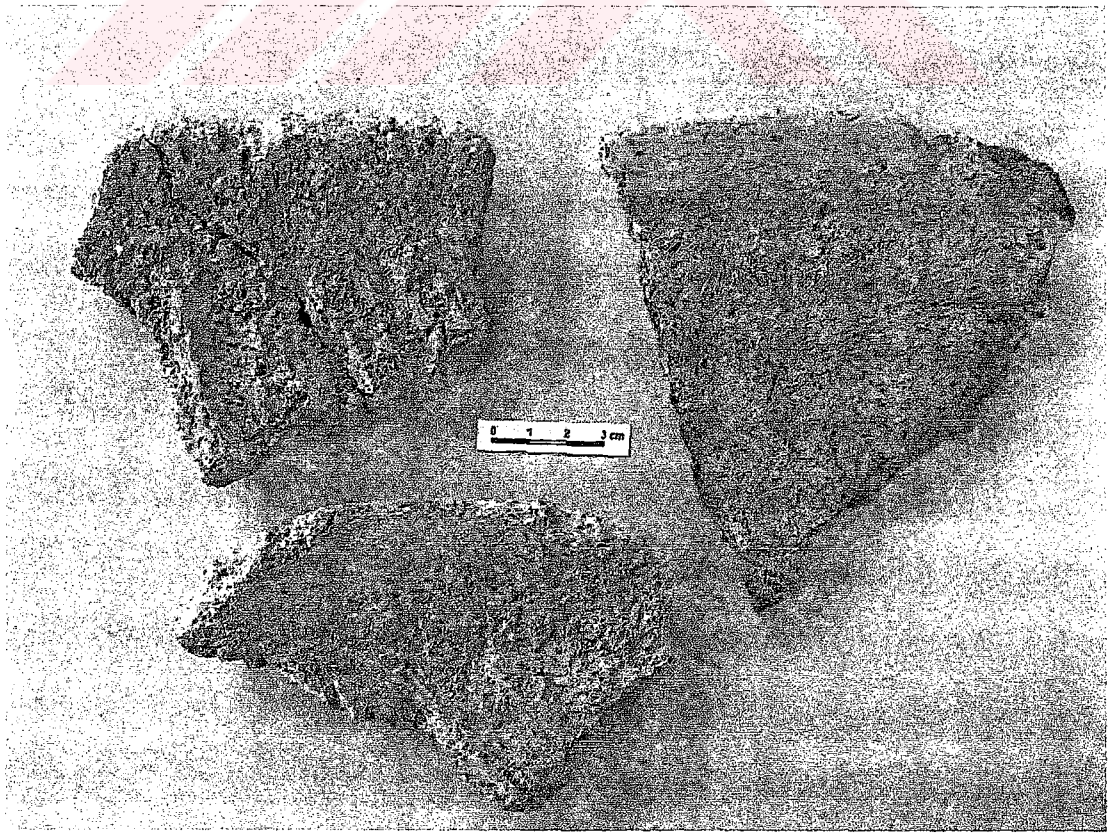

Şekil 28: Çanak biçimli "Husking Tray", *Sığ Başlangıçlı, İri Oluk Dokulu* ağız parçaları (Tür: IIA1)

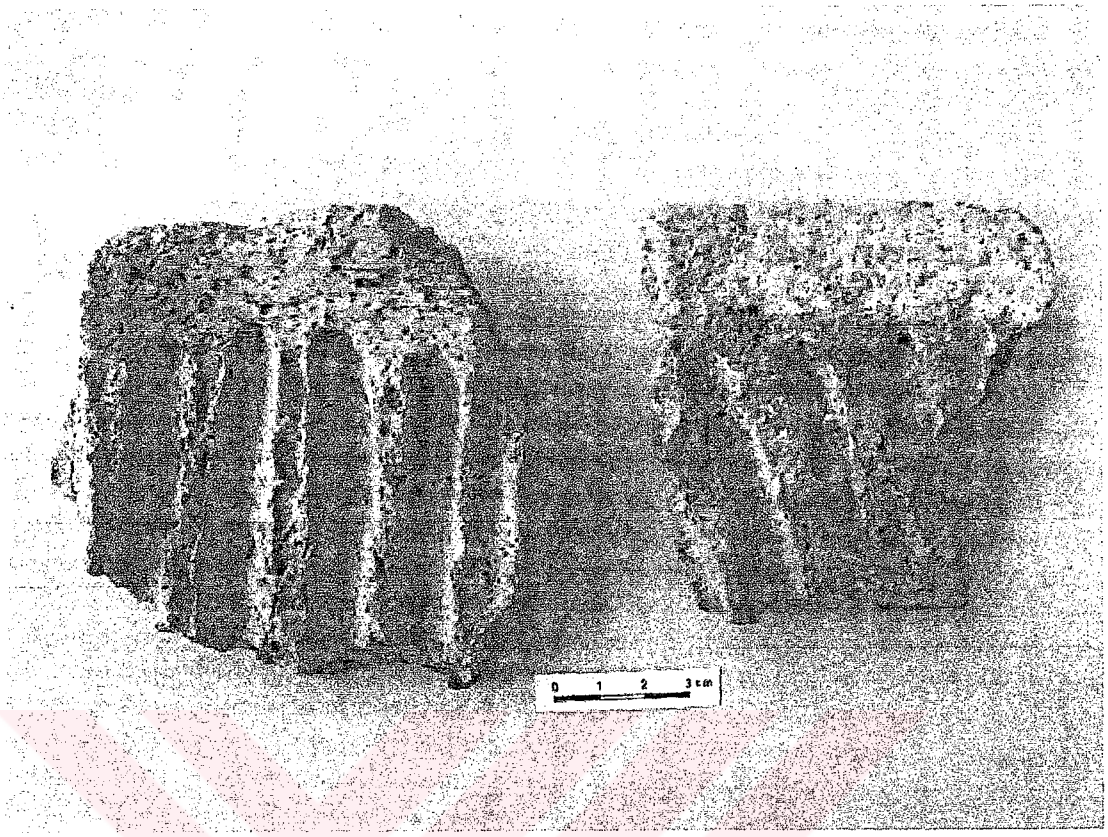

Şekil 29: Çanak biçimli "Husking Tray", *Derin Başlangıçlı, Küçük Oluk Dokulu* ağız parçaları **(Tür: IIA2)**

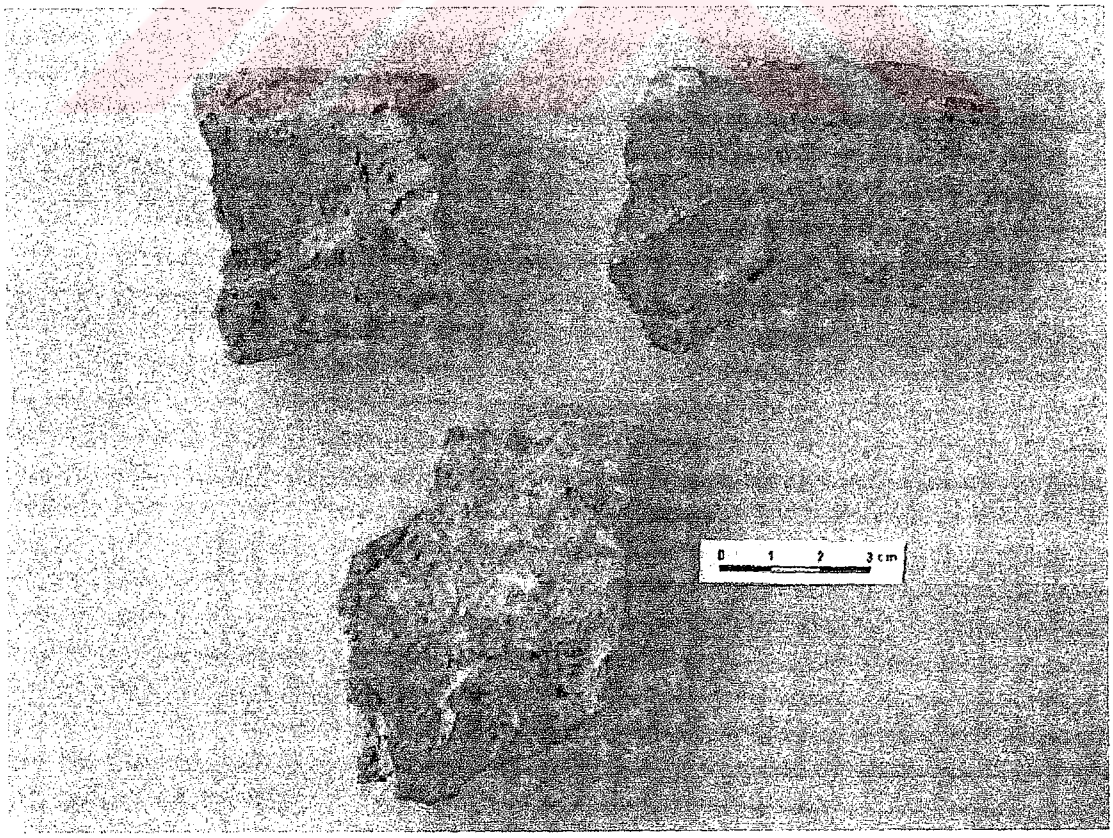

Şekil 30: Çanak biçimli "Husking Tray", *Kabartma Başlangıçlı, Küçük Oluk Dokulu* ağız parçaları **(Tür: IIA3)**

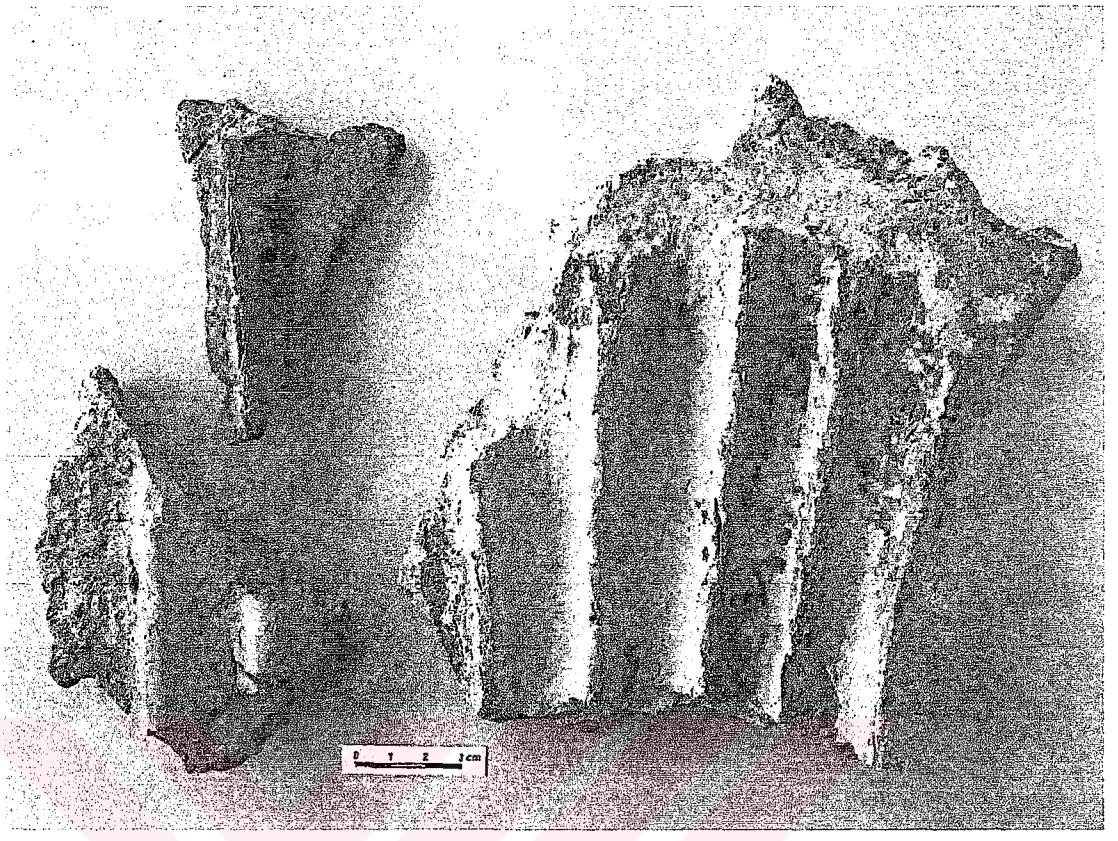

Şekil 31: Çanak biçimli "Husking Tray", *Ekleme Oluk Dokulu* kenar ve dip parçaları (Tür: IIB1)

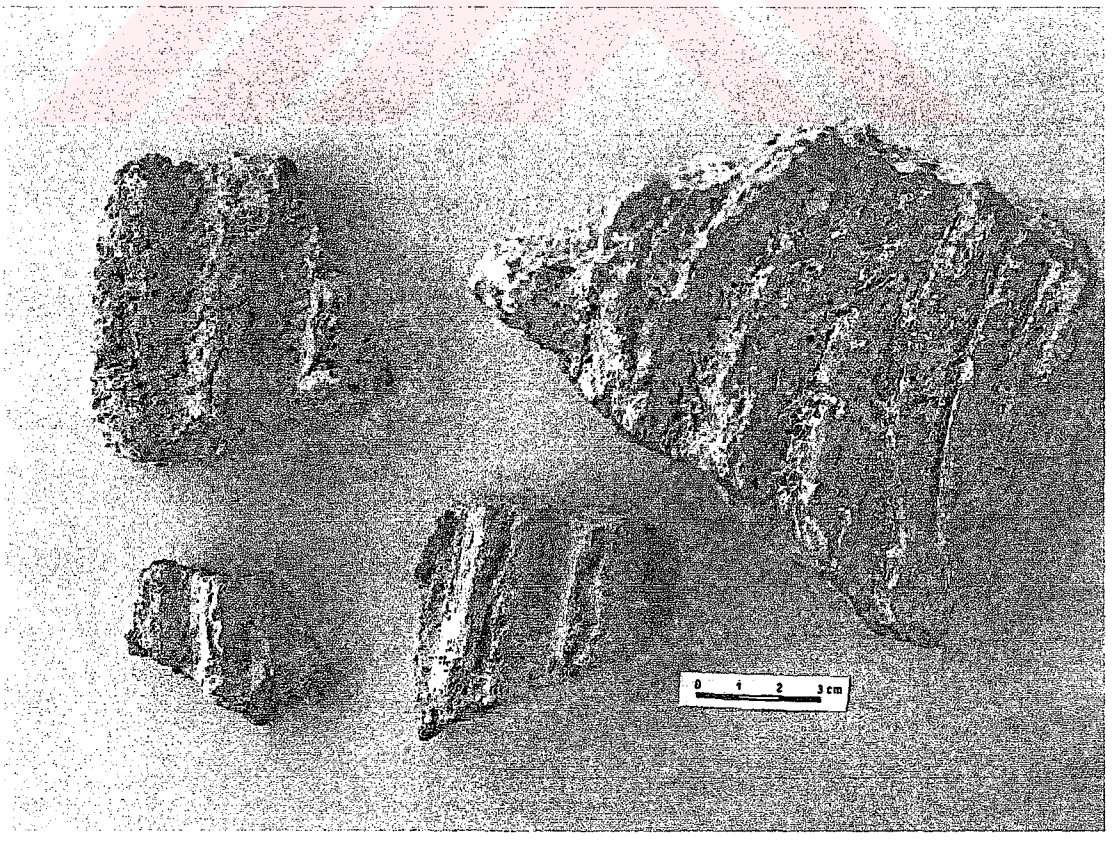

Şekil 32: Çanak biçimli "Husking Tray", *Çubukla Açılmış, Kil Taşmalı Ara Oluk Dokulu* kenar ve dip parçaları (Tür: IIB2)

Şekil 33: Yapım tekniği; ana çatıya kil ekleme yöntemi

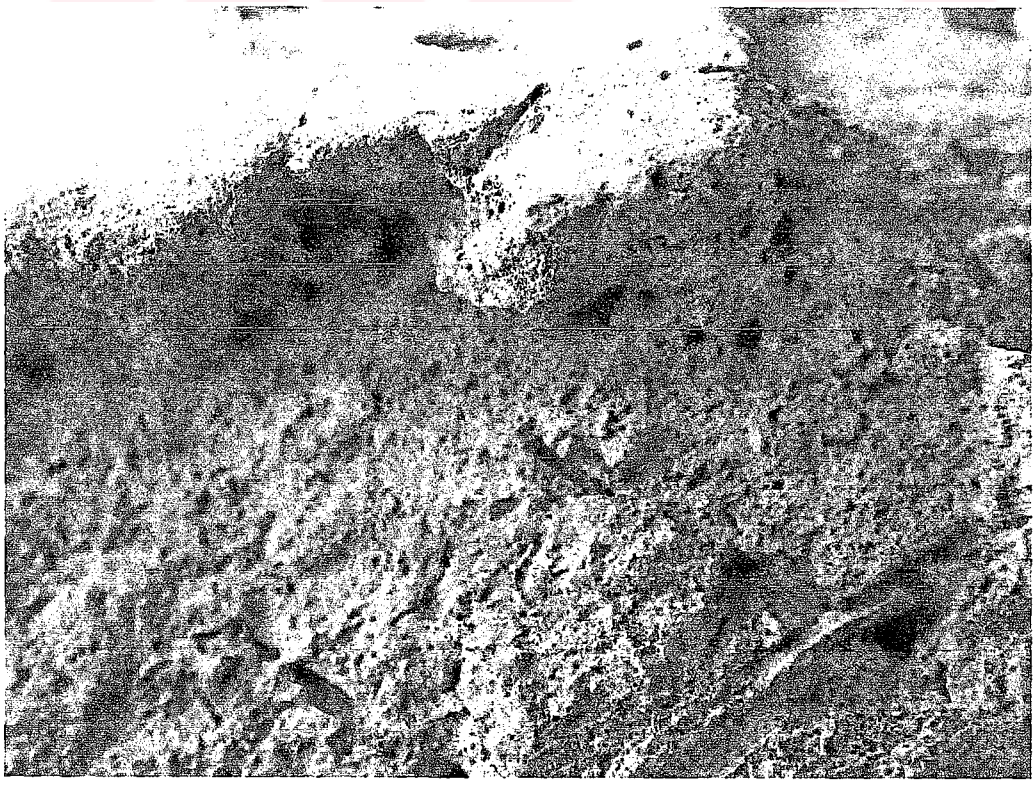

Şekil 34: Yapım tekniği; ana çatıya kil ekleme yöntemi.

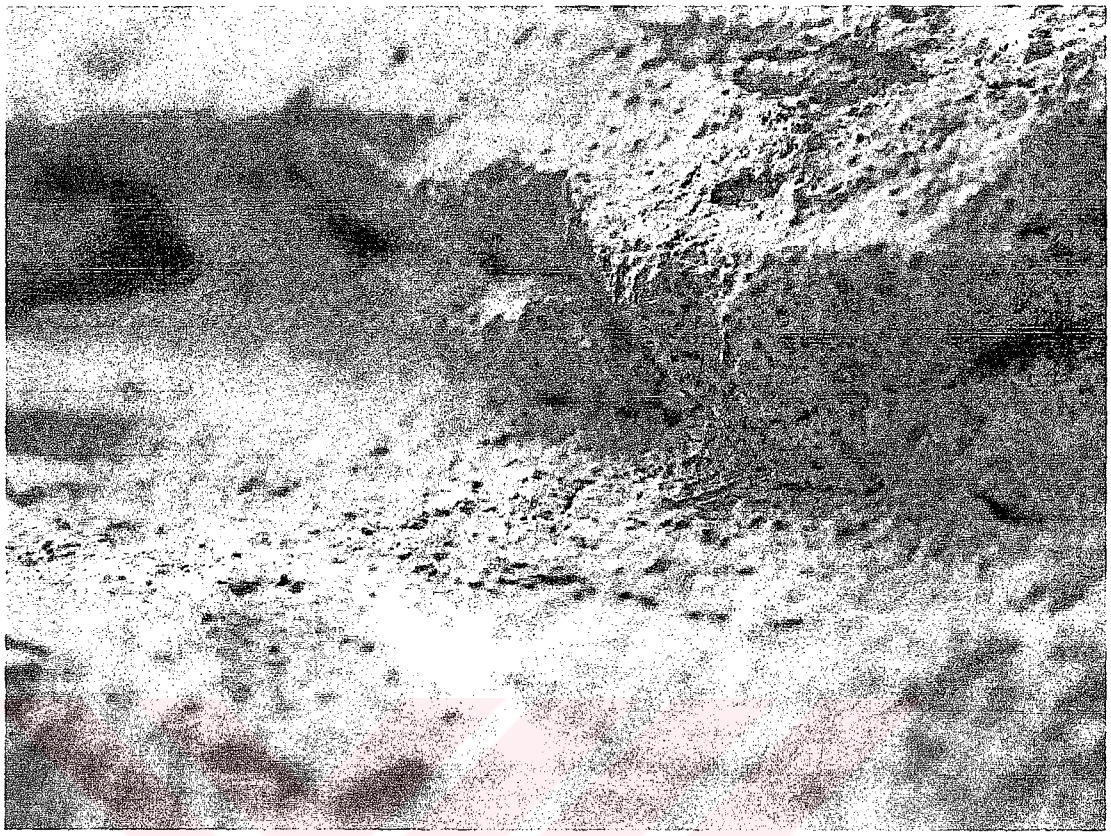

Şekil 35: Yapım tekniği; ana çatıya kil ekleme yöntemi

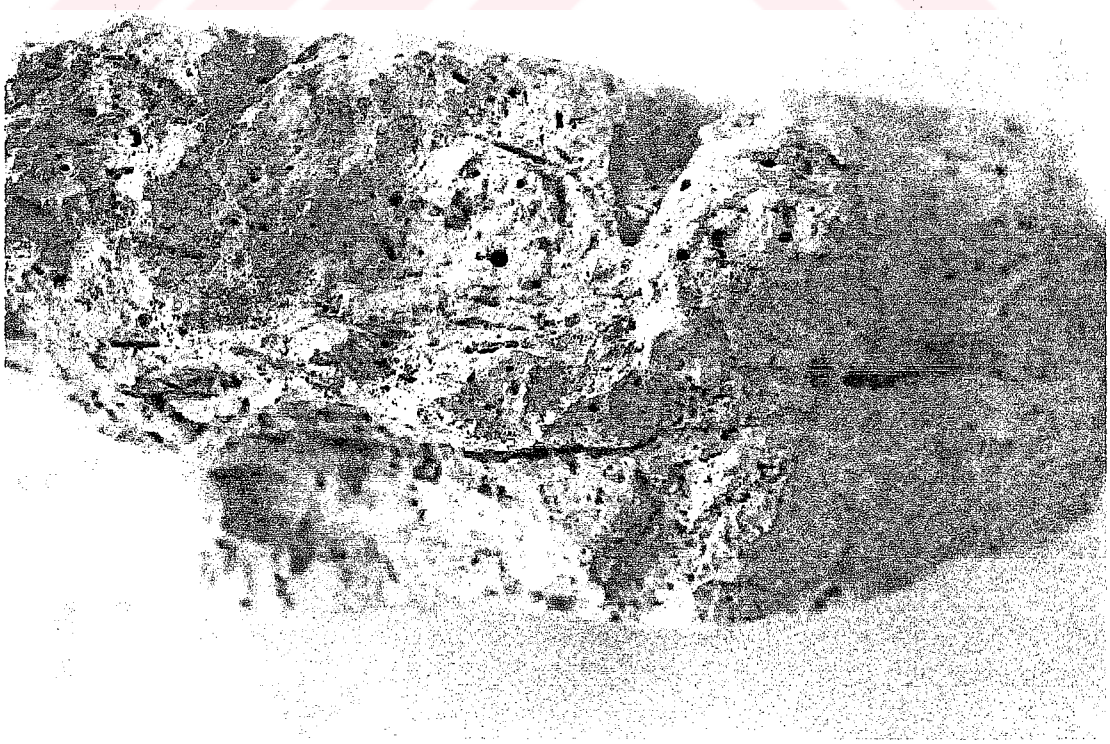

Şekil 36: Yapım tekniği; ana çatıya kil ekleme yöntemi

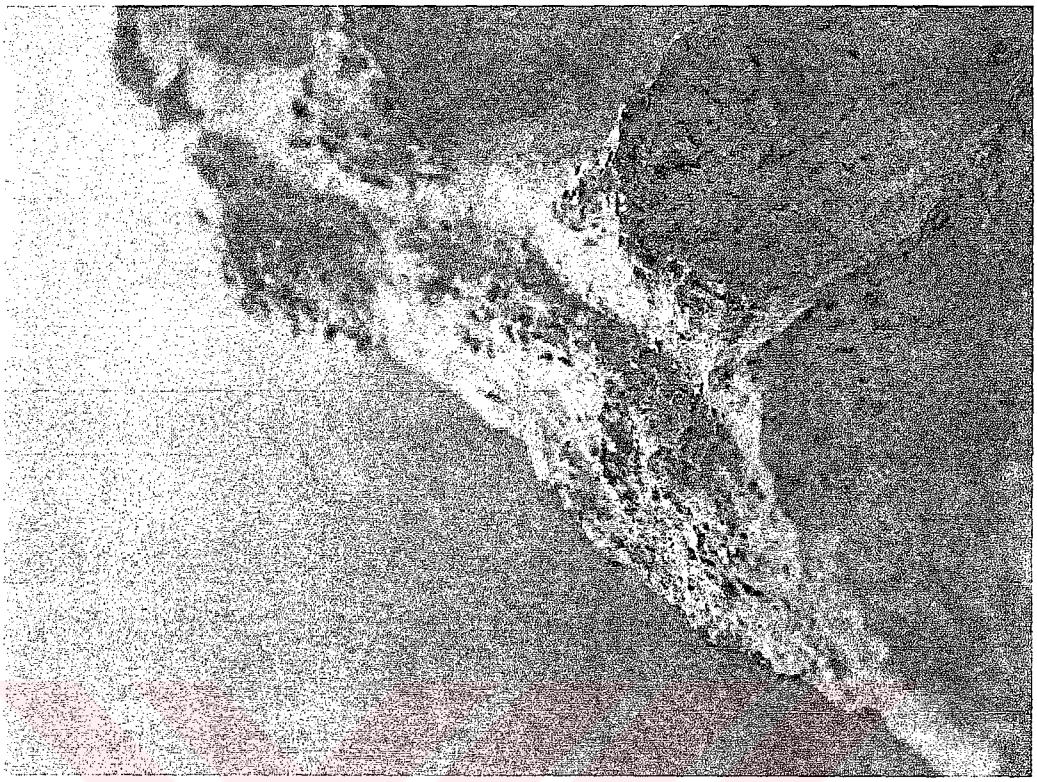

Şekil 37: İşlevsel yüzey dokusu yapım tekniği; ekleme oluk dokunun izlenebidiği bir çanak parçası kesiti.

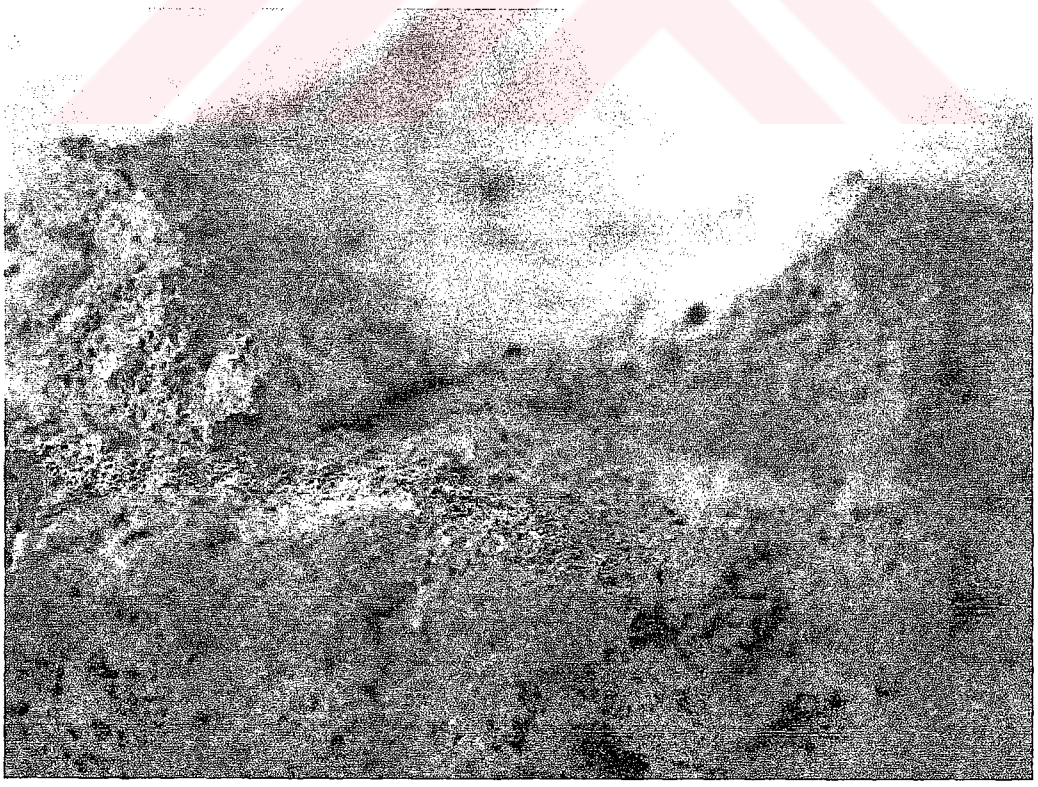

Şekil 38: İşlevsel yüzey dokusu yapım tekniği; ekleme oluk dokunun izlenebidiği bir çanak parçası kesiti.

Şekil 39: Şamot çamuruna ufalanmış bitkisel katkı ve ince kum eklenmesi ve çamurun yoğurularak, içine karıştırılması işlemi.

Şekil 40: Yığma çamurdan, elle bastırarak ve şekillendirilerek, söbe dip hazırlanması ve kil eklenerek kenar profilinin yükseltilmesi.

Şeki 41: Kenar yükseltme ile ilgili değişik aşamalar ve kabın yüzey düzeltme işleminden önceki, bitirilmiş hali.

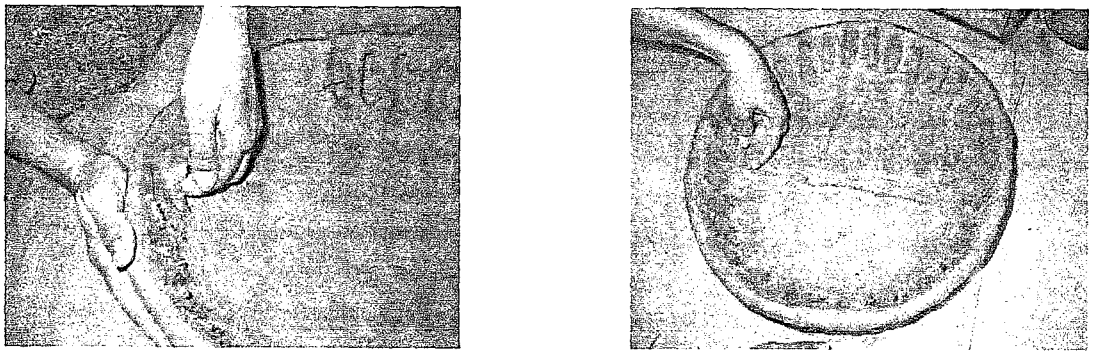

Şekil 42: İşlevsel oluk dokunun açılma aşamaları-1- (Tür grubu: IB2c'ye göre).

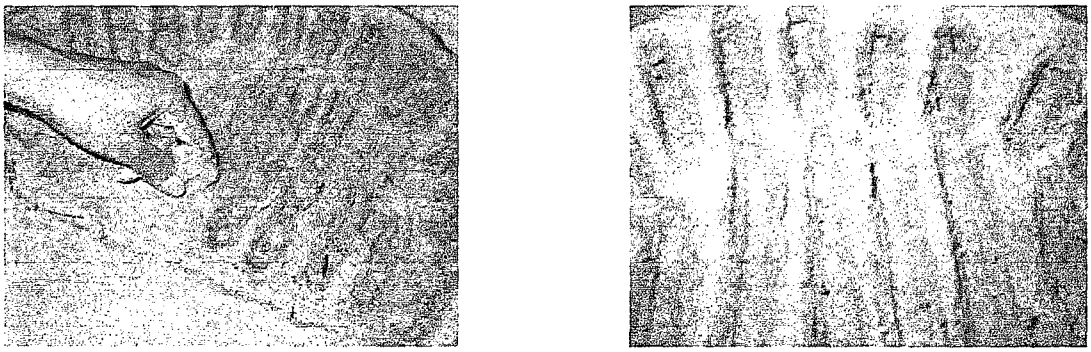

Şekil 43: İşlevsel oluk dokunun açılma aşamaları-2-
(Tür grubu: IB2c'ye göre).

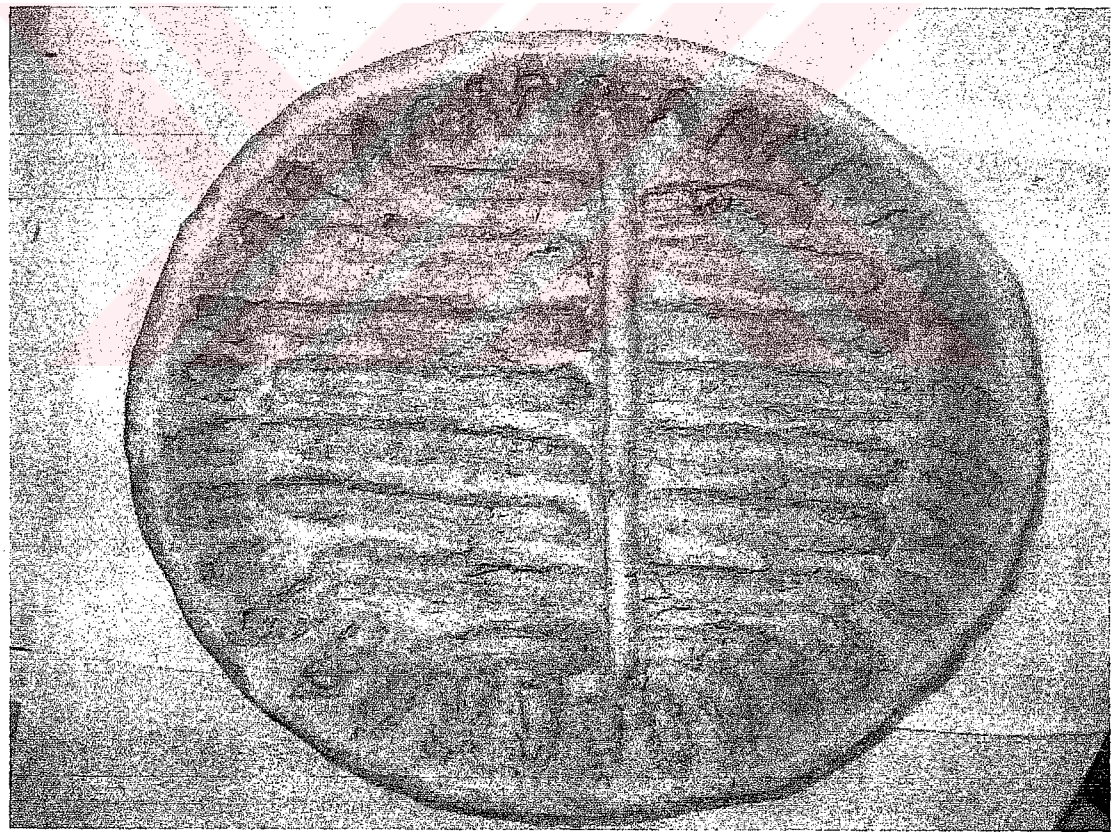

Şekil 44: Tür IB2c örnek alınarak yeniden üretilen "Husking Tray"in bitirilmiş hali
(fırınlama aşamasından önce).

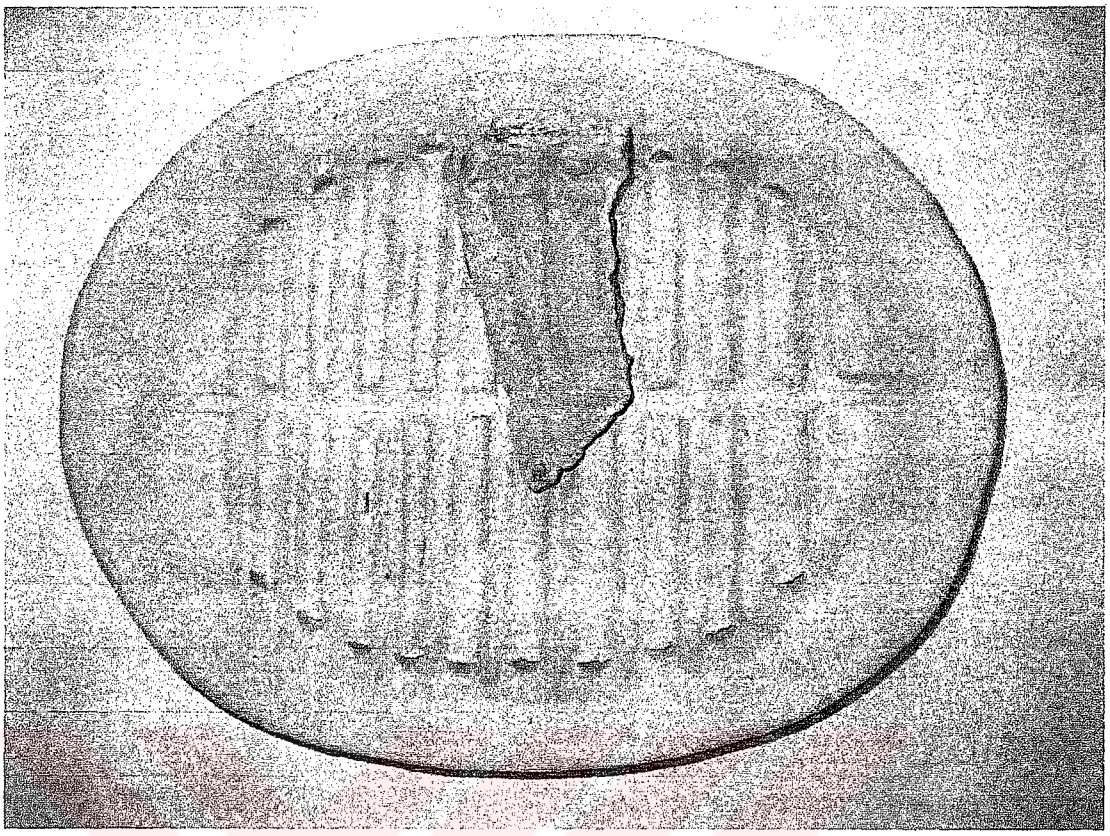

Şekil 45: IB2b tür grubu, 75 no.lu parça örnek alınarak yeniden üretilen "Husking Tray", içinde özgün parça ile.

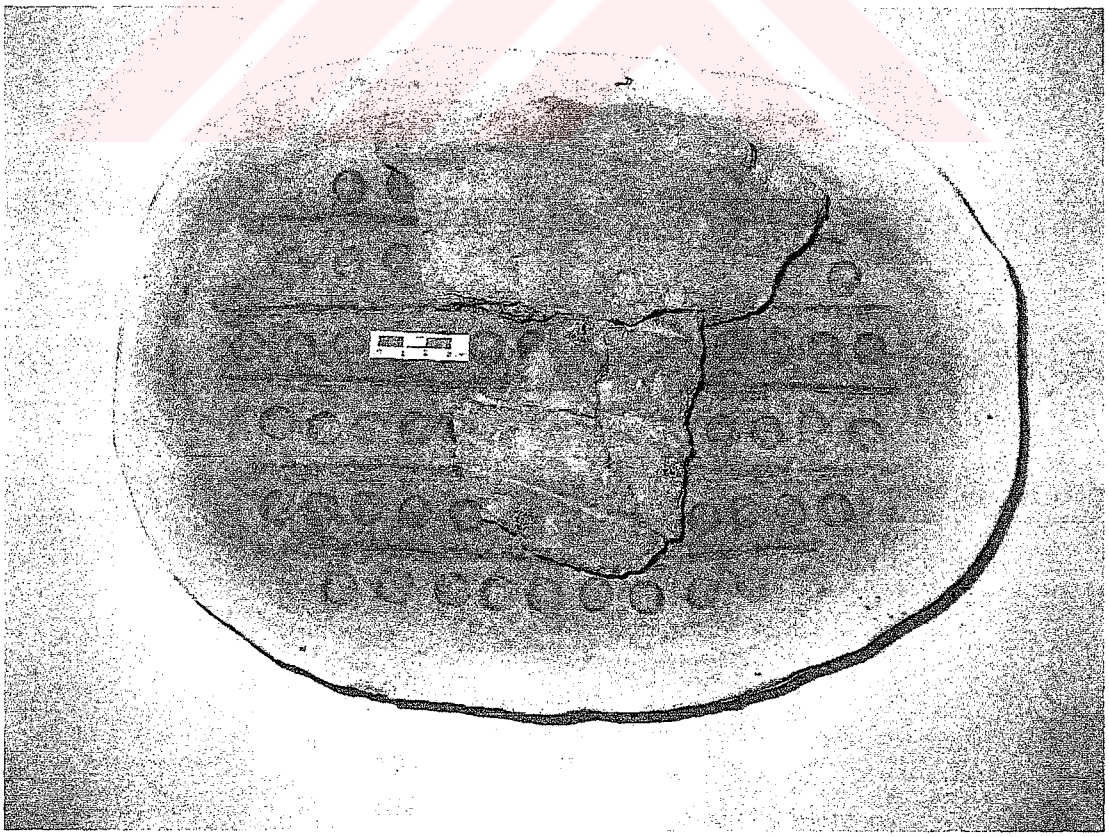

Şekil 46: IB3 tür grubu, 116 no.lu parça örnek alınarak yeniden üretilen "Husking Tray", içinde özgün parça ile.

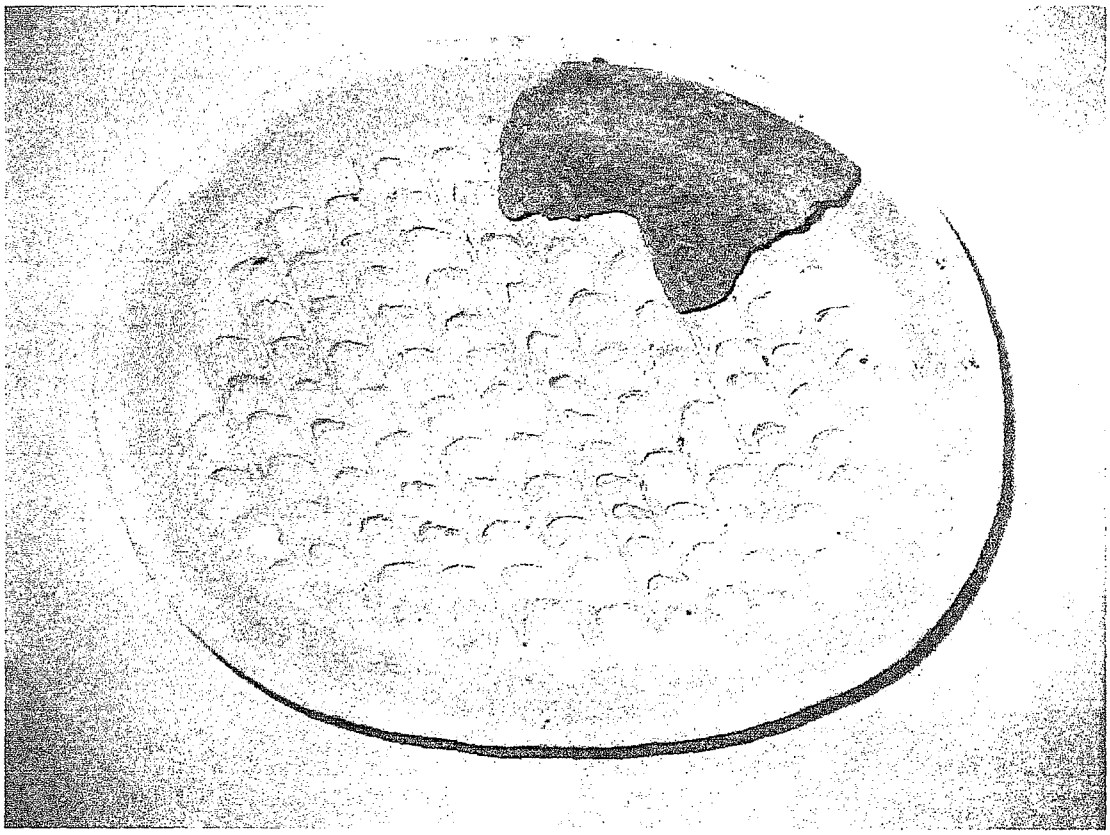

Şekil 47: IB4 tür grubu, 124 no.lu parça örnek alınarak yeniden üretilen "Husking Tray", içinde özgün parça ile.

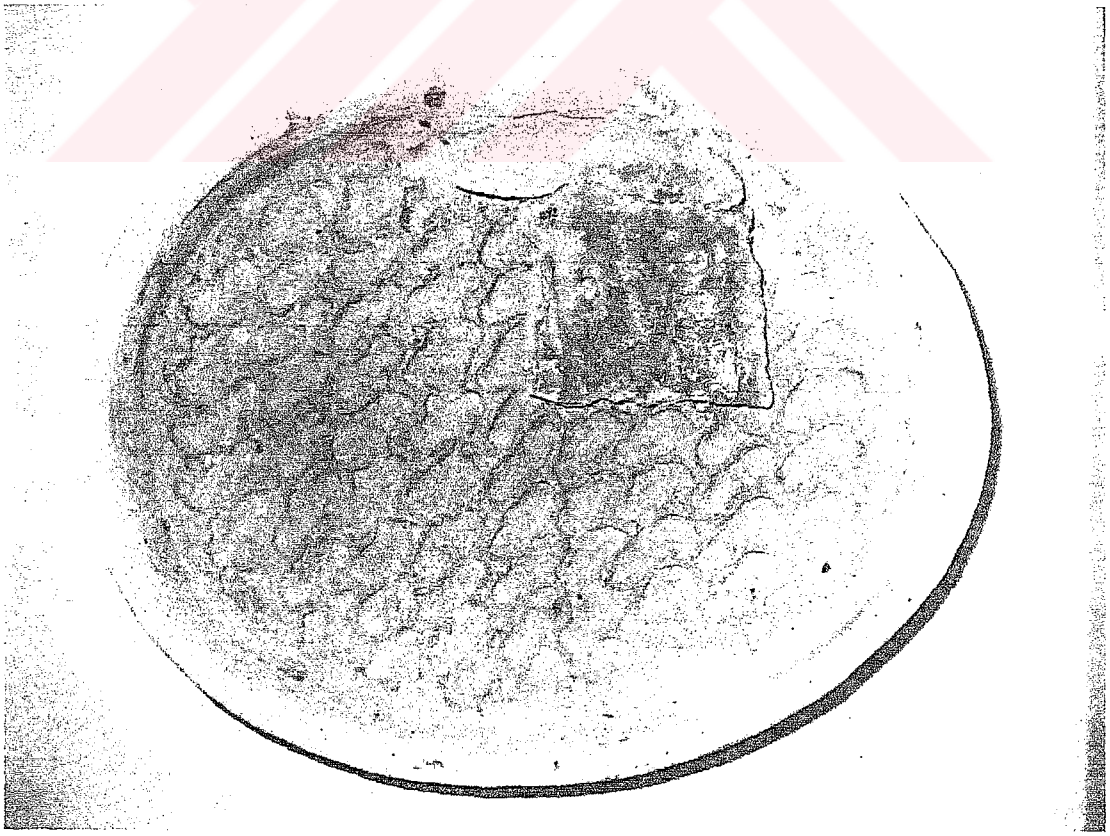

Şekil 48: IB4 tür grubu, 125 no.lu parça örnek alınarak yeniden üretilen "Husking Tray", içinde özgün parça ile.

Şekil 49: IIA1 ve IIB1 tür grupları, 136 ve 149 no.lu parçalar örnek alınarak yeniden üretilen "Husking Tray", içinde özgün parçalar ile.

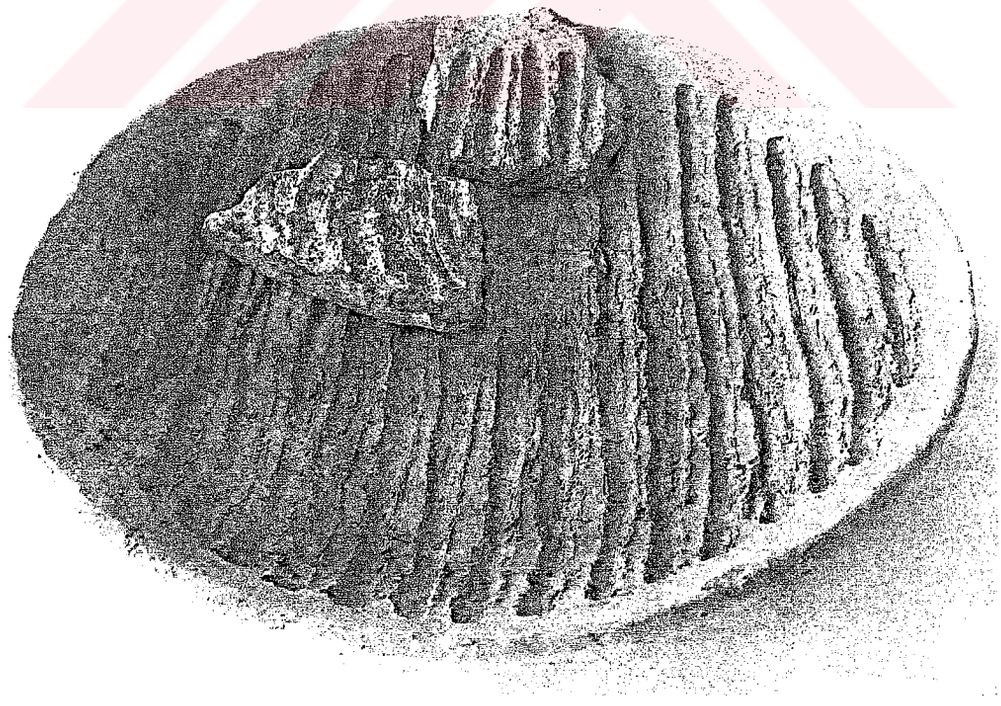

Şekil 50: IIA2 ve IIB2 tür grupları, 166 ve 142 no.lu parçalar örnek alınarak yeniden üretilen "Husking Tray", içinde özgün parçalar ile.

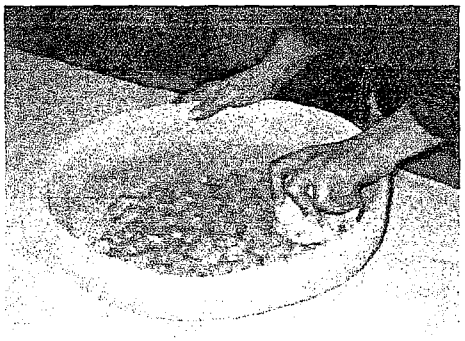

Şekil 51-a

Şekil 51-b

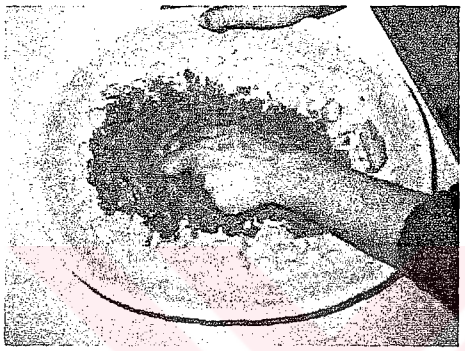

Şekil 51-c

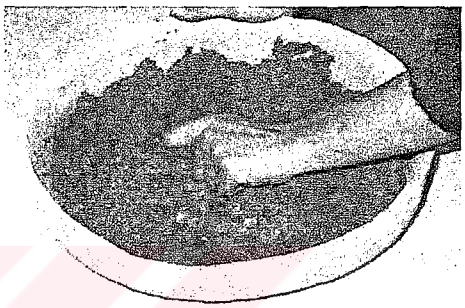

Şekil 51-d

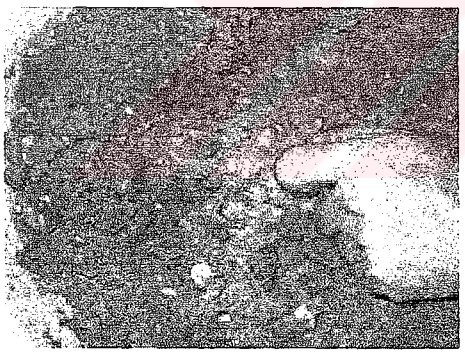

Şekil 51-e

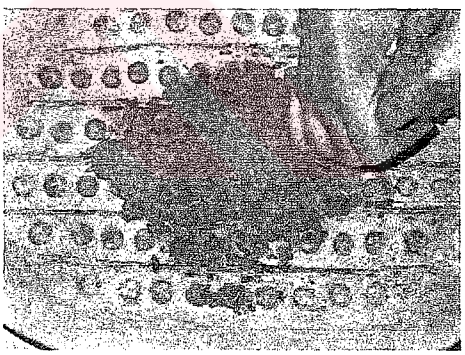

Şekil51-f

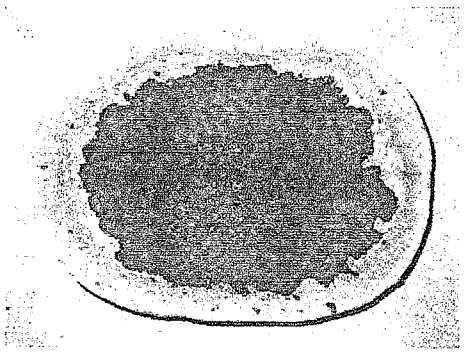

Şekil 51-g

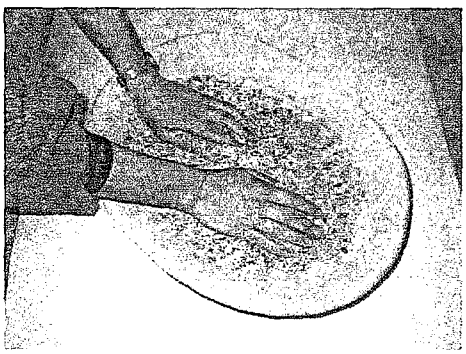

Şekil 51-h

Şekil 51 a-h: "Husking Tray"lerle, rendeleme ve tahılları kabuklarından ayırma ile ilgili deneysel çalışmaların aşamaları.

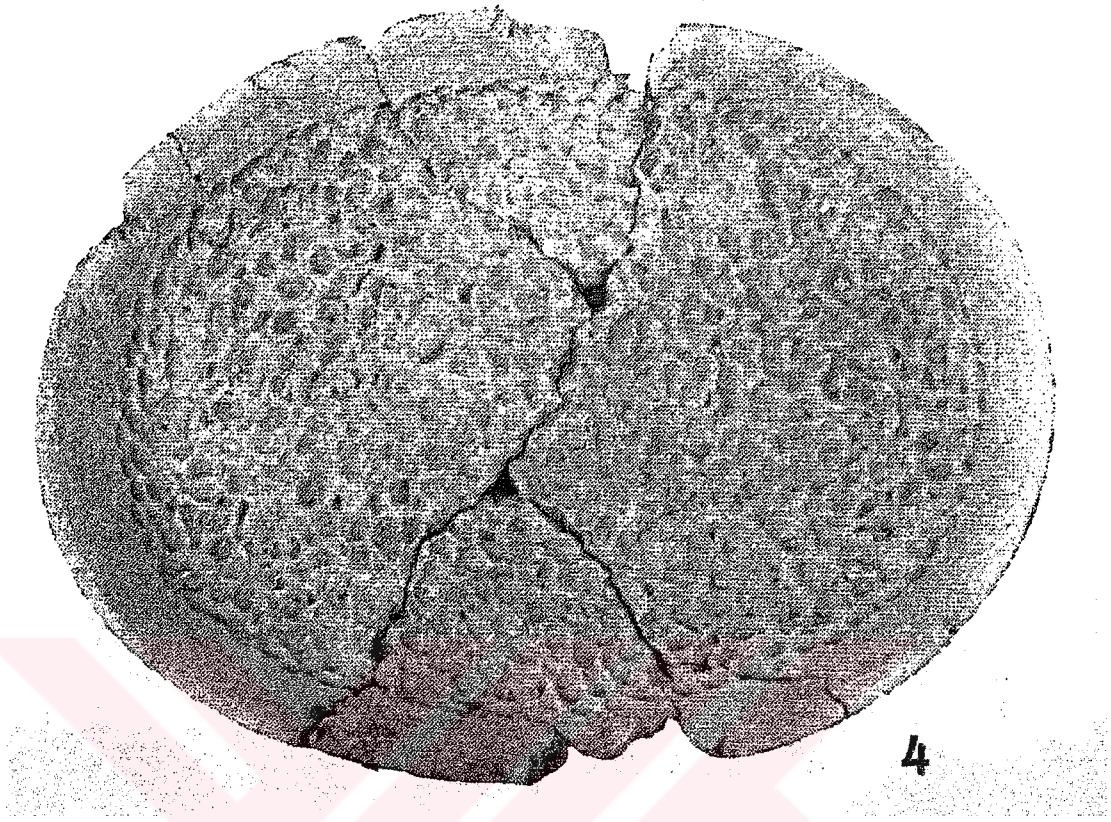

Şekil 52: Matarrah'da bulunmuş olan tüm "Husking Tray" kabı. Mezraa-Teleilat'ın IB1b tür grubu parçalarına benzemekte.

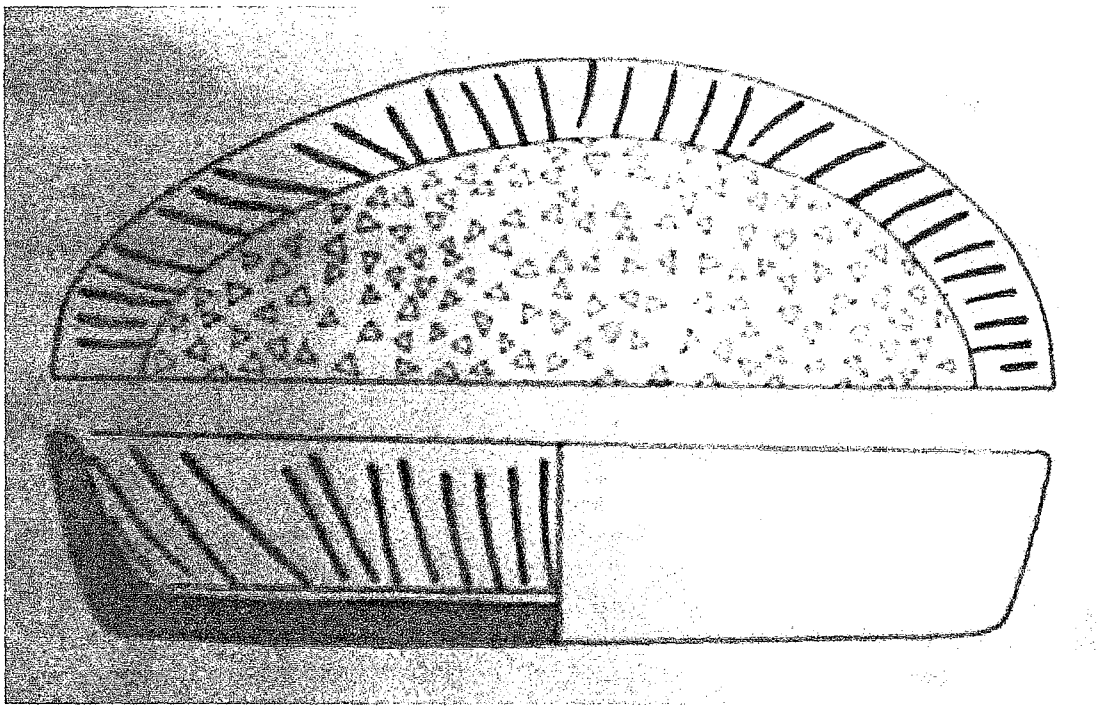

Şekil 53: Tell Hassuna'da bulunmuş olan bir "Husking Tray"in şematik çizimi.

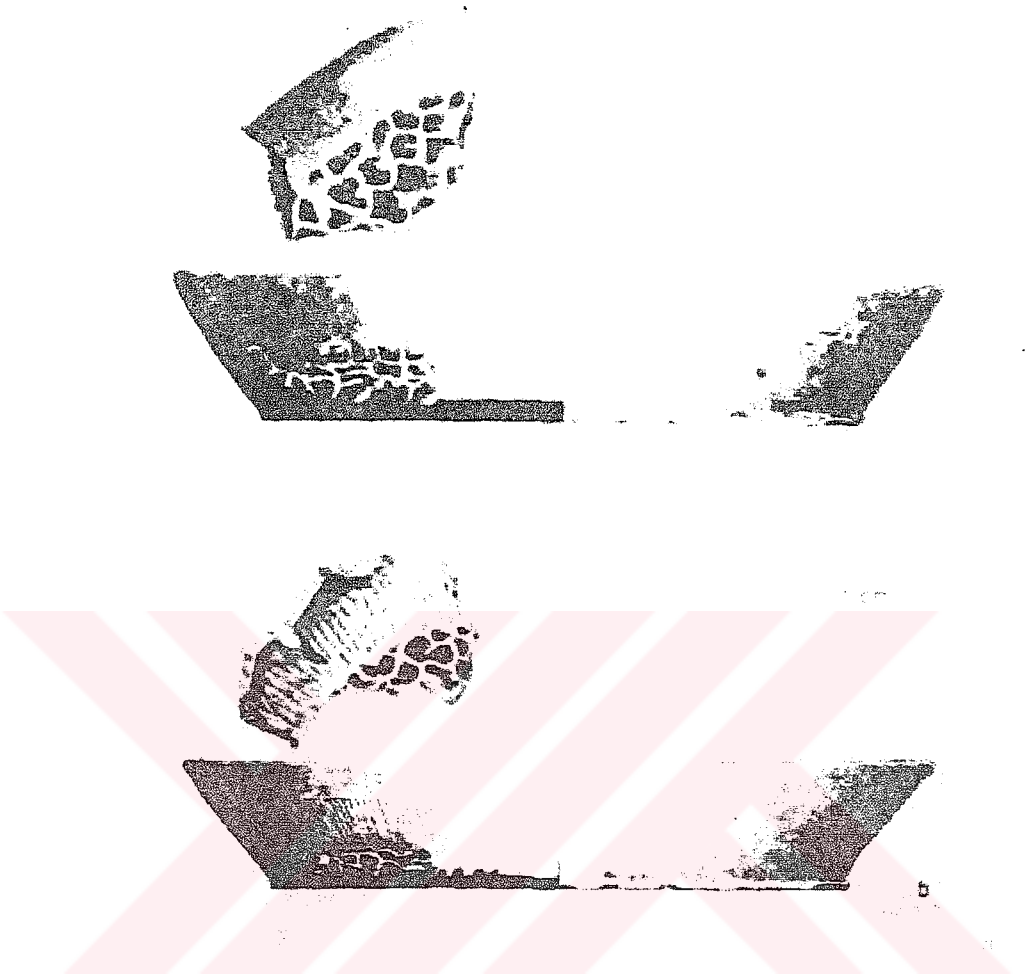

Şekil 54: Hajji Firuz'da bulunmuş olan 2 "Husking Tray"in çizimi. Mezraa-Teleilat'ın IB1b tür grubu parçalarına benzemekte.

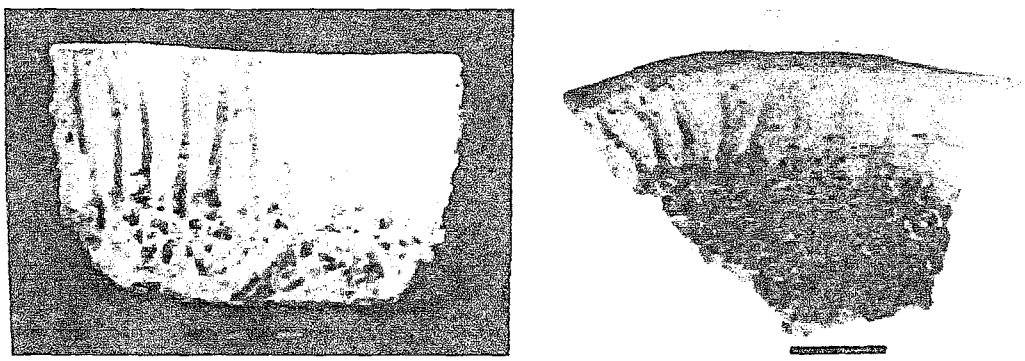

Şekil 55: Tell Kashkashok'da bulunmuş olan "Husking Tray" parçaları. Mezraa-Teleilat'ın IB1c tür grubu parçalarına benzemekte.

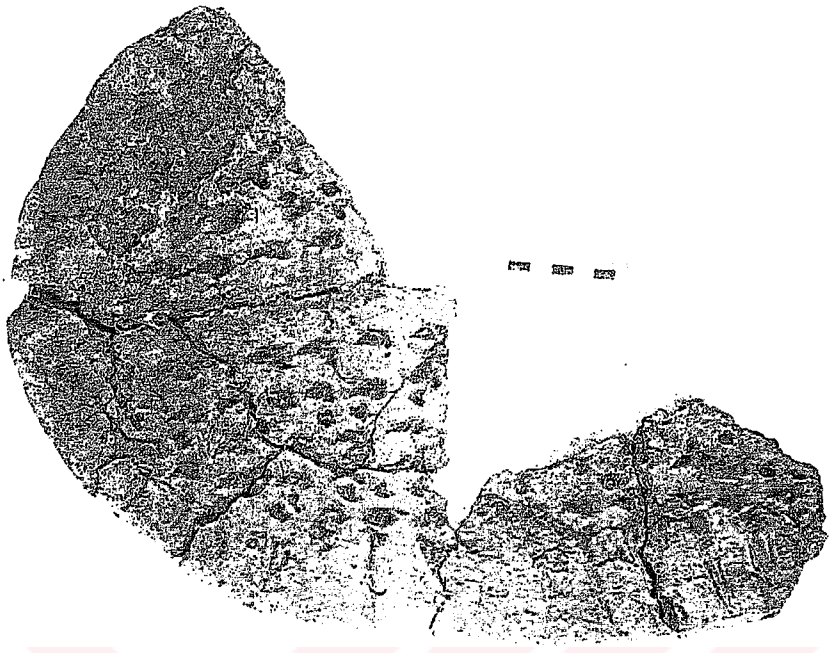

Şekil 56: Akarçay Tepe'de bulunmuş olan "Husking Tray" parçası. Kabın uzun kenarı boyunca, ortasına açılmış oluk çevresinde, çubukla açılmış çukur dokulu.

Şekil 57: Yarim Tepe I'de bulunmuş olan bir "Husking Tray" parçası. İşlevsel dokusu, başka yerleşmelerden tanınmayan bir örnek.

Şekil 58: Umm Dabaghiyah'da bulunmuş olan bir "Husking Tray" parçası. İşlevsel yüzey dokusu, başka yerleşmelerden tanınmayan bir örnek.

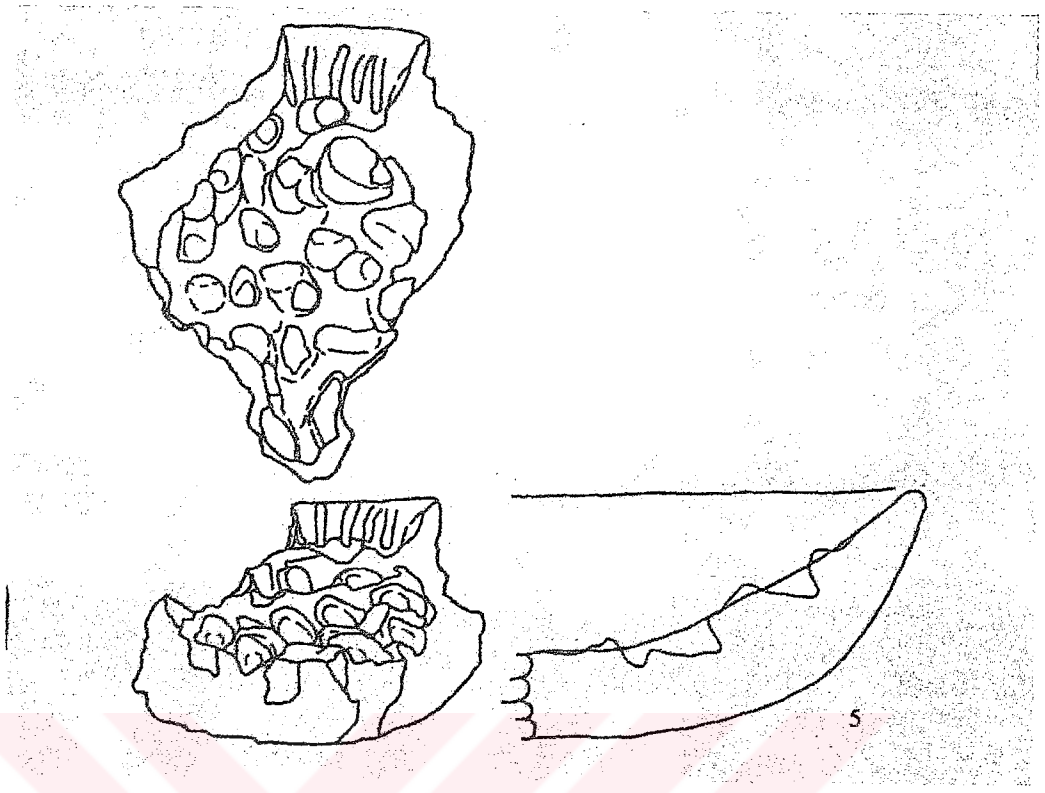

Şekil 59: Tell Ain el-Kerkh'de bulunmuş olan bir "Husking Tray" parçası çizimi

Şekil 60: Bir Orta Anadolu Bölgesi yerleşmesi olan Tepecik Çiftlik'de bulunan "Husking Tray" benzeri kenar parçası.

Ç: 57 cm.

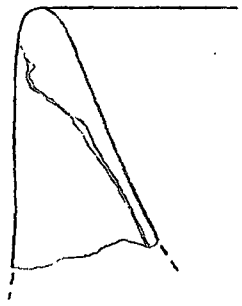

12 - IA1

Ç: 56 cm./söbe

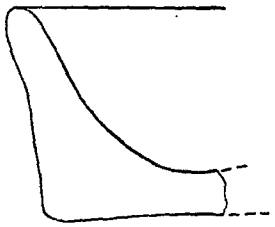

15 - IA1

Ç: 34 cm.

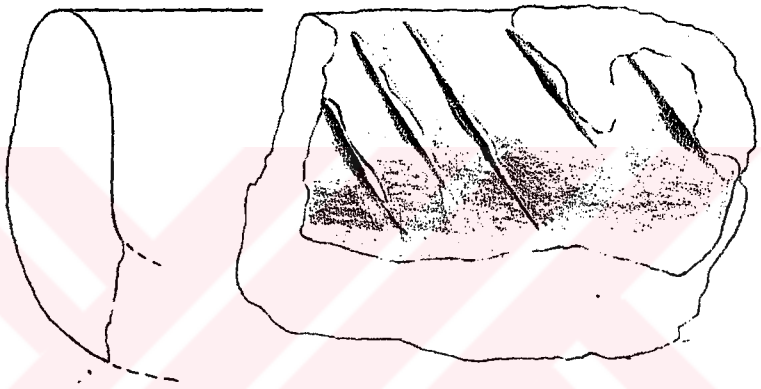

2 - IA2

Ç: 48 cm./söbe

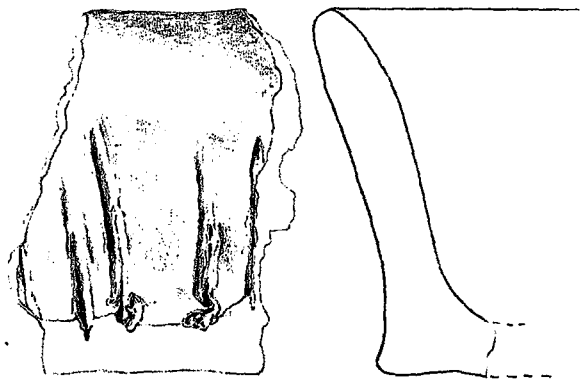

77 - IA2

Ç: 30 cm./söbe

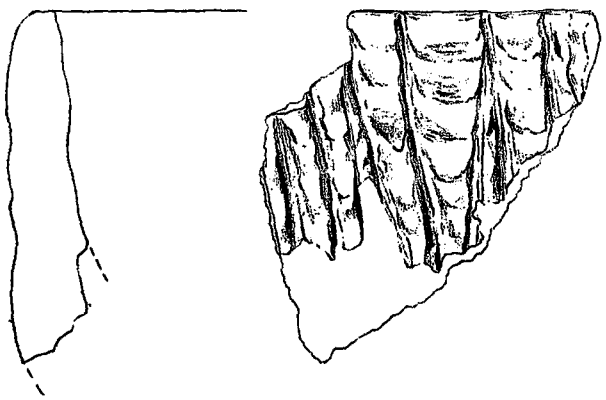

130 - IA2

0 1 2 3

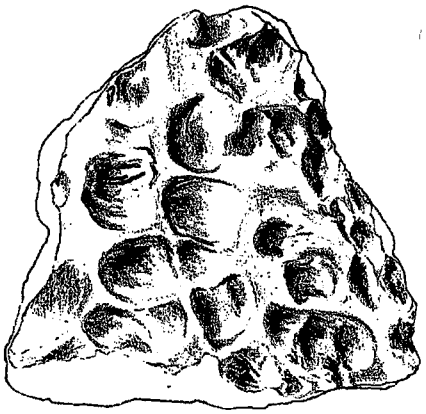

42 - IB1a

ç: 20 cm.

111 - IB1c

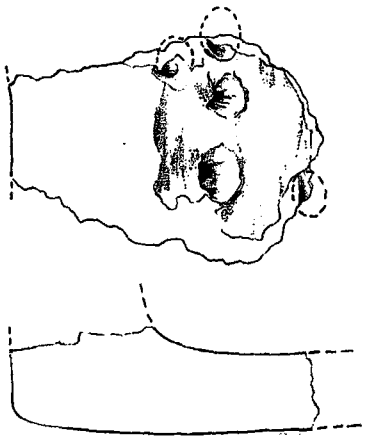

ç: düz ?

112 - IB1c

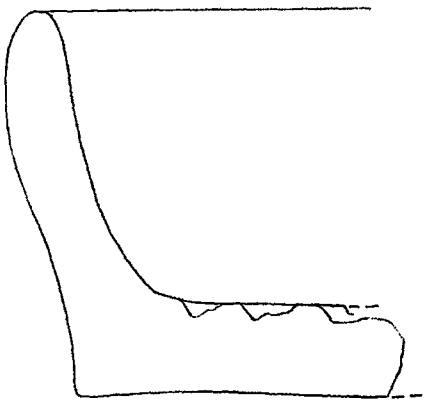

ç: 52 cm./
söbe

62 - IB1c

ç: 40 cm./
söbe

109 - IB1c

0 1 2 3 cm.

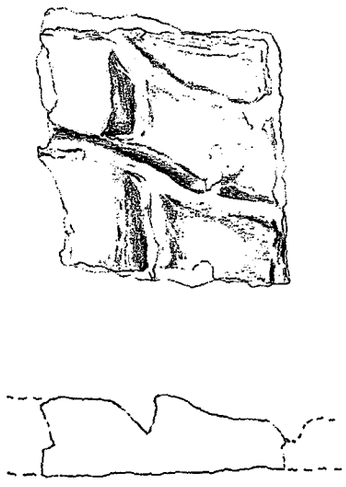

85 - IB2a

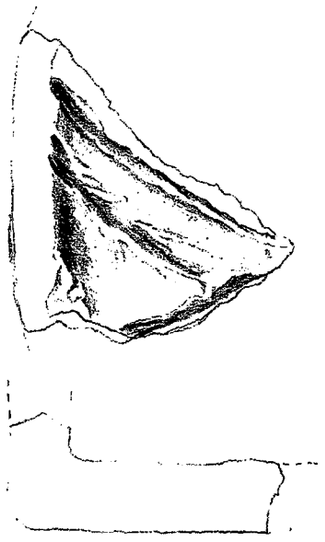

ç: 56 cm.
söbe

76 - IB2a

ç: 54 cm.
söbe

28 - IB2c

ç: 40 cm.
söbe

78 - IB2c

0 1 2 3 cm.

Tür grubu IB4 - Sivri ve yassı uçlu olan çubuk, ıslak kil yüzeyine yaklaşık 0.5 cm. derinlikte sokulduktan sonra, ucu sabit kalmak koşuluyla ok yönünde hareket ettirilir ve böylece, açılan çukurun bir kenarı kaldırılarak keskinleştirilir.

Tür grubu IB1c - Üçgen kesitli ve sivri uçlu olan çubuk, kil yüzey üzerine, zemin ile yaklaşık 45 derecelik açı ile derince sokulur ve başka yöne hareket etmeden çıkartılır.

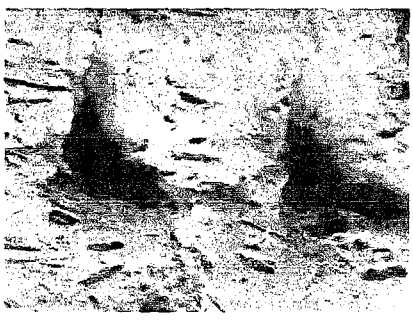

Tür grubu IB1a - Kabın iç yüzeyindeki kil parmak uçlarıyla çekilerek, düzensiz ve kaba bir yüzey dokusu elde edilir. Çukurların kenarları çoğunlukla keskindir ve Mezraa-Teleilat'da bu grupta olan parçaların çoğunda kullanım aşınması az ya da ortadır.

Tür grubu IB2b - Ucu geniş ancak sivrice biten bir nesne ile açılan oluk doku. Oluk açılırken olasılıkla kil taşması olmaktadır ancak, bu tür grubuna ait parçalarda kil taşmasının bilinçli olarak temizlendiğini ve oluk kenarlarının keskinliğinin giderildiğini düşünmekteyiz.

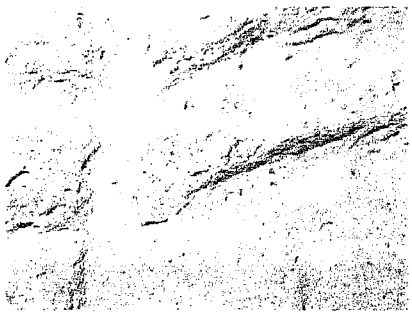

Tür grubu IIB1 - Çanak biçimli bir "Husking Tray"in ekleme oluk dokusunun yapım aşaması. Fitil haline getirilen çamur, kabın iç yüzeyine bastırılarak iki kil yüzeyi kaynaştırılır. Ardından, oluk dokunun son halini alabilmesi için parmakla, fitile rötuş yapılır; oluğun tepe kısmı sivrileştirilir, iç kısmı yuvarlatılır. Bu işlem yapılırken fitille kap yüzeyinin kaynaşması da pekiştirilir. Resimdeki kesitte de görülebileceği üzere, olukların iç kısımları kabın kendi iç yüzeyinden yüksekte kalır.

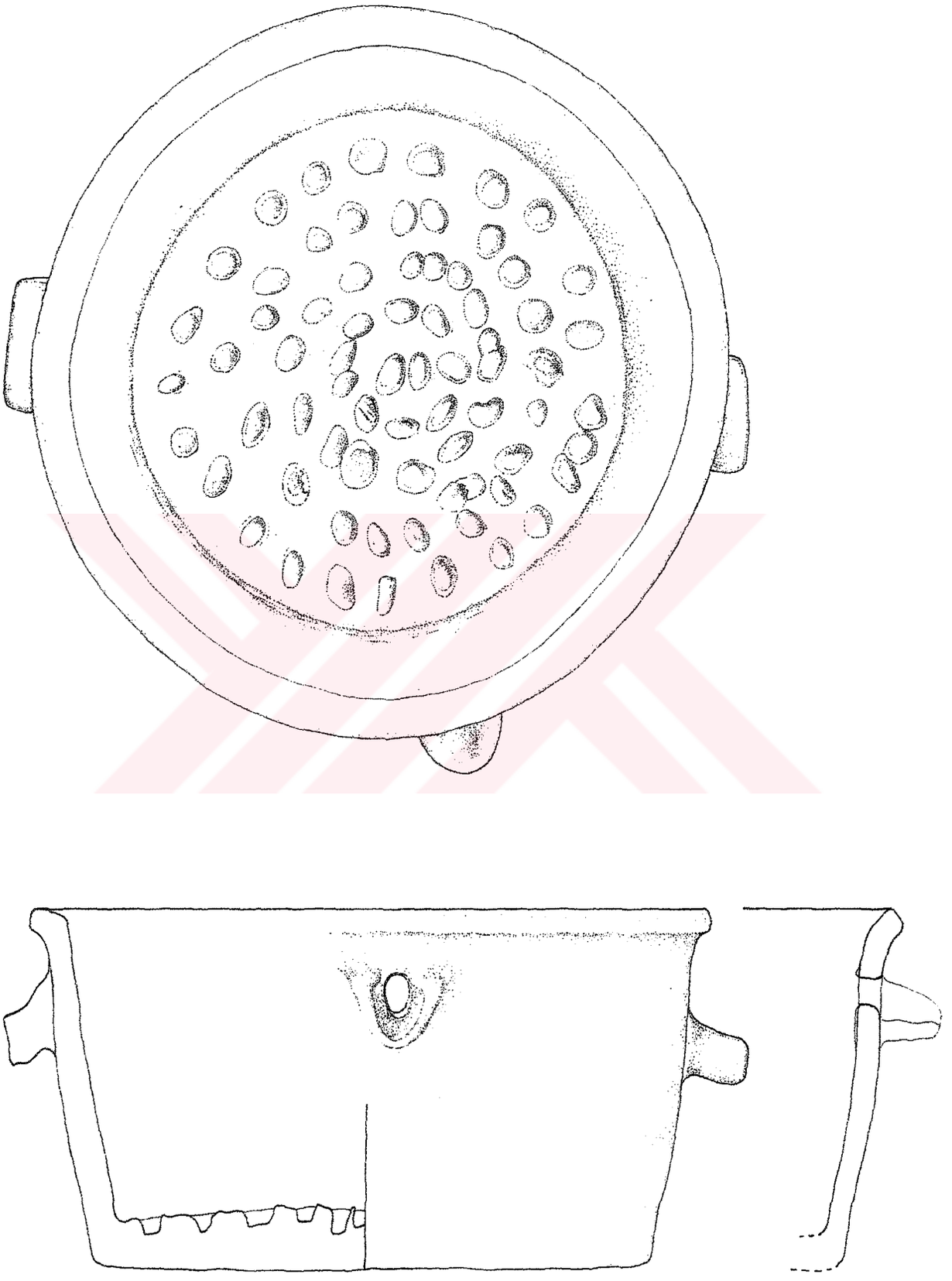
0 1 2 3 4cm

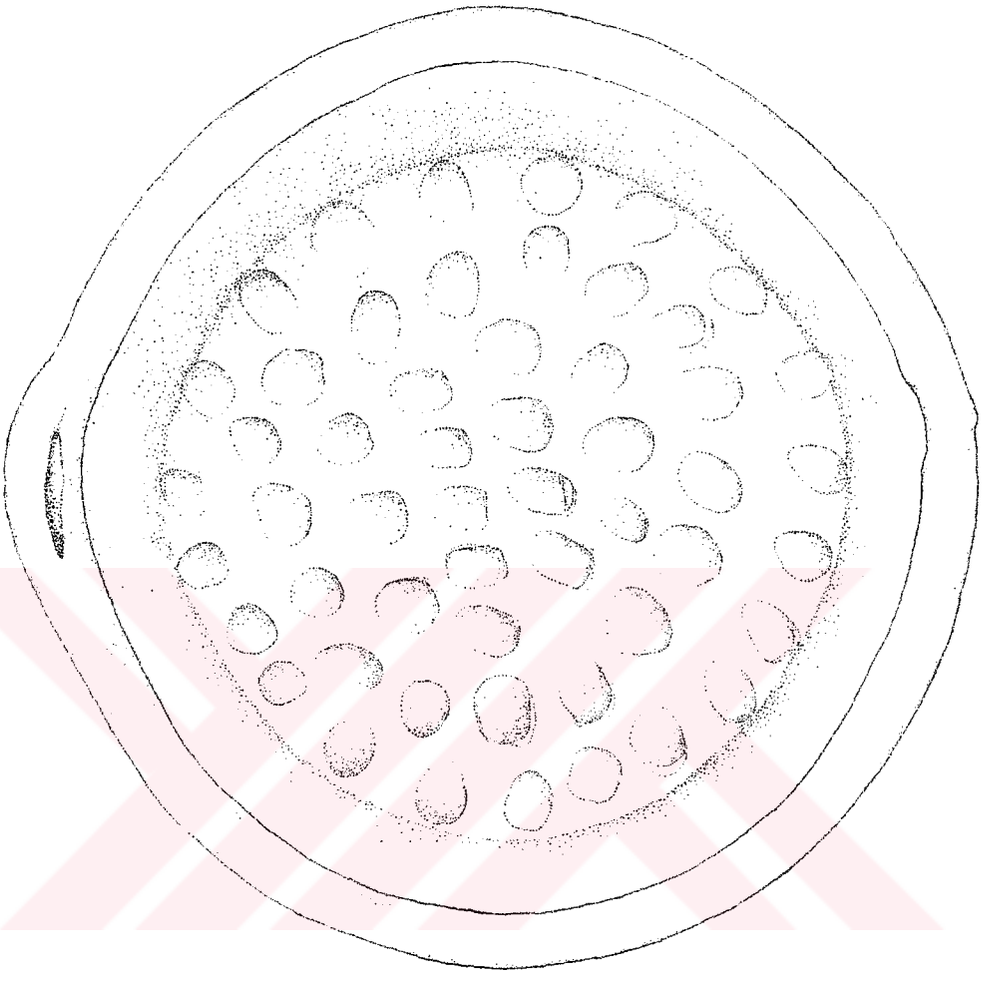

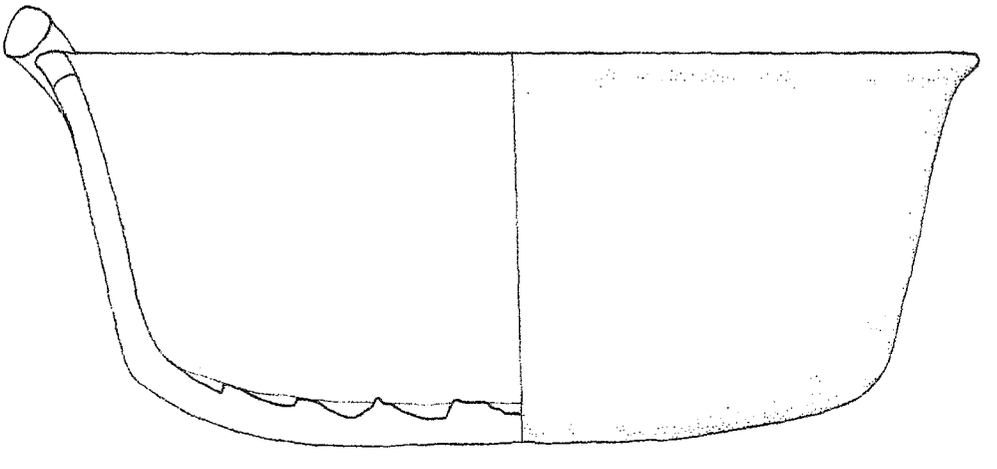

0 1 2 3 4 cm

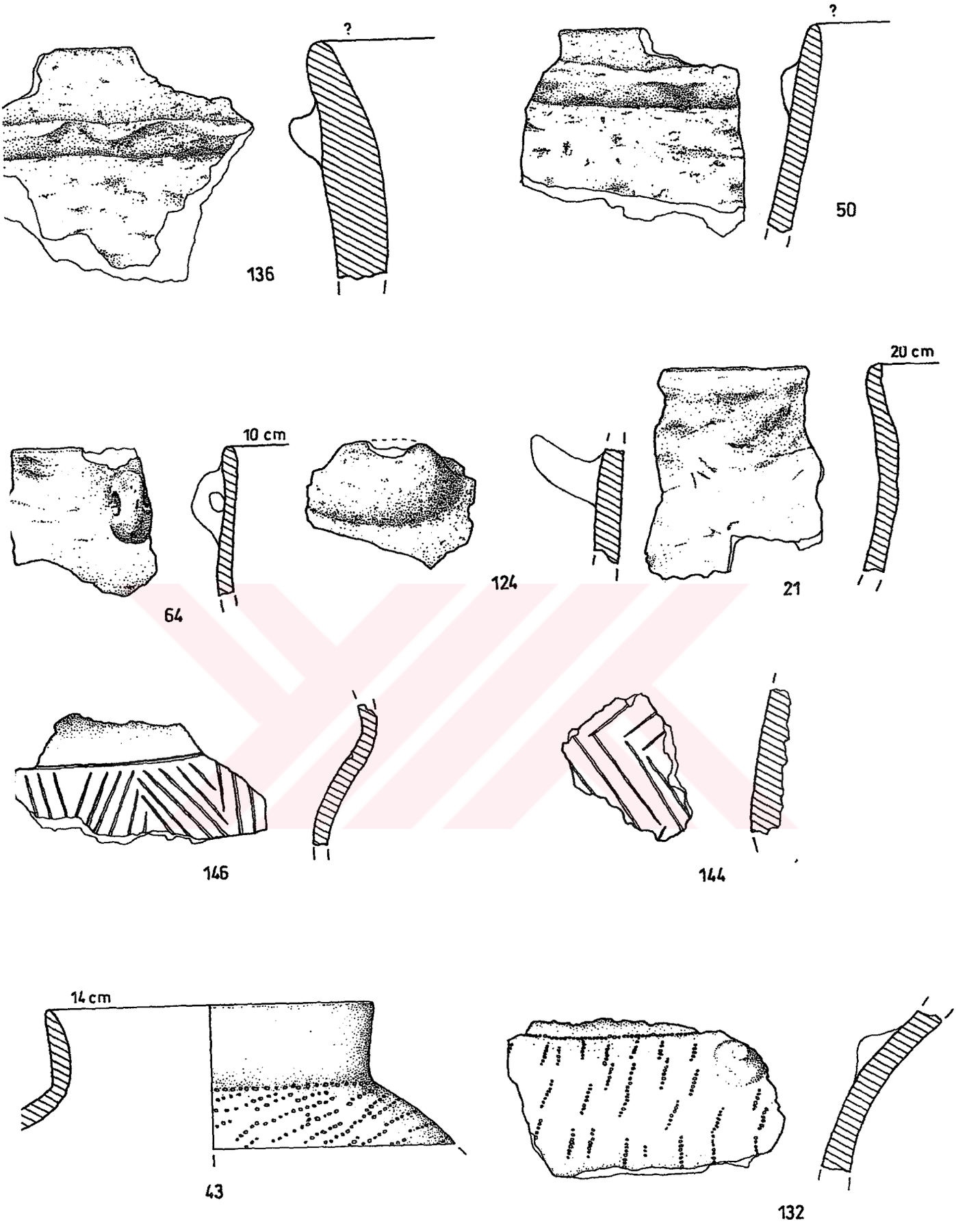
?
136
?
50
10 cm
64
124
20 cm
21
146
144
14 cm
43
132
0 1 2 3 4 5 cm

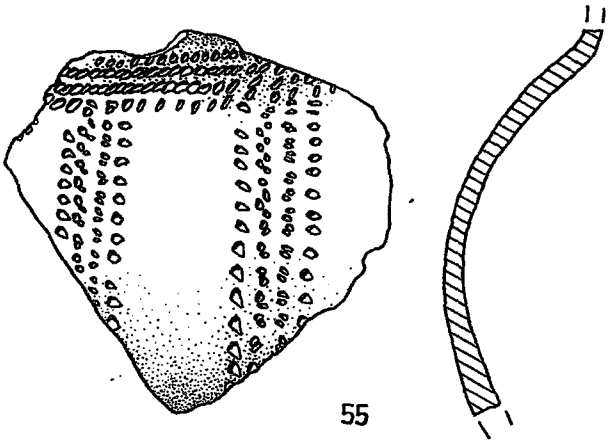

55

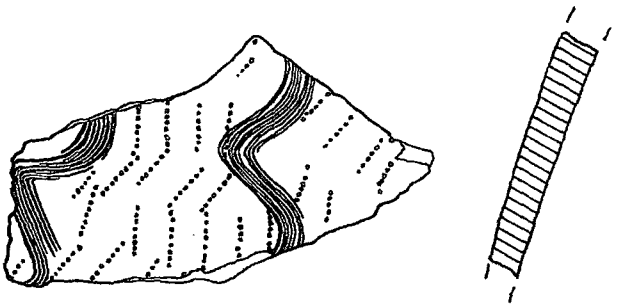

56

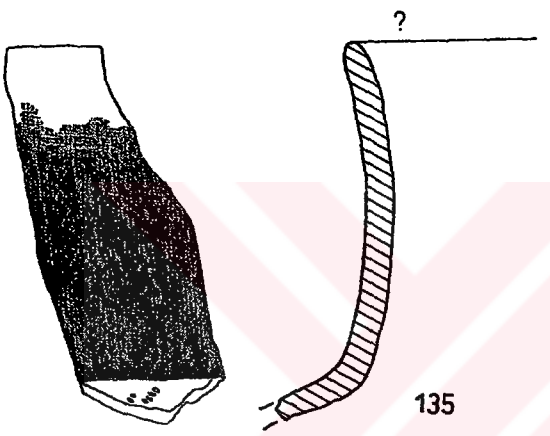

135

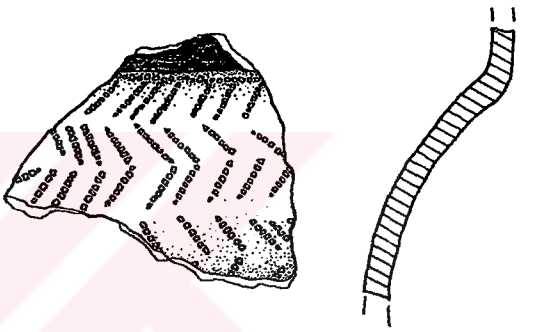

131

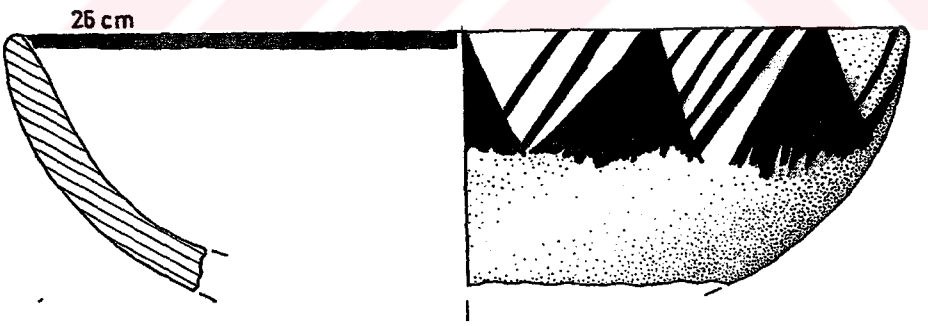

116

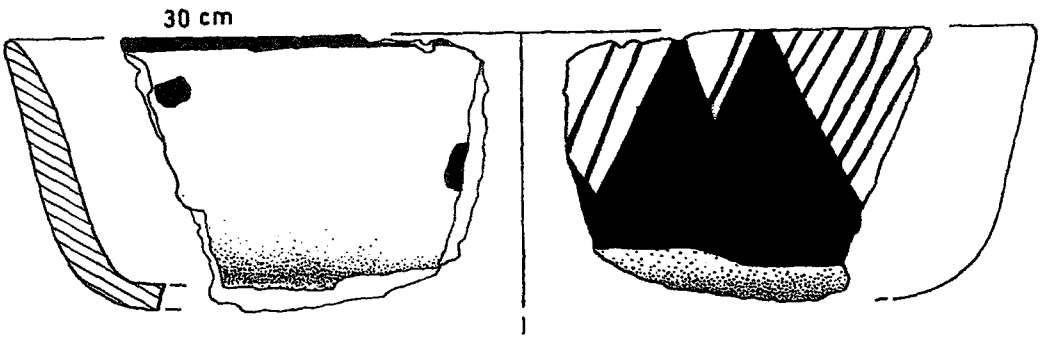

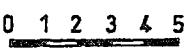

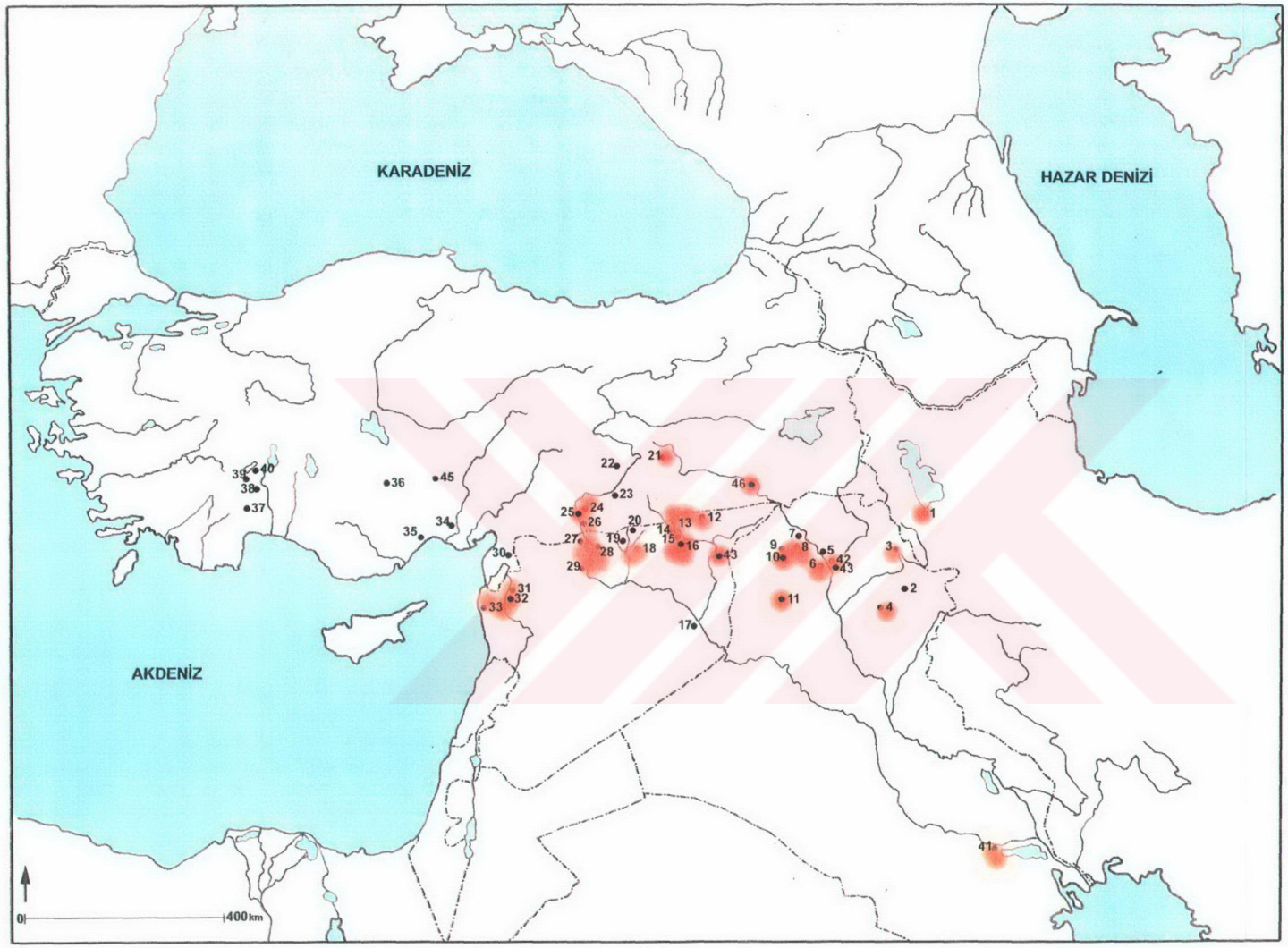

YERLEŞME İSİMLERİ

- 01 Hajji Firuz Tepe
- 02 Jarmo
- 03 Tell Shimshara
- 04 Matarrah
- 05 Nineveh
- 06 Tell Hassuna
- 07 Ginnig
- 08 Telul eth-Thalathat
- 09 Tell Sotto
- 10 Yarim Tepe I
- 11 Umm Dabaghiyah
- 12 Tell Halaf
- 13 Raheke
- 14 Khaneke
- 15 Cheikne
- 16 Tell Kashkashok II
- 17 Bouqras
- 18 Tell Sabi Abyad
- 19 Damishliyya
- 20 Tell Assouad
- 21 Çayönü
- 22 Sürük Mevkii
- 23 Kumartepe
- 24 Çavi Tarlası
- 25 Akarçay
- 26 Mezraa-Teleilat
- 27 Dja'de
- 28 Kosak Shamali
- 29 Tell Halula
- 30 Amik Ovası
- 31 Tell Aray I - II
- 32 Tell el-Kerkh ve Tell Ain el-Kerkh
- 33 Ras Shamra
- 34 Gözlükule
- 35 Yümüktepe
- 36 Çatalhöyük
- 37 Bademağacı
- 38 Höyücek
- 39 Hacılar
- 40 Kuruçay
- 41 Ur
- 42 Tell al-Khan
- 43 Tell Umm Quseir
- 44 Gird Ali Agha
- 45 Tepecik Çiftlik
- 46 Hakemi Use

Harita 1: Yakındoğu ve Anadolu'da Belli Başlı Çanak Çömlekli Neolitik Dönem Yerleşmeleri
"Husking Tray" Bulunan Yerleşmelerin Dağılım Alanı

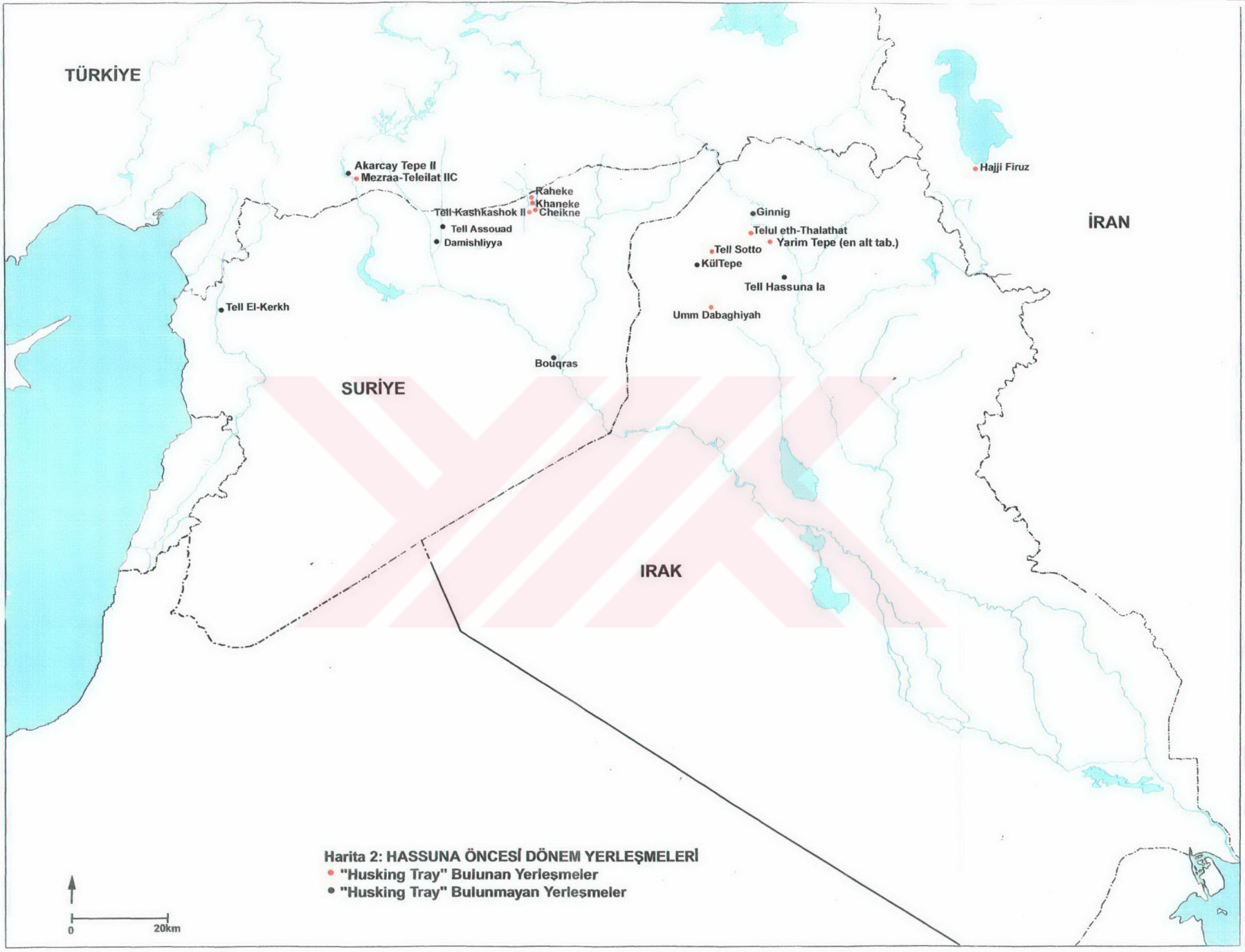

Harita 2: HASSUNA ÖNCESİ DÖNEM YERLEŞMELERİ

- "Husking Tray" Bulunan Yerleşmeler
- "Husking Tray" Bulunmayan Yerleşmeler

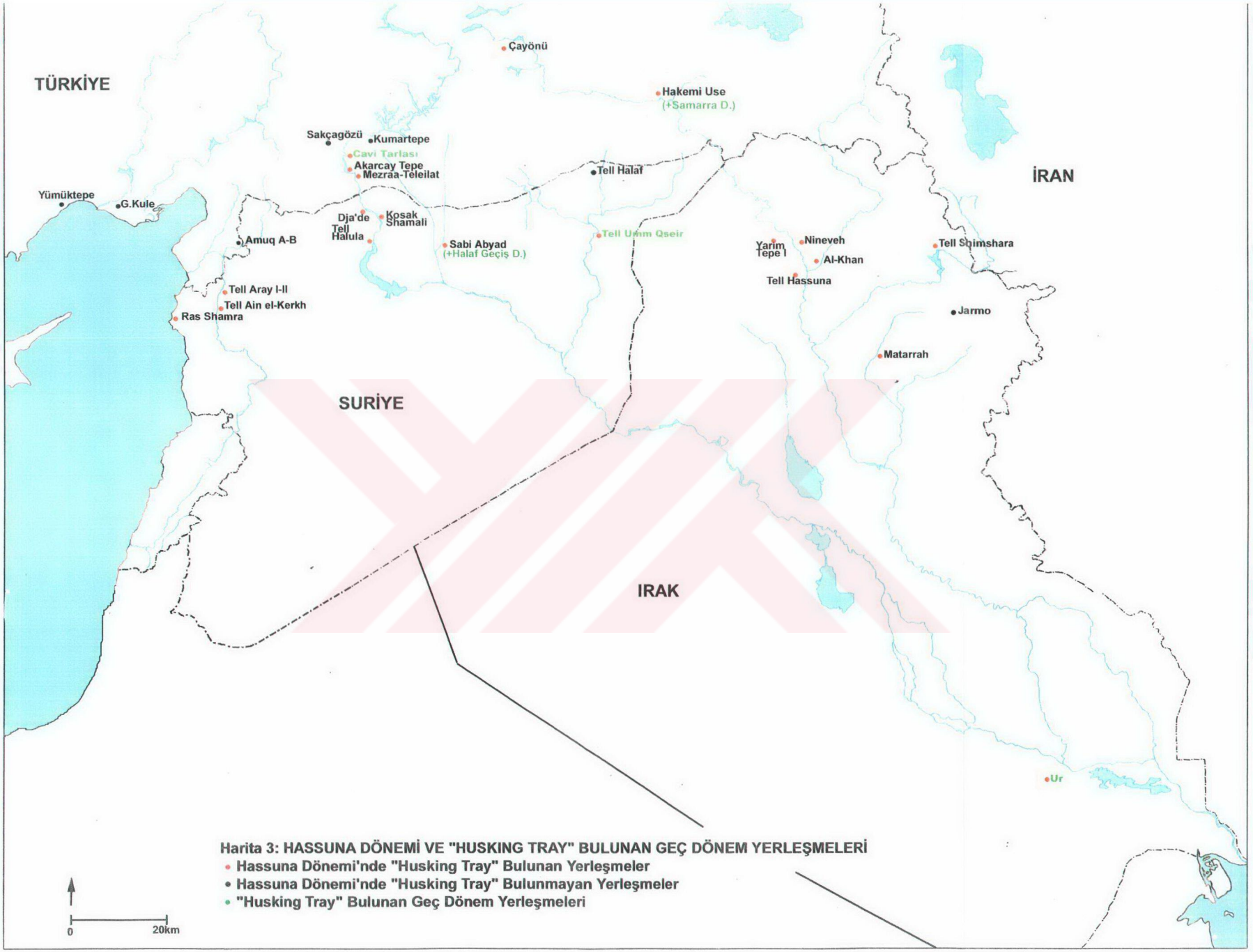

Harita 3: HASSUNA DÖNEMİ VE "HUSKING TRAY" BULUNAN GEÇ DÖNEM YERLEŞMELERİ

- Hassuna Dönemi'nde "Husking Tray" Bulunan Yerleşmeler
- Hassuna Dönemi'nde "Husking Tray" Bulunmayan Yerleşmeler
- "Husking Tray" Bulunan Geç Dönem Yerleşmeleri